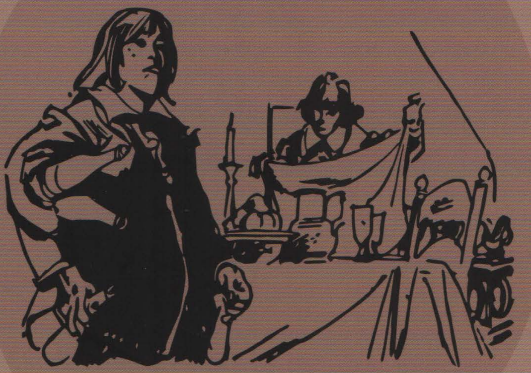
MICHEL ZÉVACO

PARDAYANLAR

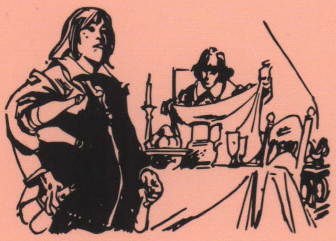
3

FAUSTA

Çevirenler Cemil C. Cem - Hazal Çevik

dedalus

dedalus

"Sevilen bir kadının fethi, bir tahtı fethetmekten daha kıymetli ve daha ilginçtir. Hayatınızı yaşayın küçüğüm! Tanrım... Yaşamak, güzel olan her şeyi sevmektir. Büyük ovaların temiz havasını, yazın yemyeşil ormanları, kışın karla kaplı toprağı, ürkek ve yalvaran gözlerle bakan hayvanı, yoldan geçen zavallı adamı... hepsini seviyorum ben! Siz de sevin! Nerede olursanız olun, hayatı sevin."

III. Henri Fransa tahtını terk edip kaçınca ortalık hepten karışır. Bir yanda Paris Kralı Henri de Guise, diğer yanda Navarre Kralı Henri de Béarn tahta geçmek için kolları sıvarken, Kraliçe Catherine de Médicis, kaçan oğluna inat gücü elinde tutmaya çalışır. Bu yolda en büyük desteği Papa V. Sixtus'tan alır. Diğer yandaysa V. Sixtus'a muhalif birtakım kardinaller, onun karşısına yeni, güçlü bir kadın papa çıkarırlar. Kraliçe ve Papa I. Fausta bütün dengeleri değiştirecek kadar güçlüdür.

Beri yandaysa Pardaillan acı içindedir. Aradan geçen yıllar sevdiklerini alıp götürmüş, şövalyeyi yapayalnız bırakmıştır. Ancak Pardaillan'dır bu, yarasını kimseye göstermez. Merhum Kral IX. Charles'ın oğlu Charles d'Angoulême'e nezaret ederek Paris'e gelen şövalye kendini bir anda çatışmaların ortasında bulur.

Bu çatışmaların bir ucunda Angoulême'in âşık olduğu Çingene Violetta ve parçalanmış aileler, bir ucunda kralların taht mücadelesi ve cinayetler, bir ucunda da Pardaillan'ın acıları ve Paris'in serserileri bulunmaktadır.

/dedaluskitap
dedalus.com.tr

ISBN: 978-605-7639-61-5

© Dedalus Kitap - 2021

Yazar: Michel Zévaco
Kitabın Adı: *Pardayanlar 3 / Fausta*
Orijinal Adı: *Les Pardaillan*
Çeviren: Cemil Cahit Cem, Hazal Çevik

Sertifika No: 49834
ISBN: 978-605-7639-61-5
Set ISBN: 978-605-7639-57-8

Dedalus Kitap: iki yüz elli beş
Roman: yüz on
Birinci Baskı: kasım iki bin yirmi bir

Yayın Yönetmeni: Faruk Akhan
Editör: Okan Çil
Çeviri Editörü: Fatma Kurt
Düzelti: Esra Ermiş
Sayfa Düzeni: Burhan Üçkardeş
Kapak Tasarım: Saim Aktan

Baskı-Cilt: Ana Basın Matbaa, Mahmutbey Mh.
Devekaldırımı Cd. 2622. Sk. Güven İş Merkezi
No: 6/13 Bağcılar/İstanbul

Osmanağa Mh. Mürver Çiçeği Sk. No: 5 D: 6
Kadıköy/İstanbul

www.dedalus.com.tr

Tel: +90 216 418 04 38
Mail: dedalus@liberplus.com.tr

Dedalus Kitap, Liber Plus Yay. ve Org. Tic. Ltd. Şti.'nin tescilli markasıdır.

MICHEL ZÉVACO

PARDAYANLAR

3

FAUSTA

Çevirenler Cemil C. Cem - Hazal Çevik

dedalus

Michel Zévaco

1860 yılında doğan Zévaco, üniversite yıllarında keskin zekâsıyla dikkat çekiyordu. Mezuniyetinin ardından Isère Koleji'nde retorik dersleri vermeye başladı. Ancak politik fikirleri sebebiyle hükümet tarafından görevden uzaklaştırıldı. Bunun üzerine Paris'e giden Zévaco, Jules Roques tarafından çıkarılan, o günlerin anarşist gazetesi L'Egalite*'nin yazı işleri müdürü olarak çalışmaya başladı.*

1890 yılından itibaren özellikle "polemik adamı" adını duyurmaya başlayan Zévaco, zamanının hükümet yetkilileriyle giriştiği tartışmalar sonucunda, daha çok siyasi mahkûmların bulunduğu Sainte-Pelagie Hapishanesi'nde bir süre hapis yattı.

L'Egalite*'nin mahkeme kararıyla kapatılmasının ardından* Courrier Français*'de sanat ve edebiyat eleştirileri kaleme almaya başlayan Zévaco bu dönemde tefrika halinde yayımlanan tarihî romanlar da yazmaya başladı.* Le Capitan *(1907),* Nostradamus *(1909),* Le Pont des soupirs, *2 cilt (1909),* L'Héroïne *(1910) bu romanlardan bazılarıydı.*

Zévaco asıl ününü ise 1900 yılında yine tefrika olarak yayımlamaya başladığı Les Pardaillans *ile kazandı.*

Beş çocuk babası olan Zévaco, 1918'de henüz 58 yaşındayken öldü.

Cemil Cahit Cem

1909 yılında İstanbul'da dünyaya geldi. İstanbul Erkek Lisesi'nde orta ve lise eğitimini tamamladı, yükseköğrenimini Freiburg Üniversitesi'nde yaptı. Yurda döndükten sonra Türkiye Yayınevi'nde çalıştı. Cemil Cahit Cem'in romanları ve çeşitli konularda kaleme aldığı kitaplarının yanı sıra, başta Michel Zevaco'da yapmış olduğu Pardayanlar serisi olmak üzere pek çok çeviri eseri de bulunmaktadır. 1958'de İstanbul'da öldü.

Hazal Çevik

1997 yılında Adana'da doğdu. 2020 yılında Hacettepe Üniversitesi Fransız Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden mezun oldu. Mezun olduktan sonra edebiyat alanında Türkçe, Fransızca ve İngilizce çeviriler ve absürt tiyatro alanında çalışmalar yapmaktadır.

BAŞLANGIÇ

Havasında çiçek kokuları uçuşan, ılık ve güzel bir bahar gecesiydi. Notre–Dame... Katedral adeta devasa bir sfenks gibi gölgelerin içinde bağdaş kurmuştu. Bu çevrenin diğer ucunda ise soylu bir konak vardı. Ay ışığı tarafından narince okşanan gotik balkonunda, zarif nakışlı pencerenin ardında, bir bakire gibi saf, çekici ve zarif bir görüntü vardı. Genç kız, kibar, ışıltılı ve heyecan verici bir asilzade uzaklaşırken, karanlık mavi gözleriyle onu takip ediyordu.

Bu konak, Montaigues adını taşıyordu. Balkondaki genç kız da, Baron Montaigues'nün güzelliğiyle meşhur biricik kızı Lèanore'du. İhtiyar baron, sayısız Protestan'ın hayatına mal olan o müthiş Saint–Barthélemy katliamından canını kurtarmış olmakla beraber, iki gözünü kaybetmişti. O zamandan beri de hayatını, kızının şefkat ve sevgisinden aldığı durgun ve mahzun saadet içinde geçiriyordu.

Lèanore, bu akşam, bakışlarıyla sevgilisi Dük Jean Kervilliers'i uğurluyordu. Dük, Paris'in, yakışıklılığı ve zenginliğiyle meşhur asilzadelerinden biriydi.

Genç kız sevgilisini gözden kaybedinceye kadar üzgün üzgün arkasından baktıktan sonra, yavaş adımlarla salona girdi. İçeriye göz gezdirir gezdirmez, az önceki olayları hatırladı. Âşığının boynuna kollarını dolayarak içini kemiren korkunç gerçeği itiraf ettiğinden beri bir saat bile geçmemişti. Anne olacağını hissediyordu. Babasının bunu duyma ihtimalini düşündükçe utancından yerin dibine geçecek gibi oluyor ve korkuyordu. Sevgilisine bu işi vaktiyle açarak evlenmelerini çabuklaştırmayı sağlayacak ve ailesine bir leke gelmesini önleyecekti.

Kervilliers, genç kızın söylediklerini duyunca mosmor kesildi. Lèanore, âşığının sınırsız bir sevinç ve heyecana kapıldığını sanıyordu. Nitekim dük de genç kıza, hiç merak etmemesini, hemen babasına söyleyerek onunla nişanlanacağını ve birkaç gün sonra da

evleneceklerini bildirdi.

Lèanore, sevgilisiyle konuştuklarını hatırladıkça vücudunun sevinçli bir heyecanla ürperdiğini hissetti. Jean'dan hiçbir şüphesi yoklu. Doğan güneşe nasıl inanıyorsa ona da öyle inanıyordu. Bu inanç onu mesut ediyor, genç kız, ümitli bir gülümseyişle yarını bekliyordu.

Birdenbire balkonun camlarından biri şangırtıyla kırıldı ve kâğıda sarılı bir taş, odanın ortasına, halının üstüne düştü. Lèanore, korku içinde, ne yapacağını şaşırmış bir halde, bir an kaldı. Sonra kendini toparladı ve kâğıda sarılı nesnenin çekici gücüne dayanamıyormuş gibi ilerleyerek taşı eline aldı. Kâğıdı sokağa fırlatıp atmak istiyordu. Fakat yapamadı. Kâğıdı taştan sıyırdı, açtı ve okudu:

"Yarın Notre–Dame Kilisesi'ndeki paskalya törenini yapacak olan piskopos, Monsenyör Prens Farnèse, Dük Jean Kervilliers'in sizinle niçin asla evlenemeyeceğini anlatabilecek tek adamdır."

Lèanore'un elleri buz kesmiş, kâğıdı tutamaz olmuştu. Ardından gözleri bulandı ve ağzından bir çığlık fırladı. Zorlukla kendine geldiği zaman bu taşı kimin atmış olabileceğini düşündü. Jean'la sevişmesini çekemeyen biri mi, yoksa ailesine düşman olan bir kimse mi? Bu soruya hiçbir cevap veremiyordu.

Fakat o, bir yanda böyle müthiş bir üzüntüye boğulmuş bir halde bocalarken, Kervilliers dükü de evine kapanmış, Lèanore'un resmi önünde çökmüş, hıçkıra hıçkıra ağlıyor ve mırıldanıyordu:

"Demek anne olacak... Acaba yanlış mı duydum? Ah, Tanrım... Mahvoldu zavallı... Mahvoldu... Ben ne vicdansız, ne alçakmışım!.. Niçin bir sevgi yüreğimi sarmaya başladığı vakit bırakıp kaçmadım? Keşke ölseydim de başıma bu iş gelmeseydi... Babasından kendisini istememi bekliyor... Ne yapsam acaba?"

Bir an sustu. Sonra bir karar vermiş gibi söylendi:

"Kaçmaktan başka çare yok... Yarından tezi yok, gitmeliyim..."

*

1573 yılı paskalyasına rastlayan o pazar günü, büyük tören çanları çalınırken, şimdiye kadar bir Katolik kilisesine hiç girmemiş olan Lèanore, Notre–Dame Kilisesi'ne giriyordu.

Bütün geceyi uykusuz ve ağlayıp sızlayarak geçirmişti. Piskopos

kendisine acaba ne diyecekti? Jean'ın zaten evli olduğunu mu söyleyecekti?

Beyni, bir türlü çözemediği bu karmakarışık sorularla allak bullak olan zavallı genç kız, sarhoş gibi sallana sallana ilerleyerek ön saflara kadar yürüdü. Sırmalı elbiseleri içinde bir dua okuyan piskoposu görünce heyecanından kalbi duracak gibi oldu. Kendini zorla tutarak ilerledi ve piskoposun on adım kadar gerisinde durdu. Şimdi aklında bir tek düşünce vardı: Her ne pahasına olursa olsun, törenin sonunu bekleyerek, içini kemiren müthiş sırrı öğrenmek...

Piskoposa bakıyordu. Bu adam, papanın mümessili bir din adamıydı. Herhalde yalan söylemeyecekti.

Fakat doğru olan neydi?.. Kuşkulandığı gibi korkunç bir şey mi? Lèanore'un içine bir korku düştü. Bir an, gerisin geriye dönmek, gerçeği öğrenmemek, birkaç dakika daha sevgilisine inanarak yaşamak hevesine kapıldı. Fakat tam gerileyeceği sırada birdenbire Isa'nın göğe yükselişini ilan eden çanlar çalınınca duraladı. Piskopos da aynı anda geriye, yüzünü halka dönmüştü. Genç kızın gözleri, kısa bir zaman piskoposun yüzüne ilişti. Sendeledi, bir çığlık atmamak için kendini zorlukla tutabildi. Bütün vücudu tir tir titriyordu. Bu yüzü tanımıştı. O değil miydi bu? Evet, ta kendisiydi...

Fakat nasıl olabilirdi? Prens Farnèse, başka bir adam değil miydi? Benliğini saran şüpheyi gidermek için piskoposun yüzünü yakından görmek isteğine dayanamadı. Mihrapla halkı ayıran parmaklığın üstünden aşarak piskoposa yaklaştı. Titrek bacaklarına vücudunun son gücünü vererek mihrabın basamaklarına tırmandı. Titreyen iki eli, müthiş bir ağırlık altındaymış gibi çöken piskoposun omuzlarına indi ve ağzından şu sözler döküldü:

"Tanrım! Sen misin, Jean? Piskopos sen miydin? Sevgilim olacak adam sen miydin?.."

Son bir gayretle elleriyle lanet okur gibi bir hareket yaptı ve bir ceset gibi piskoposun ayaklarının dibine yığılıverdi.

Kilisenin içinde bir öfke fırtınası kopmuştu. Kimdi bu dine hakaret eden, günah işleyen?.. Kimdi bu?..

Halk sıralarından fırlayarak koşuşmuş, Lèanore'un üstüne üşüşerek kızcağızı yakalamıştı. Yobaz Katolikler, zavallı kızı sürükleyip zindana atarlarken, Lèanore'un hain âşığı Kervilliers'den başkası ol-

mayan Prens Farnèse de için için ağlıyor ve kendi kendine:

"Ben dünyanın en iğrenç adamıyım," diyordu.

*

Sisli bir kasım sabahı, büyük bir kalabalık, Grève Meydanı'nda kalın kütüklerden kurulmuş bir idam sehpasının çevresinde toplanmıştı. Sehpanın ortasındaki kalın direğe, iri yarı ve herkesin dehşetle seyrettiği bir adam dayanmış duruyordu. Bu Paris'in başcelladı Claude Usta'ydı. Bugün, Notre–Dame Kilisesi'nde bir din adamına hakaret ve iftirada bulunmuş olan bir kadın idam edilecekti. Yargılanması altı ay sürmüştü. Zavallı kızın kilisede yakalanıp zindana tıkıldığı haberini alınca babası da kendisini hançerleyerek öldürmüştü. Lèanore ise, kendisine sorulan bütün sorulara, sakin ve manasız bakışlarla cevap vermiş, hiç sesini çıkarmamıştı. Mahkûm olduğu vakit de ancak vücudunun ceza göreceğini anlamış bulunuyordu...

Tam saat dokuzda, çanlar çalmaya başlayınca papazlar, jandarmalar, hâkim ve emniyet müdüründen kurulu büyük alay, ortalarında saçları darmadağınık Lèanore bulunduğu halde harekete geçerek idam sehpasına doğru yola koyuldu. İdamda hazır bulunacak hâkimler ve din adamları arasında Prens Farnèse de vardı. Piskopos, üzüntüden buruşmuş yüzüyle bir hayalet gibi yürüyordu. Roma'da kendisine verilen emirde, kadının iddialarının kuru iftira olduğunu belirtmesi için idamında da mümkün mertebe ilgisiz bir yüzle hazır bulunması bildirilmişti.

Halk itişip kakışıyor, mühim bir olay seyrediyormuş gibi aç gözlerle bakışıyordu. Alay, idam sehpasının yakınında durunca iri yarı celladın, Lèanore'a doğru ilerlediği ve onu omuzlarından yakalayarak sürüklercesine sehpaya getirdiği görüldü. Artık yağlı ipin, kadının boynuna geçmesi, bir saniye işiydi. Fakat tam bu sırada Lèanore'un içler acısı bir feryatla bağırdığı görüldü. Grève Meydanı'ndaki bütün kadınlar, bu bağırmalara kulak kabarttılar. Bunlar ölümden korkan bir insanın feryatları değildi. Hayır, bunlar büsbütün başka bir şeye işaret ediyorlardı. Nitekim, Lèanore'un kasıklarını tutarak kıvır kıvır kıvrandığı ve can acısından haykırdığı görülüyordu. Herkes anlamıştı. Ölüm mahkûmunun tepesinde idam ipi sallanırken, zavallı mahkûm, doğum ağrıları içinde kıvranıp haykırıyordu.

Cellatbaşı Claude geriledi. Hekim, yere düşen kadına yaklaştı. Sonra tekrar ayağa kalktığı zaman halk, Lèanore'un baygın bir halde yerde yattığını ve yanı başında da yeni doğan çocuğunun başına gelecek felaketleri biliyormuş gibi yanık yanık haykırdığını gördüler. Kalabalık arasından bir kadın:

"Kız doğurdu! Kız doğurdu!" diye bağırdı.

Meydanı dolduran kalabalık, zavallı yavrunun etrafını sarmıştı. Biraz önce hepsi Lèanore'un ölümünü beklerken, birdenbire bu zavallı kadına karşı merhamet duymaya başlanıuştı.

Kısa zamanda her yandan, kadının affedilmesi gerektiğini haykıran sesler yükselmeye başladı. Emniyet müdürü bir zaman ne yapacağını kararlaştıramaz bir halde duraladı. Sonra halkın ısrarını görünce Lèanore'u affetti.

Halk bu kararı şiddetle alkışladı. Lèanore, baygın ve dünyadan habersiz bir halde sedyeye konup zindana götürüldü.

*

Çocuk ise oracıkta kaldı. Çünkü zindan mahkûmlarının, evlatlarını görme hakkı yoktu. Çocuk, halkın merhametine bırakılır, kim isterse ona evlatlık verilirdi. Fakat bir idam mahkûmunun çocuğunu eve almak da, saçma sapan şeylere inanan o devrin insanları için imkânsız bir işti. Böyle bir çocuğun, alındığı eve çeşitli uğursuzluklar getireceği muhakkaktı. Kimse, zavallı yavruyu almaya istekli çıkmadı.

Beri yanda Lèanore'u, Jean Kervilliers adı altında aldatarak bütün bu felaketlere sebep olan Prens Farnèse de, canından bir parça olan çocuğa bakıyor, fakat hiçbir şey yapamıyordu. Çocuğunu alıp bağrına basmasına, götürmesine imkân yoktu. Rahipler evlenemez, çocuk sahibi olamazlardı. Aksi halde işkenceler içinde öldürülürlerdi. Farnèse susmaya mecburdu. Fakat içi kan ağlıyordu.

Ama bu iş böyle nereye varacaktı? Çocuğu kimse almayacak ve zavallı yavru meydanın orta yerinde kalacak mıydı?

Hayır, öyle olmadı. Birdenbire birisinin, küçük yavruya eğildiği, merhametten büzülen yüzüyle acı acı gülümseyerek çocuğu kaldırdığı ve şöyle söylendiği duyuldu:

"Vah zavallı yavrucak! Vah ölüm sehpası dibinde bitmiş biçare

menekşecik... Zavallı Violetta'cık... Seni kimsecikler istemiyor, öyle mi? Gel seni alayım da benim kızım ol..."

Adam bu sözleri söyleyerek, yavruyu mantosuna sardı. Bağrına bastı ve uzaklaşmaya başladı. Prens Farnèse ise hıçkırıkları boğazına düğümlenmiş, büyüyen gözlerle bakakalmıştı.

Çocuğu kucaklayıp ağır ağır uzaklaşan adam, Cellatbaşı Claude Usta'ydı...

BİRİNCİ BÖLÜM
VIOLETTA

1588 Mayıs'ının on ikinci günü sabahıydı. Fırtınadan ürken kuşlar kadar hızla at koşturan altı asilzade, dörtnala, Chaillot sırtlarına tırmanıyordu. Tepeye vardıkları zaman en önde giden elebaşları durdu ve üzüntüden rengi uçmuş yüzünü Paris'e çevirerek uzun uzun baktı. Paris, coşmuş bir deniz gibi uğulduyor, bu uğultuya tüfek sesleri karışıyordu. Atlının gırtlağından boğuk bir ses çıktı ve yumruğunu Paris'e doğru sallayarak tarihe geçen şu sözleri mırıldandı:

"Nankör ve vefasız şehir... Seni karımdan çok severdim. Fakat artık titre... Çünkü içine, surlardan açacağım gediklerden gireceğim."

Tam bu sırada tepede iki atlı daha belirdi. Bunlardan biri otuzunu aşkın, güçlü kuvvetli, alaycı ve cesur, bakışları karşısındakinde saygı uyandıran bir adamdı. Halinden ve davranışlarından çok akıllı biri olduğu anlaşılıyordu. Öteki de on sekizinde ancak vardı. Uzun boylu, ince yapılı, yakışıklı ve korkusuz bakışlı bir delikanlıydı. Paris'e yumruk sallayan adamın arkadaşları, iki atlıyı görünce elebaşlarını çekip götürmek istedilerse de, o, ellerini göğe kaldırıp inler gibi söylendi:

"Tanrı'nın lanetine uğradım. Herkes benden kaçıyor... Bana acıyan var mı?"

Gür bir ses:

"Ben!" dedi.

Adam, sesin geldiği tarafa bakıp da iki atlıyı ve onların gencini görünce korkudan çıldıracak gibi oldu. Yuvalarından fırlayan gözlerle bakınarak:

"Sen... Sen ha?.." dedi. "Charles, sen de bana işkence yapmak için mezardan mı çıktın?"

Yabancı söylendi:

"Yanlışınız var. IX. Charles'ın hayali, hep yüreğinizi üzüyor, ama ben o değilim."

"Öyleyse kimsin?"

"Onun oğlu Charles d'Angoulême'im."

Beriki homurdandı:

"Ya! Marie Touchet ile Charles'ın piçi sensin ha?.. Benden ne istiyorsun? Fransa Kralı III. Henri'den alıp veremediğin nedir? Söyle..."

"Size söyleyeceğim çok şey var, mösyö... Ben reşit olalı henüz sekiz gün oldu. O gün annem beni odasına götürdü. Üstünü hep bir bürümcükle[1] örtülü gördüğüm portreyi açtı. O an IX. Charles'ı tanıdım.

"Abim!" diye kekeledi III. Henri.

"Evet, sizin abiniz! Bana sevdiği adamın nasıl öldüğünü anlattı. O kadar büyük bir üzüntü içindeydi ki ayakta bile duramıyordu. Babamın korkunç şekilde can çekiştiğini biliyordum. Son saatindeki çaresiz, içler acısı, deliye dönmüş iç çekişlerinin her birinin, bana gösterdiği üç cellada, o üç şeytana karşı korkunç bir suçlama olduğunu biliyordum! Ve Guise düküne, hain ve asi kralına ne yaptığını sormak için ayrıldım."

"Guise!" diye bağırdı Henri. "Belki de onu sarayımda, tahtımda bulursun."

"Catherine de Médicis'e, Rezil olası, acımasız ana! Oğluna ne yaptın?" diye haykırmak için ayrıldım.

Henri, birdenbire hıçkırıklarını tutamayarak ağlamaya başlamıştı:

"Onu da Guise'in tıktığı zindanda bulacaksın sanırım," dedi.

"Fakat yalnız o kadar da değil... Aynı zamanda Fransa Kralı Henri de Valois'yı bulmak ve ona, bir zamanlar nasıl Habil'in çocukları, amcaları Kabil'e, 'Kardeşine ne yaptın?' diye bağırdılarsa öylece bağırmak için Orléans'dan çıktım..."

Henri, bu sözleri duyunca irkilmiş ve atını geri çekerek boğuk bir sesle:

---

1. Bürümcük: Ham ipekten dokunmuş ince bir bez. (ç. n.)

"Kabil!" demişti.

Fakat aynı anda yanındaki beş asilzade de bağrışmışlardı:

"Ne demek? Kral her zaman kraldır. Yaşasın kralımız! Kimdir kralımıza hakaret eden?"

Beşi birden kılıçlarını çekmişlerdi. Lakin yerlerinden kıpırdamalarına vakit kalmadan iki atlıdan yaşlısı, uzun kılıcını çekerek yıldırım hızıyla ortalarına atılmış ve kılıcına havada şimşekler çizdirdikten sonra sakin bir sesle:

"Mösyöler!" diye haykırmıştı." Burada aile meseleleri konuşuluyor. Amcayla yeğenin tatlı dertleşmelerine imkân vermezseniz, sizi o aileden sayacağım. O zaman kendimi de bu aileden addetmeye mecbur kalırım ve işler kötüye varır."

Beş adam, hiddetle kılıçlarını kaldırarak, ilerlemek istedilerse de kralın bir işareti üzerine durakladılar. Yalnız homurdanarak:

"Mösyö, ismini saklamazsa başka bir sefere görüşürüz umarım..." dediler.

Yabancı atlı, önceki atılgan ve cesur halini hiç değiştirmedi:

"Kılıcım ve adım, her zaman emrinize hazırdır... Bana Şövalye Pardaillan derler!" dedi.

Beş adam, bu adı duyunca, pek heyecanlı birtakım olayları hatırlamış insanlar gibi korkup şaşkınlıkla kendisine bakarak mırıldandılar:

"Şövalye Pardaillan!"

Şövalye, adının uyandırdığı etkiyi umursamaz görünerek ilgisiz bir tavırla bir kenara çekildi, ıslık çalmaya başladı. Angoulême dükü yerinden kıpırdamamış, üzüntüyle yüzü buruşan Henri'nin karşısına dikilmişti. Kral:

"Delikanlı," dedi. "Kara talihimin beni sürgün etmesi yetmiyormuş gibi, yoluma bir de sen çıktın. Tahtıma tekrar döndüğüm zaman şurada beni küçük düşürdüğünü unutmam için çok dua et..."

"Dua mı? O gün tam tersine karşınıza dikilecek ve sırtınızdaki krallık kaftanını alıp sizi çırılçıplak soyarak, 'İşte kardeşini öldüren Kabil budur,' diye bağıracağım!"

Henri, kinle yumruklarını sıkarken Angoulême dükü devam etti:

"O zamana kadar size acımaktan başka bir şey elimden gelmez. Sürgün edilmiş, tacından ve tahtından olmuş bir kral gölgesinden başka nesiniz ki?.. Hem burada ne duruyorsunuz? Kaçsanıza... Şimdi peşinizden kovalayanlar geliverirler. Yeniden Fransa kralı olana kadar IX. Charles'ın oğlu sizi bağışlayacak."

III. Henri, hiddetinden sapsarı kesilmişti. Bir şeyler söyleyecek olduysa da vakit kalmadı. Yanındakiler, Paris'ten dışarıya kalabalık bir atlı birliğin çıktığını görünce kralın atını başından tutup çektiler, az sonra hep birlikte tozu dumana katarak dörtnala gözden kayboldular.

Charles d'Angoulême, birdenbire dalgın ve düşünceli, adeta mahzun bir hal almıştı. Kralla kaçan arkadaşlarını unutmuş gibiydi. Üzgün bakışlarını Paris'e çevirmiş bakarken tatlı tatlı gülümseyerek mırıldanıldığı duyuldu:

"Violetta!.."

Onu az önce harekete geçirip yüzüne yansıyan şiddetli duygu alevleri yavaş yavaş söndü ve tıpkı alaca karanlığın güneş ışınlarıyla yavaş yavaş aydınlanması gibi yüzü çok nazik bir gülümseme ile aydınlandı.

"Ben Paris'e yalnız öç almak için mi geldim? Niçin bunu söyleyip kendimi aldatmaya çalışıyorum. Hep budala Charles... Seni Paris'e getiren sebeplerin başlıcasının o meçhul sevgilin Violetta'yı tekrar bulmak olduğunu neden kendinden saklıyorsun? O dilber kır menekşesini bir türlü aklından çıkaramadığını neden kendine itiraf edemiyorsun?.."

Şövalye Pardaillan, gözlerini Paris'e dikerek dalgın dalgın bakan Charles'ın yanına yaklaştı ve elini omuzuna koyduktan sonra:

"Şimdi sahipsiz duran ve ele geçirilmesi gereken tahtı düşünüyorsunuz, değil mi monsenyör?" diye sordu.

Charles d'Angoulême rüyadan uyanır gibi irkildi:

"Tahtı mı?" diye sordu. "Oraya kendiniz mi oturmak istiyorsunuz, şövalye?.."

Pardaillan, sakin bir sesle:

"Taht nerede, ben nerede..." dedi. "Böyle şey aklımdan bile geçmez. Ben Paris'e, yıllardır aradığım Maurevert'e bir çift lakırdıyı

söylemek için geldim. Hem bana, oturmak için sağlam yer lazım. Ben öyle, Fransa tahtı gibi çürük yerlere oturamam, hemen çöküverir."

Belki de Angoulême Dükü, tıpkı III. Henri asilzadesi gibi bu adamın çetin geçmişini biliyordu. Hatta ona bütün bu gaddarlıkları bile doğal geliyordu.

"Fakat siz o tahta oturabilirsiniz, hatta buna mecbursunuz da..."

Genç dük, tamamen şaşırmış bir halde:

"Pardaillan! Pardaillan!" dedi. "Ne söylüyorsunuz Tanrı aşkına?"

"Henri de Valois'nın artık Fransa kralı olmadığını, Henri de Guise'in de sadece Paris'in kralı olduğunu söylüyorum. Henri de Navarre'ye gelince, o, aç gözlerini buraya dikmiş av arıyor. Bir taç için üç cambaz bir ipte oynamaya çalışıyorlar... Halbuki ben annenize olan borcumu ödemek için bu tacı sizin başınıza takmayı pek isterdim."

Bu sözler üzerine Pardaillan, Roule ve Monceaux köycüklerini çevreleyen Montmartre köyüne doğru Paris'ten yola çıktı.

"Ah Violetta!" diye söylendi. "Ne yazık ki sana sunacak bir tahtım yok... Bilmem ki ne yapayım?"

Dük, tatlı hayaller kura kura, atını Pardaillan'ın peşinden sürmüştü. Bu sırada, az ötede Paris'ten çıkan altı birliği de Chaillot sırtlarına ulaşıyordu. Bu birliğin başında, otuz sekiz yaşlarında, giyimi ve endamı zarif, güzel yüzlü ve alnında eskiden alınmış bir yaranın izi bulunan, hazin bakışlı bir adam vardı. Davranışındaki asalete bakan herkes, bunun Henri de Lorraine, Guise dükü olduğunu tanırdı. Birlik tepeye varınca Guise dükü atını durdurdu ve:

"Kral kaçmış gitmiş, efendiler," dedi. "Artık kendisini, tebaası kavuşturmak düşüncesinden vazgeçelim."

Yanı başında duran bir asilzade, alçak sesle söylendi:

"Yanıma on kişi verin, eğer kendisini ölü veya diri bulup getirmezsem..."

Dük, yine alçak sesle cevap verdi:

"Deli misin Maurevert? Varsın kaçsın. Böylesi bizim için daha iyi..."

Sonra yüksek sesle şunları söyledi:

"Haydi gidelim... Biz elimizden geleni yaptık. Durun ama... Bu umacı suratlı yolcu da kim böyle?.."

Gösterdiği tarafta, boyaları dökülmüş, tekerlekleri inler gibi gıcırdayan ve iskelet halinde, soluğan bir beygirin çektiği bir araba geliyordu. Beygirin yanında, sırtında alacalı bir elbise ve üstünde de bir pelerin taşıyan, garip, fakat asil tavırlı, yüzüne kırmızı bir maske takmış bir çingene karısı geliyordu. Kadının omuzlarına dökülen sarı saçları çok güzeldi. Guise dükü atını kadına doğru sürdü ve seslendi:

"Sen kimsin? Şeytana benzeyen suratına bakılırsa sakın onun yanından gelmeyesin?.."

Çingene karısı durdu ama tek kelime etmedi. Dük kızdı:

"Tanrı aşkına!" diye çıkışarak kadının üstüne saldıracak olduysa da, kapalı arabanın içinde, harikulade güzel bir sesin söylediği bir şarkıyı duyunca, büyülenmiş gibi duraladı. Bu sese, bir gitarın sesi de karışınca dükün sarardığı ve atının üstünde eğilip dinlemeye başladığı görüldü. Dük:

"Ah," diyordu, "bu ses, muhakkak onun sesi... O büyüleyici ses... Kim bu şarkı söyleyen?.. Konuş! Sağır mısın, dilsiz mi?"

O anda bir adam arabadan atladı ve aşırı alaycı bir şekilde saygı duruşunda eğildi.

"Çingene Belgodère!" diye mırıldandı alnı kızaran Henri de Guise.

Onu sıkıştıran şiddetli duyguyu gizlemeye çalışarak:

"Söyle bana çingene! Kim bu geceden daha sessiz mezardan daha gizemli olan kadın?"

"Monsenyör... onu affedin! Hapisten çıktığı günden beri koruduğum, zavallı, deli bir kadın o. Adı Saïzuma. Yüzündeki delilik her zaman gizlidir. Hatta öyle gizler ki duygularını, utancını bile anlayamazsınız. Yine de size fal bakacak."

"İşe yaramaz! E, sen kimsin? Nereden geliyorsun? Nereye gidiyorsun?"

Çingene adam diklendi ve kibirle üstünü düzelterek:

"Nereden mi geldim, Monsenyör? Dünyanın bir ucundan geldim! Nereye mi gidiyorum? Paris'e gidiyorum. Dünyanın merkezi

Paris'e! Ben kim miyim? Adım ve soyadım Belgodère. Kılıç yutan, işin ehli bir hokkabazım. Gösteriye mi ihtiyacınız var? Hemen göstereyim!"

"Yeter çingene! Söylesene üç ay önce Orléans'da değil miydin?"

"Evet, oradaydım monsenyör!" dedi güldüğünü gizlemeye çalışan Belgodère. "Harikalar harikası Violetta da dahil olmak üzere tüm ekibimle oradaydım. Ah Violetta... Sesiyle Orpheus[2] gibi kayaları, vahşi hayvanları bile büyüleyen canım Violetta'm... Ne diyorum ben? Monsenyör onu görecek. Ah! Lanet olsun! İşte burada!.."

On beş yaşında bir kız titreyerek arabanın önünde belirdi:

"İşte buradayım efendim... Buradayım!"

Henri de Guise'in çevresine sıralanan elli süvariden hayranlık dolu bir uğultu yükseldi. Dük, bu göz kamaştıran kıza bakakaldı.

"Evet, bu o!" dedi kendi kendine. "Onu gördüğüm ilk andaki kafa karışıklığımın aynısı! Tanrı aşkına! Neden bu kadar etkileneyim ki! İstersem bu çingene kız benim olacak!"

Ah... Çingene kız tıpkı Belgodère'in dediği gibi harikaydı. Çingene Saïzuma'ya benzeyen, yarı çıplak omuzlarına dağılmış altın renkli saçlarıyla, yaz mevsimindeki berrak şafak vaktinin saflığını yansıttığı koyu mavi gözleriyle ve çekingen gururuyla büyülü bir zarafet göstergesiydi. Yabani bir çiçek gibi...

Yabancıların ona kilitlenmiş bakışlarını hissedince başını eğdi Violetta. Daha sonra Guise düküyle göz göze geldi ve korkuyla irkildi. Geri çekildi. Deri perdelerin arkasına gizlendi ve açık bir pencerenin yanında bir şilteye uzanmış, nefesleri ağırlaşan, mosmor halde ölmek üzere olan bir kadının yanına koştu:

"Anne, anneciğim..." diye fısıldadı Violetta. "Orléans'daki adam! O burada! Korkuyorum anne! Bir felaket getirecek!"

Anne diye seslendiği kadının, öz annesi olmasına ihtimal verilemezdi. Çünkü bakışlarında merhamet ve şefkat sezilmesine rağmen, o kadında, genç kızın yüzündeki asaletten eser yoktu. Kadın:

"Zavallı çocuk," diye söyleniyordu. "Artık seni korumak için yanında bulunamayacağım. Vaktim tamam oluyor. Tanrı sana acısın

2. Orpheus: Yunan mitolojisinde efsanevi bir müzisyen.

da, seni koruyacak birini göndersin..."

"Beni kim korur, anne? Böyle birisi yok ki..."

"Öyle deme Violetta... Hani sana bir kelime bile söylemeye cesaret edemeyen utangaç delikanlı vardı ya... Ben onun yüreğinden geçenleri okudum. Seni çılgıncasına seviyor..."

Violetta bir çığlık attı, yüzünü iki eliyle kapadı.

"Violetta, Violetta; Çabuk dışarı çık..."

Guise dükü, Belgodère'e eğildi:

"Bırak şimdi kızcağızı..." dedi. "Paris'e mi gidiyorsun?"

"Elbette, monsenyör... Yarından itibaren Paris'te çiçek panayırı başlıyor. Ben de Grève Meydanı'nda bulunacağım... Tabii, Violetta da benimle beraber olacak."

"İyi... Al şunu..."

Çingene, Guise dükünün fırlattığı para kesesini havada uçarken yakaladı. Dük:

"Bu kesede on düka[3] altını var," dedi. "Eğer yarın göndereceğim adamımın isteyeceği şeyleri yapmaya razı olursan, bunun gibi on kese daha alacaksın."

Çingene, bu büyük bağış karşısında yerlere kadar eğildi. Doğrulduğu vakit, Guise düküyle askerlerinin Paris'e doğru yola koyulmuş olduklarını gördü. Araba da yoluna devam etmiş, epey ilerlemişti. Belgodère, arabaya hain hain baktıktan sonra homurdandı:

"İntikamımı aldım!"

3. Düka: Yaklaşık 10 frank değerinde bozuk altın para.

İKİNCİ BÖLÜM
GRÈVE MEYDANI

En ağır kumaşlardan perdeler, en kıymetli halılar ve en zengin mobilyalarla süslenmiş olan bu geniş salondaki değerli oymalı abanoz bir koltukta hareketsiz bir kadın oturuyordu, sözle anlatılmaz bir güzellikteydi. İlk göreni büyüleyici güzelliğinin etkisi altında bırakmamasına imkân yoktu ve kimse, onun kâh baygın, kâh parıltılı siyah gözlerinin bakışları karşısında bocalamadan edemezdi. Bu kadının eşsiz güzelliğinden başka, önemli bir özelliğini de, hiç şüphesiz halindeki ağırbaşlı ve hükmedici eda teşkil ediyordu.

Bu sırada salona, siyah kadifeden sade bir atlı elbisesi giymiş bir erkek girdi. Adam bir veremli gibi soluk ve zayıf yüzlüydü. Kadının önüne gelince diz çöküp selamladı. Kadın, kendisine gösterilen bu saygıya alışık bir tavırla elini pencereye doğru uzattı. Adam doğruldu ve sıktığı elini kalbine götürdü ve mırıldandı:

"Grève Meydanı... Geceleri, cinayetlerimin bedelini ödediğim rüyalarıma girerek beni titreten, gündüzleri de en korkunç hatıraların kafamda canlanmasına sebep olan meydan!"

Kadın, ağır ve içe işleyen bir sesle söylendi:

"Kardinal, biraz önce verdiğim emri hâlâ yerine getirmediniz... Neden?.."

Erkek irkildi ve:

"Kutlu efendimize itaat etmemek aklımdan bile geçmez," dedi.

"Kutlu efendimizi..."

Bu söz, ancak Hristiyanlar tarafından papaya söylenebilirdi. Lakin kadın hiç şaşmamış göründü:

"Kardinal, şimdi söylemiş olduğunuz bu sözü Roma'da söylemeniz yerinde olurdu. Çünkü ben Roma'da, bir büyük dinî hükümdarlığın biricik varisiyim. Fakat burada, Paris'te Lucrèce Borgia soyun-

dan Prenses Fausta'dan başka bir şey değilim..."

Bir hükümdar edasıyla, sanki tacı muhteşem kafasına giymiş gibi konuşan bu kadın kimdi? Fausta mı? Prenses Fausta?.. Bu ismin altında hangi esrarengiz, hangi inanılmaz kader saklıydı? Ve neden böylesine görkemli bir aksanla korkunç, prestijli, asık suratlı büyükannesinin adını anmıştı? Lucrèce Borgia!.. Borgia!.. Dehşetin ve vahşetin vücut bulmuş hali olan Lucrèce! Aşkın ve zevkin düşkünlüğü... Zehirler ve öpücükler... Trajik bir kutlamadaki gibi bir meteorun göz alıcı parıltısına, bir gülümsemesine erkeklerin öldüğü o kadın...

Tüm bu güç, tüm bu korku, tüm bu prestij, bu kadında yeniden doğmak için miydi?

Kaldı ki karşısındaki adam da ona saygı, hem de çok derin bir saygı göstermekte kusur etmiyordu. Halbuki o da kardinal sıfatını taşımasına rağmen asilzadelerden biriydi. Zekası bakışlarından ve kibarlığı tavırlarından anlaşılıyordu. Adam, Fausta'nın gösterdiği pencereye giderek Grève Meydanı'na baktı.

Tarihin, "Barikatlar[4] Günü" adıyla kaydettiği meşhur Paris isyanının ertesi günüydü. Paris, kralını kovmuştu ve şehir sokakları, baştan başa barikatlarla kapatılmıştı. Havada dünkü isyanda patlayan tüfeklerin barut kokuları henüz dağılmamışken, şehir, bugün de Çiçek Bayramı'nı kutlamaya başlamıştı. Her yıl mayıs ayında kutlanan Çiçek Bayramı'nda olduğu gibi Parisliler, bugün de yine süslenmiş, Grève Meydanı'nı doldurmuşlardı. Halk birbirine karışmıştı. Şık ve süslü kadınlarla üstleri başları paramparça dilenciler; hokkabazlarla asilzadeler bir arada dolaşıyorlardı.

Bu masal diyarının üzerinde uçan kardinal, şüphesiz ki, geçmişinin karanlığına inmiş ve nefes nefese kaldığı için bazı korkutucu anıları kafasında canlandırmıştı. Ama birdenbire, gözlerinin önünde, meydanın iki ucunda kalabalığın çifte hareketi onu ürpertti.

Sağında, Callot'nun[5] benzersiz hayal gücünde verebileceği destansı bir yolcu arabası gibi görünen, Belgodère'in sıska beygirlerinin

4. Barikatlar Günü: 12 Mayıs 1588.

5. Callot: 1592-1632 yılları arasında yaşayan, realizm eskizleriyle ünlü Fransız oymacı ve ressam.

hızında Grève'e giriş yapan fantastik bir taka[6] vardı.

Solunda ise yanlarında savaş kılıcı olan, zırhlı bir grup asilzade vardı. Ve onların ortasında, bir güneş gibi yükselen, Chaillot platosunu bir bıçak yarası gibi kesen Henri de Guise vardı. Paris'in kralı Henri de Guise!

Korkunç dük çevresinde hiçbir şey görmüyor gibiydi. Ne yanlarından geçerken insanların saygıdan dolayı başlarını dehşetle eğmesini görüyordu ne de elinde bir tacı ve bir halkın kaderini tutan halkın ızdırabını. Sadece paltosuna sarılmış, kırmızı maskeli, bir eli atın dizgininde, kaskatı kesilen çingene Saïzuma'yı gördü. Belgodère onun yanında çırpınıp duruyordu:

"Haydi, başlıyor efendiler, başlıyor! Herkes özgür! Herkes görebilir... Nubya kraliçesinin gönderdiği, içi saman dolu Leopar adlı canavarı görünüz... Ayrıca, bizim Croasse'ın çakıl taşlarıyla nasıl karnını doyurduğunu ve meşhur Picouic'in de paçavraları yakarak alevlerini nasıl su gibi içtiğini göreceksiniz... Başlıyor, başlıyor..."

Kardinal, pencereden bakarken Guise dükünün Belgodère'e yaklaştığını ve çingenenin, arabanın içindeki Violetta'ya seslendiğini görünce, Fausta'ya:

"Geldiler," dedi.

Prenses Fausta denilen esrarengiz kadın ayağa kalktı. Pencereye yaklaştı. Alev saçan gözlerini Guise düküne dikti. Sonra dudaklarında bir gülümseyiş gezindi.

Belgodère, Guise dükünün kendisine geldiğini görünce:

"Violetta! Violetta!" diye bağırdı.

Omuzlarında dağılan uzun sarı saçlı, utangaç ve ürkek çocuk seherin ilk ışığı gibi arabanın önünde belirdi.

Prenses Fausta, düke ateşli bir bakış attı. Ve sonra bakışları Violetta'nın o yoğun ve saf cazibesine kaydı. Henüz çakmaya hazırlanan bir şimşeğin gökyüzünü aydınlatması gibi bir gülümseme yüzünü aydınlattı.

"Henri! Henri de Guise! Sen benim olacaksın. Sen kral olacaksın. Çünkü ben kraliçe olmak ve papalık tacıyla kraliçelik tacını başımda

6. Taka: Zor çalışan eski kara taşıtı. (ç. n.)

birleştirmek istiyorum. Seninle benim aramıza girecek her şey mahvolacaktır. Karın Catherine de Clèves de geberecektir. Âşık olduğun şu Violetta da ortadan kalkacaktır. Ben öyle istiyorum, Henri..."

Birdenbire, hükmeden bir sesle kardinale doğru söylenmeye başladı:

"Artık işe başlama zamanı geldi, kardinal... Herkesin kendisinden bir şeyler beklediği şu adama bakın. Tahta oturmayı düşünecek yerde, çingene kızlarına sarkıntılık etmekle uğraşıyor. Guise, daha şimdiden bizden kaçmaya başladı. Hem de şu basit çingene kızı yüzünden... Onun yüreğinde uyanmaya başlayan bu sevgiyi söküp atmalıyız. Kardinal... Göçebe bir dilenci çingene kızı karşısında nasıl el pençe divan duruyor, görüyor musunuz?"

Kardinal:

"Zavallı kızcağız," dedi.

Fausta, soğuk bir eda ile cevap verdi:

"Merhamet çoğu zaman bir suçtur, her zaman bir zayıflıktır. Ben bile kadınken Tanrı'nın keskin kılıcını elimde tutuyorum. Yufka yüreklilik size yakışır mı? Hemen meydana inin ve Belgodère'in bu küçüğü şehirdeki sarayıma getirmesini söyleyin."

Kardinal, kızın saraya getirilmesinin nasıl bir sonuç vereceğini biliyor olacak ki titredi ve yalvarır gibi:

"Mademki kurtulmamız bu kızın ölmesine bağlı, onu öldürünüz," dedi. "Fakat onu size getirmek gibi bir görevden beni affetmenizi rica ederim. Bu yaştaki kızlara karşı ne kadar zayıf olduğumu biliyorsunuz."

Fausta soğuk bir eda ile yeni bir emir verdi:

"Claude Usta'ya da haber iletmeniz lazım...

"Cellada mı? Ah madam, çok rica ederim, beni kızımı çalıp öldürmüş olan bu sefil herifle bir daha karşı karşıya getirmeyiniz."

"Susun, Kardinal Farnèse..."

Fausta'nın sesi, gök gibi gürlemişti ve gözlerinden şimşekler saçılıyordu. Kardinal, bu hali görünce boynunu bükmekten başka çare kalmadığını kestirdi. Prenses Fausta da sakinleşerek söylendi:

"Bu akşam saat onda... Şu mektubu da Guise düküne veriniz.

Haydi kardinal!.."

Üstü mühürlü zarfı alıp kapıdan çıkarken, Kardinal Farnèse'in yüreği kan ağlıyordu. Artık etrafına ölüm saçmaktan bezmişti. Ne çare ki yeniden bir cinayete alet olacaktı.

"Ah! Lanet her zaman üzerimde! Yürü, lanetli. Bir suç daha işleyeceksin!"

Grève Meydanı'na indiği zaman, yüzü yine kaskatı, Belgodère'e doğru yürüdü. Arabanın önündeki Violetta, korkudan titreyerek Belgodère'in emrini bekliyor, Saïzuma da her zamanki gibi hareketsiz duruyordu. Bu esnada Guise dükü, çingene hergeleye eğilmiş, kulağına:

"Mendebur çingene," diyordu. "Birazdan buraya bir asilzade gelecek. Kemiklerinin kırılmasını istemezsen onun söylediklerini yapıp kızı hana yollayacaksın. Altınlar da senin olacak."

"Elbette efendim, elbette..." Sonra kıza seslendi: "Violetta! Violetta!"

Genç kız, bir rüyadan uyanıyormuş gibi titremişti. Meydanda ilerleyerek kendisine yaklaşan genç bir asilzade görmüş ve ikisinin gözleri birbirlerine öyle dalmıştı ki dünyayı unutmuşlardı. Bu delikanlı, gençliğinin en parlak devresinde bulunan, IX. Charles'ın oğlu Angoulême düküydü. Belgodère tekrar haykırdı:

"Violetta diyorum sana!.."

Aynı anda, arabanın içinden iniltiyle karışık bir feryat yükseldi. Genç kız, hemen koşup arabaya girerken:

"Annem, annem ölüyor galiba!.." diye bağırdı.

Kızcağızın "annem" dediği kadın, yattığı yatağın kenarındaki pencereye gözlerini dikmiş, korkunç bir şey seyrediyormuşçesine dışarıya bakakalmıştı. Violetta, kadıncağızın yanına seğirirken:

"Anne, anneciğim," diye hıçkırdı.

Dışarıdan da Belgodère'in sesi duyuldu:

"Affedersiniz monsenyör... Ben şimdi şarkıcı kızı arabadan alır getiririm. O zamana kadar Saïzuma da sizin el falınıza baksın. İster misiniz?"

Fakat Saïzuma, yine taştan bir heykel gibi hareketsizdi. Kırmızı

maskesinin altından gözlerini, kalabalıkta gördüğü Kardinal Farnése'e dikmiş, yiyecek gibi bakıyordu. Kardinal de çingene kadının kendisini süzdüğünü sezmişti. O da ister istemez ona baktı. Belgodère ise arabanın basamaklarından çıkarken durmaksızın söyleniyordu:

"Sana, gel diyorum, Violetta..."

Genç kız, bu sözleri duymuyordu. Annesinin yanında diz çökmüş:

"Anneciğim, ne oluyorsun anneciğim?" diye sızlanıyordu.

Kadın birdenbire büyük bir acıma ifadesiyle gözlerini kızcağıza çevirerek boğuk bir sesle söylendi:

"Bana anne diyorsun, Violetta... Ölmek üzere bulunduğum için sana, işin doğrusunu söylemek isterim. Ben senin annen değilim, Violetta!.."

"Anneciğim, ne oluyorsunuz? Neden böyle asılsız, esassız şeyler söylemeye, saçmalamaya başladınız?"

"Bunlar saçmalama değil kızım... Sen, babanın da Claude Usta olduğunu sanırsın... Halbuki o da senin baban değil."

Kızcağız, bu sözlerden bir şey anlamıyor, inanmıyordu:

"Acaba annem can mı çekişiyor? Kendini kaybettiği için mi böyle saçmalıyor?" diye düşündü.

Gerçekten can çekişme halinde bulunan kadın, hırıltıyla:

"Annenin kim olduğunu ben de bilmiyorum," dedi. "Fakat babanı görmek, tanımak ister misin, Violetta? Öyleyse bak..."

Kadın, son bir çabayla pencerenin dışında, kızcağıza göstermek istediği adamı işaret etti. Fakat kızgınlığından kudurmak derecelerine gelen Belgodère, bu sırada yanlarına ulaşmıştı. Violetta'nın üstüne atılarak ayağa kaldırdı:

"Çık dışarı!" diye uludu. "Haydi bakalım, şarkını dinleyecekler. Seni bekliyorlar."

Ölüm halindeki kadın, hâlâ pencerenin dışındaki adamı göstermek istiyordu:

"İyi bak, kızım. Aklına iyice yerleşsin," diyordu.

Belgodère, bu sefer de, hiddetle ona döndü:

"Bu işler hep senin başının altından çıkıyor," dedi. "Dur şimdi sana göstereceğim, Simonne..."

Violetta'yı bir itişte, arabanın bir köşesine fırlattıktan sonra Simonne diye seslendiği kadının gırtlağına yapıştı. Bütün gücüyle sıkmaya başladı. Simonne iki saniye kadar ancak çırpınabildi. Birdenbire boğazından bir hırıltı çıktı ve hareketsiz kalıverdi. Bu anda bile incecik kolu, pencereye uzanmış, dışarda halk arasında duran Fausta'nın adamı Prens Farnèse'i gösteriyordu.

Violetta, şiddetle fırlatıldığı köşede yere yıkılmış alnı sıyrılmış ve Simonne'nin feci ölümünü görememişti. Ayağa kalktığı vakit Belgodère'i dehşet içinde gördü ve:

"Acaba fazla mı sıktım? Ama herhalde ben öldürmedim. Zaten ölecekti," diye söylenirken buldu. Zavallı kız gözlerinden yaşlar boşanarak, annesinin balmumu gibi sararmış ölüsüne kapandı. Ağlamaya aşladı:

"Annem öldü. Artık kimsem kalmadı benim."

Belgodère:

"Haydi oradan, budala!" dedi. "Annenin öldüğü filan yok... Sadece uyuyor, o kadar... Çabuk dışarı çık... Herkes senin şarkılarını bekliyor?"

"Öldü," diye tekrar etti kız.

"Uyuduğunu söyledim sana!" diye bağırdı Belgodère. "Hadi! Dışarıya çık, çalışmaya dön! Şarkını söyle!"

"Ah! Annem! Zavallı canım annem benim! Burada değilsiniz artık! Küçük Violetta'nızı terk edip gittiniz! Artık kucaklamayacaksınız değil mi beni? Her şey bitti öyle mi? Bu acı kederle beni yalnız bırakıyorsunuz, öyle mi? Size koşup dizlerinizde ağladığımda gözyaşlarım daha az acıtıyordu canımı. Ve sizin o gülüşünüz... Sanki beni korkunç kaderimden koruyor gibiydi. Ama artık yoksunuz... Bir babam yoktu! Artık bir annem de yok!.."

Tam bu sırada arabanın kapısı açılarak içeriye Saïzuma girmiş, sarı saçları omuzlarına dökük, dalgın ve etrafını göremez bir halde gidip bir köşeye oturmuştu. Kendi kendine söyleniyordu:

"O adam niçin bana bakıyordu? Ben niye ona baktım? Ben o gözleri acaba bir kere daha nerede görmüştüm? Neden hiçbir şeyi

hatırlayamıyorum? Neden beynimin üstüne kara bir perde örtüldü?.."

Başını elleriyle sıkınca yüzündeki kırmızı maske sıyrılıp düştü. Bu soluk, fakat düzgün yüzde garip, yabancı ve durgun bir güzellik, bir asalet vardı. O böyle düşünürken Violetta da hıçkırıp ağlıyor, Belgodère ise homurdanıyordu:

"Yeter artık! Bu kadar çok ağlarsan bir daha şarkı söyleyemezsin! Dışarıda seni bekliyorlar! Asilzadeler, dükler ve prensler... Bugün çok para kazanacağımız bir iş var. Hadisene!"

Violetta duymazdan gelerek ayağa kalktı:

"Hoşça kal," diye fısıldadı. "Hoşça kal, zavallı Simonne annem! Sizi bir daha göremeyeceğim! Mezarlığa yalnız gideceksiniz. Yapayalnız gideceksiniz... Tabutunuzda bir çiçek dahi olmadan... çünkü çocuğunuzun size vereceği sadece gözyaşları var!"

Birkaç saat içinde annesini alıp götürecekleri mezara bir buket bile alamayacak kadar fakir olduğu düşüncesi, annesinin bu sokaklardan son defa geçerken bir hatıra bile koyamaması onu o kadar üzdü ki o küçük yüreğinden bu yas taştı ve hıçkırıklara boğuldu.

"Ah! Yeter Violetta! Bütün şeytanlar adına yeter! Şarkı söyleyecek misin artık?" diye bağırdı Belgodère.

Violetta ona baktı, paniğe kapıldı ve ellerini korku dolu bir hareketle kenetledi.

"Şarkı söylemek," diye tısladı Violetta. "Annemin ölüsü hâlâ buradayken şarkı söylemek! Of! Hemen beni öldürün, hemen!"

Çingene adam onu kolundan sertçe yakaladı, üzerine eğildi ve öfkeden buz gibi bir sesle:

"Beni iyi dinle, seni şarkıcı! Seni öldürmeyeceğim. Çünkü dışarda seni bekliyorlar! Dediğim gibi, prensler, dükler bekliyor. Ya gitarını alıp o cici sesinle şarkını söylersin ya da... Ya da anneni kırbaçlarım. Seçim senin!"

Aynı anda Belgodère bir at kırbacı aldı. Violetta bir yakarış koyuverdi. Gözlerinde acıdan, umutsuzluktan, çaresizlikten daha fazlasını ifade eden, köşeye sıkışan bir ceylanın ifadesi vardı. Bu bakışlar Sa'izuma'ya odaklandı.

Belgodère, uğursuz bir küçümsemeyle kırbacı ölü kadına kaldırdı.

Zavallı kız, Saïzuma'ya koşarak yalvardı:

"Bakın madam, o kadın zavallı bir ölü. Ona bir şey söylesenize, bizi kurtarsanıza, madam. Sizi iyileştirdiğini unutmayın! Ölü bir kadına vurmasına izin mi vereceksiniz?

"Burada annelerden bahseden kim?" dedi çingene bitkin bir şekilde, anneler var mı? Hiç çocuk var mı?"

Saïzuma'nın sesi çıkmıyordu. Belgodère bir daha bağırdı:

"Haydi diyorum, artık sabrım tükendi ha!.."

Violetta:

"Ne olur... Bize acısanıza madam... Sizde kalp yok mu hiç?.." dedi.

Saïzuma dalgın ve kendi âleminde söylendi:

"Kalp mi? Benim kalbim orada, kilisede kayboldu. Dinle kızım... Kalp çalan piskoposlardan kendini koru..."

"Sefil deli kadın!" diye hıçkırdı çocuk. "Annem için hiçbir şey yapmak istemiyorsun! Pekâlâ, dinle o zaman! Ben, bu küçük kız, sana lanet okuyorum. Duydun mu? Lanet olsun sana!"

Saïzuma bir kahkaha patlattı. Ve yavaşça kırmızı maskesini yüzüne geri taktı. Violetta annesini kırbaçlayacak çingene adama döndü ve hemen önüne atladı. Omuzlarına darbeyi alan kızcağızın kendisiydi...

"Belgodère, senin yüzünden! Sana boyun eğeceğim... Şarkı söyleyeceğim!"

"Tam zamanında!" dedi çocuğa gitarını veren aşağılık adam.

Çaresizlikle ayağa kalktı ve yüzünden gözyaşları akarak fısıldadı:

"Şarkı söylemek!.. Annemin cesedinin yanında!.. Zavallı canım annem... Beni bu saygısızlığım için affet... Ne olur... Sadece biraz para kazanmak için bu halkın önünde şarkı söylemek... Birazcık para... Para..." Derin ve dokunaklı bir düşünceyle yüzü aydınlandı: "Ama parayla... Yapabilirim... Yani... Evet anneciğim, evet! Şarkı söyleyeceğim... Ama çingene adam beni öldürürse, bu sana bir buket almak, tabutunu çiçeklendirmek için olacak!"

Hızla eğildi, ölü kadının alnından öptü ve fırladı. Belgodère ona ürkütücü bir gülümsemeyle baktı ve dişlerinin arasından:

"Git celladın kızı! Senin için hazırladığım tuzağa koş! Guise seni bekliyor. Yarın rezil olacaksın! Ve benim tarafımdan, bir askerin yatağına atılan bir aşağılığın rezilliğini benden başka kimse söylemez babana! Ah Claude Usta! Ah cellat, ah! Senin celladın benim. Her şey sırası gelince!"

Zavallı kız, hüngür hüngür ağlayarak gitarını kapıp arabadan kaçtı. Belgodère de arkasından fırlamış, iri yarı iki adamına seslenerek kalabalık arasında Violetta'nın durup şarkı söyleyebileceği bir yer açtırmıştı. Haykırıyordu:

"İşte meşhur şarkıcı Violetta, efendiler! İşte kumpanyamızın göz bebeği..."

Küçük şarkıcının iki adım uzağında, Guise'in de favorileri olan bir grup asilzade, bu solgun, tedirgin, ürkek bakışlı titreyen çocuğa karşı pürdikkat kesilmişlerdi. Solunda kasvetli ve sessiz Prens Farnèse, onun dayandığı karavanın hemen yanında ise belki de Henri de Guise'den çok daha heyecanlı Dük Charles d'Angoulême vardı. Ve yukarıda pencerede, perdelerin arkasında yarısını gizlemiş, sahnenin üstünde uçan bir hayalet vardı. Bu Prenses Fausta'nın ta kendisiydi!

Violetta hiçbir şey görmedi. Ruhu ölüme, gözleri enstrümanında kaldı... Şaşırtıcı bir saffetle o incecik parmakları tellerde çırpınmaya başladı. Öyle bir çırpınmaydı ki bu, büyük bir tatlılığın, uzak diyarların melankolik büyüsünün, çiçek sergisinin havaya üflediği o nefesin çok güzel bir nakaratıydı.

"Senin için canım annem... Sana bir buket çiçek verebilmek için..." diye fısıldadı.

Ve sesi kalbe işleyen canlı bir melodi gibi saf bir aşk ağıdı yakmaya başladı. Ama ağıdı ilk kıtadan bir hıçkırıkla kesildi. Guise dükü hızlı bir şekilde öne çıktı. Nerede olduğunu ve binlerce gözün kimin üzerinde kitlendiğini unuttu. Tutku onu ele geçirdi. Gözyaşları Violetta'yı yüz kat daha güzel gösteriyordu! Guise dükü şehvetle baktığı kızcağıza üzgünmüş gibi sordu:

"Ağlıyor musun, şekerim? Neden ağlıyorsun?"

Zavallı kız, korkuyla gerileyerek:

"Yine mi siz?" dedi. "Çekilin yanımdan..."

Dük, şehvetten kudurmuş bir köpek gibi soludu:

"Sen istersen ebediyen gözyaşı dökmezsin, kızım. Paris'in en güzel kadını olursun... Neden benden kaçıyorsun öyle?.. Dinle beni... Seni sevdiğimi aklına koyman gerek."

Öte yandan Charles d'Angoulême'in artık bu münasebetsizliğe dayanamayıp eli kılıcının kabzasında, Guise düküne doğru ilerlediği görüldü. Fakat, dükün yanına varmadan Grève Meydanı'nı boru sesleri doldurdu. Halk bağırmaya başladı:

"Kralın muhafızları... Crillon'un İsviçrelileri geliyor... Gebertin onları!.. Nehre atın!.."

Halkı birdenbire heyecanlandıran bu askerler, dünkü isyanda, Paris sokaklarındaki engelleri temizlemek için saraydan çıktıktan sonra isyancılar tarafından belediye binasına sürüklenerek oraya hapsedilen bir avuç kral taraftarı muhafızıydı. Geceyi orada geçirmişlerdi. Şimdi de boru çala çala dışarı çıkıyorlardı.

Guise dükü, bu hali görünce müthiş bir küfür savurarak yerinden fırladı. Yanındakiler de kılıçlarını kınlarından çekerek ayaklandılar. Halk ise bir gün önceki düşmanlarını görünce, yeniden kudurmuşçasına bağırıp çağırmaya ve silahlarını kuşanmak için evlerine koşmaya başladı... Grève Meydanı'ndaki bu kargaşalık sırasında kadınlar ve çocuklar ayaklar altında ezildi. Bağrışımalar göğe yükseldi:

"Silah başına! Herod'un uşaklarına ölüm!"

"Suya atın! Muhafızlar! Suya... Crillon!"

Angoulême dükü, ortalığın karıştığını görünce hemen Violetta'nın yanına koşmuştu. Meydanı allak bullak eden bu kargaşalık, genç âşığın sevgilisiyle konuşmasına ilk fırsatı vermişti. Genç kıza yanaşmış, soruyordu:

"Neden ağlıyorsunuz matmazel? Şu küstah herifin söylediklerine mi üzüldünüz?"

Zavallı kız hıçkırarak:

"Hayır," dedi, "annem öldü de ona ağlıyorum. Zavallıya bir bakın, ona acıyan bile yok."

Charles üzüntüsünden sapsarı kesilmişti:

"Bir yanda anneniz ölmüş, öte yanda bu adam sizi şarkı söyle-

meye mi zorluyor? Bu korkunç."

Belgodère genç kıza hain hain bakarak etraflarında dolaşıyordu. Violetta korktu:

"Hayır," dedi. "Belki annemin tabutuna birkaç çiçek alabilecek kadar para toplarım diye ben kendiliğimden şarkı söylüyordum."

Genç dükün tüyleri diken diken olmuştu. Şimdi meydan birdenbire sessizleşmişti. Crillon'la muhafızları, Guise dükü ve adamlarıyla karşılaşmışlardı. Halk, muhafız komutanıyla Guise'in neler konuştuklarını dinleyebilmek için susmuştu. Charles, şiddetle titreyen Violetta'nın elinden tutarak onu annesinin ölüsüne kadar götürdü ve şefkat dolu bir sesle:

"Annenize dikkat edin," dedi büyük bir acıma ifadesiyle. "Bu vefat eden kadının üzerine eğilen melek olun ve eğer izin verirseniz ben annenizin tabutunu çiçeklerle süslerim."

Hemen meydanı geçerek, karşıdaki bir çiçekçi dükkânına girdi. Bir altın fırlatarak kucak dolusu gül, karanfil, yasemin, zambak ve şebboy alıp arabaya koştu. Ölünün üstünü tüm bu çiçeklerle örttü. Violetta diz çökmüş, ellerini birleştirmiş, hayal görüyormuşçasına şaşalamış, bu hali seyrediyordu.

Charles d'Angoulême, genç kıza:

"Sizinle konuşmanın ne yeri ne de zamanı. Ama şu andan itibaren hiçbir şeyden korkmayın. Sizin bu çingenelerle bir arada kalmanız doğru olmaz. Yarın sabah arabanın sahibiyle konuşmaya geleceğim."

O, bu sözleri söylerken, ikisinin peşini hiç bırakmamış olan Belgodère lafa karıştı:

"Emirlerinizi bekliyorum monsenyör..."

Genç dük, utancından iki büklüm olmuş rezil adama baktı.

"Sizinle nerede konuşabilirim?"

"Buraya çok yakın, l'Espérance adında bir han vardır. Biz orada kalıyoruz."

"Peki o halde... Yarın sabah beni orada bekleyin."

Charles d'Angoulême, son bir defa, derin yası içinde bile harikulade güzel olan Violetta'ya baktı. Sonra kendi kendine söylendi:

"Şimdi artık sıra öç almaya geldi. Babacığım, oğlunu sen de beğeneceksin."

Belgodère ise delikanlıyı arkasından seyrettikten sonra homurdandı ve arabanın basamaklarından inerek meydanın ortasında duran Guise düküne doğru dönerek içinden:

"Aptal!" dedi. "Yarın gel de bak bakalım, Violetta'yı bulabiliyor musun? Şimdi gitmeli de, şu Simonne'nin cesedini elden geldiğince çabuk kaldırmalı... Haydi bakalım, Simonne, güle güle öbür dünyaya git..."

Tam arabanın basamaklarından inerken sapsarı benizli, siyah kadifeler giyinmiş biriyle karşılaştı. Bu adamın yalnız görünüşü değil, sesi de korkunçtu. Belgodère'e baktı ve:

"Arabanın sahibi Belgodère sen misin?" diye sordu.

Çingene içinden: "Ne umacı yüzlü adam!.." diye düşünürken, yüksek sesle:

"Evet efendim, benim," dedi.

"Demek, şu genç şarkıcı kızın efendisi sensin, öyle mi?"

Belgodère'in içinden şunlar geçti: "Bu, herhalde Guise dükünün gönderdiği adam olacak. Ey Claude, o kadar araştırdın bulamadın. Şimdi kızının akıbetini yine benden öğreneceksin." Sonra siyah kadife elbiseli adama baktı:

"Ben de zaten sizi bekliyordum."

Adam, çingeneyi kolundan yakaladı, hafifçe eğildi:

"Ben sana, pek mühim birisi tarafından geliyorum... Bu kız, bu Violetta..."

Farnèse tereddüt ediyor, sanki içine doğan bir his, onu bu zavallı kızcağızı ölüme sürüklemekten alıkoymak istiyordu.

Fakat Belgodère, acele acele söylendi:

"Evet efendim, ben ve Violetta, emirlerinizi bekliyoruz..."

Kardinal, dalgınlıktan uyanır gibi silkindi. Sonra:

"Verdiğim emirleri harfi harfine yaparsan..." diye söze başlayacak olduysa da, Belgodère lafını kesti:

"Bana on kese düka altını vereceksiniz, biliyorum efendim. Yal-

nız, yapacağım şey nedir?"

"Yapacağın şey bu gece saat dokuzda kızı, Notre–Dame'ın arkasında bulunan harap görünüşlü eve getirmektir. Evin kapısı demirden, tokmağı tunçtandır. Unutma, tam saat dokuzda..."

Kardinal bir an durdu. Sonra birdenbire sesini iyice alçaltarak:

"Demin dışarıda arabanın yanında, kırmızı maskeli, sarı saçlı bir kadın vardı. Kimdi o?" dedi.

"Bizim obadan bir çingene kadındır."

"Çingene mi? Adı ne?"

"Saïzuma..."

"Sahi mi? Sahiden çingene mi? Demek adı da Saïzuma, öyle mi? Sakın başka adı da olmasın?"

"Yok."

Belgodère'in "umacı yüzlü" dediği adam, büyük bir yükten kurtulmuş gibi doğruldu, Yüzünde büyük bir memnunluk ifadesi vardı. Çingeneye parmağının ucuyla bir selam verdikten sonra Fausta'nın, Guise düküne teslim edilmek üzere kendisine verdiği mektubu koynundan çıkararak, meydandaki kalabalığın arasında kaybolup gitti. Belgodère, o akşam eline geçireceği altınların hayaliyle sarhoş bir halde:

"Akşam tam saat dokuzda kızı getiriyorum. Mösyö de Guise, hiç merak etmeyin," diye homurdandı.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
PARDAILLAN

Kardinal Farnèse'le Belgodère arasında, zavallı Violetta'yı muhakkak bir ölüme götürecek olan korkunç anlaşma konuşulurken, Angoulême dükü, Guise düküne doğru yürüyordu. Kral IX. Charles'ın oğlu, sanki onu alıp götüren bir öfkeye kapılmıştı. Gözlerinin önünde, hâlâ Guise'in Violetta'ya doğru eğilip şehvetle bakan gözleri vardı. Angoulême dükü bugün ömründe ilk defa olarak kıskançlığın ne müthiş ve yakıcı bir şey olduğunu öğrenmişti. İçinde Guise düküne karşı sönmek bilmez bir kin uyanmıştı. Bu duygunun etkisi altında, hızla Guise düküne doğru yürürken birden kolundan tutulduğunu hissederek döndü ve:

"Şövalye Pardaillan!" dedi sevinçle. "Tam zamanında geldiniz."

"Evet," dedi. "Sizi bir çılgınlık yapmaktan alıkoymak için tam zamanında geldim. Böyle hızlı hızlı nereye koşuyorsunuz? Şu budalaların Hazreti Süleyman lakabını taktıkları Guise dükünü tahkir etmeye mi? Hiddetlenince gözünüz dünyayı görmüyor. Şurada hırsından kuduran kalabalığa tek başınıza nasıl karşı koyabilirsiniz? Vaktiyle bu işi yapacak bir tek adam vardı. O da öldü... Bahsettiğim adam, benim babamdı."

Pardaillan, genç dükü oyalayıp hiddetini yatıştırmak istiyordu. Fakat Charles, kararından vazgeçmedi.

"Pardaillan," diye hırladı genç dük, yoğun bir umutsuzluk tonuyla. "Bu adamla konuşmak istiyorum."

Pardaillan cevap verdi:

"Doğrusu benim de dilim kaşınmıyor değil, ama hayatımı bu kadar budalacasına tehlikeye koymak da istemem. Hele Maurevert'e söyleyeceğim bir çift sözü söylemeden ölmek hiç işime gelmez."

Angoulême dükünün hiddetinden gözleri yaşarmıştı:

"Haydi, Pardaillan!" diye fısıldadı Charles. "Devam edin! Ben Guise'e gidiyorum."

Şövalye, genç adama bir abinin şefkatini gösteren bir bakış attı.

"Kesinlikle istiyorsunuz!" dedi Charles'ın elini tutarak.

"Guise'den nefret ediyorum! Birinden hiç bu kadar nefret etmemiştim."

"Aşk! Aşk! Delilik ve sefalet! Bu genç deliyi kurtarmamız lazım!"

"Pekâlâ," dedi, "mademki öyle istiyorsunuz, gidelim. Fakat ben işin sonunun nereye varacağını biliyorum. Yine son sözü emektar kılıcım söyleyecektir."

Şövalye bu sözleri söyledikten sonra şapkasını iyice başına geçirdi ve çevredekileri dirsekleyip iterek kendilerine yol açmaya başladı. Birkaç kişi bu zorlamaya ayak direyecek olduysa da şövalye ile arkadaşının şimşekler çakan gözlerini görünce seslerini kıstı.

Dük, halkın alkışları arasında Crillon'un karşısında duruyordu. Mağrur gözleri kan çanağına dönmüştü. Crillon'a bir şeyler söylediği anlaşılıyordu.

Olay şuydu: IX. Charles'ın Saint–Jean d'Angély kuşatmasında, yararlılığından ötürü "kahraman" adını verdiği Crillon, III. Henri'nin Paris'ten kaçtığını haber alınca bin muhafız ve iki bin İsviçreli ücretli askerle birlikte kapanmış olduğu belediye dairesinden çıkmış, Paris'ten ayrılıp krala katılmaya karar vermişti. Kendisi muhafızlara komuta ediyor, İsviçreliler de bir albayın komutasında bulunuyordu. Fakat çoğu yaralı, sargılar içinde ve sakat bulunan bu kafile, Grève Meydanı'na geldiği vakit kalabalık bir halk kitlesi tarafından önlenmişti. Askerlerle halk, hemen kapışmışlar, müthiş bir gürültü içinde, kanlı bir boğuşma başlamıştı. Guise, hızla yetişerek Crillon'un karşısına çıktı. Önce halkı durdurdu, sonra da, yüzü gözü kan içinde kalmış olan kahraman muhafız komutanına döndü ve manalı bir tavırla:

"Galiba Dük Crillon, muhafızları, krala götürüyor," dedi.

Crillon, soğuk bir tarzda cevap verdi:

"Guise dükü yanlış görmüyorlar."

"Demek Louvre Sarayı'na gidiyorsunuz?"

"Yanılıyorsunuz. Kral Paris'ten çıktı. Biz de ona katılmaya gidiyoruz."

Yüzü yaralı dük haykırdı:

"Dikkat edin komutan... Belediye dairesinden çıkmakla zaten büyük bir hata işlediniz."

"Orası benim bileceğim iş... Şimdi de Louvre'ye giderek ikinci bir hata işlemek istemiyorum. Hem fazla konuşmaya ne hacet?.. Şimdi yol açık mı, onu anlayalım."

Guise dükü biraz bozuldu:

"Yol kralın bütün sadık tebaalarına açıktır. Fakat kral..."

Crillon gür bir sesle bağırdı:

"Yaşasın Kral! Hem siz de dikkat buyurunuz monsenyör... İkimiz de kral tarafından bize verilmiş olan Kutsal Ruh'un nişanını taşıyoruz. Bu nişanı alırken siz de, ben de krala ebediyen sadık kalacağımıza yemin etmedik mi? Yoksa yemininizi unuttunuz mu?"

Bu sözler meydanda büyük bir uğultuya sebep oldu.

Halk:

"Kahrolsun dinsiz kral!" diye bağırdı. "Muhafızları suya atın! Crillon'u Seine Nehri'ne atın!"

Guise dükü, sapsarı kesilmiş, yanındakilere emirler yağdırıyor, maiyetindeki subayları, doludizgin imdat getirmeye Kutlu Birlik askerlerinin dağınık bulunduğu Arsenal, Bastille, Temple, Louvre, Gramme ve Châtelet semtlerine gönderiyordu...

Crillon birdenbire kılıcını çekmişti. Tam bu sırada Pardaillan'la Charles d'Angoulême de oraya varmışlar ve olayları seyre başlamışlardı. Gerçi Crillon kılıcını çekmişti ama, İsviçrelilerin komutanı olan albay, Guise'ye doğru ilerleyerek:

"Monsenyör, ben ve emrimdekiler, birlik askerlerine teslim oluyoruz. Paris'ten çıkmayacağız," dedi.

"Alçak! Senin gibisine de ancak Guise gibi bir alçağa teslim olmak yaraşır."

Guise'in benzi morardı, kılıcını yarıya kadar sıyırarak kendisine bu ağır hakareti yapanı gözleriyle araştırdı ve herkes, ortaya genç bir asilzadenin fırlayıp, albayı bir kenara ittikten sonra kollarını kavuş-

turduğunu gördü. Bu genç, şimdi gözlerini Guise'ye dikmiş, kamçı gibi şaklayan sesiyle söyleniyordu:

"Henri de Lorraine, Guise dükü! Babamın katili, alçak ve hain adam! Fransa Kralı IX. Charles'ın oğlu olan ben, Charles d'Angoulême, senin alçak olduğunu tekrarlıyorum ve bir alanda ister hançerle ister kılıçla, istediğin saatte, günde, istediğin yerde sana meydan okuyorum!"

Hemen yirmi kadar asilzade kılıçlarını çekmiş, genç düke saldıracaklardı. Fakat Guise'in bir işaretiyle durdular. Guise dükü nefes nefeseydi, gözleri kanlıydı. Hiddetinden kuduracak halde, Angoulême'i kışkırtmak için bir kelime aradıktan sonra nihayet kuduz bir köpek gibi uludu:

"Charles'ın oğlu, düello davetini kabul ediyorum. Fakat, korkaklık senin soyunun belli başlı huyudur. O zamana kadar kaçmayasın diye seni muhafaza altıma aldırmak istiyorum. Ta ki ben, yüzü yaralı..."

Sözünü bitiremedi. Aynı saniyede ortaya bir başkası atılmış ve kahkahalarla gülerek:

"Sizin lakabınız 'yüzü yaralı' değil," diye bağırdı, alaycı bir şekilde görünse de gözleri neşeyle parlayan adam.

Pardaillan'dı bu! Bir bakışta duruma anlamıştı, Charles'ın tutuklanacağını anlar anlamaz delikanlıyı kurtarmaya karar vermiş ve fırlamıştı. Guise dükü, şövalyenin homurdandığı sözleri hakaret mi, takdir mi ifade ettiğini anlayamamıştı:

"Yavru kurdumu kurtaralım!"

"Siz kimsiniz? Adınız ne?" diye sordu.

"Önemli olan benim adım değil efendim. Asıl sizin lakabınız mühimdir. Hatırlarsınız ya... Bundan on altı yıl kadar önce Béthisy Sokağı'ndaki bir konağın avlusunda..."

Guise yuvalarından uğrayacakmış gibi açılan gözlerini Pardaillan'a dikti:

"Ne?" dedi. "Eğer sen Béthisy Sokağı'ndaki adamsan mahvoldun demektir. Devam et!"

"O zaman siz Amiral Coligny'yi öldürmüştünüz... Tam ayağınızı biçare ölünün yüzüne koyuyordunuz ki, şu el..."

Pardaillan sağ avucunu açıp salladıktan sonra:

"Şu el, suratınıza inmişti, dük hazretleri..." dedi. "O zamandan beri adınız, yüzü yaralı değil, 'Yüzü Şamarlı Guise'dir."

Halk, bu iki çılgına duyduğu hiddetten delirmiş gibiydi. Guise dükü de haykırıyordu:

"Yakalayın bunları! Ölü veya diri... Muhakkak yakalayın..."

Halk, fırtınalı bir denizin dalgaları gibi ilerleyerek Crillon'u askerlerinin yanına itmişti. İsviçreli albay, Charles d'Angoulême'i tevkif etmek için omuzuna yapışacak olduysa da, Pardaillan'ın kılıcının kabzası başına inince kafatası ezilerek yere yuvarlandı. Charles d'Angoulême hâlâ kükrüyordu:

"Guise! Guise! Düello davetimi sakın unutma..."

Halk:

"Öldürün! Öldürün!" diye bağırıyordu.

"Canlı! Onları canlı istiyorum!" diye bağırıyordu Guise.

Bu çığlıklar, bir şimşek gibi sert bakışlar, gök gürültüsü gibi ürkütücü uğultular; teberlerin,[7] kılıçların ve hançerlerin parladığı bu öfke sahnesi, Fausta'nın pencereden bakan ölümcül ve ateşli yüzü... Tüm bu sarsıcı insanlıktan yoksun vahşi hareketler Pardaillan'ın Paris kralına söylediği şu hakaretten sonra gelişti:

"Şamar yüzlü!"

Pardaillan, İsviçreli albayı bir darbeyle yere Guise'in ayaklarının dibine indirirken kollarıyla yavru kurt Charles'ı yakaladı. Crillon ve yorgun muhafızların olduğu yere doğru keskin yerinden bir sopa gibi tuttuğu kılıcını havada pervaneler gibi çevirdikçe kendine de yol açıyordu.

"Görüşürüz, Crillon!" diye bağırdı kendini Guise'e adayan adamlardan biri olan Maineville.

Guise, Crillon'a bağırıyordu:

"Crillon, bu iki azgın domuzu bana teslim edersen, Paris'ten çıkmana izin veririm."

7. Teber: Balta. (ç. n.)

O anda Pardaillan parmak uçlarında yükseldi ve meçini[8] çok yükseğe kaldırdı. Güneş ışınlarının bedenini sarmasıyla Pardaillan'ın gözler önüne çizdiği tablo, alnı kanlı kıyafetleri yırtılmış halde, mücadelenin getirdiği o cüretkâr alaycılık, paha biçilmezdi. Crillon ise, Guise'in zafer çığlıkları attığı yerde, perişan halde, muhafızları dağılmak üzereydi. Tam bu sahnede Pardaillan kükredi:

"Trompetler! Kral marşını çalın!"

Trompetler, Kral marşını çalmaya başlar başlamaz, askerler hemen kendilerini toparladılar. Kamçılanmış gibi canlanıp bağırdılar:

"Yaşasın kral!"

Kalabalık, bir çığ gibi ilerlemeye başlamıştı. En önde Crillon, Charles d'Angoulême ve kılıcıyla Guise'in askerleri ve halk arasında kanlı bir yol açan Pardaillan gidiyordu. Tüfekler patlıyor, mızraklı kalabalık sürüler halinde, Crillon'un askerlerine saldırıyor, fakat kral marşı bütün gürültüleri bastırıyor ve arada Pardaillan'ın kükremesi duyuluyordu:

"İleri! İleri!"

Guise dükü, kin ve utancından ne yapacağını şaşırmış, haykırıyordu:

"Askerlerim, nerede askerlerim?"

Askerler darmadağın olmuştu. Halk da fena halde yılmış, şaşkına dönmüş, dört bucağa koşuşmaya başlamıştı.

Muhafızların önü kısa zamanda boşaldığı için Pardaillan da kılıcını kınına yerleştirmişti. Arada bir de:

"Krala yol verin!" diye bağırıyor, kimse hangi krala yol vereceğini anlamıyordu. Bu şaşkınlık arasında Crillon'un askerleri kolayca Grève Meydanı'ndan çıkarak Porte-Neuve kapısına doğru yürümeye başladılar. Arkalarında Paris uğulduyordu.

*

Onlar meydandan çekildikten biraz sonra Bastille'den çıkan bin kadar asker, Bussi-Leclerc'in komutasında dörtnala Grève Meydanı'na geldi. Guise dükü vahşi bir sevinçle:

"Nihayet yetiştiler," dedi.

8. Meç: Sivri olmayan, sadece yaralamak için kullanılan kılıç. (ç. n.)

Fakat Guise, Bastille Komutanı Bussi–Leclerc'e doğru koşmaya hazırlandığı sırada birisi koluna yapışınca durdu:

"Ne istiyorsunuz?" diye sordu.

Bu, siyah kadifeler giyinmiş, korkunç yüzlü bir adamdı. Sakin bir tavırla bir mektup uzattı:

"Şunu okuyun, monsenyör."

Guise, şaşırarak sordu:

"Siz ne söylüyorsunuz. Şimdi mektup okumanın sırası mı? Bunun yarını yok mu?"

"Yarın pek geç olur. Bu mektup Prenses Fausta'dandır..."

Dük, yerinde mıhlanıp kaldı. Mektubun mührünü söktü ve yazılanları okur okumaz, yüzü sapsarı kesildi. Boğazından boğuk bir hırıltı çıktı. Alnında beliren terleri silmeye başladı. Bussi–Leclerc, düke yanaşıp sordu:

"Emirleriniz, lordum!"

"Emirlerim!" diye kekeledi dük, titreyen elleriyle korkunç mektubu buruşturdu.

Etrafına umutsuzluğun deliliğiyle baktı, sonra inilti gibi bir alçak sesle:

"Peşimden konağıma gelin."

Guise, Bussi–Leclerc ve diğer subayları da peşine takarak Crillon'u, Pardaillan'ı, Violetta'yı ve bütün dünyayı unutmuş bir adam haliyle, titrek adımlarla yürüdü.

*

Pardaillan, arkasında Crillon'la askerleri olduğu halde hızla ilerliyordu.

O kadar hızla yol alıyorlardı ki Guise'in askerleri Paris'in dört bucağından toparlanıp Grève Meydanı'na ulaşıncaya kadar şehrin Porte–Neuve kapısına varmışlardı. Kapıdan geçtiler. Pardaillan, son askerin de kapıdan sonraki açılır–kapanır köprüyü aştığını görünce durdu. Crillon, Pardaillan'ın yanına geldi:

"Bana verilmiş olan 'kahraman' unvanı bundan sonra sizindir," dedi.

"Şimdi birbirimizi pohpohlamanın sırası değil dostum. Bugün pek hızlı ilerlemeniz lazım..."

"Peki ama ne tarafa gideyim? Kralın nerede olduğunu bilmiyorum ki..."

"Ben dün kendisini kaçarken gördüm. Beti benzi uçmuştu. Laf aramızda, pek korkmuştu. Herhalde Chartres istikametine gitmiş olacak."

Crillon, kendisini ve askerlerini kurtaran adama dikkatle baktı:

"Benimle beraber gelirseniz, kral sizi albay yapar," dedi.

"Ama dostum, ben kendi kendimi zaten mareşal tayin ettim. Şimdi albaylığı kabul edersem küçülmüş olmaz mıyım?"

Crillon, bu sözlerden bir şey anlamayarak başını salladı:

"Ne demek istediğinizi pek anlamadım, ama gayet cesur bir arkadaşsınız," dedi. "Namusum hakkı için kralın, sizin gibi on adamı olsaydı, yarından tezi yok, tekrar tahtına otururdu. Haydi, hoşça kalın!"

Elini uzatıp Pardaillan'ın elini sıktı. Sonra:

"İsminizi sorabilir miyim?" dedi.

"Adım Şövalye Pardaillan'dır. Hoşça kalın kahraman Crillon. Krala söyleyin de kiliseye gidince benim için de dua etsin."

Crillon, bu sözün de manasını pek kavrayamadı. Askerleriyle birlikte yola koyulurken Pardaillan'a kılıcıyla bir selam daha gönderdi.

Şövalyeye gelince hiçbir şey olmamış gibi yine keyiflendi. Charles d'Angoulême'i kolundan yakaladı:

"Gel dostum," dedi. "Biz de Montmartre kapısından tekrar Paris'e girelim de Devinière lokantasına bir uğrayalım... Madam Huguette Grégoire'nin şarapları pek nefistir. Babam da oranın şaraplarını pek severdi. Ah ah! Hep şu eski günleri hatırlıyorum vesselam!.."

Pardaillan'la Charles d'Angoulême dediklerini yaparlarken Guise dükü de şaşkın ve perişan, konağına dönüyordu.

Tarih bu kanlı adamın, böyle daimî tereddütler içinde bocaladığım kaydeder. Nasıl tereddüdü yüzünden Paris'te boş kalan kral tahtına oturamamışsa Grève Meydanı'nda da mektubu alınca ken-

disine yapılan hakaretleri ve Crillon'u her ne pahasına olursa olsun, Paris'ten çıkarmamak düşüncesini unutuvermişti. Halbuki Crillon'la askerleri krala katılırlarsa, Guise'in başa çıkamayacağı yeni bir ordunun çekirdeği vücuda gelmiş olacaktı.

Acaba Guise'in aklını fikrini allak bullak ederek ona en hayati gayelerini bile unutturan Fausta tarafından gönderilmiş mektupta neler vardı?

Okuyucularımızın meraklarını gidermek için bu mektubu aynen alıyoruz:

"Dinsizlerin peşinden Paris'ten çıkanlar arasında Kont de Loignes yoktur. Guise düşesini iki gün önce şahsen Lagny'ye kadar götürmüştünüz. Şimdi de onun Lorraine yoluna devam ettiğini sanıyorsunuz. Halbuki siz ondan ayrılır ayrılmaz hemen Paris'e döndü. Konağınızda sizi bekleyen birisi var. Bu iki olay hakkında vereceği delillerle sizi ikna edebilecektir."

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
CELLAT

O günün akşamı güneş batarken, Paris'te heyecan havası vardı ve sabahleyin Grève Meydanı'nda kopan gürültünün uyandırdığı gerginlik, henüz dağılmamış bulunuyordu. Halk, tepeden tırnağa silahlanmış, sokak başlarında gruplar teşkil ederek tartışmaya dalmıştı. Bütün Parislilerin göğüslerinde Katolik topluluğundan olduklarını belirten beyaz haç vardı ve boyunlarında da tespih asılıydı. Göğüslerinde beyaz haç bulunmayanların bu kalabalık sokaklardan geçmelerinin epey tehlikeli olduğu muhakkaktı.

Güneş batalı epey olmuş ve Paris'in çapraşık sokakları, adamakıllı karanlık olmuştu.

Bu sırada Belgodère'in arabasına, boş bir tabut taşıyan dört kişi yanaştı.

Arabanın içine bir meşale yakıldı. İsli parıltıları ranzada uzanan Simone'un bedeni belli belirsiz kırmızı yansımalar saçıyordu. Meşalenin yanında diz çökmüş Violetta gözlerini annesinin üzerine dikmişti. Bazen eli nazikçe annesinin saçına gidiyordu. Buz gibi alnına bir öpücük kondurup annesinin üstündeki çiçekleri düzeltiyordu. Artık ağlayamıyordu. Gözyaşları tükenmişti.

Bir köşeye çekilmiş olan Saïzuma da heykel gibi hareketsiz ve dünyaya ilgisiz halde oturuyordu. Yanında duran, kollarını kavuşturmuş, dudağını memnun bir nefretle kasmış, gözü Violetta'ya perçinlenmiş, tuhaf ve ani kırmızı parıltılarla aydınlanan Belgodère'i izledi.

Dört adam arabaya giderek cenazeyi alıp tabuta yerleştirdiler.

Uzun bir titremeyle sarsılan Violetta, Simonne'un üzerine atıldı ve yavaşça, anlaşılmaz sözlerle, hıçkırıklarla parçalandı, onunla konuştu, ona sonsuz veda etti:

"Elveda anne... Zavallı annem Simonne, sonsuza dek hoşça kal..."

Ona tekrar bakmaya cesaret ettiğinde Simonne tabuttaydı. Violetta o an bir ağıt koydu. Acısı büyüdü, büyüdü ve patladı. Dudakları titreyerek dizlerinin üzerine düştü ve ağlamaya başladı. Bir daha annesine baktığında artık başka anı yoktu. Simonne'un üzeri örtülmüştü. Simonne sonsuza dek gitmişti. Ve o ızdıraplı sır, Violetta'nın doğumu, Simonne ile birlikte tabuta çivilenmişti.

Belgodère, bir an bu hali seyretti. Sonra genç kıza, doğumu hakkındaki sır perdesini açacakken ömrü vefa etmeyen kadının cenazesine baktı. Nihayet Simonne'nin cesedi üstüne kucak kucak çiçek serpen genç kıza yaklaşarak garip bir sesle:

"Hadi," dedi Belgodère tuhaf bir sesle.

Genç kız, sevinçle duraladı. Şaşkın şaşkın Belgodère'in yüzüne baktı.

"Anneni yalnız yollama!.." dedi. "Haydi sen de tabutun peşinden git bari..."

Çingenenin böyle bir iyilik yapabileceğine asla ihtimal vermemişti. Belgodère de işin farkına vararak:

"Canım, sen beni bu kadar da mı kötü bir adam sanıyorsun?" diye mırıldandı, omuzlarını silkerek.

Dört adam tabutu kaldırıp dışarıya çıkardılar. Violetta da arkalarından koştu.

Annesine mezarlığa kadar eşlik etti. Bu zavallı çocuk için bir teselli oldu... üzücü bir teselli. Şehir sokaklarında gezinen devriyeler, dört adam tarafından taşınan bu tabutun peşinde, hıçkıra hıçkıra yürüyen bu zavallı genç kızı kederli bakışlarla seyrettiler...

Bu sırada Belgodère arabanın merdivenlerinde oturan iki adamına seslendi:

"Arabayı hana çekin!.. Belki bu akşam gelmeyeceğim... Violetta da bir daha buraya gelmeyecek!.."

Ve hızlı adımlarla arabadan uzaklaştı. Duvarlara sürünürcesine yürüyüp kendini göstermemeye çalışarak Violetta'nın peşine düştü. Avını kollayan bir avcı gibi kızcağızı gözden kaybetmiyordu.

*

Tabutu taşıyanlar arabadan ayrılıp, Violetta da peşlerine düşünce, meydana bakan evlerden birinin gölgesine sinmiş, siyah elbiseli, başı kukuletalı bir adam, saklandığı yerden, üzgün bakışlarla genç kızı gözden kaybolunca kadar takip etti. Sonra kendi kendine mırıldandı:

"Kurban yola çıktı. Şimdi şu kurbanı kesecek kasaba haber ulaştırayım. Zavallı talihsiz kız... ve orada Fausta, amansız Fausta seni bekliyor..."

Soğuk varmış da üşüyormuş gibi tepeden tırnağa titreyerek o da yola koyuldu. Notre-Dame Köprüsü'nü geçtikten sonra Paris'in göbeğindeki dolambaçlı sokaklara saptı.

*

Sarayla Notre-Dame Kilisesi arasındaki Calandre Sokağı'nın ortalarında, pis görünüşlü, ufacık bir ev vardı. Gündüzleri bile halk bu evin önünden geçmekten çekinir; geçmeye mecbur da kalsa korkudan büzülerek, lanetler, beddualar okuyarak hızlı hızlı koşardı. Bu evin süssüz, adeta çıplak ve duvarında siyah abanoz ağacından büyük bir haç asılı olan odasında, iri yarı bir adam, iki elini avuçları içine almış, düşünüyor, yaşlı bir hizmetçi kadın da karşısında ayakta duruyordu. Bu kadın, adama:

"Demek yemek yemiyorsunuz, Claude Usta?" diye sordu.

Adam cevap vermeden, belirsiz bir işaret yaptı. Kadın başını salladı:

"Bırakın şimdi şu eski korkunç hatıraları... Yoksa çocuğu mu düşünüyorsunuz?"

Claude Usta kendi kendine söyleniyormuş gibi kısık bir sesle:

"İdam ettiğim insanların hayalleri de beni üzmüyor değil, Gilberte nine!" dedi. "Fakat onun, hayatıma bir rüya gibi girip çıktığından beri tam sekiz yıl oldu. Zavallı yavrum. Karanlık ömrümü ışıldatan minimini menekşeciğim! Ne oldun, nereye gittin? Güzel masmavi gözlerin nerede? Dudaklarındaki ışıltılı gülümseme nerede? Kollarını boynuma dolayarak: 'Babacığım!' deyişini duymayalı beri ömrüm kararttı."

Claude Usta, talihine kızan bir adam gibi koca elleriyle masaya bir yumruk indirdi. Bir iç çekişle derin bir nefes aldı. Ve hayvansal

gücün vücut bulmuş hali gibi görünen bu adam, tuhaf bir nezaketle devam etti:

"Demek nasibimde bu kadarcık bir saadet de yokmuş. Lanetli bir yalnızlığa mahkûm edilmişim. Yine de, hatırlayın Gilberte nine, bu mutluluğu suistimal etmedim. Yavruyu ancak haftada iki defa gidip görüyordum. Ama o günler, benim bayram günlerimdi."

Claude Usta, gözleri parlayarak sözlerine devam etti:

"Her pazartesi ve perşembe günleri erkenden kalkar, temiz elbiselerimi giyip hazırlanır, ona koşardım. Meudon'a ne sevinçle giderdim! Bahçeye girdiğim zaman kalbim çatlayacakmış gibi çarpardı. O iyi kalpli Simonne, hemen karşıma çıkar, çocuk da koşarak kucağıma sıçrardı: "Simonne anne! İşte babam!" diye bağırırdı."

Claude Usta, ağlamaya başlamıştı, iki eliyle yüzünü kapadı. Gilberte nine:

"Yüreğinizi sıka sıka hasta olacaksınız!" dedi.

"Yüreğim mi? Onu kaybettiğimden beri yüreğim de kayboldu. Bir sabahtı. Bir perşembe sabahıydı. O müthiş günü hiç unutmayacağım. Güzel bir gündü. Tekrar Meudon'daki eve gittim. Bahçeden seslendim. Kimse cevap vermedi. Eve girdim. Ne Simonne, ne de çocuk vardı! Evde her şey, müthiş bir savaş olduğunu gösterir biçimde altüst olmuştu. Delirecek gibi oldum. Koştum, etrafı aradım, bağırdım. Fakat kimseyi bulamadım. Yorgunluktan bitmiş bir halde bir yere yığılmış kalmışım. Kendime geldiğim vakit beni ayıltanın bir kadın olduğunu gördüm. Meudon'da kimse, çocuğumun ve Simonne'nin nereye gittiğini bilmiyordu. Bir gün önce oradan bir çingene geçtiğini söylüyorlardı, o kadar... O zaman nasıl oldu da ölmedim, Gilberte nine?"

"Fakat az kaldı ölüyordunuz, Claude Usta!.. Tam sekiz gün, ateşler içinde sayıklaya sayıklaya yattınız..."

Birdenbire sokak kapısına vurulunca ikisi de irkildi.

"Buraya kim gelir ki?" diye mırıldandı yaşlı kadın, bembeyaz kesilmişti.

"Sekiz yıldır bu kapıyı kimse çalmadı!" diye hırladı Claude. "Gelen talihsizlik değilse başka kim olabilir?"

Fakat kapı bir daha, sert sert çalınınca Gilberte nine dışarı çıktı.

Az sonra da odanın kapısından, başı siyah bir kukuleta ile örtülü biri girdi. Claude ayağa kalktı ve aynı anda hem sert hem de korkulu bir ses tonuyla sordu:

"Kimsiniz? Benden ne istiyorsunuz?"

Yabancı yavaş yavaş bir–iki adım attı. Bir an durdu. Sonra boğuk bir sesle:

"Usta!" dedi. "Vazifeni yapmanı istemeye geldim."

Claude birden sarsıldı. Anılarının yükünü üzerinden atmak istercesine silkindi ve şöyle dedi:

"Bir zamanlar o korkunç işi yaparken ancak emniyet müdürü veya dinî mahkeme reisi tarafından vazifeye çağırılırdım... Siz, bunların her ikisi de değilsiniz. Sonra şurasını da bilmelisiniz ki ben, sekiz yıldan beri artık o uğursuz vazifeyi bırakmış bulunuyorum. Paris'in eski celladına yüzünüzü göstermek istemeyen siz, kim olursanız olun, hemen başka kapıya gidin!"

Kukuletalı adam, yerinden kımıldamadı. Daha boğuk bir sesle söylendi:

"Ben ve beni gönderen kimse için sen hâlâ bir cellatsın. Beni gönderene körü körüne itaat etmek zorunda olduğunu unutmamalısın... Bak!"

Kukuletalı adam, cübbesinin altından sağ elini çıkardı. Bu elin orta parmağında büyük bir yüzük ve bu yüzüğün üzerinde de esrarengiz işaretler vardı. Claude, yüzüğe bakınca titreyerek sendeledi. Sonra derin bir alçakgönüllülük içinde eğildi:

"İtaat ediyor musun?" diye sordu yabancı.

"Emirlerinize itaate hazırım, monsenyör!"

"Peki! O halde Notre–Dame'ın arkasında Cite Adası'nın ucundaki eve gel. Saat onda, orada birini idam edeceksin!"

Claude mırıldanır gibi:

"Geleceğim monsenyör!" dedi. "Fakat sizi gönderene söyleyin. Son derecede yorgunum. Korkudan geceleri gözlerime uyku girmiyor. Yarın, aramızdaki anlaşmayı bozmak ve bir daha cellatlık yapmak istemiyorum. Bundan sonra artık ne bana başvurun ne de güvenin! Bu akşamki idam, ömrümün son uğursuz vazifesi olacaktır."

"Son!" dedi adam. "Claude, sakladığım için bana sitem ettiğin o yüzü sana göstereceğim şimdi."

"Yüzün ne olursa olsun!" diye hırladı Claude. "Elini gördüğüne göre... O korkunç demir yüzüğünü gördüğüme göre... Bu kadar yeter lordum! Huzur içinde gidin!"

Kukuletalı adam birdenbire başından kukuletasını sekip sıyırdı, Claude, onun yüzünü görünce kekeledi:

"Kardinal Farnèse! Çocuğun babası!.."

Farnèse, hırıltılı bir sesle cevap verdi:

"Evet... Benden çaldığın çocuğun babası!.. O zaman seni lanetleyen ve kendisine acımadığın için hâlâ sana beddua eden adam benim! Claude, ömründe bir kere olsun, bir insan gibi acıyıp kederlenebildin mi? Hâlâ ümidim var! Söyle Claude! Bana doğruyu söyle!.."

Claude, bir an duraladı. Farnèse, soluk soluğa bekliyordu. Cellat nihayet:

"Doğrusunu," diye hırladı Claude. "Geldiğiniz gün söylemiştim, neredeyse on beş yıl önce!"

Farnèse, inanmamış gibi başını salladı. Claude devam etti:

"Çocuğu darağacının dibinden alıp götürdüğümden üç gün sonra kendisine bakması için verdiğim kadının kucağında öldü..."

Farnèse, bu sözleri heyecanla dinledikten sonra birdenbire gerisin geriye döndü, kukuletasını başının üzerine çekti ve kasvetli bir inilti ile kapıya yürüdü, Claude çabucak omuzlarına bir palto attı, Farnèse'i takip etti ve sokağa adımını atarken ona katıldı. Koluna dokundu ve utangaçça:

"Ben de sizinle beraber geliyorum... Acaba öldüreceğim kimse nasıl bir insan? Erkek mi, kadın mı?"

"Genç bir kız..."

Claude, yerinde mıhlanmış gibi durdu. İçinde bir kuşku belirmişti. Fakat aynı anda Notre–Dame'ın saati onu vurdu. Kardinal:

"İdam saati!" dedi.

Farnèso önde, cellat arkada, Fausta'nın evine yollanırlarken cellat mırıldanıyordu:

"Son idam!.. Son kurban!.."

BEŞİNCİ BÖLÜM
ÖLÜM EVİ

Simonne, en yakın mezarlığa, yani Masumlar Mezarlığı'na götürülmüş ve mezarlığın en dibindeki çukurlardan birine atılıvermişti. Hristiyan olmayan ve bir cambaz kumpanyasıyla beraber gezen çingenelerin ölülerine de uzun boylu saygı gösterilecek değildi ya!..

Ölü gömülür gömülmez Belgodère, hemen genç kızın yanına sokulmuş, onu bileğinden yakaladıktan sonra adeta çeke çeke götürmeye başlamıştı. Genç kız direnmeden onu takip etti. Zifiri karanlıktı. Şehir ona korkunç bir yalnızlık gibi göründü. Gittiği yolu bilmeden yürüdü. Yolda Violetta, kendisine o gün kucak kucak çiçek getiren yakışıklı delikanlıyı düşünüyordu. Simonne öldükten sonra kendisiyle ilgilenen biri daha vardı. Demek ki dünyada yapayalnız değildi. Annesinin ölümüne üzülmüştü ama, o yakışıklı delikanlıyı hatırladıkça içinde o zamana kadar hiç bilmediği birtakım tatlı duygular uyanıyordu.

Evet... O çocuk geri dönecekti... Madem dedi... Yarın sabah... Violetta yarın sabah onu tekrar görecekti... Violetta bunları düşünürken de Simonne'un son sözlerini yüreğine bir teselli gibi fısıldıyordu:

"Bu genç adam... O senin kurtarıcın olacak... Çünkü seni sevecek!.."

Sevilmek... Nasıl bir rüyaydı ki!..

Birden dalgınlığından kurtularak, Grève Meydanı yolundan büsbütün başka bir yol tuttuğunu fark edince irkildi ve Belgodère'e:

"Nereye gidiyoruz?" diye sordu.

Çingene, hiç cevap vermedi ve kızcağızı sürüklemeye devam

etti. Böylece Seine Nehri'ni geçerek Notre–Dame Kilisesi'nin arkasından dolaştılar. Burada arka yüzleri nehre bakan, yan yana yapılmış iki bina vardı. Bunlardan biri, büyük olmakla beraber son derecede çirkin ve korkunç görünüşlüydü. İkinci bina ise daha ufaktı, fakat çok bakımlı ve süslü bir evdi. Bu binanın kapısında bulunan bir levhada şunlar yazılıydı.

PRESSOIR DE FER HANI

SAHİPLERİ: ROUSSOTTE VE PÁQUETTE

Öteki binanın kapısı kalın demirdendi ve üstünde tunçtan iri bir halka sallanıyordu. Suskun, ürkütücü, cüzzamlı, çatlak duvarları, nadiren yanıp sönen pencereleri vardı. Terk edilmiş, yıkılmaya hazır görünüyordu.

Belgodère, genç kıza çeke çeke büyük binanın kapısına kadar götürdü: Violetta fena halde ürkmüştü:

"Nereye geldik?.. Söylesenize, korkuyorum!" dedi korkuyla.

Fakat çingene hiçbir cevap vermeden ağır tunç halkayı kaldırıp indirince kapı sessiz sedasız açılıverdi. Genç kız kendini kurtarmak ve eve girmemek istediyse de çingene onu kuvvetle çekerek kendisiyle birlikte zemini kaygan taşlarla döşeli geniş bir taşlığa soktu. Loş bir ışıkla aydınlanan bu taşlıkta, bellerindeki kemerlerde kınsız birer hançer bulunan maskeli iki adam bekliyordu.

"Neredeyim? Neredeyim ben?" dedi genç kız kalp çarpıntısıyla.

"Adım Belgodère!" dedi. "Bu kızı buraya getirmemi emretmişlerdi. Yanlış gelmedim ya?"

İki muhafızdan biri:

"Burası!" dedi.

Aynı zamanda bu adam Violetta'nın başına siyah bir çuval geçirip boynundan bir kemerle bağladı. Ağlamadan, nefes almadan, sadece kâbuslarda görülen o korkunç hissin esiri olan Violetta kaldırıldığını ve sürüklendiğini hissetti. Nereye gittiğini bilmiyordu. O sırada adamlardan biri Belgodère'e epey şişkin bir torba uzattı.

"İşte istediğin yüz düka altını!"

"Ben istemedim ki... Bunu dük kendisi söylemişti. 'Her biri onar altınlık, on kese veririm,' demişti."

"Ne, dük mü? Prens desene!"

"Dük olmuş, Prens olmuş, bence hepsi bir! Paraları verdi ya, ben ona bakarım."

"Şimdi paraları aldın! Eğer bu akşam yaptığın işten kimseye bir kelime fısıldayacak olursan, diri diri derin yüzülür, dilin koparılır! Bu evi de tamamen aklından çıkar! Haydi bakalım, yallah!"

Çingene, dudaklarında garip bir gülümsemeyle yerlere kadar eğilerek evden çıktı.

*

Notre–Dame Kilisesi'nin saati onu çaldığı vakit Belgodère gideli epey olmuştu. Az sonra da Claude Usta kapıyı çalarak içeriye girmişti. Maskeli iki adam onu tanımıştı çünkü içlerinden biri onu takip etmesini söyleyerek evin içine doğru ondan önce ilerlemeye başladı. Yolunu bilen bir adam emniyetiyle şaşırmadan yürüyordu. Halbuki bu evin bir tarafı ne kadar bakımsız ve çıplaksa taşlık geçildikten sonra girilen salonlarının zenginliği ve ihtişamı da o derece göz kamaştırıcıydı. En ağır halılar, en kıymetli kumaşlardan perdeler, baştan aşağı yaldızlı ve altın eşya ve duvarlarda en ünlü ressamların elinden çıkmış tablolar vardı.

Salonlardan bir tanesi, taht salonu şeklinde döşenmişti. Bu salonda som altından on iki şamdan vardı. Kocaman mermer vazolar içinde çiçekler duruyordu. Yüksek arkalıklı koltuklardan her birinin üstüne bir papalık tacı ve "F" harfi kakılmıştı. Bu harfin altında da çaprazlama iki anahtar vardı. Baştan aşağıya zırhlar giyinmiş yirmi dört muhafızın on ikisi tahtın sağında, on ikisi de solunda duruyordu. Bütün bu ihtişam ve zenginlik eserlerine hayran olmamak elde değildi. Bununla birlikte cellat, peşine takıldığı muhafızın ardından, hiçbir şaşkınlık göstermeden hızlı hızlı gidiyordu.

Böylece bu dip harap sarayın, Seine Nehri'ne bakan bir odasına kadar yürüdü. Binadaki süslü salonların aksine çırılçıplak denecek bir halde bulunan bu odanın zemini taştandı. Duvarlarında halkalar vardı ve bu halkalara zincirler takılmıştı. Odanın görüntüsünden, burasının bir zindan olduğunu anlamak mümkündü.

Odanın ortasında siyahlar giyinmiş bir kadın ayakta duruyordu. Yüzü görünmüyordu. Yalnız parmağında, Kardinal Farnèse'inkine benzeyen ve pırıl pırıl parlayan bir yüzük vardı. Fakat, kardinalin

yüzüğü demirden olduğu halde bu yüzük altındandı. Üstündeki işaretler de elmastan yapılmıştı.

Bu kadın, Grève Meydanı'nda gördüğümüz kadındı, Farnèse'in "Kutsal" dediği kadındı... Fausta'ydı!

Claude, kadının parmağındaki yüzüğü görür görmez, hemen diz çökerek fısıldadı:

"Ulu kraliçe!"

Claude, dehşetle ve secde edercesine eğilmişti. Fausta, aşk uyandırdığı kadar korku da aşılayan ahenkli sesiyle:

"Cellat!" dedi. "Emirlerine itaat edeceğini vadettiğin ulu tarikatın başkanı olan bizler kutsal gayemizin başarılmasına engel olan bir günahkârı yargılayıp kendisine ölüm cezası verdik. Sen, ulu Tanrı'nın adaletine hizmet eden bir Hristiyan olarak, bu gibi gizli hükümleri yerine getireceğine dair bize söz vermiştin. Hükümlünün beklediği infaz odasına gir ve işini yap!"

Claude, başını kaldırarak ellerini Fausta'ya doğru uzattı. Fausta sordu:

"Bir şey mi söylemek istiyordun? Sana izin veriyoruz."

Cellat, titreyerek söylendi:

"Ulu ve kutlu kraliçemden bir ricada bulunmaya cesaret ediyorum."

"Söyle cellat... Yeryüzünde bulunuşumuzun sebebi, günahkârları cezalandırmak olduğu kadar, birçoğunu da teselli etmektir."

"Teselli! Evet, benim teselliye ihtiyacım var!.. Gecelerimi, canlarını aldığım insanların hayalleriyle baş başa, huzuruz bir halde, azap içinde geçiriyorum. Benden öç almak isteyen hayallere, benim bir suçum olmadığını, sadece Tanrı'nın adaletine hizmet ettiğimi boşuna haykırıp duruyorum. Çektiğim çile dayanılacak gibi değil. Artık canımdan bezdim. Fakat günah çıkartmadan ölmekten korkuyorum. İki yıl önce size itaat edeceğime söz vermiş ve üç defa da idam hükmünü yerine getirmek için buraya gelmiştim. Öldürdüklerimi Seine Nehri'nin ortasına attım ve nehir, sırtını kimseye açmadı."

Claude'un gırtlağından korkunç bir hıçkırık çıktı ve bu canavar figür, batıl inancın tüm sancılarına yenik düşmüş görünüyordu. Kocaman alnını kaldırım taşlarına vurdu ve büyük bir umutsuzlukla:

"Kaç hekime başvurduysam, cellat olduğumu öğrenince bana bakmadı. Kaç papaza günah çıkartmak için gittiysem, beni yüz geri etti. Adamlarının bana vermek istedikleri paraları reddettim. Fakat artık günah çıkartmazsam delireceğim sanıyorum. Bana acıyın ulu kraliçe!.."

Fausta acımış gibi bir tavır takınarak:

"Bana içini döktüğün iyi oldu!" dedi. "Artık seni yeteri kadar denedik, cellat! Yarın Notre–Dame Kilisesi'ne git. Duadan sonra herkes günah çıkartırken papalığın verdiği özel yetkiye sahip bir kilise prensi sadece senin için orada bulunacak, seni dinleyecek ve günahlarını affedecektir. Demek oluyor ki günahlarından, doğrudan doğruya papa tarafından kurtarılmış olacaksın. Ondan sonra artık rahat uykuna kavuşursun!"

Claude Usta, sevinçle başını kaldırdı!

"Bütün günahlarım bağışlanacak değil mi?" dedi. "Bu idam sonuncu olacak. Başka kimseyi öldürmeyeceğim, değil mi?"

"Evet! Bu kadın son kurbanın olacak!"

Fausta'nın ayakları dibine süklüm püklüm sürünen insan çöküntüsü dikilmiş, tekrar cellat haline gelmişti. Kapıya doğra yürürken:

"Öyleyse o da ölsün!" diye kükredi ve infaz odasına doğru ilerledi.

Ve birdenbire idam odasına girerek kapıyı kapadı. Fausta da kapıya yaklaşarak küçük bir delikten içerisini gözetlemeye koyuldu.

Burası, evin dışında ve kapalı bir balkon biçiminde, Seine Nehri'nin üstüne uzanacak tarzda yapılmıştı. Duvarları ve zemini tahtadandı. Tam ortada bir kapak vardı ve bu kapağa bağlı bir halat tavandaki makaradan duvarlardan birine sarkıyor, orada bir halkaya düğümlenmiş bulunuyordu. O zaman bu kapaktan kim idam edildiyse atıldı. Aşağıda, Seine Nehri'nde boğuk ağıtlar, şikayetleri andıran su şarıltıları duyuluyordu. Cellat odaya girince mahkûmu bağlayıp boğacağı ipi eline aldı. Kurbanı bağlamak, sert bir darbeyle boğmak, ardından cesedi kapıdan iterek düşmesine izin vermek onun işiydi.

*

Cellat odanın ortasında, yayılan parlak ışıkta öldürmek üzere ol-

duğu kişiyi gördü. Yere uzanmıştı, kuşkusuz korkudan bayılmıştı, kafasına siyah bir çuval geçirilmişti. Dokundu. Kıpırdamadı... Belki de artık nefes almıyordu... Cellat bir hayal kırıklığı ya da utanç işareti yaptı. Kararlılığı azdı.

"Kim bu talihsiz kız?" diye fısıldadı. "Ne yaptı? Neden ölmesi gerekiyor da onu öldüreceğim!"

Claude Usta, tam mahkûma elini süreceği ve baygınlığından istifade ederek onu boğuvereceği sırada duraladı. Son üç infazı erkekti. Oysa bu bir kadındı. Bir kadına el sürmek, Claude'un ağırına gidiyordu. Hem sonra bu ne kadar ufak tefek bir şeydi. Prens Farnèse ne demişti? "Bir kız... Genç bir kız..." Claude Usta, birdenbire kaybettiği evlatlığını hatırladı. Eğer sağ olsaydı, o da şimdi bu yaşlarda bir kız olurdu. Hem de ne güzel, ne şirin bir kız! Acaba bu mahkûm da güzel miydi?..

Kapıyı destekleyen ipin asılı olduğu çiviye doğru yürüdü. Ama oraya varabilmek için uzun bir yola gitti. Kurbana bakmadan ahşap duvarların dibinde yürüdü. Olabildiğince sessiz, eğilmiş bir şekilde, parmak uçlarında ürkütücü ve acınası bir halde yürüdü. Ter içinde kalmıştı. Arkasını dönmeye cesaret edemeden ipe ulaşıp kalın düğümü çözmeye başladı. O anda kurban, trompetten çıkan son yaygara gibi öyle bir iç çekti ki... Bu iç çekiş celladın kafasında yankılandı durdu. Şiddetle geri çekildi ve eğildi. Bu korkunç düşünceye karşı mücadele etti.

"Uyanıyor... Acele etmeden onu öldürmeliyim... Kaçabilir!.." diye ekledi titreyerek.

"Ya sonra... Ya boğulsaydı... Çok acı çekecekti... Onu acı çektirmeden öldürmeliyim."

Boğuk bir hırlamayla mahkûmun yanına çömeldi ve ipleri boynuna geçirmeye başladı.

"Ölmeli!" diye homurdandı. "Hemen harekete geçmeliyim."

Kurban hafifçe bir kıpırdandı. O sırada sayıklıyordu:

"Hoşça kal anne... Canım annem... Baba! Neredesin baba?.."

"Annesini ve babasını arıyor," diye düşündü cellat. Sesi ne kadar tatlı geliyordu. Nasıl da celladı heyecanlandırmıştı.

Celladın içini bir merak sardı. Şu mahkûmun yüzünü görmek

merakı... Yavaş yavaş mahkûma yaklaşarak, başından torbayı çıkarınca gördüğü masum ve dilber yüz karşısında hayret içinde duraladı. Kapalı gözlerinin kirpikleri upuzundu. Claude Usta, birdenbire buraya ne yapmak için geldiğini unutuverdi; kendi kendine:

"Ne kadar da güzel yavrucak!" dedi. "Ölecek demek ha?.."

Odanın içerisi aydınlık değildi. Fakat celladın gözleri loşluğa alıştığı için şimdi daha iyi görmeye başlamıştı. Baygın kum yüzüne bakıp dururken birdenbire gözleri dehşetle büyüdü. Aman Tanrım! Bu yüz! Bu yüz, onun yüzüne benziyordu!

"Sakın!" diye düşündü. "Sakın bu da bana Tanrı'nın bir cezası olmasın! Gözlerini açsaydı da bir kere görseydim!.. Bu, o mu yoksa?.."

Baygın kızı sarsarak haykırdı:

"Kızım! Çocuğum! Violetta! Violetta!"

Violetta sarsılınca ayılmıştı. Genç kız korkuyla gözlerini açtı. Karşısındaki adamı görünce tıpkı vaktiyle darağacının dibinde yeni doğduğu zaman yaptığı gibi kollarını cellada doğru uzattı ve sonsuz bir sevinçle:

"Baba! Claude babacığım!" diye mırıldandı.

Cellat, doğrulup geriye fırlamıştı. Bu tesadüfü aklı almıyordu. Titriyor, ellerini kızcağıza uzatacak gibi oluyor, sonra dokunmaya kıyamıyormuş gibi yine gerisin geriye çekiliyordu. Ağlaması, gülmesi birbirine karışmıştı.

"Sahi mi?" diye kendi kendine söyleniyordu. "Sahi mi? Bu benim çocuğum mu? Delirmedim ya... Yanlış görmüyorum ya?"

Violetta:

"Benim, babacığım!" dedi. "Benim, yanılmıyorsun!"

Claude Usta bu sözleri duyunca atıldı. Kızcağızı bir tüy hafifliğiyle kaldırıp kucağına aldı. Bir köşeye çekilerek yere oturup Violetta'yı da dizlerinin üstüne aldı. Gözlerinden sevinç yaşları akıyor, dudaklarından anlaşılmaz sözler dökülüyor ve adamcağız, sevincinden aklını bozacak gibi görünüyordu. Violetta ise bir kuş gibi cıvıldıyordu:

"Babacığım! Claude babacığım!"

"Hah işte böyle kızım! Böyle kollarını boynuma dola! Bana, ba-

bacığım" diye seslen!.. Sen benim kızım, hayatım, Violetta'amsın, değil mi? Öyle değil mi?"

Cellat, buraya niçin geldiğini tamamen unutmuştu. Mutlu bir gülümseyişle:

"Artık evimize dönelim," dedi.

"Meudon'daki evimize döneceğiz, değil mi?"

"Hayır... Ha, evet, öyle ya. Burada ne yapacağız? Gel gidelim..."

Violetta titreyerek:

"Burası korkunç!" dedi. "Burası neresi baba?"

Cellat, birdenbire nerede bulunduğunu, buraya ne iş yapmak için gelmiş olduğunu hatırladı. Dehşet içinde ayağa fırladı. Kızının kolundan tuttuğu gibi:

"Allah kahretsin!" dedi. "Burası... Burası... Gel kaçalım kızım, hiç durmayalım."

Tam bu sırada kapı açılmış, yüzü siyah bir tülle örtülü Fausta belirmişti.

Fausta, Violetta'ya merakla baktı ve aklından şunları geçirdi:

"Demek bu kız, celladın evlat edindiği çocuk, Farnèse'in kıza imiş. Öyleyse bu kızı ortadan yok etmek şart oldu."

Claude Usta ise Fausta'ya ellerini uzatmış, kekeliyordu.

"Çocuğum, madam!.. Bu benim çocuğum! Onu yıllar önce kaybetmiştim... Yıllardır hayatımın tadını da onunla beraber kaybetmiştim madam... Anlıyorsunuz ya madam... Bize izin verin de gidelim."

Fausta, soğuk bir tarzda söylendi:

"Cellat! Bu kızı idam etmek için daha ne bekliyorsun?"

Violetta bu sözü duyunca siyahlı kadına hayretle baktı. Sonra babasına döndü ve üzüntü içinde haykırdı:

"Cellat mı? Benim babam cellat mı?"

Genç kız, korku içinde gerilemişti. Claude, bu sözleri duyunca sarardı. Omuzları çöktü, boynu büküldü ve Violetta'ya dönerek:

"Benden korkma," dedi. "İstemezsen sana elimi bile sürmem... Sana kızımsın da demem."

Birden Fausta'ya dönerek korkunç ve boğuk bir sesle:

"Madam, şimdi büyük bir cinayet işlediniz!" dedi. "Bu yavrunun bana olan bağını neden koparmak istediniz? Benim bir sır halinde sakladığım mesleğimi neden ona söylediniz?"

Fausta'nın gözlerinde şimşekler çakarak:

"Ne?" diye sordu. "Bana isyan mı ediyorsun? Çabuk vazifeni yap!"

"Ne? Vazifemi mi yapayım? Anlamıyor musunuz, kızım diyorum. Benim kızım. Kızımı mı öldüreceğim?.. Haydi kızım, gidelim!"

Fausta:

"Ya onu öldürürsün yahut sen de onunla birlikte geberirsin!" diye kükredi.

Claude Usta:

"Haydi oradan!" diye bağırdı. "Kızımı öldürecekmişim! Çekilin yolumdan yoksa sizin için kötü olacak!"

Claude Usta, Violetta'yı belinden kavramış, yumruğunu kaldırarak tehdit eden bir tavırla kapıya yönelmişti. Fakat aynı zamanda Fausta, ağzına götürdüğü düdüğü şiddetle çaldı. O anda nereden çıktığı belli olmayan on beş kadar arkebüzlü muhafız, Claude'un karşısına dikilivermişti. Claude, korkusundan yarı baygın bir hale gelmiş olan Violetta kucağında, geri geri gitmeye başlamıştı. Fausta ise muhafızları bir araya dizdikten sonra silahlarını da ateş etmek üzere hazırlatmıştı.

Cellat, tüyleri diken diken olmuş, gözleri yuvalarından uğramış bir halde haykırdı:

"Ne? Kime ateş mi edecekler?"

Violetta'yı oradan kurtarmanın bir yolunu arıyordu.

Fausta'nın sert sesi duyuldu:

"Dikkat!"

Fakat hemen aynı anda odada önce bir haykırış, sonra da müthiş bir kahkaha işitildi. Tam bu sırada on beş arkebüz birden ateş ettiği için dumanla dolan odada iri bir karaltının sıçradığı görüldü. Fakat kulakları sağır eden gürültü ve gözleri kör eden duman arasında bir şeyin farkına varmak mümkün olmadı. Nihayet silah gürültüsü kesi-

lip duman biraz dağılınca. Fausta, ortadaki kapağın açılmış olduğunu ve cellatla kızın ortadan kaybolduklarını fark etti.

Kapağın altında bir boşluk ve bu boşluğun dibinde Seine Nehri'nin uğultuyla akan karanlık suları vardı. Bu karanlık suların içinde cellatla kızının birbirine sarılmış ölülerinin, anaforla beraber dönmekte oldukları muhakkaktı...

ALTINCI BÖLÜM
ESKİ DOSTLAR

Pardaillan'la Angoulême dükü, önce dosdoğru Devinière lokantasına gitmeye karar vermişlerken sonra bundan caydılar ve Paris etrafındaki surlarla hendekleri dolaşarak Montmartre kapısından şehre girip Barré Sokağı'na saptılar. Bir gün önce, Paris'ten kaçan Kral III. Henri'ye rastladıktan sonra da bu sokakta orta halli bir eve inmiş ve geceyi orada geçirmişlerdi. Bu evi, vaktiyle IX. Charles, Marie Touchet'ye hediye etmişti. Evin her yanında IX. Charles'ın hatıraları vardı. Angoulême dükü, babasından kalan bu ufak tefek hatıraları evirip çeviriyor ve her birine hazin bir dikkatle bakıyordu.

Charles d'Angoulême, Pardaillan'ı bu eve, şövalyeye derdini dökmek için getirmişti. Bu dert büyüktü ve saatlerce anlatılsa bitmezdi. Fakat bir tek cümleyle özetlenmesi kabildi: "Âşık oldum!"

Charles d'Angoulême, Orléans'da çok sevilen bir gençti. Birçok arkadaşı bulunmasına rağmen pek kısa bir zamanda tanıdığı Pardaillan'a çok sıkı bağlanmıştı. Kısa zamanda diyoruz: çünkü on beş günden beri beraber geziyorlardı. Pardaillan bir gece, bilinmeyen bir yerden gelerek Orléans'na uğramış ve Marie Touchet'yi de ziyaret etmişti. Genç kadın, Pardaillan'ın, kendisini unutmamış olmasına o kadar sevinmişti ki onu nasıl ağırlayacağını şaşırmıştı. Zaten Pardaillan, onu bundan yıllarca önce bir kere daha ziyaret etmişti ve evini biliyordu. Marie Touchet, o gece evinde misafir ettiği Pardaillan hakkında bütün bildiklerini oğluna anlatmıştı. Dük, misafirin kahramanlıklarını hayranlık içinde dinlemiş ve sabahleyin Pardaillan'ın Paris'e gitmekte olduğunu öğrenince onunla birlikte Paris'e gelmek istediğini söylemişti. Marie Touchet, oğlunun isteğini kıramayacağını anlayınca Pardaillan'a rica eden gözlerle bakarak:

"Oğlumu Paris'e göndermeyi hiç istemiyorum, korkuyorum!"

demişti. "Fakat yanında siz olduktan sonra korkmam!"

Pardaillan da şu cevabı vermişti:

"Madam, sayın Angoulême Dükü'nün'nin beni yol arkadaşlığına kabul etmesini büyük bir şeref sayarım!"

Charles'ın annesi Pardaillan'ın bu sözlerde neler vadedebileceğini anladı ve minnettar bir bakışla karşılık verdi. Dük, yolculuk sırasında yol arkadaşının gür kahkahalarına, kaygısız tavırlarına, basit ama anlamlı sözlerine, asil hareketlerine hayran kalmıştı. Aslında tüm bunlar Pardaillan'ın diğer insanlardan farklı olmasının sebebiydi. Grève Meydanı'ndaki kavga, şövalyenin ışıltılı hareketi, meçisinin yaygara koparan kalabalığın önünde parlaması, sert ama bir o kadar cesaretlendiren ses tonu, trompetlere kraliyet marşını çaldırması... Tüm bunlar genç dükte hem bir şaşkınlık hem de tanımlayamadığı bir saygınlık uyandırmıştı. Aynı zamanda şövalyeyle arasında bir bağ hissediyordu. Ona minnet duyuyordu. Çünkü o olmasaydı kendisi çoktan öldürülürdü.

Bu adam hiç şüphesiz eski devirlerden kalma, gerçek, bir şövalye ruhu taşıyordu. Dük, böyle bir insanla arkadaş olmaktan hem sevinç, hem de gurur duyuyordu.

Genç asilzade, derdini ağzında uzun boylu geveleyip durduktan sonra Violetta'dan söz açmış ve o sabah Belgodère'in arabasında olup bitenleri anlatmıştı. Ertesi gün, muhakkak l'Espérance Hanı'na gidip kızı görecekti. Acaba Pardaillan bu aşka ne diyordu?

Pardaillan önce hiçbir şey söylemedi. Saatlerce süren bu sözleri dinledikten sonra önündeki kadehi boşalttı ve:

"Dünyada sevmek ve sevilmekten daha tabii ne vardır?" dedi. "İster çingene ister prenses olsun... Değil mi ki sevişiyorsunuz, mesut olmamanız için sebep göremiyorum. Aşk, Tanrı'nın insanlara sunduğu en tatlı nimetlerden biridir..."

Şövale, yatmaya gitmek üzere ayağa kalktı, giderken de yarın muhakkak Devinière lokantasına giderek kendisini orada bekleyeceğini, o sırada dükün de Belgodère'e uğramasını söyledi, Sonra dük de lokantaya gelir ve olanı biteni Pardaillan'a anlatırdı.

O gece, günün yorgunluklarını gideren rahat birer uyku uyudular.

Pardaillan, sabahleyin saat dokuzda kalkarak Devinière lokantasına gitti. Yıllardır buraya uğramamışı. Vaktiyle bir Rabelais ile Pléiade edebi topluluğunun devamlı buluşma yeri olan bu lokantanın o ünlü börekleriyle şaraplarını pek özlemişti.

Pardaillan, lokantanın kapısından içeriye girdi ve karanlık bir köşedeki masalardan birine ilişti. Lokantacı kadın önünde çulluk ve kekliklerin kızardığı ocağın karşısında bekliyor, ateşten pembeleşmiş yüzüyle kebapların kıvamında olmasını gözlüyordu. Ocağın oldukça yakınında sert tüylü bir çoban köpeği uzanmış, aç gözlerle kebaplara bakıyordu.

Devinière'in sahibi Huguette, bu sıralarda otuz beşine gelmiş ve kadın güzelliğinin en olgun devresine varmıştı. Şişmanlamadığı için endamı da hiç bozulmamıştı. Yüzüne bakan, kendisini ancak yirmi altı yaşlarında sanırdı. Bakışlarının yumuşaklığı gözlerine bir kadife tatlılığı veriyordu.

Ocağın yanındaki köpek birdenbire burnunu havaya kaldırarak ortalığı kokladı ve dört ayağı üstüne dikiliverdi. Huguette sordu:

"Yine ne var, koca Pipeau?.."

Köpek bu soruya, sevinç ve şaşkınlık belirten kısa havlamalarla karşılık verdi. Sonra güdük kuyruğunu sallayıp ok gibi lokanta salonuna fırladı. Ardından Huguette, kucağına bir sıra tabak alarak masaları düzenlemek için salona girdi. Bu sırada Pipeau, sevincinden yerinde duramıyor, kesik kesik havlıyordu. Kadın, köpeğin yere oturup başını bir yabancının dizlerine dayadığını ve adamın da hayvana bir şeyler söylediğini gördü. Yabancıya bakar bakmaz, sapsarı kesilerek:

"Aman Tanrım!" dedi. "Sakın yanlış görmüş olmayayım?"

Tam bu sırada Pardaillan da başını kaldırmış, yüzünü göstermişti. Huguette, kendisini hemen tanıdı:

"O! Kesin o!.."

Hancı güzelinin bu sözleri söylemesiyle kucağındaki tabakları düşürüp kırması bir oldu. Fakat, o bu hale aldırmadan Pardaillan'a doğru yürüdü.

"Aman Tanrım!.. Sahiden siz misiniz şövalye?" diye sordu.

Pardaillan ayağa fırlamıştı. Huguette'i sevgi dolu bakışlarla bir an seyretti.

"Galiba benim, hana her gelişim, birkaç düzine tabağa mal oluyor!" dedi ve gözünün ucuyla yere saçılmış tabak enkazını işaret ederek güldü.

Huguette, kendisini biraz toparlamıştı. Sinirli sinirli güldü:

"Yalan değil! Siz de, babanız da her gelişinizde han allak bullak olurdu. Artık kocam Grègoire sizi görünce bir kargaşa çıkacak diye korkar olmuştu."

Pardaillan sordu:

"Ee... Grègoire usta ne âlemde bakalım?"

"Ruhu şad olsun. Yedi yıl önce öldü."

Kocasının lakırdısı edilince Huguette'in gözlerinde birer damla yaş belirmişti, ama bu yaşların, kocasını hatırlamasından mı, yoksa Pardaillan'ı görmenin sevincinden mi ileri geldiği de pek belli değildi. Şövalye şaşmış gibi:

"Nasıl öldü canım? Turp gibi enine boyuna adamdı. Canına iyi bakardı..." dedi.

"Oburluğunun kurbanı oldu."

"Ah, evet! Çok şişmandı... Ona er ya da geç bunun kurbanı olacağını söylemiştim."

Huguette, bir yandan konuşurken bir yandan da Pardaillan'ın üstünü başını gözden geçiriyordu. Gerçi şövalyenin giyimi fakirliğe delalet etmiyordu, fakat bu giyimde çok zengin bir adam görünüşü de yoktu. Demek Pardaillan, zengin olmamıştı.

Huguette:

"Şövalye!" diye söze başladı. "Devinière'e son defa gelişiniz hatırınızda mı? Şöyle böyle on beş sene oluyor. O zaman ne kadar üzgündünüz. Fakat bana bunun sebebini söylememiştiniz!"

Pardaillan, yandaki pencerenin perdesini açıp hanın karşısındaki evi göstererek:

"Onu ilk defa burada görmüştüm!" dedi.

Hancı kadın, kendi kendine mırıldandı:

"Loïse'i!.."

Pardaillan, pencerenin perdesini bırakarak meşhur kahkahaların-

dan birini attı:

"Madam Huguette," dedi, "babamın bayıldığı o sert şaraplarınızdan hiç kaldı mı?"

Hancı kadının bir işareti üzerine gelen hizmetçi kız, hemen şarabı getirmiş ve Huguette de ağzına kadar doldurduğu kadehi şövalyeye sunmuştu. Pardaillan kadehi bir nefeste devirlikten sonra:

"Mükemmel!" dedi. "Fakat insan bu şaraptan çok içmeli ki bir şey anlasın."

Üst üste üç–dört kadeh içti. Bu sırada Huguette de şövalyeye bir sürü soru yağdırıyordu. Pardaillan içtikçe mahzunlaşmış, alaycı neşesinden eser kalmamıştı.

"Bana bakın, Huguette..." diyordu. "Dünyada beni seven kimse kalmadı. Yalnız siz..."

Pipeau, söylenilenleri anlamış da itiraz ediyormuş gibi hafif hafif havlayınca, şövalye:

"Doğrul Sen de varsın!.." dedi. "Öyle ya, şimdi burada beni seven iki kalp karşındayım... Bir içimi döküp saçayım da biraz hafifleyeyim. Son defa sizin lokantaya geldiğim vakit çok mahzundum, çok kederliydim, değil mi Madam Huguette. Sebebi neydi biliyor musunuz? Loïse'i henüz kaybetmiştim..."

Huguette içten gelen bir kederle sordu:

"Ne diyorsunuz? Öldü mü? Loïse de Montmorency öldü mü?.."

Şövalye vakur bir tavırla cevap verdi:

"Loïse Pardaillan, Kontes de Margency öldü. Onunla evlenmiştim. Ben de Margency kontu olmuştum. Size gelişimden önce Paris'ten çıktığımız, kan içinde yüzdüğümüz o müthiş dinî savaş gününü hatırlıyor musunuz?"

"Aziz Bartalmay Yortusu Kıyımı!" diye mırıldandı Huguette titreyerek.

"İşte o gün babam, Montmorency konağını barutla havaya uçurmuş ve enkazın altında kalarak ağır yaralanmıştı. Paris'ten çıkıp da Montmartre tepesine ulaştığımız sırada zavallı babam ruhunu teslim etti. Ben babamın cansız vücudu üstüne eğilmiş bir halde dururken bir şeytan, bir alçak, Loïse'in üstüne atılıp biçareyi

hançerlemişti... Öff... Haydi Huguette'ciğim, biraz şarap ver!"

Hancı kadın:

"Ne korkunç günmüş o gün!" dedi. "Hem babanızın, hem de sevgilinizin ölümünü bir günde mi yaşadınız?"

Pardaillan, kadehlere şarap koyduktan sonra sözüne devam etti:

"Hayır, Loïse o gün ölmedi. Hatta yarası de hafifmiş... Kısa zamanda iyileşti, geçti, gitti. Montmorency'ye vardık. Orada evlendik. Artık saadetime sınır yoktu. Kendimi cennette yaşıyor sanıyordum. Siz de bilirsiniz ya, Loïse'i, sevgimi kendisine söyleyemeyecek derecede severdim. O benim için bir sevgiliden üstün şeydi. Ben ona tapıyordum. O benim ruhumdu. Onu, kalbim ve kılıcımla fethetmiştim..."

Pardaillan'ın gözleri çok uzaklara, geçmişin derinliklerine dalmıştı ve acı acı anlatıyordu. Huguette bile kendi sevgisini unutarak acıdı:

"Zavallı şövalye! Zavallı Loïse!" dedi.

"Ne yazık ki saadetimiz ancak üç ay sürdü. Gerçi bu aylar zarfında Loïse'in günden güne sararıp solduğunu görmüyor değildim. Fakat kendisini o kadar çok seviyordum ki ölüm bu aşkın kudretinden korkar, onu benim elimden alamaz sanıyordum. Bir akşam şiddetli bir nöbete tutuldu. Ertesi sabah kollarını boynuma dolayıp bir şeyler söylemek istedi. Mavi gözlerini gözlerime dikti ve sessizce ölüverdi..."

Uzun bir sessizlik oldu. Nihayet Huguette sessizliği bozmaktan ürküyormuş gibi yavaş sesle söylendi:

"Demek hastalığa dayanamadı, öldü!.."

Pardaillan, dalgın ve kendisini görmüyormuş gibi Huguette'in yüzüne baktıktan sonra başını salladı. Boğuk bir sesle:

"Hayır," dedi, "eğer hastalıktan ölmüş olsaydı, dünyada yapacak bir işim kalmazdı ve ben de onunla birlikte ölürdüm. Fakat yaşadım, yaşıyorum. Çünkü Loïse'i öldürdüler!"

"İyi ama, şövalye, yarası geçmişti dediniz ya..."

"Yarası geçmişti, ama hançer zehirliydi. Bunu Loïse'in ölmesinden az sonra öğrendim. O zaman katili yakalamak, ondan hesap sor-

mak için yola çıktım. Size de uğradım ve sadık dostumu, Pipeau'yu size emanet ettim."

"Peki, katili buldunuz mu?"

"Bulmasına buldum, ama elime geçiremedim. Onu aradığımı biliyor. Kendisini tam dört defa kıstırdım. Fakat korku, en büyük öğretmendir. İnsana her türlü hile ve kurnazlığı o öğretir. Her seferinde elimden kaçmanın çaresini buldu. Ama bir gün gelecek, kaçamayacak... İtalya'da peşinde dolaştım. Provence'de, Burgonya'da, bütün Fransa'da onu kovaladım; babamdan bana miras kalan serseri hayatı yaşamaya başladım. Montmorency'den ayrılırken Margency kontluğunun bana verildiğini belirten bütün belgeleri orada bırakmış, beş parasız yola çıkmıştım. Çok kere bir saman yığını üstünde yattım, Huguette... Nice geceler, aç acına ve kendisini her ziyaret edişimde bana mükemmel yemekler hazırlayan Devinière lokantasının dilber sahibesini düşünerek uyudum."

Huguette, bu sözleri işitince pek duygulandı ve:

"Devinière'in sahibesi de hep sizi düşünürdü," dedi. "Yemeğe gelince, ümit ederim ki..."

"Neyi ümit edersiniz, Huguette? Karnım zil çalıyor. Hemen hazırlatın..."

Hancı kadın bu sözleri duyunca sevinçle mutfağa koştu.

Yandaki sokağa açılan kapıdan mutfağa iki adam girmişti.

Bunlardan biri:

"Madam," dedi. "Arkadaşımla bana özel bir odada bir sofra hazırlatın. Dört şişe şarap, bir veya iki tavuk isterim... Daha başka münasip yemekler de olsun..."

Huguette, iki adamı hususi bir odaya götürerek:

"Sofranız şimdi hazırlanır, Mösyö Maineville ve Mösyö Maurevert," dedi.

Kapıyı kapatarak tekrar büyük salona koştu ve kendi eliyle Pardaillan'ın sofrasını hazırlamaya başladı. Henüz sofra kurulmuştu ki kapıdan içeri beti benzi sapsarı kesilmiş bir asilzade girmişti. Etrafına bakınmış ve şövalyeyi görünce yanına seğirtmişti. Pardaillan, Angoulême dükünü tanıdı ve Huguette'e:

"İki takım koyun, Madam Huguette," dedi.

Genç dük, halsiz ve yorgun, Pardaillan'ın yanına çöktü:

"Pardaillan! Pardaillan! Ben mahvoldum!" diye inledi.

"Ne var? Ne oldu? Mösyö de Guise'in uşakları mı saldırdı? Yoksa Catherine de Médicis tarafından yemeğe mi davet edildiniz?.."

"Pardaillan! Kalbimdeki yara ile alay etmeyin..."

Şövalyenin alaycı sözlerinde acı bir ciddilik belirmişti, sesini alçaltarak:

"Hayır," dedi, "insanların acılarıyla alay etmek âdetim değildir. Yalnız, size verdiğim nasihatleri unutmayın delikanlı! Guise dükü, adamı sırtından hançerler, kraliçe de yemeğe davet edip zehirler. Biz şimdi Paris'in her köşesinden ölüm saçılan bir devirde yaşıyoruz. Böyle zamanda benim gibi bir adamın kahkahası da ağlamak demektir.

Angoulême dükünün gözleri yaşardı:

"Pardaillan, size anlattığım, çılgıncasına sevdiğim o genç kız yok mu? Ortadan kaybolmuş, Pardaillan..."

"Peki çingene ne dedi?"

"Belgodère de kayıp... Onu da gören yok."

"Hancı ne diyor?"

"Hiçbir şeyden haberi olmadığına, yemin üstüne yemin ediyor."

"Adamakıllı bir sopa yerse, dilinin altındaki baklayı çıkarır... Sonra?.."

"Sonrası bu... Deli gibi gezindim. Her yanı aradım. Ne yapacağımı şaşırdım."

Pardaillan uzun bir sessizliğin ardından kendi kendine konuşur gibi, "Evet!" diye mırıldandı. "Adam kaçırmaların, tecavüzlerin, soygunların, cinayetlerin, karanlık entrikaların tam zamanı! Zavallı küçük bir çingeneyi ortadan kaldırmanın kime, ne yararı dokunabilir ki? Kim bilir bunu? Bu çocuğun kim olduğunu kim bilebilir? Bu Belgodère'i tanıyanları kim bilir? Akdeniz sahillerinde yengeçlerin, karanlık inlere doğru kıvrak ve şüpheli hareketlerle gittiklerini görmüştüm. Belgodère aynı bu yengeçlere benziyor! Aynı onlarınki gibi eğik yürüyüşü ve anlaşılmaz görünüşü var."

"Pardaillan! Beni ürpertiyorsunuz!"

Şövalye omuzlarını silkti ve başını kaldırdı:

"Elinizde bu kıza ait bir şey var mı?" dedi.

Angoulême dükü kızardı. İçini çekti. Sonra koynundan işlemeli bir boyun atkısı çıkararak şövalyeye uzattı:

"Dün bunu çingenenin arabasından almıştım."

Pardaillan yavaş yavaş cebine yerleştirirken:

"Yani, aşırmıştınız," dedi.

Şövalye ayağa kalkmış, kılıcını düzeltiyordu. Genç düke:

"Siz şimdi Barrés Sokağı'ndaki eve dönüp orada beni bekleyin," dedi. "Belki bu akşam, belki de yarın sabah size bir haber getireceğimi umarım. Çünkü güvenilir bir kılavuzum var."

Sonra Pipeau'ya seslendi:

"Haydi bakalım, Pipeau!.."

Köpek hafif hafif havlayınca şövalye seslendi:

"Sen de artık ihtiyarladın. Adamakıllı miskinleştin ya! Ama herhalde burnun yine eskisi gibi koku alıyordur. Beni istediğim yere götürürsün sanırım."

Pipeau gururla kuyruğunu sallarken Huguette de son derecede nefis bir öğle yemeği çeşitlerini sofraya dizmeye başlamıştı. Bunlar arasında kızartmaların âlâsı, böreklerin lezzetlileri, Seine Nehri'nin balıkları, meyveler... Krallara layık ve fakat Huguette'in, Pardaillan'dan başkasına asla çıkarmayacağı yiyecekler vardı. Şövalyenin ayağa kalkmış olduğunu görünce sesi titredi:

"Ne o, gidiyor musunuz? Yemek yemeyecek misiniz?"

Pardaillan, nefis yemeklere bir göz attı:

"İmparatorlara layık bir sofra," dedi.

"Halbuki ben sadece sizin için hazırlamıştım. Bu sofraya sizden başka layık kimse yoktur."

"Kim demiş, iki gözüm Huguette... Ben şimdi iki tane aç imparator bulur, bu yemekleri onlara yediririm. Yalnız, davet edeceğim kimselerin, bunları yemelerine engel olmayacağına söz veriyor musun? Hatırım için bunu yap..."

Huguette şaşaladı:

"Söz veriyorum, şövalye..."

Şövalye, hemen lokantanın kapısına çıktı. Sokaktan geçenleri gözden geçirdi ve birdenbire iki adama seslendi:

"Hey! Lütfen içeri buyurun, efendiler! Evet evet, siz! Karga burunlu ve siz, sırık boylu... Sizi çağırıyorum... Yemeğe davet ediyorum, buyursanıza..."

Bu iki adamın üstleri başları harap, pabuçları paramparçaydı. Adamlar hayret içinde durdular. Sonra korka korka, her basamakta bir selam vererek merdivenlerden çıktılar. Boyları son derece uzundu. Görenler üzerinde öyle kötü bir etki bırakıyorlardı ki lokantadakiler, bunların içeriye girdiklerini görünce homurdanmaya başladılar. Fakat Pardaillan'ın şimşekler çakan gözleri hepsini susturdu.

Şövalye, iki zavallıyı sofraya götürdü. İkisi de Huguette'in hazırlamış olduğu nefis yemekleri bir rüya görüyormuşçasına seyrederek iskemlelere oturdular. Pardaillan birine seslendi:

"Sizin gözleriniz felfecir okuyor... Adınız nedir mösyö?"

Adamın gözleri fıldır fıldır dönüyordu. Burnu sivri, boynu ve kollarıyla bacakları da gayet uzundu.

"Monsenyör, benim adım Picouic," dedi.

"Hoş isim... Peki, seninki ne?"

"Benimki de Croasse, efendim."

"Güzel, şimdi, Mösyö Picouic ve Mösyö Croasse, şu güzel sofrayı bir temiz silip süpürün bakayım. Bugün Şövalye Pardaillan'ın misafirisiniz." Pardaillan, Madam Huguette'in eline iki altın sıkıştırdı:

"İşte yemeğin ücreti," dedi.

Huguette, parayı kabul etmek istemedi.

"Zarar yok... Artanını da misafirlerime hediye edersin..."

Şövalye bu sözü söyledikten sonra peşinde Pipeau olduğu halde dışarıya çıktı. O, kapıdan çıkarken özel kabinelerden birinin perdesi açılmış, bir baş belirmişti. Yüzü kinle buruşmuş, dehşetten rengi sararmış olan bu başın sahibi Maurevert idi.

Maurevert... Zehirli bir hançerle Loïse Pardaillan'ın ölümüne sebep olan katil Maurevert!

YEDİNCİ BÖLÜM
GÖKTEN KADIN YAĞIYOR

Guise dükünü sadece bir kelime ile anlatacak olsaydık, bu kelime kesinlikle "Gurur" olurdu. Duygularına ve mantığına gurur hâkimdi. Gurur kesinlikle Guise dükünün ahlaki tek tutumuydu. Aşil[9] gibi Guise'in de zırhlı ruhunda tek bir savunmasız nokta vardı. Sadece gururundan incinebilirdi.

Dük, Paris'in en yakışıklı erkeklerinden biriydi. Asil ve kibar kadınların olduğu kadar, orta tabaka kadınlarının da gönüllerini fethetmiş olmasına rağmen talihin ne garip cilvesidir ki, karısı tarafından müthiş bir surette aldatılıyordu.

Zamanın en öfkeli kocasıydı. Othello'nun dahi bilmediği bir öfkesi vardı, çünkü sadakatini talep ettiği karısını doğal olarak sevmiyordu; onu her gün aldatmak istiyordu ama alay edilmek istemiyordu. Guise Düşesi Catherine de Clèves kocasının, her şeyin üstünde tuttuğu gururuna ve onuruna hiç önem vermiyor, kendisini rezil ediyordu. Âşıklarından biri olan Saint–Mègrin, dük tarafından öldürülünce Catherine, bir hafta kadar arkasından ağlamış, lakin bir başkasını bulmakta gecikmemişti. Ondan sonra da artık sevgililer birbirini takip etmişti.

Dükün, bu aldatılma meselesi üstünde bu kadar durması, karısını sevip kıskandığından değildi. Onu asıl korkutan ve delirten şey, bütün Paris'in ağzında, aldatılan bir erkek olarak alay konusu olmaktı. Karısının bu sefer de yeni bir âşık edindiğini biliyor, fakat dük bu yeni sevgiliyi tanımıyordu. Paris'te kopacak isyandan uzak bulunması için karısını, güvendiği bir kadınla birlikte Lorraine'e göndermişti. Halbuki Fausta'nın mektubunda yazıldığına göre karısı, Paris'in bir kapısından çıkıp ötekinden yine şehre girmişti. Dük

9. Aşil: (Achille f.) Yarı tanrı yarı ölümlü, Yunan mitolojisinin en büyük savaşçısı. (ç. n.)

bu mektubu alınca evine dönmüş ve mektupta adı geçen şahsı konağında bularak, kendisiyle uzun uzun görüşmüştü.

O geceyi ve ertesi günü, bazı işlerini yoluna koymak ve mektup yazmakla geçirdi. Bazı adamlarının rütbelerini yükseltti ve oğlunun Paris'ten kaçmasına rağmen şehirde kalmakta inat göstermiş olan ana Kraliçe Catherine de Médicis'e elçiler gönderdi. Guise dükünün üzgün ve sinirli olduğu, her halinden belliydi, yüzü asıktı. Ağzını bıçak açmıyordu.

*

Şövalye Pardaillan, Pipeau ile beraber Violetta'yı aramak üzere Huguette'in lokantasından çıktığı günün akşamı, mantolarına sıkı sıkı sarınmış iki karaltı, Notre–Dame'ın arkasındaki, dışarısı harap, içi bir saray gibi döşeli evin kapısını çaldılar. Kapı açılınca, taşlıkta bekleyen iki muhafız, ziyaretçilerden birinin Guise dükü olduğunu hemen tanıdı ve kendisini birçok salondan geçirdikten sonra Seine Nehri üstündeki idam odasına değil de, bu bina ile Pressoir de Fer Hanı'nın birleştiği kısımdaki bir odaya götürdü.

Burası oldukça basit döşenmiş bir odaydı. Fausta, beyaz bir rahibe elbisesi giymiş, ayaklarını beyaz atlastan bir yastığa dayamış, beyaz bir koltukta heykel gibi hareketsiz oturuyordu. Bütün bu beyazlıklar içinde Fausta'nın güzelliği bir kat daha artmıştı. Uzun ve gür kirpiklerinin çevrelediği siyah gözleri, elmas ışıkları gibi parlıyordu.

Koltuğun iki yanında duran iki kadın, ellerindeki tüylü yelpazeleri yavaş yavaş sallıyorlardı.

Henri de Guise, kendisini bekleyeni şaşırtmak için âdeti olduğu üzere hızla odaya girdi. Fakat Fausta'yı karşısında görünce şaşalamış gibi durarak yerlere kadar eğildi. Kan çanağına dönmüş gözlerini, Fausta'nın yanındaki iki kadına dikerek, kuşkuyla baktı. Fausta, bu hali görünce yürekleri eritecek kadar tatlı bir gülümseyişle:

"Dük," dedi, "her istediğinizi söyleyebilirsiniz. Ne Mirtis, ne de Lea Fransızca anlamadıkları gibi, bir başka Avrupa dilini de bilmezler. Bilselerdi bile, bir şey görüp işitmek hakkına malik olmadıklarını bilirlerdi."

Guise dükü, birdenbire boğuk bir sesle söze başladı:

"İşte, davetinize hemen koştum, geldim. Sizin elçiniz bana her

şeyi anlattı. Dünden beri cehennem gibi acı çekiyorum Delil efendim, delil istiyorum!"

Fausta, kurumlu bir tavırla yukarıdan aşağıya baktı:

"Ya?.. Delil mi istiyorsunuz?"

Bu soru, Guise'i titretmeye yetti. Adam daha alçakgönüllü bir tavır takınmaya mecbur kaldı ve:

"Affınızı rica ederim," dedi. "Adeta aklım karıştı. Ah, şu Kont de Loignes'yi de Saint–Mégrin gibi bir kıstırırsam!.. Ondan daha büyük düşmanım yok, madam... O da III. Henri'nin Kırkbeşleri'ndendir. Hatta Kırkbeşler'in en yırtıcısı ve hainidir. Bir kere elime geçerse..."

"Demek delil istiyorsunuz?"

"Eğer böyle bir şey ispat edilirse, mahvoldum demektir, madam."

Fausta, elbisesinin kemeriyle oynayarak:

"Fakat karınıza, o zavallı şehvet budalasına dokunmayın..."

Guise, hiddetinden kudurmuş gibiydi:

"Eğer Kont de Loignes'yi sevecek kadar çılgınlığı artırmışsa ve beni lekelemişse o da ölsün..."

Fausta irkildi. Dilber ve masum yüzü kızardı:

"Dük," dedi, "önemli ödevlerinizin bulunduğunu unutmayın. Sizi bu çeşit ufak tefek düşüncelerden kurtarmak istiyorum. Çünkü siz halkın sevgilisi olduğunuz gibi, bizim gözümüzde de kilisenin sevgili oğlu ve Fransa'nın kralısınız..."

Fausta bir gonga vurdu ve sözüne devam etti:

"Şimdi artık sizi üzen şeyi hallettiniz. Gidin, görün ve emin olun."

Guise dükü, bir–iki teşekkür cümlesi mırıldandı. Sonra Fausta'nın yanına girenlerin yaptıkları gibi dindar bir selamla eğildi. Gongun sesine gelen bir adamın eli hançerinin sapında aceleyle onu takip ettiğini gördü. Onlar gidince Fausta derhal ilerleyerek, duvardaki halıyı kaldırdı. Altından bir kapı belirdi. Bu kapı, Fausta'nın sarayı ile Pressoir de Fer Hanı'nı birleştiriyordu ve kapının kanatlarından birinde açılmış ufak bir pencereden, öbür tarafta olan bitenleri görmek mümkündü.

Guise dükü, önüne düşen adamla beraber, Fausta'nın evinden çıkıp yandaki Pressoir de Fer Hanı'nın önüne gelmişti. İnsanda, bomboş hissini bırakacak kadar sessiz olan binanın kapısını tıkırdatınca kapı derhal açıldı. Birlikte içeriye girince taşlıkta kendilerini saygıyla selamlayan, yüzleri boyalı, dekolte elbiseli iki kadın tarafından karşılandılar. Guise, hançerinin kabzasıyla oynayarak, hiddetli hiddetli sordu:

"Siz kimsiniz bakalım?"

Kadınlardan bir tanesi:

"Ben Roussotte'im, efendim, size hizmet etmek için buradayım," dedi.

Öteki biraz daha gençti. O da ilave etti:

"Ben de Pâquette'im, monsenyör..."

Dük etrafına kanlı bakışlar fırlattı. Yaralanmış gururunun tüm öfkesini yüzünde görmek mümkündü. Kendisini altüst eden konu hakkında iki kadını nasıl sorgulayacağını arıyordu. Ama düşüncesini dile getirecek zamanı yoktu.

Sonra bu sonuncusu, düke yanaşarak, o zamanki asillerin, gündüz güneşten rahatsız olmamak veya tanınmamak istedikleri zaman taktıkları kadife maskelerden bir tanesini dükün yüzüne taktı. Ötekisi de Guise'in omuzlarına bir manto atarken:

"Tanınmamanız için," dedi.

Guise dükü, bu iki kadının, kendisinin kim olduğunu ve ne maksatla oraya geldiğini bildiklerini anlamıştı. Maskenin altında yüzü utancından kıpkırmızı kesilmişti. İki kadın, kendisini bir kapının önüne kadar götürdüler.

Bir yarı karanlık hüküm sürdü. Zarif kumaşlar giydirilen geniş koltuklarda donanmış oda terk edilmişti. Ama yan odada resmen bir cümbüş vardı. Kahkahalar, heyecanlı sesler, tam bir seks partisi olduğunu belli ediyordu. Guise o sırada anladı ki şehrin karanlık sokağında, önünde kabare bulunan bu güzel ev aslında sefahat eviydi. Fausta'nın her şeyi planlayan olağanüstü bir organizatör olduğunu anladı.

"Monsenyör buraya girebilirler," dedi Rousotte. "Zaten beklenen bir davetli vardı, gelmedi. Monsenyör o davetlinin yerine ge-

çebileceklerdir. Bu akşamki eğlencede saat ona kadar maske çıkarılmayacaktır. Saat onu çalınca, herkes yüzündeki maskeyi atacaktır."

Sonra kapının kanadını açtılar ve Guise dükü içeriye girdi. Karanlıktan geldiği ve çok ışıklı bir yere girdiği için önce gözleri kamaştı. Nihayet gözleri alışınca, geniş bir salonda bulunduğunu gördü. Dört köşede büyük buhurdanlar tütüyor, içeriyi hoş kokular dolduruyordu. Odanın tam ortasında zengin bir sofra kurulmuştu. Üstündeki altın kaplarda çeşitli yemek ve meze vardı. Garip şekilli sürahiler, nefis şaraplarla doldurulmuştu ve yarı çıplak hizmetçi kızlar, misafirlerin kadehlerini hiç hoş bırakmıyorlardı. Guise dükü, misafirlerin dördü erkek, beşi kadın olmak üzere dokuz kişi olduklarını saydı.

Dört çift halindeydiler ve kadınlar, erkeklerin kucaklarında oturuyorlardı. Dört çiftin gözleri, maskelerin altından kâh parlıyor, kâh süzülüyor; bazen dudaklar bir şeyler fısıldıyor, bazen da gülüyordu. Guise içeriye girerken kendisine pek dikkat eden olmadı. Yalnız tek başına kalmış olan kadın, onu görünce hızla kendisine koştu. Çıplak kollarıyla düke sarıldı:

"Sevgili mösyö, neden bu kadar geciktiniz?" dedi.

Guise hiddetinden delirecek gibi oldu. Şimdi hemen bu rezillerin üstlerine atılmalı, maskelerini yüzlerinden çekmeli ve hançeriyle vücutlarını delik deşik etmeli miydi? Boynuna sarılan kadını şiddetle fırlatıp atmak istedi. Fakat kadın o kadar kuvvetle sarılmıştı ki, kendisini koparıp sökmek mümkün değildi. Üstelik elini Guise'in ağzına koyan bu kadın, düke büyük duvar saatini gösterdi. Saat onu çalmak üzereydi. Guise'in boynuna sarılmış olan kadın, kendisini bıraktı ve:

"Vakit geldi, mösyöler," diye haykırdı. "Saat on oldu. Maskelerin çıkarılacağı an geldi!.."

Guise dükü, kadından kurtulunca fırlamış, kendisini bir koltuğun üstüne atmıştı. Alnından soğuk terler boşanıyordu. Hizmetçilerden birinin uzattığı şarap kadehini bir dikişte içti. Tam bu sırada saat onu çaldığı için çiftler de birbirlerinden ayrılmışlardı. Gülüyor, tereddüt ediyor, adeta yüzlerini açmaktan çekiniyor gibiydiler.

İçlerinden bir kadın, birdenbire kararını vermiş gibi söylendi:

"Söz vermiştik... İşte ben sözümde duruyor, maskemi indiriyorum!"

Maskesini çekip çıkarmış, üstelik kucağında oturduğu adamın da yüzünü açmıştı. Guise dükü bu kadını görünce, hiddetini tutmuş, hayretler içinde kalmıştı. Kendi kendine mırıldandı:

"Kraliçe Margot! Navarre Kralı Henri'nin karısı!.."

Başka bir kadın da bir kahkaha atarak maskesini çekip çıkarmıştı. Guise:

"Claudine de Beauvilliers," diye homurdandı Guise, kendisinin müthiş bir şaşkınlığın baş dönmesi içinde hissetti.

Guise, Claudine'in kucağında oturduğu erkeği tanımıyordu. Bu sırada, evvelkilerden daha şen ve şuh kahkahalar atan üçüncü bir kadın daha maskesini çekip sıyırmıştı. Bu kadın, Montpensier düşesi, yani Guise dükünün öz kız kardeşiydi. Düşes, kendi maskesini çıkardıktan sonra utangaç bir tavır takınmaya çalışarak, erkeğinin de maskesini indirmeye uğraşıyordu. Lakin erkek ayılmıştı ve maskesini çıkarmamaya gayret ediyordu. Ne çare ki düşes daha atik davranarak maskeyi çekince, adamın yüzü açıldı. O zaman bütün kahkahalar kesildi. Adam sapsarı yüzü ve yuvalarından uğramış gözleriyle ayağa fırladı. Elini alnında gezdirdi:

"Ne yaptım? Neden buraya geldim? Utancımdan ölesim geliyor!"

Gerisin geriye çekildi. Düşes Marie de Montpensier kahkahayı basarken, o kapıya koştu, dışarıya fırladı ve kaçıp gitti.

Bütün bu fantastik sahneyi ateşli gözlerle izleyen Guise, fısıldadı:

"Papaz Jacques Clément... Marie'nin âşığı..."

Maskesini açmak sırası dördüncü kadına gelmişti. Dördüncü kadın, hiç utanç duymadan, yüzündeki maskeyi kahkahalar içinde sıyırdı ve kucağında oturduğu adamın maskesini de çekti aldı. Guise dükü bu ikisini görünce beyninden vurulmuş gibi sendeledi, Kadın, kendi karısı, Catherine de Clèves, yani Guise düşesiydi. Yanındaki erkek de Guise dükünün can düşmanı Kont de Loignes idi.

Guise dükü, yediği sillenin etkisi altında bir an durdu. Sonra doğruldu. Fakat karısı birdenbire ona dönerek:

"Ya siz, mösyö?" dedi. "Haydi bakalım, siz de maskenizi çıkarın... Çıkarın da yüzünüzü görelim."

Kont de Loignes de acı acı güldü:

"Haydi ya! Ne duruyorsunuz? Sözünüzü tutmayacak mısınız yoksa?.."

Guise dükü, birdenbire maskesini çıkardı. Kont, dükü görür görmez ayağa fırlamıştı. Bütün erkekler, yerlerinden sıçramışlardı. Montpensier düşesi de kapıdan kaçmış. Claudine de Beauvilliers düşüp bayılmış, Guise düşesi de bütün cesaretine ve yırtıklığına rağmen şaşırmış ve tiz bir çığlık atmıştı.

Guise, düşesin onu daha önce de öyle gördüğü bir ifadeye bürünmüştü. Sessiz, dudakları titrer bir haldeydi ve elinde bir şey tutuyordu. Düşes ayağa kalkacak gibi bir hareket yaptı. Ama öleceğini düşünerek kaskatı kesildi.

Guise dükü, elinde hançeri, masanın bir tarafına, Kont de Loignes'nin karşısına geçmişti. Kont:

"Mösyö... Şunu belirtmek isterim ki görünüşe rağmen..." diye söze başlayacak oldu, fakat sözünü tamamlayamadı. Guise dükü, müthiş bir hamle ile aralarındaki masayı devirdikten sonra hançeri tutan elini kaldırdı ve indirdi. Loignes, kanlar içinde külçe gibi yere yıkılıverdi.

Guise, yere eğildi, kontun göğsünde saplı duran hançerini çekip çıkardı. Kanlı gözlerini düşese çevirdi. Fakat karısı, müthiş bir korku içinde fırlamış, kapıdan kaçıyordu. Dük, hemen toparlanarak kadının arkasından koştu. Düşes, bir yandan kaçıyor, bir yandan da bağırıyordu. Sokak kapısına ulaşıp açtı ve dışarıya koştu. Düke gelince, yolu üstünde bir iskemleye çarparak, boylu boyunca yere yuvarlanmıştı... Kanlı hançeri elinde, kendinden geçmiş, bayılmıştı.

*

Bu sırada Kont de Loignes'nin kanlı vücudunun serili bulunduğu odada bir kapı, sessizce açıldı, İçeriye giren kadın şöyle bir konta baktıktan sonra aşağıya inerek, sokak kapısına doğru giderken mırıldandı:

"Herhalde Henri de Guise, Catherine de Clèves'i öldürmüştür. Dük artık bekârdır. Bu durumda o Fransa kralı olacak, ben de kraliçesi..."

Yüzü korkunç bir gülümsemeyle aydınlandı. Geri dönüp gelir-

ken ayağı yerde bir şeye takıldı, eğilip de bunun baygın yatan Guise olduğunu görünce, yüzü sıkıntıyla buruştu ama neredeyse aynı anda sakinleşti:

"Hayır, Catherine de Clèves kurtulmuş... Başka bir çare bulmalı..." diye düşündü.

Fausta yavaş yavaş geri çekildi. Kont de Loignes'nin yanında diz çökmüş bir adamın yarayı incelediğini fark etti. Yaklaşarak sordu.

"Ölmüş mü?"

"Hayır, madam... Ölmeyecek de..."

Fausta bir an düşündü, sonra:

"Üstat Ruggieri," dedi, "bu adamın ölmesi için ne yapmalı?.."

Ruggieri korkunç bir soğukkanlılıkla:

"Buyurun, işini tamamlayıverin," dedi.

"Hayır, üstat... Ben elimi sürmeden bu yaranın bu adamı öldürmesi lazım..."

"O halde yaralıyı benim daireme götürmek gerekecek. Yarasının yapacağı ateş nöbeti sırasında, Kont de Loignes'nin yanında bulunursam, mesele kalmaz."

Fausta, başını sallayıp Ruggieri'nin bu teklifine razı olduğunu anlattıktan sonra, hanla kendi sarayını birbirine bağlayan gizli kapıdan, sarayına girdi. Ruggieri de kadını korkunç bir gülümseyişle takip etti. Eğer Fausta, adamın bu tebessümünü görmüş olsaydı, korkusundan donar kalırdı.

Ruggieri içinden söylendi:

"Sen merak etme... Neler düşündüğünü bildiğimi aklından bile geçiremezsin. Halbuki Loignes yaşayacak, Guise ve sen onu ölmüş sandığınız sırada, birdenbire karşınıza çıkacak... O zaman kim bilir ne olacak..."

Hemen aynı anda, Fausta'nın gönderdiği altı adam içeri girdi. Baygın Kont de Loignes'yi bir koltuğa uzattılar ve Ruggieri'nin peşi sıra l'Ressair–de Fer Hanı'ndan çıktılar.

*

Guise dükünün karısı Catherine de Clèves, arkasında kocasının ağır ayak seslerini duyabiliyordu. Boynunun arkasında çeliğin so-

ğuğunu hissettiğini düşündü ve içgüdüsel bir hareketle boynunu tutmaya çalışırken kekeledi:

"Acı, Henri! Acı bana! Beni öldürme!" diye haykırarak nefes nefese handan dışarıya fırlamıştı. Artık gücünün tükendiğini ve yere düşüp kalacağını hissettiği sırada karşı kaldırımda bir adam görür gibi oldu ve son bir gayretle ona doğru koşarak:

"Beni kurtarın! Beni kurtarın! Öldürecekler!" diye haykırdı.

Yabancı, hayret içinde:

"Vay babam vay!" dedi. "Bu gece buraya kadın yağıyor! Bakalım bu karşıma çıkan güzel mi?"

Korkudan tir tir titreyen kadını daha iyi görebilmek için onu Fausta'nın evinden sızan bir ışığın altına kadar taşıdı. Catherine de Clèves:

"Ne olur, mösyö, beni kurtarın. Kim olursanız olun, size sığınıyorum..." dedikten sonra bayılmıştı.

Yabancı, hem bu yükten kurtulmak, hem de güzelliğini beğendiği kadını, muhtemel bir tehlikeden kurtarmak için Fausta'nın evine doğru yollandı ve kapının tokmağını çalarak bekledi. Kimse cevap vermiyordu ama sokağa sızan ışık, içeride insan olduğunu gösteriyordu. Adam, kapıyı daha hızlı çalarak seslendi:

"Açsanıza kapıyı, canım... Sizde hiç insaf yok mu? Kapınızın önünde bir kadın ölüyor da hiç umursamıyorsunuz..."

Kapı ansızın açıldı ve Pardaillan, kucağında Guise düşesi olduğu halde, babasının evine girer gibi içeriye daldı. Fausta'nın demir kapısı, arkasından kapanmıştı.

Dışarıdan bir köpeğin acı acı havladığı işitildi.

SEKİZİNCİ BÖLÜM
ÇİFTE AV

Şövalye Pardaillan, Devinière lokantasından çıkar çıkmaz Angoulême dükünü Barrés Sokağı'ndaki eve göndermiş, kendisi de Pipeau'yu alarak l'Espérance Hanı'na gidip orada bir oda kiralamıştı. Şövalye, hiç vakit kaybetmeden, hancıyla ve çoğu şüpheli insanlar olan müşterilerle çene çalmaya girişti. Fakat bütün uğraşmalarına rağmen küçük çingene kızının birdenbire ortadan kaybolmasını aydınlatacak ufak bir ipucu bile ele geçiremedi. Artık geceyi beklemekten ve Pipeau'nun burnuna güvenerek işe koyulmaktan başka çıkar yol kalmamıştı. Zaten Pardaillan'ın kendisine kalsa bu çingene kızıyla hiç ilgilenmeyecekti Fakat dükün kıza ne derece bağlı olduğunu biliyordu. Gençliği ve onların kederlerini bilirdi. Loïse'in ölümünden beri sevgiden uzak yaşıyordu, ama âşıkların duygularına yabancı değildi.

Gece olunca giyindi, kılıcını kuşandı ve peşinde Pipeau olduğu halde, bir şarkı mırıldanarak handan çıktı. Sokağın karanlığında Violetta'nın atkısını çıkarıp köpeğe koklattı. Pipeau, atkıyı kokladıktan sonra anladığını gösterir bir tarzda hırladı ve atkının sahibesini bulacağından emin bir tavırla yürümeye koyuldu. Fakat ilk sokak kavşağına varınca, Pipeau biraz duraladı. Sonra burnuna Devinière lokantasının yemek kokuları gelmiş olacak ki oraya yönelmeye niyetlendi. Ancak Pardaillan, tiz bir ıslıkla köpeğe bu işten kaçmasının mümkün olmadığını, aklını başına toplaması lazım geldiğini anlatınca, Pipeau da burnu havada, etrafını koklaya koklaya yürümeye başladı.

*

Karanlıkta, Pardaillan'ın yirmi adım kadar gerisinde, duvarlara sürtünürcesine gizlenip saklanarak ilerleyen üç karaltı geliyordu. Bunlardan ikisinin elinde keskin hançerler vardı. Üçüncüsü de her

an Pardaillan'ı kolluyor ve iki hançerliye kılavuzluk ederek, onları şövalyenin üstüne saldırtacak en uygun zamanı bekliyordu.

Bu üçüncü adam Maurevert'ti. Diğer ikisi de Belgodère birliğinin iki herkülüydü: Croasse ve Picouic. Devinière lokantasından çıkarken şövalyeyi görmüş, hemen peşine takılarak l'Espérance Hanı'na kadar gelmiş, sonra da sokakta şövalyenin handan çıkmasını beklemişti. O kadar sabırlıydı ki, gerekirse sabaha kadar beklerdi. Pardaillan'ın tekrar Paris'te olması, tüylerini diken diken ediyordu. Onunla yüz yüze gelmek ölümü bile bile göze almaktı. En iyisi geceyi kollamak ve şövalyeye ansızın saldırmaktı.

Pardaillan'dan kurtulmak... Evet, şövalyeden kurtulmak demek, Maurevert için yıllardır hayatını cehennem azabına çeviren müthiş korkudan kurtulmak demekti. Maurevert'i, değil Pardaillan'ın yüzünü görmek, adını duyduğu zaman bile, öyle bir korku alıyordu ki adam kaçacak, gizlenecek yer aramaya başlıyordu. Bu, hayat mıydı? Her an: "Acaba şimdi karşıma çıkar mı?" diye düşünmek, her an başını çevirip kuşkuyla arkasına bakmak. On beş yıldır, sürekli olarak ölüm endişesi içinde yaşamak... Yaşamak mıydı bu?.. Hayır, Pardaillan sağ oldukça, rahat bir nefes alamayacağını iyi biliyordu. On beş yıldır, bu bitmez tükenmez korkuyu, bu kahredici işkenceyi lüzumundan fazla tatmıştı. Bu nedenle Maurevert için Pardaillan'ı öldürmek artık bir nefreti yatıştırmak, bir düşmandan kurtulmak değildi; dehşeti gidermek içindi, Pardaillan yaşadığı sürece yaşamaya cesaret edemezdi! Onun için bugün Devinière'de onu görür görmez, Maineville'i orada bırakmış ve şövalyenin peşine düşmüştü.

Maurevert, aslında gözü pek bir adamdı. Zaman olmuş, tek başına on hasmına karşı koymuştu. Fakat Pardaillan'a karşı dövüşmek, onun harcı değildi. Pardaillan'a arkadan saldırmak, onu gafil avlamak düşüncesi bile, Maurevert'in yüreğini oynatıyordu.

Birden, Maurevert, l'Espérance Hanı'nın yakınında pusu kurmuş beklerken, karşıdan yan yana gelen iki karaltı gördü. Bunlar herhalde tehlikeli haydutlar olacaktı. Maurevert, bu düşüncesinde yanılmadı. Kendilerine bir işaret yapınca, adamlar yaklaştılar. Maurevert sordu:

"Ellişer ekü kazanmak ister misiniz?"

Bir yandan da göz ucuyla, karşısında pusu kurup beklediği

l'Espérance Hanı'nın kapısını kolluyordu. Serseriler bu soruyu duyunca birbirlerini dürttüler ve birisi ince sesiyle:

"Bugün talih pek fazla yüzümüze gülüyor," dedi.

"Çok zengin olacağız!" dedi diğeri kederli bir sesle.

"Ne yapacağız?" dedi ikisi birlikte.

Maurevert tekrarlanan emirlere rağmen bu iki haydudun da iyi silahlandığından emin oldu. Hançerlerin görünüşü solgun dudaklarına canlı bir gülümseme getirdi.

"İsimleriniz nedir sizin, cesur arkadaşlarım?"

"Benimki Picouic, arkadaşımınki de Croasse..."

"Takma adlar. Onlar gerçekten hırsız! Şimdi beni dinleyin. Yapılacak iş şu: Bu handa bir adam var..."

Maurevert, tereddüt edip susunca Picouic söze karıştı:

"O adam sizin hoşunuza gitmiyor."

Maurevert memnunlukla:

"Çok akıllısın arkadaşım," dedi.

Picouic tekrar söylendi:

"Bu adamı ortadan kaldırmak lazım..."

"Evet!"

"Oldu öyleyse. Bizim için sorun değil. Herifi ortadan kaldırınca yüz ekü alacağız!.."

Maurevert'in bir keseyi uzatmasıyla Picouic'in bunu kapması bir oldu. Picouic:

"Paramızı da aldık. İşinizi mükemmel surette göreceğiz, monsenyör..." dedi. "Sonra arkadaşına döndü."

"Croasse, hançerini hazırla..."

Maurevert, birdenbire heyecanlandı:

"Susun!.."

Hanın kapısı açılmıştı. Üçü de duvara yaslandılar. Maurevert, hanın aralanan kapısından sızan ışıkta Pardaillan'ı tanımıştı. Şövalye, köpeğiyle beraber yola koyulur koyulmaz, Maurevert:

"Peşimden gelin," dedi. "Ben işaret verir vermez adamın üstüne

atılırsınız. İlk hamlede isabet ettiremezseniz, o sizi haklar, ha... Bunu böylece bilin..."

Serseriler bu sözlere cevap yerine hançerlerini çektiler, sonra hep birlikte yola koyuldular. Bu takip sırasında Maurevert, belki yirmi defa hücum işareti vererek olduysa da, her seferinde belki isabet ettiremezler korkusuyla bundan vazgeçti. Böylece Masumlar Mezarlığı'na kadar gelmişlerdi. Pardaillan burada köpeğini uzun uzun azarladı. Sonra geriye döndü ve duvara yapışmak fırsatını güç bela bulan üç adam, Pardillan'ın, burunlarının dibinden geçtiğini gördüler.

Takip yeniden başladı ve Pardaillan, Notre–Dame Kilisesi'nin arkasındaki bir evin önüne kadar geldi. Pardaillan'ın, bu evin kapısında durmasının sebebi, Maurevert'i ilgilendirmiyordu bile. Kafasını kurcalayan biricik şey, iki serseri, şövalyeye saldırdıkları zaman kendisinin nasıl kaçacağı meselesiydi. Bir aralık, saldırı için en elverişli zamanın geldiğini düşünerek iki arkadaşına işaret vermek üzere dönmeye hazırlanıyordu ki birdenbire komşu evin kapısı şiddetle açıldı. Dışarıya, saçı başı darmadağınık bir kadın fırlayarak kendisini Pardaillan'ın kollarına attı. Şövalye az sonra evin kapısına varmış, tokmağı vuruyordu. Picouic:

"Av elimizden kaçıyor, bunun suçu sizde, monsenyör," dedi.

Maurevert'in verdiği cevap şu oldu:

"Ne zararı var? Bekleriz."

DOKUZUNCU BÖLÜM
BAĞIŞLANMA

Cellat Claude Usta, son dakikada Violetta'yı on beş arkebüz tüfeği karşısında görünce, tek kurtuluş çaresini döşemedeki deliği açıp Seine Nehri'ne atlamakta görmüştü. Fakat bu da çok zayıf bir ümitti ve nitekim genç kızı yakalayıp boşluğa atlayışı takip eden ilk saniyelerde ölümün muhakkak olduğunu düşünmekten kendini alamamıştı. İkinci büyük endişesi de şu olmuştu:

"Kız, benim cellat olduğumu öğrendi!"

Violetta'yı kucağında tutup suya atlamasıyla dibe dalması bir oldu. Fakat kızcağızı bağrına basarak şiddetli bir topuk darbesiyle hemen tekrar suyun yüzüne çıktı. Soğuk su, aklını başına getirmiş, darmadağınık kafasını toparlamasına sebep olmuştu. Bütün çabasını, Violetta'nın başını suyun üstünde tutarak kıyıya ulaşmaya harcadı. Böylece bir zaman yüzdükten sonra dizini şiddetle dibe çarpınca, sığ kıyıya vardığını anladı ve ayaklarını yere basıp Violetta'yı büsbütün sudan çıkardıktan sonra, kız kollarında olduğu halde soluk soluğa koştu ve çabucak evine vardı. Fakat bütün seslenmelerine, bağırmalarına rağmen kapı bir türlü açılmıyordu. Claude'un geniş omuzları kapıya yükleniyor ve kanat çatırdamaya başlıyordu ki Gilberte nine de elinde bir şamdan olduğu halde kapıyı açtı. Durumun korkunçluğunu gören kadıncağızın dili tutulmuş gibiydi. Claude Usta:

"Ateş yak... Kuru çamaşır getir," dedi. "Çabuk ol, çabuk!"

Koca adamın şimdi bir tek düşüncesi vardı: Violetta'ya bir zarar gelip gelmediğini anlamak... Bu yüzden, kapıyı açık unutarak kendi odasına koştu. Kızcağızı, kendi karyolasına yatırdı ve şaşkın şaşkın söylendi:

"Acaba öldü mü? Acaba kendisini bulduğum halde yine kayıp mı edeceğim? Böyle olursa dayanamam, ben de ölürüm." Sonra ihtiyar kadına bağırdı:

"Ne duruyorsun be kadın, çabuk olsana!"

Gilberte nine mutfakta büyük bir ateş yaktı.

Celladın kendi kapısını açık unutarak yukarıya koşmasından az sonra Calandre Sokağı'na bir adam girmiş ve evin açık kapısı önünde durmuştu. Bu Belgodère'in ta kendisiydi. Kapıyı açık görünce bir an şaşkın ve müteredditduraladı. Sonra hançerinin yerinde olup olmadığını yoklayarak, içinden:

"Oh, oh," dedi. "İşler yolunda gidiyor. Neredeyse herifin beni beklediğine inanacağım. Şimdi içeriye girince ona ne diyeyim? Acısını arttırayım. Gözlerimin önünde ölmeli! Ne oldu Claude Usta? Beni tanımadınız mı? Hayatınızda o kadar insana acı çektirdiniz, kırbaçladınız! Bana dikkatli bakın! Kaçmam sizin için bu kadar kolayken siz ne yaptınız? Beni elâleme karşı rezil ettiniz! Şimdi bakın! O sevimli Violetta'nızı alan bendim... Durun durun, size hikâyeyi anlatayım! O saf, temiz, ahlaklı minik kızınızı nasıl dükün yatağına attığımı söyleyeyim de yüreğinizi parçalayayım mı? Nasıl, Claude Usta, oynadığım oyunu beğendiniz mi? İnanmazsanız gidin de bakın, kızınızı nasıl Güise dükünün kollarında bulacaksınız... Ne sandınız ya, fahişe oldu artık... Hem de sayemde oldu bu iş..."

Böyle düşünerek, bir yandan da merdivenlerden çıkıyordu. Aralık kalmış bir oda kapısının önüne gelince birdenbire durdu. Odanın içinde Claude, bir yatağın üstüne doğru eğilmiş, ağlıyordu:

"Aman Tanrım!" diyordu. "Yaşıyor! Büyük Tanrının, bana da yardım ettin. Bin şükürler olsun. Aç gözlerini Violetta'cığım. Aç evladım, korkma... Bak, kurtuldun işte... Sabah olur olmaz buradan, bu kahrolası memleketten kaçıp gideceğiz, evladım."

Belgodère, bu sözleri duyunca hayretinden taş kesilmişti. Kendini toparlayınca hemen gerisin geriye döndü. Yavaş yavaş sokağa çıktı ve müthiş bir kin ve hiddetle ne yapacağını şaşırmış bir halde Fausta'nın evine yollandı... Oraya varınca durdu. Kızgınlığından tir tir titreyerek:

"Nasıl oldu bu iş?" diye kendi kendine mırıldandı. "Ben kızı kendi elimle şu eve getirip Guise'in adamlarına teslim ettim ve karşılığında yüz düka altını aldım. Şimdi de öcümü almak için sabaha kadar dayanamayıp akşamdan Claude'un evine giriyorum ki ne göreyim? Kız burada, yatakta sırılsıklam bir şekilde yatıyor."

Düşünüyor, taşınıyor, bu bilmeceyi bir türlü çözemiyordu. Herhalde kız sonradan Guise'in elinden kaçarak kendisini Seine Nehri'ne atmış, mucizeye benzer bir tesadüfle orada bulunan Claude da kendisini kurtararak evine kaçırmış olacaktı? Üstelik Claude, yarın sabah Paris'i terk etmekten söz ediyordu.

Belgodère'in öcü böylece yarıda mı kalacaktı?

Tüm bunları düşünürken Belgodère kapının tokmağını birkaç kere vurdu. On dakika sonra taşlıktaki muhafızlarla zor bela anlaştıktan sonra Fausta'nın huzuruna çıkarıldı ve olanları bir bir anlattıktan sonra da sarayın çıplak bir odasına kapatılarak kapı üstüne kilitlendi. Çingene böyle bir davranış beklemiyordu ama, sesini çıkarmamıştı. Çünkü korkmuyordu. Fausta'ya gelince, derhal Prens Farnèse'i çağırtmış, kendisiyle uzun uzun görüşmüştü.

Beri yanda Gilberte nine, kızcağızı soyduktan sonra üşümüş vücudunu ovmuş, sıcak çamaşırlar giydirerek yatağa yatırınca, Violetta da kendine gelmişti.

Claude Usta, odaya tekrar girdiği vakit, Violetta'nın dalgın dalgın, gözleri fal taşı gibi açılmış, hülyalı bir halde acı verici bir şey düşünmekte olduğunu gördü. Acaba aklından neler geçiyordu diye düşündü. Odada iki adım atmış olan Claude üç adım geri gitti ve oldukça solgun ve üzüntülü bir şekilde mırıldandı: "Cellat olduğumu düşünüyor."

Sanki Violetta'ya bir şeyler anlatmak istercesine öksürdü ve boğuk bir sesle bir şeyler söylemeye başladı: "Uyumaya çalış ve tüm bu olanları düşünme... Bitti, sana diyorum! Yarın ilk saatte çıkabilmemiz için dinlenmen gerek, anlıyor musun? Hayır, hayır... Tek bir kelime etme... Kapa çeneni! Sesin beni öyle mahvediyor ki... Eh... Bilmen gereken bir şey var. Paris'te olduğumuzda yani sen güvende olduğunda beni görüp görmemekte özgürsün..."

Violetta bir şey söylemek istedi. Ama Claude ortadan kaybolmuştu. Sadece bir hıçkırık gibi bir iç çekiş duydu.

Cellat, bütün gece kendini bu çeşit düşüncelerle yedi bitirdi. Bir türlü Violetta'nın yanına sokulamadı. Fakat aynı gece, genç kızın da gözlerine hiç uyku girmedi. Sabah olup da güneşin ilk ışıkları odaya dolduğu vakit Violetta yataktan kalkarak bir koltuğa oturdu. Az sonra Claude Usta da neşeli bir tavır takınmaya çalışarak

içeriye girdi. Tatlı tatlı gülümseyerek:

"Biraz sonra bir araba gelecek, Gilberte nine ile birlikte o arabaya bineceksin. Gilberte nineyi hatırlıyor musun? Ben de pek budalalaştım ya... Nereden hatırlayacaksın? Onu ancak bir kere görmüştün ve o zaman da çok ufaktın... Hiç korkma... Ben de arabanın yanı sıra atımla gideceğim... Bak, şu tabancalara... Şu hançere bak... Yanımıza sokulmak isteyenin vay haline!.."

Violetta heyecanından titreyerek:

"Yola çıkmadan önce sizinle konuşmayı pek isterdim," dedi.

Celladın yüreği hop etti. Genç kızın ne söylemek istediğini aklı kesiyordu. Herhalde kendisinden korktuğunu ve onunla birlikte bir yere gidemeyeceğini söylemek istiyordu. Gerçekten bunu mu söyleyecekti? Öyle ya, başka ne diyeceği olabilirdi ki? Peki, o zaman Claude ne yapacaktı?

Cellat bu kadarını düşünemiyordu. Violetta'sız nasıl yaşayabileceğini düşünmek istemiyordu. Böyle bir ihtimal, onun aklını başından alıyor, kafasını bomboş bir hale getiriyordu. Claude birdenbire ayakta duramaz oldu ve Violetta'nın önünde diz çöküverdi. Genç kız hayretler içinde ihtiyara bakarken, Claude:

"Demek bana söyleyeceklerin var," dedi.

Violetta evet anlamında başını salladı.

"Fakat önce beni dinle... Evet, ben adam öldürürüm... Sararma, kızım! Dinle bak, anlatayım; yargıçlar, sanığı ölüme mahkûm ederlerdi. Bana da cezayı yerine getirmem için emir verirlerdi, ben de bu emre boyun eğerdim. Ben bir aletten başka bir şey değildim ki... Babam da, büyük babam da bu işi yapmışlar... Ben de onların yolundan gittim."

Claude bir yandan bunları söylerken, bir yandan da sözlerinin uyandırdığı etkiyi genç kızın yüzünden anlamaya çalışıyordu. Fakat Violetta'nın yüzünde en ufak bir değişiklik olmadan. Cellat kaşlarını çatmış, farkında olmadan ağlayarak devam etti:

"Bir gün yine cellatlık yaparken seni buldum, evlatlığa aldım... Sen o zaman minimini, dünyadan habersiz bir varlıktan. Etrafta toplanmış olan halka kollarını uzatarak sanki merhamet ve şefkat diliyordun. Ben bu hali görünce dayanamadım..."

Violetta:

"Ben mi kollarımı uzatıyordum?" diye sordu.

"Evet, sen... O zaman ben seni aldım, evlat edindim... Çünkü babasızdın."

Violetta bütün vücudu titreyerek sordu:

"Ben mi babasızdım?"

"Evet, sen... Fakat bunu sana bugüne kadar söylememiş, seni hep oyalamıştım."

Claude acı acı içini çekti:

"Ben senin asıl baban değilim," diye sözlerine ekledi.

Violetta, konuşmasına engel olmak istermiş gibi, gözlerini elleriyle kapadı ve mırıldandı:

"Demek ki Simonne anne doğru söyledi?.."

Claude Usta, sözüne devam etti:

"İşte, görüyorsun ya! Ben senin asıl baban değilim. Canın istediği zaman benden ayrılabilirsin. Fakat sana anlatacaklarım daha bitmedi... Sen zavallı, terk edilmiş bir çocuktun... Bana gelince, ben de insanlığın ne demek olduğunu, ancak seni yanıma aldıktan sonra anladım... Ondan sonra da artık cellatlıktan nefret eder oldum. Hele bir gün senin, benim kim olduğumu öğrenebileceğini düşündükçe, rahatım büsbütün kaçıyordu... Gözlerimin önünde idam ettiğim insanların hayalleri dolaşıyor, bana lanet okuyorlardı. Kilise kilise geziyor günahlarımı affettirmek istiyordum, fakat benim cellat olduğumu duyan hiçbir papaz bu işi kabul etmiyordu. Hiçbir yerde rahat, huzur bulamaz olmuştum. Yalnız Meudon'da, senin yanında olduğum ve bana gülümsediğin zamanlar, bütün acılarımı unutuyor, mutluluğa kavuşuyordum ve seni kendi öz evladım gibi bağrıma basıyordum."

Claude, derin bir soluk alıp bir süre sustuktan sonra sözüne devam etti:

"Fakat bana bu mutluluğu da çok gördüler ve seni bir gün kaybettim! O zaman neler çektiğimi sana anlatamam. Tanrı'ya şükürler olsun ki seni tekrar bulmuş bulunuyorum... Ama ne çare, bu sefer de sen benim kim olduğumu öğrendin... Demek ki, çektiğim çile

henüz bitmemiş... Artık benim kim olduğumu öğrendin. Bundan böyle benden nefret edecek, beni görmeye bile tahammül edemeyeceksin!.. Senden yine ayrılmak zorunda kalacağımı anlıyorum... Lakin hiç olmazsa seni güvenilebilir bir yere götürmeme izin ver de ondan sonra istersen benim yüzüme bakma!.."

Claude, boynunu cellada uzatmış bir mahkûm kadar mahzundu. Fakat birden Violetta'nın sesini duydu:

"Baba! Benim Claude babacığım! Haydi beni kucağına al. Çok üzgünüm!.."

Cellat kulaklarına inanamıyordu. Yanlış duyduğunu sandı ve titreyerek kekeledi:

"Ne? Ne dedin? Bir şey mi söyledin?"

Violetta minik ellerini celladın heybetli ellerine doladı. Cellat bu saf sevginin karşı konulmaz gücüyle mutluluktan yüzü kızardı. Kollarını celladın boynuna dolayan kız, göğsüne yaslanarak:

"Babacığım! Benim iyi yürekli babacığım," dedi.

Claude gözlerini kapatmış hıçkıra hıçkıra ağlıyordu...

ONUNCU BÖLÜM
BABA

Bu sahneyi izleyen saatler, Claude Usta'nın ömrünün en mutlu anları oldu. O kadar mutluydu ki, geçmişi bir anda siliverdi. Bu vakit saadetin oluşuna değerdi. İçinde varlığının bir dönüşümü vardı. Göz kamaştırıcı bir ışık bu karanlık ruhu adeta doldurdu. Yüzü o kadar kasvetliydi ki, bu kasvet insanlarda gördüğümüz dürüstlük, nezaket ve güler yüzlü ifadelere dönüştü. İşte bu iyi bir adam, mutlu bir adamdı. Uzun bir zaman, sevincinin ve saadetinin tadını tatmak istercesine sustuktan sonra birden:

"Hadi gidelim," dedi. "İşte her şeyi unutuyorum! Tehlikeli olduğundan değil... Öldüğümüze inanıldığından dolayı... Of! Bunun iyi bir şaka olduğunu düşünüyor musun?". Sesli bir şekilde gülerek ekledi: "Ölü mü? Hiç olmadığı kadar canlı... Bu halde burada kalsak daha iyi. Öldüğümüzü düşünmeseler bile buraya sığındığımızı asla bilmezler. Bu ev dışında her yerde aranacağız. Ama bu ev... Bu ev beni korkutuyor. Burada çok acı çektim!"

"Zavallı babam!" dedi Violetta. "Artık acı çekmeyeceksin."

"Oh! Elbette! Artık eziyet bitti." Claude Usta devam etti: "Ah... Canım Violetta'm... Mutluluktan ağzım kulaklarımda. Böyle bir mutluluğu yaşayacağımı kim söyleyebilirdi ki... Neyse... Bu kadar gevezelik yeter. Hadi gidelim."

Violetta hafifçe başını salladı.

"Nasıl yani? Gitmek istemiyor musun?" diye sordu Claude.

"Baba! Burada tehlikenin olmadığını söyleyen sendin. Öldüğümüzü düşündükleri için burada başka bir yerden daha iyi saklanıyoruz."

"Haklısın... Ama neden?"

"Ben henüz Paris'ten ayrılmak istemiyorum, babacığım," dedi

gözlerini kaçırarak. Birkaç gün daha kalalım.

"Sen istediğin sürece... Bu ev çok büyüleyici. Buranın beni korkuttuğunu söylemiştim ama dikkate alma. Saçmalıyorum işte!.. O halde kalıyoruz, anlaşıldı! Gilberte nine, size çocuğun kalmak istediğini söylediğimde o atı ve tahtırevanı gönder!.."

Claude ve Violetta'nın etrafında pervane olan yaşlı uşak söylenenlere hemen itaat etti.

"Hepsi bu kadar değil, baba," dedi Violetta gülümseyerek. "Kalıyoruz evet, ama bu sabah dışarı çıkmam lazım."

"Sen mi gideceksin? Nereye gideceksin, bakayım?" dedi Claude hayretle.

"l'Espérance Hanı'na..." dedi genç kız tek nefeste.

"Ya... Pekâlâ öyleyse... Söyle bakalım bana, demin bir şeyler anlatıyordun... Simonne annenin ölümünden, çiçek getiren bir delikanlıdan söz ediyordun... Kimmiş bu delikanlı Neden kızardın öyle?.. Bu kadar ha... Seni seven bu gençten hoşlanıyorum..."

Violetta'nın rengi uçtu:

"Böyle bir şey demedim," diye mırıldandı.

"Hem de asil bir delikanlıymış... Adı neymiş bakayım?.."

Violetta yavaşça:

"Bilmiyorum," dedi fısıltıyla.

Claude, camları sarsan bir kahkaha attı. Coşkulu bir şekilde bir o yana ve bir bu yana gidip geldi. Bu genç kızı öpmek için ellerini tuttu ve oturdu.

"Hiç olmazsa ben ona bağlıyım!" dedi mutluluktan ağzı kulaklarında olan Violetta. Fakat bu söz karşısında Claude paramparça olmuştu.

"Onu arayacağım," dedi Claude. "Bir saate gidip getireceğim. Bu asilzadeyle konuşup, gözlerinin içine bakıp senin sevgine layık olup olmadığını anlamalıyım. Ama yeter! Kendimi duyuyorum. Sen. Sen sakın kıpırdama! Gilberte nine, benim yokluğumda kapıları ve pencereleri kapat. Eğer kapı çalınırsa açma. Evde kimse yok!"

Claude Usta, Violetta'yı bir daha kucaklayıp alnından öptükten sonra koşa koşa çıktı. O kadar acele etti ki Violetta itiraz edecek za-

man bile bulamadı. Aradan epey vakit geçti. Violetta, bütün bu süreyi yerinden kıpırdamadan ve Claude'un handa delikanlı ile buluşup neler konuştuğunu tahmin etmekle geçirdi. Claude baba dönmek üzere olmalıydı. Belki de gelmişti...

Bu sırada birdenbire alt kattaki camlardan biri şangırtılarla kırıldı. Evin içine bir sürü adam doluverdi. Violetta, kulak kesilerek, gürültüleri korku içinde dinlerken, şu sözleri duydu:

"Eğer herif karşı koymaya kalkarsa, öldürün... Fakat, unutmayın, kızın kılına bile dokunulmayacak!.."

*

Claude Usta yüzünü gizlemek için omuzlarına bir pelerin atmıştı. Hızlı hızlı yürüyerek l'Espérance Hanı'na ulaştıktan sonra orada delikanlıyı araştırıp soruşturmuş ve bulamayınca, bir saat kadar da beklemişti. Fakat kimse gelmeyince sabırsızlandı. Halbuki o sabah Angoulême dükünün konuşmak için Belgodère'e bizzat gideceği sabahtı. Violetta'nın evde sıkılacağını düşündü. Sonra genç kızın bir kere gördüğü delikanlıya ciddi bir surette âşık olamayacağını hesaplayarak, bu işin üstünde pek fazla durmamak gerektiği neticesine vardı. Handan çıkıp evinin yolunu tuttu. Halbuki Angoulême dükü, o ayrıldıktan on dakika sonra hana gelmiş, boş yere aranıp durmuştu.

Bu sırada yolda bulunan Claude Usta'nın canı sıkıldı. Ama çok uzun sürmedi. Yaşadığı mutluluğu düşünüyordu. Kalbini dolduran bu sevinç başka bir duyguya yer bırakmıyordu. Violetta'yı tekrar görecekti ve onu nasıl teselli edeceğini gayet iyi biliyordu. Bu asilzade illa ki bulunacaktı. Paris'in canı cehenneme diye düşündü. Ama her neyse! Bunca yıllık acıdan sonra, sonunda bir gün mutluluğu bulmuştu. Yüzünde kocaman bir gülümseme vardı. Tanıştığı bir dilenciye gümüş bir para verdi. Bir şarkı mırıldanarak adımlarını uzattı. Etrafında mutluluktan başka hiçbir şey görmek istemezdi.

Köprüyü yeni geçmişti ki, Notre–Dame'a girerken, aniden durdu. İhtiyarlamış, kamburu çıkmış ve yüzü çok felaket görmüş insanlarınki gibi, hüzün dolu çizgilerle kırış kırış bir adamla karşılaştı. Claude Usta, bu adamı hemen tanıdı. İçini merhamet duyguları kabardı ve:

"Violetta'nın asıl babası!" diye mırıldandı.

Bu adam, Prens Farnèse idi. Şu anda nereden geliyordu? Claude

Usta'nın evinden çıkmıştı. Geceleyin Fausta tarafından çağrılarak, celladın evini basıp kızı kaçırmak emrini almıştı. Kızı kaçırmıştı ama, celladı bulamamıştı. Claude Usta'nın içinde, şöyle bir arzu belirdi:

"Zavallı adam, çocuğunu düşünüyor. Bu mutlu günümde şu zavallı adama da biraz teselli vermeyeyim mi? Mesela ona kızının sağ olduğunu söylesem!.."

Fakat birden, Farnèse'in, Fausta'nın adamı olduğunu düşündü. Durup dururken Violetta'yı tehlikeye atmanın gereği yoktu. Farnèse'e görünmeden sıvışmak istediyse de, geç kalmıştı. Kardinal kendisini görmüş, yanına gelmişti. Ama Claude'un hemen içi rahatladı. Bu adam ona zarar veremezdi. Bu adam sadece yas ve umutsuzluk içindeydi. Claude mutluluğunu altüst eden bu üzüntü karşısında oldukça alçakgönüllüydü.

"Sizin günahlarınızı çıkarmak için emir aldım!" dedi Farnèse.

Claude'un yüreği titredi. Utancından yerin dibine girdi. Kendisi, bu adamın evladını çalmış; saklamıştı. Halbuki o zavallı şimdi kendisine yardım etmek, günahlarını çıkararak, ruhuna huzur vermek istiyordu. Claude Usta:

"Monsenyör," dedi. "Sizi aldatmak istemem... Dün akşamdan beri öyle olaylar meydana geldi ki artık günah çıkartmama lüzum kalmadı..."

Farnèse, cevap olarak:

"Ne olursa olsun," dedi. "Günahlarınızı dinlemeye mecburum!"

"Ey bizi gören ve işiten rabbin derin doğruluğu!" diye mırıldandı Claude. "Daha az cömert olmayacak mıyım? Bu kalbe bir sevinç ışığı göndermeyecek miyim? Hayır duanızı alacağım, kardinal! Alacağım ve karşılığında da yasınızı sevince dönüştüreceğim. Kızınızın yaşadığını bileceksiniz!" Tarif edilemez bir yürek sızlaması düşüncesini boğdu.

Farnèse, Claude'un takip edeceğini bilirmiş gibi koyuldu. Claude tıpkı bir çocuk uysallığında, talihsizliklerin ve korkularının sonunun geldiğini düşünerek, Farnèse'in üç adım gerisinden devam ediyordu. Farnèse tenha sokaklardan geçerek Notre–Dame'a ulaştı. Claude Usta da arkasından içeri girdi. Farnèse onu günah çıkarma yerine götürdü ve şöyle dedi:

"Beni orada bekleyin ve vicdanınızı büyük harekete hazırlayın."

Claude dizlerinin üzerine çöktü ve fısıldadı:

"Tanrım, rabbim!.. Çocuğumdan ayrılamam değil mi? Onu koruyabilirim değil mi? Papaza ağlamamasını, daha sonra çocuğu ona göstereceğimi söylemem yeterli, değil mi? Tanrım, ne olur onu birkaç yıllığına bana bırak!.. Ya da birkaç aylığına..."

Farnèse sakristrinin[10] içinde kaybolmuştu. Süvari olarak girip kardinal olarak çıkmıştı. Claude Farnèse'in uçsuz bucaksız, sessiz ve karanlık neften[11] geçtiğini görünce aniden ürperdi. Farnèse bir süvari olarak takdire şayan bir asilzadeydi. Görkemli heybetiyle de bir kardinal olarak kilisenin bir prensi gibiydi. Ahenkli kıvrımları olan kırmızı elbiseyi aynı anda hem zarif hem de kibirli bir asaletle giydi. Görünüşe göre Notre-Dame kubbelerinin bu muazzam görkemli çerçevesi onun için yapılmıştı. Farnèse olağanüstü bir sahnede büyüleyici bir aktördü.

Claude onu zar zor tanıdı. Korktu. Hissettiği dindarlık duygusu genişledi ve onu ele geçirdi. Kardinale yaklaşırken duyduğu korku ve saygı onu epey rahatsız etmişti.

Yüksek sunağın önünden geçen Farnèse fiziksel zayıflıktan olduğu kadar belki de dinî görevden de boynunu büküyordu. Dudaklarından boğuk bir inilti çıktı ve Lèanore'un düştüğü o basamaklardan aşağıya bakmaya cesaret edemedi.

"Ah... 1573 yılının o korkunç paskalya sabahı!.." dedi. "O sabahı hiç unutmayacağını!.."

O anda bir kâbusun ürkütücü yoğunluğuyla Leanore'u tekrar gördü. Tekrar o yüksek sunağın önündeydi. Geleneğin dayattığı soylu davranışları yapıyordu. Ama sadece onu düşünüyordu. Kalbi aşkla yandı ve ruhu aşılmaz bir korkuyla felaketi öngördü.

Lèanore anne olacaktı!.. Hem de o gün eski Montaigues baronu ile konuşacağını umuyordu!.. Soylu meclis Lèanore'un hareketlerini takip ederken, onun nasıl kaçacağını merak etti.

"Kaç! Roma'yı kazan! Papanın elçiliği görevini bırak! Kendini sonsuza kadar manastıra göm!" Bu düşünce onu yatıştırırken, topla-

10. Sakristri: Kilisede ayin yeri. (ç. n.)

11. Nef: Kiliselerde sadece ruhban sınıfı dışındaki Hristiyanların girdiği yer.

nan kalabalığa altın bir kutsal ekmek kabını sunmak için geri döndü. Leanore'u görüyordu...

Engin mimarisiyle bu anılarla dolup taşan günah çıkarma yerinde diz çökmüş Claude'a doğru yürüdü Farnèse. Ve böylece içinde başka bir duygu koptu! Bu hayal gücünde ortaya çıkan başka bir sahneydi. Yine Grève Meydanı'ndaki darağacını gördü. Celladın çocuğunu ele geçirdiğini gördü.

Bir çocuk... bir kız! Yani yaşamanın, hâlâ sevmenin ve belki de iyileştirmenin imkânı... Hayır! Bunların hiçbiri olmamıştı. Kendini Claude'a koşarken, ona yalvarırken, ayaklarına kapanıp hıçkıra hıçkıra ağlarken gördü... Derken celladın tekrar ettiğini duydu:

"Kızın sadece üç gün yaşadı..."

Ve Claude önceki gün iğrenç ölüm sözünü tekrarlamıştı. Bu adam kızının ölmesine izin vermişti... Belki de kendisi öldürmüştü? Kim bilebilirdi ki? Kıvrımlı kırmızı elbisesinin içinden heybetli bir şekilde Claude'a yürürken içinden ruhunda kükreyen tek bir duygu vardı. Bu duygu nefretten başka hiçbir şey değildi.

Bu adama çektirdiği gibi bir acı çektirmek... Acı üstüne acı çektirmek... Umutsuzluk üstüne umutsuzluk yaşatmak... Kendisinin nefes nefese yalvardığı gibi, kızın ayaklarına kapandığı gibi...

Claude'u bir sıraya oturttuktan sonra kendisi de günah çıkaran papazların yaptıkları gibi kapalı bir hücreye girmeyerek celladın yanına oturdu. Claude bu ayrıntıyı fark etmedi. Kardinali gördüğünde yüzü aydınlandı. Ve gözlerinde neşeli bir muziplik bile parladı. "Şimdi çok üzgün ve karamsar, daha sonra ne kadar mutlu olacak?" diye düşündü.

"Sizi dinliyorum," dedi Farnèse buz gibi bir sesle.

Claude'un geniş omuzları bir ürperti ile sarsıldı. Ama bunu kendisini öylesine küçük hissettiği, sessiz, ürkütücü, terk edilmiş bir kilisede olduğunun verdiği izlenime bağladı. O sırada soğukkanlılıkla idam edilen cinayetlerin iğrenç hikâyesine başladı.

Korkunçtu. Farnèse kan akışını gördü, kemiklerin çatırdamasını duydu, dehşet iniltilerini dinledi... Ve tüm bu gerçek dışı çağrışım, dimdik dikilmiş saçlarıyla, bitkin gözleriyle, gürleyerek sürekli sürekli anlatan, arada sırada kardinale sıkıntılı bir bakış atan terli

celladın itirafiydı.

Farnèse buz gibi kalmaya devam etti. Ne bir hareket ne de bir ses... Bitmesini bekliyordu. Sonunda Claude nefes nefese durdu.

Uzun bir sessizlikten sonra Farnèse:

"Bunların hepsi sizin cinayetleriniz mi?" diye sordu.

"Evet bunlar... Hepsini anlattım... Hiçbir şeyi unutmadım!.."

Farnèse bir an gözlerini kapadı, sonra birdenbire açarak celladın kalbine hançer gibi saplanan bir bakışla baktı.

"Yalan söylüyorsun," diye haykırdı. "Yalan söylüyorsun!.. Birçok adamı kestin; işkenceler ederek canlar aldın... Lakin bunların hiçbiri o kadar mühim değil. Vazifeni yaptın!.. Fakat günahlarının en iğrencini benden saklamaya kalkıyorsun!.. Sen, hiç üstüne vazife olmadığı halde, bir insanın yüreğini paraladın, onun evladını çaldın!.."

Claude Usta dehşet içinde ayağa fırlamıştı.

"Suçun..." diye homurdandı kardinal. "Bu cinayetlerde suçun yok, Claude. Çünkü sen sadece bir araçtın. Baltandan veya ipinden daha suçlu değilsin. Senin asıl suçun bir insan kalbini öldürmek. Benim kalbimi öldürmek."

Claude birkaç kelime kekelemek istedi. Ama kardinal onu kesti:

"Kızımı benden çaldın! Onu ölüme terk ettin! Sana onu öldürdün mü dedim? Cevap versene! Hayır, hayır! Kapa çeneni! Seni sefil iblis! Ben... ben ve seni bağışlamak... Bak, senin de bir kızın var. Baba kalbinin ne demek olduğunu bilirsin!"

Claude bir ölü gibi solgunlaştı. Bu korkunç nefesi boynunda hissetti. Büyümüş gözleri ve açılmış ağzı ile tek kelime etmeden Farnèse'i düşündü. Kardinal ürkütücü bir şekilde güldü ve kollarından tutup onu sarstı.

"Senin de bir kızın var. Öyle değil mi? Sen de kızını seversin. Bildiğin halde, bana bunları nasıl çektiriyorsun? İnsafsız, taş yürekli adam! Ama ben de senden öcümü aldım... Ben de senin kızını cellada teslim ettim. Bunu öğren, belki babalığın ne olduğunu anlarsın!.. Gülüyorsun... Çünkü kızını kendi elinle kurtardığını sanarak seviniyorsun... Halbuki kızın tekrar kaçırıldı. Hem de onu ben kaçırttım. Kızın şimdi yine Fausta'nın eline geçti... Belki onu şu anda öldürü-

yorlardır. Gördün mü nasıl öç alınırmış? Gördün mü?"

"Farnèse kaba bir hareketle Claud'u itti ve ondan gelecek sert bir hamleyi bekledi. Ama Claude tüm bunların karşısında yere çömelmiş, elleriyle yüzünü kapatmış, tek kelime etmeden duruyordu. Çıkardığı boğuk ses dışında hiçbir şey görünmüyor, yüzünü kapattığı için hiçbir ifade anlaşılmıyordu.

Bu cenaze sessizliği bir saniye sürdü...

Claude kollarını serbest bıraktığında tanınmaz bir haldeydi. Gudubet gibiydi. O, acı içindeki uyuşukluğun kişiselleşmesiydi. İlk başta kardinale bakmadı. Sert ve trajik bakışları İsa'ya ve Haç'a gitti. Ve bu bakış bir lanet içeriyordu. Adaletsizlik karşısında aptallaşmış varlığına başkaldırıyordu. Sadece Farnèse'in anlayabileceği bir şekilde:

"Rahip... bu çocuk... Öldürdüğün bu çocuk... Onun kim olduğunu biliyor musunuz?

"Bu çocuk!" diye kekeledi Farnèse de. Kalbinin hızlanan atışını hissediyordu. "Evet? Bu çocuk?"

Yürek parçalayıcı, kükreyen, korkunç ve acıklı bir sesle kükredi Claude:

"Pekâlâ!.. Bu... bu kız... bu kız sizin kızınızdı!"

Claude Usta, bir sarhoş gibi sendeleyerek ve hıçkırarak kilisenin kapısına doğru koştu. Kardinal Farnèse'e gelince, yediği korkunç silleye dayanamayarak tüyler ürpertici bir feryatla yere yıkılmıştı...

İleride, kilisenin bir ucunda dua eden genç bir rahip, Kardinalin yere düşüp bayıldığını görünce, yardım etmek üzere koştu.

Bu, rahip Jacques Clément'ttu.

ON BİRİNCİ BÖLÜM
ANTLAŞMA

Cellat, Notre–Dame Kilisesi'nden çıktıktan sonra deli gibi Fausta'nın evine koşmuş, kapıyı yumruklamaya, tekmelemeye koyulmuştu. Fakat uğraşmalarına rağmen kapıyı açtıramadı. "Bana bu kapıyı açacaksınız!" diye bağırdı Claude. "Açmanız gerek. Çocuğuma ne oldu söyleyin bana... lanet olsun... Açın şu kapıyı..."

Kapıya vurmaya devam etti. Öyle vuruyordu ki kapıya yakın kovandaki yaban arılarını uyandırdı.

"Bayım! Evde kimsenin olmadığını bilmiyor musunuz?" dedi bir ses. Oradan geçen bir kadındı. Bu yardımsever tavsiyeyi verdi.

Claude ona döndü ve: "Kızımı istiyorum! Bu kapıyı bana açacaklarını söylüyorum size!" dedi.

Kadın bu ürkütücü yüz karşısında geri çekildi. Claude öfkeyle kapıya vurmaya devam etti. Bazen durup tüm ağırlığıyla kapıya yükleniyordu. Vücudunu zorlamaktan yüzündeki ve kollarındaki damarlar iyice belirginleşmiş, dudaklarından püskürerek ne kadar güç harcadığını gösteren bir ifade gelmişti. İşte bu haliyle dönem mimarisinde parke taşlarına dayanmış o sert bakışlı taş devler gibi ürkütücü görünüyordu.

Bu büyük gürültüden dolayı halk etrafında toplanmaya başlamıştı. Çok az kişi eski celladı tanıdı ve adını söylememeye dikkat etti. Çünkü böyle bir kişinin öfkesini çekmek hiç iyi olmazdı.

"O bir deli!"

Mahallenin çocukları Claude'u yuhalamaya başlamışlardı. Claude tırnaklarıyla kapıyı açabilecek bir eklem bulmaya çalışıyordu. Tırnakları kanıyordu, bulamadığı için anlık bir öfkeyle kafasını çarptı. Alnı kan içindeydi.

"O bir deli!"

"Onu devriyeye teslim etmek gerek." Çünkü herkes Claude'un bu davranışına anlam verememişti. Yıllardır o evde kimsenin yaşamadığını düşünüyorlardı.

Claude dizlerinin üzerine düşmüştü. Bağırıyor çağırıyor, yalvarıyordu. İnsanlar, her hareketinde ondan uzaklaşıyordu. Claude hıçkıra hıçkıra ağlıyordu. Anlaşılmayan sesler çıkarıyordu. Bu ses karşısında kadınların boğazı düğümleniyordu.

Bu sırada bir şövalye, Claude'un çevresinde toplanan halkı yararak, yandaki Pressoir de Fer Hanı'na girdi. Bu adam Claude'u görmediği gibi, cellat da onun farkına varamadı.

Cellat epey bir zaman bağırıp çağırdıktan, kızını isteyip durduktan sonra nihayet bezdi ve oradan ayrılarak evine koştu.

Ev karmakarışıktı. Gilberte nine ortadan kaybolmuş, kapılar kırılmış, eşyalar altüst edilmişti. Violetta'nın uyuduğu odada boğuşma izleri vardı. Koltuklar devrilmiş, perdeler yırtılmıştı. Violetta'yı hatırlatan birkaç nesneyi eline aldı. Birkaç saat böyle geçti. Bazen açık bıraktığı dış kapıya gitti ve dışarıya baktı. Hemen sonrasında tekrar içeriye, yatak odasına koştu. Artık ağlayamıyordu. Cellat, ortalığı biraz topladıktan sonra yorgunluktan bitmiş bir halde, Violetta'nın oturduğu koltuğa çöktü. Gözlerini kapadı ve düşünmeye çalıştı. O acılı akıldan hangi düşünceler geçti... Ne planları vardı...

"İşte bu!" diye fısıldadı tarif edilemez bir gülümsemeyle. "Ölmek... Ne harika bir fikir! Bunu nasıl daha önce düşünemedim?"

Bir düşünceyle neşeli bir şekilde ayağa kalktı. Uzun zamandır girmediği odaya gitti. Kullanılmayan odanın her tarafı küf doluydu. Claude hemen pencereleri açıp kepenkleri kapattı. Gün ışığı odayı doldurdu ve birden paslı baltaları, balyozları, tahta tokmakları ve bıçakları aydınlattı. Hepsi düzgün bir şekilde duvarlara asılıydı. Bu oda alet odasıydı... Claude'un eski işinin uğursuz aletleri.

Hiç kullanılmamış halatların olduğu köşeyi gördü. Halatlardan birini aldı ve Violetta'nın odasına koştu. İşinin tüm detayları içgüdüsel olarak aklına geldi. İpleri büyük bir özenle yağladı. Duvarın yüksek bir yerine iri bir çivi çaktı. İpi oraya taktıktan sonra bir ilmik yaptı ve bunu boynuna geçirip, odaya son bir bakış attı ve iskemleyi devirdi.

Aynı saniyede, odanın eşiğinde bir adam belirdi. Claude Usta'yı

duvara asılı görünce hançerini çekerek koştu, ipi kesti. Celladı ayıltmaya uğraştı ve adam kendine gelinceye kadar yanında bekledi.

Claude Usta gözlerini açınca kardinali tanıdı. Kafasına kan hücum etti. Dudaklarından kısa bir hırıltı çıktı, ayağa kalktı, Farnèse'i sertçe itti ve odadan dışarı fırladı. Birkaç saniye sonra elinde ağır bir baltayla yeniden ortaya çıktı. Kardinal, Claude'un bıraktığı yerde hareketsizdi. Gözün her şeyi daha net ve aniden algılandığı bu anda Claude daha önde dikkatini çekmediği bir şeyi fark etti. Sabahleyin kilisede siyah saçlı olarak gördüğü Farnèse'in saçları yarım gün içinde ağarıvermişti. Kardinal birkaç saat içinde yirmi yıl yaşlanmıştı.

"Teşekkürler, rahip! Seni unuttum. Bana ölmeden önce bunu hatırlatmaya mı geldin!.." diye gürledi Claude.

Farnèse şaşırtıcı bir sakinlik içinde, "Ölmek dışında yapman gereken işlerinin olduğunu hatırlatmaya geldim," dedi.

Yükselen balta havada asılı kaldı. Claude'un cinneti bir anda kesildi.

"O zaman ne yapmam gerek?" diye kükredi gözleri bitkin hale gelen Claude. "Söyle! Konuş! Acı çekmek mi? Ağlamak mı? Ölmeden önce seni öldürmemi mi istiyorsun?"

"Öldürmek istiyorsan öldür beni. Sana çocuğun intikamını hâlâ almamız gerektiğini söylemeye geldim."

"Onun intikamı mı?" diye kekeledi Claude.

"Sana bir teklifim var: Senden sonra ben Pressoir de Fer Hanı'ndan geçerek Fausta'nın sarayına gittimse de hain kadın evladımı vermek istemedi. Benim için kutsallık, senin içinse hükümdarlık anlamına gelen bu kadın, kızımın katili. Onun yaşamasını istiyor musun, cellat?"

Claude baltasını attı, Farnèse'i kolundan tuttu ve ona sıkıca sarıldı.

Cellat tereddüt ediyor, yeni bir tuzağa düşmek ihtimalinden çekiniyor ve nefret ettiği bu adama şüpheyle bakıyordu. Farnèse:

"Yalnız bir yıl!.." dedi. "Bir yıl, o kadından öç almak için bana hizmet et... Esir gibi çalış... Bir yıl sonra artık çalışmana lüzum kalmayacak... O zaman yine cellat olabilirsin..."

Claude Usta kindar gözlerle baktı:

"Bir yıl sonra senin de canını almak şartıyla kabul!" dedi.

Farnèse, hazin bir bakışla celladı süzdü. Sonra canından bezmiş bir adam haliyle:

"Peki," dedi. "Bir yıl benim kölem olacaksın! Bir yılın sonunda da sana, cellat canımı al, diyeceğim!.."

Elini uzattı, el sıkıştılar.

Kardinal, bir yazıhanenin başına geçerken:

"Anlaşmamızı, kendi elimizle yazıp birbirimize verelim," dedi.

Oturdu ve bir kâğıda şu satırları yazdı:

14 Mayıs 1588

Ben, Prens Farnèse, Kardinal, Meudon Piskoposu; bir yılın sonunda veya Fausta adlı kadın, bir yıldan önce öldüğü takdirde, hemen onun ölümünden sonra, Cellat Claude Usta'nın her arzusuna hizmet etmeyi ve isterse canımı almasına izin vermeyi taahhüt ederim. Bu sözümü tutmazsam, Tanrı'nın lanetine uğrayayım.

Prens Jean Farnèse

Piskopos ve Tanrı'nın inayetiyle Kardinal.

Farmese, ayağa kalkıp kâğıdı cellada uzattı. Claude Usta alıp okudu ve başıyla beğendiğini gösterir bir işaret yaptıktan sonra yazı masasının önüne oturarak şu kâğıdı yazdı:

14 Mayıs 1588

Ben Paris'in eski başcelladı Claude Usta, Fausta adlı kadını mahvetmek için bugünden başlayarak bir yıl müddetle bütün gücümü Kardinal ve Piskopos Prens Farnèse'in emrine vermeyi ve kendisine körü körüne itaat etmeyi kabul ederim. Sözümü tutmazsam Tanrı'nın lanetine hedef olayım.

Claude Usta

Paris Eski Başcelladı.

Claude Usta, elindeki kalemin sivri ucunu vücuduna saplayarak çıkan kanla yazının altına bir haç işareti yaptı ve kâğıdı kardinale uzatırken:

"Benim imzam," dedi.

"Kabul ediyorum!.."

Kardinal Farnèse ile Cellat Claude Usta bir an, birbirlerinin kanına susamış iki düşman gibi ayakta durup birbirlerini süzdüler. Sonra prens çekip gitti. Cellada gelince, kin dolu bakışlarla onun gidişini seyrederken:

"Evvela o kadını... Sonra da seni..." diye mırıldanıp dişlerini kıracakmışçasına gıcırdatıyordu.

ON İKİNCİ BÖLÜM
FAUSTA

Violetta'nın, celladın evinden kaçırılmasından ve Prens Farnèse ile Claude Usta'nın garip bir anlaşma imzalamalarından az sonraydı. Maurevert, Picouic ve Croasse, hâlâ Fausta'nın esrarengiz konağının önünde, Pardaillan'ın içeriden çıkmasını bekliyorlardı. Pipeau, kapının önünde bir hayli bağırıp havladıktan sonra artık görevini yeteri kadar yapmış olacağını düşünerek, Devinière lokantasının yolunu tutmuştu.

Pressoir de Fer'deki rezil cümbüşten teker teker sıvışanlar, üçü erkek ve dördü kadın olmak üzere yedi kişiydi. Bunlardan Guise dükü, karısı Catherine de Clèves'in peşinden koşarken baygın bir halde yere serilmişti. Rahip Jacques Clément, Notre–Dame'da Farnèse'i hayata döndüren kişinin ta kendisi, onun da seks partisinde salondan kaçtığını gördük onu sonra bulacağız. Guise düşesinin âşığı Kont de Loignes'ye gelince onu da ölüm halinde yaralı olarak Ruggieri'nin evine götürülürken bırakmıştık.

Dükün kız kardeşi Marie de Montpensier'le kim olduğunu sonradan öğreneceğimiz Claudine de Beauvilliers, iki evi birbirine bağlayan ara kapıdan Fausta'nın evine girmişlerdi. Navarre Kralı Henri de Béarn'ın karısı olan Kraliçe Margot ise sokağa fırlayıp ortadan kaybolmuştu.

Guise düşesine gelince sokağa çıkıp kendisini Pardaillan'ın kucağına atınca şövalye tarafından Fausta'nın evine götürülmüş ve Pardaillan iki muhafızın beklediği taşlığa gitmişti.

Fausta, Kral III. Henri'nin en sadık kullarından ve korkunç dövüşçülerinden biri olan Kont de Loignes'nin ölümüne çok önem verir görünüyordu. Bunun sebebini ileride anlayacağız. Yalız şurasını belirtelim ki bu müthiş kadın, Ruggieri ile konuştuktan sonra kontun öleceğine kesinlikle inanmıştı. Tekrar Guise dükünü kabul ettiği

odaya girmişti. İki hizmetçisi, gözlerini Fausta'nın yüzüne dikmiş, en ufak bir işaretini görünce koşmaya hazır, bekliyordu.

Fakat bazen "kutlu prenses" ve bazen da "hanımefendi" diye hitap edilen ve kendisine büyük bir saygı gösterilen Fausta'nın yüzü, tamamen asılmıştı. Kendi kendine:

"Alçak herif!" diye mırıldandı. "Karısını can düşmanının kucağında gördükten sonra düşüp bayılmış. Kadın kadar hükmü yok... Ama kim bilir, belki ileride Fransa kralı olur da, o zaman onun bu halinden istifade ederim... Şimdilik karısı Catherine de Clèves'i kurduğum ağa düşürmeye bakayım!"

İki hizmetçiye bir–iki söz söyleyerek odadan çıktı.

Fausta'nın konağı, dışarıdan hiç belli olmadığı halde gayet geniş, saray yavrusu bir yapıydı. Binanın sağ kısmında taht salonuyla resmî dairesi bulunuyordu. Solda, nispeten basit döşeli olan Fausta'un özel dairesi, ortada da uşak ve muhafızlarının oturdukları daireler vardı.

Fausta kendi özel dairesine doğru ilerlerken koridorda durdu ve şöyle düşündü:

"Şu kapının ardında küçük çingene var... Şu öteki odada da Guise dükünün kardeşi Marie de Lorraine bulunuyor... Ona rahipten bahsetmeli. Bu odaya da Belgodère'i hapsettim. O köpeği de Farnèse'in üstüne saldırttım..."

Tam bu sırada aşağıdan bir gürültü işiten Fausta, hemen taşlığa açılan kapıya koştu. Peşinden gelen iki hizmetçisine birtakım emirler vererek kapıdaki küçük pencereden taşlığı seyretti. Pardaillan, kucağında Guise düşesi olduğu halde taşlıktaki iki muhafıza, insanlık dışı davranışlarından dolayı ulu orta çatıp duruyordu. Fausta bu hali görünce hemen kapıyı aşarak taşlığa seslendi;

"Bu ne biçim iş!.. Bir Hristiyan, yardımımızı istiyor da kapıyı neden açmıyorsunuz? Giriniz mösyö... Getirdiğiniz hanıma hizmetçilerim şimdi bakarlar, efendim..."

Pardaillan, Guise düşesini iki hizmetçiye bıraktı. Kadınlar, baygın düşesi alınca sarayın içinde kayboldular. Şövalye de şapkasını çıkardı ve Fausta'yı kibarca selamlayarak:

"Madam," dedi, "size çok teşekkür ederim... Siz olmasaydınız, kötü bir durumda kalacaktım. Çünkü bu hanım, benim eşim de-

ğildir. Sokaktan geçerken birdenbire bağırarak kendisini kollarıma attı ve bayılıverdi. Kapınızı güçlükle açtırabildim. Siz olmasaydınız iki muhafızı haklamak zorunda kalacaktım. İyi ki, geldiniz de lütufkârlığınızla Şövalye Pardaillan'ı kendinize gerçekten minnettar bıraktınız!.."

Fausta, Pardaillan'ı büyük bir dikkatle gözden geçirdikten sonra:

"Şövalye Pardaillan," dedi. "Sözleriniz ve tavırlarınız, içimde sizi daha iyi tanıma arzusunu uyandırdı. Acaba, Paris'e sadece, Fransız edebiyatı ve sanatıyla Fransız zarafetini ve kibar âlemini gözden geçirmek için gelmiş olan Prenses Fausta Borgia'nın evinde bir süre dinlenmek istemez misiniz?"

Pardaillan ortalığı adamakıllı gözden geçirdikten sonra karşısında duran harikulade güzel kadına baktı ve içinden şunları geçirdi: "Burası da neresi? Bir aşk yuvasına benzemiyor, çünkü pek soğuk bir yer... Acaba batakhane mi? Ne olursa olsun. Şu kadın o kadar güzel ki sonunda başım derde girecek bile olsa kendisiyle biraz gene çalmak isterim doğrusu!.."

Ve kibar bir tavırla eğilirken, elini silahşorlara has bir zarafetle kılıcının kabzasına götürerek:

"Madam," dedi. "Borgia adı; sizin hem edebiyat ve sanatta, hem de zarafet konusunda mükemmel bir insan olduğunuzu göstermeye bol bol yetiyor. Bana gelince, benden serseri bir şövalyeninkinden fazla zarafet istemeyiniz!.. Emirlerinizi bekliyorum, madam!.."

Fausta öne düşmüş, Pardaillan da arkasından yürüyor ve konağın en muhteşem, en zengin salonlarından geçiyorlardı. Önce buranın bir kibar fahişe konağı olmasından şüphelenen Pardaillan, taht salonunu, oradaki armaları ve nihayet üç katlı papalık tacını görünce hayret içinde kalmıştı. Burası neresiydi, bu kadın kimdi?..

Pardaillan'ın kendi kendine sorup bir türlü cevabını bulamadığı bu sorular, kafasını kurcalayıp dururken Fausta bir odadan içeriye girdi. Burası, Guise dükünü kabul ettiği beyaz döşeli odaydı.

Kadın odaya girer girmez, Pardaillan'a sordu:

"Şövalye!.. Grève Meydanı'nda Guise düküne karşı gelerek Crillon'un yaralı askerlerini alıp kaçıran, herkesi kendine hayran bırakan Şövalye Pardaillan siz değil misiniz?.."

Şövalyenin dünyada hoşlanmadığı bir şey varsa o da yaptıklarından dolayı yüzüne karşı övülmesiydi. Utancından kızararak, içinden: "Hay Tanrı canımı alsaydı da şu kadını buraya getirmeseydim..." dedikten sonra Fausta'ya:

"O işi benim yaptığımdan emin misiniz, madam?" diye sordu.

"Elbette!.. Grève Meydanı'ndaki oyuncuları seyrederken bütün yaptıklarınızı gördüm..."

"Öyleyse dediğiniz doğrudur, madam! O hareketim, tetkik ettiğiniz Fransız asilzadeleri hakkında size küçük bir fikir verebilir sanırım!.."

Pardaillan'ın şaşkınlığı geçmiş, yine o eski terbiyeli, fakat alaycı halini almıştı. Gözlerini Fausta'nın gözlerine dikmiş, bakıyordu. Fausta ise ömründe ilk defa olarak karşısında tam bir erkek hâkimiyetiyle durup kendisine metelik vermeksizin bakan bir adam görüyordu. Heyecanlandığı, beyaz göğsünün hızlı hızlı kalkıp inişinden belliydi. Her türlü olay karşısında taş kadar sert olan yüreği, ürkek bir kuş gibi çırpınıyordu. Fausta:

"Mösyö, o yaptıklarınızı hayranlıkla seyrettim," dedi.

Pardaillan cevap verdi:

"Bu sözleriniz bence pek kıymetlidir madam... Zannımca böyle takdir sözlerini pek az sarf ediyorsunuz!.."

"Şövalye, kılıcınız gibi görüşleriniz de kuvvetli... Beni ancak olağanüstü hadiseler hayrette bırakabilir. Neyse sözümüze gelelim. Hissediyorum ki sizinle açık konuşmam lazım..."

Pardaillan, içinden, "Dilinin altındaki baklayı çıkar bakalım!" dedi.

Fausta ise gözlerini şövalyeden ayırmamaya gayret ederek söylendi:

"Grève Meydanı'nda yaptıklarınızı gördükten sonra sizi daha yakından tanımak istedim. Tesadüf bu arzumu kolaylaştırmış bulundu. Bu isteğimin ne kadar yerinde olduğunu şimdi anladım..."

"Madam, hakkımda beslediğiniz bu güzel duygulara çok teşekkür ederim..."

"İyi ama Mösyö de Guise sizden öç almak isterse?.."

Fausta bu son sözü alçak sesle söylemişti, Şövalye, soğukkanlılıkla:

"Mösyö de Guise'in beni sevemeyeceğine inanırım..." dedi. "Fakat benden öç almak isteyeceğini ummam... Çünkü böyle bir isteği olsaydı, şimdiye kadar çoktan ölmüş gitmiştim..."

"Lakin sizi sevmemesi bile, onunla bir an barışmanız için yeterli bir sebep değil mi?"

"Yani o benimle barışsa iyi olur, demek istiyorsunuz değil mi, madam?.."

Fausta, Paris'in tek hâkimi olan adam hakkında bu sözleri söyleyen şövalyeye haktı. Berrak ve namuslu bakışlarında endişeden eser görmedi. Tam tersine sonsuz bir cesaret sezdi ve birdenbire:

"Mösyö," dedi, "eğer kılıcınız Mösyö de Guise'in hizmetine verirseniz, kendisi yalnız size olan kırgınlığını unutmakla kalmaz, aynı zamanda sizi pek büyük bir mevkiye de yükseltir!.."

Şövalye, sakin ve heyecansız, sağ elini uzattı:

"O halde şu eli tıtması gerekecektir!.."

"Tutar!.."

"Tutamaz Madam... Yarın Fransa kralı olması imkânı bulunan Mösyö Guise hakkında daha iyi bir fikir edinesiniz diye söylüyorum... Bu eli tutmaz, çünkü bu elin tokadını yemiştir!.."

Pardaillan bu sözleri gayet sakin ve basit bir tavırla söylemişti. Fausta, içinin garip bir korkuyla titrediğini hissetti ve:

"Demek Guise dükünü tokatladınız, öyle mi?" dedi.

"İsterseniz kendisine sorun, madam. O da anlatır. Arkasındaki orduyla muhafızsız ve himayesiz, ölüm döşeğinde yatan bir ihtiyarı, Amiral Coligny'yi öldürttüğü ve büyüklük göstererek ölüsünü pencereden avluya attırdıktan sonra sınırsız bir cesaretle ayağını bu ölünün yüzüne koymaya kalkıştığı arada kendisini bir tokatla mükâfatlandırdığımı hatırlar, sanırım!.."

Fausta boğuk bir sesle:

"Ama dük kilisenin hakkını korumak için çalışıyordu..." dedi.

"Hangi kilisenin, madam?.. Kilise bir tane değil ki!.."

Pardaillan bu sözü alay olsun diye söylemişti.

Fausta ise sapsarı kesilmişti:

"Siz, iki kilise olduğunu nasıl öğrendiniz?.." dedi.

Bu soru, güzel ağızdan umulmayacak kadar sert bir şekilde çıkmıştı. Pardaillan şaşaladı:

"İki kilise mi? Bu da ne demekmiş?" diye sordu.

Fausta, "Sakın bu adam casus olmasın?" diye düşündü.

Şövalye de içinden şunları geçirdi:

"Yoksa bu kadın, Kutsal Birlik'in asıl reisi de, Guise dükü bunun elinde alet mi? Acaba Kutsal Birlik dedikleri şey yeni bir mezhep mi? Öyle ya... Bu saray... Papalık işaretleri, o taç ve taht nedir?.. İnanılacak gibi değil... Galiba Paris'te bir ikinci papa var."

Fakat bütün bunlar, inanılmaz, akıl almaz şeylerdi. Fausta ise kendini toparlamış, şövalyeyi tetkike başlamıştı. Bu adam kim daha fazla para verirse kılıcını onun hizmetinde kullanan serseri şövalyelerden biri değil miydi, canım? Mademki bu kılıcı iyi kullanıyordu, o halde kendisinden istifade etmek lazımdı. Birdenbire:

"Demek ki Guise dükünün hizmetine girmek istemiyorsunuz," dedi. "Ama bu, bir başkasının hizmetine girmenize engel değil ya!"

Pardaillan karşısındaki dilber kadına şöyle bir baktı:

"Bu, hizmet edilecek insana göre değişir madam! Ben hayattan bezmiş ve vakit öldürmekten başka bir işe yaramayan bir adamım... Canımdan bıkmış olmam da yine kendi suçumdur. Çünkü dünyada ne tarafa baksam pislik ve rezillikten başka bir şey göremedim. Eğer ruhu elmas gibi parlak, bilgisi geniş ve kalbi temiz bir şövalyeye rastlamış olsaydım, derhal onun hizmetine girerdim. Uzaktan parlak ve büyük görünen birçoğunu yakından tanıdım ve bunların gerçekte çok aşağılık kimseler olduklarını ve onlara ayak uydurabilmem için alçalmam lazım geldiğini anladım... Ama, başımı kendi boynumdan daha aşağıya indiremezdim, madam. Onun için kendi hizmetime girmekten başka çare bulamadım!.. Şimdi söyleyin bakalım, kimdir bu hizmetine gireceğim insan?.."

Pardaillan yine o, dünyaya metelik vermez alaycı tavrıyla fakat gözlerinden şimşekler çakarak konuşuyordu. Şövalye, bir erkeğe yaraşır bütün niteliklere sahip olduktan başka, çok da yakışıklı

adamdı. Fausta onu dinlerken içinde, sebebini kendisinin de anlayamadığı bir titreme hissetti ve içinden:

"Ne? Ben mi heyecanlanıyorum? Haydi oradan... Dünyada beni heyecanlandıracak erkek yoktur. Bakire Fausta, kendine gel!" diye söylendi. Sonra şövalyeye baktı, emredici bir tavırla:

"İşte o insan karşınızda duruyor," dedi. "O da bir zamanlar sizin düşündüğünüz gibi düşünürdü, şövalye..."

"Demek siz, öyle mi, madam?.."

"Evet, ben, şövalye!.. En yürekli insanların bile ürkecekleri korkunç planları uygulamak işin kendisine yardımcı arayan ben. Yardımcılarımdan biri olmak ister misiniz, şövalye? Sizde büyük bir cesaretten başka, yüksek bir ruh görüyorum. Sizde insan sürülerini hükmü alına alabilecek bir kudret seziyorum. Neden size bu kadar açıldım?.. Bilmem ama öyle sanıyorum ki siz, aradığım insanlardan birisiniz!.."

Şövalye, "Hay Tanrı layığını versin! Başıma açtığım şu işe bak! Dünyada rahat yaşamaya imkân yok mu acaba?" diye düşündü. Fausta, gittikçe ateşleniyordu:

"Şunu da bilin ki ben, bütün piskopos ve kardinallerin gizli bir toplantısında, kilisenin kaderini idare etmek için seçilmiş bir kimseyim!.. Başkalarını dehşetten titretecek olan bu ağır vazife benim kılımı bile kıpırdatmadı, şövalye... Bana en muhteşem krallıkları sunmaya gelen hükümdarları reddettim... Ben..."

Birdenbire sustu. Elini alnına götürerek kendini toparlamak istedi. Bu ne demek oluyordu? Şu basit, fakir ve serseri şövalye, krallara bile emir veren Fausta'yı heyecanlandırsın! Bu iş nasıl oluyordu?..

Fakat Pardaillan, Fausta'yı gizleyen esrar perdesini yırtınış, karşısındaki kadının kim olduğunu anlamıştı. Demek ki bu gizli saray, bu parlak işaretler, o taç ve taht, bunların hepsi ikinci bir papaya aiti. Hem de bir kadın papaya... Vatikan'daki papadan, V. Sixtus'tan ayrı, hatta ona düşman, o geçimsiz aksi ve zalim ihtiyara meydan okuyan bir dilber papaya!.. Hayır, hayır! Pardaillan, karşısındaki güzel kadına bakarak:

"Olur şey değil," diye düşündü.

Fausta da söyle düşünüyordu: "Benim kim olduğumu ve düşün-

celerimi öğrendi. Ya bana hizmet edecek ya da buradan sağ çıkmayacak!"

Pardaillan, bir an karşısındakinin konuşmasını bekledikten sonra korku ya da saygıdan çok merakla baktı:

"Madam!" dedi. Madem düşüncelerinizi açıklamaya başladınız, bir zahmet bitirin. Gördüğüm kadarıyla Fransa'ya benim bilmediğim ama önemli bir iş için geldiniz."

Fausta, düşüncelerini belli etmemeye çalışarak cevap verdi:

"Evet... Ve siz de başarımızın ilk safhasını gördünüz. Valois soyundan Henri, sillelerimize dayanamayıp kaçtı gitti. Şimdi Fransa tahtı bomboş şövalye, III. Henri'ye ne dersiniz?"

"Ne diyeyim, madam? Kaçmış gitmiş... Kaçanlar hakkında çenemi yormam!..

"Kendisini sever misiniz?"

"Krallığı sırasında onu hiç görmedim desem, yeridir. Anjou dükü adını taşıdığı sıralarda birkaç kere karşılaşmıştık. Hiç hoşuma gitmemişti."

Fausta, bu sözlere sevindi. Tekrar sordu:

"Şu halde Guise dükü hakkında ne düşünüyorsunuz? Kendisi krallığa layık mıdır? Kral olduktan sonra sizin kendisine hakaret etmiş olduğunuzu ona belki ben unutturabilirim..."

"Çok teşekkür ederim, madam... Ben de Guise dükünün kral olduktan sonra kendisine hakaret etmiş olduğumu unutmamasını tercih ederim. Hem bence o kral olacağına, Fransa tahtının boş kalması daha iyi olur... Yok, eğer bu memlekette halktan vergi almak için muhakkak birinin vücuduna lüzum varsa o zaman bu adamın, Fransa'nın en kibar, en sevimli ve merhametli insanı olması gerekir..."

Fausta'nın bakışları sertleşti:

"Guise dükünde bu meziyetler yok mu?"

Pardaillan şaşalamış bir halde söylendi:

"Ama efendim, demin anlatmadım mı? Ölmüş hasmının başına basacak kadar kendini bilmez bir kişi, merhametli olabilir mi? Kendisine tokat attığım bir adam bana nasıl sevimli görünür?.."

Pardaillan ayağa kalkarak kılıcına dayandı:

"Guise dükü canavarın biridir. Ona sevgi duymam şöyle dursun, sadece nefret beslerim... Ve sonra..."

Şövalye susuverdi. Fausta, can yakıcı bir gülümsemeyle:

"Evet..." dedi. "Sözünüzü tamamlayın, şövalye..."

"Hem canım, siz nelerle uğraşıyorsunuz Tanrı aşkına? Güzel, çok güzel bir kadınsınız da, neden güzel güzel yaşayıp mutlu olmaya uğraşacağınıza, böyle acayip işlerle vakit geçiriyorsunuz?.. Bütün bu söylediğiniz şeyler, beni sıkan, midemi bulandıran taç ve taht hikâyeleridir. Kabalığımı affediniz... Ama ben size Fransa asilzadeleri hakkında fikir verebilecek çapta bir adam olmadığımı zaten söylemiştim."

"Tam tersine.,. Fikirlerinizden pek istifade ettim. Devam edin..." dedi Fausta bakışları karanlıkta parlayarak.

"Teşekkür ederim, madam... Zaten benim bu işler hakkındaki düşüncelerimi, siz hiç de hoş bulmazsınız sanırım. İsterseniz söyleyeyim, madam... Bence, Guise dükü asla Fransa kralı olamayacaktır!"

"Niçin? Söyleyin bakalım, niçin?.."

"Niçin mi? Çünkü ben istemiyorum da ondan... Açık konuşmamı istediniz de ondan söylüyorum. Eğer siz Fransa'ya böyle işlerle uğraşmak için geldinizse emeğinize acırım, madam... Böyle boş bir işle uğraşacağınıza, aşk ve eğlence ülkesi olan memleketinize dönün... Orada herkes anadan doğma ressam veya şairdir. Kadınlar ise melekten farksızdırlar. Siz burada asla başarıya ulaşamazsınız, madam..."

"Neden? Niçin?.."

"Ben sizin düşüncelerinizi iyice anladım, madam... Bir kadın, aşk ve saadetle uğraşacağı yerde kendisine papa denilmesinden hoşlanırsa böyle bir kadın benim sinirime dokunur. Hem sonra siz, benim tahta çıkmasına kesinlikle engel olmayı aklıma koyduğum birini de o tahta çıkarmak istiyorsunuz..."

Fausta sapsarı kesilmişti. Fakat gönül okşayan bir sesle:

"Neden muvaffak olamayacakmışım?" diye sordu.

"Çünkü madam, yolunuzun üstünde beni bulacaksınız!.."

Pardaillan artık konuşacağı bir şey kalmadığını anlatmak için

selam vermek üzere eğildi. Fakat aynı anda keskin bir düdük sesi işitildi ve şövalye, tekrar başını kaldırdığı vakit Fausta'yı ortalıkta göremedi. Arkasında bir gürültü duyarak hızla geriye döndü ve kahkahayı basarak söylendi:

"Kadın papa da, Roma'daki papa gibi doğru sözden hoşlanmıyor... Şunlara bak... Üç, yedi, on iki... Heey, siz kimsiniz mösyöler? Kardinal misiniz, yoksa kilise kâhyası mısınız, nesiniz?.."

Bu sözleri söylerken her dövüşe girişinde olduğu gibi yüzü korkunç bir görünüş almıştı. Uzun kılıcını çeker çekmez sıçramış, odanın bir köşesine çekilerek savunma durumuna geçmişti.

Pardaillan, selam vermek üzere eğildiği sırada Fausta düdüğünü öttürerek gizli bir kapıdan kaçarken odaya da yüzleri maskeli bir düzine silahlı adam girmişti. Bunların kiminde hançer, kiminde kılıç vardı. Adamlar hiçbir söz söylemeden hücuma geçtiler ve odanın içerisi, birbirlerine çarpan silahların şakırtılarıyla doldu. Hemen arkasından da kısa bir inilti işitildi. Bu, aldığı bir yarayla cansız yere serilen birinin sesiydi. Daha sonra uzun bir feryat duyuldu. Bu da, ağır yaralanıp dövüşten çekilen bir başkasının ağzından çıkmıştı.

Pardaillan, köşesinde, adeta sevinçle dövüşüyordu. Fakat ona saldıranlar da yaralandıklarına aldırmadan, habire hücum ediyorlardı. Bir ara Pardaillan, uzun kılıcıyla müthiş bir çember çizerek ileri atıldı ve:

"Mösyöler!" diye bağırdı. "Size bir nasihat vereyim mi?.."

Ötekiler susuyorlardı. Fakat yüzlerinde maskeleri olmamış olsaydı, tek başına hepsine karşı koyan bu adama hayretle baktıkları apaçık görülürdü. Pardaillan, yeni bir hamle daha yaparak:

"Benden korkun!" diye bağırdı.

Fakat maskeliler, kendilerine ses çıkarmamaları sıkı sıkı tembih edildiği halde bu tembihi unutacak kadar çileden çıkmışlardı ki:

"Gebertin! Yaşatmayın!" diye bağırıştılar.

Pardaillan kükredi:

"Savulun, diyorum size!.."

Şövalye hiç yara almamıştı. Berikilerden ise beşi yaralı veya ölü olarak yerlere serilmişti. Derken odaya, ellerinde tabanca bulunan yedi-sekiz kişi daha girdi. Pardaillan, bu hali görünce kurtuluş ümidi

kalmadığını anladı ve kendi kendine: "Loïse'e kavuşmadan önce şu Maurevert hainine cezasını vermek isterdim!" diye düşündü.

Tam bu anda yandaki bir kapı açıldı. Eşikte bir adam göründü. Şövalyenin yıldırım hızıyla fırlayıp adamı yere sererek kapıdan çıkması bir oldu.

Girdiği yer, Fausta'nın sarayına bitişik olan gizli bir aşk yuvasıydı. Pardaillan, bir–iki salona geçerken ardından:

"Tutun!.. Tutun!.." diye bağırıldığını duydu. Çevresine hiç aldırmadan, süratle sokak kapısına fırladı. Kapı, Guise düşesinin kocasının önünden kaçışından beri açıktı. Şövalye hemen sokağa çıktı. Ardından bir ses:

"Yazıklar olsun!" diye haykırdı.

Pardaillan bu sesin, Fausta'nın sesi olduğunu anlamıştı. Cevap olarak:

"Saygılarımı sunarım, madam!.." diye bağırdı.

Gecenin karanlığına daldı. Hızlı hızlı yürürken düşünüyordu.

On adım attı ve birden durdu.

Bu eve kucağında bir kadınla beraber gelmemiş miydi? Şimdi o kadın orada kalmıştı. Acaba, gidip kadını arasa mıydı? Elin kadını için kendini tehlikeye atmaya değer miydi, canım? Kendi kendine mırıldandı:

"Huguette kadar iyi bir kadın bile olsa budalaca hareketin manası yok! Acaba, şu çingene kızı ne oldu? Bak, Pipeau da ortalıktan yok olmuş... Muhakkak kaçmıştır. Bu köpeğin sonu kötü olacak... Hele bir gidip yatayım, şöyle bir güzel dinleneyim de."

Şövalye, Barrés Sokağı'ndaki eve gidiyordu. Çünkü Charles d'Angoulême orada kendisini bekleyecekti.

Fakat Pardaillan o sokağa girdiği zaman Pressoir de Fer'den fırlayıp çıktığından beri peşinden gelen uç karaltı da kendisini adım adım takıp etmeye koyuldu. Bunlar, Maurevert ile iki serseriydi. Maurevert, epey zaman Fausta'nın evinin önünde bekledikten sonra birtakım gürültüler duymuş, nihayet şövalyenin sokağa fırladığını görünce Picouic'le Croasso'ye:

"Gayret," demişti. "Şunu gebertirseniz, sizi her istediğinize ka-

vuştururum... Hemen Pardaillan'ın arkasına takıldılar ve tam şövalye Barrés Sokağı'na girerken Maurevert de:

"Haydi!" diye seslendi. "Tam sırası..."

Pardaillan, birdenbire arkasından koşan iki kişinin ayak seslerini duyunca elini kılıcının kabzasına götürdüyse de sonra bundan vazgeçip:

"Herhalde sokak hırsızlarıdır. Kılıçsız da haklarından gelirim," diye düşündü.

Bu sırada iki serseri, şövalyenin yanına ulaşmışlardı. Picouic, hırlar gibi:

"Ya paranı, ya canını!" diye söylendi.

İki serseri, hançerlerini çekip kaldırmıştı, ama indirmeye vakit bulamadan Pardaillan'dan müthiş birer yumruk yediler. Croasse'ın burnu ezilmiş, Picouic'in de gözü şişmişti. Şövalye:

"Çabuk dize gelin de, Şövalye Pardaillan'dan af dileyin bakayım!" diye kükredi.

İki adam yedikleri yumrukla sersemlemiş bir halde bıçaklarını fırlatıp atmışlar, şaşkın şaşkın duruyorlardı. Şövalye, serserileri enselerinden tutup kafalarını şiddetle birbirine tokuşturdu. Birisi:

"Affedin şövalye, ben Picouic'im, size her şeyi anlatacağım," dedi.

Öteki de:

"Beni de bağışlayın," diye kekeledi. "Size el sürmektense bir ay oruç tutarım. Ben de Croasse'ım!.."

Pardaillan, hafızasını yoklayarak:

"Ben bu acayip adları bir yerde duydum ama! Nereden geldiniz? Sizi nerede gördüm?" diye söylendi.

"Sabahleyin bizi Devinière lokantasında doyurmuştunuz, monsenyör!.."

"Vay reziller vay... Huguette'in elleriyle hazırladığı o nefis yemekleri size yedirdim diye mi beni öldürmeye kalktınız?.."

Picouic'le Croasse, bir ağızdan:

"Ah efendim; siz olduğunuzu nereden bilelim? Bizi o namussuz

ayarttı... Hem buradan gidelim, belki size saldırır!.." dediler.

"Kim bu bana saldıracak olan?.."

"Sizi öldürmek için bize para vadeden adam, monsenyör!.. Saatlerdir peşinizdeyiz... Fakat siz olduğunuzu bilmiyorduk ki... Bilseydik..."

Pardaillan sözün sonunu dinlemeden, hızla koşarak dört bir tarafı aradıysa da kimseyi bulamadı ve tekrar iki serserinin yanına döndü:

"Nasıl bir adamdı bu? Tarif edin şunu bana!" dedi.

Croasse, dili yettiği kadar tarif edince Pardaillan adamı hemen tanıdı:

"Demek benim Paris'te olduğumu biliyor..." diye düşündü.

Bir an düşünceli kaldı, Sonra eğdiği başını kaldırarak:

"Haydi bakalım!" dedi. "Yallah! Çabuk defolun buradan!.."

Fakat iki adam yalvarmaya başladı:

"Monsenyör... Rica ederiz... Müsaade ederseniz..."

"Eee, müsaade edersem ne olacak?"

"Sizinle beraber gelelim!.."

Pardaillan bir kahkaha attı:

"Yoksa korkuyor musunuz?"

Picouic:

"Doğrusu, korkuyoruz," dedi.

"Pek korkunç kılıklı bir herifti, efendim!.."

"Arkanızdan gelir, diye korkuyorsunuz, ha? Eh, bu hoş doğrusu... Canıma kıymaya kalkanları şimdi ben koruyacağım, demek... Haydi, düşün önüme bakayım... Bana adıyla sanıyla Şövalye Pardaillan derler. Ben varken kimseden korkmayın..."

Şövalye, kalıcını çekerek iki serserinin peşine düştü ve söylendi:

"Haydi bu gece gelin, bende misafir kalın!.."

Pardaillan onu katletmek isteyen iki haydut için korumacı bir görev üstlendi. Üstüne üstlük tüm ahlaki değerlere bir meydan okuma yapmak istercesine onları barındırmak istedi. Başta Pardaillan olmak üzere iki haydut Barrés Sokağı'ndaki eve sağ salim varmışlardı.

ON ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
ANA KRALİÇE

Kraliçenin konağının, yarı karanlık bir odasında, yaşlı bir kadın, bir meşe ağacından yapılma koltuğa oturmuş, Latince büyük bir kitabın yapraklarını karıştırıyordu. Kitabın üstünde şu ad vardı:

Lorraine ve Bar Düklerinin Soy Ağacı...

Bu hemen hemen tamamen düzmece belgelerle dolu bitmez tükenmez bir tartışmaydı. Çok sayıda nüsha olarak dağıtılması amaçlanan bir kitap gibi kabaca ciltlenmiş olan bu kitap Toul Başdiyakozu[12] François de Rosieres'in imzasını taşıyordu.

Kadın, kaşları çatık, kitabı heyecan ve merakla inceliyordu. Nihayet kitabı kapatarak söylendi:

"İşte René, Guise ve taraftarlarının küstahlıklarının sebebi... Öldürtmüş olduğum Danışman David, Guiselerin soyunu ta İmparator Charlemagne'ye kadar izini sürdü. Bu kitabı yazan Rosière adlı budala ise utanmadan, Frank Kralı Kıllı Clodion'u, Guise'in atası olarak göstermiş..."

Bu sözlerin söylendiği adam, ayakta durup bir dolaba dayanmıştı:

"Neden şikayet ediyorsunuz, madam," dedi. "Guise'ye bu kadar yüz veren siz değil misiniz?"

Kadın bu sözleri duymamış gibi söylendi:

"Demek ki oğlum da, bu tahtta hakkı olmadığı halde oturuyor. Demek bütün Valois soyu, hak etmedikleri bir tahtı ele geçirmişlerdir. Öyleyse gerçek kral soyu Lorraineler olacak, öyle mi? Fransa'nın gerçek kralı Henri de Guise'dir!"

"Saint-Barthélemy olayında en önemli görevleri Guise düküne

12. Başdiyakoz: Hristiyanlıkta papazın başyardımcısı. (ç. n.)

vermemiş miydiniz, Catherine? Geçmişi bu kadar çabuk unutmayın."

Kral III. Henri'nin annesi Catherine de Médicis, başını kaldırarak dalgın dalgın baktı. Yetmiş yaşına ulaşmıştı. Binbir olay içinde geçen ömrü, onu yıpratmış, ezmiş, yormuştu. Kafası zorlukla işler görünüyordu. İçini çekerek söylendi:

"Saint–Barthélemy..."

René dediği adam, sakin bir sesle:

"Evet, oğlumun öldüğü gün!" dedi.

Kadın bu sözü de duymazlıktan geldi:

"Sen haklıymışsın, Ruggieri... Saint–Barthélemy, hayatımın en hatalı işi oldu. Ben, her şeyden önce şu Guiselerden kurtulmalıymışım... Huguenotları, ne zaman olsa halkın gazabına bırakmak kabildi... Neyse olan oldu... Artık bunların tekrar konuşulmasında fayda yok... Şimdiki duruma bak... Oğlum, Paris'ten zor bela kaçtı. Guise dükü, buranın tek hâkimi oldu. Fakat henüz ben de buradayım. Henri, ihtiyar annesinin buradan ayrılıp meydanı boş bırakmayacağını bilir..."

Eliyle kitabı gösterdi:

"Onlar, istedikleri kadar Guiselerin tahtta hakları olduğunu ispat etmeye uğraşsınlar. İsyan etsinler... Ben ihtiyar halimle buradayım. Yerimden bile kımıldamam. Tanrı şahidim olsun, ben yaşadıkça Fransa tahtı bizimdir. Bütün bu hilekârlara verilecek cevap da şuradadır...

Catherine alnını işaret ediyordu. Ayağa kalkmıştı. İhtiyar gözlerinde bir intikam ışığı pırıldamıştı. Fakat çabucak yine sakinleşerek koltuğuna gömüldü ve Ruggieri'ye:

"Beklediğimiz zat neredeyse gelir," dedi. "Kendisini her şeyi görüp işiteceği bir yere oturt. Guise düküne gelince, onu yanıma getirirsin... Ha... Unutuyordum... Kont de Loignes nasıl? Kurtulacak mı?"

"Kurtulacak, kraliçem... Bir ay sonra ayağa kalkar."

"İyi... O zaman kendisini bana getirirsin. Böylece bu adamdan neler öğrenebiliriz bir bakarız. Şimdi git ve gelecek olana yakışır bir karşılama yap. Dikkat et, her şeyden önce kendisini görmek isteyen yüce ihtiyarın adından sakın söz etme."

Fakat Ruggieri, dışarı çıkmak yerine kraliçeye daha çok yaklaşarak cebinden çıkardığı kadife bir çantadan yuvarlak bir taş çıkardı ve masaya koydu.

"Bu nedir?" diye sordu kraliçe. Gözleri çocuksu bir sevinçle parlıyordu: "Yoksa yeni bir tılsım mı?"

"Evet, madam," dedi Ruggieri ciddi bir şekilde. "Bu korkutucu, her şeyin olması elverişli zamanlarda siz majestelerinin kötü büyülere ve kötü şanslara karşı yeterince korunamayacağını düşündüm. Bu tılsımı çok önemli ve acil durumlar için yedekte tutuyordum. Bunu size sunuyorum. Çok yardımı dokunacak..."

"Ah! René, beni koruyorsun!" diye haykırdı Catherine. Titreyen parmaklarıyla taşı kavrayıp inceledi.

Üzerine bir kelime kazınmış, yuvarlak, iki renkli oniksti bu.

"Publeni!" diye heceledi yaşlı kraliçe, Ruggieri'ye meraklı bir bakış atarak.

"İşte, bütün şeytanca büyülere karşı sizi koruyacak bir tılsım, kraliçem. Ayrıca Nostradamus'un[13] el yazması kitabında bulduğum bir söz de var... Publeni... Onun iffeti neredeyse sonsuzdur. Karşılığı olmayan bir cevabı bulmaktan utandığınızda bunu alçak sesle üç kez söylemeniz yeterlidir," dedi.

"Publeni!" diye tekrarladı Catherine. "Teşekkür ederim, René, senin tılsımların olmasa ne yapardım bilmem..."

Ruggieri kuyumcular tarafından kullanılan bir pense setini çıkarıp kraliçenin sol bileğine taktığı bileziği çözdü. Bu bilezik Ruggieri'nin farklı şartlar altında kraliçeye verdiği dokuz yüzük taşından oluşuyordu. Müneccim az önce gösterdiği oniks taşını bileziğe ekledi ve bilezik şu şekilde oldu:

1– Üzerinde, 1559 tarihinde, kanatlı bir ejderhanın oyulduğu oval bir kartal taşı.

1559 yılı II. Henri'nin bir turnuvada Montgomery'nin mızrağıyla öldürüldüğü yıldı.

2– Küçük borular şeklinde delgilerle delinmiş sekiz kenarlı bir akik taşı.

---

13. Nostradamus: 16. yüzyılda yaşayan Fransız hekim, eczacı ve kâhin.

3– Üzerine Gabriel, Raphaël, Michaël ve Uriel[14] isimlerinin yazdığı üç renkten oluşan güzel bir oniks taşı.

4– Enine altın bir şeritle tutturulan oval bir firuze taşı.

5– Bir parça siyah beyaz mermer.

6– Kahverengi oval bir akik taşı. Bu taşı bir tarafına bir hilal, bir yıldız ve Caduceus[15] işlenmişti; diğer tarafında ise Güneş ve Akrep burcu arasında altı gezegenle çevrili Yılan takımyıldızı vardı. Kenarında ise birkaç kabala işareti olan Yehova figürü vardı.

7– Kare şeklinde insan kafatası parçası.

8– Oval bir kara kurbağası otu.

9– Dış bükey yüzünde bir zafer eli kabartması bulunan iç bükey yüzünde Ay ve Güneş kabartması bulunan yuvarlak bir altın parçası.

10– Son olarak Ruggieri'nin eklediği dokuz yüzük taşı.

"İyi silahlandınız, kraliçem!" dedi müneccim. İşini bitirdiğinde tılsım bileziğini kraliçenin bileğine taktı. "İşte size kudretli gücü ve yüce uçuşu temenni eden bir kartal taşı; işte güçsüz düşünceleri yok eden akik delikler; sizi dört görünmez kılıcıyla koruyan Uriel, Michael, Raphael ve Gabriel; işte size zenginlik kazandıran altın şeritli firuze taşı; işte size şatafatlı bir evi sunan mermer; işte akik üzerine planlarınızın başarısı için çağırılan Zodyak işaretleri; işte sizi kanın kötülüklerine karşı koruyan kara kurbağası otu; işte size güç verecek altın; işte sonunda tehlikeli konuşmalarda size ilham verecek olan oniks..."

"Peki ya o kafatası parçası nedir?" diye sordu heyecanını gizleyemeyen Catherine.

"Onu nereden aldığımı size daha sonra söylerim," dedi karanlık bir sesle müneccim. "Sadece ilahi güçler tarafından korunmanız yeterlidir."

"Ve şeytani güçler tarafından!" dedi Catherine. "Geçen yıl bana verdiğin tılsımı unutuyorsun. Belki de en iyisi oydu!" Aynı zamanda boynunda altın bir zincirle asılı bir tür madalyon çıkardı.

14. **Sırasıyla: Cebrail, İsrafil, Mikail ve Azrail. (ed. n.)**

15. Caduceus: Yunan mitolojisinde Tanrı'nın habercisi olan Hermes'in altından yapılma asası.

"Evet," dedi müneccim düşünceli bir şekilde. "Bu sizin en iyi koruyucunuz olabilir. Çünkü belki de cehennem cennetten daha güçlüdür. Bu çalışmayı sizin doğum haritanıza göre yaptım. O yüzden tamamen size ait. İnsan ve keçi kanı getirdim. Çıplak görüntünüzü oraya kazıdım. Böylece etrafınızdaki şeytanlarla doğrudan iletişim halinde olabilirsiniz."

Catherine azizlere dua etmek için gösterdiği şevkle bu şeytan isimlerini tekrar okudu ve mırıldandı:

"Elubeb, Asmodel, Haciel, Haniel... Bana uğur getirin ve kimleri izleyip dinleyeceklerini ikna etmeme yardım edin!"

Hemen tılsımı koynuna geri koydu ve dizlerinin üzerine çökerek dua etmeye devam etti. Ruggieri odadan çıktı ve uşaklardan birine seslendi:

"Mösyö Peretti geldi mi?"

"On dakikadan beri bekliyor, efendim."

Müneccim, hemen ziyaretçinin beklediği salona koştu. Bu salon, dört bir tarafı tablolarla süslenmiş, sanatkârane bir yerdi. Ziyaretçi, orta halli bir Parisli gibi basit giyinmiş bir ihtiyardı ve duvarlardaki açık saçık tabloları aşağılayıcı gözlerle süzüyordu. Saçları iyice kırlaşmıştı. Altmış sekiz yaşlarında vardı. Uzun boyluydu ve yaşına göre güçlü bir adamdı. Dudaklarının şekli ve bakışları, gerekirse kan dökmekten çekinmeyecek bir adam olduğunu anlatıyordu. Geniş alnı zekasına, çene kemiklerinin genişliği de inatçılığına delalet ediyordu.

Ruggieri içeriye girince, dimdik duran ihtiyar, birdenbire iki büklüm oldu. Sağ elinde tuttuğu bastona dayanarak hafif hafif inlemeye koyuldu. Sonra müneccimin koluna dayanıp ayağa kalktı, iki adam, hiçbir şey konuşmadan, birlikte yola koyuldu. Ruggieri, ziyaretçiyi, kraliçenin oturduğu odanın bitişiğindeki daireye götürdükten sonra bir koltuğa oturttu. Peretti, bu koltuktan, öbür odada konuşulacak her şeyi duyabileceği gibi karşısındaki duvarda bulunan bir açıklığa bakınca o odada olan bitenleri de görebilirdi.

Bu sırada dışarıdan, sokaklardaki halkın bağrışmaların ve alkışlan duyulmaya başlamıştı. Bu gürültüyü yapanlar, Guise dükünü görerek, coşup haykıran Parislilerdi.

Demek oluyordu ki Guise, saraya, ana kraliçeyi ziyarete geliyordu. Kulakları kirişte bekleyen Catherine, sarayda Guise'le yanındakilerin ayak seslerini duydu, mahmuz şıkırtılarını işitti. Nihayet kraliçenin bulunduğu odanın kapısı açıldı ve bir uşak göründü. Lakin kraliçe, uşağa ağız açtırmadan:

"Guise düküne haber ver, kendisini kralın en sadık tebaası olarak kabul etmekle bahtiyarız," dedi.

Dük içeri girerken:

"Vicdanlı bir asilzadeye sunmak lütfunda bulunduğunuz şu sadık tebaa unvanından ötürü size teşekkür ederim," dedi.

Kapı kapanmış, Guise'in beraberindekiler, yandaki odada kalmıştı. Kraliçe yerinde oturuyor, Guise ise kurumlu bir tavırla ayakta duruyordu. Bu haliyle sadık bir tebaadan çok emirlerini bildirmeye gelmiş, muzaffer bir komutana benziyordu. Catherine de Médicis'e gelince o da yüzünün ifadesini derhal değiştirmiş, vakarlı bir hal almıştı. Guise, kraliçenin yenilmiş ve küçük düşmüş bir insanı edasıyla, oğlu için kendisinden aman dileyeceğini sanmaktaydı. Fakat Catherine gayet sakin bir sesle:

"Yeğenim," diye söze başladı. "Düşüncelerinizi anlamak isterim. Burada bizi kimse dinlemiyor; yalnızız. Açık konuşabiliriz. Ben tahtsız bir kraliçeyim. Ölmüş bir kralın karısı, evlatlarını birbiri ardı sıra kaybetmiş ve nihayet sonuncusunu da bir kralın başına gelebilecek en kötü durumda görmüş bir anneyim, Artık Tanrı'ya rahat rahat dua etmekten başka bir arzum yok... Bana her şey, apaçık söylenebilir. Sokaklardaki barikatlar, ister sizin bilginiz dahilinde, ister haberiniz olmadan yapılmış bulunsun... Şimdi Valoislere galip bir durumdasınız. Dük, size soranın: Bu galibiyetinizden ne gibi çıkarlar elde etmek niyetindesiniz?"

Guise dükü, Catherine'in kurnazlığını bildiği için bugünkü konuşmaya iyice hazırlanıp öyle gelmişti. Fakat kraliçenin bu kadar sade bir dille aşağıdan aldığını görünce hesapları altüst oldu. Kendi kendine şöyle düşündü:

"Kraliçe artık, gizli veya açık mücadelelerden yorgun düşmüş, meydanı bırakıyor. Bütün hâkimiyet elimde, işi sıka tutmam lazım. Eğer gevşetirsem, fırsatı kaybetmiş olacağım. Bir galip gibi konuşmalıyım."

Dük kararı verdikten sonra birdenbire söze başladı:

"Madam öyle, barikatları benim yaptırdığımı herhalde bilirsiniz. Sokakları böylece engellerle kapatarak Paris halkının taşkınlığının önüne geçmek istedim. Halkın neden isyan bayrağını açtığını da biliyorsunuz sanırım. İdaresiz oğlunuz, akılsız ve vicdansız maliyecilerine o kadar geniş yetki verdi ki bu adamlar, vergi alıyoruz diye halkı soyup soğana çevirdiler.

Kraliçe başıyla doğru, der gibi bir işaret yapınca Guise dükü büsbütün ateşlendi:

"Açık konuşmamızı emrettiğiniz için söylüyorum: Ayaklanmanın bir sebebi de, kralın bazen Kutlu Birlik mensubu Katoliklere, bazen da Protestanlara güler yüzlü davranması ve etrafına birtakım dalkavuklar toplayıp gittikçe halkın gözünden düşmesidir. Parisliler, tam bir krala, gerçek bir krala kavuşmak için ayaklandılar."

"Ve bu gerçek kral da sizsiniz, öyle mi?"

Guise bu soruya hiddetlendi:

"Kral ben olmuşum veya başkan olmuş, burası önemli değil. Önemli olan şu ki dinsizlik aldı yürüdü. İkinci bir Saint–Barthélemy Katliamı'na girişmek gerekiyor. Millette ne para, ne de hürriyet kaldı, madam! Asilzadelerde şeref kalmadı. Fransa'yı kurtarmak lazım."

"Fransa'yı siz kurtaracaksınız, değil mi?"

"Ben veya bir başkası, ne ehemmiyeti var? Elverir ki Fransa'nın şan ve şerefi, sahte din törenlerinin örttüğü eğlence ve sefahat arasında ahlaksızlık ve rezillik içinde ebediyen kaybolmasın."

Kraliçe, Guise dükünü, adeta içini dökmeye teşvik eder bir surette tasdik ederek dedi ki:

"Bu dediklerinizi ben de düşünmedim değil, dük... Çevresindeki dalkavukları başından atmasını kaç defa söyledim. Dinlemedi. Artık ihtiyarladım ve yoruldum. Bundan sonra mücadele etmeye gücüm kalmadı. Fakat bu tahtta bir dinsizin oturduğunu görürsem, gözlerim açık gidecek. Şimdi La Rochelle'de büyük bir ordu toplamakla uğraşan Navarre kralı, gelip tahta oturur diye içim titriyor."

Guise bu sözleri duyunca sapsarı kesildi. Catherine'nin yaşlı gözlerini tavana dikerek söylediği bu sözler, dükün beynine bir gülle gibi inmişti. Kendisi Navarre Kralı Henri de Béarn'den çok korku-

yor ve karşısında en kuvvetli rakip olarak onu görüyordu.

Catherine, sözlerinin etkisi kaybolmadan, tekrar konuştu:

"Protestanların Fransa tahtını ellerine geçirmelerine kim engel olacak? Oğlum kaçmış, askeri yok, devlet idare etmek hakkını kaybetmiş, elinden hiçbir şey gelmez. Size gelince yeğenim, sizin de Navarre kralına karşı koymaya yetecek kudretiniz ve paranız yok ki..."

Artık III. Henri tamamen konu dışı edilmişti. Şimdi Guise'le Navarre kralı arasındaki rekabet konuşuluyordu. Catherine devam etti:

"Bu işi güzel bir şekilde bitirebilecek misiniz!.. Her şeyden evvel sizin kral olduğunuzu ilan etmek lazım... Yani oğlumu tahttan indirmek gerek. Böyle bir hareket de hiç hoş karşılanmaz sanırım."

Guise dükü:

"Krallığı ateşe ve kana bulayacağım."

"Bu işi yapmak için hangi yetkiye sahipsiniz?" dedi Catherine. "Her şeyden önce kral ilan edilmelisiniz! Yani oğlumu tahttan indirmek iğrenç bir suç olur!"

"Bu suçtan ne kadar iğrenirsem iğreneyim yine de yapmam gerekiyor, hanımefendi!"

Guise dükü topuğunu yere vurdu. Yüzü alevler içinde kaldı ve gözleri karanlık bir ışık saçtı.

"Bu bir iç savaştır!" dedi Catherine. "Ne olacağını, bunun kimin yararına olacağını sadece Tanrı bilir." Bir kez daha oğlunu yüzüstü bırakmış gibiydi. Guise'in krallığını kabul etmişti. "Béarnais'i durdurmanın başka bir yolunun olduğunu görüyor musunuz?" diye küstah bir ironiyle sordu.

Guise dükü, kraliçeyi tepeden tırnağa süzerek sordu.

"Navarre kralını durdurmak için sizin elinizden bir şey gelir mi?"

Catherine, vakur ve ciddiyetle:

"Bir tek çare var," dedi. "Oğlumu tahttan indirmemek ve onun ölmesini beklemek."

Guise irkildi. Fakat Catherine, birdenbire kederli bir tavır takınmıştı:

"Zaten oğlum ölüme mahkûm," dedi. "En kudretli hekimler bile

kendisinin bir yıldan fazla yaşayamayacağını söylüyorlar. Beni dinleyin, dük... Ben, içi kan ağlayan, bütün yavrularını kaybetmiş bir anayım. Henri benim son evladım. O da ölünce, Valois hanedanı, tamamen sönecek..."

Guise, dinlediği sözlerden duyduğu sevinçle o kadar şaşırmıştı ki şapkası elinden kayıp yere düştü. Kraliçe, hemen şapkanın üstüne ayağıyla basarak hükmeder bir tavırla:

"Oğlumun daha kaç ayık ömrü kaldığını kim bilir?" dedi. "Acaba Kral III. Henri, kendisine kimi veliaht tayin edecek dersiniz?"

Catherine içini derin derin çektikten sonra devam etti:

"Ben size söyleyeyim," dedi. "Oğlum, benim kendisine tavsiye edeceğim adamı, veliaht ilan edecektir. Gerçi ben kraliçe değilim... Fakat anayım ve oğlumun yüreğinde bana karşı sonsuz bir saygı var. Dolayısıyla oğlumdan sonra benim seçtiğim adam, Fransa tahtına oturacak!"

Guise'in yüreği hop etti:

"Bu adam kim olacak, madam?"

Kraliçe, bu sinsi mücadelede zaferin kendisinde kaldığını derhal sezmiş, Guise'in aklından geçenleri yüzünden okuyormuşçasına teker teker kavramıştı. İlgisiz bir tavırla:

"O adam bugün bana, daha doğrusu Navarre kralını ezmek için oğluma yardım edecek olan kimsedir," dedi. "Yaradılışı, gücü ve kabiliyetiyle bu görevi başaracak tek bir insan tanıyorum: O da sizsiniz, yeğenim!"

Guise dükü, insan kalbini bütün derinlikleriyle tanımış olan bu usta siyaset kadınının önünde secde edercesine eğilmişti. Catherine'in teklif ettiği şey, Guise'in kanaatince gayet parlaktı: Emin bir krallık. III. Henri ile savaşmadan, Huguenotlarla mücadele ederek bir krallık kazanmak ve bu krallığın da meşru kral tarafından onaylanması...

Buna karşılık kendisinden istenen şey, sadece kralın ölümüne kadar beklemek, değil miydi?

Bir yıl bekleyecekti. Hem kim bilir, belki kralın bir yıldan önce ölmesinin de çaresi bulunurdu.

Bunlar o anda Guise'in zihninde dönüp duran düşüncelerdi.

Yaşlı kraliçenin müdahalesinin durumu bir çırpıda düzelteceğini düşününce rahatladı. Böylece bir saat önce kral olarak taç giymeye ve savaşı başlatmaya karar vermiş olan Guise dükü diplomasi yapmayı düşünüyordu.

"Madam, kralı bulup kendisini parlak bir törenle Louvre Sarayı'na ne zaman getirmemi emredersiniz?"

Catherine, düşünmek ister gibi gözlerini kapadı. Asıl maksadı, gözlerindeki sevinç parlaklığını Guise'den saklamaktı.

"Beraber gideriz, yeğenim," dedi. "Fakat oğlum geri dönmeden önce Parislilerle oturup meseleyi konuşmalı. Siz de bu konuşmada hem kendiniz, hem de taraftarlarınız için birçok pay isteyebilirsiniz ve istemelisiniz de... Siz, bizimle birlik olduğunuz zaman taraftarlarınızın bağlılığına muhtaçsınız. Bu bağlılığı tehlikeye düşürecek şüpheler uyandırmaktan çekinmelisiniz."

"Madam, dâhice düşüncelerinize hayranım. Her şey istediğiniz gibi yapılacak. Kendim için de, kraldan, Kutsal Birlik Ordusu'nun komutanlığını isteyeceğim."

Catherine alaylı bir neşeyle güldü:

"Yalnız, birçok kimse size karşı çıkacaktır, dük..." dedi. Sonra karşısındaki perdenin örttüğü duvardaki yarığa kaçamak bir göz atarak devam etti.

"Mesela papadan yardım istemeniz lazım."

Guise dükü, umursamaz bir tavırla:

"Papa, artık Fransa'yla uğraşmayı bıraksın da kilise işlerine baksın," dedi "Oğlunuz dine kadar Papa V. Sixtus'a pek yüz veriyordu. Halbuki o domuz çobanı, yüz verilmeye değer bir adam değil. Papa V. Sixtus gayet ikiyüzlü ve açgözlü bir adamdır. Kim bilir, Fransa'dan neler koparmak emelindedir...

"Ama, papanın gücünü inkâr edemeyiz."

"Onun eski gücü kalmadı, madam... Bugün onun gücü, istifade edilecek bir halde değil... Papa o kadar keyfi davrandı ki kardinaller, kendisinden yüz çevirdiler. Kardinallerin gizli bir toplantısında konuşulan öyle bir mesele var ki..."

Guise, fazlasını söylemekten çekiniyormuş gibi durmuştu. Catherine:

"Söyleyin," dedi. "Biz artık barışıp birleşmedik mi?"

"Söyleyeceğim şey, size son derecede inanılmaz görünür, madam. Ben bile hâlâ inanmakta güçlük çekiyorum. Yalnız şu kadarını biliniz ki Hristiyanlık âleminin Papa V. Sixtus gibi göze görünen bir başkanı yanında bir de gizli başkanı var. Kutsal Birlik, bu ikinci başkana itaat ediyor, madam... Papa V. Sixtus bana iki milyon vadetmişti. Hani ya, nerede? Hâlâ gönderecek... Papa V. Sixtus sözde bana, İspanya Kralı Philippe'in desteğini sağlayacaktı. Oysa Philippe bana yardım değil, surat ediyor. Papa, iki tarafı oyun oynuyor, sırası gelince...

"Yani oğlumdan sonra tahta geçtiğiniz zaman..."

"Evet, madam, o zaman Papa V. Sixtus, karşısında kendisinden daha kudretli ikinci bir papanın dikildiğini görecektir!"

"Bu nasıl olur? Papayı mevkisinden mi indireceksiniz?"

"Neden olmasın? Papayı mevkisinden indirmek işimize yarayacaksa pekâlâ indiririz."

Catherine, duymaya tahammül edemiyormuş gibi başını salladı:

"Bu dediklerinizin gerçekleştiğini görmektense Tanrı canımı alsın, daha iyi... Dünyada istediğim bir şey var: O da oğlumun bu son bir–iki aylık ömrünü huzur içinde geçirmesi. O öldükten sonra artık dünyada yapacak işim kalmıyor...

Guise, saklayamadığı bir sevinç heyecanıyla titredi... Sonra eğilerek kapıya kadar gitti ve dışarıda bekleyen tepeden tırnağa silahlı maiyetine seslendi:

"Efendiler! Kraliçe hazretleri bir iç savaşa engel olmak için ellerinden geleni yapacaklarını vaat buyurdular. Yaşasın kraliçe!"

Guise bu sözleri öyle hükmeden bakışlarla söylemişti ki şaşırıp kalan maiyeti de adeta zorla ve bir ağızdan:

"Yaşasın kraliçe!" diye bağırmaktan kendini alamadı. Guise, sözüne devam ederek:

"Kraliçe hazretleri, Kutsal Birlik'imizin isteklerini de krala kabul ettirmeyi vadetmiş bulunuyorlar!"

Bu sefer şaşkınlığı daha da derinleşti. Catherine'i tutuklamaya onu rehin alaya gelen bu refakatçi, beklenmedik uzlaşmaya şaşkınlıkla ve neredeyse acıyla tanık oldu.

"Efendiler, isteklerinizi birer birer yazarak bana veriniz. Hepsini krala kabul ettirmeyi vadederim. Yakında genel kurultayın toplanmasını da sağlamaya çalışacağım," dedi Catherine.

Guise tekrar:

"Yaşasın kraliçe!" diye haykırdı. Adamları da işlerin böyle birdenbire değişmesine iyice şaşmış bir halde aynı sözleri tekrarladılar.

Catherine de Médicis, Guise dükü ile adamlarının gidişini gülümseyerek seyrettikten sonra mırıldandı:

"Oğlum yaşayacak... Oğlum tahtta oturacak... Aptal Guise! Kibirli budala!.. Sen de öleceksin!"

Kraliçe, perdeyi kaldırarak yandaki odaya geçince bütün konuşmayı dinlemiş ve görmüş olan Mösyö Peretti'nin önünde saygıyla eğildi:

"Kutlu efendimiz, her şeyi duydular ve gördüler mi?" diye sordu.

"Evet kızım, hepsini gördüm ve duydum."

ON DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
PAPA V. SIXTUS

Guise dükü, benim çocukluğumda domuz çobanı olduğuma değinmek istedi. Gerçekten de hizmetkârı olduğum efendi beni o kadar zayıf ve herhangi bir hükümete o kadar az uyum sağlamış gördü ki, sürüsünün ineklerini bana emanet etmek bile istemedi. Ben domuzları güderek çıraklığımı tamamladıktan sonra insanları idare etme ustalığına yükseldim..."

Takma adıyla Mösyö Peretti, asıl adıyla Papa V. Sixtus acı konuşuyordu:

"Ben, papazlıktan kardinalliğe ve oradan da papalığa gelinceye kadar geçen hayatım boyunca insan idaresinin, domuz idaresinden farklı bir şey olmadığını gördüm. Papa XIII. Grégoire'nin ölümünden sonra onun yerini alma zamanı geldiğinde, birdenbire Grotte-à-Mare kırsalında beslediğim domuzlardan birinin tüm sürüye bir tür despotizm dayattığını hatırladım. Yine de o ne en güçlü ne de en şiddetliydi. Aksine, fark edilmeden gitmeye çalıştı ve hatta zayıflık numarası yaptı; diğerleri savaşırken en iyi yeri kaptı. Ancak yoldaşları onu yerinden etmek istediğinde, o öyle korkunç bir tavır gösterdi ki, kimse ona yaklaşmaya cesaret edemedi. Ben böyle papa oldum kızım!"

Papa, alaylı alaylı gülerek sözlerine ekledi:

"Biliyor musunuz, papa seçilmesi için toplanan Kardinaller Meclisi'nde bana ne ad takmışlardı? Bana "sürücü eşeği" derlerdi, kızım. Beni, beli bükük, içi geçmiş bir adam gördükleri için çabucak öleceğime inanmışlardı ve bunun için papalığa seçtiler. Fakat papa olur olmaz nasıl dimdik kesildiğimi görünce ödleri patladı, kızım!.. Onlara öyle bir oyun oynadım ki. Yalnız, benim tek güvendiğim kardinal olan Cajetan onlar gibi değildi. O, işin içyüzünü anlamıştı: "Yeminle bizim eşek, öyle eğilerek cennetin anahtarlarını arıyor!

Onun beli ihtiyarlıktan bükülmüş filan değil," derdi. Cajetan'ı onun için severim. Zekidir. Guise ise, beyinsizin biri... Halis domuz yavrusu, kızım..."

Papa, koltuğuna iyice yerleşerek:

"Kardinaller benden hoşlanmıyorlar," dedi. "Tabii hoşlanmazlar. Kardinallere zengin olma imkânı vermedim. Halbuki onlar da ne domuz yavrularıdır!.." Yoksa başlarına benim gibi bir domuz çobanına seçerler miydi? Fakat hiçbiri benimle savaşa cesaret edemedi. Şimdi de başlarına bir kadını geçirdiler..."

Parmağını tehdit edici bir tavırla kaldırdı. Yüzü korkunç bir ifade aldı:

"Korkmuyorum," dedi. "Kimseden korkmuyorum! Çünkü Tanrı yardımcımdır."

Bu sözler üzerine V. Sixtus hiç inlemeden ve bastonunun yardımı olmadan ayağa kalktı. Beli dimdik, adımları sabit, elleri arkasında yavaş yavaş yürümeye başladı. Catherine ona şüpheci bir gülümseme ve bariz bir saygıyla baktı.

"Beni saran nefretin en baskın nedeni İsa'yı seven birçok insanın sefalet içinde olduğu en aşağı bölgeleri terk etmemdi. Dünya yoksulluktan nefret eder. Zenginliğe tapar. Uzun bir süre de böyle olacak. İsa'nın bir ahırda doğmak istemesi boş yereydi. Havarilerini günahkârlardan ve kunduracılardan seçmesi de boş yereydi. Kızım, halk zengin görüşlü efendiler istiyor. Her şeyden önce bir çiftlikte çalıştığım için beni kınıyorlar. Sanki insan gütmekle domuz gütmek arasında bir fark varmış gibi!"

V. Sixtus hafifçe güldü. Ama ne kadar gülerse gülsün yine de Catherine'e göre ürkütücüydü. Papa aniden ona döndü:

"Oğlunuz, zavallı bir prenstir, madam," dedi, "Guise, kralın emri dışında Paris'e gelip de yüzsüzlüğünü, Louvre Sarayı'na girecek kadar artırdığı vakit, o mendeburu ortadan kaldırıvermeliydi...

Papa bir an sustu. Catherine, Sixte'nin, Guise dükünü öldürmek gerektiğini apaçık belirten sözlerini, kulak kesilmiş, dinliyordu. İhtiyar Sixte, tekrar konuşmaya koyuldu:

"Guise dükü, Fransa'da dinsizliğin kökünü kurutmak için benden para istemişti. Bu parayı hazırlamıştım. Kardinal Cajetan, altın

yüklü otuz katırın Paris'e doğru yola çıktığını size söyleyecektir. Fakat bana böyle bir paraya hiç layık olmayan bir Guise tanıttınız, madam... Altınlar tekrar Roma'ya dönecektir."

Kraliçenin yüreği ferahlamıştı.

"Bu doğru!" diye devam etti yaşlı adam. "Henri de Béarn'den korkuyordum. Bu adamla birlikte, Fransa tahtına tanrısızlığın da oturmasını görmekten korktum. Oğlunuzun tüm Huguenotlarla rekabet edemediğini gördüm. Madam, kiliseye kaptırılan Fransa, papaların ne pahasına olursa olsun uğraşmak zorunda olduğu felaketlerden biriydi. Size olan bağlılığıma rağmen, bu yüzden III. Henry'i terk etmek zorunda kaldım. Ve bunu size vermek üzere olduğum keder için ağlarken yaptım... Ve Guise'e döndüm. İtiraf ediyorum; dük bana devletler birliğinin savunucusu olarak göründü. Yanılmışım... Az önce bunu bana kanıtladınız. Peki şimdi ne yapayım? Oğlunuz zayıf! Bizi tanrısızlıktan kim koruyacak? Şimdi bu görevi kime vereceğiz?"

Kraliçe yavaşça doğruldu:

"Bana, aziz pederim," dedi. "Bana... Beni korkutan şey sizin, aziz pederin bizimle olmadığını bilmekti. Ah! Ben ne diyorum... Siz bize karşıydınız. Guise ile evimin can düşmanlarıydınız!.. Peder... Tarafsızlığınızdan emin olabilir miyim? Daha fazla bir şey istemiyorum. Beni görevde göreceksiniz. Param var, erkekler de bulacağım. Eski bir savaşçı olarak tanrısızlığın yok edilmesi için her şeyi yapacağım. Kilisenin tüm yetkisini yeniden kurmayı ve kraliyet otoritesini sağlamlaştırmayı bizzat kendim yapacağım. Babamın kanıyla elim titremez! Guise'e gelince bu işi kendim halledeceğim!"

"Tüm bunlar için ne gerekiyor?" diye sordu Sixtus gülerek.

"Her şeyden önce tarafsızlığınız gerekiyor!"

"Peki o halde! Tarafsızlığım sizinle. Beni çağırana kadar Fransa'nın işlerine karışmayacağım. Peki ya sonra?"

"İspanya'daki Philippe'in desteği!.."

"Bugünden itibaren Catejan'ı Kral Philippe'e gönderip onu size yardım etmesi için çağıracağım. Peki daha sonra?"

"Hayır duanız, aziz pederim!" diyerek dizlerinin üzerine çöktü Catherine.

Sixtus sağ elini kaldırdı ve yüzükoyun yere kapanmış kraliçeyi üç parmağıyla kutsadı.

"Peki kızım, bütün bu dediklerinizi kabul ediyorum."

"Şu halde kutlu pederim, sarayımda misafir olmayı da kabul edersiniz herhalde?.."

"Onu da kabul ederim, kızım... Biraz dinlenmeden yola çıkmaya yaşım zaten elvermez..."

Catherine dışarıya çıkınca Papa V. Sixtus, bir masaya oturarak uzun uzun bir şeyler yazdı. Sonra Cajetan'ı çağırdı. Cajetan, papanın tam güvenini kazanmış bir kardinaldi. Sixte kendisine:

"Bu emri Paris'ten çıkınca okur ve yakarsın," dedi.

"Nereye gideceğim, kutlu peder?"

"Kiliseyi kurtaracak ve Fransa'yı tekrar bize kazandıracak olan adamı bulmaya gideceksin, Cajetan..."

"Bu kimmiş, kutlu peder?"

V. Sixtus, kardinalin gözlerinin içine baktı:

"Katolikliği kurtaracak olan adam, bir Protestan'dır. İsmi Henri de Bourbon'dur. Şimdilik sadece Navarre kralı unvanını taşır. Haydi şimdi git, Cajetan..."

ON BEŞİNCİ BÖLÜM
SAÏZUMA

Şövalye Pardaillan'la Angoulême dükü, Violetta'yı bulmak için Paris'te aramadıkları yer bırakmadılar. Tam üç gün üç gece, Paris kazan, onlar kepçe dolaştılar. Fakat bir iz bulmaları mümkün olmadı. Charles iyice kederlendi ve:

"Artık hiç ümidim kalmadı. Onu katiyen bulamayacağız," dedi.

"Neden?" diye sordu Pardaillan. "Bir kadın her zaman bulunur. Bana güvenebilirsiniz."

"Pardaillan, umutsuzluk içindeyim," diye cevap verdi Charles. Bir yandan da gözlerinden sicim gibi yaşlar boşanıyordu. Pardaillan üzgün bakışlarla arkadaşını süzdü:

"Anneniz, Paris'te size göz kulak olmamı söylediği vakit buraya yükselmek gayesiyle geldiğinizi sanmıştım. Hatta, Chaillot sırtlarında size, kral olmanızı da teklif etmiştim."

Angoulême dükü, şövalyenin sözünü kesti:

"Ben Paris'e kral olmak için gelmedim, Pardaillan."

"Ya niçin geldiniz? İntikam almak için mi?"

Genç dükün gözleri parlamıştı. Birdenbire ve sakin bir sesle:

"Sizden bunu saklamaya çalıştığım halde muvaffak olamadım," dedi. "Ben ne krallık, ne de kimseden öç almak istiyorum. Ben sizin gibi değilim, Pardaillan... Siz kahramansınız. Fakat ben sizin gibi olamam, benim hayatımın büyük acılarla dolu bir tarafı var Pardaillan, bunu size anlatmalıyım."

Şövalye, odada bir aşağı bir yukarı gezinmekten vazgeçti. Bir koltuğa oturup bacak bacak üstüne attıktan sonra Angoulême dükünü dinlemeye hazırlandı, Genç dük:

"Siz bana krallıktan söz edince bir an için taht gözlerimi kamaş-

tırmadı değil," dedi. "Hatta birden ne olduğumu unutuverdim... Ben bir piçim, Pardaillan..."

Şövalye büyük bir nezaket göstererek:

"Siz kral oğlusunuz," dedi. "Guise dükünün krallıkta bu kadar da hakkı yok ya..."

"Kral oğluyum ama, kraliçe oğlu değilim. Pardaillan... Bununla annemi küçük gördüğümü sanmayın. Dünyada annem kadar sevdiğim ikinci bir kadın yoktur. Ben kral oğluyum ama, tahta oturmaya layık bir prens değilim. Çünkü annem, kralın meşru karısı değildi."

Pardaillan, delikanlıyı ezen düşünceleri silip süpürmek amacıyla şöyle sordu:

"Siz bu sudan düşünceler yüzünden mi, size bahsettiğim büyük savaştan caydınız?"

"Yalnız bu kadar değil, Pardaillan, benim böyle mücadelelere atılmak içimden gelmiyor. Hatta diyebilirim ki eğer evlatlık görevimi kötüye kullanmaktan korkmasam, Kral III. Henri'ye kin beslemezdim."

"Peki, ya Guise dükü ile yüz yüze geldiğinde?"

Genç prens bembeyaz oldu.

"Ah!" dedi boğuk bir sesle. "Gerçekten nefret denilen bu korkunç duygunun insan yüreğinde nasıl bir yıkıma yol açabileceğini hissettim. Evet Pardaillan! IX. Charles'ın gerçek katili III. Henri'ye babamı delirten ikiyüzlü entrikalarıyla vurmak istiyorum. Ama ondan nefret etmiyorum! Evet, büyükannem Catherine de Médicis'i de vurmak istiyorum. Talihsiz IX. Charles'ı umutsuzluğun derinliklerine atan karanlık, kötü ruha sahip olan kadını... Ama ondan da nefret etmiyorum. Guise'den nefret ediyorum, Pardaillan! Ondan, sevdiğim çingene kızına karşı zaferin küstah gülümsemesiyle yaptığı konuşmadan dolayı nefret ediyorum. Şimdi her şeyi biliyorsunuz, Pardaillan. Kalbimin derinliklerinde yatan ne hırs ne de intikam. Sadece aşk..."

Angoulême dükü pencereyi sonuna kadar açmaya gitti:

"O başka... Elimden gelse onu bir kaşık suda boğardım. Fakat bunu, babamın öcünü almak gayesinden çok, dükün, Violetta'ya aç gözlerle bakışına dayanamadığım için yapacağım... Şövalye, ben

Orléans'dan çıkarken, beni oradan ayırıp buralara getiren duygunun sadece Violetta'ya karşı duyduğum aşk olmadığı kanısındaydım... Daha büyük görevlerim olduğunu sanıyordum. Halbuki aldandığımı anlıyorum. Beni o şehirden koparıp buraya getiren sebep, sadece Violetta'yı tekrar görebilme dileğiymiş. Görüyorsunuz ya, Pardaillan, ben size layık bir arkadaş değilim. Ben kendi halime bırakın."

Bu son cümleyi söylerken, Charles'ın gözleri yaşarmıştı.

"Zavallı küçük!" diye mırıldandı Pardaillan ona sevgiyle bakarak.

Ve kendini, gençliğinin baharında, sevdiği için ağlayıp içini çekerken gördüğünü sandı. Dudaklarında tatlı bir gülümseme belirdi. Çünkü hiçbir şey bir erkeğin, ilk aşkının unutulmaz anısı kadar değerli değildir.

"Sizi utandırıyorum, değil mi?" diye ürkek bir tavırla sordu.

Pardaillan delikanlıya acıdı Ayağa kalkıp onun elini tuttu ve son derece şefkatli bir sesle:

"Hayır, dostum," dedi. "Sizi aşağı görmüyorum. Düşüncelerinizi yargılamıyorum. Çünkü bence dünyada duyguların en yükseği aşktır. İnsanlara en az zararı dokunanı da odur."

"Pardaillan!" diye haykırdı, "Nedir bu anlamadığım düşünceler?"

"Öç almak..." diye devam etti şövalye. "Bunun endişeli zihinleri biraz tatmin edebileceğini itiraf ediyorum. Ama aşk, prensim... Aşk hayatın ta kendisidir. Gerisi kötülük ya da hiçbir şeydir. Sevilen bir kadının fethi, bir tahtı fethetmekten daha kıymetli ve daha ilginçtir. Hayatınızı yaşayın küçüğüm! Tanrım... Yaşamak, güzel olan her şeyi sevmektir. Büyük ovaların temiz havasını, yazın yemyeşil ormanları, kışın karla kaplı toprağı, ürkek ve yalvaran gözlerle bakan hayvanı, yoldan geçen zavallı adamı... hepsini seviyorum ben! Siz de sevin! Nerede olursanız olun, hayatı sevin. Hepsinden önemlisi gün ışığının parlaklığında gördüğüm, en zarif varlık olan Violetta'nızı sevin..."

IX. Charles'ın oğlu ürperdi. Yüreği sevgi ve umutsuzlukla kabardı. Ve aslında o biraz şair, biraz müzisyen, tek mutluluğu başını Marie Touchet'nin göğsüne yaslamak olan IX. Charles'ın oğluydu.

"Zavallı küçük!" diye tekrarladı Pardaillan. "Hadi," dedi yüksek sesle, "böyle üzülmeyin. Dünyada çaresi bulunmayan tek şey, ölüm-

dür. Violetta'nız ölmüş olsaydı, o zaman anlardım ama..."

Charles, yavaşça fısıldadı:

"Ölmediği ne malum? Daha kötüsü var. Ya kızcağızı, o Guise alçağının kucağına atmışlara?.."

"Atmış bile olsalar, bana inanın ki, bir kadın gerçekten sevdiği erkek için kendini korumak uğrunda hiçbir fedakârlıktan kaçınmaz. Violetta sizi, gerçekten seviyorsa onu muhakkak görürsünüz."

Pardaillan gibi zeki ve gözü pek bir savaşçının delikanlıyı teselli etmek için söyledikleri, hakikaten şaşılacak kadar inandırıcı ve güzel sözlerdi. Charles epey bir zaman bu öğütleri dinledikten sonra sakinleşti. Bir koltuğa uzanarak uyumaya başladı. Gece olmuştu. Şövalye, arkadaşına şöyle bir baktıktan sonra yavaşça odadan çıktı. Kendi kendine:

"Ya ben?.. Beni kim teselli etsin? Hah! Benim teselliye ihtiyacım yok!" diye mırıldanarak aşağıya indi. Barrés Sokağı'ndaki küçük evin solunda ufak bir avlu vardı. Pardaillan ile Angoulême dükünün atları burada duruyordu. Şövalye, avludan geçerken, ahırın kapısında bir saman balyası üstüne oturmuş, dalgın dalgın konuşan iki adam gördü. Bunlar Picouic'le Croasse'dı. Önce öldürmeye niyetlendikleri, sonra da misafiri oldukları adamı görünce ayağa kalktılar. Şövalye, kendilerine evinde sadece bir gün dinlenmek için izin verdiği halde onlar birkaç gündür yerlerinden kımıldanmamışlardı. Halbuki Pardaillan onları unutmuştu ve çoktan gitmiş olduklarını tahmin ediyordu. Neden gitmediklerini sorunca ikisinden de burada dinlendikleri cevabını aldı. Bunun üzerine söylendi:

"Neden burada dinleniyor da başka bir yerde dinlenmiyorsunuz? Hem bu ne dinlenmesi böyle?.."

Picouic:

"Ah, monsenyör," dedi, "emin olun, öyle yorgunduk ki daha kendimize gelemedik bile... Koskoca arabayı yokuş yukarı iter, üstelik habire sopa yerdik."

"E, bu da kolay hazmedilir şey değil hani..."

"Efendim, biz ne olsa hazmederiz, ama dişimize göre yiyecek bulursak, tabii daha hoşumuza gider."

"Peki, burada ne yapıyorsunuz?"

"Saman balyaları üstünde istirahat ediyoruz... Sonra, Tanrı sizden razı olsun, uşağa bize yemek vermesini de emretmişsiniz. Yiyip içip yatıp sağlığınıza dua ediyoruz."

Pardaillan güldü:

"Öyle ya, yiyecek bedava, barınacak yer bedava. Bir türlü buradan kopamadınız, demek..."

Croasse, bu soruya üzgün üzgün şu cevabı verdi.

"Efendim, er–geç buradan kovulacağımızı bilmiyor değildik... O zaman kadar Belgodère'den daha insaflı bir efendi bulacağımızı ümit ediyorduk..."

Pardallian'ın gözlerinde bir şimşek çaktı:

"Hangi Belgodère bu?" dedi. "Tissanderie Sokağı'ndaki l'Espérance'da otıran cambaz Belgodère mi?"

"Üstüne bastınız, monsenyör... Ta kendisi... Geçen gece bir ara ortalıktan kaybolunca hemen sıvıştık. Fakat kaçtığımıza daha ilk günden pişman oluyorduk ki, Tanrı sizden razı olsun, karşımıza çıktınız da Devinière lokantasında bize harikulade bir ziyafet çektiniz. Lakin şu saman balyasının üstünde pineklerken aklıma gelen bir şeyi size söylemeden edemeyeceğim, efendim."

Şövalye, keyifli keyifli:

"E, söyle bakalım," dedi.

"Bizlere herhalde bir efendi gerek, monsenyör... Bu efendinin sabahtan akşama kadar bize sopa çekmemesi veya bunu yapsa bile, dayak arasında bir istirahat zamanı bırakıp karnımızı doyurması lazım... Sonra bu efendi, bizim cesaretimizi, zekamızı, hünerimizi de... Bu efendi neden siz olmayasınız, efendim."

Pardaillan:

"Bunların hepsi sizde var, demek?" dedi. "Şimdi onları bırakın da, yine Belgodère'e gelelim. Mademki Belgodère'in yanındaydınız, herhalde o genç kızın ne olduğunu da bilirsiniz."

"Acaba monsenyör, şarkıcı Violetta'dan mı bahsediyorlar?.."

"Ta kendisi. Ondan bahsediyorum. Belgodère bu kızı neden hep yanında gezdiriyordu?"

"Orasını bilmiyoruz, efendim. Bundan beş yıl kadar önce bizi,

arabayla dünya gezisine çıkarıp prensler gibi yaşatmak vaadiyle hizmetine aldığı zaman Violetta ile Saïzuma zaten bulunuyorlardı."

"Saïzuma mı? O da kim?"

"Bir falcı efendim... Galiba biraz kafadan kontak..."

"Saïzuma da Belgodère'le birlikte kayıp mı oldu?"

"Bilmiyoruz efendim. Kaçtığımızdan beri l'Espérance'a bir daha uğramadık. Lakin, monsenyör, teklifimize henüz bir cevap vermediler..."

"Ha, öyle ya... Size bir efendi lazımdı. Galiba bu efendi de ben olayım, istiyorsunuz? Hele bu akşam da burada kalın da yarın konuşuruz. Bu Saïzuma dediğiniz kadının deli olduğunu mu söylüyorsunuz? Acaba Violetta hakkında bir şeyler bilir mi?"

"Saïzuma'nın kafasındakileri bilmeye imkân mı var, efendim? Yüzünü bile doğru dürüst görmedik. Yüzünde hep kırmızı bir maske taşır. Violetta hakkında çok şey bilen Simonne'ydi, ama o zavallı da öldü, efendim."

Konuşma bu kadarla kaldı. Pardaillan, bir an sessiz ve düşünceli durdu. Sonra Angoulême dükünün kederini düşündü ve Violetta'yı bulmanın, Maurevert'i bulmaktan daha önemli olduğuna karar vererek yola çıktı. l'Espérance'a vardığı zaman, ışıkların söndürülmesi işareti çoktan verilmişti. Fakat şövalye, hanın altındaki meyhanenin kepenkleri kapalı olduğu ve dışarıya hiç ışık sızmadığı halde içeride bir hayli kalabalık bulunduğunu sezmekte gecikmedi. Henüz kapatılmakta olan kapıyı bir itişle açarak içeriye girdi. Dükkânda kadınlı erkekli yirmi kadar sarhoş kafa çekmekteydi. Şövalye, belki bir haber alabilirim ümidiyle bir masaya çökünce hemen hepsi sokak hırsızı, çapulcu ve fahişelerden ibaret olan bir topluluktan ayrılan güzelce bir kız, Pardaillan'ın masasına koştu. Şövalyenin karşısına oturup dirseklerini masaya dayadı ve gülmeye başladı. Pardaillan'ın ses çıkarmadığını görünce nihayet dayanamadı:

"Güzel asilzadem," dedi, "bana bir şey ısmarlamayacak mısınız?.."

Fakat tam bu sırada kızın ayrıldığı sarhoş kalabalığından bir adam bağırdı:

"Loïson, buraya gel... Yoksa karışmam."

Şövalye bu adı duyunca titremişti. Duyduğu isim, içindeki acı hatıraları uyandırmıştı."

Fahişeye:

"Adın Loïson mu?" dedi.

"Loïse, asilzadem."

Bu cevap, şövalyenin önündeki kadehi bir dikişte boşaltmasına yetti. İlerideki ayyaş yine sesleniyordu:

"Gel diyorum, yoksa ben oraya gelirim ha!"

"Geliyorum, Rougeaud... Bırak da şu akşamki nafakamı çıkarayım."

Pardaillan, yumuşak ve hülyalı bakışlarla:

"Al şu eküyü de, arkadaşın Rougeaud ile iç," dedi.

Kız bu cömertliğe şaşırmıştı. Ne yapacağını bilemiyormuş gibi duraladıktan sonra:

"Karşıdaki evde oturuyorum," dedi.

Pardaillan, meyhaneciyle konuşup kendisinden, Saïzuma hakkında bilgi almayı düşünüyordu. Fakat ayyaşlar ondan önce davranarak meyhaneciye seslendiler:

"Hey, şeytan herif! Getir şu kırmızı maskeli çingeneyi de falımıza baksın."

Pardaillan kimi istediklerini anlamamıştı; meyhaneciye:

"Kimdir bu kırmızı maskeli kadın?" diye sordu.

"Efendim, bana rehine olarak bırakılan bir deli karı var da..."

"Rehine olarak bırakılan kadın mı? O da nasıl şey öyle?.."

"Birkaç gün önce hana bir cambaz kumpanyası gelmişti. Her biri üç–beş kişilik yemek yiyor, bir o kadar da içiyordu. Adamlar gırtlağa kadar borçlandıktan sonra teker teker ortadan kaybolmasınlar mı? Fakat sıvışırken falcı kadını beraberlerinde götürmeyi unutmuşlar... Ben de onu burada alıkoydum. Müşterilerin falına baktırıyor ve böylece borçlarını ödetiyorum."

Meyhaneci bu bilgileri verirken ayyaşlar da falcı kadını getirtmek için gürültü patırtıyı gittikçe artırıyorlardı. Meyhanecinin, dükkânın arka kapısında gözden kaybolmasıyla yanında çingene

karısıyla belirmesi bir oldu.

Sarhoşlar, falcı kadını görünce sessizleşmişlerdi. Çizgili elbisesine bürünmüş Saïzuma'nın güzel sarı saçlarını omuzlarına dökmüştü.

Ayyaş kalabalığı arasında şimdi bir tartışma başlamıştı. Saïzuma, kendi hayatını mı anlatsın yoksa fala mı baksın? Fakat Saïzuma, bu tartışmaya aldırmadan bir fahişenin elini alarak baktı:

"Hadi çingene!" dedi meyhaneci zorla gülerek. Bize biraz hikâyenden bahset."

"Hayır, hayır!" diye homurdandı Rougeaud. O bize fal baksın!"

"Bırakın o söylesin!" diye bağırdı ayyaşlardan biri. Sonra sessizlik daha da derinleşti. Saïzuma bir hareket yaparak sessizliğin daha da derinleşmesine sebep olmuştu. Kolunu kaldırmış daha sonra elini saçlarına götürerek nazikçe buklelerini düzeltmişti.

"Beni dinleyen hepiniz!" dedi Saïzuma. Ve sonra devam etti: "Bu katedralde toplanmış lortlar, leydi hazretleri, hepiniz bana neden öyle bakıyorsunuz? Gerçeği söyledim. Sahtekârlık piskoposun dudaklarında, benimkilerde değil."

Kasvetli ama yumuşak bir sesle konuştu. Bu ses bir ürperti havası oluşturdu. Pardaillan, kadının yarattığı gizemi şaşkınlıkla dinledi.

"Dinleyin!" diye devam etti Saïzuma. İki eliyle alnına bastırdı. "Dinleyin! Çünkü felaketinizi bilmek istiyorsunuz. Bu hikâyeyi bana kim anlattı, bilmiyorum. Benimle konuşan, dinlediğim bir ses var. Ses ne diyor?"

Gerçekten dinliyormuş gibi kafasını eğdi. O sırada Saïzuma'nın yaptığı hareketle kalabalık titredi, ayyaşlar ürperdi.

"Akşam oldu," dedi çingene yavaşça... "Görkemli bir handa her şey huzurlu ve büyük, açık bir pencereden bir genç kızın hayranlıkla seyrettiği bir katedral görünüyor. Aptal! İşte bu kilisede felaket sona erecekti. Genç kız neden katedralin sessiz ve tehditkâr yüzünü seyrediyordu? İşte burada nazikçe gülümsüyor... Ne de mutlu... Yanında sevdiği kişi oturuyor. Ellerini tutuyor. Coşkulu bir ruhun içinde bu asilzadenin ona söylediklerini dinliyor. Ve bu görkemli hanın sonunda yaşlı, kör bir baba istirahat ediyor."

Saïzuma bir an durdu. Gözleri kırmızı maskesindeki deliklerden uzaklara bakıyordu. Kimse ne olduğunu bilmiyordu.

"Yaşlı, kör baba dinleniyor," diye devam etti ve başını salladı: "Kızına güveniyor ve uyuyor... En azından ona inanıyor. Ve sevgilisi de buna inanıyor. Birdenbire dudaklarını birleştirmek üzere yaklaşıyorlar. Kapı açıldığında öpüşecekler..."

"Vay canına!" diye solgun bir kız mırıldandı.

"Kapıyı kim açtı? Babanın ta kendisi... Ellerini uzatıp kızına seslenen yaşlı, kör baba! Âşık doğruluyor... Kız korkudan titriyor... Kiminle konuşuyordun yavrum? Kimseyle baba! Elbette kızın odasında kimse yok... Ya sevgilisi... Ne kadar akıllı ve sinsi, odanın sonuna doğru gitmiş nefes almıyormuş gibi yapıyor. Genç kızın ayağa kalkıp babasının yanına gidecek hali bile yok. Kör adam... Titreyen adımlarla kızının yanına gelip ellerini tutuyor. Ellerin buz gibi olmuş kızım! Hava rüzgârlı babacığım. Sesi nasıl da titriyor. Korkudan ölmek üzere olan kızın gözleri hareketsiz sevgilisine odaklanıyor. Başka bir yalan arıyor. Hep yalan söylüyor..."

"Zavallı genç kız..." dedi Loïse.

Saïzuma duymadı. Hüzünlü bir şarkı söyler gibi devam etti:

"Kör adam ölü bakışlarını etrafına çeviriyor. Ah! Sanki bir şey görmeyi beklermiş gibi. Ya görseydi? Kızım, yavrum! Burada kimsenin olmadığına emin misin? Tabii baba, kesinlikle eminim! Yemin et, yavrum! Saçlarım üzerine yemin et! İncil üzerine yemin et! O zaman yalnız olduğuna inanacağım. Biliyorum ki saf bir ruhun var... Yalan yere yemin etmek istemezsin. Kız kıvranıyor... Sanki ölecekmiş gibi hissediyor. Yemin! Yemin ederim baba! Neden devam etmiyorsun kızım? Sevdiğinin o bakışları altında devam eder genç kız. Babam, senin ak saçlarına ve İncil üzerine yemin ederim ki burada ikimizden başka kimse yok. Zavallı baba gülümser... Kızından özür diler... Of... Yalan yere yemin eden bu kız... Felaketin onu yakalayıp uçuruma sürükleyeceğini hissediyor..."

"Zavallı kız!" diye tekrarladı Loïse.

Saïzuma sustu.

"Sonra?" diye sordu başka bir ayyaş.

Ama belki de Saïzuma'nın zihninde ani bir yön değişikliği olmuştu. Vurgulu, dokunaklı değişen sesiyle:

"Zindanın dibinde kendime bakarak başkalarının ruhuna bak-

mayı öğrendim. Lortlar ve leydiler... Bu çingene her şeyi bilir, her şeyi görür... Onun için gelecek, bir perdenin arkasında saklı değildir! Kim geleceğini bilmek ister? Kim Saïzuma'nın falını öğrenmek ister?"

Bu sözler şüphesiz ki Belgodère tarafından tıpkı bir ders gibi öğretilmişti.

"Yaklaşın!" diye aynı ses tonuyla devam etti.

"Ben! Ben!" diye bağırdı fahişenin biri, ağlıyordu da.

"Uzun yaşayacaksın," dedi Saïzuma. "Ama ne zengin olacaksın ne de mutlu!"

"Lanet olsun!" diye bağırdı. "Birkaç senelik ömrüm dışında bana servet veremez misiniz?"

Loïse elini çoktan çingeneye uzatmıştı.

"Sevdiğine dikkat et, o sana zarar verecek."

Arka arkaya birkaç ayyaş ve birkaç fahişe daha ellerini uzattı. Çingene de kısa birkaç cümle söyledi. Belki de o an aldığı ilhama göre söylüyordu.

Bu sırada ayyaşların en zorbası Rougeaud da elini uzatmıştı.

Saïzuma:

"Senin kanın akacak. Gözünü aç..." dedi. "Senin hançerine üstün gelecek bir kılıç var."

"Haydi oradan... Atıp durma, falcı karı... Paris'te benim hançerime üstün gelecek kılıç mı olurmuş?"

"Ben sana bu kadar söylerim."

Rougeaud, masaya müthiş bir yumruk indirerek ayağa fırladı. Çingeneyi kolundan tutarak:

"Uğursuz karı, sörünü geri al," dedi. "Eğer almazsan şimdi pis kanını şuracığa akıtırım!"

Rougeaud, arkadaşları arasında kabadayı geçiniyordu. Kimse kendisine ses çıkaramıyordu. Sarhoş herif, çingene kadının, kendisini büyülediğini sanmış, onu hırpalamaya başlamıştı. Fakat tam bu sırada omuzuna balyoz gibi bir yumruk inince sallandı ve hızla arkasına döndü:

"Vay vay... Loïse'in âşığıymış be!.." dedi.

"Madam," dedi, "benim de falıma bakar mısınız?"

Saïzuma birden titredi:

"Madam mı dediniz? Yıllar var ki bana bu sözü söyleyen olmadı. Çok önceleri evet, çok önceleri söylerlerdi."

Pardaillan dikkat kesilmiş, dinliyordu. Fakat tam bu sırada Rougeaud haykırdı:

"Bu karının, senin falına bakması hoşuma gitmiyor!"

Pardaillan, yavaş yavaş başın kaldırdı:

"Dostum, sana faydalı bir nasihat vereyim mi?"

"Benim nasihate ihtiyacım yok. Burada senin ne işin var? Sizin gibi kibarlar, buraya benden izin almadan giremezler. Hemen buradan bas git..."

Rougeaud, sakin konuşuyordu. Fakat meyhanedekiler bu sükûnetin altında ne müthiş bir hiddetin saklı olduğunu biliyorlardı. Pardaillan:

"Ya gitmezsem?" diye, dudaklarında ince bir gülümsemeyle gözleri parlarken sordu.

Haydut bağırdı:

"Ben de seni kulağından tutar, kapı dışarı ederim."

Haydut böyle diyerek iki elini havaya kaldırmış, Pardaillan'a yaklaşırken, meyhanedekiler, yabancının başına gelecek felaketin korkusuyla titriyorlardı. Saïzuma hareketsiz kaldı, Loïse yüksek bir çığlık attı. Fakat Rougeaud, ellerini uzatmaya vakit bulamadan göğsüne yıldırım hızıyla öyle bir yumruk inmişti ki sendeleyip masalardan birine çarptı ve masayla birlikte yere yuvarlandı. Ne var ki Rougeaud dayanıklı adamdı. Düşmesiyle kalkması bir oldu. Arkadaşlarına:

"Haydi!" diye emir verdi. "Gebertin şu asilzadeyi!.."

Haydutlar, hep birden hançerlerini çekip hücuma hazırlanmışlar, fahişeler de tehlike alanından mümkün olduğu kadar uzağa, bir köşeye çekilmişlerdi. Fakat meyhanedekiler, birdenbire yerlerine mıhlanmış gibi kalakaldılar. Pardaillan, Rougeaud'u kıskıvrak yakalamış, havaya kaldırdıktan sonra bir masanın üstüne yatırmış, bir eliyle

boğazına basarken ötekiyle de hançerini çekip göğsüne dayamıştı. Kendisine saldıranlara:

"Bir adım atarsanız, bana bu mendeburun canını aldırtmış olursunuz," dedi.

Rougeaud, bu demir pençe altında neye uğradığını şaşırmış, hiddetinden kuduracak hale gelmişti. Bir yandan kıvranırken bir yandan da arkadaşlarına bağırıyordu:

"İleri! Atalın be!.."

Sonra Pardaillan'ın hançeri Rougeaud'un göğsüne saplanıverdi ve oluk gibi kan fışkırdı.

"Ben demiştim," diye mırıldandı Saïzuma.

Haydutlar, bunu görünce biraz gerilediler. Rougeaud, son bir gayretle kurtulmak istedi ve hırıltılı bir sesle:

"Yetişin! Ölüyorum... Ölü..." diyebildi.

Arkadaşlarından en azılıları küfürler savurarak atıldılar. Fakat Pardaillan, haydudu kavradı ve birkaç adım geriledikten sonra kaldırdığı gibi saldıranların üstüne fırlatıverdi. Altı hayduttan dördü koca Rougeaud'un vücut darbesiyle yerlere serildiler. Fahişeler, sevinç içinde:

"Yaşasın güzel asilzade!" diye bağırıştılar.

Haydutlar, fena halde ürkmüşlerdi. Kaçışmaya başladılar... Kaçarken başlarını çevirerek şövalyeye bakanlar, Pardaillan'ı, kollarını kavuşturmuş, güler bir halde görünce daha beter ürktüler. İçlerinden:

"Şeytan mıdır, nedir?" diyenler oldu.

Pardaillan sakin sakin, Saïzuma'ya döndü:

"Madam, size bir hizmette bulunabilir miyim?" diye sordu.

"Beni buradan götürün."

Pardaillan ayağa kalktı ve meyhaneciye seslendi:

"Kapıyı aç!.."

Fakat meyhaneciden önce birkaç müşteri daha çevik davranmış, kapıyı açmışlardı. Pardaillan gülümsedi. Saïzuma'nın elinden tutarak salonu, kendisine korkuyla yol veren haydutların arasından boydan

boya geçti. Yerde Rougenud'un kanlı ve baygın vücudu yatıyordu. Loïse, ağlayarak yaralı haydudum başına soğuk su döküyordu.

Pardaillan, fahişeye bir altın uzatarak:

"Bana darılma," dedi. "Ölmedi. Birazdan kendine gelir. Bu parayı sana, adın Loïse olduğu için veriyorum."

Meyhaneden ayrılmadan önce cebinden çıkardığı bir avuç gümüş ve bakır parayı ortalığa serperek:

"Bir daha böyle bir şey yaparsanız, cezanız çok ağır olur, Şövalye Pardaillan, bu seferlik sizi affetti," dedi.

Pardaillan, Saïzuma ile dışarıya çıkarken, meyhanenin içinde de alt alta, üst üste, bir para kapışması başlamıştı.

Gece karanlıktı. Şehir derin bir uykuya dalmıştı. Dar sokaklardan epey bir zaman yürüdüler. Pardaillan birdenbire:

"İşte sizi o meyhaneden çıkardım. Şimdi gideceğiniz bir yer var mı?" diye sordu. "İsterseniz benimle beraber gelin. Sizi bir yerde misafir edeyim. O evin sahibi madam sizi teselli eder."

Saïzuma başını salladı:

"Ben içinde acı çektiğim ve hâlâ da çekmekte olduğum bu şehirden çıkıp gitmek istiyorum," dedi. Beni buradan çıkarın. Çıkarmazsanız, size lanet okurum!"

Kadının acıklı sesi, Pardaillan'ı çok duygulandırmıştı:

"Peki," dedi, "benimle gelin."

Yürüyerek Montmartre kapısına kadar geldiler. Pardaillan, oradaki nöbetçi çavuşa biraz bahşiş vererek kapıyı açtırttı. Birlikte şehirden çıktılar. Şimdi Montmartre sırtına doğrulmuşlardı. Şövalye, yolda düşündü: "Croasse ile Picouic yalan söylememişler. Bu kadın deli... Ağzından bir laf almak mümkün değil.

Fakat yine de kadına bir şeyler sormaktan kendini alamadı:

"Çoktandır Belgodère'in yanında mısınız?"

"Evet. Çok kötü bir adamdır o. Fakat kardinal kadar değil..."

"Ya Violetta?.. Onu da tanırsınız herhalde değil mi?"

"Onu tanımıyorum. Tanımak da istemiyorum!"

Pardaillan şaşırdı:

"Neden? Onu sevmiyor musunuz?.. Halbuki pek iyi bir kızdır."

"Onun yüzüne baktıkça acı duyuyorum. O bana çok şeyler hatırlatıyor. Acı şeyler... Ondan bahsetmeyelim, rica ederim."

Pardaillan, kadını Montmartre tepesine çıkarmıştı. Zavallıyı oradaki manastırda misafir bırakmak ve rahat bir yürekle tekrar Paris'e dönmek istiyordu. Kadına:

"Madam artık Paris'in dışındasınız."

"Şimdi sizi, kimsesizleri misafir eden temiz bir yere götüreceğim," dedi. "Birkaç gün orada dinlenin. Sonra yine gelir, sizi alırım."

"Sahi mi? Yine gelip alacak mısınız? Siz çok iyi yürekli bir insansınız!"

Pardaillan, manastırın kapısını çaldı. Açan kadın, şövalyeye o kadar garip ve davetkâr bir tarzda gülümsedi ki Pardaillan şaşırdı:

"Affedersiniz, burası Bénédictines Manastırı değil mi?" diye sordu.

"Evet efendim. Sayın annemiz Claudine de Beauvilliers idaresindeki Bénédictines Manastırı burası."

"Söylediğiniz ismi hatırlamıyorum. Buraya bir kadını birkaç gün misafir etmeniz ricasıyla gelmiştim."

Üstünde rahibe elbisesi taşımamasına rağmen sörlerden olduğu anlaşılan kadın, Saïzuma'ya baktı:

"Annemiz Caudine de Beauvilliers bu gibi dinsizlerin, manastırın özel bir kısmına alınmasını uygun görür," dedi. "Ben de kendisini oraya götüreceğim."

"Zaten bir–iki gün sonra gelip kendisini alacağım."

"Ne zaman isterseniz, asilzadem."

Saïzuma içeriye girdi. Kıyafetsiz rahibe, şövalyeyi hayrette bırakan manalı bir gülümseyişle kapıyı kapadı. Pardaillan da bu acayip manastırı ve rahibesini düşüne düşüne Paris'e döndü.

ON ALTINCI BÖLÜM
JACQUES CLÉMENT'İN HAYALİ

Fausta'nın, Paris'in göbeğindeki, dışı harap, içerisi bir saray kadar muhteşem konağında, vaktiyle Pardaillan'ın kabul edildiği küçük salondayız. Bu salonda Fausta ile evvelce kendisini Pressoir de Fer adlı gizli zevk evinde gördüğümüz, Montmartre Manastırı Başrahibesi Claudine de Beauvilliers, baş başa vermişler, konuşuyorlardı. Bu konuşma, epeydir devam etmekteydi. Fausta, bir an sustuktan sonra sordu:

"Şarkıcı kız da manastırda, değil mi?"

"Evet efendim. Kendisini manastırın emin bir yerine koyduktan sonra, başına Belgodère'i nöbetçi diktim. Yalnız kafamı kurcalayan bir şey var, madam: Bu Violetta ölüme mi mahkûm?"

"Evet. Fakat öldürülmeden önce kirlenmesi, namusunu ve şerefini kaybetmesi, bekâretiyle övünemeyecek bir duruma gelmesi lazım. Bu işi siz yoluna koyacaksınız. Anlaşıldı mı?.."

Claudine, utanmış gibi kızararak eğildikten sonra salondan çıktı. Fausta:

"Bir de kızarıp bozarıyor," diye düşündü. "Yemedikleri halt kalmaz, sonra da bunun lafını etmeye gelince, utanırlar... Ben henüz erkek yüzü görmemiş olduğum halde, bütün bunların utanır göründükleri üzerinde serbestçe konuşmaktan çekinmem."

Fausta, salonda bir aşağı bir yukarı gezinerek düşünmeye devam etti. Kısa bir an durdu. Yüzü aniden bembeyaz oldu ve göğsü kabardı. Bir an için şaşkın bakışları, şüphesiz gözlerinin önünde süzülen bir görüntüde sabit kaldı. Bu kadının içinde korkunç bir mücadele vardı.

"Ben neden başka kadınlara benzemiyorum? Çünkü yeryüzünde başarılacak ödevlerim var. Eğer kalbimde herhangi bir erkeğe karşı

ufacık bir zaaf belirirse, o kalbi, elimle söker atarım..."

Mermer beyazlığındaki güzel ve düzgün elleriyle göğsünü paralayacakmış gibi tuttu. Sonra sakinleşerek gülümsedi. Kendine sonsuz bir güven duydu. Tam bu sırada içeriye gayet güzel ve neşeli bir genç kadın, gülümseyerek girmişti. Kadının çok serbest ve hareketli bir görünüşü vardı. Bu yüzden, bir ayağının hafifçe aksamakta olduğu zor fark ediliyordu. Bu kadın, Marie de Lorraine, Montpensier düşesiydi. Yani Guise dükünün kız kardeşiydi. Fausta onu görünce candan bir tavırla sordu:

"Ne o?.. Yüzünüzden anladığıma göre önemli haberleriniz var galiba? İyi haberler mi bari?.."

Kadın, bir koltuğa oturdu:

"Hem iyi, hem de kötü haberlerim var," dedi.

"Öyleyse önce şu kötü haberleri bir sıralayın bakalım..."

"Efendim, kötü haberlerim, abimle ilgili olanlar... Guise dükü, Catherine de Médicis ile anlaşmış... Bu yetmiyormuş gibi, küçük şarkıcı kıza olan ilgisi kızın ortadan kaybolmasıyla bir kat daha arttı."

Fausta'nın bakışları karanlıklaştı. Montpensier düşesinin ona gerçekten de sert bir darbe indirdiğini anlayabilirdi.

"Anlatın!"

"İşte burada! Her şeyden önde kardeşimin yaşlı kraliçeyle konuştuğunu bilin."

"Biliyorum, geçin bunu!"

"Ama bu konuşmada ne olduğunu biliyor musunuz?"

"Tamamen!" dedi Fausta farklı bir sesle.

"Henri'nin kendisinden aldım."

"Böylece dükün en çok korktuğu engel ortadan kalktı. Artık zaferini engelleyen hiçbir şey yok mu?"

"Evet, hanımefendi! Kanıt da kralın tahtını bir an önce ele geçirmek istemesidir."

"Peki Guise'in bunu yapabileceğinden emin misiniz?"

Bu soruda bir ironi varsa da, en azından Montpensier düşesinin

bunu anlamadığı kadar iyi bir şekilde gizlemişti. O yüzden cevap verdi:

"Kesinlikle hanımefendi! Abim takdire şayan bu planı bana anlattı. Anladığıma göre abim Guise dükü, Kraliçe Catherine'i avucuna almış," dedi. "Planını bana da anlattı. Ana kraliçeye boyun eğer gibi görünerek Kral III. Henri'ye yanaşacak... Kendisiyle konuşup anlaşmak istediğini söyleyecek. Bu sırada yanında en cesur adamları bulunacak, madam... Ben de tabii bunlar arasında olacağım... Bu fırsat elimize geçince, Henri'yi yakalayıp bir manastıra tıkacağız. Tabii, manastıra girerken saçların da keseceğiz!"

Montpensier düşesi, bir kahkaha attı. Fausta ciddi duruyordu.

"Gerçekten takdire şayan," dedi basitçe.

"Hem de Henri'nin saçlarını ben kendi elimle keseceğim," dedi. "Bakın madam, makasımı hazırladım bile..."

Marie de Lorraine, boynunda bir zincirle asılı duran altın makası gösterdi.

Fausta sordu:

"Kral III. Henri'ye bu kadar kızgınsınız demek?"

"Elbette kızgınım... Bütün saray halkının önünde bana, ayakkabılarımdan birinin ökçesini, ötekinden daha yüksek yaptırmamın doğru olacağını söylemişti. Kaba herif!.. Saray halkı yüzüme gülerken, ben hiddetimden hüngür hüngür ağlamıştım!.."

Küçük ve sevimli düşesin gözlerinde yaşlar belirmişti. Teselli bekleyen bir tavırla Fausta'ya sordu:

"Söyleyin, rica ederim. Ben çok topallıyor muyum, Tanrı aşkına?.."

Bir yandan da ayağa kalkarak gayet çabuk birkaç adım attı. Fausta:

"Hayır güzelim, asla topallamıyorsunuz, böyle bir canavarlığı desteklemek için Hérodes'in sapık ruhuna sahip olmak gerekir," dedi.

"Böyle bir şeyi iddia etmek için insanda kafa olmamalı..."

Montpensier düşesi, memnun bir tavırla durdu. Kendisinin söylemediği, Fausta'nın da bilmezlikten geldiği bir şey varsa o da, güzel

düşesin vaktiyle Henri için yanıp tutuştuğu halde, onun tarafından şiddetle reddedilmiş olmasıydı. Hiç şüphesiz, III. Henri'ye beslediği kin de bundan ileri geliyordu. Fausta sordu:

"Başka ne haberleriniz var?"

"Annem Paris'e geldi madam."

"Ya!.. Demek Nemours düşesi burada, öyle mi?"

"Evet, burada. Kendisi Sixtus ile görüştükten sonra o hain ihtiyara müthiş kin bağlamış. Anneme gizlice seçilen yeni papadan bahsettim. Bana derhal bu papanın tarafını tutacağını söyledi. Yalnız yeni papayı tanımak istiyor..."

Fausta çok memnun olmuştu:

"Bak, bu cidden iyi bir haber," dedi. "Ben ona yeni papayı tanıtırım. Başka ne haber var?"

"Kötü bir haber daha var efendim. Guise dükü, karısı Catherine de Clèves'le barıştı. Daha doğrusu karısını, iki saatlik bir kavgadan sonra affetti. Ben bu kavgayı şöyle biraz dinledim. Düşes, Kont de Loignes'nin öldüğünden, artık çılgınlıklarına son verdiğinden bahsetti. Abim de kendisini Lorraine'ye sürdü ve iş böylece kapandı.

"Abiniz pek yufka yürekli bir adam, Marie!.."

"Bana kalırsa abim karısına pek ilgi duymuyor. Şimdi aklı fikri hep o şarkıcı kızda... Paris'i allak bullak edip onu bulacağına yemin ediyor..."

Fausta'nın yüzünde hafif bir gülümseyiş belirdi. Epey bir zaman düşündükten sonra:

"Ben abinizle kraliçenin ne konuştuğunu biliyorum," dedi. "Abiniz bu işte fena patladı."

"Nasıl olur madam?"

"Ne yazık ki böyle oldu. Guise dükü, III. Henri ölünceye kadar uslu oturacağına söz verdi."

"Yani Parislilere ve Kutsal Birlik'e ihanet mi etti demek istiyorsunuz?"

"Bu ihanet değil, Marie... Buna siyaset derler... Abiniz ava giderken avlandı. Bir yıl, III. Henri ölecek diye bekleyecek!.."

Montpennier düşesinin keyfi kaçmıştı:

"Vah vah!.. Demek Henri'den öç alamayacağım!.."

Fausta, karşısındakinin yüzüne dikkatle baktı:

"Hayır!.." dedi. "Eğer bana inanıyorsanız."

"Size inanıyorum, madam!.. Siz benim gerçek kraliçemsiniz... Ne emrederseniz yaparım... Henri de Valois'dan öç olmak için her şeyi yapmaya karar verdim."

Fausta birkaç dakika düşündü. İkna gücü veren tuhaf bir tatlılıkla:

"Marie!" dedi. "Sizin ailenizin güçlü başı sizsiniz. Valois'nın yok olması ve Guise hanedanının tahta geçmesi sizin sayenizde olacak. Üç kardeşinizden birisi olan Mayenne düşündürücü, ince anlamlı, güzel ve hoş karşılanan bir söz söyleyemeyecek kadar şişman. Eminim ki güzel bir hamur işi için ruhunu satar! Kardinal olan diğeri, mantıklı iki fikri bir araya getiremeyecek kadar kaba bir asker! Ya üçüncü olan düke ne demeli? Tam bir aşk aptalı! Çingeneye olan tutkusu yüzünden herhangi bir şeyi yapmaktan aciz! Annenize gelince, o hâlâ Poltrot de Méré'de. Kocasının öldürülmesinden bu yana, evrenin Huguenotları öldürmekten başka bir amacı olmaması gerektiğine inanan... Asil bir varlık! Yalnız siz her şeyi görebilir ve anlayabilirsiniz evladım! Durum tehlikeli. Her şeyi aynı anda kurtarmak istemez misiniz?"

"Ben hazırım, madam!.. Emredin... Ne yapmalıyım?"

"Henri de Valois ölmeli. Onu biçmeyi istemek o kadar güzel ki... Ve sizin altın makasınızı kullanırken şahane bir zarafetiniz var," dedi Fausta. "Eğer III. Henri ölmezse Catherine de Médicis size korkunç bir felaket hazırlayacak!

Güzel düşes sanki bir mücevherden bahseder gibi cinayetten bahseden bu kadını ürpererek dinledi. Fausta hâlâ derin düşüncelere dalmış gibiydi. Onun bu hali düşesi korkutmuş olacak ki, Fausta sakin görünmesine rağmen, onun düşüncelerini kesmeye cesaret edemedi.

"Şu halde Fransa kralının ölmesi lazım geldiği konusunda benimle hemfikir misiniz?.."

"Tamamıyla madam!.."

"Zaten Fransa kralı, tarafımdan idama mahkûm edilmiştir!"

Düşes heyecanla:

"Peki onu kim idam edecek?" diye sordu.

"Siz, Marie!.."

Düşes sapsarı kesilmişti. Fausta soğuk bir tavırla:

"Meseleyi anlatayım," dedi. "Guise dükü, Catherine de Médicis'e Henri'nin ölümünü bekleyeceğine dair söz verdi. Ana kraliçe de ona, Henri'nin ölümünden sonra kral seçileceğini vadetti. Fakat bütün bunlar boş laf... III. Henri daha on yıl yaşayabilir. İhtiyar kraliçe vakit kazanmak ve bu arada Guise ailesinin kökünü kurutmak istiyor!.. Vakit geçmeden işe başlamak, yoksa ölümlerden ölüm beğenmek gerekecek Marie!.."

Marie de Montpensier titredi:

"Ben insan canına kıyamam!.. Ellerimle onu nasıl öldürürüm?"

"Halbuki şu güzel başınız cellat satırı altına yatırılırken III. Henri'nin kılı bile kıpırdamaz. Guise ailesi, Fransa kralıyla mücadelede çok ileri gitti. Bu yoldan geri dönemez. Ya siz mahvolacaksınız ya da Valois hanedanı sönecek. Bu bir ölüm-kalım savaşıdır... Ama siz hâlâ insan öldüremeyeceğiniz inancındaysanız, ben ne diyeyim? Hoşça kalın güzelim, gidip kafanızı kesme tahtasına koyduğunuzda sahip olacağınız son gülümsemeyi düşünün."

Montpensier düşesi bembeyaz kesilen bir yüzle:

"Durun, durun," dedi. "Mademki iş böyle... O halde Henri'yi kendi ellerimle öldürürüm!.."

"Demek aklınız kesti. Halbuki bence o güzel ellerinizi kana bulamanız hiç doğru değil... İçinizdeki intikam hissini başka birine aşılasanız, olmaz mı?"

Düşes heyecandan pürüzlenen bir sesle:

"Böyle bir sırrı kime açabilirim?" dedi. "Sır vereceğim kimsenin de kalbinde kral ailesine karşı büyük bir kin yatması lazım gelmez mi?"

"Aşk, her şeyi yaptırır... Size âşık birisi de yok değil..."

Bu sefer Marie de Montpensier kıpkırmızı oldu. Elleri titriyordu.

"Yoksa Jacques'tan mı bahsediyorsunuz?"

Fausta birdenbire sert bir tavır takındı:

"Evet," dedi. "Bu işi rahip Jacques Clément yapar. Sizi deli gibi seviyor. Size tanrı gibi tapıyor... Siz onun için elleri titreten bir sefahat meleği ve yüreğe kudretli tılsımlar akıtan bir aşk meleğisiniz... Onun yüreğine bu intikam hissini aşılayabilirsiniz..."

Düşes mahzun mahzun gülerek:

"Zavallı Jacques," diye söylendi.

Fausta ise işin peşini bırakmadı:

"Sizi küçük düşüren adamın ölmesini, abinizin Fransa tahtına oturmasını, sarayın en güzel kadını olmayı istemez misiniz?"

"İsterim!.."

"O halde hiç durmayın kızım... Hemen dediklerimi yapmaya koşun!.."

Düşes, zihni allak bullak olmuş bir halde eğildi:

"Ah, madam," dedi. "Kendisinde müthiş inandırma kudreti bulunan; insanı önünde sonunda hâkimiyeti altına alan bir kadınınız... Tanrı aşkına, kimsiniz siz?.."

Fausta hükmeder bir tavırla:

"Ben," dedi, "gizli Kardinaller Meclisi'nin Fransa'ya gönderdiği, bundan böyle kilisenin mukadderatını koruyacak olan Papa I. Fausta'yım! Kilisenin kaderine ihanet eden Sixtus'a karşı savaşmak için seçilen benim. Yüksek sesle konuşan benim, çünkü size söylediğim söz Tanrı'nın sözüdür!"

Montpensier düşesi şaşkına dönmüş bir halde geriledi. Karşısındaki kadını o kadar yüksek, o kadar erişilmez bir seviyede gördü ki elinde olmaksızın diz çöktü. Fausta ona doğru bir adım attı. Düşesi yerden kaldırarak alnından öptü ve:

"Haydi, şimdi gidin kızım," dedi. "Siz benim meleklerimden biri olacaksınız!.."

Düşes bir köle gibi itaatkâr, çıkıp gitti.

ON YEDİNCİ BÖLÜM
JACQUES CLÉMENT'İN HAYALİ (DEVAMI)

Jacobin mezhebinden papazların manastırı, Saint-Jacques Sokağı'nda şehir surlarının bitişiğindeydi. Ayaklarına bugünkü bulvara adını bırakan Saint-Michel hendekleri kazınmıştı. Manastırdan çok uzakta olmayan Notre-Dame des Champs kapısı açıldı. Bu kapının ötesinde aralarında birkaç eğlence evinin yükseldiği iyi bakılmış bahçeler vardı. Huzurlu ve neredeyse hüzünlü bir yerdi. Orada, evlerin gölgesine itilmiş çimenlerin üzerinde yalnızca rahiplerin sessizce kaydığı görünüyordu.

Manastırın başkanı Bourgoing adlı bir rahipti. İyi kalpli olduğu söylenirdi, ama sözünü hiç sakınmadığı için pek sevilmezdi. Bütün rahipler gibi o da gırtlağına ve rahatına düşkün bir adamdı. Ayrıca Guise'in destekçisiydi. Henri de Valois'yı da derin bir korku içinde, göz önünde tutuyordu. Tespih Birliği'nin kurulmasında büyük katkıda bulunmuştu. Hatta o birliğin bilinen sözünü de popüler hale getiren oydu:

Kimin boynunda yoksa tespihi, hak eder yuları.

Zaman zaman şaka yapan bir adamdı. Barikatlar Günü'nden birkaç ay önce Paris, III. Henri'nin gözdesini kızıştırmaya başladığı halde, Başrahip Bourgoing bir gün üstü kapalı bir şekilde abartılı harcamalarını kınadığı, müsrif bir para yiyici olan, Épernon dükü ile buluştu. Épernon bu duruma karşı kâfirleri yok etmek için döktüğü kandan dolayı çok para harcamaya hakkı olduğunu söyledi. Fakat bu küstah bir yalandı.

Bourgoing hiçbir şey söylemedi. Ancak birkaç gün sonra Paris'te ilk sayfası büyük harflerle yazılmış bir broşür yayınladı:

Épernon dükünün kâfirlere karşı yaptığı büyük silahlar.

Broşürü alanlar sayfalarını karıştırdı. Ama sayfaları boş buldular.

Her sayfada sadece şu kelime yazılıydı:

Hiç.

Başrahip bu masum şakasına güldü. Épernon dükü ise neredeyse sarılık geçiriyordu.

Jakoben Manastırı'na gittiğimiz akşam rahip, geniş bir koltuğa rahatça oturmuş, ellerini karnında birleştirmiş, gözleri yarı açık, yaşayan bir tezatlık gibi görünen rahiplerden birini dinliyordu. Sıska, dünya nimetlerinden elini etiğini çekmiş birine benziyordu. Solgun yüzünü bir ateş gibi aydınlatan iki büyük gözü vardı. Büyük bir günahın itirafını yeni dinlemiş olacak ki, başını öne eğdi ve gülümsedi.

"Hımın!" dedi sonunda Bourgoing. "Belli ki oğlum, her zaman can almaya hazır olan iblisle karşılaşma riskini aldığınız bu mağaraya girmekle yanılmışsınız! Ve siz, oğlum! Bu kadınların yarı çıplak olduğunu mu söylüyorsunuz? Ve onların bu utanmaz tavırlarının sizin içinizi şehvet şeytanlarıyla doldurduğunu mu söylüyorsunuz?

"Vah vah! Pederim, hepsi çok doğru," dedi rahip umutsuz bir tavırla.

"Unutma ki vücut güçsüzdür. Ama sonunda... Clément kardeş, direndiniz mi?"

"Evet, peder."

"Peki ya zafer? Kısacası bu imtihanda galip mi geldiniz?" diye ekledi hararetli bir şekilde.

"Bu beni biraz da olsa teselli ediyor, peder. Kaçabildim..."

"Bunun çok güzel olduğunu biliyor musunuz, Clément kardeş? Yani ihtiyatsızca günah işlediniz! Yüreğinize dadanan kötü ruhlara yenilmediğinizi umarım Jacques!.."

Rahip üzgün bir tavırla:

"Yenilmedim, efendim," dedi. "Kendimi tam kötülük şeytanının eline teslim edeceğim sırada aklım başıma geldi... Tanrı beni korudu ve o rezalet yuvasından kaçıp kurtuldum!.."

"Aferin Jacques! Çok iyi yapmışınız. Şu halde günah işlemiş sayılmazsınız! Fakat günaha teşebbüs etmek de bir suçtur. Dört gün sade ekmek ve suyla oruç tutacaksınız. Geceleri üç defa tövbe du-

asını okursunuz. Tanrı suçunuzu bağışlar... Haydi, hemen oruca ve tövbe dualarına başlayın!.."

Rahip eğildi ve dışarı çıktı, kollarını göğsünde kavuşturdu, kukuletasını gözlerinin üzerine indirdi. Uzun ıssız koridorlardan geçerek hücresine döndü. O çıkar çıkmaz başrahip ayağa kalktı, bir kapıyı açmaya gitti ve sonra tamamen kara bir pelerinle sarınmış bir kadın içeri girdi... Bu Montpensier düşesiydi.

"İşittiniz mi?" dedi Bourgoing.

Düşes içini çekti:

"Zavallı, günahtan pek korkuyor. Fakat ya benimle işleyeceği günaha dayanamazsa?.."

Manastır başkanı içini çekerek düşesin güzel yüzüne, çekici vücuduna baktı:

"Ah, madam," dedi. "Benim de günaha dayanıp dayanamayacağımı bir deneseniz..."

Fakat hemen kendini toparladı ve taşıdığı başrahip kılığına yaraşır bir ağırbaşlılık takınarak:

"Ah!" diye söylendi. "Kilisemizi korumak için daha ne gibi çarelere başvuracağız Tanrım?"

Dilber düşes bir koltuğa oturmuştu. Başrahip de, kadını yiyecekmişçesine süzerek karşısına geçti. Uzun uzun konuştular.

Jacques Clèment hücresinde, Pressoir de Fer'de işlediği günahı affettirmek için harıl harıl dua etmekle beraber düşesin hayalini bir türlü gözlerinin önünden silemiyordu.

"Günah bende!" diye fısıldadı. "Gördüğüm ilahi figür değil, onun sureti! Tanrım, naçizane kuluna merhamet et..."

Jacques Clèment kürsüye çıkarak günahı nasıl işlediğini anlatmak suretiyle öbür meslek arkadaşlarını da uyaracaktı. Fakat sıra yediği yemeklerin, içtiği içkilerin tarifine gelince dinleyiciler arasında bir hareket belirdi ve ağız şapırtıları duyuldu. Kara ekmek yemek ve kötü şarap içmekle ömür geçiren manastır yerlileri bu iştah verici hikâyeye dayanamamışlardı. Hele genç papazın, gördüğü açık açık kadınları anlatışı bütün papazları heyecandan heyecana düşürdü. Ne çare ki başrahibin lafı keserek:

"Dua edelim..." diye bağırması adeta pişmiş aşa soğuk su katıyordu. Bu hikâye bitince dua edildi ve sonunda başrahip:

"Kardeşlerim," dedi. "Kendimi mahvolmuş bir yere girmekle ve cenabet şeyleri görüp tatmin olan gözlerimle cezalandırıyorum."

Belirsiz bir titreme papaz cübbesini karıştırdı. Büyük bir sessizlik oldu. Kapüşonların altından bakan gözler Clèment kardeşe odaklandı. Clèment kardeş titriyordu. Boğazını acı ve sert bir şehvet sarmıştı. Ama acımasız rahip itaat etmek zorunda olduğunu söylemişti.

"Kardeşlerim! Bu cenabet mevzular, her şeyden önce hakkında bir fikriniz olmayan ve zavallı kardeşlerinizi derinden rahatsız eden manzaralarla dolu şehvetli tablolardı..."

"Dua edelim! Dua edelim!" diye gürledi Bourgoing.

Pişmiş aşa katılan soğuk sudan paylarını alan rahipler, birbirlerine bakarak dillerini dudaklarından gezdirip dua etmeye devam ediyorlardı.

"Şaraplara gelince..." dedi içten bir umutsuzlukla Jacques Clèment. "Onların şeytani üzümlerden yapıldıkları kesin. O kadar tatlı ve hoş kokuyorlardı ki... Ve vücuda girince o kadar güzel bir ısı yayıyorlardı ki... Belki de bu bir bahane... İkinci bardakta şarap sarhoşu oldum."

Bourgoing otomatik bir şekilde dilini şaklatarak bağırdı:

"Dua edelim, dua edelim!"

Bahtsız rahiplerin duası sanki kötü şarap içmişler gibi düzensiz bir hal aldı. Jacques Clèment ise koca darbelerle göğsünü yumrukluyordu:

"Kardeşlerim!" dedi. İtiraf edemediğim en korkunç şey bu.

Rahipler ürperdiler ve içlerindeki tüm bu yasak cazibeleri serbest bırakan itirafı gönülden lanetlediler. Ama Bourgoing'nın bir fikri olabilirdi.

"Sonunda gördüğüm şey..." diye devam etti Jacques Clèment. "Bu mahvolmuş yerdeki kadınlardı. Onlar kilisede ve sokakta gördüğümüz gibi değillerdi. Düzgün giyimli, akıl almaz güzellikteki şeytanı varlıklar. O kadar ince giyinmişlerdi ki kıyafetleri hakkında konuşmanın anlamı yok."

Rahipler bir anda buz gibi kesilmişlerdi. Sessizlerdi.

"Özellikle biri vardı..." devam etti tövbekâr... "Bu korkunç, iğrenç kadınlardan biri beni kucakladı ve okşamaya başladı. Ah... Eğer o korkunç günahı işlemediysem, utanç uçurumunda yuvarlanmadıysam, bunun nedeni, namusumun son parıltısından yararlanarak tüm cesaretimi toplayıp kaçabilmemdi."

"Dua edelim! Dua edelim! Dua edelim!" diye kekeledi. Rahiplerin çoğuna bitkin gözlerle baktı. Ama rahipler yüzlerini kapüşonlarıyla kapatmışlardı.

Rahip Bourgoing, sesini yükselterek, bu zavallı ruhu kurtarmak ve bu kardeşin üzerine acı veren şeytanları kovmak için emirler veriyordu.

"Hepiniz hücrelerinize çekilerek yedi defa Pater ve yedi defa da Ave duası okuyun... Jacques Clèment kardeşinize gelince kendi bu gece yarısına kadar kilisede kalıp ibadetle vakit geçirebilir."

Bütün rahipler, başları öne eğik, elleri göğüslerinde, dinledikleri günah hikâyesinin hayaliyle dalgın bir halde kiliseden çıktılar. Arkalarından başrahip de bütün ışıkları söndürerek kilisede tek bir kandili yanık bıraktıktan sonra çekildi.

Jacques Clèment, loş kilisede yalnız kalınca secdeye kapanarak dua etmeye başladı.

Başrahip, Jacques Clèment'e oruç emretmişti, ama günahkâr rahip, günlerden beri hiçbir şey yemiyordu. Yüzü sararmıştı ve ateşli gözleri pırıl pırıl parlıyordu. Bazen bütün vücudunu bir titremedir alıyordu. O kadar uğraştığı halde gözlerinin önündeki hayali bir türlü silemiyordu. Bu hayal bir kadının hayali miydi? Evet onun, Montpensier düşesinin hayali... Bu kadın, rahibe, bir aşk tanrıçası gibi yüce ve güzel görünüyordu.

Jacques Clèment orucun etkiniyle sersemlemişti. Bu sersemliğe, çılgınca aşk hayalleri de katılınca rahip sayıklamaya başlamış ve ne söylediğini bilmez hale gelmişti.

Tam bu arada kilisenin bir ucundan birtakım gürültüler duyarak başını secdeden kaldırdı ve duayı kesip dikkatle kulak verdi. Bu gürültü, kilise saatinin on ikiyi çalan sesinden başka bir şey değildi. Jacques Clàment, kulağı kirişte, saat darbelerini saydı: "Bir... iki... on

bir... on iki..." İçini bir korku ürpertisi sarmıştı. Bu karanlık kilisede yapayalnızdı. Yüreğinde garip kuruntular doğuyordu.

Ansızın, mihrabın yanında bulunan ölü mahzenlerine inen kapının açıldığını görür gibi oldu. Olduğu yerde dehşetten donmuş gibi kalakaldı. Açılan kapıda kutsal bir ışık, bir nur belirmişti. Jacques, bu kapıdan bir ruh çıkacak diye bekliyordu. Ruh çıkmadı, fakat nurdan bir hale içinde harikulade güzel bir kadın yüzü belirdi. Genç, tapılacak kadar güzel, sarı saçlarını omuzlarına dökmüş, beyazlar içinde bir kadın... Bu kadının elinde kınsız bir hançer de vardı ve hançer, ışıkta parıl parıl yanıyordu.

Jacques Clèment bu kadının, sevgilisi Marie de Montpensier'e son derece benzediğini görerek hayret etti. Korkusu geçmiş, fakat şaşkınlığı gittikçe artmıştı. Kısık bir sesle, boğuk boğuk sordu:

"Sen kimsin? Sevgilimin hayali misin? Ölümsüz bir ruh musun? Yoksa beni azaba sokmak için cehennemden mi çıktın?.."

Hayalin dudakları kıpırdadı. Gayet tatlı, billur gibi bir sesle.

"Korkma Jacques Clèment... Ben cehennemden çıkma değilim," dedi.

"Öyleyse kimsin?"

"Ben Tanrı'nın emirlerini yerine getiren meleklerden biriyim..."

Papaz, kendinden geçmiş gibiydi:

"O halde bana neden bu kılıkla göründün?" diye sordu.

"Çünkü sen, sevdiğinin yüzünü karşında görmekten hoşlanırsın. Tanrı senin dualarını kabul etti. Beni sana bu kılıkla göndererek, o kadın sevmene izin verdiğini belirtmek istedi."

Jacques Clèment sevinçle inledi. Hayal ise sözüne devam ediyordu.

"Yalnız, Tanrı'nın emirlerini yerine getirmen şartıyla..."

Papaz, coşarak:

"Söyle, ey kutsal melek!.. Ey güzel sesini dinlemeye doyamadığım varlık!.." diye bağırdı.

Hayal, hafiften alaylı bir gülüşle söylendi:

"Jacques Clèment! Cennette yerin hazırlanmaktadır. Dünyada da sana mutlu bir aşk sunulacaktır. Fakat bunlara karşılık sen de

Fransız milletini, Tanrı'nın sevgili kullarını kurtaracak ulu bir görevi başaracaksın!.. Sana Valois hanedanının son erkeğini idam etme vazifesi verilmiştir. O zalim kral, senin elinle ölecektir!.."

Hayal, bu sözleri söyledikten sonra birdenbire kaybolmuş, nur sönmüş, her şey karanlığa karışıp gitmişti. Papaz, tekrar taşlara kapanmıştı. Rahibin biraz evvelki korkusu yeniden başgöstermişti. Kaçmak istiyor, lakin yerinden bile kıpırdayamıyordu. Bütün vücudu tir tir titriyordu.

Zorlukla aklını başına toplayınca deminki hayalin bir kuruntu olup olmadığını düşündü. Ölü mahzeninin kapısının kapalı olduğunu gördü. Her şey yerli yerindeydi. Rahip canı sıkılarak mırıldandı:

"Yazık! Ne güzel rüyaydı!.. Bana sevmek hakkı bahşediliyordu."

Fakat tam yürümeye koyulduğu sırada ayağının bir şeye çarptığını hissederek eğildi. Bakar bakmaz, dehşet içinde kaldı. Bu, meleğin elinde gördüğü hançerdi! Demek ki melek varlığını ispat etmek için bu hançeri orada bırakmıştı. Jacques Clèment, hançeri elinde aldı ve söylendi:

"Demek gördüklerim rüya değil, gerçekmiş... Demek, Tanrı bana sahiden sevmek hakkını verdi... Demek, Kral III. Henri'yi bu silahla öldüreceğim... Tanrı'nın hediyesi olan bu silahla!.."

ON SEKİZİNCİ BÖLÜM
SAINT-ROCH DEĞİRMENİ

Picouic ve Croasse hayallerini gerçekleştirmiş ve öngörülü çabalarının başarı ile taçlandığını görmüşlerdi. Angoulême dükünün uşaklarının onuruna terfi ettirilmişlerdi. İstedikleri tam olarak bu değildi. Çünkü çoğunlukla arzu ettikleri Şövalye Pardaillan'a hizmet etme onurunu yaşamaktı. Ama Pardaillan ve genç dükün ortak birkaç dakika geçirdikleri sırada, Belgodère'in eski herkülleri, bir an Pardaillan'a duydukları hayranlığı unutup Charles'ın uşakları olarak kendilerini daha çok tatmin etmişlerdi.

Pardaillan, ikisine de bu uşaklığın pek o kadar rahat bir şey olmayacağını anlatmaya çalışmıştı:

"Benimle birlikte yaşamak istiyorsunuz, ama ücret namına her gün bir tekme tokattan başka bir şey yoktur," demişti. "Kırda, açıkta yatmak, gerekirse aç karnına uyumak, çok kere kılıca sarılıp dövüşmek... Hayatınız hep böyle geçecek. İşinize geliyor mu?"

Croasse bu sözlerden hiç hoşlanmamıştı. Yüzünü buruşturdu ve arkadaşına bakarak:

"Gerçekten şövalye çok doğru söylüyor... Bu hiç de imrenilecek bir hayat değil..." dediyse de Picouic, kendisine kızgın kızgın bakarak:

"Bilakis... Şövalyenin yanında olduktan sonra dünyanın en tehlikeli işine bile girişirim..." dedi.

Bu anlaşma bu şekilde başarılmış oldu. İki serseri, o gece Barrés Sokağı'ndaki evde yan gelip yattılar ve ertesi gün efendilerinin arkasında sokağa çıktılar. Pardaillan, Charles d'Angoulême'i Montmartre Manastırı'na götürmek ve Violetta hakkında Saïzuma'dan bir şeyler öğrenmek niyetindeydi.

Yolda konuşa konuşa yürürlerken birdenbire şövalyenin durdu-

ğu ve yüzünün asıldığı görüldü. İçinde şimşekler çakan güzlerini, önde giden iki adama dikmişti. Bu iki adamdan biri Maurevert'ti. Şövalyenin aklından, hemen Maurevert'e koşup kendisini kılıçlı bir dövüşe çağırmak geçiyordu ki Angoulême dükü arkadaşındaki değişikliği fark ederek sordu:

"Neyiniz var, şövalye? Neden sarardınız?"

"Hiç," dedi. "Yalnız bugün Montmartre'ye gitmekten vazgeçelim. Başka bir gün gideriz."

"Peki, şimdi ne yapacağız?"

"Önümüzde giden şu iki adamın peşine düşeceğiz!.."

Ve yürümeye koyuldular.

*

Maurevert düşünceli görünüyordu ve arkadaşının anlattıklarını dinliyordu. Bu arkadaş, üstü başıyla bir değirmenciyi andırıyordu. Fakat yürüyüşünden, değirmencilikle ilgisi olmadığını, bilakis bir asker gibi yürüdüğünü anlamamak mümkün değildi. Kendisi, Guise dükünün en şeytan ruhlu adamı Maineville'ydi. Adam harıl harıl çene yarıştırarak Maurevert'e diyordu ki:

"Mektubu düke yine bu esrarengiz kadın göndermiş!.. Dük bu kadının her sözünü dinliyor."

"Ben de bu kadının içyüzünü öğrenmeyi pek istiyorum. Adı Fausta, değil mi?"

"Evet, o işte! Bizim dük, bu kadının her isteğine boyun eğiyor. Bu sefer de mektubu alınca hemen bu işe beni memur etti."

"Acaba mektupta yazılanlar doğru mu Maineville? Eğer doğruysa dük bu sayede krallığa kavuşacak, biz de zengin olacağız demektir..."

Maurevert'in bu sözlerini duyan Maineville arkadaşına dikkatle baktı:

"Ne demek istiyorsun?" dedi. "Ben Guise düküne sadığım azizim... Kendisi kral olunca beni başkomutan yapacağına söz verdi."

Maurevert hemen dilini değiştirdi:

"Deli misin canım? Ben de senin kadar sadığım!.. Hele şimdi gidip bakalım mektupta yazılanlar doğru mu?"

İki arkadaş adımlarını hızlandırarak Saint–Honoré kapısından çıktılar ve Saint–Roch tepesinin eteğindeki harap görünüşlü bir kiliseye yöneldiler. Tepenin üstünde büyük bir yel değirmeninin kanatları, rüzgârda ağır ağır dönüyordu. Değirmene tırmanan yol, bir köyün içinden ve kilisenin önünden geçtikten sonra sarplaşıyordu. Maurevert'le Maineville, kiliseye vardıkları zaman kalabalık bir katır kafilesinin değirmene doğru çıkmakta olduğunu gördüler. Yolun darlığından, katırlar tek sıra halinde ilerleyebiliyorlardı. Katırlardan her birinin altında birer buğday çuvalı vardı. Hayvanların görünüşünde hiçbir gariplik yoktu. Ancak katırcıların halleri biraz şüphe uyandırıcıydı. Üstleri başları toz içinde ve yüzleri güneşten iyice yanmış olan bu adamların hepsinde birer tabancayla, keskin birer hançer vardı. Maineville bunları görünce:

"İşte mektupta yazılı olan katırlar," dedi.

Maurevert'in gözleri parladı:

"Demek bu buğday çuvalları hep altın yüklüymüş, öyle mi?"

"Haydi Maurevert, gel de şu işin doğru olup olmadığını anlayalım..."

Guise dükünün iki alçak adamı, hızla tarlalara dalarak bir yandan koşarken bir yandan da planlarını kararlaştırdılar. Yolun sarplaştığı kısmına vardıkları zaman kafilenin son katırına ulaşmış bulunuyorlardı. En arkada bulunan katırcı, hayvanın peşinden ağır ağır yürüyordu. İki adamın kendisine yaklaştığını görünce seslendi:

"Açıktan! Açıktan geçin!"

Maurevert:

"Terbiyesiz!" diye bağırdı. "Şimdi sana, bir asilzadeye nasıl saygı gösterileceğini öğretirim!.."

Maineville, arayı bulmak ister gibi söze karıştı:

"Bir dakika müsaade edin komutanım! Bu adamcağız, benim değirmende çalıştığımı, sizin de değirmenlerin idaresine bakan subay olduğunuzu herhalde bilmiyor... Hep beraber değirmene kadar çıkalım da..."

Katırcı, Mainevile'ye şüpheyle baktı:

"Siz bu değirmende mi çalışıyorsunuz?"

"Kıyafetimden de anlamıyor musun be kardeşim? Bu subay da unları kontrol eder!.."

Maurevert:

"Şimdi bu katırların sırtındaki buğdayları da muayene edeceğim," diye söylendi.

Maineville:

"Siz bilirsiniz!" dedi. "Herhalde bu adamcağız da zorluk çıkarıp kendisini gülünç bir duruma sokmak istemez..."

Katırcı etrafına bakınıp da kafilenin kendisinden hayli uzaklaşmış olduğunu görünce çaresiz kaldığını anladı:

"Buyurun bakın," dedi. "İşte buğdayım!.."

Çuval, katırın üstüne yanlamasına yüklenmişti. Bir yanı hayvanın bir tarafına, öbür yarısı da öteki tarafına sarkıyordu. Katırcı hemen çuvalın ağzını açınca ağız tarafındaki yarıda bulunan bütün buğdaylar yere akıverdi. Katırcı da hızla hayvanın öbür yanına koştu. Çuvalın öbür yarısı ağır gelmiş, öteki tarafa dönmüştü. Fakat Maurevert, daha çabuk davranarak elini çuvala daldırmış, çuvalın içinde ikinci bir torba bulunduğunu anlamıştı. Bu torbaya eliyle dokunduğu vakit bir maden şıkırtısı işitti. Dokunduğu torbada ya düka altınları ya da eküler olduğu muhakkaktı. Soğuk bir tavırla ve hiç renk vermeden, katırcıya:

"Pekâlâ! Buğdayını topla aslanım!" dedi.

Fakat o bu sözleri söylediği sırada katırcı da tabancasını çekmişti. Maineville:

"Çekilin komutanım!" diye bağırdı "Bu katırcı deli midir, nedir?"

İki arkadaş hızla oradan uzaklaştılar. Henüz katırın yanından yirmi adım kadar açılmışlardı ki Maurevert, tepesinde bir sarsıntı hissetti ve kulakları müthiş bir gümlemeyle uğuldadı. Katırcı ateş etmiş, Maurevert'in şapkası başından uçmuştu. İki adam, arkalarına bakmadan ortadan kaybolup tarlaya daldılar. Katırcı:

"Bunlar da kim acaba?.. Umarım çuvaldakilerin farkına varmamışlardır..." diye mırıldandı ve elini çuvala daldırıp para torbasının yerinde olduğunu anladıktan sonra dökülen buğdayları tekrar doldurdu. Çuvalı tekrar katıra yükledi ve yola koyulup değirmene

varan arkadaşlarına ulaştı.

Bu sırada, değirmenin yakınındaki ak bir çitin arkasında Maurevert'le Maineville konuşuyorlardı. Maurevert:

"Altın yüklü otuz katır! Bu çuvallarda dünyanın serveti var, öyle değil mi Maineville?.." dedi.

"Öyle Maurevert."

Guise dükünün iki adamı bakıştı. Bir an ikisi de sustu. Sonra Mainoville:

"Düşünceni anlamıyor değilim, Maurevert!" dedi. "Düke haber vereceğimiz bu torbalardan birkaçını ele geçirsek demek istiyorsun... Diyelim ki ele geçirdik... Bu parayı ne yapacaksın?.."

Maurevert çevresine heyecanla bakındı. Ona çit sallanıyor gibi gelmişti. Görünürde kimse olmadığına göre herhalde çiti rüzgâr sallamış olacaktı.

"Ne mi yapacağım?" dedi. "Hemen tası tarağı toplayıp buradan gideceğim! Ben artık bu hayattan bıktım, Maineville! Her gün kellemizi koltuğumuza alıyoruz da elimize ne geçiyor? IX. Charles'a hizmet etmiştim, unuttu gitti. Catherine de Médicis'e hizmet ettim, yüzüme bile bakmaz oldu. Şimdi de Guise dükünün ailesine hizmet ediyoruz. Bir sürü söz aldık, ama elimize henüz bir şey geçtiği yok. Bugün elimde param olsa derhal çekip gideceğim. Nereye diye sorarsan, bilmiyorum, Çünkü Paris hoşuma gidiyor. Ama burada kalırsam ona rastlarım diye ödüm kopuyor!"

Maineville hayret içinde sordu:

"Kime?"

"Hiç... Bir hayale... Sen cinler, perilere inanır mısın? Ben inanırım... Bir tanesini gördüm de..."

Yeniden sallanmaya başlayan çit gibi Maurevert de titremeye başlamıştı. Maineville:

"Ben böyle saçma sapan şeylere inanmam!.." dedi.

"Benim başımda böyle bir bela var Maineville! Geçen akşam iki haydutla beraber o belanın peşine düştüm... Herif ikisini de koluna takıp götürdü."

Maineville:

"Sen sahiden korkak olmuşsun yahu! Ben hiçbir şeyden korkmuyorum!" dedi.

Maineville bu işin ciddi olduğunu anlamıştı.

"Sana hak vermiyor değilim, ama ne yapalım ki bu paranın, Guise dükünün eline geçmesi demek, onun mükemmel bir ordu hazırlayabilmesi demektir. Bu sayede o önce Navarre kralını yenecek, arkasından III. Henri'yi kıskıvrak yakalayacak ve Fransa tahtına oturacaktır. Guise'in kral olması demek de benim başkomutan olmam demektir. Senin anlayacağın, bu iş benim şanımla şerefimle ve geleceğimle ilgili... Bu bakımdan, senin bu paradan bir metelik aşırmana bile göz yumamam... Bozuşuruz... Fakat arkadaşımsın... Guise düküne söylerim: 'Maurevert'e iki yüz bin lira lazım, verin... Yoksa belki bu parayı nereden elinize geçirdiğinizi ortalığa yayar,' derim... Nasıl, işine geliyor mu?.."

Maurevert bu teklifi bir an kafasında evirip çevirdi. Sonra:

"Pekâlâ! Guise düküne söyleyip parayı bana verdirirsen razıyım!" dedi.

"Sen hiç merak etme... Papa V. Sixtus'un keçi sakalına yemin ederim ki Guise'e bu çuvallardan birinin ağzını senin için açtıracağım... Böylece sen de nereye istersen gidersin işte! Haydi şimdi gel de gidip düke meseleyi anlatalım ve değirmene saldıracak birliği hazırlayalım!.."

ON DOKUZUNCU BÖLÜM
DEĞİRMENCİ

Onlar hızla Paris'e yollanırken tarlayı çeviren çitin ardından bir baş uzandı. İki arkadaşı, yolun dönemecinde kayboluncaya kadar seyretti. Bu başın sahibi Şövalye Pardaillan'dı. Şövalye tamamen çitten çıkarak düşünceli düşünceli söylendi:

"Eee Maurevert... Sanırım bu sefer elimden kurtulamayacaksın!"

Pardaillan, Maurevert'le arkadaşını görür görmez peşlerine düşmüş, sonra Angoulême düküyle iki yeni uşağı, Saint–Honoré kapısının yanında bırakarak Saint–Roch tepesine yollanmıştı. Maurevert'le arkadaşının konuştuklarını, katırcıyla konuşmalarını duymuştu. Maurevert'le Maineville tekrar Paris'e döndükten sonra şövalye, dükle iki uşağına ulaştı ve:

"Eğer Guise düküne bir oyun oynamak isterseniz, hemen eve dönün ve cephane, silah namına ne varsa hepsini buraya getirin!" dedi. "Bakın, şu iki sadık kahraman uşak da şerefinize dövüşmek için yanıp tutuşuyor."

Picouic'in sivri burnunun ucu kımıldadı. Croesse'nin yüzü asıldı. Şövalye:

"Benim atımı getirmeyi unutmayın, sizi değirmenin yakınında bekliyorum!" diye sözlerine ekledi.

Angoulême dükü, Pardaillan'a o kadar büyük bir güven besliyordu ki bir şey sormaya lüzum görmeden yola koyuldu. Pardaillan'a gelince o da Maurevert'in, çuvalda sahiden altın görüp görmediğini düşüne düşüne değirmene doğru çıkmaya başladı.

Değirmenin kanatları, batı rüzgârının itişiyle yavaş yavaş dönüyordu. Değirmen taşının sesi duyuluyor ve baştan aşağıya una bulanmış değirmen işçileri çuval çuval un taşıyorlardı. Bir tarafta bir öküz otluyor, beride de başıboş bir at dinleniyordu. Katırlardan ve

katırcılardan eser yoktu. Şövalye değirmenden içeri girerek kapısı açık bir odaya yöneldi. Orada kimseyi göremeyince ortadaki masaya kılıcının kabzası ile vurmaya başladı... "Maurevert rüya görüyor," diye mırıldandı. Bir kız gürültüye koşmuş, tepeden tırnağa silahlı Pardaillan'a hayretle bakıyordu. Pardaillan:

"Evladım; bir un, daha doğrusu bir altın meselesi için patronunuzla görüşmek istiyorum," dedi.

Bu sırada içeriye bir ihtiyar girmişti. Kuşkulu bakışlarla Pardaillan'ı süzerek:

"Altın meselesi mi dediniz, asilzadem? Ne demek istediğinizi anlayamadım," dedi.

Şövalye:

"Sizden birkaç çuval un alacağım... Hem de fiyatının on mislini vererek... Fakat otuz çuval istiyorum... Hani şu katırların üstünde gelen otuz çuval yok mu? Onları istiyorum..." diye cevap verdi.

Değirmenci, Pardaillan'a kuşkuyla baktıktan sonra odanın kapısını kapadı. Pardaillan güldü:

"İsterseniz kapının sürgüsünü de sürün, azizim! Kilidi bile itebilirsiniz!"

Değirmenci birdenbire bağırmış, yandaki odadan, elleri tabancalı ve hançerli katırcılar, içeriye üşüşüvermişti. Şövalye de yıldırım hızıyla kılıcını çekmişti. Çarpışma başlamak üzereydi ki gür bir ses:

"Silahlar aşağı!" diye bağırdı.

Değirmenciyle katırcılar, kaşla göz arasında ortadan kayboluverdiler. Pardaillan da kılıcını kınına soktu. Sonra kibirli bir tavırla, soran gözlerle emir veren, uzun boylu yaşlı bir adamın içeri girdiğini gördü. Katır sürücüleri ve değirmenci ortadan kayboldu. Pardaillan kılıcını kınına soktu. Yaşlı adam ona birkaç saniye dikkatle baktı, sonra dedi ki:

"Mösyö," dedi. "Değirmenin sahibi benim. Bir diyeceğiniz varsa bana söyleyin!.."

Pardaillan önemli bir adam olduğunu derhal anladığı bu kibar görünüşlü ihtiyarın önünde eğildi:

"Bu söze inanırım, mösyö!" diye cevap verdi. "Size dolambaçlı laf

edecek değilim... Sırrınızı öğrendim. Buraya gelen otuz katır, altın yüklü."

İhtiyar, başını sallayarak:

"Doğru! Bu katırlarda üç milyon değerinde altın yüklü," dedi.

Pardaillan söylenen rakamı önemsemeyince ihtiyar kendisine daha dikkatle baktı:

"O subaylara, çuvallar yoklamak emrini siz mi verdiniz?" diye sordu.

"Hayır efendim. Asla yalan söyleme zahmetine girmem. Ama bu adamlardan birinin konuşmasına kulak misafiri oldum ve gerçeği öğrendim."

Değirmen sahibi ya da kendisinin öyle olduğunu iddia eden adam onu inceledi.

Katırcıların bana saldırmalarına neden engel oldunuz?"

"Çünkü yüzünüz ilgimi çekti. Size bir şey olsaydı üzülürdüm. Ve patikadan çıkıp buraya geldiğinizi gördüğüm andan itibaren sizi tanımak istedim. Bana adınızı söyler misiniz?"

"Adım Şövalye Pardaillan. Ya sizinki?.."

İhtiyar, bir an durakladı sonra:

"Bana da Mösyö Peretti derler. Ve şimdi söyleyin bana, değirmene hangi niyetle geldiniz?"

Pardaillan "Katırcınıza sataşan adamları tanır mısınız?" diye sordu.

"Birini uzaktan tanır gibi oldum. Guise dükünün yamaklarında Maineville'di sanırım... Siz Mösyö Pardaillan, siz de Guise'in adamlarından değil misiniz?"

Şövalye sakin bir sesle:

"Hayır," dedi. "Şimdi size buraya neden geldiğimi anlatacağım... Ben, o Maineville dediğiniz adamla arkadaşını takip ediyordum."

"Maineville'in arkadaşı kimdi?"

"Canım, onun isminin ne lüzumu var? O da benim sırrım olarak kalsın. Mesele bu değil. O ikisinin konuştukları hiç hoşuma gitmedi de tasarılarına engel olmak için buraya geldim..."

"Ya?.. Ne tasarlıyorlardı bakalım?.."

"Papa V. Sixtus'un gönderdiği altınların gelmiş olduğunu efendilerine haber vereceklerdi."

İhtiyar, birdenbire sapsarı kesildi.

Pardaillan devam etti:

"Ya! Öyle işte! Papa galiba altınları Guise'e vermeyi vadettikten sonra bu fikrinden caymış... Onlar da bunu Guise'e haber verecek ve buraya baskın yapıp altınları zorla almaya kalkacaklar... Anladığıma göre Guise de bu altınları deve yapacak... E, bu da benim hiç işime gelmez!.."

Mösyö Peretti, keskin bakışlarını şövalyeye dikti:

"Çünkü siz de bu pastadan pay istiyorsunuz değil mi?" dedi.

Pardaillan umursamaz bir tavırla omuz silkti:

"Böyle bir niyetim olsaydı sizinle bu konuşmayı yapmazdım. Dedim ya, Mösyö Guise'in bu altınları ele geçirmesini istemiyorum. Buraya da şunu söylemeye geldim: Eğer bu akşam benim sizinle birlikte olmama razı olmazsanız, altınlar gidecek. Guise dükünün çapulcularını gereği gibi yargılamak için iki–üç gözü pek arkadaşımı da buraya çağırdım."

"Peki bu yardımınıza karşılık benden ne isteyeceksiniz?.."

"Hiçbir şey!.."

Mösyö Peretti irkildi:

"Garip! Demek hiçbir şey istemiyorsunuz. Fakat ya ben buna inanmaz, sizi Guise'in casusu sanır ve yardım teklifinizi reddedersem?.."

Şövalye soğuk bir tavırla:

"Yazık olur," dedi. "Papanın altınlarını korumak için sizi de, katırcılarınızı da öldürmek zorunda kalırım... Halbuki hoşuma gidiyorsunuz ve size zarar vermek istemiyorum..."

Peretti, Pardaillan'ın, altınları görünce dilinin altındaki baklayı çıkaracağını düşünerek dedi ki:

"Doğrusu ya siz de benim hoşuma gidiyorsunuz ve size inanıyorum... İnandığımı ispat etmek için gelin size altınların nerede bulunduğunu göstereyim!.."

Şövalye yerinden bile kıpırdamadı:

"Benim altınların yerini merak ettiğim yok," dedi. "Mösyö Peretti, sizin şimdi yapacağınız en akıllıca iş, çuvalları hemen katırlara yükleyip buradan gitmektir."

Esasında Papa V. Sixtus'tan başkası olmayan Mösyö Peretti, son derece işkilli bir adam olacak ki altınlar yola çıkarıldığı takdirde Pardaillan'ın adamları tarafından bir pusuya düşürülmekten çekindi. Öte yandan, cüret ve sadakatle parıldayan yüzü ona güven verdi. Bununla birlikte Pardaillan'ın yardım teklifini de kabul etti.

"Size karşı güvensizlik gösteriyorum diye bana gücenmeyin!" dedi. "Altınlar bana teslim edilmiştir. Onlardan ben sorumluyum. Güvensizliğimi siz de haklı görürsünüz... Papaya bu hareketinizi bildirirsem elbette size layık bir mükâfat verir..."

Pardaillan alay etti:

"Ben kendi mükâfatımı hazırladım, mösyö... Hiç zahmet etmeyin..."

Mösyö Peretti, karşısındakinin hazır cevaplılığına hayran kalmıştı. Ağzından laf almak için şövalyeyi yemeğe davet etti. Doğrusu Pardaillan da adamakıllı acıkmıştı. Sofrayı, bir değirmencinin yiyeceğinden çok daha kibar ve zengin bulan şövalye, iyice karnını doyurdu. Bu adam, herhalde papanın hizmetinde bulunan büyük bir asilzade olacaktı. Değirmenciye benzer taraflı yoktu.

Sofra kalkmak üzereyken Angoulême dükü, Picouic ve Croasse de yetiştiler. Uşakların her birinde birer çift tüfekle tabanca ve daha bir sürü silah vardı. Mösyö Peretti bunları görünce gülmekten kendini alamadı:

"Amma da ihtiyatlı adammışsınız," dedi. "Uzun bir kuşatmaya dayanacak kadar silah getirtmişsiniz!.."

Pardaillan:

"Size şaka geliyor ama bu akşamki, kuşatmadan da çetin olacak... Görürsünüz," dedi,

"Guise dükü de buraya orduyla gelecek değil ya..."

"Ufak çapta bir ordu getirmezse bana ne derseniz deyin!"

Mösyö Peretti, Önce Pardaillan'ın meseleyi gözünde büyüttü-

ğünü sanıyordu ama hazırlığı görünce bütün bunların boşuna olamayacağına aklı kesmişti. Şu Pardaillan'ın işbaşında ne biçim davranacağını da merak ediyordu. Değirmenden ayrılmayı aklının ucundan bile geçirmiyordu.

Gün olaysız geçti. Akşamüstü Pardaillan, Picouic'le Croasse'ı tepenin eteğine, gelen–giden var mı diye gözetlemeye gönderdi. Yolda Croasse:

"Şu talihimize bak! Bir rahat nefes alamıyoruz!" diye sulanacak oldu.

Picouic buna içerledi:

"Sen de ne ters adamsın be!.. O Belgodère'den Tanrı'nın günü eşek sudan gelinceye kadar dayak yerken, daha mı rahattık? Şimdi karnın tok, sırtın pek!.."

"Öyle ama, geberip gidecek olduktan sonra tokluk kaç para eder. Bu Şövalye Pardaillan dövüşsüz bir gün geçirse, o günü ziyan olmuş sayıyor, baksana!.."

"Çok güzel ediyor! Döneklik etmeye kalkarsan seni cidden şişlerim!.."

Picouic böyle diyerek hançerini gösteriyordu. Croasse hemen kuzu gibi boynunu büktü. Birlikte tepenin eteğindeki kiliseye kadar indikten sonra orada bir kenara gizlendiler ve Saint–Honoré kapısını gözetlemeye başladılar. Hava kararmış, Croasse bugünün savaşsız geçeceğini ummaya başlamıştı ki uzakta kiliseye doğru ilerleyen bir kafile göründü. Bunlar, kırk kişi kadar vardı, Arkalarından da üç atın çektiği büyük bir araba geliyordu. Paris'ten gelen bu araba, değirmende ele geçecek altınları yükleyip Guise'in konağına taşıyacaktı.

Kafile Maineville'in komutası altındaydı. Onun yanında Maurevert ve Bussi–Leclerc yürüyorlardı. Askerler arasında yüzü maskeli bir asilzadenin de yürüdüğü görülüyordu. Bu, dövüşte hazır bulunarak çuvallardan hiçbirinin kaybolmamasına dikkat etmek için gelen Guise düküydü.

Maineville'le Maurevert'i eskiden tanırız. Bussi–Leclerc ise Bastille Hapishanesi'ne komutan tayin edilmişti. Guise'in ücretli adamlarındandı ve kılıç veya hançer dövüşünde, şimdiye kadar herkesi alt etmesiyle övünürdü.

Guise dükü her türlü ihtiyat tedbirini almıştı. Eline geçecek altınları düşündükçe içi titriyordu. Bu parayı alır almaz hemen kuvvetli bir ordu hazırlamaya girişecek ve orduyu hazır edince de Catherine de Médicis'e verdiği sözü bozarak III. Henri'ye karşı harekete geçecekti. Parlamentonun, kendisine düşman olan üyelerini parayla satın alacaktı. Birkaç zamandır maaş almadıkları için homurdanan bazı askerlerinin gözlerini doyurduktan sonra hemen Navarre kralına karşı sefere çıkacak, kendisini mağlup edecekti. Bundan sonra da tacı giyip tahta oturmaktan başka yapacağı bir iş kalmıyordu.

Bütün bunlar, Fausta'nın tasarlayıp hazırladığı planlardı. Şimdi Guise dükü, değirmene gelirken Fransa'yı fethetmeye gidiyormuş gibi bir tavır takınmıştı. Papadan, tam kendisine vermeyi vadettiği altınları beklediği sırada, papanın bir memuru gelerek bazı önemli sebepler yüzünden söz konusu altınların gönderilemeyeceğini bildirmişti. İki saat sonra da Fausta kendisine bir mektup göndermiş ve altınların gelmiş olduğunu bildirmişti. Bunun üzerine Mainevil-le'i, işi anlamak için göndermiş, katır hikâyesinin doğru olduğunu öğrenince, az bir adamla bu işi halletmek için yola çıkmıştı. Guise sabırsızlanıyordu. Papa V. Sixtus acaba neden birdenbire bu altınları kendisine vermekten caymıştı? Neden cayarsa caysın! Şimdi parayı zorla eline geçirecek, ondan sonra da fırsatını bulunca papadan öç alacaktı.

Picouic'le Croasse asker kıtasının, gittikçe kiliseye yaklaştığını gördüler. Sonra Picouic:

"Haydi değirmene dönelim," dedi.

Croasse yüzünü ekşitti:

"Canım, bize gelenleri gözetleme emrini vermediler mi? Şuraya sinsek, onlar da önümüzden geçseler, biz de arkalarından baksak, değirmende neler olduğunu görsek..."

"Maşallah! Değirmende dövüş başlayınca biz dövüşün dışında kalalım ve şövalye ile genç efendimize yardım etmeyelim! Croasse, bu sözlerin fena halde tepemi attırıyor... Haydi koşalım da değirmene, askerlerin geldiğini haber verelim..."

Picouic bunu söyleyerek tabanları kaldırıp değirmene doğru koştu. Croasse'a gelince, ya sahiden ya da yalandan ayağı taşa takılıp yere yuvarlandı ve kalkıncaya kadar da Picouic'in epeyce uzaklaşmış

olduğunu gördü. Aksi gibi Paris'ten gelen askerler de o kadar yakına gelmişti ki Croasse için yapılacak tek şey, kapağı bir tarafa atıp gizlenmekten ibaretti. İle men kilisenin pencerelerinden birine bir yumruk aşketti. Camları tuzla buz ederek balıklama içeriye daldı.

Bu sırada Maineville'in komutasındaki müfreze de kilisenin önünden geçiyordu.

Croasse'ın yerinde bir başkası olsaydı tehlikenin uzaklaştığını anlarda. Fakat Croasse son derecede kuruntulu bir adamdı. Öyle ki korkusundan hayalet görmeye başlamış, kilisenin etrafında birtakım fısıltılar duyar gibi olmuştu. Şaşkınlığından kilisenin içinde deliler gibi koşuyor, saklanacak bir delik arıyordu. Bu arada sıralara çarpıyor, sütunlara tosluyordu Bunların hepsini düşman sanıyordu. Sanki kilisenin içi düşmanlarla dolmuştu ve hepsi de onu kovalıyorlardı.

Can havliyle bir sandalye yakalamış dört bir tarafa savuruyor, her savuruşta hayali düşmanlarından birkaçını yere seriyordu. Bir yandan da danalar gibi böğürüyordu:

"Hele yanıma yaklaşın da görün! Alçaklar! Bir kişiye bu kadar adam saldırır mı? İşte ben insanı böyle yaparım... Al sana da!.. Sen de geber!.. Yetişin! İmdadıma gelin! Haydut var..."

Tam bu sırada uzaktan birkaç tüfek patlayınca Croasse'ın zaten kafasından bir karış yukarıda olan aklı daha beter havalandı. Kaçacak bir delik ararken yerde bir halka görüp var kuvvetiyle asılınca bu halkanın takılı bulunduğu kocaman bir dört–köşe taşı da çekip kaldırdı. Önünde bir boşluk açılmıştı. Yüzlerce hayali düşmandan kaçan Croasse, bu boşluğa daldı. Birkaç basamak merdiven indi. Şu anda uzun bir yer altı dehlizinde bulunuyordu. Durmadan koşmaya başladı. Kendi ayak seslerini peşinden koşanların gürültüsü sanıyor, korkudan yüreği ağzına gelerek gittikçe hızlanıyordu. Böyle soluk soluğa koşarken balyoz yemişçesine boylu boyunca yere uzandı ve bayıldı.

Picouic değirmene doğru koşarken bir de baktı ki Croasse yanından yok olmuştu...

"Ah rezil herif!" diye kendi kendine söylendi.

"Kaçtın ha! Namusumuzu iki paralık ettin!"

Değirmene vardığı vakit de arkadaşının yediği haltı örtbas et-

mek için Pardaillan'a, Croasse'ın tepenin eteğinde gözcülük etmekte olduğu yalanı uydurdu ve:

"Ben de orada kalacaktı ama size haber vermesem olmazdı!" dedi.

Şövalye ise, Croasse'ın cesur davranıp aşağıda kaldığına, Picouic'in de korkarak değirmene kaçtığına hükmetti. Pardaillan değirmendekileri büyük odaya toplamıştı. On katırcı, üç değirmenci yamağı, bir değirmenci, Pardaillan, Angoulême dükü ve Picouic'le beraber, değirmeni koruyacak on yedi kişiydiler. Değirmende bulunan üç kadın oldukça muhafazalı bir odaya kapanmışlardı.

Mösyö Peretti, şövalyenin aldığı tertibatı gözden geçiriyor, Pardaillan'ın doğru mu, yoksa yalan mı söylediğinin nihayet anlaşılacağını düşünüyordu. Kendisine bir zarar gelmesinden çekindiği yoktu. Onun gibi eski bir domuz çobanının dağarcığında, daha ne hünerler vardı. Nasıl olsa kendini kurtarırdı. Fakat Guise, buradaki altınları ele geçirirse, Fransa kralı mahvoldu demekti. Şu anda Fransa'nın kaderi hiç şüphesiz Pardaillan'ın elinde bulunuyordu.

Birdenbire patlayan bir tüfeğin gürültüsü gecenin sessizliğini altüst etti. Yolun üzerinde, yaralananların feryatları duyuldu. Guise'in adamları hızla kaçışmaya başlamışlardı.

Şövalye yanındakilere:

"Ne duruyorsunuz?" diye seslendi. "Silahlarının doldurun... Onlar toplanıncaya kadar daha yarım saat geçer!.."

Mösyö Peretti, şövalyenin bu hareketini görünce işi anlamıştı. Bu adam casus ve hain değildi. Şu halde Guise, paralara konamayacak, Fransa'ya kral olamayacaktı. Kral yine onun istediği gibi Navarre Kralı Henri de Béarn olacaktı. Buna aklı kesince artık burada durmanın lüzumsuzluğuna inandı ve:

"Hemen La Rochelle'ye giderim daha iyi!" diye düşündü.

Kapıyı açıp Pardaillan'a seslendi. Şövalye, ihtiyara:

"Hiç korkmayın," dedi. "Yarım saatten, hatta bir saatten önce hücum edemezler..."

Peretti:

"Korktuğum yok!" diye söylendi. "Bugün, sizin verdiğiniz öğüde uymanın tam sırasıdır diye düşünüyorum. Yani çuvalları tekrar otuz katıra yükleyip, buradan çekip gideceğim... Fakat..."

Pardaillan gülümsedi:

"Fakat Guise'in adanıları değirmenin boş olduğunu anlayınca peşinize düşerler diye çekiniyorsunuz değil mi?.."

"Ya! Bilseniz asil şövalyem, papa hazretlerine yaptığınız şu hizmet pek büyük. Fakat acaba..."

"Acaba ben burada Guise'in adamlarını sabaha kadar oyalasam da, siz de bir hayli yol almış olsanız..."

Peretti hayretler içinde:

"Gerçekten sizin kadar zeki adam az gördüm," dedi.

"Yok canım... Beni gözünüzde bu kadar büyütmeyin. Ömrüm hep böyle serüvenler içinde geçti... Tecrübeme dayanarak konuşuyorum. Siz hemen yola çıkın... Ben yarın sabaha kadar onları burada oyalarım!.."

"Sahi mi söylüyorsunuz? Değirmenci ile yamaklarını da beraberimde götüreceğim... Tek başınıza onlara karşı koymaya razı olacak mısınız?"

"Canım, zaten ben sizin değirmenciden başka her şeye benzeyen adamlarını hesaba katmadım bile... Ben nasıl papaya benziyorsam, onlar da değirmenciye benziyorlar..."

Mösyö Peretti'nin rengi biraz uçtu:

"Siz papaya çok benziyorsunuz ama ondan bir hayli gençsiniz," dedi. "Ah, delikanlı! Hizmetinize karşılık hiçbir mükâfat, hiçbir ücret istemediğinizi ve kabul etmeyeceğinizi yüzünüzden anlıyorum. Fakat şu yüzüğü alın. Zaman gelir, bu yüzüğün size çok yardımı dokunur."

Pardaillan, Peretti'nin uzattığı yüzüğe bakmadan alıp parmağına geçirdi.

On dakika kadar sonra yüklü katırlar değirmenin arka kapısından, gecenin karanlığında, tarlalara doğru yola çıkmışlardı. Bu sırada Pardaillan, Angoulême dükü ve Picouic katırların gürültüsünü bastırmak için durmadan ateş ediyorlardı. Mösyö Peretti atına binmiş, katırların arkasından yola koyulmuş, üç hizmetçi kadın da yaya gitmişlerdi. Kervan, büyük bir kavis çizerek dolambaçlı bir yoldan ilerlemeye koyuldu. Burada, kervanbaşı, Mösyö Peretti'ye yanaşıp sordu:

"İtalya'ya doğru mu gidiyoruz?"

Mösyö Peretti cevap verdi:

"Hayır kont! La Rochelle'ye gidiyorum!.."

Pardaillan'la Angoulême dükü ve Picouic, değirmencinin evinde yalnız başlarına kalmışlardı. Değirmene bitişik olan bu küçük evden bir merdivenle değirmenin alt katına, onların toplandığı yere iniliyordu. Değirmenin kanatlarını rüzgâra göre ayarlamak, buradaki tertibatla mümkün oluyordu. Pardaillan her tarafı gözden geçirdikten sonra:

"Burada durur, icap ederse merdivenden alt kata çekiliriz," dedi.

"Yani savaşacak mıyız?" diye sordu Picouic.

"Korkuyor musun?" dedi Charles.

"Hayır, monsenyör."

Tam bu sırada tepede bir kalabalık görünmüştü. Pardaillan arkadaşlarına hazır olmalarını bildirdikten sonra pencereyi açarak sırttakilere seslendi:

"Hey efendiler! Siz kimsiniz? Buradan ne istiyorsunuz?.."

Gecenin sessizliği içinde bir ses duyuldu:

"Ya siz kimsiniz?"

Pardaillan Guise dükünün sesini tanımıştı. Cevap verdi:

"Ben bu değirmenin sahibiyim, dük!.. İstediğiniz nedir?.."

"Kim olursanız olun!.. Demin buradaki adamlarıma ateş edildi. Bundan sizi sorumlu tutuyorum. Eğer buradan yanınızdakilerle beraber uslu uslu çekip giderseniz sizi affedeceğim... Gitmezseniz hepinizi yakalatıp astıracağım!.."

Pardaillan alaylı bir sesle:

"Acaba dük hazretleri buraya yağma etmeye geldikleri otuz katır yükü altını da alıp götürmemize izin verecekler mi?.."

Dük hiddetle bağırdı:

"Çıkıp değirmeni bize teslim etmezseniz, hücum edeceğiz!..

"Yok, dük hazretleri, öyle kabadayılığa lüzum yok... Şimdi dışarı fırlar, hepinizi temizleriz!"

Guise birdenbire duraladı. Maineville:

"Belki de içeride yüz kişi vardır!" dedi.

Bu sözleri Pardaillan da duymuştu:

"İçeride üç kişiyiz!" dedi. "Bir, kendisiyle dövüşmeyi vaat buyurmuş olduğunuz Angoulême dükü, iki, onun uşağı... Üç, bendeniz Şövalye Pardaillan!"

Guise'in adamlarından biri:

"Yalan söylüyor," dedi. "Kalabalık olacaklar..."

Pardaillan bağırdı:

"Doğru söylüyorum. Hadi, ya karar verip çekilin gidin yahut da rüzgârı kesmeyin. Değirmeni işleteceğiz... Çekilmezseniz şimdi ateş ederiz ha!.."

Guise'in adamları aramada bir kargaşalık belirdi, her biri evin yüz silahlı tarafından savunulduğuna ikna oldu. Şövalyenin varlığı, orada gerçek bir ordunun saklandığının bir başka kanıtıydı. Pardaillan kahkahayı patlattı ve şöyle dedi:

Pardaillan gülerek:

"Tekrar görüşelim..." diye bağırdıktan sonra pencereyi kapadı.

Guise dükü:

"Görüşeceğiz, merak etme, görüşeceğiz!.." diye homurdandı.

Hemen bir çavuşa bazı emirler vererek kendisini Paris'e gönderdi. İki saat sonra dönen bu çavuş, emirlerin yerine getirileceğini ve hazırlanmakta olan bin kişilik arkebüzcü birliğinin yola çıktığını bildirdi. Bu iki saat boyunca Pardaillan ve iki arkadaşı ağır bir şekilde barikat kurdular. Guise memnun beklerken can düşmanının nihayet kıskıvrak yakalanacağına sevinen Maurevert, dükün yanına yaklaştı:

"Monsenyör, bana iki yüz bin altın vereceklerini vaat buyurmuşlardı!.."

"Merak etme Maurevert, şu altınları alınca istediğini vereceğim!.."

"Hayır Mösyö Dük! Diyorum ki bu para yerine bana şu küstah herifi verseniz!.."

"Anlıyorum Maurevert, bu adamdan nefret ediyorsun. Benim de onunla görülecek bir hesabım var... Coligny'nin konağından başlayan bir hesap!.."

"Benimki daha eskidir, monsenyör."

"Dur öyleyse... Sen yalnız yüz bin altını al... Ben de bu herifi alayım... Kendisiyle hesaplaşırken sen de yanımızda bulun, olmaz mı?"

"Yani siz onunla hesaplaşırken seyretmek için yüz bin altını feda mı edeyim?"

"Ne sandın ya?.. Châtelet Hapishanesi'nin işkence odasında hesaplaşacağız... Fazla olarak herifin leşini de sana veririm!.."

Maurevert sevincinden sapsan kesildi:

"O halde iki yüz bin altını bile feda ederim!" dedi.

YİRMİNCİ BÖLÜM
DEĞİRMEN SALDIRISI

Guise ve yanındakiler, Paris'ten gelecek bin kişilik yardım kıtasını beklerlerken Maineville'le Bussi–Leclerc'in de sabırları tükenmişti. İkisi de gözü pek adamdı. Yavaş yavaş değirmene doğru ilerleyerek kendi başlarına birtakım işler becermeyi akıllarına koydular ve binbir ihtiyatla değirmenin yanına kadar geldiler. Binanın etrafında birkaç defa dolaştılar. Hiçbir ses duymayınca merdivenden üst kata tırmandılar. Değirmeni bir baştan bir başa aradıkları halde kimseye rastlayamadılar. Tam değirmenden çıkacakları arada Bussi–Leclerc, bir duvarda bir ışık çizgisi görerek Maineville'i durdurdu:

"Burada bir kapı var galiba! İçlerden ışık sızıyor!.." dedi.

İçeride konuşulanları dinlemek için yaklaştılar. Ama kapıya sürünmeleriyle kanadın açılması bir oldu. İki arkadaş bir merdivenin üst basamağında bulunuyor ve odayı tamamen görüyorlardı. Fakat gördükleri şey o kadar garipti ki ikisi de şaşalayıp kaldı.

Angoulême dükü ve Pardaillan bir masanın başına geçmişler harıl harıl yemek yiyorlardı. Picouic bardaklara şarap dolduruyor, biraz ötede de güzel bir çörek, yenilmek üzere sırasını bekliyordu. Duvara on iki tane kadar dolu arkebüz tüfeği dayalıydı. Bir masanın üstünde de bir sürü tabanca vardı.

Pardaillan bir yandan yemeğe devam ederek:

"Yarın sabah umarım şu manastıra gidip çingene Saïzuma'dan Violetta hakkında her şeyi öğreniriz..." dedi. "Biraz neşeli olun canım! Dünyada çaresi olmayan ölümden başka ne var? Mösyö Picouic, siz de şu köşeye kendiniz için sakladığınız şişedeki şaraptan bize birer kadeh daha verin bakalım! Benim gözümden böyle şeyler kaçmaz!.."

Picouic yakalandığını anlayınca kıpkırmızı kesildi.

"Ben koymadım!.. Kaza ile oraya gitmiş!.." diye kekeledi.

"Ama titriyorsun, korkak! Neden arkadaşın Croasse kadar cesur değilsin!"

"Asıl mesele şu ki, Croasse çok cesur," dedi Picouic sadık bir dostun cömertliğiyle.

"Peki, Pardaillan," dedi Angoulême dükü, "sizce bu Saïzuma ilk başta söylediğinden daha fazlasını biliyor mu?"

"Eminim," dedi Pardaillan.

Pardaillan, Picouic'in doldurduğu kadehteki şarabın rengini seyretmek için arkasına yaslanmıştı. Birdenbire merdivenin tepesinde kendilerini seyreden Maineville ile Bussi–Leclerc'i görünce gülmeye başladı ve onları Charles'a gösterdi. Angoulême dükü hemen kılıcına yapıştı. Picouic de bir tabanca kavradı. Pardaillan ise hiç istifini bozmamıştı:

"Mösyöler, eğer canınız çekiyorsa buyurun!" dedi.

Maineville ile Bussi–Leclerc'in cesur adamlar olduklarını evvelce söylemiştik. Birbirlerine bakıştılar ve ikisinin de aklından aynı şey geçti. Mademki önlerinde üç kişiden başka kimse yoktu, hemen bunlara saldırıp üçünü de kıskıvrak yakalayarak Guise düküne götürmek ve:

"İşte efendim! Değirmenin bütün muhafızları bunlar... Buyurun, yolunuz açıktır!.." demek işten bile değildi. Bu başarıdan sağlayacakları çıkar düşüncesiyle ikisinin de gözleri parladı. Şapkalarını çıkararak:

"Mösyö Pardaillan! Eğer Guise dükünün şerefine kadeh kaldırırsak, hemen meclisinize katılırız. Sonra da birlikte dükün yanına gideriz!" dediler.

Charles d'Angoulême az kalsın üstlerine saldıracaktı. Pardaillan onu tuttu:

"Eğer arkadaşım Angoulême dükü olmasaydı, Guise dükünün şerefine içerdim..." dedi. "Halbuki Angoulême dükü nedense Guise ailesinden hoşlanmıyor... Dükün yanına gitmeye gelince henüz yemeğimiz bitmediği için buna da imkân yok!.."

Bussi–Leclerc:

"Yemeğinizi yarıda kestiğimiz için özür dilerim, ama çaresiz, dükün huzuruna çıkacaksınız..." dedi. "Sizi ölü veya diri ona götüreceğiz! İleri Maineville!.."

İki adam kılıçlarını çekerek ileri fırladılar. Bussi-Leclerc yoluna çıkmak isteyen Picouic'in kafasına kılıcının kabzasıyla öyle bir darbe indirdi ki adamcağız kendisinden geçip yere seriliverdi. Maineville ile Bussi-Leclerc, odanın ortasına kadar gelmişlerdi. Pardaillan da şimşek hızıyla yerinden fırlayıp odaya inen merdivenin alt basamağına sıçrayarak yolu kapatmıştı.

Birden karşı karşıya geldiler. Maineville, Angoulême dükü ile Bussi-Leclerc de Pardaillan'la çarpışmaya başladılar.

Bussi-Leclerc zamanının en meşhur kılıç kullananlarındandı. Güvendiği oyunlardan birkaçıyla arka arkaya Pardaillan'a saldırdıysa da, her seferinde hücumunun boşa gittiğini görerek hayretten hayrete düştü. Pardaillan bir taraftan onun hücumlarını karşılarken öte yandan da Charles d'Angoulême'e bakıyordu. Bussi, her hamlesini kolaylıkla savuşturan bu adamın kendisine bakmadan, yanındaki dövüşü seyrettiğini görünce çileden çıktı ve şövalyeye:

"Hey, mösyö!" diye bağırdı. "Dikkat edin, sizi şimdi gebereceğim!.."

Şövalye aldırmadı. Angoulême düküne seslendi:

"Bravo! Tamam! Böyle işte dük hazretleri! Mükemmel! Yaraladınız işte!.."

Maineville sağ kolundan yaralanmış olduğu için kılıcını sol eline almıştı. Öfkeyle mırıldandı:

"Galiba yanıldık! Evdeki hesap çarşıya uymadı!.."

Fakat Charles'a saldırmaktan da geri durmadı. Bussi'ye gelince Pardaillan'ın, kendisine hiç önem vermemesine çok içerlemişti ve en iyi bildiği oyunlarından bir-ikisiyle saldırmaya başlamıştı. Pardaillan ise umursamıyor, Charles'a sesleniyordu:

"Gayret! Sakın onu öldürmeyin!.. Aklıma mükemmel bir şey geldi... Kılıcını alıverin... Bakın, şöyle... Hah gördünüz mü, kılıç nasıl havaya uçtu!.."

Maineville'in kılıcı Charles'ın bir vuruşuyla elinden fırlamış, kendisi de boşa giden hamlesiyle yere düşmüştü. Charles hemen

kılıcını herifin gırtlağına dayadı:

"Mösyö, teslim oluyor musunuz?.."

Maineville kaybettiği kandan çok, utancından sararak:

"Evet," dedi. "Teslim oluyorum!.."

Picouic ayılmış, kendine gelmişti. Maineville'e koşarak orada bulduğu bir kangal iple herifi sımsıkı bağladı.

Pardaillan'a gelince artık Bussi'ye yüzünü dönmüştü:

"Ha!" dedi, "Siz bir şey söylüyordunuz galiba!.."

Beriki kudurmuşçasına şövalyenin çevresinde zıplayarak:

"Sizi duvara mıhlayacağım," dedi.

"Mıhlayacaksınız ha?.. Elinizdeki kılıç mı, yoksa çivi mi? Şimdi size bir ders vereyim de belki ileride işinize yarar!.."

Bussi– Leclerc:

"Tanrı cezasını versin!" diye haykırdı.

Kılıcı elinden fırlamış, birkaç metre öteye düşmüştü. Kopup alacak oldu. Fakat Picouic tabancasıyla karşısına dikilince olduğu yerde kalakaldı. Az sonra o da sımsıkı bağlanıp Maineville'in yanına yatırılmıştı. Bussi–Leclerc ise başını eğdi ve ağladı. Kılıç dövüşünde yenilmez diye ün salan bu adam, ilk defa olarak toy bir delikanlıya alt olmuştu.

Pardaillan kılıcını kınına koyarak:

"Şimdi yemeğe devam edelim," dedi. "Hey Picouic Usta, neden dalgınlaştın öyle? Bardağım boş duruyor ya!.."

Genç Angoulême dükü henüz çarpışmanın heyecanından kurtulamamıştı:

"Bunlara ne yapacaksınız?" diye sordu.

"Birazdan görürsünüz... Neredeyse güneş doğacak. Önce şunlara içecek bir şey verelim, belki susuzdurlar!.."

Picouic Maineville'e bir kadeh götürdü. Maineville, dudaklarına dayanan kadehi bir nefeste boşalttıktan sonra:

"Teşekkür ederim Şövalye Pardaillan," dedi. "Siz de benim elime geçerseniz, canınızı cehenneme yollamadan önce zatıalinize bir kadeh şarap sunmak boynumun borcu olsun!.."

Bussi–Leclerc o kadar üzgündü ki verilen şarabı istemedi. Gözlerini şövalyeye dikmiş:

"Bizi çabuk öldürün!" diyordu. "Sonra vakit kalmayacak. Neredeyse bin kişilik bir Kutsal Birlik Ordusu gelecek!.. Yakalanırsanız, gerçekten size acımam!.."

"Zararı yok... Ben size acıyor ve sizi affediyorum!.."

Charles d'Angoulême pencereye koşup baktıktan sonra Pardaillan'a döndü:

"Galiba gitme vakti geldi?" dedi.

"Bakın!"

Pardaillan, pencereden dışarıya bakınca tepede bir arkebüzcü ordusunun yayılmakta olduğunu ve uzakta, Saint–Honoré kapısı yönünde kalabalık bir silahlı halk kitlesinin:

"Kahrolsun Huguenotlar! Yaşasın Kutsal Birlik!.." diye bağırışa bağırışa geldiğini gördü.

O gece Paris'te, ağızdan ağıza Guise dükünün, suikastçı bir Huguenot birliğini meydana çıkardığı yayılmıştı. Bu dinsizler kaçmış, Saint–Roch değirmenine sığınmışlardı. Dük, orada kendilerini yakalamaya hazırlanıyordu. Bunu duyan halk Guise'ye yardım etmek veya böyle heyecanlı bir manzarayı kaçırmamak için silahlanıp koşmuştu. Dük, buna çok kızmış, değirmendeki çuvallara bir zarar gelmesi ihtimaliyle suratını asmıştı ama sesini de çıkaramamıştı. Böylece gün doğarken değirmenin çevresinde bir kısmı dövüşçü, bir kısmı seyirci, dört–beş bin kişilik bir kalabalık toplanmıştı. Pardaillan bunu görünce:

"Tam işe başlanacak zaman!.." dedi.

Charles d'Angoulême:

"Bana, geç kalmadan gitsek iyi olacak gibi geliyor, Montmartre Manastırı'na gitmeyecek miydik?.."

Pardaillan bir yandan Bussi–Leclerc'i çuval gibi sırtına yüklenirken öbür taraftan da:

"Oraya ne zaman olsa gideriz canım!.." dedi.

Sonra uşağa döndü:

"Hey, Picouic, ben Bussi–Leclerc'i yüklendim. Sen de Mainevil-

le'i sırtla bakalım!.." diye seslendi.

Değirmene doğru çıkanlar, bir mukavemet bekliyor, fakat hiçbir hareket göremeyince hayretle bağrışıyorlardı. Guise, Maurevert'e:

"Bunların bir sinsi hazırlıkları olacak ama nedir?" dedi. "Maineville'le Bussi de epeydir kayıplara karıştılar!.."

"Onlar, iyi bir yer bulup oradan harekete geçmeye hazırlanmışlardır dük!"

Tepede halk, hanl hanl tüfeklerini dolduruyordu. Değirmenin içindekiler de ümitsiz bir savunma hazırlığı içindeydiler. Picouic'in keyfi kaçmıştı. Croasse'ın peşinden gitmediğine bin kere pişman olmuştu. Charles da:

"Benim için hayat, ancak Violetta ile beraber oldukça bir değer taşır," diyordu. "O olmadıktan sonra ha burada ölmüşüm, ha başka yerde... Hepsi bir değil mi?.."

Pardaillan atıldı:

"Ölmek zor iştir kardeşim!.. Ben kaç defa denedim... İnsan kolay kolay ölmüyor!" dedi.

Savaş hazırlığının bittiğini gören Guise dükü, altın çuvallarını kimseye kaptırmamak için saldıranların başında yürüme kararını almıştı. Tam kılıcını kaldırmış, hücum işaretini veriyordu ki tepedeki değirmene bakanlarla beraber o da put gibi yerinde kalakaldı.

Değirmenden üç kişi çıkmıştı. Bunlardan birinin sırtında bir dördüncü adam vardı. Bu dördüncüyü hemen değirmenin kanatlarından birisine bağladılar. Guise kanada bağlanan adama bakınca hayretinden gözleri fal taşı gibi açılarak:

"Maineville!" diye bağırdı.

Üç adam tekrar değirmene girip az sonra yine kıskıvrak bağlı bir başka adamla çıktılar ve onu, Maineville'i bağladıkları kanadın tam karşısındaki kanada bağladılar. Bu defa da Maurevert:

"Bussi–Leclerc!" diye haykırdı.

"Ateş edin! Ateş!" diye gürledi. "Gebertin şu şeytanları!.."

Yüz arkebüzeü tüfeği birden ateşe başladı ve bu kurşun yağmuru, değirmenin kanatlarına bağlı iki adama da rastlayacağı düşünülmeden, birkaç dakika sürdü... Ateş kesilip de duman dağıldıktan

sonra Pardaillan'ın merdivenden değirmene çıktığı, bir tekme atıp merdiveni devirdikten sonra değirmenin kanatlarının fırıl fırıl dönmeye başladığı görüldü.

Maineville'le Bussi–Leclerc, başları kâh aşağıda kâh yukarıda dönüp durdukça acı acı bağırıyor, imdat istiyorlardı. Guise, en yararlı arkadaşlarından ikisinin feci halini görünce dayanamadı:

"Hücum!" diye bağırdı.

Değirmenden, on–on iki tüfek arka arkaya ateş etmişti. Fakat değirmeni kuşatanlar kalabalıktı. O kadar ki bu savunma ateşi, etkili olamadı ve saldıranlar birkaç dakika içinde değirmencinin evine girdiler. Evi baştan aşağı aradıkları halde kimseye rastlayamayınca öfkeden çıldıracak hale geldiler. Derken evden değirmene çıkan merdiveni fark ederek hemen değirmene geçtiler. Orası da yukarıdan aşağı arandı fakat yine kimseler yoktu.

Değirmenin etrafındaki halk, karıncalar gibi kaynaşırken Pardaillan'la iki arkadaş, değirmenin en alt katına inmişlerdi. Şövalye en alt katın döşemesinden bir–iki tahtayı kolaylıkla kaldırmış ve bu tahtaların altındaki boşluğa arkadaşlarını indirdikten sonra kendi de dalarak tekrar kapağı kapamıştı.

Onlar sığınağa gireli çok olmamıştı ki Guise'in silahşorları da bodrum katına inmişler ve Pardaillan'la arkadaşlarının tepelerindeki döşemede gezinmeye başlamışlardı.

Artık kurtuluş yoktu. Ya yakalanacaklar ya da birkaç kurşunla hesapları görülecekti.

Tam bu sırada Picouic, üstünde durduğu yerin zelzele oluyormuşçasına sallandığını hissetti. Eğilip eliyle yoklayınca bir taşa bastığı ve taşın da alttan oynatıldığını anladı. Korkusundan bir çığlık attı. Pardaillan'la Charles, alttan da hücuma uğradıklarını tahmin ettiler. Üçü birden bütün kuvvetleriyle taşa abandılar ve bu arada yerin altından bir sesin:

"Ah alçaklar! Çıkılacak yeri kapıyorsunuz, öyle mi? Şimdi hepinizi geberteceğim!" diye bağırdığını duydular. Picouic:

"Croasse!" dedi. "Bu ses Croasse'ın sesi!"

Taşı kaldırmaları birkaç saniye sürdü. Taş bir tarafa itilince aşağıya inen bir merdivenle karşılaştılar ve tepelerindeki döşemenin

aralarından sızan gün ışığında Croasse'ın korkudan sararmış, komik yüzünü gördüler. Croasse de onları görmüştü ama konuşmaya fırsat bulamadan hep birden üstüne çullanmışlardı.

Pardaillan'la Charles, öne geçmişlerdi. Picouic, arkadaşının elinden tutmuştu. Sürüklüyor, önlerine çıkan bir dehlizde hızla ilerliyorlardı. On dakika sonra dehlizin öbür ucuna vararak kiliseye ulaşmışlardı. Onlar, oraya vardıkları sırada değirmeni zapt eden silahlılar da döşemenin altındaki gizli yolu keşfetmiş, peşlerinden geliyorlardı, ama hücuma uğramamak için son derece ihtiyatla hareket ediyorlardı. Bu toprakaltı yolunu da kimsenin bilmediği muhakkaktı. Kim bilir ne zamandan kalmış ve ne işe yaramıştı... Pardaillan ve yanındakiler, şimdi bu gizli yol sayesinde canlarını kurtarmışlardı. Birlikte kiliseden çıkınca mümkün olduğu kadar sakin görünmeye çalışarak değirmende olup bitenleri seyreden halkın arasına karıştılar. Sonra yavaş yavaş ve dikkati çekmeden halkın arasından sıyrılıp doğruca Paris'e girdiler. Yolda Croasse'a, nasıl olup da tünelden değirmene ulaştığını sordukları vakit aldıkları cevap şu oldu:

"Kilisede sayısız düşmanla boğuştum! Tam onları püskürttüm ki altı–yedi haydut beni yakalayıp karanlık bir deliğe attı. Aklım başıma gelince silah sesleri duyarak sizlere ulaşmaya çabaladım ve..."

Bu hikâye böyle yarım saat kadar sürdükten sonra Charles d'Angoulême, Croasse'ı kutladı. Pardaillan ise bu martavalları yutmadığını anlatır bir tarzla alaylı alaylı baktı:

"Sen müthiş bir adamsın Croasse!" dedi.

Picouic de heyecanla arkadaşının elini sıkınca Croassee kendi kendine söylendi:

"Vay canına! Ben ne cesur bir adammışım da şimdiye kadar bunun farkında olmamışım! Öyleyse pek yazık etmişim. Bundan sonra aklımı başıma alayım bari!"

YİRMİ BİRİNCİ BÖLÜM
MONTMARTRE MANASTIRI

Dışı meşin kaplı, içi ipek yastıklarla döşeli arabanın çevresinde, koyu renkli esvaplar giyinmiş bir muhafız kalabalığı vardı. Araba, bütün Paris'i bu muhafızlarla birlikte geçti. Montmartre kapısından çıktı ve dolambaçlı bir yolu takip ederek Bénédictines rahibelerinin manastırı önünde durdu.

Araba durunca onu uzaktan gizlice takip etmiş ve tanınmamak için pelerinine sımsıkı sarılmış olan Cellat Claude Usta da, yüz adım kadar geride, bir ağacın arkasına sinerek bekledi.

Arabanın içinden Prenses Fausta inmiş ve çabucak açılan kapıdan, harap manastıra girmişti. Claude Usta'nın yanına da şapkasını, yüzünü örtecek kadar indirmiş biri yaklaşmıştı. Bu adamın, şapkasını kaldırınca Kardinal Farnèse olduğu görüldü. Kardinal, Fausta'ya karşı korkunç bir mücadeleye girişmiş olmasına rağmen silahsızdı. Cellat, elini manastıra uzattı:

"Buraya geldi," dedi.

Farnèse, manastırın kapısında bekleyen muhafızlara baktı. Korkmadı ve tereddüt etmeden:

"Peki," dedi. "Benimle beraber çalışmaya karar verdin mi?.."

"Ne demek karar verdin mi? Sözleşme imzalamadık mı? Ben onu öldüreceğim. Fakat ondan sonra da siz bana ait olacaksınız!.."

"Güzel... Öyleyse hemen manastıra girmeye bakalım."

Bir hayli uzaktan dolaşarak manastırın arka tarafına geldiler. Bu harap binanın vaktiyle çok güzel olan bahçesi de ihmal edilmiş, bir dikenlik ve çalılık halini almıştı. Bahçenin içinde temellerinden başka bir şeyi kalmamış bir kilise yıkıntısı görünüyordu. Daha geride bostan vardı. Bu bostanın etrafına bir duvar çekilmişti, ama o da yer yer yıkılmış ve çökmüştü. Claude Usta, duvarın yarıklarından birine

yöneldi. Farnèse de kayıtsız adımlarla arkasından yürüdü. Birlikte bostana girdiler. Bir köşede, herhalde manastırın eski başrahibelerinden birinin yaptırmış olduğu zarif görünüşlü, fakat harap bir küçük ev vardı. Claude Usta bu evin çürük kapısını bir omuzlayışta açtı. Birlikte içeri girdiler. Cellat, kardinale:

"Beni burada bekleyin," dedi.

Farnèse, başıyla bekleyeceğini belirtirken cellat da çıkıp gitti.

*

Prenses Fausta manastıra girdiği sırada kederli bir haldeydi. Fakat bu harikulade güzel kadının yüzüne, neşeden ziyade kederin yakıştığı da muhakkaktı. İki rahibe, önden gidiyor, kendisine yol gösteriyordu. Mermer bir merdivenden çıktılar, sonra Manastır Başrahibesi Claudine de Beauvilliers'le karşılaştılar. Claudine, Fausta'yı görür görmez diz çöktü ve Fausta'nın elini öptü. Sonra Fausta'ya yol göstererek onu kendisine ait olması gereken bir odaya soktu.

Bu odada ilk dikkate çarpan şey, etrafı madeni bir çerçeveyle çevrilmiş mermer bir masaydı. Masanın üstünde, ancak kibar bir fahişenin kullanabileceği kadar bol makyaj malzemesi vardı. Aynı masanın üstünde bulunan bir İsa heykeliyle bir haç, öteki eşya ile tezat teşkil ediyordu.

Claudine, Fausta'yı rahat bir koltuğa yerleştirdikten sonra ayaklarının altına bir yastık koydu ve önünde el pençe divan durdu. Fausta sordu:

"O çingene karısı hâlâ burada mı?"

"Evet efendim... Emirleriniz üzerine kendisini göz hapsinde tutuyoruz. Fakat bu kadın deli değil efendim... Kutlu efendimiz, kendisini görmek isterler mi?"

Fausta bir an sessiz durdu. Sonra:

"Claudine," dedi, "bana henüz 'Kutlu Efendimiz' demeyin. O gün henüz gelmedi. Unutmayın."

Claudine çabucak af dilerken Fausta devam etti:

"Benim papalığım, yılan hikâyesine döndü Claudine... Yirmi üç kardinal, Roma'daki yer altı mezarlığında gizli bir toplantı yaparak Papa V. Sixtus'a başkaldırma kararını aldılar. Oysa şimdi, verdikleri kararı uygulayamıyor ve tir tir titriyorlar... Benim papalığıma, yer

altı mezarlarının karanlığı içinde karar verilmiş olması ne garip-tir, Claudine... Halbuki artık ruhum aydınlık istiyor. Bakın, siz bir kadınsınız... Hem de bütün hatalarınıza rağmen tanıdığım kadın-lar içinde en fazla beğendiğim sizsiniz. Siz bana, 'Kutlu Efendim' diyorsunuz. Bense emellerimi ve kendime vazife edindiğim şeyleri düşündükçe kadınlığımdan korkuyorum Claudine..."

Claudine de Beauvilliers, Fausta'ya saygı dolu bakışlarla baktı. Onu her zamankinden daha sararmış, solmuş buldu. Diz çöktü, Fa-usta'nın beyaz ve güzel ellerini tekrar öptü:

"Benim asil ve güzel efendim," dedi. "İnsan kalbine saygı ve sevgi aşılayan ve bazen da müthiş bir korku salan o güzel gözlerinizde bir keder okuyorum. Sizi üzgün görmektense ölmeyi tercih ederim!"

Fausta, Claudine'i ayağa kaldırdı:

"Evet. Claudine," dedi. "Siz ruhu dayanıklı bir kadınsınız. Beni yalnız siz anlarsınız. Onun için dinleyin Claudine... Ben artık çok yükseklerde uçmaktan bezdim, usandım..."

Fausta'dan gelen bir işaretle, Montmartre Benedictines Başrahi-besi Claudine de Beauvilliers oturdu ve dinlemeye hazırlandı.

YİRMİ İKİNCİ BÖLÜM
FAUSTA'NIN KALBİ

"Acaba tasarladığım din devleti boş bir hayal mi?" Fausta kendi kendine konuşuyormuş gibiydi. "Bir kadının, Saint–Pierre'in[16] tahtına oturmasını yasaklayan bir kanun mu var? Azizler olduğu gibi azizeler de yok mu? Kilise, kadın yeminlerini kabul etmiyor ve Mesih'in sözünü taşıyan kadınlar arasında bir hiyerarşi kurmuyor mu? Kadın olmak, neden yüksek emeller peşinde koşmaya engel olsun? Jeanne d'Arc, Fransa krallığını kurtaran o kadın, bir azize değil midir? Ben neden onun gibi olmayayım?"

Claudine, boyun eğmeyen bir iradeyle dolu bu sesle konuşan Fausta'yı hevesle dinledi.

"Yirmi üç kardinal, Papa V. Sixtus'un karşısına bir taht ve bir kilise çıkarmak istedi. O zamandan beri üç yıl geçti. Ben o sırada Roma'da büyükannem Lucrèce Borgia'nın sarayında otururdum. Damarlarımda Borgia sülalesinin kanı akıyordu. Çevremde bir sürü dalkavuk vardı. Sarayımın içi bir sürü asil ve kilise büyüğüyle dolup boşalıyordu. O sıralar gönlümün tek eğlencesi, erkeklere karşımda boyun eğdirmekti. Evet, Farnèse'e rastladığım sırada bunlarla vakit geçiriyordum."

Fausta bir süre düşünceye daldı. Claudine, hiç sesini çıkarmadı. Fausta bir süre sonra tekrar söze başladı:

"Bana mukavemet edemeyip pençeme ilk düşen erkek, Farnèse'di. Fakat beni ilk terk eden de o oldu."

Claudine hayret içinde sordu:

"Ne, madam? Sahi mi, Farnèse sizden ayrıldı mı?"

Fakat Fausta, cevap vermeden sözüne devam etti:

16. Petrus: İsa'nın 12 havarisinden biridir. Katolik Kilisesi tarafından ilk papa olarak kabul edilir. (ed. n.)

"Bir akşam, beni sarayıma gelip aldı. Duygularımı ve düşüncelerimi biliyor, beni çok takdir ediyordu. O gece birlikte Roma'dan çıktık, bir yer altı mezarlığına indik. Meşalelerin ışığında, genişçe bir mahzene ulaştık ve orada ilk defa olarak yirmi üç kardinal gördüm. Farnèse, 'İşte beklediğiniz, sizi kurtaracak olan insan!' diye onlara beni gösterdi.

"Yirmi üç kişi hemen etrafımı alarak konuşmaya bağladı.

"Omuzlarıma yüklemek istedikleri ağır ve korkunç görev beni hiç ürkütmedi. Bana söz verilince, ben de uzun uzun konuştum. Beni sessiz sedasız dinlediler. Sonra her biri teker teker önümde diz çöktü ve elimi öptü. En yaşlıları da permama şu halkayı geçirdi..."

Fausta elini uzattı ve birçok kimseyi secdeye vardıran esrarengiz halkayı gösterince Claudine hemen haç çıkararak eğildi. Fausta sözüne devam ederek:

"Ondan sonra yeni vazifeme başladım," dedi. "Kısa zamanda Roma'yı allak bullak ettim. Orada bana itaat etmeyecek bir tek kardinal ve piskopos kalmadı. Fransa'ya geldim. Buranın da altını üstüne getirdim. Çünkü Fransa kralı, Farnèse'in ilk teklifine omuz silkmişti. Ben de onu başkentinden kovdum ve krallığa başka birini seçtim."

Fausta tekrar düşünceye dalmıştı. Claudine ürkek bir sesle:

"Zannımca olaylar istediğiniz gibi yürüyor," dedi.

"Ben de buna şaşıyorum ya... Görünüşte her şey yolunda gidiyor. Halbuki bazen öyle ufak tefek aksaklıklar oluyor ki işlerimi yarı yolda durduruveriyor. Gizli toplantıda bulunmuş olan kardinaller bir türlü son kararı veremiyorlar. Farnèse bile beni yüzüstü bırakıverdi."

"Fakat ya Guise dükü, madam, Guise var ya..."

"Guise'i bırak canım! Kendisini aldatan karısını bile affetti."

Claudine, gülmesini zor zapt etti. Fausta söylendi:

"Görünüşe bakılırsa Guise'den çok şey umulabilir. Halbuki o, yalnız savaş meydanlarında kahramandır. Savaş dışındaysa o kadar yumuşak, o kadar kararsız ki kendisinden yararlanmak pek güç..."

Fausta tatlı bir hayale dalmış gibi gözlerini kapadı. Sonra birden toparlanarak:

"Karısını affedişiyle bütün planlarımı allak bullak etti," dedi.

"Crillon'un, krala ulaştırmaya çalıştığı üç bin kişinin, Paris'ten çıkmasına engel olamadı. Tabii bu olay III. Henri'ye cesaret verdi. Üstelik bu da yetmiyormuş gibi Guise dükü, Catherine de Médicis'in iki çift sözüne kanıverdi. Casuslarım aracılığıyla Papa V. Sixtus'un altınlarının geldiğini öğrenmiştim. Hemen düke haber verdim. Ne çare ki altınlar, gözünün önünde kaçırıldı ve kendisi bir çocuk gibi aldatıldı."

Fausta derin bir soluk alıp verdi. Dolgun göğsü kalktı, indi:

"Guise dükünün hem Grève Meydanı'nda, hem Saint–Roch değirmeninde karşılaştığı Şövalye Pardaillan, çok zorlu bir rakipti," dedi. "Guise'de bir Pardaillan ruhu yok. İnsanın elinde Pardaillan gibi bir adam bulunsa dünyayı yerinden oynatır."

Yüreğindeki sır onu boğacakmış gibi titrek bir sesle:

"Savaşta insan, vücudunu değil, ruhunu zırhla kaplamalıdır," dedi. "Fransa tahtını ele geçirecek kahraman, Guise değildir. Ben böyle bir işi başarabilecek tek adam olan Şövalye Pardaillan'ı birkaç gün önce gördüm. Gerçi zırhı eski, kıyafetleri yıpranmış, yüzü zayıf bir adamdı. Fakat bakışlarında öyle garip bir gülümseyiş, sözlerinde ve tavırlarında öyle tesirli bir sadelik vardı ki beni heyecana düşürdü... Bu adam kim? Ah, onu tanımak, onun ruhunu anlamak, hatta kendimi ona beğendirmek için her şeyi yapmaya hazırım. Onu..."

Fausta birdenbire sustu. Yüzü sararmıştı. Tırnaklarını avuçlarına bastırarak heyecanını tuttu. Fakat Claudine, onun gizlemek istediği büyük sırrı anlamıştı. Fausta:

"Benimkisi çılgınlık!" diye sözlerine ekledi. "Bende kalp yoktur. Ben kalp sahibi olmak istemiyorum!"

Claudine titredi:

"Niçin, madam? Niçin size layık olan yüksek ödevlerden biraz sıyrılıp yeryüzüne, insanlar arasına girmek istemiyorsunuz? Neden bir kraliçe olduğunuz kadar bir kadın olmayacakmışsınız?.."

Fausta'nın gözlerinde şimşekler çaktı:

"Çünkü," dedi Fausta, soğukkanlılığıyla tüm görkemine geri dönerek, "kadınları zayıf düşüren duyguları tanımamış bir bakire, erkeklerin tahakkümünü tatmamış bir varlık olmak istiyorum. Çünkü dünyada hiç kimse Fausta'ya hâkim olamamalıdır."

Claudine derin bir heyecanla söylendi:

"Ah, madam! Aşk, hâkimlerin en tatlısıdır."

Fausta irkildi:

"Aşk mı?"

Başını eğdi. Kirpiklerinin ucunda bir damla yaş belirmişti. Fakat bu zayıflık anı çok kısa sürdü. Yüzünü kaldırdığı vakit gözyaşı çoktan kurumuştu. Deminki sözlerini unutmuş gibi:

"İşte," dedi, "şu son birkaç gün içinde Guise; işleri on yıl geriletti. Farnèse'i de büsbütün kaçırmadan tekrar elime geçirmeliyim... Şimdi şu Saïzuma'ya bakalım... Siz, Saïzuma'nın, Farnèse'i tanıdığını tahmin ediyordunuz. Eğer bu tahmininiz ve bana anlattıklarınız doğru çıkarsa..."

"Kesinlikle değil, madam... Bir şüphe, daha doğrusu bir ümit..."

"Sizden eminim Claudine. Size bir mükâfat borçluyum. Şimdi şu Saïzuma'yı görelim."

Claudine de Beauvilliers ellerini çırptı. Kapıda beliren rahibeye:

"Çingeneyi getirin!" emrini verdi.

YİRMİ ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
HORTLAK

Cellat Claude Usta, Prens Farnèse'i, harap evde bırakmış, bostanda hızlı hızlı ilerliyordu. Bu sırada orada, pek yoksul giyimli, iki rahibe çalışıyordu. Bunlar Claude'un geçtiğini görünce manastırlarında hiç erkek bulunmaması gerektiğini bildikleri halde şaşmadılar. Erkek ziyaretine alışık görünüyorlardı. Rahibelerin biri ince, uzun boyluydu. Bu rahibe toprağa çapasın indirirken, dünyanın kötü haline, ahlaksızlığa, dinsizliğe kaba kaba küfürler savuruyordu. Onu dinleyen öbür rahibe ise:

"Halimizden o kadar şikayet etmeyelim," dedi. "Şu manastıra arada sırada zengin bir kavalye gelmeseydi, burada açlıktan geberip gidecektik."

Öteki:

"Ah! Çok üzücü bir zamanda yaşıyoruz. Artık tutkular üzerinde herhangi bir kısıtlama yok. Sefalete kadar düşmüş manastır, genç kız kardeşlerimizin şeytanlığını da barındırmalıdır."

"Yazık! İstifa etmeliyiz çünkü aksi takdirde açlıktan öleceğiz ya da geçen yılki gibi dilenmek zorunda kalacağız."

Claude usta, bostanı baştan başa geçtikten sonra manastırın arka kapısında, genç bir rahibeyle konuşmaya başlamıştı. Şehirdeki aşk evlerinin kadınları gibi açık saçık giyinmiş ve hayasızca gülümseyen bu rahibe, Claude Usta'ya sordu:

"Acaba yakışıklı kavalye kimi arıyor? Buraya herhalde arka bahçedeki yıkık duvarlardan girmiş olacak... Çünkü ön kapıdan erkeklerin girmesi yasaktır."

Claude usta:

"Arkadaki yıkık duvarlardan girdim," dedi.

"Eh, kimi istiyorsunuz bakalım? Genç rahibelerden birini mi?"

"Hayır, başrahibeyi istiyorum."

"Ah! Ne kasvetli bir sesiniz ve ne ölümcül bir bakışınız var!" Kız titreyerek devam etti. "Bayan Abbess? Fakir evimizle ilgilenen asil prensesle konuşuyor."

"Prensesle birlikteyim ve gelip onu bulmak için emir aldım."

"Hadi, güzel dostum. Şapelde yürüyüşe çıkacağım." Güzel kız hafifçe döndükten sonra uzaklaştı. Ama gitmeden önce Claude'a kapıdan çıkmakta olan iki kız kardeşi gösterdi ve ona dedi ki:

"Öyleyse şu giden iki kardeşimizi takip edin güzel dostum."

Ellerini kavuşturmuş, başları öne eğik iki rahibe, ortalarına kırmızı maskeli çingene kadınını almış gidiyorlardı. Bu kadın Saïzuma'ydı. Claude yürüyüşünü ağırlaştırdı. İki rahibeyle çingene kadınının geçmeleri için yol verdi ve arkalarından düşüne düşüne yürümeye koyuldu. İki rahibe Saïzuma'yı bir odaya götürdüler. Sonra yanlarında çingene kadın olmadığı halde çıktılar. Claude, biraz ötede aralık bir kapı görerek itti ve loş bir odaya girdi. Düşünüyordu: İki rahibenin arasında yürüyen şu kadını daha önce bir yerde görmüş olacaktı. Ama nerede ve ne zaman? Bir türlü hatırlayamadı.

Sonra aklına tekrar Fausta geldi ve kızının katili saydığı bu kadına karşı duyduğu kinle dişlerini gıcırdattı.

İki rahibe, Saïzuma'yı odaya getirdikleri sırada manastırın içinde erkeklerin dolaştığından şikayet etmişlerdi. Claudine de onlara duvarların yıkık olması yüzünden bu girişe engel olunamadığı cevabını vermişti. O zaman Fausta:

"Umarım, zamanı gelince manastırın etrafına yüksek duvarlar çekmek imkânını verecek sermayeye sahip olacaksınız. Tanrı yardım ederse manastırınıza her yıl, yüz bin liralık bir gelir sağlanacaktır."

Claudine'in gözleri parladı. Fakat bir şey söylemedi. Fausta, Saïzuma'ya dönmüş onu seyrediyordu. Çingene kadın, Fausta'nın yanına sokuldu. Elini tuttu ve mahzun bir sesle:

"Falınıza bakayım mı?" dedi.

Fausta, keskin bakışlarını Saïzuma'ya dikmişti:

"İstersen ben senin falına bakayım," dedi. "Ben de insanın elinden geçmişini ve geleceğini okurum..."

Saïzuma, kendisiyle böyle konuşan kadına, kalbini eriten tatlı sese, ona boyun eğdiren bir otoriteyle şaşkınlıkla baktı.

"Siz kimsiniz? Benim gibi çingene misiniz?"

"Belki... Ama, bak benim yüzüm açık... Sen de maskeni çıkarsana..."

Saïzuma başını salladı ve dedi ki:

"Benim maskem kırmızı, ama onu çıkarırsam, yüzümün maskenin altında utançtan daha fazla kızarmış olduğunu görürsünüz. Benim ayıbımı ve korkumu kimse öğrenmesin. Kilisede ve Grève Meydanı'nda herkes beni gördü. O kadar utanıyorum ki..."

Fausta irkildi:

"Grève Meydanı ile kiliseden bahsediyor. Bu, mutlaka odur," diye düşündü. Kadının yüzüne dikkatle bakarak sözlerinin uyandırdığı etkiyi anlamaya çalışıyordu:

"Belki seni cellat da tanır, diye korkuyorsun değil mi?.."

Saïzuma omuz silkti:

"Cellattan ne diye korkayım? O bana bir kötülük yapmadı, benim kalbimi kırmadı ki... Asıl benim yüreğimi ezen öteki yalancı oldu..."

Fausta, birdenbire Saïzuma'nın elini tuttu:

"O yalancının ismini avucunda okudum," dedi.

Saïzuma elini hızla çekmişti. Fausta devam etti:

"Sen istediğin kadar elini çek... Ben senin, bir zamanlar sevdiğini, ağladığını, acı çektiğini, yüreğinin, kilisenin mihrabı önünde, kardinalin ayakları altında ezildiğini de biliyorum..."

Saïzuma tir tir titriyordu:

"Kardinal mi? Nereden biliyorsunuz bunları?"

"Kardinal ya... Sevgilin Jean de Kervilliers..."

Saïzuma boğuk bir iniltiyle yere yıkıldı. Fausta söylendi:

"Bu o! Yemin ederim ki o!"

Fausta, Saïzuma'ya uzanacak onu yerden kaldıracaktı. Fakat bu arada birdenbire kapı açıldı. İçeriye Cellat Claude Usta girdi. Fausta hemen ayağa kalkmıştı. Sert bir sesle sordu:

"Buraya neden geldin?"

Cellat, kurulmuş bir makine gibi:

"Sizi manastırın arka bahçesindeki eski eve götürmek için geldim," dedi.

"Ya gitmeyi reddetsem, cellat?.."

"O zaman sizi hemen öldürmeye mecbur kalırım!"

Cellat hançerini çekip sırtını kapıya yaslamıştı. Claudine de Beauvilliers, donmuş gibi kalakalmıştı. Claude devam etti:

"Benim kendisiyle yaptığım anlaşmaya göre şimdilik efendim olan adam, sizi oraya götürmemi emretti. Ölü veya diri, gideceksiniz."

Fausta, Claudine'in sapsarı kesilmesine aldırmadan, sakince sordu:

"Efendin mi? Kimmiş o efendin?"

"Monsenyör Prens Farnèse!.."

Fausta, meselenin korkulacak bir tarafı olmadığını Claudine'e işaret ettikten sonra Saïzuma'ya uzanıp kendisini yerden kaldırdı ve:

"Sen de gel, zavallı kadın," dedi. "Bundan sonra acı çekmeyeceksin!"

Claude usta, elinde hançeri, kapıdan çekilerek onlara yol verdi. Claudine de arkalarından gelmek istiyordu. Fakat Fausta, kendisini durdurdu. Saïzuma ile birlikte bahçeye çıktıkları vakit Claude usta:

"İmdat isterseniz, sizi derhal boğazlarım," diye söylendi. "Siz de benim evladımı böyle boğazlamıştınız."

İki kadın, sessiz sedasız harap eve yöneldi. Açık kapıdan önce onlar, arkalarından da Claude girdi ve kapıyı kapattı.

Farnèse dalgındı ve içeriye girenleri fark etmemişti. Fausta, Saïzuma'yı odanın karanlık bir köşesine doğru itti ve aceleyle konuştu:

"Jean de Kervilliers tarafından ihanete uğradığından beri hayatını saran acıdan kurtulmak istiyorsan, burada sessizce kal. Ne görürsen gör, ne duyarsan duy, kapa çeneni, kıpırdama."

Fakat kadın, kardinali görür görmez heyecanlanmıştı:

"Grève Meydanı'ndaki adam," diye düşündü. "Neden onu gö-

rünce böyle titriyorum? Neden?"

Fausta orada tozlu bir sıra bulmuş, oturmuştu. Farnèse'in bir türlü yerinden kımıldamadığını görünce Claude Usta, kardinalin omuzuna dokundu ve derin bir rüyadan uyanıyormuş gibi, silkinen Farnèse'e:

"Monsenyör," dedi, "kadını getirdim."

"Hangi kadını?.."

Kardinal, Fausta'ya baktı:

"Fausta!" dedi, "Claude, sen dışarıda bekle... Ben seni çağırınca, her iş bitmiş demektir. Onu hemen öldürürsün."

Claude itaatkâr bir şekilde eğildi. Kapıya doğru yürürken, orada unutulmuş bir heykel gibi duran Saïzuma'yı gördü. Bir an tereddüt etti. Sonra omuz silkerek fısıldadı:

"Ne de olsa, infazın bir tanığın önünde yapılması önemli değil." Merdivenin yosun tutmuş basamağına oturup beklemeye başladı. Bu sırada Farnèse, Fausta'yı dikkatle süzüyor ve:

"Sizi nihayet elime geçirdim, madam," diyordu. "Şimdi sizi, kuduz bir köpek gibi öldürteceğim!"

Fausta, sakin olduğu kadar da hükmedici bir tavır takınmıştı:

"Size, sadece efendinize isyan ediyorsunuz," derim. Ben isteseydim, adamınız Cellat Claude, yanıma geldiği sırada kendisini derhal yakalatırdım. Bunu yapmadım ve tek sizin maksadınızı öğreneyim diye buraya kadar geldim. Fakat geldiğim gibi gideceğim. Kılıma bile dokunamazsınız."

Kardinal bu sert sözlerin etkisi altında bir an duraladı. Sonra yine kendini toparladı ve:

"Sizi ölümden kurtaracak bir tek şey var," dedi. "O da, kızımın yaşadığını bana itiraf etmeniz. Ayaklarınıza yüz sürdüğüm, o zavallı masumun benim kızım olduğunu söyleyerek kendisini affetmeniz için yalvardığım vakit beni dinlemediniz. O zaman anladım ki siz, fahişelerden daha yüreksiz ve aşağı bir mahluksunuz. Sizde küstahça bir cüretkârlıktan başka hiçbir kuvvet yok. Zaten sizde hiçbir kuvvet bulunamaz... Siz neydiniz? Roma'da sıradan bir prensestiniz. Sizi bugünkü mevkinize ben getirdim. Size boyun eğişim de sadece kiliseye hizmet etmek içindi. Evladımı alıp öldüresiniz diye değil.

Ben de sizi ölüme mahkûm ettim, Fausta... Kızımın yaşadığını itiraf etmedikçe benden kurtulamazsınız."

Kardinal, Fausta'nın yüzüne, ümit dolu bakışlarla bakıyordu. Fausta sakin bir tavırla:

"Kızınız öldü," dedi.

Farnèse bu sözü ilk defa duyuyormuş gibi acı acı inledi. Fausta devam etti:

"O öldü. Ben, sizin insanlık zaaflarından ne dereceye kadar sıyrılabileceğinizi, dünyada en sevdiğiniz varlık olan kızınızı kilise uğruna feda edip edemeyeceğinizi anlamak istedim. Eğer bu imtihanı başarsaydınız, belki de büyük bir mucize olacak, belki de yıllardır peşinden ağladığınız kızınız yine size iade edilecekti."

Farnèse bir an inanmakla inanmamak arasında duraladı. Sonra birdenbire mırıldandı: "Saçma!"

Ve yüksek sesle:

"Beni böyle çocukça laflarla oyalayarak ölümden kurtulacağınızı sanıyorsanız, aldanıyorsunuz," dedi. "Onu bana hiçbir kuvvet artık geri getiremez ve hiçbir kuvvet de artık sizi benden kurtaramaz!"

Cellada seslenecek gibi bir hareket yapınca Fausta ona doğru yürüdü:

"Demek bir mucize olacağına inanmıyorsunuz," dedi, "Ama şimdi inanacaksınız. Buyurun, yıllardır öldü sandığınız kadına kavuşun..."

Farnèse dehşetle sordu:

"Hangi kadın?"

"On altı yıldır ölü sandığınız kadın... Bakın!"

Farnèse, Fausta'nın gösterdiği köşeye baktı. Saïzuma'yı gördü:

"Çingene karısı!" dedi.

Fakat Fausta, birdenbire kadının kırmızı maskesini çekip almıştı. Kardinal heyecandan çıldıracak gibi oldu. Dehşet içinde geriye çekildi ve haykırdı:

"Léonore!.."

Saïzuma seslendi:

"Benim adımı söyleyen kim?"

Farnèse sapsarı kesilmiş, ta odanın karşı duvarına kadar gerilemişti. Duvara dayandıktan sonra diz çökerek:

"Léonore! Léonore!" diye haykırdı. "Sen misin? Yoksa mezardan mı çıktın? Hortladın mı?"

Fausta'nın sesi duyuldu:

"Hoşça kalın, kardinal! İşte size sevgilinizi, Léonore de Montaigues'yü bağışladım. Bir gün de karşınıza kızınızın hayalini çıkarırsam, sakın şaşırmayın!"

Farnèse bunları duymadı bile. Gözlerinin önünde Léonore'dan başka hiçbir şey yoktu. Fausta odadan hızla çıktı. Dışarıda bekleyen Claude, kadının böyle serbest kaldığını görünce merakla odaya girdi. Farnèse'i, diz çökmüş ve Saïzuma'yı da ona doğru eğilmiş bir halde buldu. Yerinde donmuş gibi:

"Violatta'nın annesi!" diye söylendi.

Yıllar önce idamdan dönen kadını tanımıştı. Fakat bu kadını görmek celladı, Farnèse kadar heyecanlandırmamıştı. Tekrar Fausta'yı hatırlayarak dışarı fırladı. Ne çare ki Fausta hızlı hızlı yürüyerek manastırın kapısında bekleyen muhafızlarına ulaşmıştı. Claude Usta, kafilenin manastırdan uzaklaşmasını seyrederken dişlerini gıcırdattı.

"Bu sefer elimden kaçtın, ama dikkat et, başka bir sefer elime geçmeyesin," diye söylendi. "Bir daha seni öldürmek için kardinalin emrini bekleyecek değilim."

YİRMİ DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
RAHİBE PHILOMÈNE

Claude dönüp geri geldi. Bir an için Prens Farnèse'in vicdan azabıyla ve geçmişin korkularıyla yüzleşmeye bıraktığı köşkün önünde durdu. Bu hayalet Saïzuma adında somutlaşmıştı. Ama çok geçmeden omuzlarını silkerek yarığa doğru ilerledi. Yavaş yavaş yürüyüp düşünüyordu:

"Fausta, Kardinal Farnèse'in onu öldürmek istediğini biliyor. Zavallı Léonore'u da kardinale getiren Fausta'nın ta kendisiydi. Ama neden? Farnèse'i yakalayacak kadar koruması vardı. Ama o sadece çekip gitti. Peki ya neden? Bu kadın ne düşünüyor? Neden beni tek başıma yakalamaya çalışmadı?.."

Claude, Kardinal Farnèse ile girdiği yarığı geçti. Evlerle kaplı dağda yoğun bulunan kestane ağaçlarının arasından gidiyordu. Yokuş aşağı inerken tepeyi tırmanan iki grup halinde yürüyen dört atlıyı gördü. Manastıra gittikleri belli olan bu grubu takip etmesi gerekmediğini düşündü. Ama bu yabancılar neydi ki artık onun için? Manastırda da onu ilgilendiren bir şey kalmamıştı. Violetta'yı kaybettiğinden beri onun için dünyada ilginç bir şey kalmamıştı... Tepeden tırmanan dört atlıya rastlayınca şapkasını çıkarıp önden giden ikisini selamladı. Onlar da bu selamlamaya nezaketle karşılık verdiler.

Bu iki adamdan biri Pardaillan, öteki de Angoulême düküydü. Arkadan da Picouic'le Croasse geliyorlardı. Dük, manastırda mutlaka Saïzuma'yı bulup konuşturacağından emin görünüyor ve gülümsüyordu. Bu küçük kafile, harap duvardaki yarığa varınca ilkin Pardaillan, arkasından da Charles geçti. Sonra Picouic'le Croasse de bahçeye girdiler. Bostanda, daha önce gördüğümüz iki rahibe hâlâ çalışıyordu. Az önce Cellat Claude'un geçişine içerleyen sıska rahibe, bu dört kişilik grubu görünce:

"Oh! Görüyorsun değil mi? Artık dört kişilik gruplar halinde geliyorlar! Yüce İsa! Sanki birazdan bütün bir ordu gelip manastıra yerleşecek!"

Öteki rahibe cevap verdi:

"Canım, Philomène, tatlı canını ne üzüyorsun? Bu işin tasası bize mi düştü? Elimizden ne gelir?"

"Elimizden bir şey gelmeyeceğini ben de biliyorum Mariange, fakat artık erkeklerin buraya girmesi de çekilmez bir durum olmaya başladı. Gerçi bu haydutlar bana şimdiye kadar tek söz söylemeye cesaret edemediler, ama ne olursa olsun, sinirleniyorum!"

Mariange bu sözlere gülünce Philomène:

"Biz her zaman şu an göründüğümüz gibi olmadık. Vaktiyle bizim de bakılmaya değer gözlerimiz, ihtişamımız vardı. Ama kurallar gereği oldukça katıydık. Bence bugün de öyle çok çökmedik! Ama her şeyden önce bir erdemimiz var. Dilimiz var... Sana yemin ederim ki Rahibe Mariange, bir adam gelseydi de bana bir bakış atma veya bir söz söyleme cüretini gösterseydi, kesinlikle ağzının payını verirdim!"

Mariange:

"Elbette," diye doğruladı. "Çene yarıştırmada üstüne yoktur."

Philomène hindi gibi kabarıp bu sözlere cevap vermeye hazırlanırken caydı:

"Bak, bak! Aman Tanrım... Bizden tarafa geliyorlar galiba!" diye telaşlandı.

"Ya... Bizden tarafa geliyorlar... Kaçalım mı?"

"Ne münasebet! Durup da ağızlarının payını verelim."

Gerçekten de Pardaillan'la Angoulême dükü onlardan tarafa geliyorlardı. Mariange, gelenlere bakarken Philomène, utangaç bir tavırla başını önüne eğmişti. Mariange kısa boylu, şişman, kırmızı suratlı ve neşeliydi. Philomène de aksine fasulye sırığı gibi uzun, kupkuru ve dünyaya küskündü. Hayatının hiçbir çağında güzel olmadığı için erkekler kendisine yüz vermemişlerdi. Bu yüzden hem erkeklere, hem kadınlara, hasılı bütün dünyaya küskündü. Hayatın zevklerini tanımaz ve bu zevkleri tatmaya çok özendiği halde onları tadanları kıskanarak hepsini günahkâr sayardı.

Pardaillan yaklaşmış, konuşmaya başlamadan önce şapkasını çıkararak selam vermişti. Philomène:

"Sakın yaklaşmayın! Orada durun!" diye bağırdı.

Pardaillan şaşırmış, Angoulême dükü ise iyice afallamıştı. Dük:

"Affedersiniz madam..." diyecek oldu.

Philomène sert bir tavırla sözünü kesti:

"Laf istemem diyorum size... Ne geliyorsunuz, ne sokuluyorsunuz yanımıza? Gözleriniz felfecir okuyor. Kötü niyetiniz halinizden belli... Biz namuslu iki kadınız. Sarkıntılıktan hoşlanmayız!.."

"Fakat madam, bizim asla böyle bir niyetimiz yok. Biz sadece..."

"Çekilip gidin efendim... Çekilin gidin... Tövbe Tövbe... Haydi, yaptığınız saygısızlığı affediyorum işte..."

Pardaillan bu sözleri duyunca artık kendini tutamamış kahkahayı basmıştı. Charles da gülmeye bağladı. Picouic'le Croasse de efendilerinden cesaret alarak makaraları koyuverdiler. Philomène bu kahkaha tufanı karşısında bozularak sustu. Pardaillan da bunu fırsat bilerek:

"Görünüşümüz bu kadar vahşi mi de bizden korktunuz?" dedi. "Biz size sarkıntılık edecek tipte kimseler miyiz? Hayır, efendim, biz sizlere karşı sadece saygı besliyoruz..."

Philomène yutkundu:

"Demek sataşmak fikrinde değilsiniz ha?" diye sordu ve bu soruşuyla, "Keşke sataşsaydınız!" demek istedi. Pardaillan'la Charles bunu anlamamış göründüler. Şövalye sözüne devamla:

"Biz size bir şey sormak istiyoruz," dedi. "Arkadaşım, bir genç kıza âşık oldu. Fakat kendisini kaybetti. Onu arıyoruz."

Philomène, Angoulême düküne garip garip baktı. Pardaillan sözüne devam etti:

"Burada bir çingene karısı olacak. Geçen gece kapıya kadar getirip manastırınıza misafir bırakmıştım. O kadın, aradığımızı bulmak için bize çok yardım edebilir."

O zamana kadar ağzını açmamış olan Mariange, birdenbire:

"Ben o kadını gördüm. Cehennemden gelen yaratık!" dedi. Sonra koca elini açarak sözlerine ekledi:

"Dinimiz, birbirimize yardım etmemizi emreder. Ah, şu bizim evliyaya iki mum dikecek kadar param olsaydı!.."

Angoulême dükü cebinden kesesini çıkararak şişman rahibenin avucuna koydu. Rahibe, keseyi yoklayınca gözleri parıl parıl yanarak:

"Demek, o çingene karısıyla konuşmak istiyorsunuz öyle mi?" dedi. "Şu ilerideki harap evi görüyor musunuz?.. Aradığınız kadın orada. Demin girerken gördüm."

Pardaillan'la Charles, daha fazlasını dinlemeden rahibenin işaret ettiği harap eve yöneldiler. Yalnız kalan iki rahibe, aç gözlerle keseye baktılar. Philomène:

"Keseyi açıp bakalım mı?" diye sordu.

Mariange keseyi açtı ve söylendi:

"Kardeşim, burada bizi üç ay geçindirecek para var... Üç ay rahatız demektir."

Ellerindeki çapayı ve beli atarak manastıra girdiler. İkisi arasında bir çeşit ortaklık vardı. Kâr ve zararı aralarında paylaşırlardı. Fakat yokluk günlerinde, bir tilki kadar kurnaz olan Mariange, yiyecek bir şeyler bulur; Philomène ise acından ölecek hale gelirdi. Bütün ortaklıklarda olduğu gibi bunda da biri zayıflarken öteki tombullaşıyordu. İki rahibe ot şiltelerin bulunduğu yatak odalarına girince Mariange, Philomène'yi başından savıp kesenin içinden biraz para aşırmanın yolunu düşünmeye başladı. Fakat uzun boylu düşünmesine meydan kalmadan, Philomène:

"Çok meraklandım," dedi. "Gidip bakayım, şu asilzadeler, çingene karısıyla neler konuşacaklar..."

Böyle bir şeyi dört gözle bekleyen Mariange de:

"Hiç durma," dedi. "Git, öğrendiklerini sonra bana anlatırsın..."

Philomène hemen o harap eve koştu. Mariange ise içi para dolu keseyi gömmek için bir yer aradı.

YİRMİ BEŞİNCİ BÖLÜM
SAINT–MARTIN'İN YAZI

Pardaillan'la Charles d'Angoulême, harap eve girince Picouic'le Croasso'yi de dışarıda nöbetçi bırakmışlardı, Cesaretine, gittikçe kendini inandırmaya başlayan Croasso, elini hançerine dayamış, dört bir taraftan, ansızın hücum edecek düşmanları bekliyordu. Hayalinde, Guise dükünün adamlarından bir sürüsünü öldürdüğü için dükün kendisine müthiş bir kin bağlamış olacağını hesaplıyordu. Bostanda etrafa göz gezdirip de bir türlü, sebzeden başka bir şey göremeyince yavaş yavaş yürüyerek söylendi:

"Muhakkak geleceklerdir. Hiç benim gibi bir düşmanı rahat bırakırlar mı?"

Bir kenarda bulunan samanlık gibi bir yere ulaşıp saklanmak niyetindeydi ki ansızın bir karaltı görerek tabancasını çekiverdi. Fakat bu karaltı ince bir sesle korku içinde haykırdı:

"Tanrı aşkına durun! Sakın ateş etmeyin!"

Croasse, karşısında bir kadın bulunduğunu ve kadının korkusundan tir tir titrediğini görünce tabancayı tekrar beline soktu. Philomène ise Croasse'a hayran hayran bakıyor:

"Ne cesur adamsınız!" diyordu.

"Öyleyimdir... Ne istiyorsunuz bakalım?"

Philomène, gittikçe artan bir hayranlıkla:

"Ne güzel bir sesiniz varmış!" dedi.

Croasre, alçakgönüllü davranıp davranmamakta kararsızdı:

"Eskiden kilisede ilahi okurdum," dedi.

"Ne hoş... Ben de öteden beri, kilisede ilahi okuyan biriyle tanışmak isterdim. Hangi kilisede okurdunuz?"

"Saint–Magloire Kilisesi'nde..."

"Bilirim, güzel kilisedir. Kim bilir, oraya ne güzel madamlar, matmazeller gelip sizi dinlerlerdi?"

Croasse bıyık burup çapkın bir tavır takınmaya çalışarak:

"Ne demezsiniz... Kilise kapıcısının kızı bile bana bir gün açıktan açığa, 'Ah, Mösyö Croasse, eğer balıkçıl kuşu gibi bacaklarınız, fasulye sırığı kollarınız, karga gagasına benzeyen bir burnunuz ve insanın rüyasına, girip korkutacak bir yüzünüz olmasaydı, yakışıklı bir adam olabilirdiniz...' demişti."

"Demek isminiz Mösyö Croasse... Ne güzel isim... Bana inanın, çok güzel isim..."

Croasse birdenbire meraklanarak sordu:

"Canım, siz benden ne istiyor da bana boyuna sual soruyorsunuz?"

Philomène bu soru karşısında şaşırdı. Ne istediğini o da bilmiyordu. On üç yıldan beri şu manastırdaydı ve olduğundan on yıl daha yaşlı görünecek kadar çirkindi. Bu manastırda her gün çeşit çeşit kepazelik görüyor, kendisi de böyle maceralar yaşamaya özeniyordu. Ne yazık ki yüzüne bakacak kimse yoktu. Croasse'dan bir parçacık iltifat görüşü ona bir cesaret vermiş, bir aşk serüveni yaşama arzusunu kamçılamıştı.

Philomène, Croasse'ın sorusuna cevap veremeyerek önlüğüyle oynadı ve:

"Sesinizi de isminiz gibi pek beğendim. Üstelik çok da yakışıklısınız," dedi.

Croasse, bu apaçık ilanı aşk karşısında ister istemez gururlandı. Cesaretinden sonra şimdi de kadınların hoşuna giden bir erkek olduğunu keşfediyordu: "Vay canına meğer ben neymişim de haberim yokmuş," diye düşündü. Şimdi Rahibe Philomène'ye başka gözle bakıyordu. Bu kadın, hiç de o kadar yaşlı değildi. Hem çirkin de sayılmazdı... Rahibe, bu bakışlardan daha çok cesaretlenerek:

"Ben size bahçemizi gezdirecektim," dedi. "Güzel ağaçlarımız ve çiçeklerimiz var."

Croasse, artık yaman bir çapkın olduğuna inanmıştı. Hemen Philomène'nin elinden tuttu. El ele yürüdüler. Nereye gittiklerini Croasse anlayamıyordu, ama Philomène pekâlâ biliyordu. Manastır

bahçesinin sevişmeye en uygun, en tenha köşesine gidiyorlardı. Birkaç günden beri rahibelerin oraya yaklaşması şiddetle yasak edilmişti. Burası, etrafı tahta perdeyle çevrili küçük bir köşktü. Philomène, hem orada sevişecek, hem de burasının neden yasak edilmiş olduğunu anlayıp merakını giderecekti.

Az sonra tahta perdeye ulaşmışlardı. Kapıya yöneldiler. Philomène yavaşça:

"Şimdi şu tahta perdenin içine girelim," dedi.

Croasse sordu:

"Orada ne yapacağız?"

"Orada küçük bir köşk var. Köşke girince bizi kimse ne görür, ne de duyar..."

Ne çare ki kapı kapalıydı. Philomène, buna pek sıkıldı. Fakat artık son derecede cesaretlenmiş olan Croasse:

"Ben şimdi tahta perdenin üstünden atlar, içeriden kapıyı açarım. Siz biraz bekleyin," dedi.

"Ah, ne cesur adamsınız!.."

Croasse gibi uzun boylu biri için tahta perdeyi aşmak, işten bile değildi. İçeriye girince hemen kapıya yöneldi. Fakat birdenbire arkasından birtakım ayak sesleri duyarak döndü. Hayretinden az kaldı bağıracaktı. Saçları darmadağınık genç bir kız, yalvaran bir tavırla kendisine doğru geliyordu. Bu, fevkalade güzel bir kızdı.

"Ah, mösyö," diye seslendi. "Ne olur, bana yardım edin de beni buradan kurtarın!.."

Croasse hayret içinde:

"Violetta," diye bağırdı. "Violetta!"

Genç kız, yardım istediği adamın, kendisini tanıdığını görünce dikkatle baktı. Hemen tanıdı ve:

"Ben de başkası sandım," dedi. "Meğerse Belgodère'in yardakçısıymış..."

"Violetta," dedi, "siz burada mıydınız? Nasıl oluyor da burada..."

Croasse sözlerini tamamlamaya vakit bulamadan, kapının eşiğinde bir adam belirmişti. Bu Belgodère'di. Croasse'ın yanına gelirken hiçbir zaman sopayı elinden eksik etmemiş olan Belgodère, bu sefer

de eski alışkanlığını bırakmamıştı. Elindeki kocaman sopayı sallayarak geliyordu. Croasse bu hali görünce cesur bir adam olduğunu da, Philomène'yi de unuttu ve korkusundan inleyerek diz çöktü.

Belgodère, Violetta'yı öfkeyle yakalayıp sarsarak:

"Çabuk içeri gir," dedi. "Elimden kaçmak mı istiyordun?"

Kızcağız köşke yollanırken Croasse'a döndü. Croasse, Belgodère'in bir an kendisiyle meşgul olmamasından istifade ederek tahta perdenin üstünden aşmaya niyetlenmişti. Ama kurnaz Belgodère yan gözle onu süzüyordu... Croasse'ı bacaklarından çektiği gibi yere indirdikten sonra gırtlağından yakalayıp ayağa kaldırdı.

"Burada ne arıyordun?" dedi.

"Sizi arıyordum, ustacığım."

"Beni mi arıyordun? Buldun işte... Düş önüme, yoksa sopayı yersin!.."

Birkaç dakika sonra Croasse, itiş kakış köşke girdi. Sanki mezarına gidiyormuş gibi hissediyordu. Philomène tahtaların küçük bir boşluğundan tüm bu sahnelere tanık olmuştu. Violetta'yı görmüştü. Belgodère'i görmüştü... Belgodère'in karşısında diz çöken Croasse'ı görmüştü. Korkuya kapılarak hızla kaçmıştı.

"Of! Rahibe Mariange! Neler oldu bir bilsen! Bu konu hakkında hiçbir şey söylemeyeceğine yemin ediyor musun?

"Bu kilisenin adını taşıdığı azizenin üzerine yemin ederim ki kimseye söylemeyeceğim!" dedi Mariange.

"Pekâlâ! Manastırda bir adam var!"

"İyi de bu yeni ve bilinmeyen bir durum değil ki!"

"Evet! Ama benim bahsettiğim kalıcı olarak yerleşmiş bir adam var... Daha doğrusu şu an iki adam var... İki adam ve bir mahkûm kızcağız..."

Böylece Philomène az önce tanık olduğu her şeyi bir bir Mariange'a anlattı. Mariange derin bir düşünceye daldı. Kaba görünümünün altında çok zekiydi, her şeyi anlama ve anladıklarını iyi kullanma konusunda kurnaz bir rahibeydi:

"Dinle beni Rahibe Philomène! Az önce anlattıkların benim için çok önemliydi."

"İnanıyorsun, değil mi?"

"Tabii ki de inanıyorum. Ve eminim ki Madam de Beauvilliers bunları bildiğimizi öğrenseydi, bize karşı korkunç eylemlerde bulunurdu."

"Aman Tanrım! Beni korkutuyorsun!.."

"Kesin olan şu ki, eğer çeneni kapatırsan..."

"Bu nasıl söz? Beni incitiyorsun!"

Bazen gerçekten de rahibe olduklarını unutuyorlardı.

"Bu sözlerimle seni incittiğimin farkındayım. Ama bu sefer sessiz kalman gerekecek."

"Peki ya böyle yapınca kazancım ne olacak?" diye bağırdı Philomène.

"Belki bir servet, belki de güvenilir bir hayat. Bunu bir düşün!"

"Tamam, ama nasıl?"

"Bu seninle benim aramda bir sır olacak. Bu sır benimle güvende."

"Ancak şunu bilmek istiyorum. Merak ediyorum."

"Daha sonra bileceksin. Bu arada çok altın kazanmak istiyorsan eğer, burjuva hanımefendisi gibi giyineceksin. Ve bana bahsettiğin bu kahramanı baştan çıkaracak bir şeyler yapacaksın!"

Daha çok altın kazanma düşüncesi adeta Philomène'i ele geçirmişti. Croasse'ı bulup onu baştan çıkarmayı başarabilme düşüncesi onu ürpertti. Sessiz kalacağına yemin etti...

Daha sonra Rahibe Mariange aceleyle çıktı. Ama ne olur ne olmaz diye Philomène'i hücreye kapattı.

Mariange hızla Charles d'Angoulême'i ve Pardaillan'ın olduğu eski köşke gitti. Ama acele etmesi boşunaydı. Orası boştu. Hemen yüksek bir yere çıkıp etrafa baktı. Ama kimse yoktu.

YİRMİ ALTINCI BÖLÜM
RAHİBE MANASTIRININ ÇEVRESİ

Croasse zangır zangır titreyerek köşke girince Belgodère de girip kapıyı kapadı. Sonra Croasse'a döndü:

"Beni arıyormuşsun... Söyle bakalım ne istiyorsun?"

Croasse'ın gözleri sopaya takılmış, aklı karmakarışık olmuştu:

"Ustacığım... Ben diyecektim ki... Siz beni bıraktınız. Gittiniz... gittiniz... gittiniz..."

Belgodère öfke ve sabırsızlıkla:

"Ulan kaz kafalı herif... Gittimse, cehennemin dibine gitmedim ya... Konuşsana, ne geveleyip duruyorsun? Dilin tutulduysa açayım!"

Çingene, elindeki sopayı kaldırdı. Croasse'ı dövüp bülbül gibi söyletecekti. Fakat Croasse daha sopa inmeden, yerlere yatıp dana gibi böğürmeye başlamıştı bile...

"Tanrı aşkına vurmayın! Hepsini söyleyeceğim!.. Ölüyorum!.. Öldüm!.."

"Bağırıp durma... Demin koyun gibi meliyordun, şimdi de inek gibi böğürüyorsun. Ağzından çakacak sözleri kulağın işitsin. Şeytan çarpsın ki elimdeki sopayla derinde çürümedik yer bırakmam, kemiklerini un ufak ederim!"

Croasse söylese de söylemese de dayak yiyeceğini biliyordu ama her şeye rağmen içinde bir ümit ışığı vardı.

"Doğruyu söylersem, dövecek misiniz?" dedi.

"Bu bana ne söyleyeceğine bağlı. Hadi! Seni dinliyorum!"

Belgodère'den nefret ederdi ama, müthiş surette de korkardı. Çingenenin güçlü yumruğunun ve sopasının darbelerini düşünmek onu felç ediyordu. O kadar korkuyordu ki yeni efendileri Angoulême dükü ve Pardaillan adına pişman olacaksa da belki yakayı kur-

tarmak pahasına gerçeği tüm çıplaklığıyla anlatacaktı. Bu yüzden hikâyesini kararsız ve korkar bir şekilde anlatmaya başladı:

"Efendim... Aniden ortadan kayboldunuz... Bize hiçbir şey söylemeden aniden gittiniz..."

"Yani?" dedi aniden bölerek. "Böyle bir sorumluluğum mu vardı?"

"Öyle demek istemedim, ustam! Yani... Tabii ki bize karşı bir sorumluluğunuz yok. İstediğiniz yere gitmekte özgürsünüz... Tabii ki... Benim demek istediğim... Terk edişiniz bizi mahvetti... Picouic ve ben utanç içindeydik. l'Espérance'ın sahibi bizi kovdu. Ne yapacağımızı bilmiyorduk bile!"

Burada Croasse'ın yüzsüzce yalan söylediğini unutmayalım. Çünkü çingenenin yokluğundan güzel bir şekilde yararlanan bu kişiler, sokağa çıkıp, ellerinde sopadan başka bir şey taşıyan efendiler aramaya gittiklerini ve bu efendinin de Pardaillan olduğuna inanmışlardı. Ve hikâyesine devam etti:

"Birkaç gün pansiyonda dolaştık ve sizi aradık. Ama siz geri dönmediniz. Bizi terk ettiğinizi düşündük. Zaten yaşamak zorunda olduğumuz için sizi arıyorduk. Sonra bize yemek verecek başka bir efendi..."

"Kısacası siz beni terk ettiniz!" dedi Belgodère. "Aradığınız yeni efendiyi buldunuz mu bari?"

"Ah! Ah! Başımıza talih kuşu konmuştu."

Çingene kaba bir şekilde güldü. "Öyleyse talihin senin gibi aptallardan yana olduğu aşikâr! Peki ya tanıştığınız bu efendi kim?"

Burada Croasse tam da Pardaillan'ın adını verecekti ki Angoulême dükünün sahip olduğu şatafatı ve heybeti bu düşünceyi değiştirdi. Bu yüzden gururlu ve övünerek cevap verdi:

"Angoulême dükünün ta kendisi!"

Belgodère ayağa kalktı ve kulaklarına inanamayarak haykırdı:

"Ne dedin?"

"Angoulême dükü dedim, efendim," diye memnun bir tavırla tekrarladı.

"Namussuz!" dedi derin derin düşünen çingene. "Yerime bir dük

demek. Kralın oğlu. Sen artık Mösyö Croasse'sın."

Kötü bir cevap almadığını düşünen Croasse'a baktı Belgodère ve ironik bir şekilde devam etti:

"Bütün bunlar sizinle nasıl beklenmedik bir şekilde burada karşılaştığımızın cevabını vermiyor Mösyö Croasse!"

"İşte..." dedi kendisine sorulan bu ani soru hakkında. Oldukça rahatlamıştı ve konuşmanın seyrinden dayak yiyeceğini iyice unutmuştu. Devam etti:

"Gizlice dinlediğim konuşmaların üzerine, efendim... Bu genç efendimin birine âşık olduğunu öğrendim."

"Evet?"

"Aniden ortadan kaybolan bir genç kıza..."

"Mümkün mü bu?" diye bağırdı Belgodère. Birden ayağa kalkmıştı ve sopasını eline almıştı. Ama Croasse hâlâ oldukça rahattı ve saygıya değer olduğunu düşünmeye devam etti.

"Size söylemekten onur duyarım," dedi oldukça ağırbaşlı bir şekilde.

"Devam edin mösyö!"

"Öyle görünüyor ki bu manastırda çingene bir kız var."

Belgodère ürperdi. Croasse devam etti.

"Mucizevi bir şekilde geleceği tahmin edebilen bir kadın varmış efendim..." dedi. "Genç efendim belki âşık olduğu kıza ne olduğunu öğrenebileceğini düşünerek buraya geldi."

"Bir manastırda olan çingeneye danışmak için mi buraya kadar geldi? Bu çok enteresan. Peki ya siz? Bu çitlerin arasında sizi nasıl buldum?"

Croasse hafifçe öksürdü:

"Beni mi? Ben bahçeye bırakılmıştım... Bana hiç güven vermeyen şeyler için... Daha iyi izlemek için de çitin bu tarafına geldim... Şüpheli şeyleri..."

"Yani! Cesur bir şekilde efendinizin hizmetindeydiniz. Ve böyle cesur davranışlar sergilemeye devam edersiniz mükemmelliğin ta kendisi olacaksınız."

"Ah!" dedi Croasse hayal kırıklığına uğramış bir şekilde. "Siz beni hep görmezden geldiniz!"

"Rezil herif!" diye patladı çingene adam. O anda Croasse'ın ensesinden yakaladı. Belgodère kollarını birbirine doladı ve vurdu. Croasse kendini yere bırakmıştı.

"Ah... Sefilliğim... Tanrım... Yardım et... Ölüyorum!"

İniltiler giderek yükseldi. Belgodère her seferinde daha sert darbeler indiriyordu.

Sopa birbiri ardınca iniyor ve Croasse küçük köşkün taşlığında keklik gibi sekerek kaçıyordu. Ne çare ki Belgodère hemen yetişiyor ve sopa hiçbir inişinde boşa gitmiyordu... Croasse, kaçmanın faydasızlığını anlayınca yerlere yattı:

"Öldüm, bittim... Kemiklerim kırıldı. Lütfen merhamet!" diye yalvardı.

Çingene, Croasse'ı bir çuval gibi kavrayıp yerden kaldırdı:

"Kalk ayağa köpek... Beni dinle!" dedi.

Croasse inleye inleye doğrulunca Belgodère devam etti:

"Sen, buraya beni gözetlemeye geldin. Bu besbelli... Senin o efendin mi, ne karın ağrısıysa Violetta'yı buradan kaçırmaya niyetlenmiş galiba... Şimdi ben gideceğim. Seni de Violetta ile beraber burada hapsedeceğim. Eğer dönüşümde Violetta'yı burada bulamazsam, eğer birisi tahta perdeye yaklaşacak olursa seni cehennemin dibinde de bulur, o pis dilini koparır, o karga burnunu ezerim."

Bu sözler Croasso'ı az daha korkudan bayıltacaktı. Belgodire, tehdidi artırdı:

"O kurbağa gözlerini oyar, onların yerine erimiş kurşun doldururum..."

Croasse'ın rengi yemyeşil oldu. Belgodère devam etti:

"Bununla da kalmam... Etini kızartır, yine sana yediririm!"

Croasse artık dayanamayarak düşüp bayılıverdi.

Bunun üzerine Belgodère kapıları kilitledi. Doğru, manastır başrahibesi Claudine de Beauvilliers'in yanına çıkıp kendisine, olup biteni anlattı. Claudine, Fausta'ya haber ulaştırırken Belgodère de

tekrar köşke döndü. Her şey yerli yerindeydi. Yalnız, Croasse ayılmış, korkusundan bir köşeye büzülmüştü. Belgodère'i görünce bir şeyler söyleyip af dilemek istediyse de, dişlerinin birbirine çarpıp takırdamasından başka ses çıkaramadı.

YİRMİ YEDİNCİ BÖLÜM
ÂŞIKLAR

Prens Farnèse, Léonore de Montaigues'yü karşısında görür görmez, önce korkuyla karışık bir şaşkınlığa uğramış, sonra da kendisini toparlayıp durumu düşünmeye koyulmuştu. On altı yıllık bir geçmiş gözlerinin önünden, birkaç saniye içinde akıp gitmişti ve neticede şuna inanmıştı: O Léonore'ı hâlâ deli gibi seviyordu. Kendisi son derece ihtiyarlamış ve çökmüş, Léonore ise tersine, hiç değişmemişti. Bir süre hiç sesini çıkarmadan bu güzel kadını süzdü, sonra ürkek bir tavırla yerinden kalkarak:

"Kim bilir benden ne kadar nefret ediyorsun?" dedi. "Fakat bugüne kadar başımdan geçenleri anlatacak olursam, benim de cezamı fazlasıyla çektiğimi anlar ve öcünün alınmış olduğuna inanarak teselli bulursun. Beni dinler misin, Léonore?.."

Kardinal sakin, fakat utangaç bir eda ile konuşuyordu. Léonore'a bakmaya bile cesareti yoktu. Uzun bir zaman onu öldü sanmıştı ve gönlündeki aşkı unutturacak çareler arayarak kendini siyasete vermişti. Papa V. Sixtus'un karşısına Fausta'yı çıkarmak düşüncesi de kafasında o zamanlar yer etmişti. Bu çarelerin, kalbindeki aşkı unutturabileceğine inanmıştı. Fakat şimdi Léonore'u tekrar karşısında görünce birdenbire bütün uğraşlarının boşuna olduğunu anlamıştı. Gönlündeki aşk unutulacak gibi değildi. İşte yeniden uyanmış, canlanmış ve bütün gücüyle onu etkisi altına almaya başlamıştı. Farnèse, ak sakalına ve ağarmış saçlarına rağmen ihtiyarladığının farkında değildi. İçinde büyük ve tükenmez bir hırs vardı. Bütün ailesi, başarı sahibi insanlar olarak ün yapmıştı. O vakitler İngiltere aleyhine büyük bir kuvvet hazırlayarak yenilmez sanılan o ulu Armada'nın gemilerini mahveden Alexandre Farnèse de, kardinalin amcasının oğluydu.

Fakat kardinal, Léonore'u gördüğü andan itibaren tasarılarını da,

gayelerini de, hatta buraya Fausta'yı kurban etmek üzere geldiğini de unutmuştu... Kızı Violetta bile aklında değildi. Şimdi kendisini Léonore'a affettirmek ve onunla birlikte buralardan kaçmaktan başka hiçbir şey düşünmüyordu.

"Beni dinler misin, Léonore?" diye sözlerine ekledi. "Ben kendimi kiliseye bağlayan anlaşmayı bozamadığım için sana karşı alçakça hareket ettim... Fakat seni taparcasına seviyordum Léonore!.."

Dudakları titriyor, ne söyleyeceğini şaşırmış gibi kekeliyor ve ağlıyordu. Léonore, ona acıyarak baktı:

"Ağla!.. Ağla!.." dedi. "Gönül acıları, gözyaşlarıyla birlikte akar gider... Keşke ben de ağlayabilseydim..."

Kardinal hayretle ona baktı. Léonore'un, kendisine bu kadar merhamet duyması inanılacak gibi değildi. Léonore.

"İçini bana dök," dedi. "Belki seni teselli edebilirim..."

Kardinal, hâlâ hiçbir şey anlamadan onun yüzüne bakıyordu. Acaba Léonore kendisini tanımamış mıydı?

"Léonore! Léonore!" diye seslendi.

Kadın bu ismi duyunca şaşırmış gibi:

"Neden Léonore diye bağırıyorsunuz?" dedi.

Ben Léonore değilim ki! O zavallı kızın adını ağzınıza almayın! Bakın ben şimdi sizin elinize bakıp falınızı söyleyeyim!"

Kardinalin gözleri dehşetle büyüdü, Léonore, elini tutunca bütün vücudu titredi:

"Aman Tanrım!" diye söylendi. "Aklını kaybetmiş! Gerçekten delirmiş!.."

Farnèse kadının ellerini ovuyor, yüzünü yüzüne sürüyor, ona durmadan bir şeyler söylüyordu. Fakat Léonore'un bunlara hiçbir tepki gösterdiği yoktu. Boyuna gülüyordu.

Bu sırada evin kapısı açıldı. İçeriye Pardaillan'la Charles d'Angoulême girdi. Kardinal onları görmedi. Tüm tutkusuyla ve umutsuzluğuyla aşkının adını tekrarladı. Sanki bu isimle anılarını tekrar yaşamak istiyor gibiydi. Saïzuma bir kahkaha patlattı. Pardaillan ve Charles için bu kahkaha tıpkı bir cenaze evindeki ağıt gibiydi. Hayretle duralayıp Farnèse'i dinlediler. Kardinal:

"Beni tanımıyorsun... Sevdiğin kişiyi tanımıyorsun ha?.." diyordu. "Bak, karşında Jean Farnèse var!"

Farnèse yavaş yavaş aklını kaybediyormuş gibi hırçınlaştı. Léonore'u sarstı ve:

"Haydi beni tanımazlıktan geliyorsun," dedi. "Fakat ya kızın ne olacak?.. Ana yüreği yok mu sende? Kızın Violetta'yı da mı tanımayacaksın? Zaten tanısan da ne faydası var... O zavallı öldü!.."

"Ne diyor bu?" diye fısıldadı Angoulême.

"Sessiz ol!" dedi şövalye. "Burada korkunç bir şey oluyor."

"Kim?" dedi. "Violetta'nın öldüğünü kim söyledi?"

Perişan olan kardinal, önünde asil ve oldukça nazik hatlara sahip genç bir adam gördü. Saïzuma sanki bütün sahne onu izlememiş gibi geri bir adım attı. Geriye çekilip Fausta'nın kopardığı maskeyi aldı. Hemen yüzüne geçirdi.

O andan itibaren de olgun güzelliği tekrar göze görünmez olmuş, yeniden çingene Saïzuma kılığına bürünmüştü. Charles, hüngür hüngür ağlıyordu. Farnèse, şaşkın ve perişan, delikanlıya baktı:

"Siz kimsiniz, mösyö?" dedi.

Angoulême dükü, kardinali korkutan ve Pardaillan'ı da merhametten titreten bir sesle:

"Onun öldüğünü söylediniz, değil mi? Söyleyin Pardaillan, onu deli gibi sevdiğimi ve yalnız onu tekrar bulmak ümidiyle yaşadığımı söyleyin!.."

Dük, Farnèse'in kolundan şiddetle çekerek sözlerine devam etti:

"Siz kim oluyorsunuz? Violetta'nın öldüğünü bu kadına neden söylüyordunuz? Bu kadın kim? Violetta'nın öldüğünü nereden biliyorsunuz?"

Kardinal, üzüntüden bitkin sesiyle:

"Ben kimim, ha?" dedi. "Ben, bu kadının lanetine uğramış, mahvolmuş bir adamım! Bana iyice bakın! Ben Kardinal Prens Farnèse; Léonore de Montaigues'nün âşığı, Violetta'nın babasıyım!"

Charles, Farnèse'in yüzüne dehşet dolu güzlerle baktı:

"Onun babası!" diye mırıldandı.

Şövalye de, çingene Saïzuma'ya merhamet dolu bir bakışla:

"Annesi!" diye söylendi.

Charles, Farnèse'e:

"Demek siz Violetta'nın babasısınız, ha?" dedi. "Onu sevmiş, onu korumuş olan insan sizsiniz demek? O halde size soracağım çok şey var."

Bu sözler Farnèse'in yüreğine hançer gibi saplanmıştı, Kızını, Violetta'yı sevmiş ve korumuş olan, kendisi miydi? Yoksa kızını kendi eliyle cellada mı teslim etmişti? Pardaillan, kardinalin cevap vermediğini görünce:

"Bu delikanlı, kızınızı seviyor," dedi. "Hiç olmazsa Violetta'nın nasıl ölmüş olduğunu ona anlatın."

Farnèse boğuk bir sesle ve dalgın dalgın söylendi:

"Nasıl mı öldü? İdam edilerek!.."

Charles atıldı:

"Peki ama kim?.. Kim öldürttü onu?"

"Bir kadın! Müthiş bir kadın! Dişi bir şeytan!.. Elime geçmişken budalacasına kaçırdığım bir hain... Fakat sakın onun yoluna çıkmaya kalkışmayın! Ona çarpanlar, kırılan bir cam gibi parça parça olur. Mademki sizler de Violetta'yı seviyorsunuz, o kadın sizlerden de nefret eder... Hiç durmayın! Buradan, Paris'ten kaçın!"

Pardaillan sordu:

"Peki, ben ve Angoulême dükü kaçalım. Ya siz ne yapacaksınız?"

"Bana gelince iş değişir. Eğer bu kadın, bir insan eliyle ölecekse, o el benim elim olacak! Onun için ben, hayatımın sonuna kadar onun peşinden gitmeye mahkûmum, Fausta'yı ben öldüreceğim!"

Pardaillan şaşkınlıkla mırıldandı:

"Demek bu işi Fausta yaptı, öyle mi? Benim de aklıma o gelmişti. Fausta! Demek sen sadece kralları tahttan indirmekle uğraşmıyor, aynı zamanda, insanların canlarını almakla da vakit geçiriyorsun... Öyleyse seninle muhakkak karşılaşacağız Fausta!"

Farnèse bu sırada tekrar Léonore'a dönmüştü:

"Léonore, ben seni hâlâ seviyorum," diyordu.

"Léonore, gel, birlikte gidelim. Ben senin soğumuş kalbini ısıtırım, Léonore!"

Çingene karısı, alaycı bir sesle cevap verdi:

"Benim kalbim, kilisede bir piskoposun ayakları dibinde çiğnendi..."

Farnèse çılgına dönmüştü. Boyuna Saïzuma'yı çekeliyor, götürmek istiyordu. Lakin deli birdenbire bağırdı:

"Jean de Kervilliers! Benden ne istiyorsunuz?.. İşte, bak hain piskopos geldi! İşte, kilisenin çanları çalıyor, duyuyor musunuz?.."

Kadın, Farnèse'in üstüne öyle korkunç bir tavırla yürümüştü ki kardinal korkuyla gerilemiş, başını elleriyle tutarak, evden dışarıya fırlamıştı. Pardaillan, Charles d'Angoulême'e:

"Buradan gidelim, monsenyör," dedi. "Burası çok kasvetli bir yer..."

Sonra Saïzuma'ya yaklaştı:

"Beni tanıdınız mı, madam?" diye sordu. "Benimle gelir misiniz?.."

Kırmızı maskeli kadın, bir an düşündü:

"Hayır!" dedi. "Sizi tanımıyorum! Fakat sesiniz o kadar tatlı ki sizinle gelebilirim.

Birlikte dışarıya çıktıkları vakit Picouic, hâlâ köşkün kapısında nöbet bekliyordu. Yalnız Croasse ortadan kaybolmuştu. Pardaillan'la Charles d'Angoulême, Croasse'ı araştırmaya lüzum görmeden bahçeyi geçip duvar yıkıntısından sokağa ulaştılar ve hızla Paris'e yöneldiler.

Tam bu sırada rahibe Mariange de duvar yıkıntısına ulaşmış, sokağa bakmıştı. Paris kapısından, Pardaillan ve Angoulême dükü ile birlikte giren Saïzuma'yı çizgili elbisesinden tanıyarak, peşlerinden hızla koştu. Paris sokakları bağırıp çağıran, Protestanlara lanet okuyan bir kalabalıkla doluydu. Pardaillan'la Angoulême dükü ve çingene karısı bir binadan içeriye girdiler. Rahibe, okuma bilmediği için, binanın kapısına asılı levhadaki yazıyı sökemedi. Gelen geçene sordu ve buranın Dèviniere lokantası olduğunu öğrenince, tereddütle durdu.

Şimdi ne yapsındı? Çingeneyi götüren iki yabancıyla mı konuşsun, yoksa tekrar manastıra mı dönsündü? Hatırladığına göre, manastır başrahibesi, bu çingenenin manastırda kalmasına büyük bir önem verir gibiydi. O halde kendisine gidip Saïzuma'nın nerede bulunduğunu söylerse ondan hiç değilse on altın mükâfat koparırdı.

Hızla tekrar manastıra döndü. Hemen Claudine de Beauvilliers'in yanına çıktı. Claudine, Belgodère'i henüz salıvermişti ve acele acele Fausta'ya bir mektup yazıyordu. Mariange'ın anlattıklarını dinledikten sonra bu yeni haberi de mektuba ekleyerek zarfı Mariange'a verdi. Kendisine Fausta'nın evini, sıkı sıkıya tarif etti ve:

"Sakın mektubu düşüreyim deme, ha... Bu işi de başarırsan, büyük mükâfat görürsün," dedi. Mariange, artık yağlı kuyruk bulduğundan emin, etekleri uça uça tekrar Paris yolunu tuttu.

YİRMİ SEKİZİNCİ BÖLÜM
SAVAŞ TAVSİYESİ

Pardaillan, Charles d'Angoulême ve Saïzuma'nın manastırdan çıkıp Paris'e gittikleri ve Mariange'ın Fausta'ya mektup götürdüğünün ertesi günü Guise dükünün konağında Maurevert ve Bussi-Leclerc, dükün huzuruna girmişlerdi. Önce Guise, Maurevert'in anlattıklarını dinlemişti. Paris halkının heyecan içinde bulunduğu ve Navarre kralının bir ordu ile Paris'e yürümekte olduğu haberini dinleyen dük, hiçbir telaş eseri göstermemişti.

Zaten söylenenleri pek dinlemiyor gibiydi. Kafası, birdenbire ortadan kayboluveren Violetta ile meşguldü. Karısından yana tasası yoktu. Çünkü Catherine de Clèves'i Paris'ten sürmüştü. Yaptığı kepazelikleri, nasıl olsa Parisliler duymazlardı...

Dük, söylenenleri böyle dalgın dalgın ve zihni başka şeylerle meşgul olarak dinlerken Maurevert'in söylediği bir isim üzerine ansızın ayılır gibi oldu. Maurevert, Pardaillan'dan bahsetmişti. Bu isim Maurevert'in ağzından çıkar çıkmaz, Bussi-Leclerc kötü kötü homurdanmıştı. Guise dükü:

"O herhalde kaçıp gitmiştir," dedi.

Maurevert, düşünceli düşünceli başını salladı:

"Sanmam monsenyör!"

"Ya Angoulême piçi?" diye yanıtladı Guise dükü.

"Monsenyör! Eğer Pardaillan'ı bulursak Charles'ı da elimizle koymuş gibi bulacağız."

"Paris'ten gitmiş olacaklar."

Maurevert başını salladı:

"Ah!" diye devam etti. "Eğer sen de benim ondan nefret ettiğim kadar bu sefilden nefret ettiysen..." Gözleri parladı.

"Ne Paris'ten gitmesine izin verirdin, ne de gözden kaybolmasına!"

"Monsenyör, Pardaillan'ın gitmediğine ikna oldum."

"Kim seni buna ikna ettirdi?"

Maurevert ürperdi. Sanki korktuğu birini görmeyi beklermiş gibi acı dolu gözlerle etrafa baktı. Ve şöyle söyledi:

"Ben Paris'te olduğum sürece, o da..."

"Seni anlamıyorum!" dedi Guise sırıtarak. "Ama sadece şunu hatırlıyorum. Saint–Roche tepesini ele geçirdiğimizde iki yüz bine yakın para alacaktın. Ama sırf Pardaillan'ın ölüsünü görebilmek için bir anda bu paradan vazgeçmiştin."

Bu sözler bir anda Pardaillan'ın Maurevert'i affettiği sahneyi aklına getirdi. Öfkeli bir hareketle:

"Madem bu adamın Paris'te olduğundan eminsin, neden onu aramıyorsun? Yoksa korkuyor musun?"

Guise'in uşağı kapıyı açıp Bastille Valisi Bussi–Leclerc'in geldiğini söyleyince konuşma kesilmişti. Maurevert de sorusuna bir cevap almamıştı.

"İçeri girmesine izin ver hemen! Gelsin de şu hali bir görsün! O da Pardaillan'dan nefret ediyor. Bize yardım edeceğine eminim!"

Bu konuşmayı girerken duymuş olan Bussi–Leclerc:

"Monsenyör!" dedi. "Nefretim o kadar fazla ki..."

"Zavallı adamım. Acımasız dük seninle alay etti. Şimdi nasılsın? Değirmenin kanatlarının verdiği baş dönmesi geçti mi? Seni çözdüğümüz zaman az kalsın kollarımın arasında bayılıyordun. Pardaillan hakkında ne düşünüyorsun?"

Bussi, dişlerini sıktı:

"Ama, benim ona kızgınlığım, beni değirmenin kanatlarına bağlayıp fırıldak gibi döndürmesinden değil," dedi.

"Ya niçin?.."

Leclerc, bu soruya cevap vermedi. Ömründe ilk defa düelloda Pardaillan'a yenilmişti. Bu yenilginin tekrarlanmasına zerrece tahammülü yoktu. Başını salladı:

"Kendini savunmak için uyguladığı oyunu öğrendim," dedi.

"Şimdi onu alt edebilecek misin?"

"İlk fırsatta, monsenyör! Ondan sonra da kendisini derhal Bastille'e tıkacağım... Bastille dedim de aklıma geldi. Dük hazretleri! Ben, Parislileri bir süre oyalamak için bir çare düşündüm. Hatta bu düşündüğümün yapılmasını emrettim!"

"Neymiş o düşündüğün?.."

"Parisliler, sizin Louvre Sarayı'na girerek tahta oturmanız için acele ediyorlar."

"Edepsizler!"

"Ben de onlara bu isteklerini şimdilik unutturmak için mükemmel bir eğlence hazırladım: Fourcaudları astıracağım!.."

Fourcaudlar, Paris Savcısı Protestan Fourcaud'nun iki kızıydı, III. Henri, Paris'ten kaçmadan önce Fourcaud, dinsizlik suçuyla hapsedilmişti. İki kızı da Protestanlıklarıyla övündüklerinden yakalanıp zindana tıkılmışlardı. Sonradan babaları, bir söylentiye göre kederinden, bir söylentiye göre de yediği dayaktan ölmüştü. İki kız kardeşe gelince din değiştirip Katolik olmaktansa ölümü tercih ettiklerini söylemişlerdi. Bu iki kız kardeşten küçüğü, Jeanne adında ve henüz on sekizine basmış harikulade güzel bir kızdı. Büyüğü Madaleine ise yirmi yaşındaydı.

Bussi-Leclerc sözüne devam ederek:

"Tam yemek yiyordum ki Bastille'in etrafına toplanan on bin kadar Parisli, dinsizlerin öldürülmesi için bağırıp çağırmaya, kafa şişirmeye başladılar. Ben de yemeğimi rahat rahat yiyebilmek için kendilerine, Fourcaudların yarın Grève Meydanı'nda önce asılıp sonra da yakılmak suretiyle idam edileceklerini bildirdim!..

Guise dükü esnedi.

Tam bu sırada Maineville içeri girmiş ve bir kral huzurunda bulunuyormuşçasına eğildikten sonra:

"Majeste... Ah, affedersiniz; monsenyör diyecektim," demişti.

Guise, dalkavukluktan pek hoşlanırdı:

"Hele durun canım! O kadar acele etmeyin, henüz kral olmadım!" dedi.

Maineville:

"Ne yapalım, efendim?" dedi. "Paris halkı heyecan içinde... Onlar kral olmanız için acele ediyorlar..."

"Onlara yarın mükemmel bir idam ziyafeti vereceğiz ya işte... Fourcaudları astırıyoruz..."

Fakat dük içinden de başka türlü düşünüyordu: Acaba bu ziyafet, Parislileri yatıştıracak mıydı? Onlar, kovdukları kral yerine başka bir kralın çabucak tahta çıkmasını istiyorlardı. Onlar göre bu kral ancak Dük Henri de Guise olabilirdi. Eğer Fransa, yalnız Paris'ten ibaret olsaydı, Guise bir dakika bile beklemezdi, Ne çare ki öte yanda eyaletler vardı. Taht üstünde hak iddia edecek Navarre Kralı Henri de Béarn vardı. Kısacası, Parislilerin sözlerine uyup tahta otururken büyük bir iç savaşı göze almak gerekiyordu. Parisliler kendisini böyle bir iç savaşı kazanacak kuvvette sanıyorlardı, ama Guise kendi gücünü herkesten iyi biliyordu. Bütün bu tehlikeleri göze alamadığı için düşünceli hareket etmek zorundaydı. Halbuki ondan tarafa olan asilzadeler de halk da bir türlü ihtiyatlı harekete alışamıyor, bunun sebebini anlayamıyorlardı...

Öte yandan Guise'in böyle sakin sakin geçirdiği günler içinde büyük bir hırsla sevdiği Violetta'yı aramasına da imkân vardı.

Ah, papanın gönderdiği parayı bir ele geçirmiş olsaydı!.. Ne yazık ki tam bu işi başaracağı sırada karşısına yine o Tanrı'nın belası Pardaillan dikilmişti. Dük, şövalyeyi hatırlayınca dişlerini gıcırdattı. Acaba Maurevert'in dediği gibi Pardaillan Paris'te miydi?

Bu sırada içeriye bir uşak girerek Guise'e mühürlü bir mektup uzattı. Dük, mektubu hemen açıp okumaya koyuldu ve okuyunca yüzünde bir gülümseme belirdi. Bitirince de:

"Şimdi yakaladık işte!" diye söylendi.

Mektup, Fausta'dan geliyordu. Fausta, Claudine de Beauvilliers'ten, Pardaillan'la Charles d'Angoulême'in Paris'te bulunduklarını haber alır almaz, bunu hemen Guise'ye bildirmişti. Mektubunun sonunda:

"Nerede bulunduklarını yarın size bildiririm!" diyordu. Guise dükü, Maurevert'e döndü:

"Senin dediğin doğru çıktı," dedi. "Pardaillan Paris'teymiş. He-

men bütün Paris kapılarına haber sal Maurevert! Kimseyi dışarı bırakmasınlar!"

Maurevert bu sözü ikiletmedi. Hızla dükün yanından çıkarak bütün Paris kapılarına haberciler koşturdu. Bir saat sonra Paris kapıları kapanmıştı. Halk bu tedbiri görünce yeniden tahminlere başlamış, III. Henri'nin, ordusunu Navarre kralının ordusuyla birleştirerek Paris üstüne yürüdüğü söylentisini çıkarmıştı.

Maurevert, kapıların kapandığı haberini alınca tekrar dükün yanına döndü:

"Avın etrafı kıskıvrak çevrildi, monsenyör," dedi.

Maineville bağırdı:

"O halde hemen avı pay etmeye başlayalım!"

Bussi–Leclerc:

"Bir dakika, monsenyör," dedi. "Pardaillan öldürülmeden önce beş dakika için bana verilsin de, onun beni apansız avlayıp yenişinin öcünü alayım. Korkmayın, kendisini öldürecek değilim. Fakat herkese, Maineville'in etrafa yaydığı gibi Pardaillan'ın beni daima alt edemeyeceğini göstermek istiyorum!"

Maineville içerledi:

"Yalan da değil yani..." dedi. "Pekâlâ yenildin. Hem bana da sataşmaya kalkma, şişlerim ha!"

Guise dükü araya girdi:

"Susun bakalım! Pekâlâ Bussi, Pardaillan'ı beş dakika için sana teslim edeceğim. Fakat öldürmek yok ha!.. Ona Roma'dan gelme buğdayların nereye saklandığını söyletmek istiyorum!"

YİRMİ DOKUZUNCU BÖLÜM
SAVAŞÇI BAKİRE

O günün akşamı, Fausta, Paris'in göbeğindeki esrarengiz sarayının bir odasında, bir masanın başında oturmuştu. Önünde, Claudine de Beauvilliers'ten gelen mektup vardı.

Fausta, bu akşam tepeden tırnağa kadar siyah kadifeden bir süvari elbisesi giymişti. Bu elbisenin altında, hançer darbelerine dayanıklı, sert köseleden yapılmış bir zırh vardı. Giydiği bu erkek elbisesi içinde Fausta'nın zarif vücut hatları pek nefis bir şekilde beliriyordu. Yüzüne siyah bir maske takmış, beline de hakiki bir savaş kılıcı asmıştı. Bu kılıç, Milanolu ustaların yaptıkları meşhur İtalyan kılıçlarından biriydi. Fausta, gür siyah saçlarını tepesinde toplayarak başına siyah bir şapka geçirmişti ve şapkanın yanından uzun bir kırmızı tüy, aşağıya doğru sarkıyordu.

Pardaillan da aynı şekilde bir şapka giyer ve böyle bir tüy taşırdı. Acaba Fausta, Pardaillan'a benzemek için mi böyle giyinmişti? Yoksa bu bir tesadüf müydü? Bunun cevabını kendisi de veremeyecekti. Fausta dokunulmaz bir bakireydi. Kadınlık hissini erişilmesi imkânsız buluyordu. Belki de kendi cinsiyetini hor görüyordu. Belki de gerçekten bir cinsiyete sahip olma zorunluğunun anlamsızlığını yaşıyordu. Kendi kendine, göğsünde bir kadın yüreği taşımadığını tekrarlayıp duruyor ve büyük ödevler peşinde koşuyordu, ama dünden, yani Claudine tarafından yollanan mektubu aldığından beri içinde kadınca bazı duyguların uyandığı da gerçekti.

Bu mektupta ne yazılıydı? Bu mektup, Fausta'yı niçin bu kadar heyecanlandırmıştı? Halbuki Claudine de Beauvilliers, sadece Mariange'ın anlattığı, Saïzuma'nın kaçırılışı hikâyesini yazmıştı. Saïzuma, Violetta'nın annesi olduğuna göre Pardaillan onu neden kaçırmıştı ve Belgodère'in anlattığı gibi Pardaillan ile Charles d'Augoulême neden harıl harıl Violetta'yı arayıp duruyorlardı? Charles

d'Angoulême'i tanımıyordu. Lakin Pardaillan'ın, Violetta ile ne alıp vereceği vardı?..

Fausta, kalbinde Violetta'ya karşı birdenbire müthiş bir kin duydu! Kendisini, bu kızdan çoktandır nefret ettiğine inandırmaya çalıştıysa da, nihayet duyduğu kinin başlıca sebebinin Claudine'den aldığı mektup olduğunu kendine itiraf etmek zorunda kaldı.

Fausta, ömründe ilk defa olarak kıskançlık alevinin içini kemirdiğini hissediyordu. Gerçi bu Violetta, daha önce de Guise'in gönlünü fethetmek suretiyle Fausta'nın planlarını bozmuştu. Fakat müthiş kadın, o olayın acısını yüreğinde hissetmemiş miydi? Hayır! Çünkü Guise'e âşık değildi ki... Fakat Pardaillan söz konusu olunca?.. Hayır, buna tahammül edemezdi. Violetta, Pardaillan'la kendisi arasına girmemeliydi.

Onun için bu akşam garip bir şekilde giyinmiş ve Claudine de Beauvilliers'e, o gece manastıra geleceğini bildirmişti. Hatta gönderdiği haberin yanı sıra şöyle bir uyarıda bulunmayı da ihmal etmemişti.

"Ben gelinceye kadar mahpus kızdan, sen sorumlusun!"

Bu haberi gönderdikten sonra Guise düküne, Pardaillan'ın Paris'te olduğunu bildiren mektubunu yollamıştı. Fakat şövalyenin Devinière'de bulunduğunu haber vermemeyi daha uygun bulmuştu. Neden? Neden böyle bir şey düşünmüştü? Bunun da sebebi, bizim için şimdilik belli değil.

Fakat o gün, Guise'in etrafına koyduğu hafiyelerden raporlarını aldı ve akşamın saat dokuzunda da tekrar masasına oturarak Claudine'in mektubunu okuyup bir karar vermeye çalıştı.

Nihayet masasından kalkan Fausta, mektubu bir mumun alevinde yaktıktan sonra bir çıngırağı çaldı ve odaya gelen adamına:

"Dört süvari hazırlansın!.. Bana da bir at hazırlasınlar!" dedi. "Birisi de Bastille Komutanı Bussi-Leclerc'e gidip, bu gece muhakkak kendisini görmeye geleceğimi haber versin!.."

Herhalde Fausta'nın konağında gece-gündüz at, araba, gibi şeyler daima hazır olacaktır. Çünkü bu emri verdiğinden iki dakika sonra sokakta bulunuyordu. Kendisi, atıyla ortada gidiyor, süvarilerden ikisi önde, ikisi de arkada yol alıyordu.

Montmartre kapısına vardıkları zaman, nöbetçi subay Paris'ten çıkmanın yasak olduğunu bildirdiyse de, Fausta'nın adamlarından birinin uzattığı bir kâğıdı gözden geçirince, derhal kapıyı açtırdı. Fausta, kapıdan geçerken:

"İki saat sonra tekrar Paris'e döneceğiz!" dedi. "Hendeğin öbür tarafında bizi fazla bekletmesinler!"

OTUZUNCU BÖLÜM
VIOLETTA

Fausta, Montmartre Manastırı'na vardığı zaman ortalık karanlık ve sessizdi. Manastırın kapısı derhal açıldı. Fausta içeri girdi ve kendisini merdiven başında karşılayan Claudine de Beauvilliers'e titrek bir sesle:

"Beni hemen mahpus kızın yanına götürün," dedi.

Manastır başrahibesi, Fausta'nın halindeki tuhaflığı sezmekle beraber, bunu hiç belli etmedi ve soru sormadı. Birlikte bahçeyi geçerek tahta perdelerle çevrili evin avlusuna girdiler. Evin kapısını çalınca içeriden telaşlı bir ses duyuldu:

"Kim o?"

Sesin sahibi bir yandan böyle soruyor, bir yandan da kapıyı açıyordu. Bu, Belgodère'di. Adam, manastır başrahibesini görür görmez hemen tanıyarak elindeki hançeri kınına soktu. Sonra taşlığa giren Fausta'yı fark edince yerlere kadar eğildi. Fausta, Claudine'in gözünden kaçmamış olan deminki heyecanlı sesiyle sordu:

"Kız nerede?"

Belgodère, eliyle kapısı sürgülü bir odayı işaret edince Fausta oraya yöneldi ve:

"Ben içeriye yalnız gireceğim," dedi, eline bir şamdan alıp kapının sürgüsünü çeken ve kanadını açan Belgodère'in önüne geçerek odaya girdi. Claudine'le çingene, dışarıdaki taşlıkta kalmışlardı. Bu sırada taşlığın tepesinde, sahanlık gibi bir yerden, saçı sakalına karışmış, korkunç gözleri fal taşı gibi açılmış bir adam başını uzatmış, ortalığı gözlüyordu. Bu, Croasse'dı. Sahanlıkta, bir saman yığınının üstünde, Belgodère'den yiyeceği sopanın korkusuyla tir tir titreyerek tetikte bekliyordu. Acaba bu gece yarısı bir dayak daha yer miydi? Fakat Belgodère, Croasse'ı unutmuştu bile... Şimdi bütün dik-

katini Fausta'nın girdiği odanın kapısına vermişti, Acaba bu odada neler oluyordu?

Neler olduğunu ne Belgodère, ne de Claudine tahmin edebilirdi. Bu odada, kendisinin Tanrı tarafından kulları idare etmek için gönderilmiş ebedi bir bakire olduğuna inanan Fausta ilk defa olmak üzere göğsünde bir kadın kalbinin çarptığını acıyla hissediyordu.

Fausta odaya girince şamdanı bir dolabın üstüne koydu, karyolada uzanmış yatan Violetta'nın üstüne eğilip ona ilgiyle baktı. Sonra kendi kendine mırıldandı:

"Sahiden de güzel! Léonore de Montaigues'nün güzel alnı ve Farnèse'in mağrur dudakları bu çehrede birleşmiş... Melek kadar güzel! Cidden Pardaillan gibi bir kahramana layık bir kız. Kim bilir, şövalye kendisini ne kadar seviyor ve ondan ayrı düştüğü için ne acı çekiyor..."

Fausta'nın dudakları ansızın büzüldü. Gözlerinde derin bir kin ışığı parladı. Bu kız neden onun yoluna çıkmıştı? Niçin Pardaillan'la arasına girmişti? O halde cezasını çekecekti. Hem, Pardaillan kim oluyordu? Krallar Fausta'nın önünde saygıyla eğilirken serseri bir şövalye mi onun arzularına engel olacaktı? Fausta bunları düşünürken hırsla soluyordu. Violetta'ya yaklaşmış, kızcağızı bir hamlede boğacak gibi üzerine uzanmıştı. Pardaillan'dan mı, yoksa Violetta'dan mı nefret ettiğine kendisi de karar veremedi. Ve kendine yalan söylediğini anladı. Ne Grève Meydanı'ndaki olay yüzünden ne de değirmen olayı yüzünden Pardaillan'dan nefret etmiyordu. Violetta'dan nefret ediyor muydu? O anda bunu çok iyi hissetti: Pardaillan tarafından sevilmesi gereken bu Violetta'dan nefret ediyordu. İçindeki serbest bırakılan duygu kıskançlıktı!

Fausta yüzünü iki eliyle sakladı. Korkunç bir acı onu ele geçirdi. Hissettiği utancın acısından nefesi kesildi:

"Ben artık ben değilim! Bu duyguyu kalbimin asla bilmeyeceğine dair kendi kendime yemin ettim! Bir kadının sevgisiz hayatta yaşayabilmesi imkânsız ve doğaüstü bir şey mi? Beni Tanrı'nın savaşçısı, erişilmez bir bakire yapacak olan kutsal kıvılcımı zihnimde ararken, sadece duyguların en aşağısı, en yoksulu olanı kıskançlığı hissediyorum! Tanrım!"

O anda Violetta uyandı. Fausta bir süvari gibi giyinmişti nefes

nefese ve korkunç, gizemli bir acıya karşı mücadele ediyormuş gibi duran bu genç kıza baktı. Kocaman mavi gözleri acımayla doldu. Fausta'nın yaşayan antitezi, tamamen aşk için yaratılmış gibiydi.

İlk olarak onu tanıyamadı, tanıdığında dudaklarından bir imdat çığlığı serbest kaldı. Gözleri fal taşı gibi açılmıştı. Fausta'nın zihninde binlerce düşünce parladı. Dudaklarındaki binbir kelimeyi bastırdı, belki hakaretler ya da acı çığlıkları... Çünkü o anda artık kutsal Bakire Fausta, Efendi Fausta, Gizli Meclis'in seçilmiş Fausta'sı değildi. Sadece Lucrèce Borgia'nın torunuydu. Ve tüm bu düşünceler, tüm bu sözler, şikayetler, hakaretler, kıskançlık, öfke, serbest bırakılan tutku, tüm bunlar boğuk, anlaşılmaz bir çığlıkla söylenen tek bir kelimeye çevrildi:

"Gel!"

"Gel? Nereye?" Onunla ne yapmak istiyordu?

"Gel!"

Fausta, Violetta'yı sözle yola getiremeyeceğini anlayınca kapıyı açıp Claudine'e seslendi:

"Kapının önüne bir tahtırevan getirsinler!"

Claudine koştu. Fausta, Belgodère'e döndü:

"Bu kızı tahtırevanla götüreceksin! Yolda onu elinden kaçırırsan, kafan kopar..."

"Kendisini nereye götüreceğim efendim?"

"Bastille Hapishanesi'ne!"

Belgodére odaya bir kaplan hızıyla girip kızacağın bileğinden yakaladı. Sürükleyerek dışarıya çıkarırken kendi kendine mırıldandı:

"Eee Claude Usta! Bu sefer artık kanlı gözyaşları dökeceksin! Bir zamanlar, bana döktürdüğün gibi!.."

OTUZ BİRİNCİ BÖLÜM
FOURCAUDLAR

Manastırdan ayrılan kafile, büyük bir hızla Bastille Hapishanesi'nin önüne gelmişti. Fausta'nın adamlarından biri, koynundan çıkardığı boruyu üç defa çalınca Bastille'in kapısının önündeki köprü derhal inmişti. Fausta'yla yanındakiler içeriye girince bir çavuş tarafından karşılandılar. Fausta, Violetta'yı hemen bir zindana gönderip hapsettirdi. Sonra da komutan Bussi-Leclerc'i görmek istediğini bildirdi. O, bu arzusunu söylerken Bussi de merdivenden inip karşısına çıktı. Hayret içinde Fausta'ya bakarak:

"Boru sesini duydum, koştum!" dedi. "Bu işareti Guise dükünden başka bir kişi daha bilir!"

Fausta soğuk bir sesle:

"O da benim, Mösyö Bussi," dedi. "Sizinle biraz konuşacağım! Odanıza kadar çıkalım."

Leclerc, bu kadar hükmedici bir edayla konuşan kişinin bir kadın olduğunu anlayınca:

"Emrinize hazırım madam," diyerek eğildi.

Bussi, Fausta'nın önüne geçti. Birlikte müdürlük dairesine geldiler. Fausta hemen söze başlayıp:

"Bu gece önemli bir iş için geleceğimi size haber vermiş olmalılar!" dedi.

Bussi, Fausta'nın yüzüne dik dik baktı:

"Bana, bu gece Guise dükünün memurlarından birinin geleceğini söylemişlerdi. Fakat bu memurun, karanlık odamıza ışık saçacak, sizin gibi harikulade güzel bir kadın olacağı akımdan bile geçmemişti!"

Bussi-Leclerc bıyık buruyor, söylediği sözlerin, Fausta üzerinde uyandıracağı etkiyi bekliyordu. Fakat bu etki, Fausta'nın dudakla-

rında beliren acı ve aşağılayıcı bir gülümsemeden ibaret kaldı, Fausta:

"Burada, Fourcaud adlı iki mahpus var, değil mi?" diye sordu.

Bastille komutanı, sözlerinin hiçbir etki uyandırmayışına şaşarak:

"Evet madam," dedi.

"Bu mahpuslar yarın idam edilecekler, öyle mi?"

"Evet madam... Yakılmak suretiyle..."

Bussi, bu sözleri önemli bir adam olduğunu anlatmak istercesine söylemişti. Fausta oralı olmadı:

"Yarın bu iki kızdan biri yakılacak, biri de serbest kalacak," dedi.

"Aman madam! Nasıl olur? Ben Grève Meydanı'nda, bu iki dinsizin yakılacağına söz verdim."

"Ben size sözünüzde durmayın demiyorum. Bu iki mahpusun yaşları ne kadar?"

"Büyüğü Madeleine, aşağı yukarı yirmi yaşlarında, küçüğü Jeanne de on altı–on yedi yaşında..."

"Şu halde büyüğünü idam edeceksiniz... Fakat küçüğü affedilecek!"

"Kim affediyor madam?"

"Ben!.."

Bussi bu kadar hükmeden bir edayla konuşan kadına hayretle baktı. Sonra:

"Doğrusu, bunu yapamam!" dedi. "Gerçi buraya ancak Guise'in ve en yakın bir ahbabının bilebileceği bir boru işaretiyle geldiniz, ama..."

Fausta koynundan bir kâğıt çıkararak Bastille komutanına uzattı ve:

"Şunu okuyun!" dedi.

Bussi–Leclerc, büyük şamdanlardan birine yaklaşarak kâğıdı okudu:

Her sınıf ve rütbeden subaylarıma ve askerlerime bu kâğıdı gösterecek olan Prenses Fausta'ya her yerde ve her zaman itaat etmelerini emrederim. İtaat etmeyenler derhal idam olunacaktır.

Kâğıdın altında Guise dükünün imzası, mührü vardı. Bastille müdürü, yerlere kadar eğildi, sonra Fausta'ya hayret ve merak içinde bakarak:

"Emre itaat ediyorum madam," dedi.

"Şu halde beni derhal Jeanne Fourcaud'nun hücresine götürün..."

Fausta, Jeanne Fourcaud'nun hücresini açtırdıktan sonra kızcağıza, kralın emriyle affedildiğini haber verdi. Bu haberle şaşkına dönen Jeanne, ablasının ne olduğunu sorduysa da, onun da affolunduğu şeklinde bir yalanla kandırılarak aşağıya gönderildi. Fausta, çavuşlardan birine emir verdi:

"Demin bir hücreye kapattığınız genç kızı buraya getirin!"

Az sonra Violetta getiriliyordu, korkudan titriyordu ama direnç göstermiyordu. Boşuna çabalayacağını hissediyordu. Sonra Jeanne Fourcaud'dan boşalan hücreye kapatıldı. Bussi–Leclerc, bütün bu olan biten işlere anlamsız gözlerle bakıyordu.

Fausta, "Pardaillan," diye fısıldadı, "sevgilini bu mezarda bile aramaya cesaret edebilecek misin?"

Fausta'nın kalbi sakinleşti. Soğuk bir tavırla Bussi'ye sordu:

"Anladınız mı?"

"Açıklamanızı bekliyorum madam."

"Fourcaud kardeşlerin büyüğü, Madeleine Fourcaud nerede?"

Bussi, eliyle iki hücre ilerideki bir kapıyı gösterdi. Fausta:

"Güzel! Madeleine Fourcaud da orada..." diye söylendikten sonra eliyle Violetta'yı kapattığı hücreyi işaret etti:

"Jeanne Fourcaud da burada! Yarın her ikisini de idam edeceksiniz, anladınız mı?"

Bussi, meseleyi nihayet anlamıştı: Jeanne Fourcaud salıveriliyor, fakat onun yerine kim olduğunu bilmediği bir genç kız idam olunuyordu. Bu korkunç facia, taş yürekli Bastille komutanının bile içini titretti ve bir masumu, kılı kıpırdamadan ölüme gönderen bu güzel kadına dehşet dolu gözlerle baktı.

Birlikte zindandan çıkarak hapishanenin avlusuna vardılar. Hücreden alınan Jeanne Fourcaud, temiz havaya çıkınca bayılmış, az önce Violetta'yı getiren tahtırevana konmuştu. Belgodère hemen

Fausta'ya yaklaştı. Fausta, çingeneye sordu:

"Celladın kızının ne olduğunu merak ediyorsun, galiba?.."

"Çok iyi tahmin ettiniz! Violetta, benim elimde tek kozdu madam! Sekiz yıldır onu elimde saklıyor ve ilk fırsatta kullanmayı bekliyordum... Biliyorsunuz ki kendisini Guise düküne teslim ediyorum diye getirip size vermiştim... Şimdi artık cellada, kızının korkunç bir felakete uğradığını haber vererek öcümü almanın sırası geldi sanırım!.."

"Celladın nerede olduğunu biliyor musun? Onu nerede bulacaksın?.."

"Ben onu bulurum, madam... Yalnız kendisine ne diyeceğim?.."

"Kızının yarın Grève Meydanı'nda yakılacağını söyle!"

Bussi–Leclerc:

"Saat on sularında meydanda pek büyük bir eğlence olacak..." diye söze karıştı,

Fausta, Belgodère'e:

"Tahtırevandaki kızı hemen Montmartre Manastırı'na götürüp öbürünün yerine kapat! Sonra da bana gel, şu maceranı anlat," dedi.

"Efendim eve korumasız mı döneceksiniz?"

"Ben," dedi Fausta, parmağını yıldızlı gökyüzüne kaldırarak, "ben, beni dünyaya gönderen tarafından korunuyorum. Devam edin!"

Fausta atına atlamış, Paris'in içine doğru dörtnala gitmişti. Belgodère de muhafızlarla birlikte manastıra yollanırken tahtırevandaki kızın kim olabileceğini düşünüyor, bütün bu işlerden hiçbir şey anlamadığını kendi kendisine itiraf ediyordu.

Montmartre Manastırı'na varan Belgodère, yeni tutsağı olan Jeanne Fourcaud'yu, birkaç saat önce Violetta'nın kapatıldığı kulübeye götürdü. Penceresiz odada, bir meşalenin ışığında, Violetta'nın yerine geçecek kişiyi inceleme zamanı vardı. Siyah saçları ve doğululara görülen gizemli bir parıltıya sahip iri, siyah gözleri vardı kızın. Parislilere hiç benzemeyen bu güzelliğe şaşıran Belgodère, başını iki yana salladı ve kapıdan geçerek kapıyı iki kez kilitledi. Jeanne titredi. Neden kilitlendiğini düşünüyordu.

Belgodère düşünüyordu: "Bana hikâyeni anlat, ben de sana Violetta'ya ne olacağını söyleyeyim. Gitmem gerekiyor Vakit yaklaşıyor... Croasse benim yokluğumda küçüğe göz kulak olur.

"Croasse! Neredesin Croasse, yoksa uyuyor musun?"

Bu seslenmesine hiçbir cevap alamayınca köşede duran sopayı kaptı:

"Vay teneşire yatasıca herif!" diye bağırdı.

"Ben uyanıkken sen uyuyorsun ha! Şimdi senin haddini bildireyim de gör!.."

Sahanlıktaki saman yığınına birkaç sopa vurduysa da Croasse'ın orada olmadığını fark etmekte gecikmedi. Evin her yanını, bahçeyi fellik fellik aradı. Croasse yoktu. O zaman beraberinde getirdiği kızı bir odaya kapatarak birkaç saat buradan ayrılabileceğini düşündü. Nasıl olsa Fausta bu kıza o kadar önem verir görünmüyordu. Bu da hemen kaçacak değildi ya!

Her tarafı iyice kilitledi ve manastır başrahibesine yeni bir mahpus getirdiğini haber vermeye lüzum bile görmeden hızla Fausta'nın sarayına koştu.

OTUZ İKİNCİ BÖLÜM
BELGODÈRE'İN SIRRI

Belgodère, Fausta'nın, dışı harap, içi gayet muhteşem, esrarengiz konağına girer girmez, doğruca prensesin küçük kabul salonuna alındı. Fausta ona oturacak bir yer gösterdi ve hizmetkârlardan birine, bir şişe şarapla gümüş bir kupa getirterek Belgodère'e:

"Hem iç, hem anlat!" dedi.

Belgodère, arka arkaya iki kupa şarabı yuvarladıktan sonra söze başladı:

"Vaktiyle size anlatacak çok ilgi çekici bir hikâyem bulunduğunu söylemiştim. Tahmin edersiniz ki bizim gibi ipten, kazıktan kurtulmuş, her yerden kovulmuş çingenelerin başından, çok garip maceralar geçebilir... Fakat bir hikâyenin kahramanı çingene olduğu zaman, o hikâye, kimseyi ne ilgilendirir, ne de duygulandırır..."

Fausta gülümsedi, Belgodère o kadar güçsüzdü ki şarap yavaş yavaş dilini çözüyordu.

"Ben çingeneyle Hristiyan'ı ayırt etmem..." dedi. "Öyle olsaydı, seni karşıma alıp konuşmazdım!"

"Çok doğru söylüyorsunuz, sultanım!.. Zaten bu yüzdendir ki size hayatımın sonuna kadar bir köpek gibi hizmet etmeye ant içmiş bulunuyorum!"

"Öyleyse maceranın hepsini, hiç çekinmeden anlat! Sana bir haksızlık yapılmışsa, belki bunu tamir ederim."

Belgodère içini çekerek:

"Artık çok geç!.." dedi.

"Eğer yüreğinde hâlâ kanayan bir yara varsa belki ben, onu iyileştirmenin çaresini bulurum!"

Belgodère:

"Siz kudretlisiniz, efendim," dedi. "Bana Claude'dan öç almak için yardım edin, bu yeter. Yüreğimde unutulmaz bir yara açıldığını da iyi tahmin ettiniz. Gerçi bir çingenenin göğsünde bir insan kalbinin barınabileceğine kimse inanmaz ama, benim de başkaları gibi sevdiğim, merhamet ve şefkat duygularını tattığım zamanlar oldu."

Belgodère, geçmişi karıştırmaktan çekinir gibi durmuştu. Fausta:

"Devam et!" dedi.

"Evet bir zamanlar ben de şimdiki Belgodère değildim. Bugünkü gibi sadece fenalık düşünmezdim. İçimde Tanrı korkusu yoktu ama, şeytanca düşünceler de yoktu. Derken bir gün âşık oldum. Herkes âşık olabilir. Sevmek, birçoğu için insanı ümitsizliğe götüren bir yol değildir. Fakat ben son derecede çirkindim. Benim gibi bir adamın sevilmeyi umması delilik olurdu. Zaten obamda da kimse beni sevmezdi ama herkes benden çekinirdi. Çünkü kuvvetli ve herkesi yıldırmış bir adamdım. Kadın, erkek herkes karşımda titrerken ben de birdenbire Magda'yla karşılaşınca titremeye başladım. Magda'ya çılgınca tutulmuştum. Fakat onun peşinde bir sürü yakışıklı delikanlı dolaşıyordu. Onlar arasında benim başarıya ulaşmam çok zordu."

Belgodère, arka arkaya iki kupa şarap daha yuvarlayıp şişeyi boşaltttı. Fausta'nın bir işaretiyle hemen yeni bir şişe getirildi ve çingene, tatlı bir şiir söylermiş gibi sunturlu birkaç küfür savurduktan sonra:

"Bir akşam Magda'nın bütün âşıklarını bir araya topladım..." diye sözüne devam etti. "Magda'yı da getirttim ve ona, 'Artık kendine bir koca seçmenin zamanı geldi!' dedim. Ötekiler de acele ediyorlardı. 'Evet evet, bu akşamdan tezi yok, kendi maşrapasından su içecek erkeği seçsin; yarın de onunla evlensin!' dediler. Magda, gülümseyerek rakiplerimden birini işaret etti: 'Seni seçtim!' dedi."

Fausta acımış görünerek:

"Zavallı Belgodère!" dedi.

"Evet, ama Belgodère'in neler yapabileceğini şimdi göreceksiniz!.. Ben hemen hançerimi çektim, Magda'nın seçtiği erkeğin karşısına dikildim. O da hançerini çekti. Beş dakika boğuştuktan sonra kendisini yere yıktım. Dizimle göğsüne basarak iki kulağını birden kestim. O, can acısından acı bağırıyordu. Magda kendisine baktı: 'Ben kulaksız koca istemem!' dedi. Ben, 'Öyleyse başkasını seç!' de-

dim. Magda'nın bu sefer seçtiği koca da beş dakika sonra burunsuz kalmıştı. Magda, burunsuz koca da istemiyordu. Üçüncüsünün gözünü çıkardığım için Magda onu da istemedi. Geriye kalanlar da Magda'nın seçtiklerinin başına gelenleri görünce çil yavrusu gibi dağıldılar."

Belgodère, ikinci şişenin dibine darı ekmişti. Yeni bir şişe daha getirilince hikâyesine, kaldığı yerden devam etti:

"Uzatmayalım, Magda ile evlendik... Meğer, o zaten beni seçmişmiş, ama cesarette ne kadar ileri gidebileceğimi de bir denemek istemiş... Gel zaman git zaman iki kızımız oldu. Kızlarımdan biri olan, Flora'nın bir çiçek kadar güzel, küçük kızım Stella'nın da bir yıldız kadar göz alıcı olduğunu herkes söylerdi. Ben onların güzel olup olmadıklarını bilemiyordum. Fakat onları gördükçe yüzüm güler, görmediğim zamanlarda da suratım asılırdı. İnsan baba olunca böyle tuhaflaşıyor. Hayvanlar da böyle olurmuş derler..."

"Baba olduğun zaman!" diye mırıldandı Fausta titreyerek.

Çingene, yüzünü acı bir gülümsemeyle buruşturdu. Yutkunarak sözüne devam etti:

"Mutluluk içinde geçen evliliğimin yedinci yılıydı. Göç ede ede Fransa'ya, Paris'e kadar gelmiş bulunuyorduk. Flora altı yaşına, Stella da iki yaşına basmıştı. Burada halktan gördüğümüz kötü davranışa rağmen rahat yaşarken günlerden bir gün, kilisenin birinde bir hırsızlık olmuş, altın şamdanlar çalınmıştı. Suçu üstümüze attılar. Obamızdan kadın erkek, çoluk çocuk on beş kişiyi yakalayıp zindana tıktılar. Ben de onlarla beraber yakalanmıştım ama yolda askerlerin ellerinden kurtulup kaçmıştım. Zindana atılanlardan beş erkekle altı kadın idama mahkûm edilip asıldılar. Karım Magda da bunlar arasındaydı..."

Belgodère, önündeki şişeyi de temizlediği için yeni bir şişe getirildi. Çingene, hırıltılı bir sesle anlatmaya koyuldu:

"İdam gününden bir gün önce Chalandre Sokağı'nda oturan cellat Claude Usta'ya gittim. Yollarda ve Paris'te hırsızlık etmiş, adam soymuş, epeyce altın biriktirmiştim. Bütün altınlarımı kendisine vermeyi teklif ettim. Buna karşılık ondan istediğim şey, Magda'nın boynuna çürük bir ip geçirmesiydi. Çünkü idam edilecek olanın boynundaki ip koparsa ölüm cezasının affedildiğini ve mahkûmun

zindana tıkıldığını biliyordum. Magda bir kere ölümden kurtulsun, onu zindandan nasıl kurtaracağımı da ben biliyordum..."

Fausta merakla sordu:

"Cellat razı oldu mu?"

Belgodère dişlerini gıcırdattı:

"Hayır! Beni kapı dışarı etti. Altınlarımı da kafama fırlattı. Sonra yeni çarşının kurulduğu boş arsaya oturdum ve bütün gece başım dizlerimin üzerinde ağladım. Şafakta celladın çıktığını gördüm. Onu takip ettim... Onu Montfaucon'a kadar takip ettim. Yirmi dakika Montfaucon'da asılmıştı. Meydanı dolduran sevinç naraları hâlâ kulağımda."

Ve çingene, bir korku hareketiyle, gerçekten de sevdiği kadının sallandığı darağacının önünde, kalabalığın gürültüsünü gerçekten duymuş gibi, ellerini kulaklarına kaldırdı.

Fausta tekrar sordu:

"Peki, çocukların ne oldu? Flora ile Stella'yı da mı astılar?.."

Belgodère'in yüzü bir canavar yüzüne döndü:

"Hayır," dedi. "Tevkif edilenlerle beraber beş çocuğu alıp götürmüşlerdi. Sonradan o beş çocuğu cellada teslim etmişler. O da, çocukları Hristiyan ailelerin yanına evlatlık olarak vermiş."

"Sen kızlarını aramadın mı?"

"Aradım, madam! Tam üç ay Paris kazan, ben kepçe dolaştım durdum... Onları bulamayacağımı anlayınca tekrar cellada başvurdum: 'Karımı öldürdüğün için senin canını almaya ant içmiştim. Fakat şimdi soracağım soruya cevap verirsen bundan cayarım. Üstelik varımı yoğumu sana bağışladıktan başka, ömrümün sonuna kadar da kulun kölen olurum!' dedim. Cellat dileğimi kabul etti ve evlatlarımın pek talihli olduklarını, kendilerini gayet zengin ve seçkin bir ailenin yanına yerleştirmiş olduğunu söyledi. Fakat bu ailenin adını ve nerede olduğunu bir türlü bildirmedi. Üstelik beni tekrar kapı dışarı etti. Evinin kapısında diz çöktüm ve ondan öç almaya yemin ettim!"

Çingenenin esmer yanaklarından birkaç damla yaş süzüldü. Fakat Belgodère arka arkaya diktiği birkaç kupa şarapla kederini susturduktan sonra hikâyesine devam etti:

"O günden beri aklım, fikrim hep Cellat Claude Usta'ya oynayacağım oyundaydı. Her dakika onun peşindeydim. Nitekim, celladın haftada bir–iki gün Meudon'da bir eve gittiğini ve orada Simonne adlı bir kadının yanında bulunan bir küçük kızın, kendisini 'baba' diye çağırdığını bu suretle öğrendim. Bunu öğrendiğim gün, benim için gerçek bir bayramdı madam. Emin olun, gerçek bir bayramdı. Zaten az sonra da obamla birlikte Meadon'daki evi basıp hem Simonne'yi, hem de küçük kızı kaçırdık. Onları obamla birlikte Burgonya'ya gönderdim. Kendim de Paris'e dönüp celladın ne hale geldiğini görmeye koştum. Öcüm müthiş olmuştu. Cellat, kederinden hastalanmış, ölüm döşeklerine düşmüştü. Fakat bu intikam bana yetmiyordu. Kızını büyütecek, sonra bir zengine satacak, fahişe yapacaktım. Ona gelip diyecektim ki: 'Sen benim kızlarımı Hristiyan yaptın. İşte ben de senin kızını fahişe haline getirdim. Git bak, falancanın koynunda nasıl cilve yapıyor!' diyecektim. Tanrı bana bu planımda da yardım etti madam... Violetta büyüdü ve cidden güzel bir kız oldu..."

Belgodère sustu. Sonra Fausta'ya saygılı bir tavırla baktı:

"Ondan sonrasını da biliyorsunuz!" dedi. "Ben kızı Guise dükü-ne satıyorum diye getirip size satmıştım... Farkında değildim..."

Fausta sordu:

"Bana sattığına pişman mısın?"

"Bilmem ki madam... Benim planım çok iyiydi... Siz ise kızın asılacağını söylüyorsunuz!"

"Evet ama, kızın, celladın gözü önünde öldürülmesi daha müthiş değil mi? Violetta'yı, yarın alıp yakılacak olan bir kızın yerine Bastille'e bıraktım... İdamlık kızı da sana verip manastıra gönderdim. Yarın Grève Meydanı'nda iki kız birden yakılacak... Bunlardan biri, celladın kızı Violetta olacak!.."

"Öteki kız kim, madam?"

"Madeleine Fourcaud adlı bir Protestan kız... Kardeşi Jeanne Fourcaud'yu manastıra götürdün, onun yerine Violetta'yı asacaklar... Bu kızlar, Savcı Fourcaud'nun kızlarıydı..."

Belgodère, korkunç yüzünde iğrenç bir sevinç gülümsemesiyle:

"Çok mükemmel! Çok mükemmel!" diye söylendi. "Peki, ama

Claude Usta bunu nasıl öğrenecek? Ben, nasıl onun yanında bulunup da kendisine, 'Bak, kızın nasıl cayır cayır yanıyor!' diyeceğim?"

Fausta izah etti:

"Gayet basit... Yarın Grève Meydanı'na bakan büyük bir konağa gideceksin! Orası Prens Farnèse'in konağı. Claude Usta oradadır. Onlar birbirlerinden hiç ayılmayan iki ahbap çavuştur."

Belgodère şaşaladı:

"Bir prensle bir cellat arkadaş olsun!.. Aklım ermedi doğrusu... Ama neme lazım, Claude orada olacak ya... Ben ona bakarım... Peki, ya beni prensin yanına sokmazlarsa?.."

"O zaman, 'Prensin sabah saat onda gelmesini beklediği adam benim!' dersin. Haydi git. Yarın öcün alınacaktır, hiç meraklanma!"

Belgodère, av kokusu almış bir canavar gibi Fausta'nın sarayından çıkarak Grève Meydanı'na koştu. Orada iki büyük odun yığınının hazırlanmakta olduğunu gördü. Sevinçle seyretmeye koyuldu.

Çingene gider gitmez, Fausta da yan masasının başına geçmiş, şöyle bir mektup yazmaya koyulmuştu:

Bana isyan edişinizin cezası olarak size suçunuza layık bir acıyı tattırmak istemiştim. Halbuki kızınız sağdır, Farnèse! Violetta henüz ölmedi. Yarın saat onda Grève Meydanı'na bakan konağımızda bulunun. Saat ondan az önce sizi görmeye bir adam gelecek ve size kızınızı gösterecektir.

Geri dönmenizi bekleyen

Fausta

Fausta bu mektubu hemen Farnèse'e gönderdi. Sonra başını eline dayayarak kendi kendine mırıldandı:

"Böylece Farnine'e, müthiş bir darbe indirmiş oluyorum! Fakat Pardaillan'ı da bulmak lazım. Onu da bulup Guise düküne teslim etmeden önce sevgilisinin Grève Meydanı'nda yakılışını kendisine göstermeliyim... Mademki Violetta'nın idamında babası bulunuyor, sevgilisi de bulunsun!.."

OTUZ ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
DİŞİ ŞÖVALYE

Fausta, epey bir zaman oturduğu yerde kaldı. En masum insanların canını almak için kıpırdamadan emir veren, en korkunç olaylar karşısında bile soğukkanlılığını kaybetmeyen bu kadının yüzü renksizleşmişti. İçinde müthiş bir savaş vardı. Şu ana kadar, bir kadın olarak arzularıyla mücadeleden çekinmemişti. Kadındı, fakat kadınlığa isyan etmişti. İnsandı, fakat kalbine boyun eğmemişti. Ne var ki artık mücadeleden iradesi değil, tabiatı galip çakıyordu. Fausta, aşka mağlup olmuştu. Aşkı istemiyor, fakat istemediği halde:

"Seviyorum!" diye mırıldanıyordu. "Ne yapayım? Seviyorum!.."

Sonra tekrar kendi kendine bu gerçeği inkâr etmeye çalışıyordu. Kim bilir, belki de aşk sandığı şey sadece basit bir kıskançlıktan ibaretti. Kim bilir, belki de Violetta ortadan kalkınca bu aşktan da eser kalmazdı. Kıskançlığın sebebi, şu çingene kız, daha doğrusu Farnèse'in kızı değil miydi? Belki o ortadan kalkınca aşkın da saçma bir hayal olduğunu anlayacaktı!..

Ne çare ki bütün bunlar, boş ümitlerden ibaretti: Aşk olmayınca kıskançlık da olmazdı!

Nitekim Fausta, gözleri önünde tatlı bir hayali görür gibi oluyordu: Gréve Meydanı'nda büyük bir kalabalık toplanmıştı ve bu kalabalık arasında Guise'le Crillon karşı karşıya geliyorlardı. Birdenbire bir kahraman beliriyor, kılıcıyla ortalığı darmadağın ediyor ve Crillon'un yaralı ve yorgun askerlerini sürükleyip götürüyordu. Bu, Pardaillan'dı. Fausta onu, ilk defa o gün görmüştü... Ve ömründe ilk defa aşkın ne demek olduğunu da o gün anlamıştı. Bu kaçınılmaz, inkâr edilmez bir gerçekti: Fausta, Pardaillan'ı seviyordu. Hem de Fausta gibi ateşli bir kadın nasıl sevebilirse öyle seviyordu...

Kendi kendine söylendi:

"Violetta ölünce onu daha çok seveceğim..."

Bu sırada Fausta'nın iki sadık hizmetçisi yanına yaklaşarak vaktin çok geçtiğini, çok yorgun olduğunu kendisine hatırlatmak istediler. Fakat Fausta, ikisini de sert bir el işaretiyle susturup odadan çıkardı. Sonra yine düşünmeye başladı:

Seviyordu. Artık bundan şüphe edilemezdi. Evvelce Roma'nın, Milano'nun, Floransa'nın en yakışıklı asilzadelerini gülerek reddetmiş olan Fausta, kimseden hoşlanmayan, kimseyi sevmeyen Fausta, şimdi kendisine kafa tutmuş olan Pardaillan için çıldırıyordu...

"Sevgili hükümdarım," diye mırıldandı Myrthis, en sevdiği hizmetçilerinden biri, "çok solgunsunuz ve çok geç oldu. Dinlenmeyi düşünmüyor musunuz? Sanki bir heykele dönüşmüşsünüz ve gözleriniz cehenneme bakıyormuş gibi."

Fausta başını kaldırdı; bakışları yavaş yavaş yumuşadı, aynı zamanda çok nazik ve buyurgan bir jest yaptı. İtaate alışmış olan ikisi geri çekildi ve Fausta hâlâ yalnız kaldı, sonra yüksek sesle kendi kendisiyle hesaplaşıyormuş gibi konuşmaya başladı:

"Hayır! Fausta, sevginin ne olduğunu bilmemeli! Tanrı beni denemek istiyor. Ben bu denemeden zaferle çıkmalıyım!.. Bu sevgi bende, geçmiş bir hastalığın izi olarak kalmalı. Benimki gibi bir kalp, böyle manasız ve çocukça şeylere alet olamaz. Mademki bu adam sağ kaldıkça onu sevmemezlik edemeyeceğim, o halde onun ölmesi lazımdır..."

Pardaillan'ın idam kararını böylece verdikten sonra gözlerinde sonsuz bir gurur ışığı parıldadı ve:

"Gerçi o ölse de, kendisini sevmeye devam edeceğim," diye söylenmeye devam etti. "Fakat o zaman bu aşk, şimdiki kadar tehlikeli olmayacak. Pardaillan ölmeli! Evet evet! Hislerime ve kalbime daima hâkim olduğumu kendi kendime ispat edebilmem için Pardaillan benim elimle ölmeli!"

Ayağa kalkmış, aşka, Pardaillan'a, kendine meydan okuyordu. Birdenbire kılıcını çekerek büktü. Keskin ağızlı kılıç kırılıp ikiye bölündü. Fausta:

"Onunla bir kılıç kılıca karşılaşsam, muhakkak hakkından gelirim," diye düşündü. "Belki de bana mağlup oluşu, ona beslediğim

sevgiyi söndürür. Fakat onunla çarpışırken kullanacağım kılıç sağlam olmalıdır. Benim ellerim ağır kılıçları da kullanır... Dünyanın en iyi kılıçları bende, Floransalı eskrim ustaları, bana düşmanı bir hamlede öldürecek oyunları öğrettiler. Cesaretim ise hudutsuz... Öyleyse bu çarpışmada yenilecek olan Pardaillan'dan başkası değil..."

Fausta yerinden kalktı. Yandaki bir odaya geçerek orada her türlü kılıç, hançer ve ateşli silahın bulunduğu geniş bir koleksiyon arasından, ince olmasına rağmen son derece sağlam bir kılıç seçerek beline taktı. Bir mantoya büründü. Şapkasını da yüzüne iyice eğdikten sonra koynundan çıkardığı bir düdüğü üç defa çaldı. Düdük sesinden iki–üç saniye sonra odaya bir adam girmişti. Fausta bu adama:

"Saat sabahın üçü!.." dedi. "Seninle dolaşmaya çıkacağız. Başka adam istemez... Sen de silahsız gel!"

Adam, bu emri bir daha tekrar ettirmedi. Hemen silahlarını çıkarıp oraya, masanın üstüne bıraktı. Sonra birlikte sokağa çıktılar.

Ortalık zifiri karanlıktı. Çıt yoktu. Ufuktaki belli belirsiz bir alaca karanlık, tan vaktinin yaklaştığını gösteriyordu. Hızlı yürüyerek Deviniére lokantasına kadar geldiler. Fausta bir köşeye sindi. Adamı, lokantanın kapısını şiddetle çaldı. Biraz sonra gecenin bu uygunsuz saatinde; yatağında mışıl mışıl uyuyan Pardaillan'a birisinin kendisini muhakkak görmek istediği haber veriliyordu.

Şövalye, tatlı uykusundan bu şekilde uyandırılışına fena halde kızdı. Kendisini kaldıran garsona:

"Ben, bu tatlı uykudan, ya kibar bir madamın hatırı için kalkarım, ya da çok aceleci bir düşmanın karnını deşmek için!" dedi.

Garsonun arkasında biri:

"Zaten uyandırılmamızın sebebi de bunlardan biri mösyö!" diye seslendi.

Bu seslenen, Fausta'nın silahsız adamıydı. Şövalye adama baktı. Adamı, kendisine layık bir düşman görmemiş olacak ki:

"Herhalde kibar bir madamın davetine gidiyorum!" dedi.

Pardaillan'ın tahmini pek yanlış değildi. Fakat uykusunu bozmaya yeteceğini söylediği iki sebebin, ikisinin birden bir araya gelmiş olacağını akıl edemezdi. Acelesiz kalktı. Islık çala çala giyindi. Kılıcını kuşanıp hanın kapısına çıkınca az önce garsonla beraber kendisini

uyandırmaya gelmiş olan adamı orada buldu. Garson, içeride kalıp lokantanın kapısını kapadıktan sonra dışarıdaki adam şövalyeye:

"Şövalye Pardaillan sizsiniz değil mi?" diye sordu. "Ben, adını söylemek istemeyen bir asilzadenin uşağıyım... Efendim, sizinle çarpışmak isteğinde. Bunu kabul etmezseniz, korkaklığı kabul etmiş olacaksınız!"

Pardaillan bir kahkaha atarak:

"Eğer âdetlerim arasında dövüşülecek adamın isminin bilinmesi bulunmasaydı, bu teklifinizi kabul ederdim," dedi.

"Efendim, adını ancak sizi yere serdikten sonra söyleyecek... Ama o zaman da sizin, bu adı başkasına tekrar etmenize imkân kalmayacaktır." Adam, bu tür meydan okumaları üstlenen yaverlere yakışır şekilde, sakin ve güçlü bir sesle, ciddi bir şekilde konuştu.

Şövalye bir an düşündü: Bu, kim olabilirdi? Guise dükü mü? Onda o kadar yürek yoktu, canım... O, şövalyeyi arkadan hançerlemeyi tercih ederdi. Sakın değirmen olayının öcünü almak isteyen Bussi-Leclerc olmasındı? Hayır, o da olamazdı... Fakat ya Maurevert?!.. Ha, işte bu mümkündü...

Pardaillan, uşağa:

"Kabul ediyorum! Efendin neredeyse meydana çıksın da kendisine, Pardaillan'ın uykusunda rahatsız edilmesinin neye mal olacağını göstereyim!" dedi.

O, bu sözleri henüz söylememişti ki kapılardan birinin önünde bir karartı belirmişti. Uşak, Pardaillan'ın ve yabancının önünde eğildikten sonra çekilip gitti. Şövalye bir an hiçbir yeri görünmeyen bu genç ve çevik görünüşlü karaltıya baktı. Sonra her zamanki umursamaz tavrıyla:

"Adınızı söylemek istemiyormuşsunuz, mösyö!" dedi. "Usulden değildir, ama haydi razı olalım!.. Görüyorum ki bana yüzünüzü de göstermek istemiyorsunuz! Onu da kabul edelim! Fakat hiç değilse beni neden öldürmek istediğinizi söyleyin..."

Pardaillan, bu sözleri söylerken düşmanını da bir an bile gözden kaçırmıyordu. Fakat karşısındaki bu sözlere cevap olarak kılıcını çekti. Bunun üzerine şövalye de derhal uzun kılıcını havalandırdı:

"Anlaşıldı," dedi. "Beni neden öldürmek istediğinizi de söyle-

meyeceksiniz. Fakat ben Paris'te bulunduğumun bilinmesini istemiyordum... Bari burada bulunduğumu kimden haber aldığınızı söyleyin de, eğer bu çarpışmadan sonra kaldırımlara serilmezsem, ona göre ihtiyatlı davranayım!"

Yabancı, cevap olarak çarpışmaya hazırlanmaktan başka bir hareket yapmadı. Şövalye de:

"Epey kabaymışsınız azizim," dedi. "Ben de bu davranışınıza karşılık kılıcımla yüzünüzdeki maskeyi çıkaracağım. Yüzünüzü iyi koruyunuz... Yalnız maskeniz düşecektir, o kadar..."

Bu sözlerin bitmesiyle birlikte kılıçların birbiriyle çarpışması başladı. Gecenin son yıldızlarının sönük ışığı altında iki hasım sıçrıyor, ilerliyor, geriliyordu... Kılıç şakırtılarından başka sessizliği bozan gürültü yoktu.

Pardaillan, daha çarpışmanın başında, hasmının zorlu biri olduğunu anlamış, hayret etmişti. Fransa'da çarpışmadığı kılıç ustası kalmamış gibiydi. Fakat bu kadar ustasına henüz rastlamamıştı. Rakibin bileği sağlam, kolu çevikti. Nitekim bu kol, birdenbire zemberek gibi öyle bir boşandı ki Pardaillan biz adım geriye sıçramaya mecbur kaldı ve hayranlığını açığa vurmaktan kendini alamadı:

"Bravo!.. Tebrik ederim!.. Böyle bir hücum, başka bir hasmı muhakkak yere sererdi. Bu hücumun tek karşılığı vardı ki onu da ben tatbik ettim!" dedi.

Pardaillan, sözünü bitirir bitirmez, öyle bir hamle yaptı ki kılıcının, düşmanın göğsünü delmemesine imkân yoktu. Fakat sadece maskeyi alacağını söylediği için bu hücumu ileri götürmeyerek kılıcını yan tuttu. Ortalık ağarmış, gürültüye uyanan erkenciler, pencerelerini açarak bu çarpışmayı merakla seyre koyulmuşlardı. Bu gibi çarpışmalar, Paris'te olağan işlerdi. Sık sık, bir meyhanede kafayı tütsüleyen asilzadelerin bir köşe başında, bilmem hangi matmazelin güzel gözleri uğruna çarpıştıkları görülürdü. Bu bakımdan seyirciler, bu çarpışma karşısında da çarpışanları değil, sadece kimin galip geleceğini merak ederek bakıyorlardı.

Birden, dövüşenlerden birinin acıyla bağırdığını duydular. Fakat silahşorların her ikisi de ayakta kaldı. Bu feryat, yabancının hançeresinden çıkmıştı. Çünkü Pardaillan karışık birtakım hamlelerle hasmını şaşırttıktan sonra kılıcının ucuyla rakibinin alnına hafifçe do-

kunuvermiş ve kılıcı çektiği zaman düşmanının maskesini de çekip almıştı. Şövalye, hayret içinde:

"Kadınmış!" diye mırıldandı.

Şövalyenin bunu söylemesiyle kılıcını indirmesi bir oldu. Siyah maske, yere düşmüştü. Pardaillan dikkatlice bakınca düşmanını tanımış ve bir kadınla karşılaşmış olmanın verdiği üzüntü eriyivermişti. Fausta'nın alnında kızıl bir leke meydana gelmişti. Kadın, sözle anlatılmaz bir keder içinde yüzünü göğe kaldırmış, alnındaki yasayı Tanrı'ya göstermek ister gibi bir tavır takınmıştı. Ömründe ilk defa olmak üzere yaralanıyor ve bu yaralanışın kutluluğunu lekelediğine inanıyordu.

Pardaillan, alaycı bir selamla eğilerek:

"Eğer Prenses Fausta ile dövüşmekte olduğumu bilseydim, kendisinin elinden bir yara almaya çok gayret ederdim!" dedi.

Fausta hırsından çıldırmış gibi seslendi:

"Kendinizi koruyun!"

Fakat şövalye kılıcını kınına sokmuş, iki elini göğsüne kavuşturmuş, bekliyordu. Kadının, kılıcı bir hançer gibi kavradığını ve kendisine saplamak için üstüne atıldığını gördü. Pardaillan, hiç zorlanmadan, kadının kolunu tutarak kılıcını elinden aldı. Sonra kabzasından tutarak kendisine uzattı ve:

"Madam," dedi, "dünyada benim diyebileceğim bir canım kaldı. Kısa bir süre için onu bir matahmış gibi koruyorum. Bu hususdaki gayretimi hoşgörün ve kanımı döktürmeyişimi, güzel gözlerinizden yaşlar akmasına sebep oluşumu bağışlayın!"

Fausta ağlıyordu:

"Ah şeytan!" diyordu. "İlk seferinde kalbimi, ikinci seferinde de silahımı mağlup ettin. Fakat zaferine o kadar güvenme... Seni nasıl olsa kalbimden söküp atacağım. Senin kalbine gelince onu da nasıl parça parça edeceğimi Grève Meydanı'nda göreceksin... Oraya gel..."

Pardaillan bu sözlerin anlamını pek kavrayamadı. Kadının, kılıcını ayaklarının dibine koyarak çekildi. Fausta hiddetle kılıca bastı ve onu ikiye böldü. Sonra kendine hâkim olarak heyecanını yendi ve sakin bir sesle:

"Hoşça kalın demiyorum!" dedi, "Tekrar görüşeceğiz! Zira bugün saat onda sizi Grève Meydanı'nda göreceğim ümidindeyim!.."

Fausta arkasını döndü ve uzaklaştı. Pardaillan hem kadının arkasından bakıyor, hem de söyleniyordu:

"Bir Grève Meydanı'dır tutturmuş, kaçtır söylüyor... Bana randevu mu veriyor, yoksa bir tuzak mu hazırlıyor, nedir?.. Herhalde gözlerimi dört açmam lazım... İlk iş olarak tası tarağı toplayıp Deviniére'den uzaklaşmalı!"

Sokağın sonunda Fausta gözden kayboldu, sanki hiçbir duygu hissetmemiş gibi yumuşak ve sakin adımlarıyla yürüyordu. Kılıcını bizzat Tanrı'nın yönettiğinden emin olarak geldiği bu savaştan yenik, aşağılanmış bir şekilde çıkmamalıydı. Şövalye, Fausta'yı yolun köşesinden dönüp kayboluncaya kadar seyretti. Sonra eğilip, iki parça olan kılıcı aldı, baktı:

"Markasına bakılırsa Milano'da yapılmış mükemmel bir kılıç! Kâfir prenses, ne de güzel kılıç kullanıyor? Üstat Bussi-Leclerc'e adamakıllı ders verebilir! Bunları da ganimet olarak saklayayım bari!.. Yalnız şu kâfir kadın boyuna Grève Meydanı'nı ağzında geveleyip duruyordu. Bakalım bu işin altından ne çıkacak?"

Güneş, ufukta epeyce yükselmişti. Pardaillan hemen Charles Angoulême'in odasına, kendisini uyandırmaya koştu ve daha kapıdan girerken söylendi:

"Azizim dük! Buranın havası bozuldu. Hiç vakit geçirmeden Deviniére'den gitmemiz lazım..."

Fakat içeriye girince şaşırdı kaldı. Charles'ın yatağı bozulmamıştı. Genç dük sapsarı bir yüzle, bir iskemlede oturuyor ve masanın üstündeki iki tabancaya dalgın dalgın bakıyordu. Şövalye:

"Ne o, monsenyör?" dedi. "Hiç yatmadınız mı? Halbuki Deviniére'in yatakları yumuşacıktır... Nedir o masanın üstündeki tabancalar... Dolu mu?"

Charles elini tabancalara doğru uzattı. Pardaillan şaşırarak sordu:

"Hayrola, kendinizi mi öldüreceksiniz? Nedir bu hal?"

Genç dük, birdenbire hıçkırdı:

"Evet Pardaillan," dedi. "Evet! Artık yaşayamayacağımı hissediyorum!"

Pardaillan:

"Bakın, böyle şeyler düşüneceğiniz hiç hatırıma gelmemişti," dedi. "Peki. Orléans'da sizden haber bekleyen o saygıdeğer kadın ne olacak?.."

Charles irkilerek:

"Annem?" diye mırıldandı.

"Hanımefendi," diye devam etti şövalye, "ona getireceğim haberi beklemiyor. Çünkü gidip ona şunu söylemem gerekecek: 'Hanımefendi, hayatınızda çok ağladınız, birçok insanın lanetlediği bir adamı sevdiniz. Basit, kibar, sadık şekilde gençliğinizi mutsuz bir kralı teselli etmeye adadınız... Ah! Evet hanımefendi, çok acı çektiniz ve eğer benim annem olsaydınız, sizi bu kadar ağlarken gördükten sonra, ömrümü sizi gülümsetmeye çalışmakla geçirmek isterdim."

"Pardaillan," dedi genç dük, nefesini tuttu.

"Neyse ki madam," diye devam etti şövalye, "sizi büyük bir teselli bekliyor. Sizinki kadar yufka yürekli, gururlu bir ruha sahip bir oğlunuz vardı. O sizin umudunuz ve gururunuzdu. Umudunuz, çünkü kendinize böyle bir oğulla teselli edilmiş bir yaşlılık güvencesi verildiğini söylediniz. Gururunuz, çünkü bir gün IX. Charles'ın oğlunun babasının suikastçılarının cezasını ilan edeceğini düşündünüz."

"Pardaillan! Pardaillan!" diye sessizce tekrarladı Charles.

"Yazık hanımefendi, bütün bunlar artık yok. Siz gençliğinizde ağladınız, yaşlılığınızı yine ağlayarak geçireceksiniz. Teselli, umut, gurur, hepsi gitti. Angoulême dükü sizin için yaşamak istemedi; karşılaştığı ilk keder onu paramparça etti. Genç bir kız öldüğü için oğlunuz intihar etti!"

"Ah!" diye patladı Charles, tabancanın kabzasını kıvranarak sıktı, "annemi düşünmedim mi sanıyorsunuz? Pardaillan, bütün bu cehennem gecesinde tereddüt ettiysem, bunun nedeni annemin çaresiz görüntüsünün benimle o silah arasına girmesiydi. Ama çok acı çekiyorum, şövalye. Hayat, bu koşullarda katlanılabilir değil. Ve bu yüzden onu terk ediyorum. Annemin kederden öleceğini bilsem bile, bunun için beni kim suçlayabilir?

"Kararınız kesin mi?"

"Evet, Pardaillan! İzin verirseniz size veda edeyim!.." dedi kararlı ve kasvetli bir sesle.

"Vedalaşmak kolay iş! Hatta kalbinize bir kurşun sıkmanız da zor bir şey değil!.. Yalnız benim hatırım için biraz daha sabredin!.. Sizin yardımınıza muhtacım dük!"

Charles d'Angoulême:

"Konuşun o vakit şövalye. Ben hazırım. Arkadaşlığınızın gösterdiği üstün çabayı anlıyorum. Zaman kazanarak beni hayata yeniden bağlamayı umuyorsunuz. Tekrar düşünün Pardaillan, Violetta'yı sevdim..." Burada genç adamın boğazını bir hıçkırık koptu. "Violetta'yı sevdim ve sevgim giderek artan bir coşkuyla devam etti, bunun ne anlama geldiğini bilemezsiniz, belki de hiç sevmemiş olan sizler... Benim ruhum, tüm hayatım onun içinde... Beni anlıyor musunuz? Artık kendimde değilim, onun içindeyim. Onun ölümü bu yüzden benim ölümümdür. Size acı çektiğimi söyledim. Yanlış. Gerçek şu ki, artık yaşamıyorum. Kalbimin nabzı beni şaşırtıyor, bu nabzı bir cesette hissettiğimde şaşırtacağı kadar. Ve bunu birkaç saat uzatmamı öneriyorsunuz. Hayır şövalye, hemen ölmeliyim!"

Pardaillan delikanlının bileğine yapıştı. Titrek bir sesle:

"Evladım," dedi. "Bari benim için biraz daha yaşayın! Bir zamanlar ben sizin için yaşama kararı vermiştim. Şimdi siz de benim eski bir hesabım görülünceye kadar yaşayın!.."

Angoulême dükü, artık şövalyeyi dinleyecek halde görünmüyordu. Kendini kaybetmiş gibiydi.

Eli tabancalardan birine uzanmıştı.

"Elveda Pardaillan," dedi kararlı bir sesle.

Birdenbire kapı açıldı, heyecanlı ve neşeli bir ses:

"Monsenyör!.. Bulundu!.. Bulmuşlar... Gerçekten bulmuşlar!.. Oradaymış!" diye bağırdı.

İçeriye ilk önce Picouic girdi. Pardaillan, yeni bir olayın genç dükü kurtarabileceğini hesaplayarak sordu:

"Kim bulundu?.."

Kart bir ses cevap verdi:

"Ben!.."

Bu kelimeyi, kapıdan giren Croasse söylemişti. Kahramanca bir tavırla göğsüne vurarak söyleniyordu:

"Binbir tehlikeye göğüs gererek Montmartre Manastırı'nın esrarını çözdüm. Bir sürü düşmana karşı koymama rağmen Violetta'nın kaçırılmasına engel olamadım. Çünkü..."

Söz, Croasse'ın gırtlağında takıldı kaldı. Çünkü Pardaillan'la Charles, birdenbire zavallı serserinin üstüne atılmış, kendisini odanın ortasına kadar sürüklemişlerdi. Zavallı, korkudan şaşkına dönmüş ve dayak yiyeceğini sanarak yalvarmaya başlamıştı. Angoulême dükü ise heyecandan ölecek halde:

"Ne dedin?" diye sordu.

Pardaillan da atıldı:

"Bu akşam Violetta'yı mı gördün?"

Croasse perişan bir halde:

"Gördüm efendim, ama gördümse kabahat gerçekten bende değildi..."

Charles d'Angoulême sevincinden delirecek gibi olmuştu:

"Sağ mı?" diye sordu.

"Yemin ederim ki sağ efendim."

Charles derin bir soluk aldı. Pardaillan ise ağzından lokma lokma laf çıkan Croasse'ı söyletmek için masanın üzerindeki tabancalardan birini kavradı. Tabanca, şakağına dayanınca Croasse'ın dizleri tutmaz oldu. Yüzü yemyeşil kesildi. Yere çöktü. Pardaillan:

"Eğer doğrusunu söylemez, bir noktayı eksik bırakırsan, beynini patlatırım," dedi. "Gördüğünü söylediğin Violetta, o şarkı söyleyen Violetta mıydı?"

"Tanrı beni kahretsin ki oydu, efendim. Ben kendisini göreli henüz bir saat oldu. Eğer yalan söylüyorsam, iki gözüm önüme aksın..."

"Sağ mıydı?"

"Taş olayım ki sağdı, şövalyem."

"Sakın başka birini görüp de Violetta sanmış olmayasın?.."

"Aman efendim, ben Violetta'yı tanımaz mıyım?"

Pardaillan, elindeki tabancayı fırlatıp bir köşeye attı. Charles'la birlikte Croasse'ı sorulara boğdu. Serserinin anlattıklarına bakılırsa Violetta, mahpus tutulduğu Montmartre Manastırı'ndan başka bir yere götürülmüştü. Gerçi işin aslı da böyleydi ama, Croasse'ın anlatış tarzı büsbütün başkaydı. Croasse, manastıra birtakım çirkin suratlı adamların girdiğini, kendisinin cesaretle onların peşlerine düştüğünü, sonra da bahçedeki tahta perdeli küçük evin bir köşesine sinerek Violetta'yı yedi–sekiz silahlı adamın beklediğini gördüğünü anlattı. Sonunda yine her zaman olduğu gibi bu işten kendine bir pay çıkararak:

"Bu durumu görünce Violetta'yı kurtarmaya karar verip geceyi bekledim," dedi.

Charles d'Angoulême, son derece memnun, Croasse'a bir dolu kese uzattı:

"Aferin Croasse, al şu paralar senin olsun!"

"Teşekkür ederim efendim. Ne diyordum?.. Derken efendim, Violetta'nın tepeden tırnağa silahlı, çam yarması gibi muhafızları içip içip sızdılar, efendim. Hemen saklandığım yerden Violetta'yı kaçırmak için indim ki ne göreyim? Birdenbire kapı açılıp da altı–yedi silahlı adam daha gelmez mi? Kaçmama vakit kalmadı. Beni gördüler. Hep birlikte kılıçlarını çekerek üstüme atıldılar. Bir dövüştük ki demeyin gitsin... İşte bakın, o dövüşün izleri hâlâ burada..."

Croasse, kollarını sıvamış, mosmor birtakım lekeler gösteriyordu. Pardaillan, bu lekelere baktıktan sonra:

"Bunlar kılıç yarası değil," dedi.

"Aman efendim... Kim söylemiş kılıç yarası değil diye? Yapmayın şövalye!.."

Pardaillan parladı:

"Beni kör mü sanıyorsun be!.. Bunlar bal gibi dayak yemekten olmuş çürükler ve bereler..."

Croasse, birdenbire Belgodère'den yediği dayağı hatırlayıp yüzünü buruşturdu. Şövalyeyi aldatamayacağını anlayınca:

"Efendim, kurnazlığım sayesinde haydutlar bana ne kadar hücum ettilerse de kılıçlarım bir türlü dokunduramadılar," dedi. "Ben de manevra yaparken vücudumu öteye beriye çarptım..."

Şövalye, bu saçma tartışmayı kısa kesmek için:

"Demek ki duvarlara çarpa çarpa bu hale geldin..." diyerek alaycı bir tavır takındı.

"Elbette ya!.. Adamlar çok kalabalıktı, gerilemek zorunda kaldım. Onlar da Violetta'yı sürükleye sürükleye götürdüler."

"Niye hemen bize gelip haber vermedin?"

"Aman efendim, nasıl haber vereyim? Onlarla boğuşmam sabaha kadar sürdü. Sonra dosdoğru Barrés Sokağı'na koştum. Orada sizi bulamayınca buraya geldim."

Pardaillan'la Charles d'Angoulême inanmış görünüyorlardı. Zaten onlar için işin bu tarafı hiç de önemli değildi, Asıl mesele, Violetta'nın sağ olduğunu öğrenmelerindeydi. Peki ama Violetta'yı manastırdan çıkarıp nereye götürmüşlerdi?..

Croasse, attığı yalanlara herkesin inandığını sanarken işin aslını düşünüyordu. Belgodère, Violetta'yı götürünce Croasse de hemen manastırdan dışarıya fırlamış ve sabaha kadar Paris surları önünde bekledikten sonra içeriden dışarıya çıkmak yasak olduğu halde dışarıdan içeriye girmeye kimse bir şey demediği için rahat rahat şehre girmişti.

Birden odanın içinde Pardaillan'ın korkunç haykırışı duyuldu. Sapsarı kesilen şövalye:

"Grève Meydanı..." dedi. "Hain Fausta bana boyuna Grève Meydanı'ndan bahsedip duruyordu. Bugün saat onda orada bir şey varmış... Sakın Violetta?.."

Sözünü tamamlamadı. Saate baktı; dokuz buçuktu. Angoulême düküne:

"Hemen yola çıkalım," dedi. "Silahlarınızı alın ve peşimden gelin dük!.."

Charles telaşla:

"Nereye gidiyoruz?" diye sordu.

Pardaillan, yıldırım gibi dışarı fırlarken:

"Grève Meydanı'na," dedi.

OTUZ DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
İKİ BABA

Belgodère, bütün geceyi Grève Meydanı'nda, Madeleine ve Jeanne Fourcaud'yu idam edecek makineleri yapan işçilerin gelip gitmesini izleyerek geçirmişti. Bunlar tıpkı iki darağacına benzeyen makinelerdi. Makinelerin her birinin etrafına düzenli bir şekilde çalı demetleri ve onların üzerine kuru odun parçaları koyulmuştu. Yani önce mahkûm asılacak daha sonra odunlar ateşe verilecek ve idam edilenler yakılacaktı. Belgodère de bu hazırlıkları dikkatli bir şekilde takip ediyordu. İdam sehpaları kurulduktan ve yakılacak ateşin iskelesi hazırlandıktan sonra, Belgodère işçilerin büyük bir platform inşa ettiklerini gördü. Bu, dört basamakla çıkılan her tarafı halı ile kaplanmış bir iskeleydi.

"Bu kimin için hazırlanıyor?" diye sordu işçilerin birine:

"Davut'un oğlunun ve yanında bulunan asilzadelerin de bu infazda bulunması gerektiğini bilmiyor musunuz?"

"Davut'un oğlu mu? Davut'un... Kim ki bu Davut'un oğlu?"

"Psikopos Guise," dedi işçi küçümseyerek.

Belgodère gülmeye başladı:

"Aptal!" diye söylendi işçi uzaklaşırken.

Belgodère aptal değildi, sadece şunu düşünüyordu: "Hadi bakalım! Parti tamamlandı. Guise Violetta'nın infazına tanık olacak!"

Zaman yaklaşıyordu. Gün doğarken meydan yavaş yavaş insanlarla doluyordu. Paris'in dört bir yanından gelen gruplar kahkahalar eşliğinde yerlerini aldılar. Belgodère'in dediği gibi oldukça hazırlıklı bir gösteriydi. Kalabalıkta turta ve bal likörü satan insanlar vardı. Herkes neşeliydi.

Saat sekize doğru Kutsal Birlik askerlerinden, mızraklı bölük meydana çıkınca Grève Meydanı alkıştan inledi.

Belgodère, bu mahşeri kalabalık arasında acı acı gülümseyerek geziniyor ve bütün bu insanların, kendi intikamını seyre gelmiş olduklarını sanıyordu. Halkın: "Gebersin Fourcaudlar!" diye bağırdığını duydukça, kendisini alkışlıyorlarmış gibi gururlanıyor ve içinden:

"Benim zavallı Flora'cığım, zavallı Stella'cığım!" diyordu. "O alçak cellat kim bilir sizleri kimlere vermişti? Fakat şimdi ikinizin de öcü alınacak!"

Çingene, meydanın Seine Nehri'ne bakan tarafında bir yerde, bir tahtırevanın bulunduğunu ve etrafında yirmi muhafızın beklediğini gördü. Bir ara tahtırevanın perdesi aralandı ve solgun bir kadın yüzü belirdi. Belgodère bu yüzü hemen tanıyarak:

"Fausta!" diye söylendi.

Aynı saniyede meydanın bir ucunda boru sesleri yükseldi. Halk, yırtınırcasına bağrışıyor; "Yaşa!" sesleri gökleri inletiyordu. Boru çalan askerler, at üstünde ilerliyorlardı. Bunların ardından Guise dükünün muhafızları geliyordu. Muhafızların sırmalı, renk renk üniformaları, pek göz alıcıydı. Guise dükü, güzel bir ata binmiş, baştan aşağı beyazlar giyinmişti. Daha geriden de beraberindeki asilzadeler geliyorlardı.

Guise düküyle beraberindekiler, tribüne gelince atlarından inerek iskemlelere oturdular. Halkın alkışları ve sevinç gösterisi henüz dinmişti ki uzaktan Saint–Antoine Caddesi'nden, birtakım sesler başladı. İki idam mahkûmu, o yoldan getiriliyorlardı ve onlar geçtikçe halk da kendilerine küfrediyor, lanet okuyordu.

Belgodère, artık vaktin geldiğini düşünerek, civardaki büyük saate baktı: Saat ondu, Hemen Fausta'nın kendisine tarif etmiş olduğu meydana bakan konağa yöneldi. Kapıyı baştan aşağıya siyahlar giyinmiş bir uşak açtı ve çingeneye bir şey söyleme fırsatı bırakmadan:

"Prenses Fausta tarafından gönderildiniz, değil mi?.." diye sordu.

Belgodère şaştı:

"Evet," dedi.

"Öyleyse hemen gelin, monsenyör sizi bekliyor!"

Belgodère bir şey soracaktı ama, uşak buna vakit bırakmadan, çingeneyi apar topar merdivenlerden yukarı sürükledi. Sofaya var-

dıktan sonra, uşak tarafından bir kapıdan içeri sokulan Belgodère, kendisini loş bir odada buldu, Gözlerini kırpıştırarak etrafına bakındı ve yüzü solmuş, değişmiş Prens Farnèse'in kendisine yaklaştığını gördü, Derken, bir pencerenin önünde, ayakta duran Cellat Claude Usta'yı da fark ederek yüreği hop etti:

"O burada..." dedi. Claude'un ta kendisi.

"Neyse buradaymış!" diye düşündü.

Claude'yla Farnèse, aralarında bir anlaşma imzaladıklarından beri birbirlerinden ayrılmıyorlardı, Her ikisi de bir tek şey düşünüyordu: Violetta'yı öldüren Fausta'yı öldürmek...

Farnèse, o gece Fausta'dan bir mektup aldığı zaman Claude'yla uzun uzun meseleyi tartışmış ve sonunda Fausta'nın doğruyu yazdığına inanmıştı. Violetta herhalde ölmemişti. Fakat Violetta'yı kendisine gösterecek adam kim olabilirdi? Yoksa Violetta, kendisi mi çıkıp gelecekti?..

Claude, Violetta'yı tekrar görebilme düşüncesine tapıyordu. Farnèse için de Violetta, Léonore'un affedilmesini mümkün kılacak tek insandı. Kısaca ikisi için de Violetta hayat demekti... İçlerindeki her şey öldükten sonra yeniden hayata dönmekti...

Farnèse'le Claude, sabahleyin, meydandan gelen sesleri duyunca pencerelerden birinin perdesini aralayarak baktılar. İdam hazırlıkları hemen gözlerine çarptı. Claude, dehşet içinde kalmıştı:

"Şimdi hatırladım," dedi. "Bu sabah Fourcaudlar idam edilecek!"

"Savcı Fourcaud'nun kızları mı?"

"Evet, Jeanne ile Madeleine..."

Farnèse, celladın yüzüne hayretle baktı:

"İsimlerini nereden biliyorsunuz?"

"Biliyorum işte... Kim derdi ki bir gün böyle bir şey olacak..."

Tam bu sırada sokak kapısının çalındığını işittiler. Farnèse irkildi:

"İşte, Fausta'nın dediği adam geldi!"

Merdivenlerde ayak sesleri duyuldu. Gelen yabancı, açılan kapıya yaklaştı. Claude, kapıdan gireni görünce dehşet içinde geriledi ve:

"Aman Tanrım! Ne terslik!.. Tam Fourcaudların ateşe atılacakları gün..." diye mırıldandı.

Cellat korkarak bir köşeye sinmişti. Farnèse'e gelince Grève Meydanı'ndaki arabaya giderek konuştuğu çingeneyi derhal tanımıştı. Bu çingene, Violetta'yı, Fausta'nın evine götürmesini söylediği adam değil miydi? Fakat mademki şimdi bu adam geliyordu. O halde Fausta yalan söylememişti. Çünkü bu çingene, Violetta'nın nerede bulunduğunu kesinlikle bilirdi. Farnèse, delice bir sevinçle Belgodère'i kolundan yakalayıp sordu:

"Kızım, kızım nerede?"

Belgodère:

"Deli misin?" gibilerden Farnèse'in yüzüne baktıktan sonra kardinalin elinden kurtuldu ve doğruca Claude'a yöneldi. Celladı, Grève Meydanı'nda yükselen gürültüden daha fazla etkileyen bir sesle:

"Epeydir görüşememiştik, değil mi?" diye sordu.

Farnèse hâlâ söyleniyor, kızını soruyor, Violetta'sını istiyordu. Fakat Belgodère hiçbir şey duymuyordu ve bütün dikkatini cellada vermişti. Elini Claude'un omuzuna koydu:

"Kızlarımı bana göstermek istemediğin günden bu yana pek az bir süre geçti. Zaman o kadar kısa," dedi.

Cellat, ürkek bakışlarını çingeneden kaçırarak Grève Meydanı'na bakan bir pencereye dikmişti:

"Ben onların kurtulacakları umuyorum," diye cevap verdi. "Size yemin ederim ki onları evlat edinen adam çok zengindi. Başlarına ne geleceğini nereden bilirim?"

Belgodère homurdandı:

"Benim çocuklarımı, kızlarımı sen kurtaracaktın öyle mi? Onları babalarının bağrından koparıp kurtaracaktın, ha? Be kalpsiz cellat! Benim yüreğimin parçalanacağını hiç düşünmedin mi? Ben sana daha o zaman, bana verdiğin acıyı sana kat kat ödeteceğimi söylememiş miydim? Senin de bir kızın vardı, değil mi?"

Claude birden dikkat kesilmişti. Endişe dolu bakışlarla:

"Ne diyorsun?" diye sordu.

"Senin kızından, Violetta'dan bahsediyorum."

Farnèse, bütün söylenenleri can kulağıyla dinliyordu:

"Violetta!" diye mırıldandı.

Fakat Belgodère kardinalin değil sesini duymak, varlığını bile unutmuştu. Cellada sokulmuştu:

"Violetta'yı kim kaçırdı, biliyor musun?" diyordu. "Onu ben kaçırdım!"

Claude susuyor, bu tartışmadan bir an önce sıyrılmak için çare arıyor, gözlerini hep Belgodère'den kaçırıyordu. Çingene:

"Susuyorsun değil mi?" dedi. "Söyle bana bakalım, Flora'mı, Stella'mı ne yaptın? Söyle de, ben de sana Violetta'nı ne yaptığımı haber vereyim."

Farnèse dehşetle sordu:

"Sakın bu adam, Violetta'yı öldürmüş olmasın!.."

Claude de birdenbire canlanarak çingeneye:

"Eğer böyle bir şey yaptınsa ölüme hazırlan," dedi.

Belgodère vahşi bir kahkaha attı:

"Göze göz, dişe diş... Kızını görmek mi istiyorsun?"

Farnèse de, Claude da, çingenenin ağzından çıkacak sözleri merakla bekleyerek sustular. Belgodère:

"Bak," dedi. "Fourcaudlar neredeyse asılıp yakılacak..."

Claude irkildi; titrek bir sesle:

"Böyle olacağını ne bileyim?" dedi. "İyilik yapmak istemiştim..."

"Fourcaudlar ya... Madeleine Fourcaud, işte orada... Fakat öbür Fourcaud'nun kim olduğunu biliyor musun?"

Sonra yerinden fırlayıp bir yumrukta panjuru itti ve bağırdı:

"İşte Violetta'n! Orada Jeanne Fourcaud yerine o asılıyor! Bak, bak!.."

Claude, pencereden baktı. Soldaki odun yeri üstünde ilk olarak asılan Madeleine Fourcaud'nun cesedi sallanıyor ve alevler yavaş yavaş bu cesedi sarıyordu. Halk, çılgınca bağırıyor, gülüyordu. İkinci Fourcaud da asılmak üzere yavaş yavaş getiriliyordu. Fakat bu genç kız, aslında Violetta'ydı!..

Cellat, korkunç bir sesle bağırarak Belgodère'i gırtlağından ya-

kaladı. Sürükleye sürükleye pencerenin dibine kadar getirip ayağa kaldırdıktan sonra öfke ve kin dolu bir sesle:

"Sen de bak, alçak! Sen de bak!" dedi. "Madeleine Fourcaud'nun cesedine bak!.." İpleri koptu, ateşe düştü. Görüyor musun? Fakat iyi bak!.. O, aslında Madeleine Fourcaud değildir, Flora'dır. Senin, o kadar hasretini çektiğin evladındır."

Cellat, bu sözleri söyleyerek, Belgodère'i odanın ortasına itti. Sonra hançerini çektiği gibi, pencerenin pervazına çıkarak oradan, kalabalığın üstüne uçarak atladı...

Çingene, gözlerinden ip gibi yaşlar akarak ellerini uzatmış:

"Flora! Flora'cığım!" diye inliyordu. "Sen de annen gibi öldün mü? Zavallı Flora'cığım benim! Ya Stella? Stella'cığımı dün akşam tanıyamamıştım. Benim yıldızlar kadar güzel kızım... İşte şimdi seni kurtarmaya koşuyorum. Bari elimde bir sen kal!.."

Fakat yerinden kıpırdayamadan Farnèse kendisini yakalamış hançerini havaya kaldırarak:

"Ben, Violetta'nın babasıyım," demişti. "Mademki kızımın ölümüne sen sebep oldun, sen de öl!.."

Belgodère hayret içinde:

"Violetta'nın babası mı?" diye söylendi.

"Onun babası Claude değil miydi?"

"Hayır, alçak! Hayır, şeytan! Violetta'nın babası benim... Onu öldürdün, sen de gebereceksin!"

İhtiyar kardinal, bu tehdidi savurmakla beraber dediğini yerine getiremedi. Heyecanından olduğu yere yıkıldı kaldı. Belgodère, bunu fırsat bilerek evden fırladı. Doğruca, Montmartre Manastırı'na, dün akşam, Fausta'nın emriyle oraya hapsettiği kendi kızını, Jeanne Fourcaud'yu bulmaya koştu.

Farnèse, az sonra kendini toparlamış, güçlükle ayağa kalkmıştı. Pencereye kadar yaklaştı ve dışarıya baktığı zaman öyle bir şey gördü ki gözlerine inanamadı. Çünkü Grève Meydanı'nda o anda olup bitenler, gerçekten inanılacak gibi değildi...

OTUZ BEŞİNCİ BÖLÜM
DESTAN

Guise dükü ve yanındaki çekici korumaları onlar için hazırlanmış olan idam seremonisinin gerçekleşeceği yerin yanında atlarından inmişlerdi. Sol tarafa atlar yığılmıştı, her altı atla bir uşak ilgilenmekteydi. Sağ tarafta ise kadife bayrakları taşıyan trompetlilerden Grève Meydanı'nda yankılanan sesler yükseliyordu. Muhafızlar ve haberciler sıralanmıştı.

Asilzadeler saten paltolarının hışırtısıyla basamakları çıkarken, o sırada dük kendisini alkışlayan muazzam kalabalığı selamlıyordu. Asilzadeler için ayrılan koltuklardan daha yüksek bir koltuğa oturdu.

Hiyerarşik oturma düzeninde, Maineville arka tarafta bir yere oturdu. Bu basamaklar öyle görkemli görünüyordu ki kalabalığın tezahüratları ve alkışları ikiye katlandı. Guise kalabalığı selamladıkça kalabalık bağırıyordu:

"Yaşasın kral!.. Yaşasın Fransa'nın yeni kralı!"

Asilzadeler bir an tereddüt ettiler. Guise'e dikkatlice bakıyorlardı. Sonra ayağa kalktılar ve aniden bağırdılar:

"Yaşasın kral!"

Çılgına dönen sevinçli kalabalık tekrarladı.

"Yaşasın kral! Yaşasın kral!"

Guise belirsiz sözcükleri tekrarlarken kararsız bir şekilde fısıldadı:

"Paris kralı... İşte Fransa kralı olmak için bir fırsat!" Dük hızla döndü ve bu titreyen coşkun sesle sarsıldı:

"Siz, madam! Siz, Prenses Fausta'nın ta kendisiniz. Buradasınız! Ama nasıl? Uşakların üniforması altında?"

"Ben sizin olduğunuz yerdeyim. Giydiğim üniformanın ne olduğu önemli değil. Çünkü sizin armanızı taşıyorum. Hey! Bugün

harekete geçecek misiniz, dük? Eğer isterseniz bu insanlar sizi bir süre sonra omuzlarında Louvre'a kadar taşıyacaklar!"

O sırada kalabalık bağırmaya devam ediyordu:

"Yaşasın kralımız! Yaşasın Katolikler! Kahrolsun dinsizler! Fourcaudlara ölüm!"

Guise dükü, şaşkın:

"Prenses Fausta!" diye kekeledi.

Halk, hiç durmadan:

"Yaşasın yeni Fransa kralı!" diye bağırıyordu. Fausta, dükün kulağına fısıldadı:

"Ben şimdi prenses değilim. Ben şu anda gizli Kardinaller Meclisi'nin seçtiği dinî başkanım. Şu anda size Tanrı'nın emirlerini bildiriyorum. Gökten gelen bu emirleri dinleyin, Guise... Her şey hazır. Lyon başpiskoposu ile kardinal kardeşiniz Notre-Dame Kilisesi'nde bekliyorlar. Mayenne, Louvre Sarayı'nda... Brissac altı bin kişiyle emrinize hazır... İdamdan sonra Notre-Dame'a gider ve krallık tacını giyersiniz."

Kalabalık bağırmaya devam ediyordu:

"Yaşasın kral! Yaşasın Fransa'nın yeni kralı!"

"O halde Louvre'a yürüyeceksiniz! Bu gece Henri de Valois'nın yatağında uyuyacaksınız!"

Guise dükü, heyecanla ve sevinç içinde:

"Peki madam, peki," diye söylendi.

Bu sırada mahkûm kadın getiriliyordu. Halk bir yandan Guise'i alkışlarken, bir yandan da Fourcaudlara lanet okumaktaydı. Her biri güçlü bir okçu ekibiyle çevrilmişti. Madeleine Fourcaud, önde gidiyordu. Jeanne Fourcaud ile arasında elli adım vardı.

Guise koltuğuna yeni oturmuştu. Arkasında onun ölüm meleği gibi yarı eğilen Fausta bulunuyordu. Guise'in ve oradaki tüm asilzadelerin gözü Madeleine Fourcaud'ya kilitlendi.

"Güzel kızmış..." diye mırıldandı Guise.

Etrafındakiler, siyah saçları ve esmer teniyle bir çingene kızına benzeyen Madeleine hakkındaki bu sözleri alay sanarak gülüştüler.

Halktan sesler yükseldi:

"Ölüme! Ölüme gidiyorlar! Cehenneme gidecekler!"

Madeleine zaten çingeneydi. Belgodère'in büyük kıza Flora'ydı. Genç kız korkuyla çevresine bakınırken celladın iki yardımcısı, kendisini yakalayarak boynuna yağlı ipi geçirdiler... Sırtında beyaz bir gömlek bulunan Madeleine'nin ipte sallanması uzun sürmedi. Aynı anda birkaç baldırı çıplak, odun yığınına koşarak cellatların elinden kaptıkları meşalelerle çalı demetlerini tutuşturdular. Gömlek, hemen yandı ve kızın ölüsü çırılçıplak bir halde korkunç alevlerin içinde kaldı. Guise bu manzaraya bakıyor ve boyuna mırıldanıyordu:

"Güzel kızmış... Gerçekten güzel kızmış..."

Fakat son cümle gırtlağında tıkanıp kalıverdi. İkinci mahkûm, Jeanne Fourcaud'u görünce gözleri adeta yuvalarından fırlamıştı. Aman Tanrım! Bu, Violetta değil miydi? Delicesine sevdiği, çılgın bir şehvetle peşinde koştuğu Violetta!.. Nasıl olmuştu da buraya, Jeanne Fourcaud yerine asılmaya getirilmişti? Dük, bu soruyu sormaya fırsat bulamadı. Altın saçları omuzlarına dökülmüş, bir melek kadar güzel kızcağızı görünce yerinde sallandı. Elini kaldırdı. Cellatları durdurmak için bir işaret verecekti. Fakat kulağının dibinde Fausta'nın sesini duydu. Bu ses:

"Ne yapıyorsunuz?" diyordu.

Dük, cevap verecek durumda değildi. Eliyle Violetta'yı göstermek istedi Fausta:

"Biliyorum," dedi. "Fakat ölecek!.."

Guise yaralı bir canavar gibi soludu:

"Hayır, hayır!.."

"Ne demek hayır?.. Halkın, Jeanne Fourcaud adlı bir dinsiz sandığı bu kızı buradan nasıl kurtarabilirsin? O zaman kalabalık coşacak, seni Louvre Sarayı'na değil, Seine Nehri'ne, suda boğmaya götürecektir."

Guise koltuğa yığıldı. Olup biteni görmemek için gözlerini kapadı ve:

"Bu çok kötü bir şey!.. Görmek bile istemiyorum," dedi.

Fausta'nın yüzünde zalim bir gülümseme belirmişti. Fakat bu

gülümsemesi pek kısa sürdü. Çünkü herkesin, dinsizi kendi elleriyle asmak isteyen yobaz ve coşkun bir kalabalık sandığı bir sürü insan, birdenbire Violetta'yı getiren askerlerin üzerine atılmıştı. Fausta, bu çetenin başında, halkı yararak ilerleyen adamı görünce telaş ve dehşetle haykırdı:

"O, evet ta kendisi!.."

Bu adam, Pardaillan'dı...

*

Şövalye Pardaillan'la Charles d'Angoulême, peşlerinde Picouic olduğu halde Deviniére'den dışarı fırlamışlardı. Croasse'a gelince, iki efendisinin tepeden tırnağa silahlı sokağa çıkışlarını hayra yormadığı için, ihtiyatı elden bırakmayı doğru bulmamış ve odasına kapanıp kalarak kendi kendine:

"Orada dövüş olacaksa burada da olabilir," diye mırıldanmıştı. "Ben dövüşürken yalnız kalırsam daha iyi oluyor. Şu geçen günkü kavgadan beri yalnız dövüştüğüm vakit daha cesur olduğumu iyice anladım."

Angoulême dükü, Pardaillan'ın, Violetta'nın sağ olduğunu öğrenmesiyle sokağa fırlayışı arasında bir ilişki görmemişti. Bir yandan şövalyenin yanında koşuyor, bir yandan da söyleniyordu:

"Mademki onun sağ olduğunu öğrendim, artık yaşamak istiyorum. Onu tekrar elde etmek için gerekirse bütün Paris'le boğuşurum."

Şövalye de bir yandan koşar adım gidiyor, bir taraftan da düke laf yetiştiriyordu:

"Çok güzel monsenyör, çok güzel... Yanılmıyorsam bugün dövüşün daniskası olacak... Kanım kaynamaya, burnum savaş kokusu almaya başladı."

"Peki, Grève Meydanı'nda ne yapacağız?"

"Galiba Violetta'yı orada göreceğiz!"

Charles, kötü bir düşünceyle sarardı. Biraz daha böyle koştuktan sonra uzaktan gelen bağrışmaları ve uğultuyu duyarak Pardaillan'a:

"Duyuyor musunuz şövalye?" diye sordu.

"Duyuyorum monsenyör, duyuyorum. Ömrümde birkaç defa

böyle gürültü duydum. Her seferinde Parisliler yeni bir cinayet işliyorlardı."

Charles, bir şeyler öğrenmek için şövalyenin yüzüne baktı. Pardaillan'ın, ağzında müthiş küfürler gevelediğini fark etti. İşin aslı aranırsa Pardaillan'ın da kesin bir şey bildiği yoktu. Fakat Fausta, öyle garip, anlamlı sözler söylemişti ki şövalyenin içine gittikçe artan bir şüphe düşmüştü. Üstleri başları toz toprağa bulanmış bir halde ve kan ter içinde Grève Meydanı'na çıkacakları sırada oradan geçen bir adama yaklaşarak sordular:

"Ne var? Meydan neden bu kadar kalabalık?"

"Bilmiyor musunuz?.. Dinsiz Fourcaudları Guise dükünün huzurunda asıp yakıyorlar."

Pardaillan, merak içinde tekrar sordu:

"Bu Fourcaudlar dediğiniz kaç kişi?.."

"İki kız kardeş... Biri Madeleine, biri de Jeanne."

Pardaillan ve dük tekrar yola koyulmuşlardı.

Charles ikide bir soruyordu:

"Kimmiş? Neymiş?.."

"Hiç, canım... Violetta değil ya, biz ona şükredelim."

"Bizi ilgilendiren kimseler değilse çekip gidelim, Pardaillan... Ben böyle şeyleri görmeye dayanamam."

Pardaillan, kalabalığı dirsekleriyle iteleye kakalaya kendisine ve arkadaşlarına yol açarak:

"Tam tersine, ilerleyelim," dedi.

Bu sırada şövalyenin kulağının dibinde bir kadın sesi çınlamıştı:

"Günaydın, şövalye!.."

Pardaillan bu sözü söyleyen boyalı, allıklı kadına baktı:

"Şekerim, seninle nerede görüşmüştük?"

"Hatırlamadınız mı, şövalye? Hani bir gece, l'Espérance'a, falcı çingene karısını görmeye gelmiştiniz. Bana iki altın vermiştiniz de, ben de size adresimi söylemiştim...

Şövalye güldü:

"Loïse!"

Fahişe pek sevindi:

"Demek ismimi de hatırladınız?"

Tam bu sırada Guise'le beraberindekiler gelip tribündeki yerlerine yerleşiyorlardı ve halk, kulakları sağır eden seslerle bağırışıyor, avuçlarını patlatırcasına alkışlıyordu. Şövalye, kadına sordu:

"Burada ne yapıyorsun?"

"İş çıkarmaya bakıyorum. Baksanıza, şuradaki halk coştukça kendisini unutuyor. Bizimkiler de bu arada ceplere dalar ve ne bulurlarsa kendi ceplerine aktarırlar. Bu akşam Truanderie'de adamakıllı cümbüş olacak... l'Espérance'daki olayda bizim arkadaşlar sizi çok sevdiler, şövalye."

"Senin Rougeaud ne âlemde?..

"Buralarda yok galiba..."

Bu sırada kalabalık arasında bir uğultu başlamış, lanet okuyan sesler, beddualar ve küfürler yükselmişti. Herhalde iki mahkûm kız geçiyordu. Charles d'Angoulême, mahkûmların geçtiği yana arkasını dönmüş, kalabalığı seyrediyordu. Loïse de, Pardaillan'ın yanında, mahkûmları görmeye çabalıyordu. Önce Madeleine Fourcaud geçti. Koyu bir Katolik olan fahişe, mahkûmu görünce haç çıkardı. Fakat ikinci mahkûm henüz görünmüştü ki Loïse:

"Garip şey... Ben bu kızı tanıyorum!" dedi.

Bunu duyan şövalye:

"Hangi kızı?" diyerek baktı. Violetta'yı pek tanımıyordu. Fakat Angoulême dükünden uzun boylu tarifini dinlemişti. Genç kızın altın renkli saçlarını, menekşeye çalar mavilikteki gözlerini ve güzelliğini duya duya kulakları dolmuştu. Birdenbire şövalyenin içi titredi. Fausta'nın garip sözlerini de aynı anda hatırlayınca fahişeye sordu:

"Sen bu kızı tanıyor musun?"

"Evet, tanıyorum. Bu kız, o kırmızı maskeli çingene karısıyla birlikte l'Espérance'da oturuyordu. Fakat oradakiler kendisine sadece Violetta diyorlardı."

Bu sözleri duyan Pardaillan'ın yüzüne kan hücum etti. Gözlerinde bir şimşek çaktı. Bütün Grève Meydanı'nı şöyle çepeçevre bir gözden geçirdi. Asilzadelerin tribününü, binlerce asker ve on

binlerce insan kalabalığını gördü ve kendi kendine:

"Haydi," dedi, "imkânsızı da denemenin sırası geldi. Eğer alnımda, çarpışarak ölmek yazılıysa hiç olmazsa şanıma layık bir şekilde öleyim..."

Fahişe, Pardaillan'ın söylediklerini duymuştu. Charles'a doğru yürüdüğünü gördü. Kendi kendine: "O, bu mahkûm kızı seviyor. Herhalde l'Espérance'da gelip aradığı da buydu," diye düşündü. Bunu düşünmesiyle beraber hızla ilerleyen Pardaillan'ın arkasından seğirtmesi bir oldu. Şövalye, Charles'ın yanına varmıştı. Delikanlıya:

"Nereye bakıyorsunuz?" dedi.

Angoulême dükü, dönüp de şövalyenin karmakarışık olmuş olan yüzünü, şimşek saçan gözlerini, dikilmiş bıyıklarını görünce şaşaladı. Cevap vermeye fırsat bulamadı. Zira Pardaillan elini uzatmış, darağacının yirmi metre kadar ötesinde duran ve herkesin, asılmasını ve yakılmasını beklediği, Jeanne Fourcaud'yu gösteriyordu. Charles'a:

"Ona bakın!" dedi.

Charles, başını o tarafa çevirince tepeden tırnağa titredi. Ağzından korkunç bir feryat yükseldi. Öyle bir feryat ki Guise, Fausta, Maineville, Bussi–Leclerc, Maurevert ve orada bulunanların hepsi birden dönüp ondan tarafa baktılar.

Delikanlı, Pardaillan'ın peşine takılmıştı. Çünkü yolu Pardaillan açıyordu.

Hem nasıl bir yol açıştı!.. Şövalye, koca kılıcını çekip ortasından tutmuş, tokmak gibi her önüne gelenin kafasına, gözüne indiriyordu. Charles, deliye dönmüştü:

"Burada ölmeliyim. Onunla beraber ölmeliyim!" diye inliyordu.

Pardaillan sağa sola yetişiyor, sıçrıyor, zıplıyor, koşuyordu. Elindeki kılıç, yol vermeyenlerin omuzlarını çökertiyor, kafalarını patlatıyor, yoluna çıkanları sağa sola deviriyordu. Halk açılıyor, bağıra bağıra, sağa sola kaçışarak bu heybetli adama yol veriyordu. Pardaillan, dudağındaki korkunç tebessümüyle yolundakilere dehşet saçarak geçip gidiyordu.

Birdenbire Violetta da onu ve yanında yürüyen Charles'ı gördü. Korkudan, aklını oynatacak duruma gelen zavallı kız, son bir ümitle kollarını Charles'a doğru uzattı. Yüzünde, sözle tarif edilmez

derecede masum bir gülümseme belirdi. Fakat genç kızın etrafındaki muhafız askerler, çılgınca bir saldırıya geçen iki adamı görünce mızraklarını onlardan tarafa çevirerek Violetta'nın çevresinde sıkı bir çember meydana getirdiler. Bu arada halk da yavaş yavaş korkudan sıyrılıyor, kendisini toparlıyordu. Pardaillan'la Charles'ın geçtiği yol, tekrar kapanıyordu. Tribünün üstündekiler olayı görünce:

"Gebertin! Canlı koymayın! Öldürün!" diye bağırıştılar. Kalabalığın feryatları da yeri göğü inletiyordu. Bir taraftan halk, diğer taraftan askerler, Pardaillan'la Charles'ı arada sıkıştırıp ezmeye ve linç etmeye çalışıyorlardı.

Fakat ne oldu bilinemez, ayı anda yirmi–otuz kadar korkunç suratlı, hançerli adam ortaya atıldı. Halktan birçoğunu kanlar içinde yere yuvarlayan bu müthiş sürü, kalabalığı bozguna uğrattı, ortalığı birbirine kattı. Şimdi onların bağırmaları duyuluyordu:

"Pardaillan! Pardaillan!"

Şövalye, kendi adını haykıran bu umulmadık yardımcıların kimler olduğunu anlamak için bakınmadı bile... Artık kendinden geçmiş, dünyayı unutmuştu; bir kasırga gibi esiyor, önüne geleni savuruyor, yıkıyor, öldürüyordu... Ne yazık ki bu müthiş anları anlatmaya hiçbir kalemin gücü yetmez... Pardaillan'ın, Violetta'yı Charles'a gösterdiğinden bu yana ancak yirmi saniye geçmiş olmalıydı. Bu esrarengiz yardımcılar, tam zamanında işe karışan Loïse'in komutasındaki hırsız ve katil alayından başkası değildi. Koca meydanı dolduran, karınca sürüsü kadar kalabalık halk, bu ipsiz alayı önünde paniğe uğramış, birbirini ezip çiğneyerek kaçmaya başlamıştı.

Guise ayağa kalkmış, öfkesinden köpürüyordu. Maineville, Bussi–Leclerc ve onlar gibi yüz kadar gözü pek silahşor, yalın kılıç ileri atılmışlardı. Fausta'nın gözlerinden ateşler saçılıyor, fakat bu bakışlar Pardaillan'a rastladığı zaman içlerinde sınırsız bir hayranlık okunuyordu.

Şövalyeye hayran olmamaya imkân mı vardı? Pardaillan'ın yaptığı bu iş, insan gücünün dışında bir şeydi. Ansızın kendisine yardıma koşan adamların, birdenbire meydana çıkışları da akıl sır eren iş değildi. O gün, oradaki kalabalıkta, en koyu Katoliklerden daha çok, "Yaşasın Katoliklik! Kahrolsun dinsizler!" diye bağıran bu sürü, kalabalığın en fazla olduğu darağacı çevresinde toplanmış, bütün din-

dar Hristiyanların ceplerini soymaya koyulmuştu. l'Espérance'daki olaydan beri Pardaillan'a karşı derin bir saygı ve sevgi besleyen bu ayaktakımı, fahişe Loïse'in fısıldadığı bir–iki sözü duyunca hemen şövalyenin imdadına koşmuştu. Zaten ortada şövalye gibi bir adamı desteklemek söz konusu olmasaydı bile, değil mi ki işin içinde Guise'in askerlerine bir temiz sopa çekmek fırsatı vardı, onlar yine koşarlardı. Nitekim bunlar arasında Pardaillan'ı görmüş olanlar, üç–beş kişiyi geçmezdi. Geri kalanı, zaptiyelere duydukları kin dolayısıyla hançerlerini çekip saldırıyıştı. Öte yandan Pardaillan da kulaktan kulağa öyle bir anlatılmıştı ki bu haydutlar arasında bir efsane kahramanı haline gelmişti ve bütün bu ipten kazıktan kurtulmuş kafile:

"Pardaillan! Pardaillan!" diye bağırıldığını duyunca kısa zamanda çığ gibi büyüyerek Pardaillan'a yardıma koşmuştu. Önce ellerindeki hançerlerle halkı dağıtmışlar, sonra da kendilerine yol açа açа muhafız askerlerin yanlarına ulaşmışlardı. Ortalık ana–baba gününe dönmüştü. Feryatlar yeri göğü inletiyordu. Grève Meydanı'nda bir an için herkes ne yapacağını şaşırmıştı. Ve bu kargaşalıkta soğukkanlılıklarını koruyabilenler, eşsiz bir kahramanlık gösterisini seyretmek zevkine kavuşmuşlardı.

Pardaillan, elbisesi çeşitli silah darbeleriyle delik deşik olmuş, üstü başı kan içinde, gözleri kıvılcımlar saçarak dudakları korkunç bir gülümsemeyle büzülmüş bir halde mızraklı askerlerin arasından bir kasırga gibi geçti. Violetta'yı tutan iki asker:

"Geri!" diye haykırdı.

Şövalyenin elindeki kılıç kalktı. Havada bir çember çizdi. İri kabzası askerlerden birinin şakağına indi. Adam, boylu boyunca yere yuvarlandı. Öteki muhafız dehşetle geriledi. Pardaillan, kendisinden geçmiş alan Violetta'yı hemen kavrayarak geri döndü. Tribündekiler:

"Gebertin! Gebertin!" diye bağırıştılar.

Fausta, kendini tutamayıp:

"Eyvah!" dedi.

Askerlerin, ancak haydut sürüsüyle uğraşabildiğini gören tribündeki asilzadeler, Pardaillan'ın üzerine atıldılar. Şövalye, kızcağızı Charles'ın kollarına verdi. Garip bir sesle:

"İşte nişanlınız, monsenyör," dedi.

Charles'ın de üstü başı paramparça olmuştu. O da kendinden geçmişti ve bir rüya âleminde yaşar gibiydi. Bu anda ayılan Violetta'nın gözleri, delikanlının gözleriyle karşılaştı ve iki genç birbirlerine olan sevgilerini, sessiz sedasız, gözleriyle dile getirdiler. Pardallan:

"İleri!" diye bağırdı.

Charles, bir eliyle Violetta'yı götürüyor, ötekiyle de kılıcını savurarak şövalyenin arkasından gidiyordu.

Fakat böyle nereye gideceklerdi? Karınca sürüsü gibi insanla kaynaşan bu meydanın neresinden kaçılabilirdi? Başıboş, nereye gittiklerini bilmez bir halde mi ilerliyorlardı.

Hayır!.. Pardaillan, bir anda yapılabilecek tek şeyi yapmaya karar vermişti. Bulduğu çare, belki çok zordu. Hatta belki de imkânsızdı. Fakat Pardaillan bu işi başarmaya karar vermişti. Zaten şu anda etrafındaki katil sürüsüyle askerler arasında şiddetli bir savaş oluyor ve dışarıdan kimse buralara sokulamıyordu. Bu durum, Pardaillan için bulunmaz fırsattı. Charles'a, tribünün yanında duran asilzadelerin atlarını göstererek:

"Atlar!.." diye bağırdı.

Aynı anda önünde beliren birisi:

"Geber, şeytan!" diye haykırdı.

Fakat bu bağıranın gebermişçesine yere yıkıldığı görüldü. Pardaillan, düşene baktı:

"Ah, aziz dostum Maineville'miş!" dedi.

Artık kılıcını kabzasından tutmuş, savuruyor, saplıyor, önüne çıkanları kanlar içinde bırakarak yol açıyordu. Kendisi de iki kolundan, boynundan ve göğsünden yaralanmış, baştan aşağı kana bulanmıştı.

Şövalye yalnız kendini korumuyor, arkasından yürüyen Charles ile Violetta'ya da göz kulak oluyordu. İki genç, bu mahşeri kalabalık içinde arada bir birbirlerinin gözlerine bakarak büyük aşklarını anlatmaya çabalıyorlardı.

Yirmi kadar asilzade, şövalyeye saldırmaya hazırlanıyordu ki o da atların yanına ulaşmıştı. Asilzadeler ona doğru koşarak:

"Gebertin! Vurun!" diye bağırıştılar.

Pardaillan kılıcını dişlerinin arasına almıştı. Olağanüstü bir kuvvetle Charles ile Violetta'yı birlikte kaldırıp atlardan birine bindirdi. Charles, genç kızı önüne aldı. Bir eliyle sevgilisini tutuyor, ötekiyle de hayvanın dizginini kullanıyordu. Asilzadeler hâlâ:

"Tutun! Öldürün!" diye bağırışıyorlardı.

Fahişe Loïse'in yardıma çağırdığı serserilerden büyük bir kısmı askerlerle çarpışırken ölmüştü. Geri kalanlar da darmadağınık ve bitkin bir halde kaçışmaya başlamışlardı. Bu fırsattan yararlanarak Pardaillan'a doğru koşan asilzadeler bir kere daha:

"Vurun! Gebertin!" diye haykırıştılar.

Halk da kendini toparlamış naralar atarak ölüme mahkûm edilen Fourcaudlardan birini zorla elinden almayı başaran bu müthiş adama doğru koşmaya başlamıştı.

Pardaillan bir an durdu. Grève Meydanı'nı dolduran binlerce insana gülümseyerek baktı.

*

Charles atının üstünde, sevgilisine:

"Hayatım!" dedi. "Öleceksem, size son sözümü söylemek isterim: Sizi seviyorum!"

Violetta da kendinden geçmiş gibi söylendi:

"Güzel prensim, ben de sizi seviyorum. Öleceksem, kollarınızın arasında ölmek, en büyük dileğimdir."

Bu arada beklenmedik bir şey oldu. Grève Meydanı'nı dolduran kalabalık, Pardaillan'la iki gence doğru ilerlerken birdenbire durakladı, bocaladı ve ansızın geri dönüp dehşet ve ölüm çığlıkları atarak hançerelerini yırtarcasına bağırarak kaçışmaya başladı. Charles hayret etti. Çevresi birdenbire boşalıvermişti. Halk, asilzadeler, askerler, çil yavrusu gibi dağılmışlardı.

Tribün üstünde yalnızca soluk soluğa inleyerek lanet okuyan Fausta kalmışı.

Meydandan uzaklaşan insan sürüleri, sokaklara doğru, birbirlerini ezerek çiğneyerek taşkın nehirler gibi akıyorlardı.

Bu ne demekti? Ne olmuştu?

Mesele son derece basitti: Guise düküyle beraberindekilerin atları ürkmüş, bulundukları yerden sıyrılıp kaçmışlardı.

Dört yüze yakın at, halkın gürültüsüyle gittikçe daha fena ürküp şahlanarak çılgınlaşıyor, kişneyip çifteler atıyor, halkı ezip çiğneyip koca meydanda dört bir yana koşuyordu.

Bu iş nasıl olmuştu? Biraz önce bu atlar tribünün yanında uslu uslu durmuyorlar mıydı? Nasıl kurtulmuş, ürkmüş, azgınlaşmışlardı?..

İşte, Pardaillan'ın bulduğu son kurtuluş çaresi buydu... Bütün meydan halkının kendilerine saldırdığını görünce birkaç atı yularından tutan ve kendisine en yakın duran seyise saldırmış, bir vuruşta herifi yere yıkmıştı. Ondan sonra serbest kalan atlara, kılıcının ucuyla şöyle bir dokununca hayvanlar, can acısından deliye dönmüşlerdi... Şövalye, aynı şeyi ikinci bir at topluluğuna, sonra bir üçüncüye daha yapmıştı. Fakat bu kadarı yetmişti. Çünkü böylece azıp deliye dönen, otuz–kırk at, arkadaşlarını peşinden koşturmaya başlamıştı. Seyisler, hayvanlar tarafından yerlere yıkılmış, çiğnenmiş, ezilmişlerdi. Bütün atlar meydanı birbirine katmakta adeta yarış halindeydiler. Bu müthiş hayvan hücumu, kalabalığı öyle hırpalamıştı ki meydan, yaralanıp inleyenlerle dolmuş, canını kurtarabilenler de tabana kuvvet kaçmaya başlamışlardı.

Charles d'Angoulême, bu manzarayı dalgın dalgın seyrediyordu ki arkalarından bir sesin:

"Ah! Tüm şeytanlar adına ileri! Tam da aşka düşünecek zamanı buldunuz!.." dediğini duydu. Pardaillan gelmişti. Altında, yakaladığı atlardan biri vardı. Vücudundaki yaralardan, üstü başı kan içindeydi. Şövalye, atını meydanın halktan boşalmış bir köşesine doğru doludizgin sürerek:

"İleri!" komutunu verdi.

Charles de atını Pardaillan'ın arkasından sürdü. Rıhtıma ulaşınca Pardaillan:

"Yol açık," dedi. "Hiç durmayın. Dosdoğru eve gidin... Beni orada bekleyin."

Genç dük soluk soluğa sordu:

"Ya siz?.."

"Baksanıza, peşimizden geliyorlar. Onları şaşırtmak için birbirimizden ayrılmamız lazım... Ben onları peşime takar, oyalarım. Beraber kaçarsak nereye gittiğimizi öğrenirler..."

"Peki ama..."

"Durmayın! Tanrı aşkına kaçın!.. Başka kurtuluş çaresi yok!.."

Angoulême dükünün hâlâ durduğunu görünce kılıcını kaldırarak tersiyle atının sağrısına vurdu. Hayvan, can acısıyla ok gibi fırladı. Şövalye ise bir an olduğu yerde durarak Violetta'nın rüzgârda uçuşan beyaz idam gömleğine baktı. Çok şükür!.. Charles da, Violetta da kurtulmuşlardı!"

Pardaillan'ın ağzından bir "Of!" sesi yükseldi. Sevgilisini kucağına alarak atının üstünde uçan bu erkek, onda, geçmişin acı hatıralarını uyandırmıştı. Dudaklarında sevgili Loïse'inin adı gezindi...

Birden, arkasında birtakım sesler işitti. Başını çevirip bakınca birkaç süvarinin dörtnala kendisine doğru gelmekte olduklarını gördü.

Grève Meydanı'nda kaçışan atlardan bir kısmı yakalanmış, hemen bir birlik kurularak Pardaillan'ın peşine sürülmüştü. Pardaillan derhal atını mahmuzladı. Hayvan şahlanarak havalandı ve sonra bütün gücüyle fırlayıp dörtnala kalktı.

Şövalye gayesine ulaşmış, Charles ile Violetta'nın izini kaybettirmişti. Yıldırım hızıyla sürdüğü atı, Paris'in karmakarışık sokaklarını, nallarından kıvılcımlar saçarak geçiyordu.

Aklı fikri dük ile Violetta'daydı. Eğer şu delikanlının yüz paralık aklı varsa hemen bir rahip bulup Violetta ile nikâhını kıydırırdı. Ondan sonra da Paris'ten çıkar, dosdoğru Orléans'na gider ve annesine, "İşte anneciğim," derdi. "Yanınızdan öç almak için ayrılmıştım. Şimdi ise sevgi getirerek dönüyorum." Pardaillan bu düşünceyle gülümsedi, ama arkasından gelen:

"Tutun! Gebertin!" sesleri, bu tatlı hayali bozdu. Bir dönüp bakınca peşindekilerin bir kısmıyla arasında pek az mesafe kalmış olduğunu gördü. Aksi gibi hayvanı da gittikçe kuvvetten düşüyordu. Şövalye, nereye gittiğini de kesinlikle bilmiyordu. Son bir gayretle hayvanını mahmuzladı. At delirmişçesine fırladı. Koştu, koştu... Fakat peşindekilerle arasındaki mesafeyi açamadı. Artık Pardaillan'ın arkasındakileri şaşırtmasına imkân kalmamıştı. Aklına atından atla-

yıp dar bir sokağa dalmak geldi. Bu düşünceyle ayaklarını üzengilerden çıkardı...

Birden, gözü kendisine pek de yabancı gelmeyen bir kapıya ilişti: Deviniére'in kapısı! Hemen atladı. Yere ayak basar basmaz, kılıcının keskin olmayan yanıyla hayvanın sağrısına bir darbe indirdi At, bu silleyi yemesi ve binicisinin atlamasıyla hafifleyince son gayretini sarf ederek fırladı ve beş yüz metre kadar ötede de artık dayanamayarak yere yıkılıverdi.

Peşinden gelen atlılar, yıldırım hızıyla şövalyenin önünden geçmişlerdi. Ön sıradakiler, Pardaillan'ın atladığını gördüklerinden, atlarını durdurmak istediler. Arkadakiler hızla gelerek onlara çarptı ve sokakta, Devinière'den iki yüz adım ötede bir curcunadır koptu... Süvarilerin bir kısmı atlarının altında kalmış, ezilmişti. Bir kısmı hayvanlarından fırlayıp yerlere serilmişti. İnleyenler, bağıranlar ve bunları seyre koşan halk, bir anda sokağı doldurmuştu.

Beş dakika kadar süren bu kargaşalık sırasında şövalye, lokantanın merdivenlerini tırmanmış, içerideki halk sokakta ne olduğunu anlamak için dışarıya fırlarken o da içeriye dalmayı başarmıştı.

Tepeden tırnağa kana bulanmış, üstü-başı parça parça ve yalın kılıç lokantaya giren Pardaillan'ın, çok korkunç bir görünüşü vardı. Kılıcını, masalardan birine bırakarak kendini ayakta durmaya zorladı ve dışarıdaki olayı seyretmeye çıkan müşterilerden birinin dolu bıraktığı şarap kadehini bir dikişte yuvarladı. Sonra tam bir soğukkanlılıkla pencereleri, kapıları kapamaya, her tarafa, düşmanların geçemeyeceği engeller yerleştirmeye koştu.

Bir köşede, içi çanak çömlek dolu bir dolap duruyordu. Pardaillan bu ağır dolaba müthiş bir gayretle yerinden kaldırarak getirip kapının arkasına dayadı. Sonra hızla mutfağa indi. Oradan da sokağa açılan bir kapı vardı. Şövalye bir-iki saniye içinde bu kapının arkasına da kocaman bir dolap yerleştirdi. Bu işleri bitirince tekrar lokanta salonuna geldi. Eline geçen bir şarap şişesini büyük bir maşrapaya boşaltıp dikti. Sonra pencereleri gözden geçirerek kendi kendine:

"Şu Grégoire Usta'nın canına rahmet!" dedi. "Pencerelerin hepsine sağlam parmaklıklar koydurmuş. Yoksa onlarla da bir hayli uğraşacaktım... Halbuki dermanım kalmamıştı..."

Ve Grègoire Usta'nın başarısını kutlamak için bir bardak şarap

daha yuvarladı. Bu sırada heyecanlı bir ses:

"Aman Tanrım!" diye haykırdı. "Ne oluyor? Siz kimsiniz? Burada ne işiniz var? Kapıları kim kapadı?"

Pardaillan birdenbire arkasına dönünce han sahibesini gördü:

"Merak etmeyin Huguette, benim!.." dedi.

"A!.. Siz misiniz, şövalye? Bunları hep siz mi yaptınız? Aman Tanrım, bu haliniz ne?.."

Kaybettiği kandan ve yorgunluktan bitkin bir hale gelmiş olan Pardaillan bir iskemlenin üstüne yığılmıştı. Huguette, hemen heyecanını unutmuş ve koşarak şövalyenin başını elleri arasına almıştı. Bakışlarında bir anne şefkati ve bir sevgili sadakati seziliyordu. Gözleri yaşarmıştı. Baygın şövalyenin alnına bir öpücük kondurmaktan kendini alamadı. Bunu yapınca tepeden tırnağa titredi. Çünkü şövalyeyi ömründe ilk defa olarak öpmüştü.

Dışarıdaki gürültüler, gittikçe lokantanın kapısına yaklaşmıştı. Pardaillan, tam bu sırada kendine geldi. Huguette'nin öpücüğüyle mi, yoksa gürültülerden mi ayıldığı belli değildi. Daha doğrusu, her iki sebebin de bu işte bir rolü olduğu muhakkaktı. Gözlerini açmış gülümsüyordu. Yeniden hayata kavuşan bir adam gibi derin bir nefes aldı. Huguette:

"Mathieu! Lubin! Jeanne! Gillette! Koşun!.. Çabuk şu ilacı getirin!.. Hay aksi!.. Kimse yok mu burada canım?" diye bağırıyordu.

Salon boşalmış, ortalıkta kimseler kalmamıştı. Pardaillan bir kahkaha atarak:

"Kapıları kapatırken garsonları, hizmetçileri filan dışarıda bırakmışım galiba!.." dedi.

"İyi ama kapıları neden kapattınız?.."

Pardaillan yerinden kalkmaya çalıştı:

"Gürültüleri duymuyor musunuz Huguette'ciğim?.."

Sokakta, hanın önünde bağırıp çağırmalar ayyuka çıkıyordu. Guise'in atlıları da hana saldırmaya hazırlanıyordu. Kimin kime hücum ettiğinden haberi olmayan halk ise bir eğlence bulmuş olmanın verdiği sevinçle haykırışıp duruyordu. Bussi–Leclerc ve yirmi kadar arkadaşı kapıyı gözden geçiriyorlardı. Bussi:

"Kapıyı kırmamız lazım!" diyordu.

Öfkeden ve aynı zamanda Pardaillan'ı kıstırmış olmanın verdiği sevinçten titreyen bir ses:

"Durun!" dedi.

Bussi ve beraberindekiler, arkalarına dönünce karşılarında Maurevert'i buldular. Hepsi de şövalyeye diş biliyorlardı. Fakat Maurevert'in yüzünde gördükleri hınç iradesi, hepsini titretti. Maurevert, aslında yakışıklı adamdı. Lakin Pardaillan'a beslediği kin yüzünü değiştirmiş, korkunçlaştırmıştı. Bakışlarında, Pardaillan'ı ölüme mahkûm eden öyle müthiş bir belirti vardı ki hepsi birden, bu kavgada Maurevert'in kendilerine baş olmasını pek yerinde buldular. Bussi:

"Söyle bakalım, ne yapalım?" diye sordu.

Maurevert:

"Ben o adamı bilirim!" dedi. "Eğer buraya saklandıysa kendini koruyacak tedbirler almayı da katiyen ihmal etmemiştir, İşi tesadüfe bırakmaya gelmez! Yakalayacağımız kimse çok önemli bir adamdır... Düke mutlaka haber ulaştırmalıyız!.."

Orada bulunan asilzadelerden biri atılarak:

"Ben dük hazretlerine haber vermeye koşayım!" dedi.

Maurevert de:

"Biz de herifi kaçırmamaya bakalım..." dedi.

Sokaktaki gürültüler arasında kaybolan bu konuşmaları ne Pardaillan, ne de Huguette duymuştu. Kadın:

"Bütün bu gürültü patırtı sizin için mi?" diye sordu.

Pardaillan:

"Kimin için olacak ya?.." dedi.

"Aman Tanrım!.. Ne yaptınız da size bu kadar kin bağladılar şövalye?.."

"Ben kendilerine hiçbir kötülük yapmadım. Ancak onların yapmak istedikleri iğrenç bir işe engel oldum!"

Huguette:

"Anlamadım doğrusu!" dedi. "Mademki sizi ilgilendiren bir iş

değildi... O halde neden..."

Pardaillan başını havaya kaldırdı:

"Neden bu işe burnumu soktum, değil mi?.. Ey sevgili babacığım! Mezarında rahat uyu... İşte bizim sayın hancımız Madam Huguette, senin öğütlerini tekrarlayıp yokluğunu bana hissettirmemeye çalışıyor!.."

Huguette titreyerek sordu:

"Şimdi ne olacak şövalye?.."

Bu soru çok yerindeydi. Kadın, kudurmuşçasına bağıran bu azgın kalabalığın saldırısına kapının dayanamayıp kırılacağından emindi. Kadının çok korktuğu her halinden belliydi. Pardaillan biraz da hayretle Huguette'e baktı:

"Siz üzülmeyin!" dedi. "Ben Devinière'de bulundukça başıma bir felaket gelmez!.."

Tam bu sırada sokakta, kalabalığın bağırıp çağırmasını bastıran bir kızılca kıyamet koptu. Bu, saldıran kalabalığın gürültüsü değildi. Yüksek bir yerden atılan ve yere düşerek parçalanan eşyanın çıkardığı patırdıydı. Halk, bu kargaşalık arasında bağrışıp çağrışarak kaçışıyor, ortalığı velveleye veriyordu. Fakat bütün bu gürültü patırtı arasında gür sesli Maurevert'in avaz avaz bağırdığı da duyuluyordu:

"Ben demedim miydim?.. O hain Pardaillan, ne kadar ipten kazıktan kurtulmuş adam varsa hepsini buraya toplamış!.."

Şövalye, Huguette'e:

"Demek yardımcılarımız da varmış!.." dedikten sonra hızla merdivenlerden yukarıya fırladı. İkinci kata varınca en üst kattan birtakım gürültüler geldiğini duyarak oraya çıktı ve nihayet o gece yatmış olduğu odaya vardı. Zaten Devinière'e her gelişinde bu odada yatardı. Şövalye, odadan gelen gürültüleri bir süre dinledikten sonra:

"İçeride en aşağı on beş kişi olmalı. Bunlar Guise'in askerlerini adamakıllı uğraştırırlar..." diye düşündü. Sonra kapıyı açarak seslendi:

"Hey ahbaplar! Öyle, elinize her geçeni aşağıya fırlatmayın!.. Patırtıdan bir şey çıkmaz... Kafa kafaya verip nasıl korunacağımızı düşünelim!.."

Fakat odanın içine dikkatlice bakınca şaşkınlığından donup kaldı. Odada, eşya olarak hiçbir şey kalmamış; karyola, masa, dolap, sandalye namına ne varsa hepsi pencereden sokağı boylamıştı. Şimdi de koskoca, ağır, oymalı bir sarkaçlı duvar saati, öbür eşyaların yanına gitmeye hazırlanıyordu. Pardaillan, bu eşyayı sokağa fırlatan adamı tanımakta gecikmedi. Bu, zayıf, uzun bacaklı ve uzun kollu, gaga burunlu Croasse'dı. Croasse bu işi yaparken gür sesiyle yakası açılmadık küfürler savurmayı da unutmuyordu. Alnından şakır şakır ter boşanıyordu. Hiddetinden kireç gibi bembeyaz olmuş, adeta kendini kaybetmişti. Bir düşman gibi gördüğü koskoca saati kaldırmaya çalışıyor, kollarında boğacakmış gibi sıkıyor, tekmeliyordu. Bir yandan da:

"Ah, alçak reziller!.. Ah kepaze köpekler!.." diye haykırıyordu. "Tıpkı Saint–Roch Kilisesi'nde olduğu gibi bire karşı yirmi kişiyle saldırırsınız ha? Hepinizi pencereden aşağıya atacağım, hepinizi!.."

Saat, son bir gayret gösterdiyse de nihayet, pencerenin pervazına oturdu. Sonra da paldır küldür sokağa indi. Croasse, korkunç bir kahkaha atarak dışarıya baktı. Halkın bağırıp çağırmaları, yeri göğü inletiyordu. Croasse, tüyleri diken diken olmuş, gözleri yerlerinden uğramış bir halde geriye döndü ve kurbağa sesine benzer bir sesle:

"Hepinizi hakladım," diye söylendi. "Sonuncunuzu da şimdi geberttim!.."

OTUZ ALTINCI BÖLÜM
BELGODÈRE

Belgodère, Kardinal Farnèse'in yanından ayrılınca soluğu Montmartre kapısında almıştı. Hemen manastıra gidecek ve kızını bulup alacaktı. Fakat Guise dükü, Paris kapılarını kapattığı için dışarıya kimseyi bırakmıyorlardı. Çingene de bu yüzden şehirden çıkamadı ve Montmartre kapısının iki yüz adım kadar uzağında bir yere oturup kapının açılmasını beklemeye ve Claude'a oynadığı oyunu, keyifli keyifli düşünmeye başladı.

Violetta'nın odun yığını üstünde cayır cayır yanışını düşünürken kendi kızı Flora'nın da böyle feci bir ölümle öldüğü aklına geldi. Fakat hiç değilse bir kızı, Stella'sı hayattaydı ve çingene bu düşünceyle teselli buluyordu. Beterin beteri vardı. Mesela Claude gibi yalnız ve büsbütün yalnız değildi. Bir aralık yüreğine bir şüphe düştü. Saçma olduğuna o anda akıl erdiremediği bir şüphe... Sakın Claude, gidip Stella'yı kaçırmasın?!.. Bu kuruntu yüzünden çingene yerinde duramaz oldu. Kan ter içinde kapıdaki muhafızların subayına koşup yalvardı:

"Beni dışarı bırakın! Ne isterseniz veririm!.."

Fakat bu isteği pek kötü karşılandı. Subayın bir işareti üzerine beş–altı asker, bu şüpheli görünüşlü adamın üzerine doğru koşup kendisini kovaladılar. Çingene hem Paris'in içine doğru kaçıyor, hem de şehirden nasıl çıkacağını düşünüyordu ki birdenbire aklına Fausta geldi. Kendi kendine:

"Hay Tanrı layığını versin!" diye homurdandı. "Bunu daha önce niçin düşünmedim. O kadın beni şehirden pekâlâ çıkartır."

Çingene, Fausta'nın Grève Meydanı'nda bulunduğunu sanıyordu. Meydana vardığı vakit sehpalarını kaldırılmış ve ateşin söndürülmüş olduğunu gördü. Meydanda olağanüstü bir şeylerin gerçekleştiğini gösterir hiçbir belirti yoktu. Belgodère, Fausta'nın, şehrin

göbeğindeki esrarengiz konağına gitmek üzere tekrar yollara düştü. Konağa varınca çingeneyi hiç bekletmeden Fausta'nın yanına çıkardılar.

Fausta renksizdi ve kederli duruyordu. Çingeneyi çabucak huzuruna alışından da belliydi ki ondan yeni bir şeyler öğrenmek niyetindeydi. Meraklı bir tavırla:

"Ne istiyorsun?" diye sordu.

Belgodère heyecanla:

"Paris kapıları kapalı!.." dedi, "Kimseyi dışarıya bırakmıyorlar! Bana bir kâğıt verin de çıkayım!.."

"Nereye gideceksin? Artık benim yanımda çalışmayacak mısın?"

"Böyle bir şey söylemedim madam! Ölünceye kadar size hizmet etmek niyetindeyim. Çünkü sizin sayenizde kızlarımdan birini sağ salim tekrar buldum."

Fausta'nın merakı arttı:

"Ne demek bu?.."

"Size hayat hikâyemi anlatmıştım efendim... Kızlarımın birinin Hristiyan ailesinin yanına evlatlık olarak verildiklerini söylemiştim. Öğrendim ki bu aile Fourcaudlarmış!.."

Çingene, alnında beliren terleri silmek için durdu. Heyecanından sararmış bir haldeydi. Fausta'nın ne düşündüğüyse hiç belli olmuyordu. Belgodère sözüne devam etti:

"Bugün meydanda asılıp yakılan Madeleine Fourcaud, benim büyük kızım Flora'ymış madam! Sizin Bastille'den çıkardığınız kız da küçük kızım Stella. Ben kendisini Montmartre Manastırı'na götürmüştüm. Şimdi ona gideceğim, madam!"

Fausta hiç istifini bozmadı ve ufak bir dolaptan bir kâğıt çıkardı.

"Pekâlâ!.. Al bu kâğıdı. Bu kâğıt, insana her zaman, her kapıyı açar!.. Bu akşam, kâğıdı tekrar bana geri verirsin!.."

Belgodère, üstünde Guise dükünün imzası ve mührü bulunan kâğıdı alınca Fausta'ya teşekkür etmeyi bile unutarak fırladı gitti. Çingene çıkar çıkmaz, Fausta bir kâğıda bir şeyler karalamış, sonra bir adam çağırtarak kendisine:

"Hemen Montmartre Manastırı'na bir atlı gönderin, bu kâğıdı

Madam de Beauvilliers'e versin! Fakat süvarinin çok hızlı gitmesi ve şimdi şuradan çıkan adamdan önce oraya varması lazım!.." emrini vermişti.

Belgodère, Montmartre kapısına geldiği zaman subay kendisini hemen hatırlamıştı. Yakalanması için askerlerine tam emir verecekti ki çingene, birdenbire koynundan Guise dükünün kâğıdını çıkarıp uzattı. Subay, çingeneye hayretle haktı ve:

"Muhakkak, kılığını değiştirmiş bir asilzadedir!.." diye düşündü. Sonra da çingeneden özür diledi:

"Monsenyör, demin size yapılan davranışı af buyurun!.. Ne yapayım, verilen emirler çok kesindir!.."

Belgodère, "monsenyör" sözünün kime söylenmiş olduğunu pek anlamayıp şaşmakla beraber elindeki kâğıda güvenerek sert bir sesle:

"Aç..." emrini verince, subay, adamın gerçekten önemli biri olduğu kanısına vardı, Kapı derhal açıldı Şehir surlarının dışındaki hendeğin köprüsü indi ve Belgodère, koşar adımla manastıra yollandı. Bir yandan da düşünüyordu:

"Bunu ona nasıl anlatacağım? Nasıl inandıracağım benim kızım olduğuna? Ya adının Jeanne Fourcaud olduğunu düşünürse? Daha neler? O benim kızım. Stella'm. Bana inanacak mı? Of! Yeter ki bana inansın, başka bir şey istemem. Hayır, hayır! Bana inanacak. Ona babası olduğumu kanıtlamasaydım meşhur olacaktı!"

Çingene manastıra varınca yıkık duvarlardaki yarıkların birinden bahçeye girerek hızla bir akşam önce Stella'yı sakladığı, etrafı tahta perdeyle çevrili eve yöneldi. Tahta perdenin içine girmeden önce kızını korkutmamak için biraz kendine çeki düzen vermeye çalıştı. Fakat eve varınca kapısını ardına kadar açık bularak şaştı. Koştu. Köşeyi bucağı aradı, kimseyi bulamayınca bağırdı:

"Stella! Stella!.. Baban geldi!.. Neredesin kızım?.."

Bu seslenişe cevap veren çıkmadı. Bunun üzerine çingene, delirecek gibi oldu. Bağırıyor, yalvarıyor, lanet okuyup beddua ediyordu. Stella'nın köşkte bulunmadığına aklı kesince Madam de Beauvillers'i bulmak üzere bir çılgın gibi manastıra koçtu. O, merdivenleri hızla çıkarken başka bir adam da hızla iniyordu. Fakat Belgodère, bu adamı fark etmedi bile... Manastır başrahibesinin kapısını hızlı hızlı

çaldı. Madam de Beauvilliers görününce Belgodère:

"Stella nerede?" diye sordu.

Claudine hayret etti:

"Stella mı? O da kim?"

"Küçük evdeki mahpus kız, canım!.."

"Ee, dün akşam sen onu alıp Bastille'e götürmediniz mi?"

"Violetta'dan bahsetmiyorum, madam!.."

"Peki... Violetta'yı götürdünüz... Sonra Bastille'den bir başka kız mı getirdiniz? Benim haberim yok!.."

Bu söz, Belgodère'i büsbütün deli etti. Gerçekten de Stella'yı getirdiğini kimseye haber vermemişti. Şimdi saçını başım yoluyor, iki gözü iki çeşme ağlıyor:

"Doğru!" diyordu. "Doğru! Siz nereden bileceksiniz?.."

Tekrar tahta perdeli eve döndü. Her tarafı aradı taradı... Hiçbir ize rastlayamadı. Stella, kendi kendine mi kaçmıştı? Fakat neden kaçsın ki? Kendisini Bastille'den kurtarmış olanların elinden kaçmak istemeyeceği besbelliydi. Şu halde Stella'yı birileri zorla alıp götürmüş olacaktı. Fakat kimler olabilirdi?.. Düşündü taşındı. Kızın burada olduğunu, Fausta'yla adamlarından başka kimse bilmiyordu. Şu halde bu iş, yine Fausta'nın başının altından çıkmış olacaktı. Zaten merdivende acele acele inen birine rastlamamış mıydı? Tamam... Fausta, kendinden önce buraya birini göndererek Stella'yı kaçırmış olacaktı... İyi ama neden?.. Fausta'ya bir düşmanlığı yoktu ki... Hatta kendisine ömrünün sonuna kadar hizmet edeceğini de söylemişti. Belgodère, manastırdan ayrılarak Montmartre sırtlarından Paris'e doğru yavaş yavaş yol alırken Fausta'nın Stella'yı neden kaçırmış olacağına bir türlü akıl erdiremiyordu. Ayrıca bundan emin de değildi. Bakalım bu işi Fausta mı yapmıştı? Eğer o yapmışsa... Belgodère'in yüzü vahşi bir görünüş aldı. Bütün gün bu meseleyi enine boyuna düşündükten sonra akşam tekrar Fausta'nın huzuruna çıktı. Fausta sordu:

"Mahpus kız nasıl?"

Belgodère, kadının yüzüne hayretle baktı:

"Kaybolmuş," dedi.

"Kaybolmuş mu?.. Buna üzüldün mü?.."

Belgodère saygılı davranmayı bir yana bırakarak:

"Ben üzüldüm, ama siz o kadar üzgün görünmüyorsunuz," dedi.

Fausta bu söze aldırmadı. Yalnızca çingeneyi yatıştırmak düşüncesiyle:

"Merak etme," dedi. "Benim o kızı manastıra gönderişimin sebebi, kendisini birkaç gün gözlerden uzak tutmak ve böylece Bastille'de yaptığımız değiş–tokuşun meydana çıkmamasını sağlamaktı. Fakat mademki kız kaçmış, daha iyi... Onu tekrar buluruz... Şimdi şu kâğıdı ver..."

Çingene üstünü başını aradıktan sonra:

"Eyvah!" dedi. "Kâğıdı düşürmüş olacağım!.."

"Hiç önemi yok Belgodère... Nasıl, hâlâ yanımda çalışmak niyetinde misin?.."

"Çalışacağım efendim!.. Bir süre daha hizmetinizde kalmayı arzuluyorum..."

Çingene selam vererek çekilirken kendi kendine homurdandı:

"Stella'yı kaçırtan o!.. Demek el altından bana oyun oynuyor... Öyleyse bir süre daha yanınızda kalacağım, sayın madam... İşimiz bitmek şöyle dursun, daha yeni başlıyor..."

OTUZ YEDİNCİ BÖLÜM
CLAUDE

Cellat Claude Usta'yı, Grève Meydanı'na bakan evin penceresinden aşağıya, bıçağını dişleri arasına kıstırmış bir halde atlarken bırakmıştık. Claude, meydana indiği sırada, kızının kurtulmuş olduğunu ve genç bir adamla birlikte atlara doğru yürüdüğünü görmüştü. Bunun hemen arkasından, ürken atların meydandaki halka saldırmaları üzerine ortalık allak bullak olmuştu. Aynı olayı yukarıdan, Prens Farnèse de seyretmiş, sevincinden yüreği hoplamıştı. Çünkü Violetta'nın yaşaması, kardinale, Saïzuma adıyla çılgın bir halde gezip duran Léonore de Montaigues'yü kazandıracaktı. Léonore deliydi. Onun aklını başına, ancak Violetta getirebilirdi. Violetta yaşarsa, Farnèse de kendisine o kadar ihanet etmesine rağmen, bir türlü gönlünden söküp atamadığı sevgilisine tekrar kavuşacaktı. Ondan sonra da karısını, kızını alacak, sırtındaki kardinal elbisesini çıkarıp uzaklara, çok uzaklara gidecekti. Léonore, başlangıçta onu affetmese bile aradan zaman geçince Violetta onu yumuşatabilecekti.

Farnèse, gelecekle ilgili hayaller kuradursun, Fausta da meydandaki kargaşalık önünde soğukkanlılığını kaybetmeden, adamlarına emirler yağdırıyordu. Bu emirlerden bir kısmı Kardinal Farnèse'le ilgiliydi ve çok çabuk yerine getirildi. Nitekim, Farnèse, Charles ve Violetta'yı bir atın üstünde uzaklaştığını görünce hızlıca pencereyi kapattı ve döndü.

Hızlı davranmak zorundaydı. Fausta'nın Violetta'yı yakalamaya çalıştığına hiç şüphe yoktu. Bu yüzden kadını manastırdaki köşkte tutarken öldürmediğine ve Claude'a cellatlık görevine devam etmesini emretmediğine pişman oldu.

Bunları düşünürken Farnèse yavaş yavaş merdivenlerden indi. Az önce Belgodère'e kapıyı açmış olan siyah elbiseli uşak kendisini saygıyla karşıladı. Kardinal, adama bir kese altın uzatarak:

"Eğer hükümdarın adamlarından biri beni almaya gelirse..."

Uşak haç işareti yaptı.

"Derhal İtalya'ya hareket ettiğimi söylersin!" dedi.

Adam keseyi aldı. Saygıyla eğildi ve bir kapının açılmasıyla altı kişinin fırlayıp Farnèse'in üstüne atılarak kendisini kıskıvrak yakalamaları bir oldu. Adamlardan biri, elindeki hançeri kardinalin göğsüne dayadıktan sonra:

"Monsenyör, sizi ölü veya diri yakalayıp götürmek üzere emir aldık! Umarım bizi, sizi ölü olarak götürmenin üzüntüsünden kurtarırsınız," dedi.

Farnèse bembeyaz kesilmişti. Başını göğe kaldırarak söylendi:

"Ulu Tanrım! Yeryüzünde senin vekilin olduğunu iddia eden kimse bak neler yapıyor?.."

Sonra göğsüne hançeri dayayan adama döndü:

"Kont, üç yıldır aynı yolun yolcusuyuz... Aldığınız emri gözünüzü kırpmadan yerine getireceğinizi bilirim!" dedi. "Haydi beni nereye götüreceksiniz götürün!.."

"Yolda en ufak bir itaatsizlik edecek olursanız derhal ölürsünüz monsenyör!.."

"Bir şey yapmam, merak etmeyin!.."

Altı adam, tutukluyu ortalarına alarak yola koyuldu, Ne var ki onlara bakan kimse, birini yakalayıp zorla götürdüklerini anlayamazdı. Olsa olsa birlikte gezmeye çıkmış asilzadelere benzetirdi, Kafile gittikçe hızlanarak Fausta'nın esrarengiz konağına vardı ve Farnèse'i içeriye soktuktan sonra pencereleri demir parmaklıklı, oldukça iyi döşenmiş bir odaya hapsettiler.

Kardinal, Fausta'yı konuşmak istediyse de bağırmalarına aldıran olmadığını görünce kendi kendine mırıldandı:

"Bu kadının vücudu ortadan kalkmadıkça rahat etmemize imkân yok... Fakat Claude nerede ya?.. Şimdiye kadar meydana çıkıp, Fausta'yı öldürmesi gerekmez miydi? Nerelerde kaldı?.."

Claude'un nerelerde kaldığı gerçekten merak edilecek bir konuydu. Cellat, Grève Meydanı'ndaki kargaşalık sırasında Charles d'Angoulême'le Violetta'nın bir atla uzaklaştıklarını görünce kendisi

de koşmuş, ilk yakaladığı atın sırtına atlamıştı. Ancak celladın bu hareketi Fausta'nın gözünden kaçmamış ve zeki kadın hemen adamlarından birini Claude'un peşinden göndermişti.

Charles d'Angouléme'yle Pardaillan birbirlerinden ayrıldıkları vakit Guise dükünün atlıları, şövalyenin peşine düşmüşlerdi. Claude'a gelince kalabalıktan sıyrılıp hayvanını, delikanlı ile Violetta'yı götüren atın ardından dörtnala sürmüştü. Charles'ın atı Barrés Sokağı'na sapınca cellat da oraya girdi. Genç Angoulême dükü, Marie Touchet'nin evinin kapısında attan inerek hızlı hızlı kapıyı çaldı ve yarı baygın bir halde bulunan Violetta'yı, şaşıran uşaklara teslim etti. Sonra tabancasını çekerek hızla geriye döndü. Ne zamandır kendilerini takip eden Claude'a nişan aldı.

Tam tetiğe basacağı sırada bir ses:

"Ne yapıyorsunuz? O benim babam!" diye bağırmıştı. Bu, henüz eve girmemiş olan Violetta'nın sesiydi.

Genç dük, telaşla Claude'a doğru koştu. Adam, olduğu yerde put gibi duruyordu. Charles, Claude'un ellerinden tutarak:

"Az kalsın sizi öldürecektim," dedi.

Cellat, büyük bir heyecan içinde:

"Kızımın bir şeyi yok ya?.."

"İçeri girin... Sevdiğimin babası olduğunuzu bilmiyordum. Sizi, peşimize düşmüş bir düşman sanmıştım."

Biraz sonra Violetta, Charles ve Claude sevinç gözyaşları içinde sarmaş dolaş olmuşlardı. Bu, onlar için sonsuz bir mutluluk anı oldu. Böylece, birbirlerini hiç tanımayan Claude'la Charles de çabucak canciğer kesilivermişlerdi. Bir aralık Claude, Violetta'nın kulağına fısıldadı:

"L'Espérance'da, arayıp da bulamadığım delikanlı bu muydu?"

Violetta, mutluluktan titreyerek:

"Evet!" dedi.

Bu sırada Charles d'Angoulême, Claude'a dönmüş, adamın ellerinden tutmuştu:

"Mösyö!" dedi. "Kızının ölesiye seven delikanlının kim olduğunu tanımayı elbette istersiniz. Adım, Dük Charles d'Angoulême.

Annem Marie Touchet'dir. Babam ise Fransa kralı IX. Charles'dır."

Violetta, sevdiği yakışıklı delikanlının bir kral oğlu olduğunu öğrenince, bir kat daha sevinmişti. Gerçek inanılmazdı. Gizlice tapındığı, o anda elinden tutan, onu seven ve söyleyen bu efendi, bir kralın oğluydu...

Bu huzurlu sokaktan ölüm çığlıkları yükselmiyordu. Güzel parlak mobilyaların ve eski duvar halılarının olduğu bu odada, sanki IX. Charles'ın tatlı sevgilisi derin ve huzurlu aşkıyla sonsuz bir sükûnetle hüküm sürüyordu. Başını Claude'un göğsüne dayamış, eli Charles'ın elinde olan Violetta böyle, bu huzur içinde, bu nezaket ve bu aşk içinde ölmeyi çok isterdi. Ancak Charles d'Angoulême devam etti:

"Benim kim olduğumu öğrendiniz!" dedi. "Son derecede mutlu olduğum şu anda sevgilimin babasının da kim olduğunu öğrenmek isterdim..."

Claude'un yüzü birdenbire sarardı. Ürkek bir tavırla ellerini Charles'ın elinden çekti. Boğuk bir sesle:

"Demek benim kim olduğumu öğrenmek istiyorsunuz..." dedi.

Charles, adamın halindeki değişikliği görünce sorduğuna pişman olarak:

"Özür dilerim," dedi, "belki cevabını vermek istemediğiniz bir şeyi sordum..."

Celladın sesi daha da boğuklaştı:

"Yo! Yo!.. Öğrenmeniz lazım!.. Fakat..."

Violetta da celladın bu ani durgunluğunu sezmişti. İçinden bir korku dalgası geçti. Acaba Charles, Claude'un kim olduğunu öğrenince, kendisinden yüz çevirir miydi? Fakat bu düşüncesini yenerek cellada şefkatle seslendi:

"Claude baba! Claude babacığım!"

Cellat, Violetta'ya:

"Benim gibi lanetlenmiş bir adamı mutlu etmek için gösterdiğin gayrete çok teşekkür ederim, kızım! Tanrı seni mükâfatlandırsın!" dedi.

Sonra Charles d'Angoulême'e dönerek:

"Asilzadem, bu kızın babası ben değilim!" dedi.

Violetta, hızla atıldı:

"Claude baba! Claude baba!.. Aynı şeyi bana da söylediniz... Bunu neden yapıyorsunuz? Ben, ne olursa olsun, senin benim babam olduğunu ve senden başkasını tanımadığımı söylüyorum!"

Cellat, Violetta'yı bir bebek gibi kaldırıp kucağına alarak yandaki odaya götürdü. Bir koltuğa oturttu ve:

"Merak etme!" dedi. "Sen Angoulême dükünün karısı, Angoulême düşesi olacaksın. Burada bekle ve bizi, bu meseleyi kendi başınıza halletmeye bırak!"

Böylece Charles'ı bıraktığı odaya geri dönerek kapıyı kapattı.

"Şaşırdınız mı?" dedi.

"İtiraf ediyorum..."

"Efendim," dedi Claude, aniden onun önünde durdu, "ben Violetta'nın babası değilim. Onu sadece ben büyüttüm. Bu yüzden ne olduğumu bilip bilmemen gerçekten önemli değil. Size sadece adımın Usta Claude olduğunu ve Paris'ten bir burjuva olduğumu söyleyeceğim."

"Bu genç kız, Monsenyör Farnèse'le Léonore de Montaigues'nün kızıdır," dedi.

Charles sordu:

"Montmartre Manastırı'nda gördüğüm zatın mı?"

"Evet, onun kızı!.."

"Peki, ama o, kızının ölmüş olduğundan bahsediyordu."

"O zaman öyle sanıyordu."

"Peki, Prens Farnèse'i nerede ve ne zaman görebileceğim?.."

"Onun nerede bulunacağını ben bilirim. Violetta hakkında karar verecek olan kimse Prens Farnèse'dir... Bana gelince..."

Claude, ağlamamak için kendisini zor tutuyordu:

"Bana gelince," diye devam etti. "Ben onun için bir hiçim. O da artık benim için öyledir. Siz, hemen Prens Farnèse'le konuşup çabucak bir karar vererek bana bildirmeden, istediğiniz yere gidin!"

Charles Angoulême, Claude'un halindeki değişikliği görüyor, fakat Violetta ile bu adam arasındaki ilişkinin gerçek yüzünü bir tür-

lü kavrayamıyordu. Bir süre hiçbir şey söylemeden celladın yüzüne baktıktan sonra:

"Peki, ama siz kimsiniz? Saklamak zorunda olduğunuz bir sırrınız mı var?"

"Ben birazdan buradan gideceğim! Farnèse'i buraya gönderirim."

Eski cellat başını eğdi. Az önce söylediği sözlerden sonra yapması gereken tek şey Prens Farnèse'i bulmak için oradan ayrılmaktı. Ama orada kaldı, karanlık düşüncelere daldı.

Genç adam ona derin bir ızdırapla baktı. Onunla Violetta'nın "baba" dediği adam arasındaki buz gibi soğuk bir hava vardı. İlk bakışta onlar büyük bir duyguyla bağlı değiller miydi? Aslında Violetta'nın babası olsun ya da olmasın, bu adam belli ki sınırlarını zorlayan genç kıza, babalık sevgisi beslemişti. Ne oldu da bu Claude kendini hayata kapatmıştı? O kimdi? Varlığı Violetta'ya hangi lekeyi bulaştırmıştı? Charles kendine bu soruları sorarken, Claude'un yüzünde öyle bir acı gördü ki şüphesi bir an için kayboldu ve acıma duygusuna kapılarak haykırdı:

"Birbirimizi böyle bırakamayız! Efendim, ikimizin de sevdiği kişi adına, bana kim olduğunuzu söylemenizi rica ediyorum!"

Cellat, düke hüzünlü bir bakış attı.

"Size söylemedim mi?" titreyen bir sesle dedi ki, "ben Parisli bir burjuvayım ve adım Claude... hepsi bu!"

"Hepsi bu değil! Bu sırrı... hayatınızdaki bu sırrı, şimdi bilmek istiyorum."

"Bu sır!" diye kekeledi Claude. "Dinleyin lordum. Size bunu Violetta'nın kendisinin açıklayacağını söylemiştim."

"Ah!" diye bağırdı genç adam, "lütfen hemen şimdi söyleyin!"

Ve Claude'un genç kızı götürdüğü odaya doğru koşmak için bir hareket yaptı. Ama cellat onu kolundan durdurdu ve dedi ki:

"Prens Farnèse... Birazdan göreceğiniz çocuğun babası, sevdiğiniz kişinin doğumuyla ilgili size gerekli açıklamaları yapacaktır. Bu açıklamaları yapmak bana düşmez çünkü ben baba değilim! Monsenyör, Prens Farnèse'e benden asla bahsetmeyeceğinize yemin edin!"

"Öyle olsun!" dedi Angoulême dükü. "Bir centilmen olarak inancım üzerine yemin ederim ki adınızı asla Violetta'nın babasının önünde telaffuz etmeyeceğim."

Claude, gitmeden önce bir daha dönerek:

"Siz buradan ne zaman gideceksiniz?" diye sordu.

Charles:

"Yarına kadar burada kalırız," dedi. "Bizim burada olduğumuzdan kimse şüphelenmez! Yarın sabah da erkenden hareket ederiz."

"Paris'in hangi kapısından çıkacaksınız?"

"Saint–Denis Sokağı'ndan geçip Devinière'e uğramam lazım! Orada bir arkadaşım var. Sonra yanımda Prens Farnèse ve Violetta ile Orléans'na doğru yola çıkarım..."

"Çok güzel... Yalnız, bir gün Paris'e yolunuz düşerse Chalandre Sokağı'na uğrayın. Orada kimsenin dönüp bakmadığı küçük bir ev var. Yardımıma ihtiyacınız olursa gece gündüz beni orada bulursunuz!"

Claude sesini alçaltarak:

"Benim genç asilzadem!" diye sözlerine ekledi. "Bu kızcağız, sizi taparcasına seviyor... Bundan eminim! Yavrucağın altın gibi bir kalbi var. Üstelik, çok da acı çekmiş bir zavallı."

Charles, ellerini kavuştırdu ve fevkalade bir heyecanla:

"Artık, acı ve sefalet ona yaklaşamaz!" dedi. "Benim gibi bir erkeğin kanadı altında bulundukça ömrü boyunca mutlu olacaktır. Bana güvenin."

Celladın yüzünde sevinç ve hüzün ifadesi birbirine karıştı. Sonra gözlerinden yaşlar boşanacağını hissederek hazla evden çıktı.

İlk işi, sokağı iyice gözden geçirmek oldu. Ortalıkta kimseler yoktu. Demek ki Charles'ın Grève Meydanı'ndan kaçışını kimse fark etmemiş, peşine düşmemişti. Claude içini çekerek:

"Artık kızımın kurtulduğundan eminim!" diye söylendi.

Sonra, Marie Touchet'in sade görünüşlü küçük evine üzgün gözlerle baktı ve yürümeye başladı. Artık kendisini tıtamıyor ve onun için her şey demek olan Violetta için yüksek sesle ağlıyordu. Kızının mutluluğu uğruna, ondan ayrılmak, ebediyen onu görme-

mek, bu dayanılmaz hasrete katlanmak zorundaydı...

Claude, Charles'ın evinden çıktığı sırada kendisini Grève Meydanı'ndan beri izleyen ve bir kapı girintisine sinmiş olan Fausta'nın adamı da onun peşinden yürümeye başlamıştı. Cellat:

"Ne yazık ki bu mutluluk Farnèse'e kısmet olacak!.." diye dalgın dalgın düşünüyordu. Değil kendisini takip eden adamı, burnunun ucunu bile görecek hali yoktu.

Yavaş yavaş yaptığına pişmanlık duymaya başlıyordu. Neden Violetta'dan ayrılmaya razı olmuştu. Hem sanki Violetta onun kim olduğunu söyler miydi? Söylese ne olacaktı? O da onlarla gitse ve onların yanında ölünceye kadar bir uşak, bir köle gibi yaşasa daha iyi olmaz mıydı?..

Arkasındaki adam da uzaktan onun kıyıdan indiğini, su kenarına ulaştığını ve suyun akışını izleyerek uzun süre hareketsiz durduğunu gördü.

"İşte gerçek," diye düşündü talihsiz adam, umutsuzluğuna karşı mücadele ederek, "ben celladım! Korkunç bir mesleğe sahip olmamı, bir korku ve tiksinti nesnesi olmamı hiçbir şey engelleyemez. Violetta benim geçmişimi bağışladı, altın kalpli zavallı melek, bu beni şaşırtmıyor... Evet, ama Violetta bir melek ve ben de onun celladıyım! Bu genç adamı seviyor. Çok kibar... Angoulême düşesi olacak," dedi birden gülümseyerek.

"Evet!.. Ne yazık ki bu mutluluk Farnèse'e kısmet olacak!.." diye tekrarladı. "Halbuki öz evladını, darağacının dibinde bağrına basacak kadar bile cesaret gösteremeyen Farnèse bu çocuğa layık bir baba mı?.."

Düşüne düşüne epey hızla yürümüş, Farnèse'in Grève Meydanı'ndaki evine kadar gelmişti. Kapıyı çaldı. Siyahlı bir uşak, Claude'u içeriye aldı.

Claude, "Monsenyörü görmek istiyorum," dedi.

"Yukarı çıkın," diye yanıtladı uşak.

Claude içeri geçti ve geniş merdiveni hızla tırmanmaya başladı. Bu sırada onu adım adım takip eden casus sırası geldiğinde eve girdi, dışarıdaki kapı kapalıydı. Farnèse'i tutuklayan benzer bir birlik içeride bekliyordu. Fausta'nın kardinale yazdığı andan beri bu insanların

orada olduklarına şüphe yoktu. Casus onlara el salladı ve onu takip ettiler. Claude, önceden Farnèse ile beklediği bu geniş odanın kapısına gelmişti. İçeri girdi. Düşünceli bir şekilde kapıdan içeri girdiği an, aniden kollarından tutulduğunu hissetti.

Claude Usta, güçlü kuvvetli bir adamdı ve canını pahalı satmaya kararlıydı. Üstüne çullananlarla kıyasıya boğuşmaya başladı. Balyoz gibi yumruklarıyla beş–alt tanesini yere yuvarladıysa da, kalabalık karşısında nihayet kuvvetten kesildi. Bunu fırsat bilen düşmanları, hızla kendisini yere yıktılar ve elini, ayağını kıskıvrak bağladılar... Claude çok yorulmuştu. Bağlarını koparmak için son bir gayretle gerindiyse de başına yediği sert bir darbeyle kendinden geçti. Hemen Claude'un başına bir çuval geçirdiler.

OTUZ SEKİZİNCİ BÖLÜM
GİZLİ MAHKEME

Cellat ne kadar süre baygın kaldığının farkında değildi. Kendine geldiğinde, sallanan bir şeyin içinde gittiğini hissetti. Violetta'yı düşünüyordu. Başını örten bir torbadan geçebilen serin hava yüzüne çarpıyordu. Claude, başına bir torbanın geçirilmiş olduğunu fark etti. Ama onu nereye götürüyorlardı? Kim tarafından götürülmekteydi?

Başına geçirilen torbayı görünce her şeyi anladı. Fausta ve adamları tarafından kaçırıldığı aşikârdı. Çünkü bu hareketi sadece Fausta yapardı. Claude buna daha önce de tanık olmuştu. Demek, şimdi de kendisini yakalatmıştı. Ama neden, niçin?..

Kendisini götüren araba nihayet durdu. Birtakım eller, celladı yakaladılar, nihayet yumuşak bir halının üstüne bırakıverdiler. Hemen arkasından da kilitlenen bir kapının sesi duyuldu. Cellat bu sesi tanıdı. Gerçekten de Fausta'nın tutsağıydı. Kapı kapanır kapanmaz, celladın yanına birisi yaklaşmış, başındaki torbayı çıkardıktan sonra, bağlarını da çözmüştü. Bu kimse Claude'un yüzünü görünce hayretle seslendi:

"Claude! Sen!.. Sen buradasın ha?.."

Celladın, torbanın içinde karanlığa alışan gözleri, bir lambanın parlak ışığıyla karşılaşınca kamaşmıştı. Bir an karşısındakini fark edemedi. Sonra tanıyarak söylendi:

"Kardinal Farnèse! Burası neresi?.."

Kardinal onun yanında diz çökmüştü. Claude ayağa kalkmaya çalıştı ama saatlerce iplerle sıkıca bağlı olduğu için ayakları tutmuyordu. Farnèse şaşkındı.

"Neredeyiz?" diye inledi Claude.

"Hayal bile edemezsin!" dedi Farnèse kinli bir sesle. "Burası, insanlara ölüm saçmak için yaratılmış bir alçağın evi!.." dedi.

Claude, uyuşan ayaklarını zorlukla hareket ettirerek kalktı ve

söylendi:

"Fausta'nın evi olacak. Zaten ben de öyle tahmin etmiştim. Demek seni de yakaladılar?.."

"Grève Meydanı'ndan çıkarken yakalandım."

"Ben seni almaya geri dönerken..."

"Kızım!" diye bağırdı Farnèse.

"Kurtuldu! Seni onun yanına götürmek istemiştim."

Farnèse ona sakince bakan celladın önünde kafasını eğdi.

"Sen babaydın!" diye fısıldadı Claude. "Çocuğun, mutluluğu için cellat olmayan bir babaya ihtiyacı vardı. Babalığa benden daha layıksın."

Farnèse'in gözlerinden ateşler içinde yanan yaşlar süzüldü.

"Hadi!" dedi titreyen bir sesle Farnèse. "Kurtulduğunu söyledin. Bir daha söyle! Rüya görmüyorum değil mi? Bir daha söyle!"

"Kızın kurtuldu, emin ol! Rüyada değilsin. Bu maceranın bütün detaylarını daha sonra anlatırım. Şimdi buradan kaçmanın bir yolunu bulalım. Üstelik ben uzun bir süredir aç ve susuzum."

"Uzun süredir aç mısın?" diye elini alnına getirerek sordu. "Bu sabahtan beri buradayım. Sen gelene kadar o kapı hiç açılmadı. Aç değilim ama susuzluğum giderek artıyor. Sanki cehennemin tüm ateşleri göğsümde yanıyor. Ama er ya da geç yemek de su da gelecektir. Bekleyelim. Hatta bu sayede belki kurtulabiliriz de. Güçlü hissediyor musun?"

O anda çok yüksek bir tavanda asılı olan ve dışarıdan kontrol edildiği anlaşılan lamba aniden söndü. Bu iki mahkûm bu olay karşısında korkuyla titrediler ve sessiz kaldılar.

Hafif bir ses duyuldu. Sanki kapı açılıyor gibiydi. Soluk bir ışık, zifiri karanlığı aydınlattı. Sanki bu yaşananlar bir rüya gibiydi.

Bir ambar kapağı açılmış gibiydi. Bu kapağın yerine, tavandan yere kadar uzanan, oldukça sağlam görünen parmaklıklar belirdi. Parmaklıkların diğer tarafında ise meşalelerle loş bir şekilde aydınlatılan devasa bir oda vardı. Kardinal ve cellat dehşet içinde olanları izliyordu. Odanın büyüklüğünden ve görkemli görüntüsünden gözlerini alamamışlardı.

Bu odanın ortasında kırmızı yansımaları olan, altın işlemeli ipekten bir gölgelik ile örtülü, koyu kırmızı kadife ile döşenmiş, yüksekte bulunan bir taht vardı. Bu tahtta beyazlar içinde Fausta oturuyordu. Fausta'nın iki yanında altı kardinalle on iki piskopos saygılı bir tavırla aralanmıştı. Bunlardan başka salonun gerilerinde, tepeden tırnağa kadar silahlı bir sürü asker vardı. Ayrıca tahtın hemen arkasında da şapkaları ellerinde, kırk kadar asilzade bekliyordu. Salon derin bir sessizliğe gömülüydü.

Birden, Fausta'nın, tahtında kımıldadığı ve parmağındaki esrarengiz yüzüğün ışıldadığı görüldü. Bu el, kardinallerden birine doğru uzandı. Bu bir işaret olmalıydı.

Claude'la Farnèse ne olacağını merak ederek irkildiler.

Fausta'nın işaret ettiği kardinalin elinde bir kâğıt tomarı vardı. Adam, bir–iki adım atarak Fausta'nın önünde diz çöktü. Sonra tekrar doğrulup parmaklığın öte yanındaki iki mahpusa döndü. Farnèse'e bakarak gür bir sesle:

"Parma piskoposu ve Roma'nın yer altı mezarlığında toplanan gizli meclisine imzalı ve mühürlü bir kâğıtla bağlılığını bildirmiş olan kardinal siz misiniz?" diye sordu.

Farnèse birden kendini toparladı ve soğukkanlılıkla:

"Evet, benim, Kardinal Rovenni! Benden ne istiyorsunuz?"

Kardinal Rovenni, şimdi de Cellat Claude'a dönmüştü:

"Eski Paris celladı ve Kutsal Birlik'imizin kararlarını uygulamaya ant içmiş olan Claude Usta siz misiniz?"

Cellat, zayıf bir sesle mırıldandı:

"Evet, benim!"

Kardinal Rovenni sesini daha da ciddileştirdi:

"Siz Kardinal Farnèse ve siz Claude Usta, dinleyin! Her ikiniz de Kutsal Birlik'imizin güvenliğini tehlikeye atmakla suçlusunuz. Bu suçunuz, gizli mahkememize bildirildi. Gizli mahkememiz, suçunuzu ve bu suçun karşılığını tespit etti. Suçunuz, yüreğinizde dünyevi hislere yer vererek kutsal gayelerimize ihanet etmektir. Kardinal Farnèse, siz yaşaması toplum için tehlikeli olan bir kız hakkında verilmiş idam kararını bozmaya kalktınız. Violetta adlı bir dinsiz kızı kurtarmaya çalıştınız!.."

Farnèse, bir adım ileri atarak parmaklığa yaklaştı ve Fausta'ya seslendi:

"Madam! Sizi Papa V. Sixtus'a rakip olarak ortaya çıkaran ilk insan benim! Çünkü onun kiliseye zarar vermeye başladığı düşüncesindeydim. Fakat şimdi görüyorum ki siz, ondan da zararlı bir insan, daha doğrusu zehirli bir yılansınız. Beni öldürtseniz bile ben, sizin ve buradaki dinsiz kardinaller sürüsünün bir komedi oynadığınızı söylemekten çekinmeyeceğim!.."

Kardinal Rovenni, Farnèse'i dinlemeksizin Claude Usta'ya dönerek:

"Claude Usta! Siz de bu suça ortak oldunuz, değil mi?" diye sordu.

Ve celladın cevabını beklemeden sözüne devam etti:

"Evet, siz Kardinal Farnèse'in suç ortağısınız! Şimdi ben, buradan, Tanrı'nın inayetiyle kardinal olan Rovenni, Papa I. Fausta adına sizlere bildiririm ki ikiniz de ölüm cezasına çarptırıldınız!.. Ancak, ölüm cezanızın şeklini seçmek yetkisi papa hazretlerine tanınmıştır.

Rovenni, sözünü bitirince bir tarafa çekildi. Fausta da ışıl ışıl yanan güzel siyah gözlerini mahkûmlar üstünde gezdirerek ayağa kalktı. Zalim bir tavırla:

"Ben, gizli Kardinaller Meclisi'nce papalığa seçilmiş olan I. Fausta, iyileri mükâfatlandırmak ve kötüleri cezalandırmak ödevini yüklenmiş bulunuyorum!" dedi. "Mahkeme, Kardinal Farnèse'le Cellat Claude'u idama mahkûm ettiğine göre ben, bu idamların kansız ve iz bırakmadan yapılmasını dilerim! İki mahkûm da açlık ve susuzluktan ölmeye terk edilecektir!"

Tahtı çevreleyen herkes daha sonra diz çöktü. Aniden yirmi dört kılıçtan fışkıran göz kamaştırıcı bir ışık tahtı, çelik zırhlı muhafızları, kardinallerin kırmızı cübbelerini, piskoposların mor cübbelerini, asilzadelerin ipeksi takım elbiselerini aydınlattı. Görkemli bir zafer görüntüsü vardı. Tahtta oturan Fausta ayağa kalktı ve kolunu uzatıp sağ elini havaya kaldırdı. Papalık kutsaması için üç parmağını açtı.

Fausta yerine oturur oturmaz, ortalığı aydınlatan sarı ışık birdenbire sönmüştü. İki mahkûm, zifiri bir karanlık içinde, demin duvarı indirip yok eden makinenin gürültüsünü tekrar işitti. Derken tepedeki lamba yandı. O zaman kendilerini yeniden dört du-

var arasında buldular. Cellat:

"Acaba, korkunç bir rüya mı gördük?" diye söylendi.

Farnèse, bir koltuğa oturmuş, gözlerini kapamıştı:

"Hayır," dedi, "rüya görmedik, ölüme mahkûm edildik! Hem de açlıktan ve susuzluktan öleceğiz!"

Claude ölmek istiyordu ama böyle acımasız bir şekilde ölmek istemiyordu. Etrafına öfkeli bir bakış attı.

"Bu pencere!" dedi.

Göz açıp kapayıncaya kadar masanın üzerine sandalyeyi yerleştirmiş ve Seine'e bakan pencereye ulaşmıştı. Nehirden gelen nemli bir rüzgâr yüzünü okşadı... Pencere güçlü demir parmaklıklarla korunuyordu. Ama Claude kendini bu demir parmaklıkları kıracak kadar güçlü hissetti ve gülümseyerek aşağıya Farnèse'in yanına indi:

"Burada ölmeyeceğiz! Saat ikide bu pencereden kaçacağız."

Farnèse umutsuz bir şekilde söylendi:

"Kaçamayacağız, burada öleceğiz..."

O anda sanki kardinalin bu umutsuz sesini onaylarmış gibi dışarıdan bir kepenk şiddetle indi ve pencereyi kapattı. Neredeyse üç inç kalınlığında demir bir kepenkti. Ve Claude'un onu oradan çıkarması neredeyse bir ayını alacaktı. Claude hemen kapıya koştu. Ama kapının da daha ağır bir kapı tarafından desteklendiği belliydi.

Claude sinirden bağırmıştı. Susuzluktan kurumuş boğazı yanıyordu. Midesindeki açlık sancıları daha da arttı. Öfkeyle belindeki hançere sarılacaktı ki ondan alındığını fark etti. Kardinal de onun gibi silahsızdı. Kaçabilecek hiçbir yer yoktu. Çıldırmış gibiydi. Kardinale baktı.

Kardinal bir koltuğa oturmuş, hareketsiz, ölümü bekler gibi duruyordu. Gözleri kapalıydı. Claude bu mezarın köşesine çekildi ve kendisini yakan susuzluğun ve açlığın onu kaç saat sonra öldüreceğini hesaplamaya çalıştı. Bir tarafa büzüldü, bitkin ve yarı çılgın bir halde ölümü beklemeye başladı.

Acaba bu ölüm ne zaman gelecek, Azrail canlarını ne zaman alacaktı?

OTUZ DOKUZUNCU BÖLÜM
VIOLETTA'NIN DÜĞÜNÜ

Claude'un Grève Meydanı'ndaki evde yakalanmasından sonra, celladı oraya kadar izlemiş olan Fausta'nın casusu, hemen esrarengiz konağa dönerek, hanımına bütün gördüklerini anlatmıştı. Adam yanından çıkınca Fausta bir an düşüncelere daldı. Farnèse'le Claude'un yakalanmalarına sevindiği besbelliydi. Fakat bu sevinç, ona yetmiyordu. Asıl istediği şey, Violetta'yı ele geçirmekti. Kısa bir süre içinde planını kurmuş olacak ki hemen dışarıya seslendi:

"Çabuk, bana Kardinal Rovenni'yi gönderin!"

Bir dakika sonra kardinal, Fausta'nın huzuruna çıkmış ve kendisini, yerlere kapanarak selamladıktan sonra beklemeye koyulmuştu. Fausta, doğrudan doğruya konuya girerek:

"Roma'dan geliyorsunuz, değil mi?" diye sordu.

"Evet, Kutlu Fausta! Bu sabah Roma'dan geldim. Emrettiğiniz on iki piskoposla beş kardinal da geldiler."

"Roma'dan ne haber var?"

"V. Sixtus Fransa'da, Guise düküne vadettiği milyonları vermeden önce kendisini bir görmek istemiş, onun için gelmiş..."

Fausta'nın gözlerinde korkunç ışıklar yandı:

"Halbuki şimdi La Rochelle'de... Dinsiz Henri de Béarn'la görüşecekmiş... Siyasetini neden değiştirdi, anlayamadım!"

"Ben biliyorum!"

"Söyleyin!"

"Kutlu efendimiz, siz her şeyi bilirsiniz! Yeniden üç kardinal, yedi piskopos, iki yüz rahip bize katıldı. Roma'ya gelmeye hazırlanıyorlar!..

"Onun da vakti gelecek! Sixtus'un siyasetini neden değiştirdiğini

ve milyonları niçin Guise'ye vermekten cayarak Navarre kralı ile pazarlığa giriştiğini biliyorum... Fakat ben ondan daha önce davranarak Fransa Kralı Henri de Valois'i öldüreceğim. Siz, bugünlerde Chartres'e gitmeye hazırlanınız. Eğer durmadan planlarımı bozmaya kalkışanlar çıkmasaydı, işimiz daha çabuk sonuçlanırdı, kardinal!.. Bu oyun bozanların kendi adamlarımızdan olduklarını da bilmiyorsunuz, değil mi?"

"Kimler acaba efendimiz?"

"Kardinal Farnèse'le eski cellat Claude Usta! Onları idama mahkûm edeceğiz. Hükmü, akşama kadar hazırlayın. Bu akşam yargılanacaklar... Kendilerine verilecek ceza, başkalarına örnek olmalı, Rovenni!"

Fausta'nın susması, kardinale, odadan çıkması gerektiğini anlattı. Zalim kadın, yalnız kalınca Violetta'yı nasıl ele geçireceğini düşünmeye koyuldu. Kız, Barrés Sokağı'ndaki evde olmalıydı. Herhalde Pardaillan da orada olacaktı. Gerçi şövalye, genç kızı meydandan kaçırırken başka birisine teslim etmişti ama sonradan herhalde kendisi de onlara katılmıştı. Öyleyse Barrés Sokağı'ndaki evi basıp Pardaillan'ı da, kızı da ele geçirmek mümkündü!

Birden kapı vuruldu. Uşaklardan biri, altın bir tepsi üstünde bir mektup getirerek:

"Kutlu efendimize Guise dükünden bir mektup var," dedi.

Fausta mektubu aceleyle açtı. Altında imza ve mühür bulunmayan, fakat yazısından Guise'in olduğunu anladığı mektubu okudu:

Madam, Pardaillan alçağını tuzağa düşürdük. Kendisi şu anda Devinière'de bulunuyor. Han kuşatıldı, Yakalamşında sizin de bulunmanızı istiyoruz. Bu mektubu size getiren Maurevert, sizi oraya götürecektir.

Fausta, hemen emir verdi:

"Mektubu getiren buraya gelsin!"

Demek Pardaillan, Barrés Sokağı'nda değildi. Bu durum Fausta'nın planlarını altüst etmişti. Yeni bir çare aramak lazımdı. Fakat Fausta bu çareyi düşünmeye vakit bulamadan içeriye Maurevert girdi. Fausta'yı görünce pek şaşaladı. Çünkü kibar bir hanımefendinin huzuruna çıkacağını sanırken Guise dükünün uşaklarının elbisesini giymiş bir kadınla karşılaşmıştı. Çünkü Fausta, Grève Meydanı'n-

daki elbiseyi hâlâ sırtından çıkarmamıştı. Maurevert, Fausta'yı hiç görmemişti. Ancak onu adıyla tanıyordu, korkunç ve gizemli bir güce sahip olan Fausta adında bir kadının, karanlık planın uygulanması için Paris'e geldiğini biliyordu. Maurevert tam da bu kadının huzurunda olduğunun farkında değildi.

Zeki kadın, bir an Maurevert'in yüzüne bakarak onun ne değerde bir adam olduğunu anlamaya çalıştı ve karşısındakinin için için sevindiğini derhal sezerek:

"Demek Pardaillan'ın yakalanacağına siz de benim kadar memnunsunuz?" diye sordu.

Maurevert heyecanla atıldı:

"Elbette, madam!.. Hemen yola çıksak iyi olur."

"Çok güzel... Yalnız Guise dükünden bir ricam olacak... Bu meselede siz de bana yardım eder misiniz? Dükün, sizi çok sevdiğini bilirim de..."

"Dileğiniz nedir, madam?"

"Kendisinden, Pardaillan'ın hayatını ve özgürlüğünü istiyorum.

Maurevert bu sözleri duyunca sapsarı kesildi. Yerinden kalktı, sinirli sinirli:

"Siz ne söylüyorsunuz madam?" dedi. "Ben on sekiz yıldır bu ani bekliyorum. Bu konuda sizin yardım etmek elimden gelmez. Bu yüzden hanımefendi, en iyi arkadaşım bana Pardaillan hakkında bir şey söylese, bu arkadaş benim can düşmanım olur. Babam Pardaillan'ı kurtarmak için bir hamle yapsaydı, babamı öldürürdüm. Guise dükü, Pardaillan'ın affını kabul etseydi, muhafızları tarafından oracıkta parçalanmak pahasına da olsa dükü öldürürdüm! Hatta bu hususta fazla ısrara kalkışırsanız, sizi de öldürürüm. Hem zaten Guise dükünün bu isteği kabul edeceğini sanmam."

Bu sözleri söylerken Maurevert'in yüzünü nefret bürümüştü. Eli hançerinin sapını kavrayarak Fausta'ya doğru koşmaya hazır görünüyordu. Yine de çabucak soğukkanlılığını geri kazandı ve eğilerek selam verdi:

"Hoşça kalın hanımefendi. Az önce gösterdiğim hiddet için beni bağışlayın. Ne soracağınızı bile bile size eşlik edemediğim için beni bağışlayın."

"Ama ben soracağım," dedi Fausta ayağa kalkarak. Gergin kahkahası Maurevert'i sarstı.

Maurevert, Paris'in kralından bu şekilde bahseden kadına hayretle bakıyordu.

"Madam, dük daha sonra ne kadar pişmanlık duysa da, Pardaillan'ı vermektense, sizi elleriyle öldürmeyi yeğler."

"Yine de bana onu verecek!" dedi Fausta, en gururlu otoriter sesiyle. "Size, kendisine vermediğini belki bana verir!"

"Siz!" diye haykırdı Maurevert hiddetle. "Efendim hakkında, yakında krallığın efendisi olacak Paris'in efendisi hakkında böyle konuşmaya nasıl cüret ediyorsunuz?

"Bütün Paris, Guise'e itaat eder, Guise de bana. Çünkü ben düşünürüm, o benim düşündüğümü yapar. Henri'yi, Paris'ten kovduran, Guise'e Fransa tahtını hazırlayan ve Fransa'yı düzeltmek göreviyle gönderilen insan benim... Ben Fausta'yım!"

Maurevert, dehşet içinde irkildi. İçinden, "Fausta! Bu kadın Fausta'ymış!" diye söylendi. Bu isim, Guise dükünün adamları arasında korkunç bir kuvveti temsil ediyor ve heyecanla kulaktan kulağa fısıldanıyordu. Maurevert bu adı duyunca titremeye başladı. Sonra diz çöktü ve yerlere kapanarak kadını selamladı. Fausta bu zaferi küçümsedi. Şüphesiz daha zor ve daha görkemli olanları elde etmişti. Fausta, sakin bir tavırla sordu:

"Pardaillan'a olan nefretinizi biliyorum. Ve artık benim kim olduğumu bildiğinize göre soruyorum: Bana bu adamın hayatını ve özgürlüğünü vermek istiyor musunuz?"

Maurevert ayağa kalktı. Bir an hançerini çekip Fausta'yı yere sermeyi düşündü. Fakat böyle bir cinayetten sonra kendisinden o kadar çok hesap soran çıkacaktı ki... Ölümden yakasını kurtaramayacaktı. Fausta'nın teklifine boyun eğmek zorunda kaldı:

"İstediğiniz gibi olsun!" diye mırıldandı.

Maurevert birdenbire çökmüş ve acınacak bir hal almıştı. Gözlerinden yaşlar boşanarak:

"Ben yıllarca bu an için yaşadım! Bu düşünce benim hayatım, her şeyimdi. Şimdi hayatımı ellerinize bırakmış bulunuyorum!" dedi.

Fausta: "İşte neredeyse benden nefret edecek bir adam... Şimdi

onu bir anda bana tapınır bir hale getirmem lazım!" diye düşündü ve Maurevert'e döndü:

"Mösyö Maurevert!" dedi. "İçinizdeki öç alma isteğini bana karşı hissettiğiniz arzuyla terk ettiniz. Bu hareketiniz bir mükâfata layıktır. Öncelikle, öcünüzün yarın kalmayacağını bilmenizi isterim!"

Maurevert başını kaldırdı. Anlamsız gözlerle Fausta'ya bakarak:

"Ne demek istediğinizi anlayamadım madam!" dedi.

"Pardaillan ölecek! Üstelik Guise dükünden, onu size teslim etmesini isteyeceğim..."

Maurevert, tamamen alıklaşmıştı. Fausta:

"Bana göstermiş olduğunuz itaat, beni çok memnun etti!" dedi.

"Daha önce, hayatımı sizin ellerinize teslim ettiğimi söylemiştim, madam, eğer bu dediğinizi yaparsanız, hayatımı uğrunuza feda ederim!"

"Teşekkür ederim. Sırası gelince, size bu vaadinizi hatırlatırım."

"Bu fırsat gelsin, beni iş başında göreceksiniz. Ama madam, sizce de Guis Dükü'ne katılma zamanım gelmedi mi?"

"Hiçbir şeyden korkmayın. Benim emrim olmadan Devinière'e karşı hiçbir girişimde bulunulmayacak. Ve emri siz taşıyacaksınız. Şimdi beni dinleyin. Sizi Mösyö Maineville ve Mösyö Bussi-Leclerc'i tanıdığım gibi, Guise dükünü çevreleyen her şeyi bildiğim gibi tanıyorum. Fakir olduğunuzu biliyorum. Dükün size sadece önemsiz işlere ayıracak kadar sadakatinize güvendiğini biliyorum. Ona ait olduğunuz on altı yılda, belki de bir saplantıya dalmış olduğunuz için servetinizi onun yanında yapmayı başaramadınız. Kısacası, siz zavallı bir adamsınız, Guise'in gururlu adamlarından ayrı tutuluyorsunuz ve çok az umudunuz var, Guise kral olsa dahi sizi unutur, bir adam yükseldikçe ona hizmet edenleri daha çabuk unutur. Kendisine bir hançer emanet edilmiş, ancak karanlıkta kalması en iyisi olan cesur bir adamın düşük statüsünün üzerine çıkma umudunuz yok diyorum."

"Madam," diye kekeleyerek konuştu Maurevert, aşağılanmıştı, bu acımasız gerçekle kırbaçlanmıştı.

"Bir hata mı yaptım? Yoksa daha doğrusu yanıldım mı?" dedi Fausta.

"Hayır, söylediklerinizin hepsi doğru!"

"Fakat ben, yalnız bir an önce söylediğimi yapmakla da kalmayacağım. Sizin fakir bir asilzade olduğunuzu biliyorum. Eğer bana itaat ederseniz, size yarın yüz bin altın verdirdikten başka, Guise kral olunca, muhafız komutanı tayin edilmenizi de sağlayacağım."

Maurevert'in gözleri yuvalarından fırlamış, aklı fikri karışmıştı... Soluk almadan sordu:

"Emrediniz madam!.. Ne yapmam lazım?"

"Onu, size bu akşam söyleyeceğim... Saat on birde burada bulunun. Sizden ne beklediğimi öğrenirsiniz. Şimdi hemen Guise dükünün yanına koşun. Kendisine, Pardaillan'ı canlı olarak yakalatıp Bastille Hapishanesi'ne tıkmasını emrettiğimi bildirin. Bu iş yapılır yapılmaz bana haber versinler!"

Maurevert, bu kadının Guise'e emir verişine tamamen şaşırmış bir halde kekeledi:

"Ben kendim gelir, haber veririm madam!"

Sonra da hızla çıktı, gitti. Maurevert çıkar çıkmaz, Fausta hükmeden tavrını birdenbire bıraktı. Elini kalbine götürerek: "Ah sefil yürekli," diye mırıldandı. "Mümkün olsa da seni söküp atsam! En iyisi Pardaillan'ın ortadan kaldırılması... Yarın sabah, onun kaderi hakkındaki kararımı vereceğim!.."

Ve o an canını sıkan bir düşünceden kurtulmak istercesine başını salladı

"Ama o halde, Barrés Sokağı'ndaki evde kim var? Violetta nerede? Bunu hemen bilmem gerekiyor."

Fausta, biraz sonra sırtındaki uşak elbisesini çıkardı, başka bir elbise giydi. Yüzüne siyah bir maske taktı ve peşinde daha önce celladı takip eden adamı olduğu halde Berrés Sokağı'na doğru yola çıktı. Casus, kendisine Claude'un çıktığı evi gösterince Fausta hemen kapıyı çaldı. Kapıyı açan uşak sokağa şüpheli gözlerle baktı ve sordu:

"Kimi istiyorsunuz?"

Fausta:

"Şövalye Pardaillan'la Kardinal Farnèse ve Claude Usta tarafından gönderildim!" dedi.

Bu sözler o kadar etkili oldu ki Fausta derhal eve alındı. Girdiği odadaki bir tabloda ince yüzlü bir kadın portresi vardı. Başka bir tabloda da IX. Charles görünüyordu. Fausta, Marie Touchet'in evinde bulunduğunu derhal anlamıştı. Kendi kendine mırıldandı:

"Anlaşıldı. Guise düküne Grève Meydanı'nda hakaret eden Charles de Valois'nın, Angoulême dükünün evinde bulunuyorum. Demek ki Pardaillan, sevgilisini arkadaşına teslim etmiş!"

Tam bu sırada kapı açıldı ve heyecanla içeriye giren Charles:

"Hoş geldiniz madam! Demek sizi onlar gönderdiler... Ben de hep onları düşünüyordum!" dedi.

KIRKINCI BÖLÜM
VIOLETTA'NIN DÜĞÜNÜ (DEVAM)

Charles d'Angoulême, Claude'un bir türlü söylemek istemediği sırrı, kendi kafasında çözmek için bir hayli uğraştıktan sonra düşünmekten caymış, sevgilisiyle meşgul olmaya başlamıştı.

Violetta'ya olan aşkı, birkaç aylık bir geçmişe dayanıyordu. Bir gün Orléans'da genç arkadaşlarıyla birlikte Loire Adası'na balık avlamaya gidiyordu. Bir kilisenin yanından geçerken yol kıyısında duran bir cambaz arabasının çevresinde büyük bir kalabalığın toplandığını görmüştü. Merakla sokulunca orada bulunan Violetta hemen gözüne çarpmıştı... Genç dük o andan sonra bir süre, dilber kızın yüzünden gözlerini ayıramamış, hele söylediği şarkıları yüreği eriye eriye dinlemişti. Ne çare ki cesaretsizdi ve genç kızın da kendisine ilgiyle baktığını fark ettiği halde ona yaklaşıp bir tek kelime bile söyleyememişti. Birkaç gün sonra kilise papazının şikayeti üzerine zaptiyeler, cambazları Orléans'dan kovmuşlardı. Charles, atına binerek şehrin çevresini altüst ettiği halde kimseyi bulamamıştı.

Aradan geçen aylar içinde Charles'ın aşkı, sönmek şöyle dursun, büsbütün alevlenmiş ve delikanlı, her ne pahasına olursa olsun, bu genç kızı bulma kararı vermişti. Daha önce cambazlardan, Paris'e gideceklerini öğrenmişti. Derken, önüne Pardaillan'la birlikte Paris'e yolculuk yapmak fırsatı çıkmıştı.

Angoulême dükü, geçmiş günleri hayal ederek bir süre oyalandıktan sonra Violetta'ya yaklaştı ve kendisini evin içinde gezdirerek ufak tefek hatıraları göstermeye başladı.

Violetta'yı bir portrenin önüne getirdi:

"Annem..."

Violetta hızla portreye baktı, ellerini kavuşturdu ve şöyle dedi:

"Ne kadar güzel, sevgili lordum! Ne kadar iyi olmalı! Ve sevdi-

ğini nasıl da sevmiş olmalı!"

"Sevdiği kişi..." diye yeniden başladı Charles, sonra Violetta'yı başka bir portrenin önüne götürdü ve dedi ki:

"Babam IX. Charles, ölümünden iki yıl önce."

Violetta, portreye olağanüstü bir dikkatle baktı, sonra fısıldadı:

"Zavallı çelimsiz kral."

Charles irkildi. Ressamın bu çelimsiz, solgun kralın endişeli gözlerini betimlemek için bundan daha uygun bir kelime bulmak mümkün değildi.

"Ona acıdınız mı?" dedi dük nazikçe.

"Evet, çok acı çekmiş olmalı..."

Charles arkasını döndü, değerli ahşap oymalarla süslenmiş eski bir sandığa gitti, onu açtı ve içinde kırmızı şarap bulunan bir matara, sonra da bir kutuda kilitli olan yontulmuş altın bir kadeh çıkardı. Bu iki nesneyi masaya koydu.

"İşte," dedi, "babamın içtiği kadeh. Öldüğü gün annem her an yanındaydı. Annemin I. François'ın kızı Diane de France'dan aldığı bu kadehe son kez içki koymasını ve sizin 'zavallı çelimsiz kral' dediğiniz kişiye vermesini istedi. Bu fincan bir zamanlar Benvenuto Cellini'nin elleriyle oyulmuştu. Onu asil babasından alan Diane de France, bin kron altın değerinde zümrüt bir kolye karşılığında zavallı anneme vermeyi büyük zorlukla kabul etti..."

Sonsuz bir şefkatle ona bakarak çok yumuşak bir şekilde konuştu. Dinledi ve gülümsedi. Bu şekilde, aşklarıyla hiçbir ilgisi olmayan şeyler hakkında görünürde bir duygu olmadan sohbet ediyorlardı. Aşklarına dair tek kelime etmediler. Ama Charles'ın bütün sözleri, bütün hareketleri, Violetta'yı evin mahremiyetine soktuğunu, o andan itibaren onun ailenin bir parçası olduğunu gösteriyordu. Ve sözlerinde olmayan aşk, bakışlarından taşıyordu ve her hareketi bir okşamaydı.

Charles titreyerek göğsünden, içinde elmaslarla zenginleştirilmiş bilezikler ve yüzükler de dahil olmak üzere birkaç mücevher içeren başka bir kutu çıkardı. Bu yüzükler arasında, üstünde tek bir inci bulunan, hayranlık uyandıran bir inceliğe sahip kırılgan bir mücevher olan, mat altından bir yüzük vardı.

Sonra genç sevgilinin kendisine uzattığı değerli bir yüzüğe baktı. Genç dük:

"Babam bunu, benim doğduğum gün, anneme hediye etmiş," dedi. "İsterseniz bizim nişan yüzüğümüz olsun."

Genç kızın berrak gözlerinde, derin bir sevincin ışığı yandı ve dudaklarından şu sözler döküldü:

"Olsun, sevgilim!"

"IX. Charles'dan beri," dedi genç dük, "kimse dudaklarını bu bardağın kenarlarına koymadı. Sevgili Violetta, çingeneler arasında ve dokunaklı bir âdet varmış. Damadı seçen bakirenin bir bardaktan içtiği ve ardından bardağı seçtiği kişiye verdiği söylenir... Bu doğru mu?"

"Doğru, sevgili lordum," dedi Violetta, altın kupayı kaldırırken, yüzü bembeyaz olmuş, uzun, altın rengi saçları omuzlarına yayılmış, şu anda beyaz mahkûm tuniğiyle, yaptığı bir zarif hareketle:

"Bu doğru. Yarı çingene olduğum için lordum, bu geleneği bugün benimsemek istiyorum. Ve görüyorsunuz, bardaktan içiyorum..." dedi.

Bu sözler üzerine Violetta dudaklarını şaraba daldırdı. Sonra, bir öpücükten daha tatlı bir gülümsemeyle, altın kadehi Charles'a verdi, o da titreyerek aldı ve bir yudumda kadehi boşalttı. Sonra, oldukça solgun halde titreyerek yüzüğü aldı ve büyük bir heyecanla Violetta'nın parmağına taktı:

"Bu annemin bana verdiği nişan yüzüğü. O sizin Violetta ve siz benim tatlı gelinimsiniz, çünkü ilk gördüğüm anda kalbim sizi seçti..."

Böylece mutlu anlar yaşayan nişanlılar, vaktin nasıl geçtiğini hissetmediler ve ancak kapının salınmasıyla tatlı rüyalarından uyanabildiler. Charles, Violetta'yı odada bırakarak, ziyaretçinin beklediği salona girdi. Karşısında, bir erkeğin değil de bir kadının bulunduğunu görünce pek şaştı. Sonra kadına nazik bir tavırla:

"Kiminle müşerref oluyorum?" diye sordu.

Fausta'nın verdiği cevap şu oldu:

"Beni tanımakla önemli bir şey öğrenmiş olmayacaksınız monsenyör, özür dilerim, size söyleyemiyorum. Ben, bugün Paris'e hükmeden adamın hakaret ettiği ve küçük düşürdüğü, zavallı bir kadı-

nım. Buraya da ondan öç almak için kılık değiştirerek geldim. O kişi Henri de Guise'dir."

"Ah! Hanımefendi, özür dilemeye gerek yok. Size adınızı sorsam, taşıdığım isme layık olmazdım, sadece kim olduğunuza dair endişe duydum. Siz de Guise kurbanı olduğunuzdan, davanız da bana yakındır."

"Bu adam hakkında daha fazla konuşmayalım," dedi Fausta, Charles'ın gösterdiği sandalyeye geçerek, "ve gelelim size iletmeyi kabul ettiğim mesaja."

Charles d'Angouléme, Farnèse'i beklerken, böyle esrarengiz bir ziyaretçiyle karşılaşınca meraklandı. Fausta'nın pozisyonu tehlikeliydi. Hareketlerine yön veren o soğuk cüretle bilinmeyene girmişti. Çok az şey biliyordu. Ve bilmediği şeyi Charles'ın kendi kendine söylemesi gerekiyordu.

"Uşağınıza da söylediğim gibi, ben buraya Pardaillan, Farnèse ve Claude Usta taraflarından gönderildim. Bir tesadüf sayesinde, kendilerinin elçiliğini üzerime almış bulunuyorum. Değerli vaktinizi almamak için hemen konuya giriyorum. Evinizde, özellikle Pardaillan'ın çok merak ettiği bir genç kız varmış. Herhalde nişanlısı olsa gerek..."

Zeki Fausta, öğrenmek istediği şeyi, böyle dolambaçlı bir soruyla soruyordu. Angoulême dükü gülümsedi:

"Herhalde Violetta'yı kastediyorsunuz. Kendisi burada. Fakat o, sandığınız gibi şövalyenin nişanlısı değil, benim nişanlım. Şövalye beni kardeşi gibi sevdiği için olacak, nişanlımı merak eder."

Fausta bu sözleri duyunca kalbinin derinlerinden yükselen sevinci gizleyebilmek için kendini zorlukla tuttu. Bu durumunu, Charles'ın anlamaması için laf olsun diye:

"Demek Pardaillan sizi pek seviyor..." dedi.

"Ben de kendisini çok sever, adeta ona taparım. Pardaillan, bugünkü mutluluğumu borçlu olduğum adamdır... Sevdiğim kadın hayattaysa onun sayesindedir. Sizi buraya kadar yoran meselenin ne olduğunu söyleyecektiniz!"

"Ne!" diye haykırdı Fausta, "bu zavallı çocuk ölüm tehlikesi altında mı?"

Soru o kadar doğaldı ve olayları anlatma ihtiyacı âşıklarda o kadar güçlüydü ki, Charles, Grève Meydanı'ndaki olayları anlatmaya başladı, elbette Şövalye Pardaillan'ın kahramanlığını vurgulayarak. Fausta dikkatle dinlerken planını yaptı, fikirlerini değiştirdi ve Violetta'nın kaderine karar verdi.

Onu öldürmeli miydi? Şimdi ne işe yarardı ki? Sonra durum şöyle açıklığa kavuştu: Guise'in düşmanı olan Charles d'Angoulême'i, Guise'in tahta çıkmasında olası ve hatta kesin bir engel olmaması için ele geçirmeliydi. Başka bir engel olan Violetta'yı ortadan kaldırmalıydı...

Pardaillan ele geçirilmişti ya da ele geçirilecekti. Farnèse ve Claude onun tutsağıydı ve aynı akşam gizli mahkeme onları ölüme mahkûm edecekti. Dolayısıyla mesele sadece Angoulême dükünü ele geçirmek ve Violetta'yı uzaklaştırmaktı. Fausta'nın tüm düşünceleri bu ikili problem üzerinde yoğunlaşmıştı.

Charles sevgilisine ve şövalyeye duyduğu sevgiyi ve minneti anlatan duygusal hikâyesini anlatmayı bitirdiğinde Fausta devam etti:

"Şimdi her şeyi anlıyorum... Bu asilzadeler bana eksik bilgi vermiş olmalılar. Ama size ayırdıkları gizemli randevuyu tam olarak anlamadım."

"Randevu mu?" dedi Charles hayretle.

"Görüyorum ki size teker teker anlatmam gerekecek. Söylediğim gibi Paris'e bu kılıkta girdim. Samimiyetime güvenin. Paris kralına ve kilisenin direğine karşı beni harekete geçiren şeyin hiçbir şekilde aşk meselesi olmadığını söylememe izin verin... Söyleyeceğiniz tek kelime var. Ben de dindar biriyim, Huguenot dedikleri gibi..."

"O halde madam!" dedi Charles. "İyi saklanmanızı rica ediyorum. Paris'te sizi ya öldürürüz ya asarız ya da yakarız. Kendinizi koruyun!"

"Farkındayım," dedi Fausta. "Henri de Navarre'ımız için bir araya gelen din adamlarının nasıl idam edildiğini biliyorum. Ayrıca az önce gözümden kaçan itirafı da yapmazdım."

"Burada korkacak bir şeyiniz yok, madam!"

"Yine de monsenyör, babanız Huguenotların acımasız katiliydi. Ama sizin o kadar da... Sizin o kadar da acımasız bir Katolik olmadı-

ğınızı biliyorum. Sizin bir kalbiniz var. Bu sırrı sizin o yüce kalbinize emanet edebileceğimi biliyorum."

Bu sözler genç dükün güvenini arttırdı. O kadar güvenmişti ki şüphe bile duymadı. Ziyaretçisinin yürekten gelen bu nezaketi ona güven verdi. Fausta devam etti:

"Bu nedenle Paris'e bu zorunlu olduğum görevi yerine getirmeye geldim. Bu kılığa girdim ve Huguenot'nun hanında kalmadım. Bana ait olmayan bu sırrı lütfen bana bırakın..."

Charles oldukça samimi ve sempatik bir işaret yaptı.

"Saint–Denis Sokağı üzerinde bulunan oldukça sıradan bir handa kaldım."

Charles'ın kalbi titredi.

"Sakince orada bir gece geçirdim. Sabah da oldukça sakindi. Çok daha erken çıkacaktım ki sokak aniden gürültülerle doldu. Herkes Huguenotların ölümü için bağırıyordu. Ve o an kardeşlerimden birinin daha katledildiğini anladım. Aniden yırtık kıyafetli bir adam hana girdi. Ve bir anda bir atlı birlik kasırga gibi sokaktan geçti.

"Bu Pardaillan'dı!" diye haykırdı Charles.

"Siz nereden biliyorsunuz?" diye sordu Fausta bilmezden gelerek.

"Can yoldaşımı bilmez olur muyum? O benim ve sevdiceğimin hayatını kurtardı. Sırf bunun için Guise'i peşinden sürükledi. Pardaillan olduğuna eminsiniz değil mi? Kurtuldu mu? Söyleyin!"

"Kurtuldu, içiniz rahat olsun! Evet, bu adam Şövalye Pardaillan'ın ta kendisiydi. Onu başta Huguenot sanmıştım. Olduğum yerdeki dolabın kapısını açarak oraya gizlenmesini işaret ettim. Bana öyle geldi ki, Pardaillan sanki saklanmak için bir yer aramıyordu da huzurlu bir şekilde dinlenebilmek için bir yer arıyordu."

"Onu nasıl da iyi tanıyorum!.."

"Onun dinden olup olmadığını sordum. Bu yüzden takip edilmesinin nedenini söylemeden bana direkt adını söyledi. Yaralarını temizledim ve iyileşmesi için elimden gelen her şeyi yaptım. Ama bu sırada sokakta ölüm tezahüratları devam ediyordu. Neyse ki hana girmek kimsenin aklına gelmemişti ve herkes uzaklaşıyordu. Pardaillan dinlenirken odasına tanımadığım iki adam geldi. İsimleri

Claude ve Prens Farnèse'miş. Sanki Pardaillan da onları tanımıyor gibiydi."

"Aslında onu gerçekten tanımıyorlar. Sadece birkaç dakikalığına gördüler. Neyse devam edin madam!"

"Sonra aralarında sevgiliniz ve sizin hakkınızda uzun bir konuşma geçti. Burjuva olan..."

"Claude Usta mı?"

"Evet. Handan Prens Farnèse'i aramak için çıktığını söyledi."

"Bu doğru!" diye bağırdı Charles.

"Sonra onu bulduğunu söyleyerek devam etti. İkisinin de Barrés Sokağı yolunda olduğunu ama Claude'un, Guise dükünün muhafızları tarafından tanındığını, Pardaillan kaçtığı için kaçmak zorunda kaldıklarını söyledi. Kendilerini Saint–Denis Sokağı'na atmışlar. Kalabalığın sakinleşmesini beklerken de hana girmişler."

"Onlara katılacağım," dedi Charles.

"Kendinizi koruyun!" dedi Fausta. "Muhtemelen onları bulamazsınız. Mesajımın sonunu dinleyin."

"Özür dilerim, madam! Devam edin lütfen!"

"Böylece..." diye devam etmeye başladı Fausta. "Claude Usta uzun bir hikâye anlatmaya başladı. İçinde sizin adınızın ve evlilik sözünün birkaç kez geçtiğini duydum. Pardaillan ve Prens Farnèse hikâyeyi sonuna kadar dinlediler. Daha sonra Claude Usta sokağa bakmaya gitti. Geldiğinde dışarının öfkeli insanlarla dolu olduğunu ve evlerin arandığını söyledi. Pardaillan arka kapıdan çıkmayı teklif etti. Ama nereye gideceklerini bilmiyorlardı. Ben de bir arkadaşımın yakınlarda bulunan hana gitmelerini önerdim. Ama Prens Farnèse kızının nişanlısına bunu nasıl söyleyeceğini düşündü."

Bu son sözler artık Fausta'nın usta bir yalan makinesi olduğunun göstergesiydi. Charles Fausta'nın söylediklerine o kadar inanmıştı ki, ona o kadar güvenmişti ki, en ufak bir kuşku bile duymaz hale gelmişti. Fausta rolüne devam etti:

"Prens Farnèse sizi uyarması gerektiğini söylediğinde Pardaillan size gelmek için Paris'i geçmeyi bir hedef olarak gördüğünü söyledi."

"Cesur arkadaşım..." diye mırıldandı Charles.

"Ama dışarıda kalabalık sakinleşmiyordu. Gürültüler devam ediyordu. Eğer Pardaillan'ın böyle bir şey yaparsa paramparça olacağı belliydi. Bu yüzden onlara benim haberci olarak görev yapabileceğimi söyledim."

"Ah, madam!" diye bağırdı Charles. Kadının ellerinden öptü ve devam etti: "Sırrınıza saygı duymak istedim. Şimdi bu kadar büyük bir hizmeti kime borçlu olduğumuzu söylemenizi rica ediyorum."

Fausta melankolik bir şekilde başını salladı:

"Yaptığım bir şey yok gerçekten. Bu minnettarlığınızı hak etmiyorum... Adımı merak etmeyin. Mesajıma dönecek olursam üç adamın kendilerine gösterdiğim handa geceyi geçirmelerine karar verildi. Pardaillan bana tam olarak hanın durumunu anlattı ve size gelip bunları bildirmemi söyledi. Ben de öyle yaptım. Onları tamamen güvende oldukları ve bugün akşam saat on bire kadar çıkmayacakları arkadaşımın hana götürdüm. Pardaillan bana tam olarak sizin bu geceye kadar bir yere kıpırdamamanız gerektiğini söyledi."

"Gece olduğunda ne yapacağım peki?" diye sordu genç dük.

"Prens Farnèse bu gece yarısı sizi ve kızını Saint–Paul Kilisesi'nde her şey hazır bir şekilde bekleyeceğini söyledi."

"Saint–Paul Kilisesi mi?" diye söylendi Charles.

"Bunlar onun söyledikleri."

"Her şeyi anladım!" dedi Charles. Gece yarısı, Violetta'yla beraber Saint–Paul Kilisesi'nde olacağım."

Fausta ayağa kalktı ve:

"Size mutluluklar dilerim, monsenyör!"

"Bu yaptıklarınızı nasıl ödeyebilirim?" dedi Charles.

Fausta sanki tereddüt ediyormuş gibi rol yaptı ve birkaç dakika bekledi. Sonra birden cevap verdi:

"Angoulême düşesinin kocam Baron Aubigné için dua etmesine ikna ederek..." dedi. Aniden kapıya doğru hızla yürüdü.

"Ah, Barones Aubigné... Demek sizdiniz... Benden hiç korkmayın... Paris'te bulunduğunuzu kimseye söylemeyeceğim!"

Charles kapıya kadar Fausta'ya eşlik etti. Fausta atına binip göz-

den kayboldu. Charles oldukça mutlu ve huzurluydu. Kendi kendine gülümseyerek söylendi:

"Şimdi, Violetta ile evlenmeliyim..."

Charles sokağın tamamen sessiz ve sakin olduğunu görünce eve girdi ve Violetta'yı buldu:

"Ruhum... Bu gece sonsuza dek beraber olacağız... Ve sen bu geceden itibaren Angoulême düşesi olacaksın..."

KIRK BİRİNCİ BÖLÜM
VIOLETTA'NIN DÜĞÜNÜ (SON)

Charles d'Angoulême, en tatlı hayaller içinde yüzer ve böylece akşamı ederken, bastıran karanlıkla beraber, Barrés Sokağı'nın her yanı da casuslar ve muhafızlarla dolmuştu. Öbür taraftan, yakınlarda bulunan Saint–Paul Kilisesi de kuşatılmıştı. Kilisenin her kapısını onar kişilik nöbetçi birliği tutuyordu. Saint–Antoine Sokağı'nda ise kocaman bir araba bekliyordu. Angoulême dükü bu kiliseyi diğer kiliselere tercih eden Pardaillan'ın ileri görüşlülüğüne hayran kalmıştı.

Haberci kadının kim olduğu hakkında en ufak bir şüphe duymuyordu. Yine de Barrés Sokağı'nın çevresini incelemeden edemedi. Birkaç temizlikçi kadın dışında hiç kimseyi göremedi. En azından akşama kadar kimsenin onun endişelendirmeyeceğine inanarak geri döndü. Ertesi gün yeni Angoulême düşesini güvenli bir yere götürdükten sonra, Guise'e karşı planladıklarından vazgeçmiş gibi görüneceğini bile bile, Orleans'a gitmek için Paris'ten ayrılacaktı.

Charles haberci kadını takip etmeyi akıl etseydi uşağın Mortellerie Sokağı'nın köşesinde attan indiğini görebilirdi. Barones Aubigné sessizce yoluna devam ederken, bu uşak atını bir ahıra bağladı ve hanın yirmi adım ötesinde durdu. Akşama kadar orada kaldı ve gözleri Angoulême düküne kapalı olan kapıya kilitlendi.

Akşam olmadan önce Barrés Sokağı'na birçok şahsiyet geldi. Ve bir uşak gelenlerin nereye oturacağını gösterdi.

Bir yanda Fausta, avlarını kaçırmamak için en sıkı ihtiyat tedbirlerini alırken öbür yanda Charles d'Angoulême'le Violetta da vaktiyle Marie Touchet ile IX. Charles'a aşk yuvalığı etmiş olan evde unutulmaz saatler geçirdiler. Nihayet saat on biri çaldı. Angoulême dükü:

"Vakit geldi," dedi.

Violetta da:

"Gidelim sevgilim," diye mırıldandı.

Grève Meydanı'nda giydiği beyaz mahkûm tuniği hâlâ üzerindeydi. Ancak Charles dolabından annesine ait eski, büyük bir paltoyu nazikçe onun omuzlarına geçirdi. Violetta'nın elinden tutarak hizmetçilere Angoulême düşesi ile oraya geri döndüğünde evi düzenlemelerini ve temiz tutmalarını söyledi. Sonra dışarı çıktılar.

Violetta ve Charles birbirlerine sarılarak, hiçbir şey söylemeden Saint–Paul Kilisesi'ne doğru yürüdüler.

*

Akşam saat on bir! Claude ve Farnèse'in Fausta'nın evindeki o gizli mahkemede ölüme mahkûm edildiklerini öğrendikleri an! Artık açlıktan ve susuzluktan Claude ve Farnèse'in hayal gücü kendilerine oyun oynuyordu.

İşte o sırada Claude'la Farnèse, Fausta'nın gizli sarayında korkunç mahkemenin verdiği ölüm hükmünü dinliyorlardı. Hareketli duvar eski yerine gelip de mahkeme salonuyla mahpusların hücresi ayrılınca, Fausta, yanındaki kardinalleri tekrar tekrar saydı. Sonra geniş salondan çıkarak, çabucak üstünü değiştirdi ve küçük bir odaya girdi. Burada kendisini, karanlık yüzlü bir adam bekliyordu.

Fausta sordu:

"Bu akşam, dediğim şeyi yapacak mısınız?"

Adam, ümit ve heyecandan titreyen bir sesle:

"Yapacağım madam!" dedi.

"Gelin o halde!"

Birlikte saraydan çıktıkları vakit, yirmi kadar atlıyı, kendilerini bekler buldular. Fausta da hemen bir ata atladı. Yanındaki adam da bir ata binerek onun peşine düştü. Böylece kafile Saint–Antoine Sokağı'na yöneldi. Ne Fausta bir şey söylüyordu ne de arkasından giden adam, yani Maurevert...

*

Charles ile Violetta, Saint–Paul Kilisesi'ne vardıkları zaman, saat on bir buçuğu bulmuştu. Genç dük, yol boyunca birtakım esrarengiz karaltılar fark etmemiş değildi. Fakat bunları, o devirde gece-

leri Paris sokaklarını dolduran serserilerden ve hırsızlardan sanmış, sadece hançerinin kabzasını sımsıkı tutmakla yetinmişti. Kilisenin kapısına vardıkları zaman delikanlı, kimse olup olmadığını anlamak için etrafına bakındı. Sonra kapının aralık olduğunu görünce, Pardaillan'la arkadaşlarının içeride beklediklerini düşündü.

Heyecandan titreyen sesiyle:

"Girelim sevgilim!" dedi.

Birlikte kiliseye daldılar. Mihrabın iki yanındaki iki mumun ışığı, ortalığı belli belirsiz aydınlatıyordu. Charles, hemen oracıkta birbirleriyle fısıldaşıp duran üç karaltı görünce, Violetta'ya:

"İşte papazlardan biri, babanız Kardinal Farnèse," dedi.

"Babam mı?" diye sordu Violetta.

"Evet, sevdiceğim! Nikâhımızı o kıyacak."

İkisi de birbirlerine sarıldılar ve bu mutluluk anında kapının yanında durdular. Gerçekten de rahip hazırlanıp gelmişti. Arkasında iki rahip daha vardı.

"Hadi efendim!" dedi Violetta.

"Evet... Birazdan saatler gece yarısını gösterecek. Bu sizi sonsuza adar birleştireceğim vakittir!"

İki sevgili, mihraba doğru yürürlerken, arkalarından silahlı bir kalabalığın sökün ettiğini sezemediler. Charles, Pardaillan'la arkadaşları sandığı üç yabancıya yaklaşınca, bunların umduğu kimseler olmadığını hemen anladı. Dikkat edince ikisini de tanıdı.

Biri Bussi-Leclerc, öteki de Maineville'di. Üçüncüsünün yüzünde maske olduğu için kim olduğu anlaşılmıyordu. Charles, Saint-Roch değirmeninde karşılaştığı iki düşmanını görünce elini hançerine götürdü. Bu adamların burada bulunmaları, hiç şüphesiz hayır belirtisi değildi. Violetta'yı göğsüne doğru bastırarak hançerini çekti ve genç kıza:

"Korkma sevgilim!" dedi.

"Korkmuyorum!"

Angouléme dükü, üç kişiye doğru yöneldi. Nefret dolu boğuk bir sesle:

"Burada ne arıyorsunuz?" diye sordu.

Bussi–Leclerc bu soruya gayet sakin şekilde cevap verdi:

"Monsenyör, buraya iki görevi yerine getirmek üzere geldik. Birincisi, bir nikâh töreninde bulunacağız..."

Charles, sırtından soğuk terler boşanarak:

"Ne nikâhı? Nasıl nikâh? Söylediklerinize dikkat edin, yoksa..." diye söylendi.

Maineville de lafa karıştı:

"Basbayağı nikâh, monsenyör... Prens Farnèse'nin kızı Violetta'yı evlendiriyoruz."

Charles, hiçbir şey anlamadan bakıyor, ne diyeceğini bilemiyordu. Bussi–Leclerc tekrar sözü aldı:

"İkincisi de bir tutuklama görevi, monsenyör... Lütfen kılıcınızı teslim edin. Sizi Kutlu Birlik'in komutanı adına tevkif ediyorum. Görüyorsunuz ki bunda şaşılacak bir taraf yok. Saint–Roch değirmeni olayının öcünü alıyoruz... Bu işler parayla değil, sırayla..."

Violetta bu sözleri duyunca acı bir çığlık attı. Charles d'Angoulême ise nişanlısını göğsüne daha sıkı bastırarak:

"Bana el süreni gebertirim!" dedi. "Bir adım atmayın!"

Dük, yavaş yavaş gerileyerek kiliseden çıkıp gitmek niyetindeydi. Fakat Maineville:

"Karşı koymanızın size hiçbir faydası olmayacak monsenyör," diye seslendi. "İsterseniz arkanıza bakın!"

Charles birden başını geriye çevirince arkasında kalabalık bir insan sürüsünün kılıçlarını uzatarak kendilerine doğru yürüdüklerini gördü. Ümitsiz bir hareketle Violetta'ya sarıldı. Genç kız:

"Beraber ölelim sevgilim!" diye fısıldadı.

Angoulême dükünün kılıcı, kilisenin loşluğunda şimşekler çakarak kalabalık düşmanlara doğru saldırdıysa da aynı anda delikanlıya, yirmi kişi birden saldırdı. On kişi de Violetta'yı çekti aldı. Bu ayrılma anında genç kızın acıklı feryadı ve dükün ümitsizce haykırışı kilisede tüyler ürpertici yankılara sebep oldu. Fakat Charles, kolay kolay teslim olacak kimselerden değildi. Kılıcı, her kalkış inişinde kendisine saldıranlardan birini, ya ağır yaralı ya da ölü olarak yere seriyordu... Ne çare ki bu kahramanca savunma pek kısa sürebildi.

Bir–iki hamleden sonra dükün kılıcı kırıldı. Bu durumda bile düşmanlarına bir hayli kayıp verdirdikten sonra onu kıskıvrak yakaladılar. Kırık kılıcı elinden aldılar. Üstüne çullandılar, kendisini sımsıkı bağlayarak bir arabaya attılar. Bu araba, Paris'in karanlık sokaklarından hızla geçerek bir tahta köprüyü aştı ve kocaman bir taş yapının geniş avlusuna girdi.

Angoulême dükü, Bastille Hapishanesi'ne götürülmüştü.

*

Bu sırada Saint–Paul Kilisesi'nde, bu trajedinin ikinci perdesi oynanıyordu.

Saldırganlar, Violetta'yı yakaladıktan sonra kilisenin mihrabına sürüklemişlerdi. Orada bulunan üç kişiden üçüncüsü de bu arada maskesini çıkarmıştı. Bu Maurevert'ti. Violetta, çevresine korkuyla bakınırken Maurevert, kendisini elinden tutmuş söyleniyordu:

"Teşekkür ederim sevgilim... Tam zamanda geldiniz. Nikâhımız için her şey hazır. Şimdi papaz, bizi ebedi olarak birleştirecek!"

Violetta korkuyla karışık bir hayret içinde:

"Siz, siz kimsiniz?" diye söylendi. "Nişanlıma ne yaptınız? İstemiyorum sizi!.."

Maurevert fısıldıyordu:

"Ne yapıyorsunuz, sevgili Violetta?.. Beni tanımıyor musunuz? Ben sizin nişanlınızım. Sizi seven kişiyim."

Genç kız, yürekleri titreten bir sesle bağırdı:

"İstemiyorum sizi!.. Ben Charles'ımı istiyorum! Benim nişanlımı ne yaptınız? Aman Tanrım! Delireceğim, delireceğim!.. Ben de kırmızı maskeli çingene kadın Saïzuma gibi delirecek miyim?"

Violetta, ızdırap ve bitkinlik içinde diz çökmüştü. Papaz, hemen onlardan yana dönerek bir dua okumaya başladı. Bu, kömür gibi siyah gözlü, gençten bir rahipti. Violetta, onu tanır gibi oldu. Nerede görmüştü acaba?.."

Birdenbire hatırladı. Bu erkek değil, bir kadındı. Violetta, esrarengiz yerde ayıldığı vakit Claude Usta'yı yanında bulmuş, fakat tam o sırada bu kadın, birtakım silahlı askerlerle birlikte gelerek onları öldürmek istemişti. Evet, bu kadın Fausta'nın ta kendisiydi.

Genç kız yanılmamıştı. Maurevert'le Violetta'yı, Fausta evlendiriyordu. Violetta, kanının bütün vücudundan çekildiğini, kafasının boşaldığını hissetti. Ayağa kalkıp kaçmak, karşı koymak, bağırmak istiyor, fakat vücudu kendisine boyun eğmiyordu. Yavaş yavaş, hiçbir şey seçemez hale geldi. Kendinden geçti ve kulağında kalan son sözler, Fausta'nın şu cümlesi oldu:

"Artık ikinizi Tanrı adına birbirinize ebediyen bağladım..."

KIRK İKİNCİ BÖLÜM
CROASSE VE PIPEAU NASIL TANIŞTILAR?

Şövalye Pardaillan'ı Devinière'deki odasına çıkıp orada Croasse'ı eşya ile boğuşurken bulduğu sırada bırakmıştık. Pardaillan bu hali görünce şaşkınlıkla duraladı, sonra da bir kahkaha attı. Dışarıda halkın gürültüsü arttıkça artıyordu. Croasse, kapıda birisinin güldüğünü fark ederek hemen başını çevirdi ve şövalyeyi karşısında bulunca:

"Görüyorsunuz ya!.. Nasıl boğuştum!.." diye söylendi.

Şövalye, bir kahkaha daha atınca Croasse de gülmeye başladı, ama hayli sinirli bir gülüştü bu. Pardaillan sordu:

"Nasıl yapıyorsun böyle, arkadaş?.."

"Nasıl mı yapıyorum? Neyi? İyi vallahi... Görmüyor musunuz efendim, dövüşüyorum... Baksanıza, üstünüz başınız kan içinde... Ben olmasam, tek başınıza imkânı yok bu kadar düşmanla başa çıkamazdınız... Yalan mı?"

Pardaillan, "Bu herif mutlaka korkudan aklını kaçırdı," diye düşündü. Gerçi, Croasse pek akıllı sayılmazdı ama büsbütün deli de değildi. Biraz korkunca çevresindeki eşyayı hep kendine düşman, canlı yaratıklar olarak görmeye başlıyor ve ortalığı kırıp geçiriyordu. Croasse, yalan söyleye söyleye kendi yalanlarına kendisi inanan kimselerden de değildi.

Kendince gerçekten dövüşmüştü. Nitekim övünmek aklından bile geçmiyordu.

Pardaillan'ın yanında Croasse güvendeydi. Güvende olduğu için bu çılgın hareketleri geçmişti. Şövalyeye:

"Meğer ben ne cesur adammışım da haberim yokmuş..." dedi. "Şu cesaretimi fark ettiğim günden beri başımdan pek garip şeyler geçmeye başladı doğrusu... Bu gidişle bir gün cesaretim yüzünden başıma bir felaket gelecek!.."

Ve üzgün bir tavırla sözlerine ilave etti:

"Kendimi korkak sandığım zamanlar o kadar rahattım ki..."

Şövalye sordu:

"Ya şimdi nasılsın..."

"Şimdi kendi kendimden ürkmeye başladım. Kim bilir, kaç kişinin kanına girdim diye uykularım kaçıyor!"

Şövalye, alaycı bir dille söylendi:

"Hakkın da yok değil hani! Arkadaşın Picouic'le beraber az kalsın beni de öldürecektin!.."

"Ah efendim, o hareketim yüzünden hâlâ vicdan azabı çekerim."

O sırada dışarıda gürültüler, yeri göğü inletiyordu. Pardaillan, pencereden bakınca sokağı, kalabalık bir asker topluluğunun doldurmuş olduğunu gördü. Guise düküne yaranmaya çalışıyorlardı. Halkın, durmadan: "Gebersin Huguenotlar!" "Yaşasın Henri!" diye bağırdığını duydu. Pencereyi kapayarak:

"Amma da kafa şişiriyorlar, ha..." diye söylendi.

Sonra peşinde Croasse olduğu halde lokantanın salonuna indi. Bu şurada Croasse'ın aklı iyice başına gelmiş, tehlike kafasına dank etmiş, bütün vücudu zangır zangır titremeye başlamıştı. Şövalye alay olsun diye:

"Açlıktan titriyorsun galiba!" dedi.

Croasse, bozuntuya vermemeye çalıştı. Zaten şövalyenin sakin hali, tehlikenin pek yakın olmadığını gösteriyordu. Şu halde iştahı kaçacak kadar korkmasına lüzum yoktu:

"Hem açlıktan hem de susuzluktan efendim," dedi. "O müthiş dövüşten sonra öyle bir karnım acıktı ki..."

"Öyleyse hiç durma... Hemen mutfağa gir. Devinière mutfağının Paris'te bir eşi daha yoktur..."

Tam bu sırada Pardaillan'ın övdüğü mutfaktan Huguette çıkmıştı. Kadının elinde merhem kutusu ve sargı bezleri vardı. Şövalye, mutfağa giren Croasse'ın arkasından kapıyı kapayarak Huguette'e yaklaştı.

Croasse mutfağa girince hemen yemek dolabına atılmıştı, fakat tencerelerden birinin kapağını kaldırmasıyla beraber kulağının di-

binde korkunç bir homurtu işitti. Hemen aynı anda sağ baldırında da müthiş bir acı duydu. O kadar korkmuştu ki sokaktaki gürültüleri bile bastıran bir sesle:

"İmdat! Düşmanlar!" diye feryadı bastı.

Bu ses, bir aralık hanın silahlı adamlarla dolu olduğunu sanan dışarıdaki askerlere içeridekilerin bir çıkış yapacakları korkusunu vermişti. Fakat ilk feryadından sonra cesaret damarları kabaran Croasse, bir et bıçağını kavradığı gibi dört bir tarafa saldırmaya başladı. Ağız dolusu küfrediyor, bu küfürlere havlamalarla cevap veriliyordu. Artık Croasse'ın kafası iyice kızmıştı. Mutfakta ne kadar tencere, kazan varsa hepsini tangırtılarla yerlere seriyor, bunların arasında sıçrayıp zıplıyor, kendisiyle beraber bir köpek de oradan oraya koşup duruyordu. Bu köpek. Pipeau'ydu. Pardaillan'ın köpeği, bu mutfaktan öteberi aşırmanın yalnız kendisine ait bir hak olduğu düşüncesiyle buraya bir yabancının girerek tencereleri karıştırmasını katiyen hazmedememişti. Kavga da bundan çıkmıştı, ama ikisi de on dakikalık bir kovalamacadan sonra bitkin düşmüşlerdi. Nihayet Croasse hissettiği acının sebebini anlamak için durdu. Bir de baktı ki bir köpek baldırına dişlerini geçirmişti!.. Bu hali görünce:

"Lanet olsun!" dedi. "Kendileri kaçtılar, köpeklerini burada bıraktılar. Haydi çomar, zıplayıp durma... Al, bu da senin olsun..."

Sonra zafer kazanmış bir komutan tavrıyla sahandan aldığı yarın tavuğu Pipeau'ya fırlattı. Köpek bu nefis kızartmayı görünce Croasse'ın baldırını bırakarak atıldı. Croasse, bir masaya otururken köpek de o masanın altına girdi. İki ahbap çavuşlar, artık birbirlerini kıskanmaktan vazgeçerek sakin sakin karınlarını doyurmaya koyuldular.

KIRK ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
KAHRAMAN PARDAILLAN

Huguette pansuman için gerekli malzemeleri masaya koydu. Pardaillan, Huguette'in getirdiği sargıları ve merhemi görünce:

"Bu hazırlıklar kimin için?" diye sordu.

"Sizin için şövalye!.."

Sokağı doldurup hana saldırmaya hazırlanan halkın feryatlarını duyan Huguette, korkudan sapsarıydı. Fakat yine de şövalyeyi yardımsız bırakmak istemiyordu. Pardaillan, vücudundaki yaralara bir göz gezdirdikten sonra:

"Ötem berim biraz sıyrılmış, ama bu kadar itinaya da pek lüzum yok," dedi. "Nasıl olsa bu yaralar birazdan tekrar açılacak. Hem sonra saracağınız sargılar benim çarpışmama da engel olur!"

Huguette şaşkın şaşkın baktı:

"Ne diyorsunuz şövalye? Yine dövüşecek misiniz?"

"Hem de nasıl dövüşeceğim, Huguette? Hanın yine baştan aşağı harap edileceğine doğrusu pek üzülüyorum. Ne zaman buraya gelsem, her seferinde böyle oluyor. Fakat emin olun ki bu sefer size vereceğim zarar sonuncusu olacaktır..."

Huguette'in yüzü, bir ölü benzi gibi renksizleşti:

"Ya siz, şövalye? Siz ne olacaksınız?"

"Amma da yaptınız ha, Huguette... Bu dünya kime kalmış ki? Herkes, eninde sonunda bir gün ölmeyecek mi? Beni asıl memnun eden şey nedir, biliyor musunuz? Ömrümün en tatlı anlarını geçirdiğim bu handa öleceğime seviniyorum."

Pardaillan, ciddi bir tavırla sustu. Huguette, önlüğünü yüzüne kapatmış, hüngür hüngür ağlıyordu. Pardaillan ise bir taraftan Huguette'i teselli etmeye çalışırken bir taraftan da masa ve sandal-

ye namına ne bulduysa muhtemel giriş yerlerinin önüne yığıyordu. Hancı kadının iki gözü iki çeşme ağladığını görünce:

"Siz üzülmeyin, Huguette," dedi. "Onlar bu engelleri aşıncaya kadar biz beri taraftan kaçarız. Hele ben şu kudurmuşları bir parça oyalarken siz kendinize saklanacak bir köşe bulun da..."

Buradan kaçmanın imkânı olmadığını, Pardaillan'ın kendisi de bilmiyor değildi. Evin tüm çıkışları, mutfağın yanından geçen bir koridor bile, Saint–Denis Sokağı'na açılıyordu. Ancak Saint–Denis Sokağı, mızraklarının tıkırtısı duyulabilen silahlı adamlar ve çığlıkları duyulabilen öfkeli bir kalabalıkla doluydu. Amacı, Huguette'i uzaklaştırıp ona bir zarar gelmemesini sağlamaktı. Kadını, oturduğu yerden kaldırmaya çalıştı. Birdenbire Huguette'in başının kendi göğsüne yaslandığını gördü. Kadın söyleniyordu:

"Pardaillan, sizden rica ediyorum: Bırakın, ben de sizinle öleyim. Yıllardır, sizin beni hiçbir vakit sevmeyeceğinizi bile bile yalnız hayalinizle avunarak yaşadım. Yıllarca sizi bir kere daha görebilmek ümidiyle bekledim. Şimdi öleceğinizi bile bile yanınızdan ayrılamam, şövalye!.."

Bu arada dışarıda, gür bir sesin emirler verdiği, askerleri hana saldırmaya hazırladığı duyuluyordu. Solgun görünen Pardaillan, kendisini öldürmek için her şeyi hazırlayan sesi değil, yıllardır bildiği bir aşkın ilk itirafını ona getiren gözyaşlarıyla kırılan sesi dinledi.

"Öyle Pardaillan, öyle... Sizin öldüğünüzü bilmek, beni de öldürecektir. Yaşadığınız sürece Bastille'de bile olsaydınız, bir gün oradan kurtulacağınızı umabilirdim..."

"Benim öleceğimi de kim söyledi yahu? Ben kendimi korumaya karar verdim, o kadar... Bastille'de olsam daha mı iyi?"

"Oradan kurtulmak mümkün, şövalye... Ama mezardan kurtulmanın imkânı yok. Biliyorum ki siz bugün, burada ölmeye karar vermiş bulunuyorsunuz... Sizin için bir sevgili değilsem bile, bir kardeş sayılırım ya... Yalvarırım size, benim yanımda ölme kararı vermeyin..."

Pardaillan, birdenbire durdu. Huguette'in, gözyaşlarıyla bir kat daha güzelleşen tertemiz yüzüne baktı, alçak, titrek bir sesle.

"Siz benim için ne anne ne de kardeşsiniz. Kaybettiğim zavallı

meleğin ardından en çok sevdiğim sizsiniz... Ne ben öleyim ne de siz! Hadi kurulayın, güzel gözlerinizi kırmızılaştıran gözyaşlarınızı... Hanımefendi, güzel ev sahibem, Tekrar gelip mahzeninizdeki güzel şarabı tatmak istiyorum Huguette, bu aptal kuşatmadan kurtulduğumda... Hapisten çıktığımda odayı hazırlayın... Eskiden orada yaşardım... Kış akşamları sizi çok seven babam Pardaillan hakkında sohbet ederek birlikte yaşlanacağız..."

Pardaillan sapsarı kesilmişti. Telaşsız görünüyor, fakat bir karar vermek üzere bulunan insanlar gibi düşünceli bir tavırla salonda bir aşağı bir yukarı geziniyordu. Bir aralık durarak:

"Sevgili Huguette," dedi. "Kararımı verdim: Sizin gözlerinizin önünde ölmemek için elimden geleni yapacağım! Öldüğümü gözlerinizle görmezseniz belki acınız da o kadar büyük olmaz."

Konuşurken, düşündüğü şey buydu. "O halde şimdi babamın ve benim, Devinière'in iyi ev sahibesine olan borçlarımızı ödeme zamanı... Bu korkunç bağlılık, bu yılların köreltmediği ve ortaya koymaya cesaret edemediği bu aşk... Evet! Huguette, bu çabayı hak ediyor. Zavallı Huguette! Bu kadar narin, şefkatli, alçakgönüllü ve yücesiniz ama benden sadece kederden ölmeme hakkınızı istiyorsunuz. Yazık! Sizi bu acıdan alıkoymak benim elimde değil, çünkü sokakta uluyan kurtlar benim ölümümü istiyor ama en azından, gözlerinin önünde parçalanmış bedenimin korkunç görüntüsünden sizi koruyabilirim ve belki öldüğümü görmezseniz, kendinizi teselli edebilirsiniz."

Huguette, bir şey söylemiyor, son defa görüyormuş gibi Pardaillan'a hasret dolu gözlerle bakıyor ve içinden şu düşünce geçiyordu: "Ölmeyin, hayatım!.. Ölmeyin, yıllardır aşkınızı kalbimde sakladığım kahraman şövalyem... Eğer ölmeye karar verdiyseniz, bırakın, ben de sizinle öleyim!"

Şövalye birdenbire olduğu yerde durdu. Sonra kendi kendine mırıldandı:

"Baba! Nasıl çarpışılıp ölüneceğini bana siz öğretmiştiniz... Nasıl teslim olunacağını da size ben göstereceğim!"

Sonra kılıcını çekti, dizinde bükerek ikiye böldü. Hançerini çıkarıp bir köşeye fırlattı. Sinirli sinirli gülmeye başladı. Huguette, dehşet dolu bir telaş içinde:

"Ne yapıyorsunuz?" diye sordu.

Şövalye bir kahkaha attı:

"İşte, Huguette," dedi. "Sözlerinizi dinliyorum. Teslim olacağım. Birkaç ay mahpus kalacağım. Artık yaşamaya karar verdim. Çünkü bana hayatımın bundan sonra güzel olabileceği ümidini verdiniz. Beni bekleyin, Huguette'ciğim... Yemin ederim ki Bastille'de çürüyecek değilim!"

Huguette, bu sözleri kendinden geçmiş bir halde dinledikten sonra:

"Pardaillan!.. Ne yapıyorsunuz?.." diye haykırdı.

Fakat şövalye artık laf dinlemiyordu. Daha önce yaptığı engelleri teker teker kaldırıyordu. Kapıyı açtı, dışarıdan kulakları sağır eden bir uğultu geldi:

"Guise!.. Guise! Yaşasın Hristiyanlığın temel direği!.."

Guise dükü, göz kamaştırıcı bir alayın başında gelmiş, Deviniè-re'in karşısında yer almıştı. Maineville kendisine:

"Her şey hazır monsenyör... Hücum emrini vereyim mi?" diye sordu.

Fakat tam bu sırada hanın kapısı açıldı ve basamakların üstünde Pardaillan belirdi. Huguette, arkasından:

"Pardaillan!" diye bir defa daha bağırdı.

Şövalye, şapkasını çıkararak kadını selamladı:

"Tekrar görüşeceğiz, sevgili Huguette!" dedi.

Şapkasını tekrar giydikten sonra oradaki kalabalığa doğru döndü. Bakışlarından sanki ateş fışkırıyordu. Sokağı dolduran halk, askerler, Guise dükü ve beraberindekiler, korku ve hayretle büyüyen gözlerini, bu üstü başı paramparça ve kanlar içindeki adama diktiler. Şövalye ağır adımlarla basamakları indi. Korkuyla çekilip kendisine yol veren halk arasından, Guise'in yanına kadar ilerledi. Alaylı bir sesle:

"Monsenyör, teslim oluyorum!" dedi.

Bu sözü, "Seni tevkif ediyorum!" der gibi bir edayla söylemişti. Guise, bir an şaşkın, kalakaldı.

Pardaillan:

"Korkmayın! Pusu filan kurmuş değilim. Gerçekten teslim oluyorum," diye tekrarladı.

Bu sözler, Guise'e, Pardaillan'ın ikinci bir tokadını yemişçesine tesir etti.

"Korkmayın!" sözünü hazmedebilmek için Pardaillan'a alaycı ve aşağılayıcı gözlerle bakmaya çalıştı:

"Demek teslim oluyorsunuz?" dedi. "Ben de buraya bir kahramanın doğuşunu seyretmeye gelmiştim. Şu kalabalık da ne lüzumsuz... Haydi askerler. Şu korkak herifi Bastille'e tıkın!.."

Pardaillan acı acı güldü. Elini uzatıp Guise'in yüzünü göstererek:

"Ben de cellada teslim oluyorum sanmıştım. Halbuki şamarımı yemiş Guise'e teslim oluyormuşum," dedi. "Size bir şey söyleyeyim mi? Beni hazır elinizdeyken öldürtürseniz akıllılık edersiniz. Yoksa bundan yirmi yıl önce, uğrunda binlerce insanın kanını akıttığınız Tanrı adına yemin ederim ki şimdi söylediğiniz sözü unutmayacak, bir gün hançerimi gırtlağınıza tıkacağım! Haydi askerler, ileri..."

Pardaillan bunları söyledikten sonra metin adımlarla yürümeye koyuldu. Sanki etrafını çeviren muhafızlar, şövalyeyi değil, şövalye muhafızları götürüyordu. Korkunç bakışlarıyla etrafında vuracak birini arıyor gibiydi.

Devinière lokantasında ise Huguette, gözlerinden yaşlar boşanarak yere diz çökmüştü:

"Şimdi seni kurtaracak olan benim!" diyordu.

KIRK DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
BİR GECE GEZİNTİSİ

Pardaillan'ın, Guise düküne teslim olmasından sonra Paris kralı, yirmi–otuz kadar insanın hayatına mal olan parlak bir alayla şehrin sokaklarından geçerek sarayına döndü. Bütün yol boyunca, coşkunluğu son haddine varan halk, bir yandan kendisini alkışlıyor, bir yandan da gözüne kestirdiğini parçalayıp yere seriyordu. Belliydi ki Parislilerin galeyanı, artık tehlikeli olmaya başlamıştı. Bir şeyler yapmak, halkı oyalamak lazımdı.

Evindeki geniş çalışma odasına girerken, onu favorileri Maineville ve Bussi–Leclerc izledi.

"Ama Maurevert'i göremiyorum," dedi.

"Maurevert, evde değilse de az önce yediği intikam yemeğini, en azından La Devinière'in önünde sindirir."

"Ah! Evet, Pardaillan'a karşı eski bir nefret. Yarın daha da iyi olacak ve intikam iştahı ne olursa olsun onu bir süre yatıştırmaya çalışacağım."

"Ne iştah hem de!" diye Maineville yeniden başladı. "Saint–Roch olayından beri..."

"Değirmen olayı yüzünden değil mi?" dedi Guise gülerek.

"Böylece," diye devam etti Maineville, "Leclerc ve benim lanet olası Pardaillan'a karşı çok büyük bir nefretimiz vardı. Ama bu nefret, Maurevert'inkiyle karşılaştırıldığında hiçbir şeydi. Onu gördüm, Monsenyör, gelip nöbetçi bir haydut gibi kendini muhafızların arasına yerleştirdiğinde, Maurevert kolumdan tutup bağırmama neden oldu ve "bugün hayatımın en mutlu günü..." dedi. "Ancak iyileşti ve Pardaillan götürülürken atından atladı. Nereye gittiğini sorduğumda bana tutukluyu gösterdi ve gardiyanları takip etmeye başladı."

"Evet," dedi Bussi–Leclerc, "emin olmak istediğini söyledi."

"Pekâlâ, Maurevert'i ziyafetine bırakalım ve cesur birliklerimizle ilgilenelim. Bir karar vermeliyiz."

"Evet kardeşim," dedi o an sert bir ses "karar verme zamanı."

"Louis!" diye bağırdı Henri de Guise.

"Ve Charles!" diye ekledi ikinci bir karakter.

"Ve o zavallı küçük Catherine!" dedi aynı anda, hem yaramaz hem de nazik bir kadın.

"Ve annen Henri!" diyerek karanlık ve ciddi bir ses tonuyla ekledi. Guise dükü, içeri yeni giren bu dört kişiyi görünce, Maineville ve Bussi–Leclerc'e bir işaret yaptı, onlar da eğilerek gözden kayboldular ve kapıyı kapattılar.

Roma'dan yeni gelen annesi Nemours düşesi, kardeşleri Mayenne dükü ve Kardinal Guise ve ayıca Montpensier düşesi odadaydı. Annesi selam bile vermeden:

"Artık bu işi bir neticeye bağlayacaksan bağla!" diye söze başladı. "Bütün aile, şeref ve haysiyetini, seni Fransa tahtına götürecek olan yola koymuş bulunuyor. Atılacak bir tek adımın kaldı, Henri... Fakat bu adamı atmazsan, seninle beraber bütün ailen mahvolacak!"

Guise dükü sarardı ve elini alnına götürdü. Bir açıklama yapmanın zamanı gelmişti. Ziyaretçilerin de oturmasını rica ederek kendi de oturdu.

"O halde konuşmalıyız, anne! Benim ortaya çıkardığım bir tehlike yüzünden sana bir şey olursa, buna dayanamam."

Orada dört kişi oturuyorlardı. Bunlar Guise Kardinali Louis de Lorraine, Mayenne dükü Charles de Lorraine, Montpensier Düşesi Marie Catherine de Lorraine ve François de Guise'den dul Nemours düşesi.

Guise'in annesi tutucu birine benziyordu. Siyah dantelle kaplı gri bandanasının altında fesat bakışlar atan gözleri vardı. Bir lanetin vücut bulmuş hali gibiydi. Catherine de Médicis'e benziyordu. Ama Valois'nın annesi her şeyden önce inançlıyken Guise'in annesi inançlı kelimesinin ifade edebileceği tüm korkunç güçlere inanıyordu.

Mayenne dükü hayattan zevk almaya çalışan, yeme ve içmesine çok önem veren birisiydi. Oldukça şişmandı. Onun için bir unvana

sahip olmaktansa iyi bir şarap içmek veya güzel hazırlanmış bir masada oturmak çok daha kârlı bir şeydi.

Kardinal Guise, Mayenne dükünün adeta yaşayan zıtlığıydı. François Lorraine'in üçüncü oğluydu. Aileden gelen özelikleriyle adeta geleneklerine sadık, silahlı ve onurlu bir adamdı. İnatçı ve dik kafalıydı. Öyle hırslıydı ki bu, bakışlarından bile anlaşılıyordu.

Marie de Montpensier'e gelince onun güzelliğini anlatmaya okuyucularımıza bırakacağız. O pırıl pırıl cildi, şen şakrak gülmeleri, ışıldayan yüzü ile adeta bir peri gibiydi.

Nemours düşesi en büyük oğlunun geniş koltuğunda yerini almıştı. Sırtı pencereye dönük olarak, demir eldivenli, ayaklarının dibinde üç tüylü miğfer duran François de Guise'in devasa tablosu sanki ona bakıyormuş gibi görünüyordu.

Henri de Guise onun önünde oturmuş, portreye sırtını dönmüştü. Sağda Kardinal Guise oturuyordu. Sakin görünüyordu ama hançerinin sapını tırnaklıyordu. Solda ise iki sandalyeyi bir koltuk haline getirip oraya sığmaya çalışan Mayenne oturuyordu. Marie de Montpensier ise annesinin biraz arkasındaki koltuğa yaslanmıştı ve kemerine zincirle astığı altın makasla oynuyordu.

İlk önce Kardinal Guise konuştu:

"Kardeşim Henri'nin gelişini Notre-Dame'da beklemeliyiz. Bunu bize rehberlik eden kişiden öğrendim. Taç giyme töreni için her şey hazır. Fausta Hazretleri tarafından gönderilen altı kardinal ve on iki piskopos etrafımı sardı. Üç yüz rahip bu muhteşem haberi duyurmak için Paris'e dağılmaya hazırdı. Kardeşimin Notre-Dame'a gelmemesi dışında her şey hazırdı! Ama o gelmedi!"

Henri kaşlarını çattı. Ama konuşma sırası Mayenne'deydi:

"Fausta'nın bana gönderdiği bir mektupla Auxerre'den Paris'e geldim. Hatta o kadar erken gelmişim ki iki bin savaşçıyı sokaklara yerleştirdim. Louvre'a gidip orada düzenleme ile uğraştım. Ama boşunaymış. Gelmeyen kardeşimi orada bekledim!"

Henri sinirden dudağını ısırdı.

"Grève Meydanı'nda beş yüz tane burjuvam vardı," dedi Montpensier düşesi. "Bu cesur insanlar eşsiz Fausta'mızın emirlerine uyuyorlardı. Bana öyle bir işaret verdi ki neredeyse ağlayacaktım. Hal-

kımız, "Yaşasın kralımız!" diye bağırıyordu. Ama kral nerede? Kral yoktu. Sana kesinlikle söylemeliyim ki kardeşim, Paris, kralına böyle tezahüratlar yaptığı halde onu göremediği için oldukça üzgün!"

"Paris sarhoş!" dedi Mayenne. "Onun ne kadar sarhoş olduğunu biliyorsun!"

"Paris hırlıyor!" dedi kardinal sertçe.

"Paris, Paris, Paris! Paris'ten başka bir şey demeyi bilmez misiniz siz?" diye bağırdı Henri.

"Pekâlâ," dedi. "Bu iş hakkındaki düşüncemi size de anlatayım. Sizler hep Parislilerin gürültülerine bakarak benim kral olmama pek az bir şey kaldığı halde adeta krallığı istemediğimi sanıyorsunuz. Soranın size: Paris benim kral olmam istiyor, ama eyaletler bu işe ne diyor? Roma ne diyor?.. Komşu hükümetler ne diyor?.."

Annesi ve kardeşleri bu sorulara cevap vermediler. Guise:

"Gördünüz mü?" diye devam etti. "Bunları hiç düşünmemişsiniz galiba... Halbuki ben hepsini düşündüm ve tedbirlerimi ona göre aldım. Catherine de Médicis ile aramda bir anlaşma var. Oğlu hasta. Bir sene zor yaşar. O zaman ben, tahtın meşru sahibi olarak Fransa tacını başıma giyeceğim. Bu bir yıllık süre içinde de hükümeti yine ben bildiğim gibi idare edeceğim. Ondan sonra da kavgasız, gürültüsüz tahta oturacağım. Buna ne dersiniz bakalım?.."

Guise'in annesinin gözleri, kocasının tablosuna kilitlenmişti. Montpensier düşesi kemerindeki zincirle oynayıp güldü:

"Büyük abimi, en zorlu savaşların o ünlü komutanını böyle uyuşukça planlara dalmış görmek, beni hayrete düşürdü, derim."

Mayenne dükü de atıldı:

"Ben Troyes'ten geliyorum. Orada da halk, 'Yaşasın Henri de Guise!' diye bağırıyor."

Kardinal Guise de:

"Ben de Champagne eyaletinde aynı şeyi gördüm," diye söylendi. "Eyaletlerin de sabrı tükendi. Picardie ve Artois halkları da artık Valois hanedanından bıktı. Yolun burasına varmışken geri dönersek mahvoluruz."

Guise dükünün annesi Nemours düşesi de:

"Hem sen ne saf gönüllüsün, yavrum!" dedi. "Catherine'in oğlunun bir yıldan fazla yaşamayacağına dair Azrail'le sözleşmen mi var? Ben onun annesiyle ve Miron ile konuştum. Herifin ölmeye hiç niyeti yokmuş. Ya bir yılda ölmez de beş–altı yıl beklemek gerekirse?"

Guise dükü:

"Benim verdiğim söz, ancak bir yıl için geçerli," dedi. "Bir yıl geçince ben de davranışlarımda serbest kalırım..."

Kardinal omuz silkti, Mayenne keçi sakalını karıştırdı, Montpensier düşesi ise altın makasını oynadı. Kardeşler birbirlerine şu anlama gelen bir bakış attılar:

"Yapacak bir şey yok!"

Guiselerin annesi çocuklarına bir bakış attı ve devam etti:

"Sen, bu bir yılı beklemekle geçirirken onlar da bizi mahvetmeye çalışacaklardır. Bir yılın sonunda zaten sözünden caysan da onlara bir şey yapamayacaksın... Hem biliyor musun, bu işte Fransa tahtının Bourbon hanedanına geçme tehlikesi de var. Protestan olduğu için Navarre Kralı Henri de Béarn'ı aforoz eden Papa V. Sixtus şimdi nerede, biliyor musun?

"Bizim için getirdiği altınları Navarre kralına hediye ederek kendisiyle pazarlığa girişmek üzere La Rochelle'ye gitti. Bir kere o dinsiz köpek kral olmayagörsün... O zaman annenizin kafası derhal kesilecektir, evladım... Ve öyle sanırım ki, o zaman sizin başlarınız da omuzlarınız üzerinde kalamayacaktır!.."

Hepsi de sapsarı kesilmişti. Nemours düşesi:

"Yemin et Henri, benim yakışıklı ve kahraman oğlum," diye seslendi. "Bütün dinsizleri, ister Bourbonlardan, hatta ister Valoislerden olsun, öldüreceğine yemin et..."

Guise dükü ayağa fırlamıştı:

"Yemin ediyorum!" diye bağırdı.

Mayenne dükü:

"Fransa Kralı III. Henri'nin bir Guise eliyle ölmemesi lazım," dedi. "Aksi halde ailemiz lekelenir. Bizlere, katil derler ve komşu krallar, bizim tahta oturmamıza asla razı olmazlar."

Marie de Montpensier, güzel gözleriyle gülümsedi. Kızıl dudak-

larından şu kelimeler döküldü:

"Merak etmeyin. Henri de Valois, Guise ailesinden biri tarafından öldürülmeyecek. Ondan, öldüresiye nefret eden birini tanıyorum. Öyle biri ki benim vereceğim bir işaretle Henri'yi hançerleyecek... Ve hançeri de asla şaşmayacaktır!.."

Guise dükü sordu:

"Kimmiş bu adam?.."

"Rahip Jacques Clément..."

"Haa, Pressoir de Fer'de gördüğüm şu genç rahip..."

Marie de Montpensier, abisinin, kendisine bu sözlerle o meşhur rezalet gecesini hatırlatmasından zerre kadar utanç duymadı. Üstelik alaylı bir dille:

"Sus abi, Tanrı'nın sırlarını ulu orta söyleme..." dedi.

Guise dükü, sert bir sesle:

"Güzel!" dedi. "Şu halde yarından tezi yok Paris'te kralın bize boyun eğerek istediklerimizi kabul ettiği, istemediğimiz yüksek memurları işinden uzaklaştırdığı, halk temsilcileri meclisini toplayacağı ve dinsizlere karşı amansız bir savaş açacağı söylentileri ortalığa yayılsın. Ben de Paris halkının dileklerini bildirmek üzere Chartres'a kadar gideyim. Sen kardinal, sen de Mayenne, bütün askerlerinizi Paris'te toplayın. Annem de bizim için dua etsin..."

KIRK BEŞİNCİ BÖLÜM
ÂŞIK KAPLAN

Saat gecenin on biri olmuştu. Paris, en derin uykusuna dalmıştı. Guise dükü, bu saatte, o akşam kardeşleri ve annesiyle birlikte III. Henri'nin ölüm kararını verdiği salonda bir aşağı bir yukarı gezinip duruyordu. Çok düşünceliydi. Fakat şimdi ne taç ne de taht meselesine kafasını yoruyordu. Kendi kendine:

"Nasıl olsa Fransa kralı olacağım," diyordu. "Bir adım daha atınca tahta iyice yaklaşmış olacağım. Fakat aynı adım, beni Paris'ten dışarıya götürecek ve bu şehirde harıl harıl aradığım o güzel çingene kızından uzaklaşmama sebep olacak. Sevdiğimi elime geçiremeyecek olduktan sonra tacı, tahtı ne yapayım?.."

Salonun bir köşesinde ayakta iki adam duruyor ve göz ucuyla Guise dükünü süzüyorlardı. Bunlardan birisi Maineville, öteki de Bussi–Leclerc'di.

Henri de Guise, Violetta'yı düşünüyor ve Grève Meydanı'nda, genç kızı atının terkisine alıp kaçıran delikanlıyı hatırladıkça kıskançlığından delirecek gibi oluyordu. Bir aralık Maineville, arkadaşının kulağına fısıldadı:

"Dalgınlığına bakılırsa Fransa tahtını nasıl eline geçireceğini düşünüyor olmalı..."

Bussi–Leclerc de sabırsız bir tavırla söylendi:

"İyi ama, saat da on bir oldu. Bu gidişle randevuya gecikeceğiz. Gece yarısı, Maurevert'i yalnız bırakmak yakışık alır mı?.."

Bussi, bu sözlerden sonra Guise düküne doğru bir–iki adım atarak:

"Monsenyör!" diye seslendi.

Guise, ürkmüş gibi silkinerek geriye döndü:

"Tanrı aşkına! Siz burada mıydınız?" diye sordu. "Ben sizi unut-

muş gitmiştim. Ne istiyorsunuz, bakalım..."

"İzin verirseniz gideceğiz de..."

"Haa, demek yoruldunuz, öyle mi?"

İki arkadaş birbirinin yüzüne baktı. Maineville:

"Doğrusu kimseye, hatta size bile söylememeye karar vermiştik ama, sizden bir şey saklamak elimizden gelmez," dedi.

Guise dükü meraklandı:

"Neymiş bu sırrınız, bakalım?.."

Bussi:

"Efendim, Maurevert'le bir randevunuz var da..." dedi. "Bir kadın meselesi..."

"Kadın meselesiyse söylememekte haklısınız. Bu gibi sırları söylemek, erkekliğin şanından değildir."

"Efendim bu, tahmin ettiğiniz gibi bir iş değil... Bir nikâh meselesi..."

Guise iyice şaşaladı:

"Hayrola!.. Ne nikâhı, kimin nikâhı bu böyle?.."

Maineville dayanamayıp baklayı ağzından çıkardı:

"Maurevert bu gece Saint–Paul Kilisesi'nde evleniyor, efendim..."

Guise dükü hayretinden ağzını bir karış açmıştı:

"Maurevert mi evleniyor? Eh, bu kepazeliğin daniskası... Evleniyor da benden saklanıyor ha?.. Kiminle evleniyormuş bakalım? Ben, adamlarımın öyle rastgele evlenmesine göz yumamam!"

"Orasını biz de bilmiyoruz monsenyör... Nişanlısının kim olduğunu ancak kilisede öğrenecekmişiz... Kendisi, bugün siz valideniz hanımefendiyle ve kardeşlerinizle görüşürken önemli bir sır veriyormuş gibi bize bu kadarını fısıldadı, efendim."

Guise dükü:

"Öyleyse ben de sizinle gelip şu esrarengiz nişanlıyı göreceğim," dedi.

Bussi–Leclerc'le Maineville bakıştılar ve kekelediler:

"Efendimiz! Gelmeniz, şüphesiz ki Maurevert için büyük bir şe-

ref olur. Fakat onun bizimle çenesi düşükler diye alay etmesini de elbette istemezsiniz. Onun için elinizden geldiğince görünmemeye çalışırsanız, memnun oluruz..."

"Orasını hiç merak etmeyin!"

Guise dükü, bu gezintiye Maurevert'in nişanlısını merak etmekten çok, kendisine bir eğlence çıkarmak için karar vermişti. Az sonra üçü birlikte yola çıkmış ve Saint-Paul Kilisesine varmışlardı. Yolda kararlaştırdıkları gibi dükü kilisenin büyük kapısının yanında bırakan iki arkadaş, kilisenin içine girdiler. Dük de bir köşeye sinerek kilisede gittikçe artan kalabalığı gözetlemeye başladı. Fakat o, gelenleri böyle sakin sakin seyrederken kilisenin mihrap tarafından korkunç, ümitsiz bir feryat yükseldi. Bunu oldukça çetin bir boğuşma izledi: Sonra birkaç kişi, birisini yerlerde sürükleyerek Guise'in hemen yanı başından geçirdiler. Dışarıda bir arabanın hareket ettiği işitildi. Guise dükü, sürüklenerek kiliseden çıkarılan adamın arabayla bilinmeyen bir yere götürüldüğünü anlamıştı.

Şimdi kilisede, mihrabın önünde, her an kaçmak istermiş gibi duran bir kadınla bir adam görünüyordu. Guise dükü, sessiz adımlarla mihraba doğru yaklaştıkça onları daha iyi seçmeye başladı. Kadın, önce biraz debelenir gibi olmuşsa da sonradan erkeğe yaslanmış, hareketsiz kalmıştı. Guise dükü, erkeği derhal tanıdı: Bu, Maurevert'ti... Maurevert'le nişanlısının önlerinde rahip duruyor ve nikâh duasını okuyordu. Dua bittikten sonra rahibin son sözlerini teker teker duyan dük, tepeden tırnağa titrediğini hissetti. Bu ses, Fausta'nın sesiydi. Beyazlar giyinmiş olan nişanlı kızı hâlâ seçemeyen dük, iki kadının bu kızı kucaklayıp kapıya doğru taşıdıklarını gördü. Kız, bayılmış olacaktı. Fausta:

"Bunu tahtırevana kadar götürün!" diye seslendi.

Nişanlıyı taşıyan iki kadın, dükün yanından geçerlerken Henri de Guise eğildi ve kilisenin alaca karanlığında, baygın genç kızı görünce bağırmamak için kendini zor tuttu. İleri fırlamak, Maurevert'e ve Fausta'ya bunun ne demek olduğunu, Violetta'nın burada ne aradığını sormak istiyordu. Fakat bacakları kaskatı kesilmişti. Ayakları, kilisenin zeminine mıhlanmışçasına yerinden kıpırdamıyordu. Elinden, inlemekten başka bir şey gelmedi. Çünkü bu kadını, şimdi Maurevert'le evlenen nişanlıyı tanımıştı: Bu, dükün çılgınca sevdiği,

bulmak için Paris'i allak bullak ettiği dilber çingene kızı Violetta'ydı...

Guise dükü, benliğini saran şaşkınlıktan kurtulunca memnunlukla gülümseyerek mırıldandı:

"Onu nihayet ele geçirdim! Artık kendisini kimse benim elimden alamaz!"

Gerisin geriye döndü. Yavaşça kilisenin kapısından çıkarak dışarıda bekledi. Arkasından Maurevert'le rahip kılığındaki Fausta da gelmişlerdi. Dük karanlığa sinmiş, konuşulanları dinliyor ve düşünüyordu. Bu, ne demekti? Yoksa Maurevert gizliden gizliye Violetta'ya âşıktı da bu dalavereyi onun için mi çevirmişti?

Fausta ile Maurevert kiliseden çıkmışlardı. Fausta:

"Şimdi dosdoğru konağıma gidin ve yüz bin altın alın!.. Bir aya kadar dük, kral olacak. O zaman size vadetmiş olduğum muhafız komutanlığını da verdirteceğim. Şimdi hemen yola çıkmanız lazım."

Maurevert, derin bir saygıyla eğilerek:

"Ah madam!" dedi. "Size rastladığım an meğer ömrümün en değerli anıymış... Lütıflarınızı nasıl ödeyeceğimi bilemiyorum... Yalnız, Paris'ten çıkmadan önce Bastille'e kadar uzanıp birini görmem ve ondan aldığım öcün tadını çıkarmam lazım!.. Zaten Bussi–Leclerc beni şuracıkta bekliyor... Onunla birlikte Bastille'e kadar gideriz..."

"Peki, gidin! Siz gelinceye kadar karınız da benim himayem altında kalacak."

"Peki kendisini nerede bulacağım madam?"

"Bastille'den çıkınca dosdoğru konağıma gelir, paranızı alır, sonra da Montmartre'deki Bénédictines Manastırı'na gidip karınızı alırsınız... Onu oraya gönderirim. Kendisini size teslim etmeleri için emir gönderdim."

Maurevert, tekrar büyük bir saygıyla eğilerek oradan ayrıldı. Guise dükü, bir an olduğu yerde kaldı ve Fausta'yı uzaktan seyretti.

Kadın düşünceli görünüyordu. Kendini yapayalnız sanarak derin bir nefes aldıktan sonra kendi kendine, yüksek sesle söylendi:

"Acaba ben de Bastille'e gitsem mi?.."

Sonra sessiz sokaklara doğru yürüdü. Birden arkasında ayak sesleri duyarak durdu. Dük, bir–iki adımda onun yanına gelerek eğildi:

"Madam!" dedi. "Buralarda yapayalnız dolaşmanız tehlikeli değil mi? İzin verirseniz yanınızda bulunayım!.."

Fausta, Guise dükünü tanıyınca ciddileşti:

"Benim, kimsenin himayesine ihtiyacım yok!" diye söylendi. "Tanrı'nın bana verdiği kılıç, beni her tehlikeden korur!"

Guise dükü, bu kadında var olduğuna inandığı manevi gücün verdiği ürkeklikle sustu. Fausta sordu:

"Kilisedeydiniz, değil mi?"

"Evet, madam, oradan geliyorum!.."

"Güzel... Şu halde sizinle tekrar oraya dönelim de konuşacaklarımızı Tanrı'nın huzurunda konuşalım!.."

Fausta, metin adımlarla kiliseye girdi, dük de peşinden yürüdü. Mihrabın yanındaki iki mum sönmüştü ve şimdi koca kilise, yalnız tepede asılı duran bir kandilden ışık alıyordu. Fausta mihraba varınca:

"Dük!" dedi. "Kutlu Birlik gizli Katolik teşkilatına sadık kalacağınız üzerine ettiğiniz yemini hatırlıyor musunuz? Ayrıca benim temsil ettiğim mezhebe bağlı olacağınıza dair de söz verdiğiniz hatırınızda mı?"

Guise dükü, bu konuşmanın nereye varacağını pek kestiremeyerek cevap verdi:

"Evet, hatırlıyorum!.."

"Bir dinsizle evlenen bir Katolik'in ne ceza göreceğini de biliyor musunuz, dük?"

Guise, baştan ayağa titredi:

"İdam!.."

Dük, işi anlar gibi olmuştu. Herhalde Fausta, sözü döndürüp dolaştırıp Violetta'ya getirmek istiyordu. Bir an için Violetta'yı gözden çıkarmaktansa kendisini Fausta'ya bağlayan bağları koparmayı düşündü... Fakat bu imkânsızdı. Bugünkü bütün gücünü Fausta'ya borçlu bulunuyordu. Kutlu Birlik'i, göze görünmez bağlarla güzel ellerinde tutan bu kadın, Paris'te ve eyaletlerdeki ayaklanmaları dü-

zenleyen, kralı kaçmak zorunda bırakan ve Fransa tahtını kendisine hazırlayan kadındı. Guise, bugün ne olmuşsa onun sayesinde olmuştu. Onun, elini bıraktığı gün sıradan bir asilzade, bir hiç olacağı kesindi.

Fakat Violetta'dan ayrılmayı, onu unutmayı da aklı almıyordu. İsyan dolu bir sesle:

"Evet, bir dinsizle evlenen Katolik idam edilir; fakat madam, benim sevdiğim bir Huguenot değil ki..." dedi.

Fausta acı acı güldü:

"Öyle mi sanıyorsunuz? Hatırlar mısınız? Bundan on altı yıl önce Saint–Barthélemey Katliamı akşamı saat on birde adamlarınızla bir evi basmıştınız. Bu ev, en azılı Huguenotlardan Baron Montaigues'un eviydi. Hatırlıyor musunuz?"

Guise, bu korkunç hatırayla titreyerek:

"Evet, hatırlıyorum madam!" dedi.

"Güzel! Siz o Montaigues dinsizine ölümü yeterli bir ceza olarak bulmamış ve daha önce gözlerini oymuştunuz... Hatırlıyorsunuz, değil mi? İşte bu Baron de Montaigues'nün bir kızı vardı. Bu kız, bir piskoposa iftira etmiş ve darağacının dibinde bir kız evlat dünyaya getirmişti...

"Evet madam, fakat..."

"Fakatı şu, dük... Darağacı dibinde dünyaya gelen bu dinsizin kızı, bugün kendisinden sevgiliniz diye bahsettiğiniz Violetta'dır..."

Guise dükü, beyninden vurulmuş gibi oldu. Bir an soluk bile alamadı. Gittikçe kendisinden uzaklaşan Violetta'nın hayalini görüyormuş gibi şaşkın şaşkın duraladı. Sonra:

"Demek o bir dinsizin; Léonore de Montaigues'in kızı haa?.." dedi. "Fakat benim için geçerli olan bir Katolik kanunu, Maurevert için geçerli değil mi? Ah, o Maurevert haini!.."

Guise dükü, hançerine yapışmıştı. Fausta, soğuk bir hareketle onu durdurdu:

"Size dine hizmet için, din düşmanlarını öldürmeniz için verilmiş olan bu hançeri, dindaşlarınız öldürmek için kullanmayın!" dedi. "Maurevert, sizin uğrunuza kendisini feda etti. Bu pis çingene kızını

sizden uzaklaştırmak için teklifimi kabul etti. Gerçekte Maurevert, Violetta'nın kocası değil!.."

"Ya nesidir, madam?"

"Zindancısıdır! Ta ki sizi tahta çıkmaktan alıkoyan bu hain kızı unutuncaya kadar... Nasıl siz onun dedesinin gözlerini kör ettinizse, o hain de içgüdüsüyle sizin gözlerinizi körleştirerek gerçeği görmenize engel oluyor!"

"Peki madam! Onun Maurevert'le birlikte olmayacağına nasıl inanayım?.."

"Bu kız, siz bu hastalıktan kurtulup onun idamına karar verinceye kadar Montmartre Manastırı'ndan çıkmayacak ve ne Maurevert'in, ne de bir başkasının karısı olacaktır!.. Buna yemin edebilirim!.."

Guise dükü sözde kurnazlık ediyor, "Hele bir kere kral olayım, Montmartre Manastırı'ndaki kızı zorla koynuma almanın çaresini bulurum," diye düşünüyordu.

Yapmacık bir gülümsemeyle eğilerek:

"Size teşekkür ederim, madam!" dedi. "Benim gözlerimi açtınız! Mademki Violetta kimsenin karısı olmayacak ve manastırda mahpus kalacaktır, o halde ben de bu hastalıktan kurtulacağım demektir... Ben de buna söz veririm!.."

Fausta, soğuk bir tavırla söylendi:

"Siz meğer ne zayıf ruhlu bir insanmışsınız, dük! Onun için size tamamen inandığımı söyleyemeyeceğim! Fakat bir gün bu sözünüzden cayacak olursanız, sizi yola getirmenin çaresini çok iyi bilirim!.."

"İzin verirseniz sizi sarayınıza götüreyim, madam!.."

"Benim için her yer saraydır, dük... Kral olduğunuz zaman beni Bastille Hapishanesi'ne bile attıracak olsanız, bir işaretimle oranın duvarları yıkılacak ve zindan elimi kolumu sallaya sallaya girip çıkacağım bir saray haline gelecektir!"

Fausta bu sözleri söyleyip dükü hayret ve dehşet içinde bırakarak uzaklaştı. Guise dükü, Violetta'yı elde etmek için kral olduğu vakit gerekirse Fausta'yı zindana bile atacağını şimdi aklından geçirmişti. Fausta'nın bu sözü, bu düşünceye müthiş bir cevaptı. Guise korkudan titreyerek:

"Her şeyi biliyor!.. Düşüncelerimi okuyor!" diye söylendi.

En kanlı savaş meydanlarında korku nedir bilmeyen dük, bu ıssız ve karanlık sokakta birdenbire ürkmüştü. Hızla, adeta bir canavardan kaçıyormuşçasına sarayına yollandı.

KIRK ALTINCI BÖLÜM
BUSSI–LECLERC'İN İNTİKAMI

Bussi–Leclerc söylediği gibi Maurevert'i sokakta bekliyordu. Saint–Paul'den ayrılırken, onunla buluşmayı planladığı Saint–Antoine Sokağı'nda bir gölgelik altında ona katıldı.

"Her şey iyi gitti mi?" diye sordu Bussi–Leclerc.

"Şüphesiz!" dedi Maurevert şaşkınlıkla. "Ne oldu?"

"Hiçbir şey! Hadi yürüyelim."

"Evet, yürüyelim. Adamı görmek için sabırsızlanıyorum. Zincirlenmiş mi?"

"İyi ve usulüne uygun. Korkma."

Bussi–Leclerc bir av ıslığı çalmaya başladı ve Maurevert kıpkırmızı, başı eğik bir şekilde adımlarını hızlandırdı. Birkaç dakika sonra asma köprüyü geçtiler ve Bastille'e girdiler.

Bastille Hapishanesi, Paris'in göbeğinde, çevresi hendekler ve inip kalkan asma köprülerle çevrili, şehir içinde şehir denilebilecek bir kaleydi. Bussi–Leclerc, Maurevert'le beraber zindanının avlusuna girdiği vakit bağırdı:

"Dört muhafız ve bir fener!"

Arbeküz ile silahlanmış dört asker ve fener taşıyan bir zindancı emir için koştular.

"Çabuk bana on yedi numaranın anahtarları getirilsin!"

Zindancı bu emri yerine getirmek üzere koştu ve bir tomar anahtarla dönerek:

"Kuzey kulesi... İkinci yer altı dehlizi... On yedi numara! Buyurun efendim!" diye anahtarı uzattı.

Bussi:

"Düş önüme! Dört silahlı da peşimizden gelsin!.." dedi.

Zindancı önde, diğerleri arkada, yola koyuldular. Yüksek tavanlı ve karanlık bir dehlizden geçerek yıkık birkaç yer altı kubbesinin altından yürüdüler. Bussi umursamaz bir tavırla ıslık çalıyor, Maurevert ise bu korkunç zindanın verdiği kasvetli havayı dağıtmak için laf olsun diye konuşuyordu:

"Ne korkunç yer burası, Bussi! Bastille komutanlığı hiç de heves edilecek bir iş değil!"

"Buranın nesini beğenmiyorsun yahu? Bağımsız bir krallık gibi bir yer!"

"Peki, bu senin krallıkta ne kadar tebaan var?"

Bussi, zindandaki mahpusların sayısını bilmiyordu. Zindancıya sordu.

Adam:

"Yirmi sekiz mahpus," dedi.

Bunun üzerine Bastille komutanı söylendi:

"Duyuyorsun ya Maurevert, sadece yirmi sekiz mahpus! Pek züğürt bir krallık, değil mi?"

"Peki, bu mahpusların suçu neymiş?"

"Senin şimdi görmek istediğin mahpusun suçu neyse onlarınki de o!.."

Maurevert bu suçluyu hatırlayınca dişlerini gıcırdattı. Dar bir koridorun sonundaki demir kapıdan geçtiler. Güneş yüzü görmeyen bu korkunç yerler pek ağır kokuyordu. Önlerinde kuzey kulesi vardı. Kulenin dibindeki kapının paslı kilidini zorlukla açarak girdiler. Maurevert:

"Burası ölüm kokuyor! Mezardan da beter bir yer!" dedi.

Bussi'nin cevabı şu oldu:

"Buraya en azgınları kapatırız!"

Girdiler. Yosunlu, pis ve kaygan merdivenlerden otuz basamak kadar indiler. Buranın havası teneffüs edilir gibi değildi.

Maurevert sordu:

"Geldik mi?"

Zindancı:

"Yok," dedi. "Daha ineceğiz!"

Bussi–Leclerc de parmağıyla demir bir kapıya dokundu:

"On dört numara!.."

Maurevert sordu:

"Ne on dört numarası?.."

"Canım, şu Charles d'Angoulême var ya! Valois'in piçi... İşte burada..."

İçeriden yürekler acısı bir haykırış duyuldu. Zindanın kapısına güm güm vuruldu.

"İlk zamanlar hepsi böyledir," dedi Zindancı Comtois omuzlarını silkerek.

Maurevert:

"Angoulême dükü işime yaramaz! Neme lazım... İnelim!.." dedi.

Bastille Komutanı Bussi–Leclerc bile bu zifiri karanlık, havası ağırlaşmış, yosunlu ve nemli dehlizlerde yürürken heyecandan titriyor, tereddüt ediyordu. Fakat nihayet intikamını alacağı anın geldiğini düşündükçe sevincinden uçuyordu. Merdivenleri indikten sonra zindancının bir kapının önünde durduğunu gördüler. Adam:

"Geldik!" dedi. "Burası..."

Maurevert heyecandan kısılmış sesiyle:

"Aç!.." dedi.

Fakat ona zindancı pek yavaş davranıyor gibi geldi. Hızla atılarak adamın elinden anahtarı aldı. Kilidi açtı. Sürgüleri çekti. Kanadı iterek göz gözü görmeyen zindana daldı.

Burası korkunç bir yerdi. Fenerin hafiften aydınlattığı yosunlu ve ıslak duvarlarda, kim bilir hangi zavallıların kazıdığı yazılar; yalvarmalar, tehditler görünüyordu. Karşıda, duvara iki halka çakılmıştı ve bunlardan aşağıya paslı zincirler sarkıyordu. Zincirlerin alt uçlarında da, yerde yatan bir adamın ayak bileklerine geçirilip kilitlenmiş iki halka daha vardı.

Zindancı homurdandı:

"Keratayı buraya bağlayıncaya kadar akla karayı seçtik! Arkadaşlarımızdan üçünü öldürdü!.."

Bussi–Leclerc de Maurevert'in arkasından zindana girmiş ve zindancıyı dışarı çıkarmıştı. Maurevert, kin dolu bir gülümseyişle mahpusu süzüyor, mahpus da Bussi–Leclerc'e gülümseyerek bakıyordu. Maurevert nihayet dayanamadı. Fenerini duvardaki çivilerden birine astı ve kin dolu bir sesle:

"Ey Pardaillan! Seni en sonunda yakaladım işte!" dedi. "On altı yıl, birbirimizin peşinden koştuktan sonra nihayet burada buluştuk!.."

Pardaillan, alaylı bir sesle Bussi–Leclerc'e:

"Vay! Bu eğlenceli şatonun çeribaşısı da mı burada?.. Hoş geldiniz, Bussi–Leclerc, safalar getirdiniz!.." diye cevap verdi.

Maurevert, öfkeyle dişlerini gıcırdattı:

"Pardaillan benim yüzüme bile bakmaya tenezzül etmiyor demek... İster istemez beni dinleyecek ama..."

Pardaillan yine Maurevert'i duymazlıktan geldi:

"Ooo, Leclerc... Kılıcınız da ne kadar uzun öyle!.. Ama değirmende elinizden fırlattığım kılıç daha uzundu, değil mi?.."

Bussi dayanamadı:

"Maurevert, şu ziyareti kısa kes... yoksa bu herifi hançerleyeceğim!.."

Pardaillan kahkahayı bastı:

"Amma da palavracıymışsınız, Leclerc... Ayaklarım zincirli ama ellerim serbest... Benden korkmuyor musunuz? Öyle yapamayacağınız işlerle övünmeyin, sonra gülmekten çatlarım ha... Neden öyle yüzünüzü ekşittiniz? Sizi değirmenin kanadına astığım zamanki haliniz hatırıma geldi... Aman ne haldi o!.."

Pardaillan koridorda bekleyen 4 arbeküzlü askeri ürperten bir kahkaha attı.

Bussi–Leclerc, kılıcını çekecek olduysa da Maurevert araya girdi:

"Ne yapıyorsun? Dur bakalım... Yarın gelecek cellat buradan eli boş çıkar sonra!.."

Maurevert öfkesini yenmek için dudaklarını ısırıyor, Bussi ise yerinde duramıyordu. Pardaillan'ın sözleri, kılıcına pek güvenen bu adamı deli etmek için birebirdi. Şövalye, özel bir maksat güdü-

yormuş gibi inatla sözüne devam etti:

"Mösyö Leclerc, yenilmez bir silah ustası olarak şanlı itibarınıza benim de inandığımı biliyor musunuz? Sizi önümde, elinizde kılıçla görünce, zavallı ruhumu Tanrı'ya havale etmekten kendimi alamadım. Bay Leclerc, kılıcınız havada bir kavis çizmeye başladı. Ve siz sadece bir amir, bir okul çocuğuyken önümde bir ustanın olduğuna inanacak kadar aptaldım! Bana kalırsa siz, daha on yıl eskrim dersi almalı, ayrıca bir miktar da benimle çalışmalısınız... Zannımca o zaman iyi bir öğrenci olarak yetişirsiniz..."

Maurevert kollarını kavuşturmuş ve fısıldamıştı:

"Bu an için on altı yıl bekledim, on altı dakika daha bekleyebilirim!"

Bussi-Leclerc köpürüyordu. Pardaillan'ın her bir sözü, yenilmez bir usta olarak Bussi'nin kibrine bir bıçak darbesi vuruyordu.

O da kendini silah odasında zannedip kılıcını çekerek gösteriye başladı:

"İşte, kılıcımı böyle tuttum bak, Maurevert..."

"Ah Mösyö Leclerc," Pardaillan'ın korkunç kahkahası konuşmasını böldü, "Bileğinizde çok fazla sertlik var, kolunuzu böyle uzatmayın...

"Şeytan!" diye bağırdı Bussi-Leclerc, "Bir de bana ders veriyor!"

"İşte size öğretiyorum, kolunuz titrememeli, bileğiniz tek başına hareket etmeli, anlamıyor musunuz?"

Leclerc kılıcını kınına soktu. Öfkesinden mosmordu. Ve aniden Pardaillan'a yumruğunu uzattı, bir lanet mırıldandı; kara deliği, zindanı, korkunç ini arkasından vahşi kahkahalar duyarken terk etti.

Pardaillan:

"Git benim için Usta Ambroise'ı bul, size kılıcı nasıl düzgün tutacağınızı öğretecek."

Bussi-Leclerc'in zaferleri kadar, Usta Ambroise de yenilgileriyle ünlü, kötü bir amirdi.

"Öfkeli şeytan!" diye hırladı Leclerc, iki kulağını da kapatarak yürüyordu. Ağlayacaktı. Benlik saygısı canlı canlı kanıyordu. Askerlere Maurevert'i beklemelerini emretti ve dört kat yukarı çıktı.

Şimdi meydan Maurevert'e kalmıştı. O da Pardaillan'a yaklaşmaya cesaret edemeyerek uzaktan uludu:

"Şimdi!" dedi Maurevert, "sen daha yaşarken, Pardaillan, yeminli işkenceci kerpetenlerini ve çekiçlerini hazırlarken beni dinle. Ben Bussi–Leclerc değilim ve senden korktuğumu itiraf ediyorum... Ancak şimdi zincirler içindesin, artık korkmuyorum, anlıyor musun? Beni tanımıyor, duymuyorsun, öyle mi? Ben Maurevert'im... Hani şu senin, yüzümde koca bir yara izi bıraktığın Maurevert... Sevdiğin Loïse'i bir hançerde cehenneme gönderen Maurevert..."

Bir yandan da sözlerinin Pardaillan üzerinde bırakacağı etkiyi gözlüyordu. Fakat Pardaillan hiç oralı değildi. Sanki karşısında insan yoktu. Şövalye zindanın tavanında uçan bir yarasayı seyretmeye koyulmuştu.

Maurevert:

"Beni yıllarca kovaladın!" dedi. "İşte şimdi de buldun! Haydi elinden ne geliyorsa yap! Bak, senden nasıl öç alacağım, gör... Yalnız sen değil, sana yakın herkes, intikamımın kurbanı olacaktır. Sevgili arkadaşın Angoulême dükünü de buraya tıktırdım! Üstelik onun sevgilisi Violetta'sı da şimdi benim karım oldu!"

Tekrar Pardaillan'a baktı. Pardaillan, zindanda, duvardan duvara uçan yarasayı izlemeye devam ediyordu. Yarasa fenerden gelen ışıktan rahatsız olup sağa sola çarpmaya başladı.

"Bakalım bir çıkış yolu bulabilecek mi?" diye fısıldadı şövalye.

Maurevert öfkeyle titredi:

"Sen de yarın buradan çıkacaksın ama celladın işkence ettiği kanlı bir ceset olarak. Merak etme, Pardaillan. İşkence edilenlerin mezarlığına tek başına gitmeyeceksin, ben seni oraya kadar takip edeceğim... Ve son kürek dolusu toprağı cesedinin üzerine atıncaya kadar başında bekleyeceğim. Daha sonra evime gideceğim, nihayet özgür ve sessiz. Seni temin ederim Pardaillan, o zaman kendime şunu söyleyerek iyi bir gece geçireceğim: Ve eğer ölümünden sonra bir korku beni endişelendirmeye devam ederse, karımla ilgileneceğim, o beni rahatlatacak ve teselli edecek."

Maurevert bir an durakladı. Bu sefer Pardaillan'a korkunç bir darbe indirmek istiyordu, artık geçmişinin acısını çekmediği için

şimdiki zamanda acı çekmesini umuyordu.

"Karım!" diye devam etti. "Bu arada, onu tanıyorsun."

Pardaillan, ona çarpan yarasayı uzaklaştırmak için sol elini yana doğru salladı. Maurevert, bu hareket üzerine korkarak sıçradı ve sert bir şekilde geri çekildi.

"Ne kadar aptalım! Adam zincire vurulmuş karşımda duruyor!"

Yine de geri adım atarak çekildiği yerde kaldı.

"Doğru," diye devam etti, "karımın kim olduğunu ve arkadaşlarına ne olduğunu biliyorsun. Karım, onu tanırsın. Adı Violetta; onunla daha yeni evlendim, bir saatten fazla olmadı. Maurevert, Violetta'nın kocası. Buna ne dersin?"

Pardaillan yine onu duyduğuna, dinlediğine dair tepki vermemişti.

"O kadar da yorgunum ki... Biraz uyusam iyi olacak..."

Hâlâ kan içinde olan üstü başıyla zindanın taş döşemesine uzandı. Maurevert kudurmuşçasına:

"Sen öldüğünde..." diye devam etti. "Violetta ile gideceğim. Beni sevse de sevmese de artık benim için fark etmez. Çok sevgili arkadaşını delicesine sevdiğini ve benden nefret ettiğini biliyorum. Ama bu kızın hem kocası olmak hem de o sevdiği arkadaşını ölüme mahkûm etmek benim için inanılmaz bir zevk olacak. İşte... Dinle! Duyuyor musun çığlıklarını? Tam üzerinde! On dört numaralı zindan Charles d'Angoulême'in kaldığı zindan!"

Pardaillan derin bir nefes almış gibi göğsünü şişirdi. Maurevert bunun basit bir iç çekiş olduğunu düşündü. Ama Pardaillan'ın nefrete susamışlığı hiç de öyle görünmüyordu.

"Şimdi..." diye devam etti Maurevert. "Bu güzel çingene benim adımı taşıyor. O artık benim oldu. Artık tamamen benim... Benim malım oldu... Küçük Valois da zindanda çığlıklar atadursun. Ne diyorsun? Duyamıyorum! Hiçbir şey mi? O zaman devam ediyorum!"

Maurevert güçlü bir şekilde nefes alıp verdi. El fenerini açmaya gitti ve zindanın etrafında yavaşça yürüdü. Oyulmuş, siyah, küflü taşları dikkatli bir şekilde inceliyor gibiydi. Hatta göz ucuyla Pardaillan'ı izliyor ve onun acı çekmesinden inanılmaz zevk alıyordu.

"İşte!" dedi üzerinde yazı olan bir yeri göstererek. "Orada bir kelime yazılı! Yazılı mı? Ah, Tanrı aşkına! Yazılmamış, oyulmuş! İşlemeli güzel bir evin parçası olan bir kelime... Bu hanın işareti!"

Ve harfleri heceleyerek okudu:

"Iz–dı–rap!"

"Evet..." diye başını sallayarak devam etti. "Izdırap! Izdırabın krallığı... Ben, Pardaillan. Anlıyor musun? Izdırabın krallığı benim! Sevgili Loïse'in göğsüne saplanan hançerden beri... On altı yıldır peşinde olduğun ben... Ne için olduğunu bile bile bu hançeri bana kimin verdiğini biliyor musun? Eski bir dostun! Onu biraz öfkelendirdiğin Catherine de Médicis! On altı yıldır kaçıyorum Pardaillan. Beni o kadar korkuttun ki, on altı yıldır senden kaçıyorum. Korkunç bir hayat sürdüm. Bak! Gör! Anla beni! Oradan oraya süreklendim hep. Kasabadan kasabaya koştum. Sürekli şehir değiştirip durdum. Dağları, ovaları aştım. On altı yıl korkundan tir tir titredim Pardaillan! Gece gündüz ormanda, Louvre'un arkasında, her an her yerden çıkabilecek gölgenden korktum. Bu korkunun ne kadar korkunç olduğunu bilemezsin. İşte ben... On altı yıldır aradığın ben... Maurevert... Buradan çıkacağım ve özgür olacağım. Mutlu bir hayat sürüp korkmadan yaşayacağım. Senin hiç olmadığın kadar mutlu olacağım! Ve hayatımın her dakikasında kendime, senin cehennemde olduğunu hatırlatacağım. Pardaillan öldü. Celladın ellerinde öldü. Küçük Valois da öldü. Sizi öldürdüm. Ve bu gece sevdiceği Violetta ile şarap içip beraber olacağım. Violetta bana aşkı tattıracak. Ah! Ne diyorsun Pardaillan?"

Pardaillan güldü. Maurevert karanlıkta Pardaillan'ın yüz ifadesini göremiyordu. Halbuki öfkeden dolayı Pardaillan'ın alnındaki damarlar patlayacak kadar şişmişti. Zindanda oradan oraya uçan yarasayı izlemeye devam etti.

"İşte burada!" dedi Pardaillan. O kadar huzurlu bir sesle demişti ki Maurevert sinirden köpürerek yüzünü tırnaklaya tırnaklaya kaşıdı.

"Ah, seni şeytan! Seni öyle bir inleteceğim ki ömrümün sonuna kadar bu iniltinin ziyafetini süreceğim!"

Yarasa zindandan çıkmıştı. Pardaillan mırıldandı:

"O kadar uykum var ki..."

Yere yattı, başını koluna dayadı. Maurevert bu adamı paramparça eden bu korkunç ızdırabı görebilseydi çok mutlu olurdu. Ama oradaki loş ışık Pardaillan'ın sanki huzur içinde uyuduğunu gösteriyordu.

"Uyu, uyu!" dedi. "Bu senin son uykun olacak! Yakında cellat etlerini didik didik edecek!.. Guise'e gideceğim ve bu işkenceyi beraber izleyeceğiz. İyi uykular Pardaillan. Yine de söyleyeceğim her şeyi duyacaksın! Charles ve Violetta... Bu iki arkadaşına ne yaptığımı teker teker öğreneceksin. Ama hâlâ sanıyorum ki iki arkadaşın daha var. Claude ve Farnèse... Bu ikisi de tanıdığınız bir kadının elinde. Duyamıyorum, kimin elinde mi dedin? Fausta'nın. Fausta onları açlığa ve susuzluğa mahkûm etti. Anlıyor musun? Cité Sarayı'nın arkasında bu iki arkadaşın açlıktan ölmek üzere. Sana verdiğim bu kadar acıdan sonra seni bir de mutlu etmek istiyorum Pardaillan. Ne kadar bakarsam bakayım daha fazla öldürülecek arkadaşın var mı, bilmiyorum. Hoşça kal Pardaillan. Yakında görüşürüz!"

Pardaillan hareket etmedi. Sanki uyumaya devam ediyordu. Maurevert şövalyenin mışıl mışıl uyumakta olduğunu görünce dayanamadı. Feneri kapattığı gibi zindandan dışarıya fırlarken okkalı bir küfür savurdu. Sonra kendi eliyle kapıyı kilitledi ve sürgüleri sürdü. Sonra da peşinde zindancı ve dört asker bulunduğu halde zindandan çıktı ve Bussi-Leclerc'in odasına uğrayarak anahtarları kendisine teslim etti.

Bastille komutanı:

"Hayrola?" dedi. "Neden böyle ölü gibi sarardın?.. Seninle de alay mı etti? Ne dedi bakayım?.."

"Hiç!.."

"Nasıl hiç?.."

"Bayağı hiç işte!.."

Bussi, Maurevert'in meseleyi kapatmak istediğini görerek konuyu değiştirdi:

"Pardaillan sorguya çekildiği sırada Guise dükü gelecek; sen de gelecek misin?"

"Gelmez olur muyum? Sorgu işkencesi ne zaman yapılacak?.."

"Öbür gün, akşam saat dokuza doğru... Ondan sonra Guise

dükü hemen uyumaya gidecek, ertesi günü de Chartres'e hareket edecek... Büyük bir tören düzenlenecekmiş... Bütün Paris bu haberle çalkalanıyor... Sen de Chartres'e gidecek misin?"

Maurevert, bu sözlere cevap vermedi. Anlaşılmaz birtakım sözler mırıldanarak odadan çıktı gitti.

Bussi–Leclerc yalnız kalınca arka arkaya birkaç kupa şarap devirdi. Kendi kendine:

"Alçak herif!" dedi. "Ben de bunu onun yanına bırakırsam, bana da Bussi demesinler!.. Henüz çok acemi bir öğrenciymişim, öyle mi? Ben ona gösteririm. Kendisine mağlup olduğum Paris'e yayıldığından beri kimsenin yüzüne bakamaz oldum. Bu işi halletmezsem, şerefim iki paralık olacak!.."

Ustaca bir plan kurmuş gibi kurnaz kurnaz gülümsedi:

"Evet, evet. Öyle yapmalı... Yalnız kendisini öldürmemeli... Şöyle hafifçe yaralamalı... Ölürse onu mağlup ettiğimi kimseye inandıramam...

Bussi–Leclerc, ertesi gününün tamamını dövüş talimi yapmak ve karşısına çıkan bütün rakipleri mağlup etmekle geçirdi. O gün bütün asilzadeler, Bussi–Leclerc'in ustalığına hayran kaldılar. Onlardan ayrıldıktan sonra Bastille komutanı:

"Beni mağlup etmekle övünen tek adam da bu iddiasını geri alacak!.." diye söylendi.

Bussi, Bastille'e gelince mükemmel bir yemek yedi. Birkaç saat uyudu ve tam gece yarısı sırtına bir pelerin atıp eline de iki kılıç alarak bir zindancı ve dört askerle birlikte yer altı zindanlarına indi. Birinci kata varınca zindancıyla dört askeri orada bıraktı. Feneri ve anahtarları alarak yalnız başına aşağıya, ikinci kata inerken adamlarına, oradan ayrılmamalarını ve kendisini beklemelerini tembih etti.

Zindana girince kapıyı kapadı. Pelerinini çıkardı. Elindeki iki kılıçtan birini Pardaillan'a uzatarak:

"Pardaillan!" dedi. "Vaktiyle bir fırsatını bulmuş, kancıkça bir hareketle kılıcını elimden fırlatmıştınız. Gerçi şimdi ayağınızda zincirler var. Fakat bu zincirler hareket etmenize engel değil. Kaldı ki ben de bir adım ileri ve bir adım geri atmayacağıma yemin ederim. İşte size bir kılıç... Buyurun dövüşelim... Ben de sizin kılıcınızı elinizden

atayım da benden daha usta olduğunuzu iddia etmekten vazgeçin. Sizi öldürecek değilim. Celladın eli boş dönmesini istemiyorum. Bu teklifimi kabul edecek kadar mert olduğunuzu umarım!.."

Pardaillan yüzünde pırıl pırıl bir sevinç gülümsemesiyle:

"Bussi-Leclerc!" dedi. "Daha uzun bir süre bu yenilginin altında kalmaya dayanamayacağınızı biliyordum!.. Ben de sizi bekliyordum!.."

KIRK YEDİNCİ BÖLÜM
PARDAILLAN'IN SÖYLENİŞİ

Okuyucular, korkmayın! Bu bölüm gayet "kısa" sürecek. Şövalye Pardaillan'ın kendi kendine söylendiği şey tam olarak buydu. Her şey kısa sürecekti.

Şövalye doğru söylüyordu. Maurevert'le Bussi'nin, kendisini ziyaret edişlerinden beri hep bu amaçla Bussi'nin damarına basmış ve silahşorluğuyla övünen bu adamı, böyle bir harekete zorlamıştı. O vakitten bu yana geçen süre içinde zaman olmuş Bussi'nin geleceğini ummuş, zaman olmuş bundan ümidini kesmişti. Uzun saatler boyunca kulağı kirişte, bir ayak sesi duymaya çabalamıştı. Nihayet zindanın kapısının açıldığını görünce sevinçle mırıldanmıştı:

"Oh! Nihayet geldi! Tanrım!"

Pardaillan düşünüyordu:

"Teslim olamaz mıyım? Tek başıma delice bir şey denerdim işte... Ama bu konuda göründüğüm kadar deli değilim... Gerçekten deliliğin bu dünyadaki en mantıklı şey olduğunu kaç kez fark ettim... Canım babam Mösyö Pardaillan hiçbir şeye şaşırmazdı ve bu onun birden fazla kötü şey yapmasına neden oldu. Bu yüzden eğer yalnız olsaydım Devinière'den çıkmak için yeterince akıllı olurdum. Ama şimdi Huguette oradaydı. Huguette oradayken akıllı olmalıyım... Ki bu hayatımın en büyük deliliğiydi...

"Zavallı Huguette... Bunu ona borçlu muyum? Bu kadar özverili, sadık, sessiz ve alçak gönüllü bir aşk için bunu yapabilirdim... On altı yıldır gizlenen şefkat... Peki ona gözlerinin önünde ölmeden bu neşe anını verebilir miydim? Aldığım onca darbenin kaç tanesi sıyırıp geçecekti beni? Nasıl yapacaktım ki bunu? Teslim olmakta ne de iyi etmişim, değil mi! İşte Huguette'in aşkına vereceğin cevap ancak bu...

"Huguette'in aşkı..." diye tekrar etti Pardaillan kaşlarını kaldırarak. "Bu aşk benim kendimden kaçtığımı ele vermez miydi? Ah Loïse... Seni her zaman seviyorum... Bir ölüyü seviyorum! On altı yıldır ölü olan, kollarımda onu ölü gördüğüm birini seviyorum ızdırapla... Bu öyle bir ızdırap ki... İşte bu yüreğimin bana yaptığı en büyük delilik! Ama onu unutamıyor, hâlâ yanımda, hâlâ kollarımda hissediyorsam, hâlâ onunla beraber gülüyorsam bu benim suçum mu? Hayır... Bu benim suçum değil! Unutmaya çalıştım... Çok çalıştım... Ama yapamadım. Loïse'i ölene kadar seveceğim. Madem o ölene kadar beni sevdi, ben de onu ölene kadar seveceğim. İşte bu kadar basit!"

Pardaillan bu düşüncelerin içinde yavaş yavaş ağlamaya başlamıştı. Bu inanılmaz bağlılık onu hiç şaşırtmamıştı. Ve devam etti:

Maurevert'i düşünerek: "Bu embesil bana hâlâ ölümcül acı veren bir ısırık verdi. Arkadaşlarım... Canım arkadaşlarım... Charles... Sen de benim gibi zincirlisin!"

Ve sonra ayağa kalktı ve bağırdı. Zincirlerini çekiştirip birkaç adım atmaya çalıştı. Ve söylendi:

"Öldürülen Loïse ve babam için, mahkûm edilen Charles ve Violetta için... Bu zindanda ne sorup duruyorum?"

Sinirliydi. O kadar sinirliydi ki bu zindan ona aydınlanmış gibi geliyordu. Bu isimleri tekrar edip durdu: "Loïse... Maurevert... Médicis... Guise... Gelecek misiniz yoksa gelmeyecek misiniz? Hayır, gelmeyeceksiniz!"

O sırada yakınlardan gelen bir gürültü duydu. Kapı açıldı. Pardaillan heyecanla bağırdı:

"Geldi!"

KIRK SEKİZİNCİ BÖLÜM
BASTILLE

"Beni mi bekliyordunuz?" dedi Bussi–Leclerc.

"Evet! Sizi bekliyordum."

Bussi–Leclerc etrafına ürkekçe bakındı ve homurdandı:

"Acaba adamları bıraktığım iyi olmadı mı?" diye de düşündü... Pardaillan'ın zayıflamış ve zincire vurulmuş haliyle bile epey ürkütücü göründüğünü fark etti. Pardaillan, adamın içine bir korku düştüğünü derhal sezdi. Adam, dövüşmekten cayacak diye ödü patladı ve yaptığı hatayı düzeltmek için:

"Evet!" dedi. "Sizi bekliyordum. Celladın geleceğini söylemiştiniz ya... Herhalde o da uzakta değildir!.."

Bussi–Leclerc:

"Öyle ama, ben onun bu akşam geleceğini söylememiştim!" dedi. "Yarın sabah güneş doğarken gelecek!"

"Şimdi gündüz değil mi?"

"Hayır... Henüz gece yarısı olduğuna göre üç–dört saatlik bir ömrünüz var demektir! Şimdi işimize gelelim... Nasıl, teklifimi kabul ediyor musunuz?"

Pardaillan nazlanır gibi:

"İyi ama, ayaklarım zincirli! Eşit şartlar altında değiliz ki..." dedi.

"Haa! Korkuyorsunuz demek! Merak etmeyin... Bir adım bile ileri atacak değilim... Fazla gevezelik istemem... Hazır olun!"

Pardaillan:

"Oldu mu ya?.." dedi.

Bussi, düşmanının korktuğunu görünce gülmeye başlamıştı. Nihayet iki rakibin kılıçları çatıştı. Pardaillan, vaktiyle Saint–Roch değirmeninde yaptığı oyunu yaptı. Fakat Bussi'nin kılıcını elinden

atamayınca:

"Öğrenmiş!" diye söylendi.

Bussi bir kahkaha attı:

Kılıcının ucunu indirmişti. Pardaillan da Bussi'yi tekrarladı.

"Yazık bana!" dedi Pardaillan.

Bussi korkunç bir şekilde güldü. Hayatının en mutlu anlarından biriydi. Çünkü ilk hamlede Pardaillan'ı alt etmiş gibi görünüyordu. İntikamının ilk kısmını kazanmıştı. Belki soğukkanlı olsaydı rakibinin ona oyun oynadığını fark edebilirdi. Bussi–Leclerc bunu hissetmedi bile. Zevkle güldü ve söylemeye başladı.

"Benim silahımı elimde aldığınız gibi şimdi ben de sizi silahsız bırakacağım. Kavgayı neredeyse bitirmek üzereyiz. Üzereyim mi demeliydim? Ancak sizi yendiğimi ve kimsenin benimle boy ölçüşemediğini kanıtlamak için kılıcı size geri vereceğim. İşte o zaman sizi fena halde inciteceğim. İncitmek yerine öldürmeyi o kadar isterdim ki... Maalesef bu yasak! Zaten yasak olmasaydı çoktan ölünüzü sallandırırdık! İşte kılıcımı alnınızın ortasına dokunduracağım... İblis!"

Bu sözler hırsın ve öfkenin ulumasıydı. Bussi tıpkı dediği gibi bir hamle yaparak Pardaillan'ın elindeki kılıcı atmayı planladı. Alnının ortasına kılıcı getiriyordu ki bir anda kılıcı Pardailan'ın bir hamlesiyle fırladı.

Yenilmez denilen Bussi–Leclerc tekrar yenildi. Silahı fırlamıştı. Öfkesinin bu korkunç uluması lanetli bir çığlık gibi yankılandı. Pardaillan kıpırdamamıştı. Sol eliyle tetikte kalarak insanüstü duyguları açığa çıkaran korkunç bir duyguyla şöyle dedi:

"Kılıcınızı alın, mösyö! Bunu yapabilirsiniz, çünkü ben zincirliyim!"

Pardaillan'ın bu ürkütücü duygusu düşündüğü şeyden kaynaklanıyordu: "Aptal! Bu kılıç ustasına bir ders verme zevkine karşı koyamadım. Şimdi buraya toplanacaklar... Her şey bitti!.. Her şeyi kaybettim... Şimdi buradan çıkıp gidecek... Ve ben burada tutsak kalacağım."

Gerçekten de Leclerc'in ulumasına merdivenlerden seslenmişlerdi. Comtois ve muhafızlar Batille valisinin katledildiğini düşünerek hemen geldiler. Utançtan yerin dibine geçen Bussi–Leclerc hemen

kılıcını kınına soktu ve kapıyı açtı. Pardaillan öfkeden yumruğunu ısırdı.

"Aşağılık köpekler!" diye bağırdı Bussi Leclerc. "Cellat için et bunlar!"

"Monsenyör?" diye kekeledi Zindancı Comtois.

Bussi Leclerc:

"Burada ne yapıyorsunuz? Çabuk yerinize dönün! Yoksa dördünüze de leşini yediririm!"

Pardaillan sevinç içinde:

"Ah Loïse... Babacığım...! Kurtuluyoruz!" dedi.

"Tanrı şahidim olsun ki seni cellada bırakmayacağım, kendim temizleyeceğim!" diye bağırdı Bussi.

Artık sözünde de durmuyor, ileri–geri giderek Pardaillan'a kalleşe saldırıyordu. Ne çare ki bütün bu hücumlardan bir sonuç çıkmıyor ve şövalye, kendisine bir adım hile artırmıyordu. Bussi–Leclerc, epey bir süre çılgınlar gibi saldırdıktan sonra yorularak sırtını kapıya dayadı:

"Kahrolaydım!" dedi. "Kahrolaydım da şu kılıcı şuna vermeyeydim... Eğer bu herifi gebertemezsem, hırsımdan ben gebereceğim!.."

Pardaillan, geri çekilmiş, yorgun düşmüş gibi köşeye büzülmüştü. Bu hali gören Bussi–Leclerc vahşi bir sevinçle ileriye doğru bir hamle yaptı. Fakat şövalyeye lüzumundan fazla yaklaştığı için olacak, birdenbire iki elin gırtlağını mengene gibi sıktığını hissetti. Sarardı ve zorlukla nefes alarak hırıldadı ve başı omuzlarına düşüverdi. Pardaillan ellerini gevşetti. Adam, bir çuval gibi yere yığıldı. Şövalye eğilerek Bastille komutanının kalbini dinledi. Kalp çarpıyordu. Pardaillan gülümsedi:

"İyi! Ölmemiş! İsterse şu tatlı dövüşe yeniden başlarız!" diye söylendi.

Şövalye, ayaklarına takılı incirlerin elverdiği ölçüde uzanarak duvarda asılı anahtarlara erişti. Göz açıp kapayıncaya kadar ayaklarındaki halkaların kilitlerini açtı.

Birdenbire vücudunda müthiş bir dermansızlık, bacaklarında bir kesiklik hissetti. Duvara yaslandı...

Tehlikeli anlar yaşıyordu. Çünkü Bussi hemen ayılabilir, yardım isteyebilirdi. O zaman da bütün gayretleri boşa giderdi...

Fakat bu düşünce Pardaillan'a yeniden kuvvet verdi. Kendini zorlayarak yere eğildi. Bussi'nin belinden hançerini çekip aldı. Sonra zindanın bir çukurluğunda birikmiş olan suya kadar giderek elini yüzünü yıkadı. Bu serinlik şövalyeyi bir parça kendine getirdi. Anlatılmaz derecede yorgundu. Aç ve susuzdu. Fakat içinde yaşama arzusu ve iradesinin sönmek bilmeyen ateşi yanıyordu. Pardaillan:

"İstiyorum," dedi, dişlerini sıktı. "İstiyorum! Bu yüzden yapabilirim! Yürümek istiyorum! Dışarı çıkmak istiyorum! Yaşamak istiyorum!"

Şövalye, kendi kendini gayrete getirmek istermişçesine söylediği bu sözlerin heyecanıyla feneri ve anahtarları kaptı, dışarı çıktı. Kapıyı iki defa kilitledikten sonra merdivenlere koştu. Birinci kat zindanlarının dehlizinde kimse yoktu. Az önce Bussi'nin azarladığı zindancıyla dört asker, ta en üst kata çıkmış, buraları boş bırakmışlardı. Pardaillan tam kendi üstündeki diye düşündüğü zindanın kapısını, elindeki tomarın bütün anahtarlarını deneyerek gacur gucur açtı. Bu sırada aşağıda Bussi–Leclerc de ayılmış, zindana kapatıldığını anlayınca kapıyı tekmelemeye başlamıştı. Fakat bu gürültü Pardaillan'ın hızını artırmaktan başka bir işe yaramadı.

"Onu tamamen boğmalıydım," diye mırıldandı Pardaillan. "Zavallı şeytan! Ona intikam borçluyum..."

Kapısını açtığı zindana girer girmez, içeride üstü başı lime lime, kan ter içinde bir delikanlı da şövalyeyi zindancı sanıp onun üstüne çullanmıştı. Boğuk bir nefes çarptı yüzüne, iki el boğazını sıktı ve zar zor belirgin bir ses homurdandı:

"Öl zavallı!.."

"Charles! Benim çocuğum! Sessiz ol!"

"Ey Violetta!" diye korkunç bir hıçkırıkla kükredi Charles. "Ölümünün intikamını yalnızca birinden alabildiğim için beni bağışla!.."

Pardaillan, kendisini Charles d'Angoulême'e güçlükle tanıtabildi. Şövalye, durumun kötülüğüne bakmadan:

"Kaybedecek bir saniyemiz bile yok!" dedi.

Bu karanlıkta Leclerc'in yalvarışları aşağıda sessizce yankıla-

nıyordu, bu zindanda ise korkunç bir mücadele gerçekleşiyordu: Charles tüm gücünü Pardaillan'ı boğmak, öldürmek için kullanıyordu! Ve Pardaillan kurtulmak için genç adamı öldürmek ya da incitmek istemedi! Ve ona zarar vermezse öleceğini anladı. Üst katta, gardiyanlar kuşkusuz bu sesleri dinliyordu ve Leclerc'in emrine rağmen yakında aşağı inmeye karar vereceklerdi!

O an dehşet vericiydi. Ve beklenen korkunç olay gerçek oldu! Zindancı Comtois ve askerler aşağı geliyorlardı! Pardaillan karanlıkta taşlara çarpan ayak seslerini duydu... Bu yüzden kendini savunmayı bıraktı. Garip bir kahkaha attı ve Charles'ın nihayet serbest kalan elleri boğazına kapandığında şöyle dedi:

"Ha gayret, Marie Touchet'in oğlu. Öldür şu Pardaillan'ı bakalım!" dedi.

Charles bu gülüşü duydu. Onu defalarca titreten o unutulmaz gülüş... Evet, tanıdığı o gülüştü! Dizlerinin üzerine düştü...

Bir çığlık atmak istedi, perişan sevincini, bu sahnenin gerçekliğini çılgın bir rüyaya dönüştüren o muhteşem şaşkınlığı ifade eden bir haykırış... Pardaillan şimşek hızıyla eğildi ve elini ağzının üzerine koydu. Comtois ve askerler kapının önünden geçtiler!.. Ayak sesleri duyuluyordu.

"Benim! Benim!" diye alçak sesle konuştu Pardaillan.

"Geldik, monsenyör!" diye bağırdı Comtois.

Kapının önünden geçtiler. İkinci bodrum katına indiler. Pardaillan, yüzünden süzülen teri silmeye vakit ayırmadan Charles'ı omuzlarından tuttu, kaldırdı ve nefesi kesildi:

"Sessiz ol! Yaşayan Violetta adına, sessiz ol!"

"Violetta yaşıyor!" Charles'ın gözleri kamaştı, titredi, şaşkınlıktan deliye döndü. Pardaillan onun sevinmesine izin verdi. Dışarı çıktılar. Birkaç dakika içinde merdivenlerin tepesine ulaştılar ve Pardaillan telaşsızca kuzey kulesinin kapısını kapatıp üç kere kilitledi.

"Violetta yaşıyormuş!.. Şimdi haberini aldım... Hemen buradan kaçmanın çaresine bakalım!"

İkisi birden zindandan çıkarak birkaç saniyede merdivenin sonuna ulaştılar. Pardaillan, oradaki demir kapıyı kapadı. Bu işi tam zamanında başarmıştı. Çünkü zindanın üst dehlizinde bulunan as-

kerlerle zindancı orada kapalı kalmışlardı.

Pardaillan bir an nefes almak için kapıya yaslandı. Charles onun ellerini tuttu ve sanki zindandaymış gibi diz çökerek Pardaillan'ın ellerini gözyaşlarıyla kapladı.

"Ey Pardaillan," diye ağladı genç dük, "kardeşim, özür dilerim... Size vurdum! Sizi! Sizi öldürmek istedim! Lanet olsun sizi tanımayan gözlerime! Pardaillan, ben sadece bir zavallıyım..."

"İyi! İyi!" dedi Pardaillan. "Artık yarı özgür olduğumuza göre saçma sapan konuşmak için birkaç dakikamız var. Vay! Burada daha rahat nefes alıyoruz, henüz tamamen özgürlük havası olmasa da." Ve Pardaillan derin bir nefes aldı.

"Affetmediğiniz sürece, Kral IX. Charles'ın oğlu ayaklarınızın altında kalacak."

Şövalye eğildi, küçük dükü tuttu, kaldırdı ve göğsüne bastırdı.

"Çocuk," diye fısıldadı, "Babamın ve aşkımın ölümünden beri sadece bir nefret düşüncesiyle yaşadım, sonra sizinle tanıştım. Size bana borçlu olduğundan çok daha fazlasını borçluyum. Bir ailem yoktu ve siz bana bir erkek kardeşim olduğunu söylediniz..."

"Evet, Pardaillan," dedi genç adam, "size hayran olan bir kardeş, sizi yüreğinin en yükseğine yerleştiren ve size nasıl layık olabildiğini merak eden bir kardeş..."

Böylece, bu iki katı ruh, birbirlerine dostluklarını göstermek için her şeyi unuttular. Ve yine de durum korkunçtu. Ancak Pardaillan tehlikelere aşinaydı ve ne kadar korkutucu olursa olsun hiçbir durum onu şaşırtamazdı. Charle Angoulême'e gelince, bu müstesna ruhla temas halindeyken, kendisini büyümüş, kahramanlığa muktedir hissetmişti. Bir tür gurur onu sarhoş etmişti.

Violetta hakkında tek kelime etmedi. Pardaillan'ın sözü ona yeterdi; sevgilisi yaşıyordu. Ve şimdi bu inanılmaz gerçek karşısında, ölümü gördüğü bir anda onu şiddetle hayata döndüren bu kurtuluşun karşısında olağanüstü bir duygu kaplamıştı içini.

Kuzey kulesine ulaşılan dar avludaydılar. Bu avlunun ötesinde başkaları da vardı. Nöbetçilerle, muhafızlarla, yani tüm garnizonla çarpışacaklardı. Yanlarındaki tek silahsa, şövalyenin Bussi-Leclerc'ten kaptığı hançerdi...

Pardaillan, surların üzerinde görülebilen ve kulenin mazgallarını siyaha boyayan gökyüzü parçasına baktı. Yıldız ışığında, sabaha birkaç saat kaldığını gördü.

Pardaillan, Charles d'Angoulême ile birlikte Bastille'den canlı ve özgür şekilde ayrılma olasılığını hesaplamaya çalışırken, Comtois ve muhafızların kapının arkasında çıkardıkları uğultuya ilk kez dikkat etti.

"Bu serseriler ölüleri uyandırır!" diye hırladı. "Muhafızları da uyandıracaklar!" Neyse ki kuzey kulesi, nöbetçi karakollarından ve özellikle giriş kapısındaki yaklaşık elli adam içeren büyük karakoldan oldukça uzaktaydı. Mahkûmların ulumalarının durmaktan çok, şiddetinin arttığını görünce:

"Köpeklerden daha yüksek sesle bağırmanın onları korkuttuğunu ve havlamalarını durdurduğunu söylüyorlar. Hadi deneyelim!"

Ve Pardaillan şiddetle kapıya vurup bağırmaya başladı:

"Nedir bu patırtı, be?.. Uyuyamayacak mıyız?.. Yoksa devriyeyi mi çağırayım?.."

Comtois ve gardiyanların köpek mizaçları olup olmadığını bilmiyoruz. Onlardan daha yüksek sesle bağırmak onları susturmadı. Ama bu gür ses, gardiyanla muhafızları ürkütmüş olacak ki bir an sesler kesildi. Pardaillan tekrar:

"Ne istiyorsunuz? Ne bağırıyorsunuz?" dedi.

"Kapıyı açın da çıkalım! Burada kapandık kaldık! Hatta komutan bile aşağıda, zindanda kapalı... Bu işi kim yaptı bilemiyoruz... Lütfen garnizon karakoluna haber verin!"

Bu ses zindancının sesiydi. Pardaillan, Charles d'Angoulême'in zindanına girdiği arada kapıyı kapadığı için zindancıyla askerler, aşağıda bar bar bağıran Bussi'nin imdadına koşarlarken hiçbir şeyin farkına varmadan zindanın önünden geçmişlerdi. Şimdi de kendilerini buraya kimin hapsettiğini bilemiyorlardı. Pardaillan alaya başladı:

"Demek sizi buraya kimin hapsettiğini bilemiyorsunuz? Mösyö Bussi-Leclerc'i de kimin hapsettiğini bilmiyor musunuz?.."

"Vallahi bilmiyoruz... Şeytan mı işe karıştı, nedir?"

"Öyleyse ben size söyleyeyim: Sizleri de, onu da ben hapsettim! Ben... Pardaillan!"

Zindancı ağlamaklı bir sesle yalvarmaya başladı:

"Merhamet edin! Yarın beni asarlar sonra!"

Pardaillan seslendi:

"Asılmazsınız, korkmayın!"

Bir umutsuzluk uluması duyuldu, ardından Comtois'nın muhtemelen saçlarını yolmak için harcadığı birkaç saniyelik sessizlik geldi. Sonra gardiyan, aralarına ağıtlar serpiştirilmiş bir dizi küfür savurdu. Durum gerçekten de oldukça vahimdi. Temelde sadece Bussi–Leclerc'in emirlerine uymasına rağmen, mahkûmla bir suç ortaklığı olmasa bile buradan kurtulamazdı.

Pardaillan, sözlerinin çok etkili olduğunu sezdi ve bu etkiyi artırmaya çalıştı:

"Şimdi beni iyi dinleyin! Kuzey kulesi, garnizondan çok uzakta... Burada ne kadar bağırıp çağırsanız da sizi kimse duymaz... Ben bir saat sonra Bastille'den çıkarken Bussi ile sizin acele bir yolculuğa çıktığınızı söylerim. Böylece kimse gelip buralarda sizleri aramaz. Açıktan, susuzluktan geberir gidersiniz. Ondan sonra da ha asılmışsınız, ha asılmamışsınız hepsi bir, değil mi?.."

Pardaillan bu sözleri henüz söylemişti ki kapının ardından, ah çekip inlemeler koro halinde gelmeye başladı. Pardaillan gülümseyerek dinliyordu.

Pardaillan nihayet, beş adamın korkudan ve üzüntüden çıldıracak hale geldiklerini hissedince kapıya vurdu. Ses seda kesildi. Şövalye:

"Neden inleyip ahlayıp duruyorsunuz!" diye sordu.

Muhafızların dördü birden:

"Biz ağlamayalım da kim ağlasın?" diye bağırıştılar. "Burada geberip gideceğiz... Tanrı aşkına bizi kurtarın!.."

Zindancının hiç sesi çıkmamıştı. Pardaillan:

"Sizi bir şartla kurtarırım!.." dedi.

Dört muhafız bir ağızdan bağırıştılar:

"Ne şartınız olursa olsun... Kabul ediyoruz. İsterse yüz şart olsun, razıyız!.."

"Hayır, hayır sadece bir tek şartım var: Bana teslim olacaksınız...

O zaman kapıyı açarım. Yoksa sizi bu durumda bırakıp gideceğim!"

Korkudan çılgına dönen dört adam:

"Teslim oluyoruz!" diye haykırışlar,

Pardaillan'ın yüzünde bir gülümseme belirdi... Fakat aynı anda zindancının sesi duyuldu:

"Ben teslim olmam, alçak herifler!.. Korku, sizin aklınızı başınızdan almış... Bu adam, imkânı yok Bastille'den çıkamaz... Bize gelince üç saat sonra buradan devriye geçecek... Nasıl olsa kurtuluruz..."

Pardaillan hemen atıldı:

"Evet, kurtulursunuz, ama arkasından hemen ipe çekilirsiniz! Çünkü ben sizin, bana kaçmam için yardım ettiğinizi söyleyeceğim... İşinize gelirse... Ölümlerden ölüm beğenin! Ya burada açlıktan gebermek, ya da ipe gitmek! Haydi hoşça kalın..."

Muhafızlar koro halinde feryadı bastılar:

"Durun, durun! Bir dakikacık olsun bekleyin efendimiz!"

Bu arada demir parmaklıklı kapının arkasındaki merdivende, amansız bir boğuşma başlamıştı. Dört asker, zindancının üstüne çullanmışlardı. Zindancı, olanca gücüyle kendini korumaya çalışıyordu, Nihayet muhafızlar, gardiyanı kuşaklarıyla sımsıkı bağlayıp ağzını tıkadılar. Pardaillan sabırla bekledi ve biraz sonra da kapıyı araladı...

Muhafızlar, birbirlerini itip kakarak silahlarını aralıktan uzattılar. O zaman şövalye kapıyı ardına kadar açıp askerlere yol verdi. Herifler, dışarıya fırladıktan sonra korkudan büyüyen gözleriyle çevresine bakınan gardiyanı da şövalyenin ayaklarının dibine bıraktılar. Zindancı, şövalyenin gözlerinden, kendisine hiç acımayacağını derhal anladı.

Pardaillan kahkahayı patlattı. Comtois'ya gelince, sadece ikinci bodrumdaki mahkûmun serbest olduğunu değil, Charles d'Angoulême'in de kendisine eşlik ettiğini fark edince, bir kaplanla karşı karşıyaymış gibi şaşkınlık ve acıyla baktı.

Gardiyanın ayaklarını çözdü. Sonra onu çözdü. Ama aynı zamanda, hançerinin ucunu adamın boğazına dayadı, bu iyi, vaktinde bir hareketti, öyle ki, yardım istemek için ağzını açmaya başlamış olan Comtois, bu hançeri boğazında hissedince hemen ikna oldu.

"Teslim olacak mısın?"

Sorusuna:

"Beni de Bastille'den çıkarmanız şartıyla!.." dedi.

Pardaillan da:

"Seni şu dört adamla beraber Bastille'den çıkarmakla kalmayacak, her birinize de birer yıllık maaşınız tutarında ikramiye vereceğiz!.. Angoulême dükü bu sözü muhakkak yerine getirir. Öyle değil mi dük?

Charles:

"Evet!" cevabını verince, zindancı da:

"O halde ben de size sonuna kadar itaat ederim!" dedi.

Dört askere gelince hiçbir şey söylemediler. Ama tavırları, sevinçten delirebileceklerini gösteriyordu. Gerçekten de, parasını yarısını zar zor alabilen, yetersiz beslenen ve kötü muameleye maruz kalan insanlar için bir yıllık ücret, zenginlik ve özgürlüktü. Angoulême dükü, "Gidelim sevgili dostum," dedi.

"Bir dakika," dedi Pardaillan, ona tuhaf tuhaf bakarak. "Bastille'i ziyaret etmeyi hep hayal etmişimdir. Ve bu fırsat elimden kayıp gitmesine izin veremem. Bastille'i ziyaret edelim! Bastille'i gezelim!"

KIRK DOKUZUNCU BÖLÜM
PARDAILLAN'IN BASTILLE'İ ZİYARET ETTİĞİ YER

Genç dük, kardeşim dediği şövalyeye korku dolu bir bakış attı. Aslında Charles için yapılacak tek bir şey kalmıştı; defolup gitmek. Kapıları, nöbetçileri, muhafızları ve aşılmaz engelleri hiç düşünmedi. İşte Pardaillan tam olarak böyle bir zamanda Bastille'i ziyaret etmekten bahsettiği için... Ah! Pardaillan deliye dönmüştü.

"Dostum... Kardeşim..." diye ızdırapla kekeledi genç adam.

Pardaillan gülümsedi. Aşılması gereken engelleri düşünüyordu. Bastille'i ziyaret etme fikri aklına bu engellerle geldi. Bunun üzerine Comtois'ya döndü, ellerini çözdü ve:

"Çabuk, kapıları aç!" emrini verdi.

"Anahtarlarım yok ki efendim!.."

"Al anahtarları!.."

Şövalye, şaşkınlıktan ağzı bir karış açılan gardiyana, anahtar tomarını uzattı ve askerlere dönerek:

"Bu herifin yanından yürüyün!" dedi. "Bir dalavere çevirmeye kalkarsa hemen işini bitirin!.."

Muhteşem bir taktikti. Pardaillan bu adamlara güveniyormuş gibi görünerek aslında onların da kendine güvenmesini sağlamıştı. Artık kaçan bir mahkûm değil, bir şefti. Emirleri havada uçuştu. Pardaillan iki muhafız, Charles iki muhafız aldı ve Comtois'yı kuşattılar.

"Neyi görmek istiyorsunuz?" diye sordu gardiyan.

Şövalye:

"Mahpusları!" dedi.

Gardiyan korkusundan titredi:

"Mahpusları mı?"

"Yürü diyorum! Yoksa vallahi gebertirim! Zindanlarda kaç mahpus var?"

"Yirmi altı... Sekizi burada, kuzey kulesinde... Ben de bu kulenin gardiyanıyım..."

"Öyleyse önce bu kuleden başlayalım!"

Gardiyan bir aralık imdada çağırabileceği bir devriye görebilmek için etrafına bakındıysa da, nihayet ümidini keserek bir kapıyı açtı ve hep birlikte bir merdiveni tırmandılar. Birinci katta, zindanlara göre havadar ve geniş bir odada, üç delikanlı derin bir uykuya dalmışlardı. Birkaç kişinin birden odalarına gürültüyle girdiklerini duyunca uyanarak yataklarından fırladılar. Pardaillan:

"Efendiler!" dedi. "Lütfen giyinip peşimden gelin!.."

Üç delikanlıdan birincisi şaşırarak sordu:

"Grève Meydanı'nda celladı ziyarete mi gideceğiz?"

İkincisi:

"Yoksa işkence sehpasında istirahat mı edeceğiz?" dedi.

Üçüncüsü ise:

"Yoksa gecemizin geri kalan vaktini sevgililerimizin koynunda mı geçireceğiz?" diye sordu.

Pardaillan üçüncü gence:

"Bravo!" dedi. "Tam üstüne bastınız! Ama çabuk olun!.."

Delikanlıların üçü de ölüm saatinin yaklaştığını bilen her mahkûm gibi renksiz ve şaşkındı. En soğukkanlıları görünen üçüncüsü, şövalyeye yaklaştı:

"Efendim, üstünüz başımız paralanmış; eliniz yüzünüz kan içinde... Bu görünüş bana gerçeği anlatır gibi oluyor. Bakınız şu gencin adı Mösyö Chalabre... Yirmi iki yaşında. Şu öteki yirmi yaşında ve adı Mösyö Montsery. Ben de yirmi dört yaşındayım ve adım Marki Sainte-Maline. Biz krala sadık kaldığımız için Guise tarafından idama mahkûm edilmiştik. Ölümü beklediğimiz bir anda bizimle alay etmeyin. Bizi nereye götürüyorsunuz, söyleyin!"

Pardaillan, bu üç gence acımıştı. Abice bir tavır takındı:

"Serbest kalacaksınız!" dedi.

"Af mı edildik? Kim affetti bizi? Guise mi?"

"Hayır, affedilmediniz... Sizi ben serbest bırakıyorum!"

Üç delikanlı, heyecan içinde haykırışlar:

"Adınız? Adınız ne?.."

"Ben Şövalye Pardaillan'ım!"

"Kardeşim!" diye fısıldadı Charles. "Sizi şimdi anlıyorum!.."

"Acele edin beyler!" dedi Pardaillan. "Çünkü sunduğum özgürlüğü istiyorsanız, şimdi onu fethetme zamanı..."

Üç delikanlı göz açıp kapayıncaya kadar giyinmişti. Pardaillan her birine birer tüfek verdi. Marki Sainte–Maline adındaki genç:

"Şövalye!" dedi. "Size yalnız hürriyetimizi değil, hayatımızı da borçluyuz! Demek oluyor ki size üç hürriyet ve üç hayat borcumuz var. Ne zaman isterseniz gelin, bizden bu alacaklarının alın, O anda öderiz... Öyle değil mi, arkadaşlar?"

Chalabre ile Montsery:

"Evet... Hemen o anda borcumuzu öderiz!" dediler.

Pardaillan bu teklifi kabul ettiğini göstermek üzere eğildi. Bu asil gençlerin üçü de Kral III. Henri'nin "Kırkbeşler" denen özel muhafızlarındandı. Kralın bir emriyle öz babalarını bile öldürmekten kaçınmayan fedailerdendi.

Pardaillan zindancıya:

"Düş önüme!" dedi.

Böylece kalabalıklaşan kafile, daha üst kata ulaşarak zindancının açtığı bir başka odanın kapısı önünde durdu. Ötekiler dışarıda beklerken Charles ile Pardaillan da içeri girdiler. Burada saçı sakalına karışmış, zayıf yüzünde gözleri çılgın bir ışıltıyla parlayan biri vardı. Pardaillan sordu:

"Kimsiniz?"

"Benim adım on bir numara... Başka bir ismim olduğunu hatırlamıyorum!.."

Şövalye derin bir üzüntüyle titreyerek:

"Çoktandır buradasınız galiba?" dedi.

"Bilmem... On yıldır mı desem... Yirmi yıldır mı desem... Kral

IX. Charles tahta çıktığı zaman, sevmediği bir şarkıyı söylediğimiz için beni dört arkadaşımla beraber yakalatıp buraya attırmıştı...

"Öteki arkadaşlarınız nerede?"

"Öldüler!.."

"Haydi gelin! Artık şarkının sonu geldi!" dedi Pardaillan. "Serbestsiniz!.."

Mahpus önce ağladı, sonra güldü. Nihayet sırtına yırtık pırtık bir örtü atarak peşlerine düştü. Pardaillan, hemen bunun karşısındaki bir odaya girdi. Burada, önünde kâğıtlar bulunan ve kendi kendine birtakım planlar yapan bir ihtiyar oturuyordu. Düzgün giyimli, yüzü asil bir zekayla dolu bu adam şövalyeyi görünce:

"Büyük Catherine'nin Bernard Palissy'e bağışladığı bu odaya şeref verdiniz!" dedi.

Pardaillan mırıldandı:

"Bernard Palissy!.."

Bu, Kraliçe Catherine'nin gözünden düşen, ünlü ressam ve mimardı. İhtiyar sordu:

"Mösyö, eğer saraydansanız, lütfen krala bana kandil yağı, pergel ve kurşun kalem gönderilmesi için yazdığım şu dilekçeyi vermenizi rica ederim... Daha önceleri bunları veriyorlardı, ama sonradan..."

Pardaillan duygularını gizlemeye yarayan o huzurlu sesle, "Dilekçenizle ilgilenemediğim için üzgünüm, dedi. "Size, artık serbest olduğunuzu bildirmeye gelmiştim."

İhtiyar önce alıklaştı, sonra kendini toparladı ve Kâğıtlarını toplayıp dışarıda bekleyen kafileye karıştı. Şövalye ise bundan sonraki kata kadar çıkmış, oradan da üç Protestan kurtarmıştı. Artık bu kulede kurtarılacak kimse kalmamıştı. Merdivenlerden inmeye koyuldular. Küçük dehlize henüz varmışlardı ki ileride demir bir parmaklığın arkasından sallana sallana gelen bir fener ışığı fark ettiler. Kafilenin başında giden Pardaillan hemen durdu. Anlaşılan, demir parmaklığın öbür yanında on–on iki kişilik bir devriye geçiyordu. Arkadan bir ses:

"Saat üç devriyesi!" dedi.

Şövalye şimşek gibi geriye döndü. Tam bu sırada zindancı:

"İmdat!.." diye bağırdı.

Bunun üzerine Pardaillan'ın balyoz gibi inen yumruğu, herifi bir un çuvalı gibi yere serdi. Fakat devriye herifin sesini duymuştu. Üstelik, alt katta Bussi–Leclerc de zindanın kapısını gümbür gümbür dövmeye koyulmuştu. Pardaillan'ın peşindekiler, durumun tehlikeli olduğunu hemen anladılar. Chalabre, Sainte–Maline ve Charles d'Angoulême ellerindeki arkebüz tüfekleriyle ateşe hazır bekliyorlardı. Devriyeye komuta eden subayın seslendiği duyuldu:

"Kim o? Ne var?.."

Aynı anda Pardaillan'ın sesi gürledi:

"Ateş!.."

Devriye demir parmaklıktan içeriye girdiği sırada dört tüfek birden patladı. Ortalık birden karıştı ve bu arada Pardaillan'ın, devriye komutanı subayı yakalamasıyla hançerini gırtlağına dayaması bir oldu. Şövalye gür sesiyle:

"Mösyö!" diye haykırdı. "Karşınızda otuz kişi var... Siz ise topu topu on kişisiniz. Teslim olun, yoksa..."

Neye uğradığın şaşıran subay, Pardaillan'ın sözünü bitirmesini beklemeden, adamlarına:

"Teslim olun!" dedi.

Muhafızlar silahlarını atıverdiler. Pardaillan bütün devriyeyi demir parmaklıklı kapının arkasındaki boşluğa hapsederek kendi adamlarını dış tarafa çıkardı. Sonra da kapıyı güzelce kilitledi. Şövalye, arkadaşlarına yerde duran silahları göstererek:

"İşte, hepinize bol bol yetecek kadar silah..." dedi.

Yerde dört muhafızın ölüsü yatıyordu. Şövalye bunların göğüslerinde, Guise'in adamlarında bulunan beyaz Lorraine haçı işaretini gördü. Yanındakilere, peşinden gelmelerini söyledikten sonra ileriye atıldı ve dar bir dehlizden ilerlemeye başladı. Bastille'in bir köşesindeki gürültü, öbür köşesinden zor duyuluyordu. Fakat tam yolun dönemecine gelince nöbetçilerden biri:

"Kim o?.." diye seslendi. Nöbetçi cevap alamayınca:

"Silah başına! Silah başına! Dikkat!" diye bağırdı.

Pardaillan elinde Bussi–Leclerc'in hançeri ile ileriye atılmıştı.

Ama önünde hiçbir şey bulamadı. Alarmı veren nöbetçi ön kapıya koşarak geri çekildi. Ve o anda büyük bir kalede koşan, birbirlerine seslenen insanların gürültüsü duyuldu. Bu gürültü tıpkı bir fırtınanın ilk kükremesini andıran boğuk bir yaygara gibiydi.

Pardaillan'ın tüyleri ürperdi. Bir anda tüm benliğiyle titredi. Arkadaşlarına dönerek:

"Arkadaşlar! Hürriyeti seviyor musunuz? Benimle gelecek misiniz? Yalnız işin ucunda ölmek de var..." diye bağırdı.

Kafiledekiler hep bir ağızdan:

"Ya hürriyet ya ölüm!" diye haykırdılar.

"Öyleyse ileri! Bastille'i zapt edelim!.."

Pardaillan bu sözleri söyler söylemez ok gibi ileri fırlamıştı. Ön tarafta alarm bildirisi durmadan tekrar ediliyordu. Fakat şövalyenin peşindekiler sessiz sedasız yürüyorlardı. Birden az ileriden bir ses yükseldi:

"Heey... Bana bakın!.. Kimsiniz siz?.. Durun bakalım!"

Pardaillan buna cevap olarak gür sesiyle:

"Hücum!" emrini verdi.

Şövalye bu emri verir vermez, karşısındaki askerî birliğin subayının üstüne atılarak kendisini kıskıvrak yakaladıktan sonra:

"Çabuk adamlarına teslim olmalarını söyle, yoksa seni gebertirim!" dedi.

Fakat bu arada şövalye subayın ses çıkarmasına fırsat vermeden kafasına öyle bir yumruk vurmuştu ki adam, külçe gibi yere yığılmıştı. Askerler, komutanlarının esir olduğunu görünce kaçmaya yeltendiler. Bir çavuş, onları durdurarak:

"İleri! Ateş!" diye bağırdı.

Silahlar patladı. Serseri kurşunlar dört bir yana uçtu. Ne var ki arkebüz tüfekleri, ağızdan dolan çakmaklı silahlardı. Bir atıştan sonra tüfeği yeniden doldurmak iki dakika sürerdi. Halbuki böyle bir iş için vakit yoktu. Askerler, zifiri karanlıkta neye uğradıklarını anlayamadılar. Büyük bir kalabalığın hücumuna uğradıklarını sanarak dipçikle birbirlerine saldırmaya ve birbirlerinin kafalarını kırmaya koyuldular. Elindeki hançerle ölüm saçan Pardaillan da bunlara ka-

tılınca içlerinden ayakta kalanlar kapıya doğru koşup binadan dışarı sıvışmaktan başka çare kalmadığını kestirdiler... Bu arada Bastille Hapishanesi'nin alarm çanları da çalmaya başlamış, kısa zamanda Paris'in bütün kiliseleri bu çan seslerine cevap vererek şehrin göğünü uğultularla doldurmuştu.

Kale muhafızlarından, kala kala yirmi kişi kalmıştı. Bunlar da dışarıdan, büyük kapıyı çevirip muhafaza altına almışlardı. Herkes neye uğradığını şaşırmıştı. Bastille'dekiler bu amansız saldırının, gizlice şehre girerek her nasılsa Bastille'e sokulan kral askerleri tarafından yapıldığına inanıyorlardı. Kalenin içi inleyen yaralılarla dolmuştu...

Bu sırada Pardaillan, Charles, Montsery, Sainte–Maline ve Chalabre çabucak bir plan kurarak birlikte kalenin kapısına doğru seğirtmişlerdi. Öteden beriden tek tük silah sesleri geliyor, arada bir:

"Kahrolsun Guise! Yaşasın kral!.." haykırışları duyuluyordu. Pardaillan bir dirsek vuruşuyla kapının camını kırarak başını öte yana uzattı:

"Kral adına!" diye bağırdı. "Derhal teslim olun! Bastille, kralın iki bin askeri tarafından zapt edildi!.."

Muhafızlar:

"Yaşasın kral!" diye bağırıştılar.

"Silahlarınızı bırakın!.."

Muhafızlar, kırık camın aralığından silahlarını içeriye attılar. Bu arada Chalabre, Sainte–Maline ve Montsery de kaleyi şehre bağlayan asma köprüyü indirmiş, kapıyı açmışlardı.

Pardaillan arkadaşlarına:

"Haydi siz gidin!" dedi.

"Ya siz?.."

"Nenize lazım?.. Siz gidin!.."

"Hoşça kalın Şövalye Pardaillan!.. Size borçlu olduğumuzu, bizim gibi siz de unutmayın!.."

Üç delikanlı, köprüden hızla geçerek şehrin karanlık sokaklarında gözden kayboldular. Charles d'Angoulême, hayretler içinde şövalyenin neden hâlâ kaçmadığını ve burada daha ne beklediğini düşünüyordu.

Pardaillan biraz önce ateş emrini veren çavuşa yöneldi:

"Demin kralın askerlerine karşı hücum emrini sen vermiştin, değil mi?" dedi. "Senin cezan ölümdür. Fakat kralın emrini hemen yerine getirirsen, bu cezadan kurtulabilirsin!"

"Yani nasıl?.."

"Kral, bu akşam, Bastille'deki mahpusları görmek istedi. Derhal anahtarları getir, hepsini zindanlardan çıkar... Yalnız kuzey kulesinde bulunanlara dokunma!.."

"Çok doğru, monsenyör... Onları çıkarmamalı... Çünkü en azılı haydutlar orada."

"Bu doğru. Git diğerlerini benim için getir."

"Kralım çok yaşa!"

Çavuş ortadan kaybolup verilen emri yerine getirmeye koşarken Bernard Palissy, üç Huguenot ve çılgın mahpus, kaleyi şehre bağlayan köprüden geçerek karanlık sokaklara dalmışlardı.

Şehirde de hummalı bir faaliyet vardı, Çan seslerini duyan halk silahlanarak evlerinden fırlamıştı. Ortada binbir söylenti dolaşıyordu: Sözde Kral Henri; Navarre kralıyla anlaşmış, ikisinin orduları Paris üzerine yürüyüp şehri kuşatmışlardı... Ve Parisliler, sevgili şehirlerini savunmaya koşuyorlardı.

On dakika geçti. Bastille'de söylentiler yavaş yavaş azaldı. Hâlâ "Yaşasın Kral!" çığlıkları duyulabiliyordu. Ancak Bastille'in dışında Paris alarmlardan dolayı harekete geçiyor, yavaş yavaş silahlanıyor ve sokaklara yayılıyordu. Bu alarmların nereden geldiği henüz belli değildi. Ama çok geçmeden Charles d'Angoulême Pardaillan'a manidar bir bakış attı ve Pardaillan güldü:

"Benim ne düşündüğümü biliyor musunuz?"

"Hayır, dostum. İtiraf ediyorum ki..."

"İyi... Bastille valisinin 'Yaşasın kral!' diye bağırışlarını işitince yüzünde oluşan ifadeyi düşünüyorum..."

O anda Bernard Palissy üç Huguenot'yu serbest bırakarak asma köprünün önüne geldi. Bu üç adam da sanki savaştan gelmiş gibiydi. Üstleri kan içinde, her tarafları yırtılmış bir haldeydi. Muhtemelen içlerinden biri ölümcül bir şekilde yaralanmıştı, diğer ikisi de

onu taşıyordu. Ölmek üzereyken hayata geri döndükleri için hem şaşkındılar hem de korkuyorlardı. Sadece Palissy çok sakindi. Asma köprüyü geçtiler ve Paris'e girdiler.

O sırada gün yavaş yavaş ağarıyordu. Korkmuş insanlarla dolu sokaklarda silahlı devriyeler geçiyordu. Askerler insan kalabalığını dağıtmak ve saldırıyı önlemek için surlara doğru ilerliyordu. Çünkü herkes Paris'in ya III. Henri'nin bir ordusu ya da Henri de Navarre'ın Huguenotları tarafından saldırıya uğradığına inanıyordu.

"Alarm! Alarm! Hemen silahlarınızı alın! Hemen surlara!"

Büyük çalar saatin çalmasıyla bu çığlıklar birbirlerine karışıyordu. Bastille'in muhafiz kulesindeki tutuklanmış olan askerler bağırıyorlardı:

"Yaşasın kral! Yaşasın kral!.."

Böylece bir hain olarak ilan edilen Guise dükünün davasına hizmet ettiklerini düşünüp affedilmeyi umuyorlardı.

Aniden kalenin avlusunda, beti benzi sapsarı, avurtları çökmüş, üstleri paramparça bir insan kalabalığı birikti. Pardaillan'la Charles d'Angoulême, bunların geri kalan on sekiz mahpus olduğunu hemen anladılar. Nihayet çavuş, şövalyenin karşısına dikilerek:

"Emirleriniz yerine getirildi komutanım!" dedi.

Şövalye ve Charles, bu sırada kaleyi şehre bağlayan köprünün üstünde bulunuyorlardı. On sekiz mahpus ise önlerinden geçip teker teker şehrin sokaklarında gözden kayboluyordu.

Pardaillan çavuşa:

"Komutanım, diye bana mı sesleniyorsun?" dedi.

"Siz, Bastille'in yeni komutanı değil misiniz?"

Pardaillan elini dizine vurarak bir kahkaha attı:

"Hay lanet olsun! Komutan dedin de aklıma geldi. Çabuk kuzey kulesine koş. Sizin komutan Bussi–Leclerc, oradaki zindanda kilitli. Hemen onu kurtar!.."

Çavuş iyice aptallaşmıştı. Ağzından şu kelimeler döküldü:

"Ya siz kimsiniz?.."

"Hayda! Bu da sorulur mu? Ben de, şimdi salıverdiğim mahpuslardan biriyim işte..."

Çavuş, bu sözleri duyunca saçını başını yolmaya ve:

"Silah başına! İsyan var!.." diye bağırmaya başladı. Ne yazık ki Bastille'de mahpus kalmamıştı. Üstelik Pardaillan'la Charles da Paris'in alaca karanlığında gözden kaybolmuşlardı.

Ortalık yavaş yavaş ağarıyor, güneşin doğacağını müjdeliyordu.

Şehir halkı büyük bir telaş içindeydi. Halk surlara koşuşmuştu, ama ortaklıkta ne bir düşman askeri, ne de bir savaş veya kuşatma belirtisi görmüştü.

Paris, gerçek sebebini bilmediği bu çan sesleriyle allak bullak olup halk, öteye beriye koşuşurken Guise dükünün sarayında da herkes yatağından fırlamış bulunuyordu. Herkesten erken davranan Guise, büyük bir askerî kafileyle birlikte surlara kadar gitmiş, Paris çevresine keşif kolları göndermişti. Gerek Guise dükü, gerek keşif kolları, olağanüstü hiçbir durum görememişlerdi. Bunun üzerine Guise dükü de, boşu boşuna telaşlandığı için kendi kendine kızarak gerisin geriye döndü. Sabahın saat beşiydi. Dük, Chartres'e yapılacak yolculuk için hazırlanılmasını emretti. Dükün yanında bu sırada Maurevert de bulunuyordu. Guise, ona dik dik baktı:

"Sakın gelmezlik etme!" dedi.

Maurevert şaşaladı:

"Gelmemem için bir sebep var mı, monsenyör?.."

"Ne bileyim? Belki Montmartre Manastırı'nda görülecek önemli bir işin vardır da..."

Maurevert bu sözleri duyunca sapsarı kesildi. Guise eliyle onun alnına dokunarak kısık bir sesle:

"Yüz bin altın alacağın ve Montmartre Manastırı'nı ziyaret edeceğin bir sırada belki bu Chartres yolculuğuna katılmak işine gelmez!.. Ha, ne dersin?.."

Maurevert, hiç sesini çıkarmadı. Guise dişlerini gıcırdatarak söylendi:

"Hele tam da yeni evlenmiş olduğun bir sırada... Öyle değil mi?.. Bana bak, o kıza bakmanı bile yasaklıyorum sana!.."

Maurevert'in beti benzi attı:

"Monsenyör, emin olunuz ki..." diye kekeledi.

"Sus! Daha fazla zırvalama!.. Eğer şu başının cellat satırıyla kopmasını istemiyorsan, yanımdan ayrılmayacaksın, anlaşıldı mı? Pardaillan'ın işini bitirdikten sonra hareket edeceğiz..."

Maurevert, konuyu değiştirmek için bir fırsat ele geçirdiğine inanarak:

"Monsenyör!" dedi. "Bu sabah beni de Bastille'e götüreceğinizi vadetmiştiniz!.."

Guise dükü, tekrar dik dik onun yüzüne baktı:

"Biliyorum!.. Daha fazlasını da biliyorum! Bana sadık kalırsan, sana vadedildiği üzere muhafız kıtası komutanlığına da getirileceksin! Bastille'de can düşmanının, işkence sehpasında nasıl inim inim inlediğini de göreceksin, merak etme!.."

Sonra Maineville'ye döndü:

"Sen de gelecek misin?.."

"Gelmez olur muyum monsenyör?.. Değirmen olayının acısını Pardaillan'dan çıkarmam lazım!.. Hatta işkenceden önce..."

Maineville sözünü tamamlayamadı. Birdenbire dışarıda müthiş bir gürültü koptu. Bulundukları odanın kapısı ardına kadar açıldı ve tanınmayacak kadar perişan bir adamın, gülle gibi odaya girerek kendisini Guise'in ayaklarının dibine attığı görüldü. Hepsi bir an şaşalamış, sonra çabucak kendilerini toplamışlardı. Dikkatle bakınca gireni tanıdılar. Guise dükü, bu saygısızlığa fena halde kızıp:

"Ne oluyor? Buraya paldır küldür girmek de ne demek?.." diye bağırdıysa da, aceleci ziyaretçi:

"Ah Monsenyör!" diye inledi. "Beni öldürün! Beni gebertin!.."

Maineville ve Maurevert şaşkın şaşkın bakıştıktan sonra:

"Bussi–Leclerc!.. Bu ne hal?.." diye mırıldandılar.

Guise büyük bir öfkeyle:

"Ne oluyorsun? Ne var?" diye sordu.

Maurevert'in yüzü, içine düşen kötü bir şüpheyle buruştu. Bussi, soluk soluğa:

"Ah efendim!.." dedi. "Biliyor musunuz, Bastille'de ne oldu?"

Guise'in sabrı tükenmişti:

"Söyle be sersem! Ne oldu?.."

"Ah efendim, Pardaillan... Pardaillan kaçtı!.."

"Ne?.. Kaçtı mı?"

Bu soruyu, Guise, Maineville ve Maurevert hep birlikte sormuşlardı. Guise dükü, kızgınlığından morardı:

"Tanrı seni kahretsin!.." diye söylendi.

Elini kaldırdı. Bussi'nin yüzüne okkalı bir tokat yapıştıracaktı... Fakat sonra caymış olacak ki elini indirdi:

"Nasıl kaçtı? Nasıl oldu bu iş? Anlat!.." dedi.

Bussi–Leclerc, Pardaillan'a ikinci defa nasıl yenildiğini anlatacak kadar açık kalpli değildi. Bir hikâye uydurdu:

Sözde Bussi zindanı teftiş ederken Pardaillan ona kancıkça saldırmış ve kendisini bayıltmıştı. Bundan sonra Leclerc çavuştan öğrendiği kadar Pardaillan'ın Bastille'i nasıl boşalttığını da anlatınca hikâyeyi dinleyenlerin hepsi dehşetten donakaldı.

Kapının dışındaki gürültüyü işiten Guise, acaba Pardaillan'ın içeri girecek diye kılıcına sarıldı. Maineville zırhını giyip giymemiş olduğunu unutarak üstünü yokladı. Nihayet Guise:

"Bu alçağı, kanun dışı bir haydut olarak takip ettireceğim!" dedi. Ve masasına oturup bir emir yazmaya başladı. Bitirince imzalayıp mühürledikten sonra:

"Bastille'i boşaltmış olması affedilmez bir suç! Bu emri halka ilan edin! Pardaillan baksın bakalım, Guise dükü şakaya gelir miymiş?.." diye söylendi.

Maurevert'in hiç sesi çıkmıyordu. Yüzü buruşmuş, gözleri dalgınlaşmıştı. Korkunç şeyler düşündüğü belliydi. Guise dükü tekrar konuşarak:

"Bussi, seni affediyorum!" dedi.

Ve elini öpen Bussi–Leclerc'i bir tarafa iterek yüksek sesle:

"Bundan böyle hepimiz, bu müthiş haydudun intikamından korkmalıyız!.." dedi. "Bu korku, bizi birbirimize daha çok yaklaştırmalı, dostluğumuzu perçinlemeli!.. Bütün kuvvetimizi ve zekamızı Pardaillan belasından kurtulmak ve kendisini alt etmek uğrunda birleştirip harcamalıyız! Bu adam ölmeli efendiler!.. Pardaillan sağ

kaldıkça ne sizin, ne de benim huzura kavuşmamıza imkân var..."

Guise dükünün üç arkadaşı, her an karşılarına çıkmasından çekindikleri müthiş düşmanın verdiği korkudan sapsarı, konağın her yanını dolaştılar. Nöbetçilerin sayısını iki misline çıkardılar.

ELLİNCİ BÖLÜM
PRESSOIR DE FER HANI

Dört adam, bir yanda intikam hırsıyla tir tir titrer ve Pardaillan'ı ele geçirmek için bir çare düşünürlerken acaba şövalye ne yapıyordu? Bu sorunun cevabı, umulmayacak kadar basitti. Çünkü Pardaillan o sırada Pressoir de Fer lokantasının sessiz bir köşesinde, hanl hanl karnını doyuruyordu.

Pardaillan'la Charles d'Angoulême, birlikte Bastille'den çıktıktan sonra sokakları dolduran telaşlı kalabalık arasından sıyrılmışlar ve Barrés Sokağı'ndaki eve yollanmışlardı. Yolda Pardaillan'ın bir duvara yaslanarak dinlendiğini gören Charles:

"Neyiniz var şövalye?" diye sordu. "Kan kaybından zayıf düştünüz galiba?.."

"Ondan değil kardeşim... Sadece açlıktan..."

Ve genç dükün hayretle baktığını görünce ilave etti:

"Neden şaşırıyorsunuz? Kırk sekiz saattir ağzıma bir lokma koymadım..."

Her şeyden önce üstlerindeki parçalanmış ve kanlı elbiseleri çıkarıp kimsenin dikkatini çekmeyecek bir kılığa girmeleri lazımdı. Ancak yanlarında beş paraları yoktu. Bu bakımdan, Barrés Sokağı'ndaki eve gidip kıyafet değiştirmeleri ve hem de biraz para almaları lazımdı. Öyle yaptılar. Fakat şövalyenin heybetli vücuduna uyabilecek bir elbise bulmak pek güç oldu. İyi kötü giyindiler, silahlandılar ve yanlarına bir miktar da para aldıktan sonra bir lokantaya doğru yollandılar. Yolda Charles, içini kemiren derdi şövalyeye açtı:

"Violetta'nın sağ olduğunu söylüyordunuz galiba?.." dedi.

Pardaillan:

"Duyduğuma göre öyle," dedi.

Charles d'Angoulême, derin bir nefes aldı. Sonra sordu:

"Peki ona ne oldu?" Pardaillan'ın onu elinden tutup nişanlısına götüreceğine dair umut veren bir güvenle ağladı.

"Hele siz bana önce başınıza gelenleri anlatın da, Violetta'nın ne olduğunu ancak o zaman öğreniriz. Şimdi bana söyleyin bakayım, Maurevert adlı birini tanır mısınız?"

"Guise dükü, Orléans'tan geçerken yanında bu isimde birini görmüştüm, sanırım."

"Güzel! Bu muhterem zatı görürseniz yakalamaya bakın."

"Şişleyip geberteyim mi?"

"Sakın ha! Katiyen canına dokunmayın. Benim kendisiyle görülecek bir hesabım var... Bu yüzden onu sağ salim yakalamaya çalışmalısınız. Violetta'yı bulamazsak bile Maurevert'i bulalım yeter. O Violetta'nın yerini yurdunu bilir. Şimdi bana, şu başınızdan geçenleri kısaca anlatın bakayım."

Charles, Maurevert ve Violetta arasında ortak ne olabileceğini merak etti. Pardaillan, Maurevert'in zindanda kendisine söylediklerini, yani Maurevert'in küçük çingenenin kocası olduğunu ona söylememeye dikkat etti.

Charles d'Angoulême, Pardaillan'dan ayrıldıktan sonra Barrés Sokağı'ndaki evde Cellat Claude Usta ile neler konuştuğunu uzun uzun anlattı. Pardaillan, bu anlatılanları hiç sesini çıkarmadan dinledi. Daha sonra dük, Madam Aubigné'nin ziyaretinden söz etti. Şövalye, Madam d' Aubigné bahsine gelince gülümseyerek:

"Sizi mükemmel bir şekilde aldatmışlar azizim," dedi. "Ben, Grève Meydanı'ndan kaçtıktan sonra Devinière'e gittim ve iki saat sonra da orada tutuklandım. Bu bakımdan size randevu vermeme imkân yoktu. Madam Aubigné'ye gelince onun bu adı sahtedir. Asıl adı Prenses Fausta'dır. Bakın kardeşim, bu kadın Borgia ailesindendir. Borgiaların kimler olduklarını bilir misiniz?"

Charles d'Angoulême:

"Bilmez olur muyum?" dedi. "Asıl utandığım şey, ailemizde Lucréce Borgia'dan daha zalim bir kadın bulunuşu, şövalye... Bu kadın, Kraliçe Catherine de Médicis'dir."

Pardaillan:

"Bilirim," dedi. "Onun ne melun bir kadın olduğunu pek iyi bilirim. Fakat azizim, ben size bir şey söyleyeyim mi? Sizin Catherine de Médicis bu prensesin yanında küçük okul öğrencisinden daha toy kalır. Ben o kadınla konuşma şerefine ulaştım. O zaman asıl maksadının ne olduğunu pek kestirememiştim. Şimdi düşündükçe daha iyi anlıyorum. Violetta'yı kaçırtan, Fourcaud adı altında idam ettirmeye kalkışan hep bu kadındır, azizim..."

Charles dişlerini gıcırdattı:

"Öyleyse bu kadını ellerimle boğmak, boynumun borcu olsun... Fakat Maurevert'in bu işteki rolü nedir, anlayamıyorum."

Pardaillan, delikanlıya acıyarak baktı. Zavallı, eğer Violetta'nın Maurevert'le evlenmiş olduğunu bilseydi, kim bilir ne hale gelirdi. Şövalye sözüne devamla:

"Maurevert bu kadının elinde alettir," dedi. "Sizin için bu kadını öldürmek bir gaye olmamalıdır. Bu kadın çok tehlikelidir. Siz, sevgilinizi kurtarıp yaşatmaya bakmalısınız. Bu kadının Fransa'da III. Henri'den ve Paris'te de Guise'den fazla sözü geçiyor. Her yerde casusu ve elinde de din gibi yenilmez bir silahı var. Bütün cinayetleri din uğrunda işlediğini söyleyince akan sular duruveriyor. Onunla baş etmek çok güç... İki saat önce neredeydik, biliyorsunuz ya?.. Kim bilir, Claude'yle Farnèse de şimdi neredeler?"

Konuşa konuşa epeyce yürümüş, şehrin göbeğine kadar gelmişlerdi. Pardaillan birdenbire eliyle esrarengiz görünüşlü bir konağı gösterdi. Charles titreyerek:

"Ne korkunç yer... Neresi burası?.." dedi.

"Fausta'nın sarayı!.."

Birkaç dakika önce, şehre girmişler ve Notre–Dame'ın arkasından uzanan bu noktaya kadar etrafından geçmişlerdi. Genç dük, kendini yüksek siyah duvarların, çatlamış, demir kapılı karanlık ve sessiz bir cephenin, nadir kapalı pencerelerin, yeşilimsi kalıplarıyla yıllarca terk edilmiş ve ona cüzzamlı bir yüz gibi gözüken bir konutun önünde buldu.

Charles d'Angoulême fırlayıp konağa koşacakmış gibi bir hareket yaptı. Pardaillan kendisini durdurdu:

"Yo," dedi. "Oraya giren bir daha zor çıkar. Nitekim öyle sanı-

yorum ki Farnèse'le Claude da oradalar. Onları kurtarmak çok güç olacak."

"Öyleyse karnımızı doyurup hemen işe koyulalım, şövalye..."

Pardaillan güldü:

"İşte ben de bunun için şu yandaki lokantaya girelim, diyorum ya..."

Pardaillan, böyle diyerek esrarengiz görünüşlü konağın bitişiğindeki Pressoir de Fer'i gösteriyordu. Charles d'Angoulême, şövalyenin sözlerindeki anlamı kavrayamamakla birlikte peşinden yürüdü. Tam lokantaya girecekleri sırada yan sokaklardan birinden, yanında dört muhafız bulunan atlı bir tellalın çıktığını gördüler. Tenha olan cadde, tellalın gelmesi üzerine insanla doluvermişti. Şövalye, genç Angoulême'e:

"Yanlarında muhafızları bulunan tellallar, daima mühim haberler okurlar," dedi. "Dinleyelim."

Tellal borusunu bir kere öttürüp halkı sustırduktan sonra bağırdı:

"Ben Paris şehrinin resmi tellalı Guillaume Guillaumet, majeste kralın, yolculukta bulunması yüzünden kendisine vekalet eden Guise dükü hazretlerinin şu emrini, burada bulunan ve bulunmayan bütün Parislilere ilan ederim: Bundan önce Margency kontu olan Pardaillan adlı şövalye, kilise ile Kutlu Birlik'e hıyanet etmekle suçludur. Kendisini yakalayan, din mahkemesine teslim edecek ve buna karşılık, beş bin düka altını mükâfat olarak alacaktır. Bahsedilen Pardaillan oldukça uzun boylu, omuzları geniş, gri kadife bir takım elbise ve horoz tüylü bir şapka giyiyor ve onun kıvrık bir bıyığa ve keçi sakalına, büyük bir alna, berrak gözlere ve arsız bir yüze sahip olduğunu belirtiyorum. Saklandığı her yerde, bu işaretlerle insan onu tanımaktan geri kalamaz."

Tellal, bundan sonra şövalyenin tam bir tarifini yaptı ve bir daha borusunu öttürerek çekip gitti. Sokakta toplanan halkın gözleri büyümüştü. Herkes birbirine şüpheyle bakar olmuştu. Beş bin düka altını, koskoca bir servet demekti.

Şövalyeye gelince peşinde Charles olduğu halde sakin adımlarla Pressoir de Fer'in lokanta salonunu bir baştan bir başa geçti. Bura-

sını gayet iyi biliyordu. Fausta'nın evinden fırlayıp kaçtığı sırada bu lokantadan geçmişti ve şimdi de arkasında Charles olduğu halde iki evi birbirine bağlayan geçit kapısının yanındaki bir bölmeye doğru gidiyordu. Böylece hem karnını doyuracak, hem de Fausta'nın evine geçit veren kapıyı göz hapsine alacaktı. Salondaki müşteriler, beş bin dükalık mükâfattan başka bir şeyden bahsetmez olmuşlardı. Herkes aynı konuyu konuşuyordu. Pardaillan'la arkadaşı, geçit kapısının bulunduğu yere yakın bir bölmeye girerek bir masanın başına oturdular. Pardaillan, yaklaşıp ne emrettiklerini soran garson kadına:

"Akşam yemeği," dedi. "Guillaume Usta'nın lafları pek iştahımızı açtı..."

İki arkadaş, gelen nefis yemeklere ve şaraba aç kurtlar gibi saldırdılar. Pardaillan, bir yandan yemeğini yerken bir yandan da artık hayli kartlaşmış olan lokanta sahibi Roussotte'in cilvelerine cevap veriyordu.

Tam bu sırada küçük odaya, siyah elbiseli, zayıf bir müşteri daha girmişti. Roussotte, onu ağırlamak üzere gitti. Müşteriye ne istediğini sorunca, adam, Pardaillan'la Charles'ın içtikleri şarabı gösterdi:

"O şaraptan isterim!"

Roussotte, yeni müşterinin istediğini getirip masasına yerleştirirken Pardaillan da Charles'a bakıyor ve yüksek sesle:

"Azizim, bu ne dalgınlık?" diyordu. "Sizin bu dertli halinizi gören, Guillaume Usta'nın bahsettiği şu Şövalye Pardaillan olduğunuzu sanacak!.. Fakat şu beş bin düka altını da harcamakla tükenecek para değil hani!.. Keşke, şövalyeyi ben tanısaydım...

Roussotte'in halinde bir durgunluk belirmişti:

"Ben şövalyeyi tanırım," dedi.

Charles d'Angoulême az kalsın yerinden fırlayıp hançerini çıkararak kadının gırtlağına sarılacaktı. Şövalye, delikanlının ayağına şiddetle bastı ve istifini bozmadan, kadının yüzüne dikkatle baktı:

"Mademki kendisini tanıyorsunuz, bari bana tarif edin de şu beş bin düka altınını ben kazanayım!"

Siyah elbiseli yabancı, bu sırada söze karıştı ve şövalyeye bakarak:

"Ben de on altın bahse girerim ki onu siz de tanırsınız," dedi.

ELLİ BİRİNCİ BÖLÜM

PARDAILLAN EV SAHİBİNİN GÖRÜNDÜĞÜNDEN DAHA GÜZEL OLDUĞUNU ÖĞRENDİĞİNDE

Pardaillan kılıcının kolayda olduğundan emin olmak için gözlerini kısarak kılıcına baktı. Sonra kapıya zıplayıp kapatabileceğinden emin olmak için kapıya baktı. En sonunda da gelmekte olan yabancıya baktı. Ama bu genç adam başını öne eğmişti.

"Ah, bu! Mösyö!" dedi Pardaillan. "Onu tanıyor musunuz?"

"Evet, onu tanıyorum." diye cevap verdi bilinmeyen adam.

"Onu ben de tanıyorum." dedi yumuşak bir ses.

Birkaç dakika önce çalışma odasına yeni giren bir kadın gülümseyerek öne çıktı ve Roussotte'in koluna yaslandı.

Pardaillan gergin bir şekilde güldü. Bunun bir kâbus olduğunu düşündü. Charles d'Angoulême'e gelince hançerini nazikçe çekti. Aslında Pardaillan'ın tanındığı onun için apaçık ortadaydı. Ortak salon askerlerle doluydu. Şüphesiz ki az önce giren kadın onları uyarmıştı. Tüm bunlar acımasız bir oyundu ve birkaç dakika içinde saldırı gerçekleşecekti. Charles, eli hançerinin sapında kenetlenmiş, yarı yolda genç siyah adama döndü.

"Saldırıya uğradığımız anda bu da ölüyor. Nasıl bir tuzağa düştük!" diye düşündü.

"Siz kimsiniz? Pardaillan'ı nereden tanıyorsunuz?"

Şövalye, bir yandan bu iki kadının yüzünü hatırlamaya çalışıyor, hafızasını yokluyor, kim olduklarını bir türlü bulup çıkaramıyordu. İki lokantacı:

"Biz, Roussotte'le Pâquette'iz," dediler. "Şövalyeyi nereden tanıdığımıza gelince bunu size anlatabiliriz."

Şövalye, kesesinden iki altını çıkarıp masaya atarak:

"Yemek üstüne böyle güzel bir hikâye iki altına değer," dedi.

İki kadının gözleri parıldadı. Sonra birbirlerine baktılar ve razı olmuş olacaklar ki birer iskemleye çöktüler. Roussotte:

"Madem ki asilzademiz bu hikâyeye bu derece değer veriyorlar, anlatalım," dedi.

Pardaillan merakla dinliyordu. İki kadın bazen teker teker bazen birlikte bazen da birbirlerinin sözünü tamamlayarak anlatmaya koyuldular. Roussotte:

"1572 yılı Ağustos'unun 24'üncü gecesiydi," dedi.

Piquette de arkadaşının sözünü tamamladı:

"Yani Huguenotların öldürüldükleri o meşhur gece..."

Sözü tekrar Roussotte aldı:

"O zamanlar bizim Catho adlı bir dostumuz vardı..."

Pardaillan meseleyi anlamıştı. Catho, sadık ve vefakâr Catho...

Roussotte sözüne devam etti:

"Catho'yu kardeşimiz gibi severdik ve isteseydi uğrunda ölürdük. Catho da şövalye uğrunda hayatını feda etmekten çekinmezdi. Zaten o uğurda öldü ya..."

Pardaillan heyecanla:

"Öldü mü?" dedi. "Catho öldü mü?"

"Pardaillan'la babası, Temple Hapishane'sinde demirden bir cendereye sokulmuş ve bu cendere içinde ezilmeye mahkûm edilmişlerdi. Catho, bunu her nasılsa haber almıştı. Paris'te ne kadar serseri, hırsız, katil, fahişe, dilenci, sakat varsa hepsini toplayıp Temple Hapishanesi'ne bir baskın verdi."

Pardaillan bu sözleri dinlerken dalmıştı. Gözlerinin önünde, yıllarca önce geçen o müthiş olay canlanmıştı. Bu olayı diğerleri ve nihayet babasının, en sonunda da sevgili Loïse'inin ölümünü izlemişti. Şövalye sinirli sinirli gülerek kederini dağıtmaya çalıştı. Sonra birdenbire siyahlı müşteriye sordu:

"Nasıl mösyö, beş bin düka altını kazanmak ister misiniz?"

Adam, şövalyeden tarafa baktı:

"Hayır!" dedi. "Sizi haber vereceğime dilimi koparırım! Yüreğimi kendi elimle sökerim! Anlıyor musunuz, Şövalye Pardaillan?.."

Roussotte'le Pâquette çığlığı bastılar. Demek bu adam Şövalye Pardaillan'dı!.. Nasıl olmuş da kendisini tanıyamamışlardı?.. Siyahlı müşteri esrarengiz bir tavırla şövalyeye bakıyordu. Pardaillan ona döndü:

"Siz kimsiniz, mösyö?.. Beni nereden tanıyorsunuz? Niçin beni haber vermiyorsunuz?" diye sordu.

Yabancı, iki kadını gösterdi:

"Bakın şövalye," dedi. "Şu iki fakir kadın bile sizi ele vermektense ölmeyi tercih edecekler... Bende onlar kadar da mertlik göremediniz mi?"

Roussotte:

"Paris'in bütün fakirleri ve kimsesizleri Pardaillan'ı severler," dedi. "O, herkese elinden geldiği kadar yardım eder. Kimseye kötü söz söylemez."

Sonra Pardaillan'a doğru eğildi:

"Ah, şövalye, siz karşımızdaymışsınız da biz farkına varamadık. Halbuki biz, sizin kahramanlıklarınızı, efsane anlatır gibi kulaktan kulağa fısıldar dururduk."

İki eski fahişe, sevinç gözyaşları döküyorlardı. Pardaillan, bu yürekten sevgi gösterisi karşısında ne yapacağını şaşırarak Roussotte'yle Pâquette'in ellerini tuttu ve dudaklarına götürerek öptü... O zaman siyahlı adam, Pardaillan'a yaklaştı:

"Şimdi sıra bende," dedi. "Bana kardeşçe bir ilgi göstermiş olan size neden ihanet edemeyeceğimi söyleyeyim: Ben Jacques Clément'im!.."

Pardaillan hayretle baktı:

"Yani, Alice de Lux'un oğlusunuz!.." dedi.

"Evet, sizin o kadar koruduğunuz ve kurtarmaya çalıştığının Alice de Lux'un oğluyum. Ne yazık ki annem, melun Kraliçe Médicis'in kurbanı olup gitti. Fakat sabredin. Ben de o kanlı kraliçeyi felaketlerin en korkuncuna mahkûm ettim. Onu öldürmeyeceğim. Fakat onun canından çok sevdiği oğlu Henri'yi öldüreceğim! Böy-

lece ondan anamın, sizin ve birçok masumun öcünü alacağım. Böylece Tanrı'nın dileği de yerine gelmiş olacak. Zira, Henri'yi öldürecek silahı da bana Tanrı gönderdi!.."

Jacques Clément, sözlerini bitirince iki hancı kadına dönüp gizlice bir işaret yaptı. Sonra da:

"Hoşça kal şövalye" dedi. "Sizin geleceğinizi parlak görüyorum. Bildiğiniz yolda yürüyün. Benim kaderim ise karanlık ve korkunç. Haydi kadınlar, bana şu ara kapıyı açın!"

Roussotte'le Pâquette rahibin verdiği işareti görünce kalktılar. Arkalarında rahip olduğu halde gittiler. İki dakika sonra da kadınlar tekrar Pardaillan'ın yanına dönmüş bulunuyorlardı.

Şövalye kendi kendine mırıldandı:

"Ara kapısı... Yani Claude'u, hatta belki de Violetta'yı saklayan konağa açılan kapı!.."

ELLİ İKİNCİ BÖLÜM
CROASSE, PICOUIC VE PIPEAU

Hikâyemin iki önemli kahramanı daha var ki, buracıkta onlardan da söz etmemiz yerinde olacak. Okuyucularımız, iki gün önce Pardaillan'ın Devinière'de Guise'e teslim olduğunu ve Huguette'in de: "Şimdi de seni kurtaracak olan benim..." dediğini hatırlayacaklardır. Huguette, bu sözleri söyledikten sonra çabucak giyinmiş ve çıkıp gitmişti. Dışarıda kalmış olan aşçılar, aşçı yamakları ve garsonlar, açılan kapıdan içeriye girmiş, darmadağınık olan ortalığı toplamaya başlamışlardı. İşlerini bitirince de mutfağa girmişler ve orada, karnını adamakıllı doyuran Croasse'ın dinlenmekte olduğunu görmüşlerdi. Croasse'ı tanımıyorlardı.

"Siz kimsiniz?" diye sordu çalışanlardan biri.

"Burada ne yapıyorsunuz?" diye sordu şarap tadımcısı da.

"Nasıl girdiniz buraya?" diye sordu bulaşıkçı da.

Bu üç soru da o kadar tehditkârdı ki Croasse'ın üzerine yürüdüler. Maşaları, süpürgeleri, tencereleri alıp Croasse'a girişiyorlardı ki Croasse oturduğu yerden kalktı. Başı neredeyse tavanda asılı jambonlara değecekti. Bu heybetli vücudunu gören çalışanlar şaşkınlıkla geri çekildiler. Croasse bu hareketten sonra ne kadar güçlü ve cesur olduğunu hatırladı.

"Bu üç savaş kazanan adama mı girişeceksiniz?" dedi.

Bu sözler hiçbir şekilde çalışanların gözünü korkutmadı. Ama Croasse'ın o gür ses tonu tuhaf bir etki yarattı. Bulaşıkçının dili tutulmuştu. Şarap tadımcısı geri çekildi. Hizmetçiler de çılgınca güldüler. Croasse düşmanı korkutarak yenmek istememişti.

"Biliyor musunuz?" diye ekledi. Sizden çok daha güçlü düşmanları alt ettim. Ve hanı temizledim. Özellikle de burada bulunan herkesi yukarıda pencereden dışarı attım!"

"Yani odadaki her şeyi sokağa fırlatan siz miydiniz?" diye bağırdı çalışanlardan biri.

"Evet, bendim!" dedi Croasse giderek ılımlaşarak.

"Sizi işe yaramaz! Sandığı, masaları, koltukları atan sizdiniz. Bir de yardım ettiğinizi sanıyorsunuz! Serserinin önde gidenisiniz!"

"Ne? Hangi koltuğu? Hangi masaları?" diye seslendi Croasse.

Ama kimse cevabı duymadı bile. Ellerine sopaları, tencereleri alıp hiç tereddüt etmeden Croasse'a vurmaya başladılar.

Croasse başta gülüyor gibiydi. Ama darbeler sertleştikçe bu gülme yavaş yavaş yüz buruşturmaya ve acı acı ulumaya dönüştü. Unutulmaz bir dayak anısı olmuştu onun için. Hızlı bir şekilde domuz pastırmasını kaptı ve sokağa koştu. O kadar hızlı koşuyordu ki kimse onu yakalamadı.

İki saatlik kaçış macerasında, dolambaçlı yollardan geçtikten sonra bitkin ve perişan halde bir tentenin altına çömeldi. Aldığı sert darbelerden dolayı oldukça ağrısı vardı. Neredeyse gece olduğunu fark etti. Kendini yapayalnız hissedince ağlamaya başladı. Kendi kendine:

"Lanet olsun!" dedi. "Eskiden cesur olduğumu bilmiyordum. O zamanlar ne rahattım!"

Birden ayaklarına bir şeyin süründüğünü hissederek dehşetle irkildi, baktı ve Devinière lokantasının mutfağında gırtlak gırtlağa geldiği köpeği, Pipeau'yu gördü. Fakat köpekte hiç düşman hali yoktu. Hayvan güdük kuyruğunu sallayıp yaltaklanıyordu.

Croasse, köpek de olsa bir arkadaşa sahip bulunmanın verdiği güvenle ağır ağır, fakat nereye gideceğini bilmeden yürümeye koyuldu. Birkaç saat böyle gezindiler ve karanlık basınca da bir konağın kapı girintisine çöreklenip uyumaya koyuldular. Bir ara Croasse, Pipeau'nun hırıltısıyla uyandı. Uyku sersemliğini henüz üzerinden atamamıştı ki bir ses:

"Ya keseni ya canını," diye gürledi.

Croasse canı sıkkın:

"Kesem tamtakır," dedi. "Canıma gelince o da beş para etmez!.."

Haydut, arkadaşını tanıyarak:

"Croasse!" diye bağırdı.

Beriki de:

"Picouic! Sen miydin?" dedi.

İki ahbap, hemen sarmaş dolaş oluverdiler.

"Burada ne yapıyorsun Croasse?"

"Ya sen ne yapıyorsun, Picouic?"

"Ne yapacağım? Şövalye Pardaillan tutuklandıktan sonra aç kaldım, adam soymaya çıktım."

Croasse, hiçbir şeyden haberi yokmuş gibi:

"Yok canım? Şövalye Pardaillan tutuklandı mı?" dedi. "Bilseydim imdadına koşar, kendisini kurtarırdım!"

"Ben gözümle gördüm. Hemen kaçıp Barrés Sokağı'na geldim."

"Eee, bari orada karnını doyurabildin mi? Bak, benim hiç aklıma gelmedi... Bilseydim, ben de oraya giderdim..."

"Bırak canım... Bir de oraya gittim, baktım ki ne göreyim?.. Evin etrafını bir sürü atlı asker çevirmiş!.. Herhalde şövalyenin genç arkadaşını da yakalamak istiyorlardı. Oradan hemen tüydüm... Neme lazım?.."

Croasse:

"Şimdi ne yapacağız?" diye sordu.

"Bilmem... Adam soyalım, diyorum ama yakalanırsak!.."

"Doğru, en iyisi biz yine illüzyonistliğe başlayalım azizim... Ben yine taş yutarım, sen de alev yalarsın, geçinir gideriz. Haa... Söylemeyi unuttum... Şimdi bir de köpek ahbabım var!"

Croasse'ın illüzyonistlik yapmak teklifine Picouic açıktan cevap verecek hali olmadığı için sesini çıkarmadı. Sabaha kadar orada uyudular. İki ahbap çavuşlar, ertesi gün Grève Meydanı'nda, hünerlerini göstermeye çabaladılarsa da, kısa zamanda iplikleri pazara çıktı. Sarhoş bir asker, Picouic'e zorla kılıç yutturmaya kalkınca bizimkiler tası tarağı toplayıp meydandan sıvışmak zorunda kaldılar.

O günü ve ertesi günü Paris'ten çıkıp şehir dışındaki bostanlardan sebze aşırıp çiğ çiğ yiyerek açlıklarını biraz olsun giderdiler. Hatta bir ara civarda buldukları meşe palamutlarını bile kemirdiler.

Yemek arayışı içinde bir ara Grève Meydanı yakınlarına geldiler. Gündüz olduğundan dolayı tüm dükkânlar açıktı. Ve meydanda tıpkı bir şenlik günü gibi bir kalabalık vardı. Tüccarlar dükkânlarından çıkmış bağırıyorlardı. Ve o an anladılar ki Belediye Meclisi Binası'nın önünde seçim için yeni aday gösterilen meclis üyelerinin toplantısı vardı. Croasse bu yoğun kalabalığı görünce çok sevindi ve bağırdı:

"Dostum bugün cüzdanlarımızı ve karnımızı tıka basa doldurabiliriz!"

Ama Picouic üzgün bir şekilde burun kıvırdı. Bu kalabalıktan şüphelendiği demek oluyordu. Bu sırada Croasse avazı çıktığı kadar III. Henri'nin her şey konusunda alay etme özelliğine atıfta bulunan Guise taraftarlarının söylediği bir iğneleme dörtlüğünü melodik bir şekilde söylüyordu:

"Talan edilen Fransa'da

Tüm halkı soyuldu.

Kendini ıslak bir torbayla gizlemek

Ne güzel bir kefaret değil mi?"

Bu şarkı sayesinde hemen bir çember oluşturuldu. Dikkat çeken Croasse sayesinde insanları buraya çekmek çok da zor olmamıştı. İnsanları eğlendirmek için türlü türlü şaklabanlık yapan Croasse ve Picouic aniden ortalığı bir karnaval havasına dönüştürmüştü. Kalabalıktan faydalanan bu iki şaklaban o günü rahat ve tok geçirecekleri için oldukça mutluydılar. Pipeau, Croasse ve Picouic inanılmaz bir üçlü olmuşlardı.

Çok [illegible] Grève Meydanı boşaldıktan sonra Croasse ve iki yoldaşı tekrar yola düştüler. İlk baştaki hallerine geri döndüler. Bazı zamanlar Paris'ten dışarı çıkıp yemek ve para bulabilmek için epey yürüdüler.

Bir öğleüstü güneşin sıcaklığında, yorgun argın dinlendikleri bir sırada Picouic, eliyle karşılarında duran bir binayı gösterdi:

"Hatırlar mısın, buraya ne zengin adamlar olarak gelmiştik?.."

Croasse, isteksiz başını çevirip baktı. Gözleri birdenbire ışıldadı:

"Vay canına!" diye bağırdı. "Neden daha önce aklıma gelmedi?.."

Picouic hayretle arkadaşına baktı:

"Ne gelecekti aklına? Oynatıyor musun?"

"Hayır, hayır!.. Burası Montmartre Manastırı değil mi?.. Orada bizim karnımızı doyuracak biri var."

"Haydi canım, saçmalama!.."

"Sahi söylüyorum yahu! Philomène orada... Rahibe Philomène..."

Croasse hemen kalkıp manastıra doğru koşmaya başladı. Picouic arkasından yetişmeye çabalayarak seslendi:

"Canım, Philomène orada ama, bizim karnımızı neden doyursun?.."

Picouic:

"Philomène beni deli gibi sever," dedi.

ELLİ ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
FAUSTA'NIN SARAYI

Bu iki talihsiz arkadaşın, Croasse'ın Philomène'i tanıması üzerine manastıra girecekleri sırada kalmıştık. Bu manastırda yiyecek ve barınak bulmayı umut eden bu iki arkadaşın birlikte girmelerine izin vereceğiz. Ama şimdi Pressoir de Fer'e geri döneceğiz.

Rahip Jacques Clément, Pâquette'le Roussotte tarafından, dayalı döşeli bir odaya götürülmüştü. İki kadın, kendisini orada bırakıp çıkmak istedikleri vakit rahip:

"Bana kapıyı da gösterin," dedi.

Bu iki kadın hemen itaat etti. Genç adamı lüks mobilyalarla süslenmiş, ihtişamla döşenmiş büyük bir odaya götürdüler. Jacques Clément bu odayı hemen tanıdı. Bu, Jacques Clément'in bu odaya ikinci defa gelişiydi.

İçinde bulunduğu, neredeyse kadınlarla geçirmek üzere olduğu o eğlenceyi hatırladı. Ama bu sefer bu bir eğlence değildi. Hazırlanmakta olan büyük eylem için gidip Tanrı'nın emirlerini almak amacıylaydı.

Kadınların duraksadıklarını görünce bir işaret daha yaptı. O zaman Roussotte bir perdeyi kaldırdı. Perdenin arkasında bir kapı göründü.

"İşte burası... Kapının nasıl açılacağını biliyorsunuz tabii..."

"Biliyorum..."

Roussotte'yle Piquette, odadan çıktılar. Jacques Clément de özel bir işaretle kapıyı tıkırdattı. Sanki onun gelmesini bekliyorlarmış gibi kapı hemen açıldı, Rahip, lambayla aydınlatılmış bir odaya girmişti. Burada hiç pencere olmadığı için gündüzleri de lamba yakılıyordu. Odanın loş bir köşesindeki koltukta, beyazlar giyinmiş bir kadın oturuyordu. Papaza eliyle yaklaşmasını işaret ederek:

"Jacques Clément sizsiniz, değil mi?" diye sordu.

"Evet, efendim. Jacobin Manastırı'ndan Jacques Clèment benim."

"Sizi buraya kim gönderdi?"

"Beni buraya başrahibimiz Bourgoing gönderdi. Size itaat etmemi ve yüreğimi sıkan günahlardan sayenizde kurtulabileceğimi söyledi..."

Fausta, gayet yumuşak bir tavırla ve ahenkli bir sesle:

"Bana her şeyi korkmadan söyleyebilirsiniz," dedi. "Çünkü günahlarınızı Tanrı adına affedebilecek bir kimsenin karşısında bulunuyorsunuz!"

Bu sözlerden sonra Fausta koltuğuna oturdu. Hareketlerinde belli belirsiz bir değişiklik vardı. Elbisesi düzenli, başı dikti, parmaklarına yüzük takmış ellerini de dizine yerleştirmişti.

O artık bir kadın değildi. Kendini kadın olarak göstermekten hoşlanıyordu belki. Ama şu anda bir prens, bir papaz veya bir rahip olabilecek kadar gizemli bir varlıktı.

Jacques Clément Jocabin Manastırı'ndaki geceden beri duygusal bir haldeydi. Güzel duygulara sahipti, hatta Pardaillan ile yaptığı görüşmede gördüğümüz gibi karanlık bir zihni ve çok parlak bir hayal gücü vardı. III. Henri'nin cinayetindeki gibi.

O zaman sesler duyar, fantastik varlıklar görür gibi olmuştu. Jacobinlerin başrahibi Bourgoing, "İstediğiniz bağışlanmayı sadece Tanrı'nın gerçek elçisi gerçekleştirebilir. Bu kişi de Fausta olabilir," demişti.

Rahip, ürkek bir tavırla gözlerini kaldırarak Fausta'ya baktı. Onu tanıyamadı. Bu güzel gözlerin hükmeden bakışlarında, adeta tanrısal bir kuvvet vardı. Jacques Clément eli ayağı titreyerek:

"Kimsiniz?" dedi. "Tanrı'nın gönderdiği bir peygamber misiniz? Yoksa bir melek misiniz?"

"Hayır. Ben ne meleğim ne de peygamberim!.. Ben, Papa V. Sixtus'un keyfi idaresinden bezerek onu görevinden atmak için harekete geçen gizli kardinaller meclisinin papalığa seçtiği ve Fransa'yı dinsizlerden kurtarmak üzere buraya gönderdikleri bir insanım."

Jacques Clément, Fausta'ya hayret ve dehşet içinde bakarak:

"Başrahip Bourgoing bana bundan biraz bahsetmişti de inanmamıştım," diye mırıldandı. "Tıpkı kilisede gördüğüm meleğe de inanmadığım gibi..."

Fausta, kaşlarını çatarak:

"Çabuk tövbe edin, rahip!" dedi. "Bütün bunlara inanmalısınız!.." dedi ve belinden bir hançer çıkarıp rahibin ayaklarının dibine fırlattı. Jacques Clément hançeri aldı, baktı:

"Aman Tanrım!" diye söylendi. "Meleğin bana getirdiği hançerin aynısı..."

Jacques Clément, bu esrarengiz kadının karşısında öyle büyük bir korkuya kapılmıştı ki dudakları titremeye, dişleri takırdamaya başlamıştı. Rahip, birdenbire odanın karanlığa gömüldüğünü ve uzaktaki köşede hafif bir sarı ışığın belirdiğini gördü. Bu ışığın ortasında son derece güzel bir melek, yani Montpensier düşesi, yarı çıplak bir halde göründü. Jacques Clément, diz çökmüştü. Kendinden geçer gibi bir hali vardı. Melek, rahibe yaklaştı ve fısıldar gibi:

"Jacques Clément," dedi, "bugün, yeryüzünün gerçek hâkimi, Tanrı'nın seçtiği asıl papa, sana nasıl bir ölümle şehit olacağını anlatacak. Onu dinle..."

Melek tekrar kaybolmuştu. Sarı ışık sönmüş, oda yeniden aydınlanmıştı. Rahip, saçları dimdik, sarhoş gibi doğruldu. Meleğin çıktığı köşeye fırladı. Orada bir halı geriliydi. Halıyı kaldırıp altına baktı. Hiçbir kapı göremeyince iyice şaşırdı ve Fausta'ya dönerek:

"Madam," dedi, "Tanrı aşkına söyleyin, şimdi bu odada bir melek görünmedi mi?"

Fausta, ciddi bir tavırla ve azarlar gibi:

"Rahip Efendi, kendinize gelin!" dedi. "Burada melek filan görünmedi!"

"Peki, oda hiç karanlıklaşmadı mı?"

"Hayır."

Jacques Clément, yüksek sesle:

"Aman Tanrım, aklımı alma!.." diye yalvardı.

Fausta:

"Tanrı'ya sadık kalır ve hizmet ederseniz, Tanrı aklınızı almaz," dedi.

"Bana acıyın madam. Söyleyin, ne yapmam lazım?"

Fausta ağır ağır ve her kelimenin üzerine basarak söylendi:

"Size acımak ne demek! Size gıpta etmeli... Çünkü Tanrı, sizi önemli bir iş için seçti. Tanrı tarafından size bir hançer gönderildiğini biliyorum. O hançerle Henri de Valois'i vuracaksınız!"

"Nasıl olur, madam? Cana kıymayı, hele bir kralı öldürmeyi Tanrı emreder mi hiç?.."

"Eğer o kral suçlu ve dinsizse, yaşayışı ve davranışlarıyla Tanrı'ya hakaret ediyorsa evet..."

"Bu emri yerine getirecek olursam Tanrı beni affedecek demek!.."

Jacques Clément, şüphelerinden sıyrılmaya ve gerçekten de Tanrı tarafından III. Henri'yi öldürmek üzere seçildiğine inanmaya başlıyordu. Fausta:

"Tanrı sizi çoktan affetmiş ki böyle kutsal bir ödevle görevlendirdi," dedi.

"Yanılmıyorum, değil mi madam? III. Henri'yi öldürmek üzere seçildim, değil mi?"

"Yanılmıyorsunuz."

"Öyleyse ne yapayım?"

"Yarın Chartres'e gidecek olan büyük alaya katılırsınız... Fakat kimsenin gözüne çarpmamaya çalışın!"

Rahip heyecanlı bir sesle:

"Orada ne yapacağım, madam?" dedi.

"Orada, eğer Tanrı'nın gönderdiği melek size bir daha görünmezse beni bulursunuz."

"O melek bana bir daha görünür mü madam?"

"Bir melek olarak görünmezse bile insan olarak görünür. Siz ne sanıyorsunuz, rahip? Tanrı'nın size ne enirler verdiğini ben de biliyorum!"

"O meleğin insan halini tanıyor musunuz, madam?.."

"Tanımaz olur muyum? İşte size de bunu söylemek istiyorum ya... Meleği göremezseniz bile Montpensier düşesini görürsünüz. Düşes orada olacaktır!"

Papazın dudaklarından, içindeki ateşi açığa vuran bir isim döküldü:

"Marie!.."

Fausta, hafifçe gülümsedi:

"Yalnız, onun size bir daha günah işletmesinden kaçının," dedi. "Hatırlıyorsunuz ya, şu yandaki handa ne büyük bir günah işlemiştiniz..."

"Fakat nasıl oluyor? Nasıl oluyor da siz her şeyi biliyorsunuz?.."

"Tanrı bana her şeyi bildirir. Üstelik ben, Marie'nin de sizi çılgınca sevdiğini biliyorum."

Rahip, yüreğini kemiren aşk ve kanını kaynatan şehvetle titreyerek diz çöktü. İnilder gibi:

"Beni seviyor! Beni seviyor!" diye mırıldandı.

Başını kaldırdığı vakit Fausta yok olmuştu. Kısa boylu bir kadın, rahibi, bu odayı Pressoir de Fer'e bağlayan gizli kapıya kadar götürdü. Rahip, heyecanı bir rüya görüyorken ansızın uyandırılmış bir insanın şaşkınlığıyla hana girdi. Arkasındaki kapı tekrar kapandı...

Jacques Clément diz çöktüğü sırada Fausta yavaşça odadan çıkıp yandaki adalardan birine girmişti. Burada san saçları omuzlarına dökülmüş, son derece güzel bir kadın duruyor ve giyinmesini henüz tamamlamış bulunuyordu. Vücudunun, elbiseden seçilen hatları o kadar çekiciydi ki, rahip, onu şimdi görmüş olsaydı şüphesiz dinden, imandan çıkardı.

Fausta, bu kadının alnından öptü:

"Ne güzel kadınsınız, Marie!" dedi.

Düşes de Montpensier şaşkınlıkla:

"Sahiden melek olduğuma inanıyor mu?" diye sordu.

"Nasıl inanmasın? Melek kadar güzelsiniz!"

Marie söylendi:

"Zavallı rahip!.. Bu gidişle aklını oynatmasın da..."

Fausta ciddileşti:

"Bundan böyle bir süre ona melek suretinde görünmeyin... Kendisine bu kadar acıdığına göre bütün işi bozmandan korkarım..."

"Merak etmeyin, madam. Ben bir melek olarak da, insan olarak da bu rahibe sözümü geçiririm!"

Marie de Montpensier, Fausta'nın duymazlıktan geldiği bu sözleri söyleyerek odadan çıktı ve koridordan geçerek konağın kapısına doğru yürüdü. Fausta'ya gelince yine deminki küçük odaya dönmüştü. Bu sırada kendisine, Maurevert'in gelmiş olduğunu haber verdiler. Az sonra Maurevert huzurundaydı. Fausta sordu:

"Ne o? Siz hâlâ burada mısınız? Yüz bin altını kâhyamdan almadınız mı?.. Yoksa muhafız komutanlığına tayininizi istemeye mi geldiniz? Eğer bunun içinse en aşağı bir ay beklemeniz lazım..."

"Hayır madam, bunun için gelmedim."

"Peki, niçin Montmartre Manastırı'na gitmediniz?"

"Violetta'ya gidecektim. Fakat Guise dükü, Violetta'yı müthiş surette kıskanıyor. Montmartre Manastırı'nın semtine bile uğramamamı sıkı sıkı tembih etti."

Fausta, öfkeyle dişlerini sıktı:

"Ben bu kıza kıymak istemiyordum, ama Guise, onu bana zorla öldürtecek," dedi. "Ölürse ölsün, ne yapalım!.."

"Doğrusu, ben Guise'nin kıskanmasına da aldırmaz, giderdim ama hiç umulmadık bir şey oldu, madam."

Fausta hayretle baktı:

"Ne oldu?.."

"Şövalye Pardaillan, Bastille'den kaçtı!"

Maurevert, Fausta'nın, Pardaillan'ı sevmiş olduğundan şüphe etseydi bile şimdi o şüphesi yıkılıverirdi. Çünkü Fausta, bu haberi alınca hiç umursamamış göründü. Hatta alay etti.

"Vah zavallı Maurevert... Şimdi ne yapacaksınız?"

Bütün mesele bu soruda düğümleniyordu. Maurevert, şimdi ne yapacaktı? On altı senedir sürüp giden o korkunç takip, o bitmez tükenmez korku, yine devam edecek miydi? Hayatı ona yine zehir mi olacaktı?

Maurevert, ağlamaklı gözlerle Fausta'ya baktı:

"İşte ben de size bunu sormaya geldim madam!.. Guise, Maineville, Leclerc ve ben, dördümüz de Pardaillan'a diş bilemekteyiz. Fakat aynı zamanda dördümüz de ondan korkuyoruz!.."

"Korkuyor musunuz? Guise de mi korkuyor? Biraz mübalağa ediyorsunuz gibime geliyor."

Fakat Fausta da şimdiye kadar ilk olarak hissettiği bir endişeyle titredi. Kimseden korkusu olmayan bu müthiş kadın da birdenbire korkmuştu. Maurevert:

"Guise korkuyor, madam," dedi. "Guise aslında çok cesur bir adamdır. Maineville de, Bussi–Leclerc de öyledir. Bana gelince herkes benim Tanrı'dan bile korkmadığımı söyler, madam... Fakat doğrusu bu, hepimiz korkuyoruz. Hatta Guise, korkusunu açıkça söyledi, madam: 'Dördümüz de Pardaillan'ın eliyle öleceğiz!' dedi. Ben zaten on altı yıldır bu korkuyla yaşadım. Şimdi hazır kendime dert ortağı arkadaşlar bulmuşken buralarda kalamam, madam... Ben de Guise ve ötekilerle beraber Chartres'e gideceğim!"

Fausta, sakin görünmeye çalışarak:

"Peki, Pardaillan'ı tekrar yakalamanın yollarını araştırmadınız mı?.." dedi.

"Kellesini getirene beş bin düka altını vadettik. Arkasından süvariler gönderdik. Fakat hâlâ hiçbir şey elde edilemedi..."

Maurevert'in gitmek için acele ettiği belli oluyordu.

Fausta:

"Şu halde dükün yanına dönün," dedi. "Ancak sizler bu şövalyenin hakkından geldikten sonra eski işlerimize devam edebiliriz."

Maurevert, girdiği kapıdan çıkmak üzere ilerlerken Fausta kendisine arka kapıyı işaret etti:

"Buradan, handan çıkın!"

Maurevert, Fausta'yı selamlayarak hanın salonunu geçti. Koridorda yürürken Pâquette'in aceleyle bir kapıyı kapattığı görüldü. Fakat, Maurevert hiçbir şeye dikkat etmeden ve kendisine ne içmek istediğini soran garsonlara bakmadan sokağa fırladı.

Roussotte'le Pâquette, Şövalye Pardaillan ve Charles d'Angoulê-

me'le birlikte hâlâ aynı odada oturup dertleşiyorlardı. Hatıralarını anlatırlarken bu hanı nasıl kurduklarını da söylemişlerdi. Çünkü Pardaillan, yandaki konakta kimin oturduğunu bildiğini açıklamış ve iki iyi yürekli fahişeye, neden bu müthiş kadına hizmet ettiklerini sormuştu. O zaman Pâquette'le Roussotte, şiddetle itiraz etmişlerdi. Roussotte:

"Biz bu işe bilmeden girdik," diyordu. "Hanı kuracağımız sırada bize üzgün yüzlü bir rahip başvurup yardım etmeyi teklif etmişti."

Pâquette, arkadaşının sözünü tamamladı:

"Bu rahip, Monsenyör Farnèse'di. Kendisi bize sekiz bin franklık yardımda bulundu. Sonra bu binayla bitişik konak arasında bir kapı açmaya razı olursak, her ay altı yüz lira vereceğini de söyleyince biz de kabul ettik."

Sözü yine Roussotte aldı:

"Fakat gel zaman git zaman iş acayipleşti. Bizim eve bitişik olan salonda rezalet âlemleri aldı yürüdü. Bin kere pişman olduk, ama..."

Pardaillan sordu:

"Peki, ara kapıyı açıp öteki binaya hiç girmediniz mi?"

İki kadın korkudan titreyip sararak haç çıkarttılar. Roussotte:

"Girdik ama, az kalsın korkudan ölüyorduk," dedi. "Kapının öte tarafında tavandan aşağıya sarkan, yağlanmış ve ilmiklenmiş, insan asmaya yarar iki ip gördük!.. Kaçalım dedik, fakat beceremedik... O iki ip birdenbire boğazımıza geçip de bizi tavana doğru çekmeye başlamaz mı?.. Kendimizi asılmaktan kurtarıncaya kadar akla karayı seçtik. O zaman kulağımıza bir ses çalındı. Bu ses bize, 'Yaptığınıza pişman oldunuz mu?..' diye sordu. Biz ağlaşarak, 'Evet!' deyince aynı ses, 'Tanrı sizi bu seferlik bağışladı. Haydi gidin. Bir daha da Tanrı'nın sırlarının bulunduğu bu eve girmeye kalkışmayın!' dedi."

Pardaillan'ın yüzü birdenbire gerilmişti. Roussotte'e dik dik baktı:

"Kapıyı açıp içeriye girdiğinize göre demek ki kapının nasıl açılacağını da biliyorsunuz!.."

"Biliyoruz, ne olmuş?.."

"Şunu bize de söyleyin bakayım."

Roussotte'le Pâquette hemen ayağa kalkıp odadan fırlamak iste-

dikleri sırada şövalye birdenbire hançerini çekti. Roussotte'in göğsüne dayadı:

"Eğer bu sırrı söylemezseniz, sizi kendi elimle öldürmek zorunda kalırım!" dedi.

Roussotte'te şafak atmıştı. Fahişe, bir an arkadaşına baktı. Sonra:

"Kapının üstünde beş çiviyle yapılmış bir haç var," dedi. "Bu beş çivinin her birine sırayla birer defa vurursanız, kapı kendi kendine açılır!"

Pardaillan, Roussotte'i bıraktı. İki kadın hüngür hüngür ağlıyor, bu sırrı ele verdiklerinden dolayı başlarına gelecek felaketleri sayıp döküyorlardı. Pardaillan'la Charles bellerindeki kemerleri çıkararak içlerindeki altınları masanın üstüne boşalttılar. Şövalye:

"İşte, bu parayla hanı sizden satın aldık," dedi. "Artık buradan gidebilirsiniz."

Gözleri parlayan iki kadın sordular:

"Neden gidecekmişiz?"

"Canım, size kötülük edileceğinden korkuyorsunuz ya!.."

Roussotte güldü:

"Aman asilzadem, onun kolayı var. Demin içeriye giren rahibin, bu sırrı size söylemiş olduğunu iddia ederek suçu üstümüzden atarız... Bize inanmazlarsa, kaçmanın yolunu ararız!"

Pardaillan'la Charles, birlikte ara kapının bulunduğu salona yöneldiler. Şövalye, duvara asılı halıyı kaldırınca haçlı kapı meydana çıktı. Pardaillan'ın parmaklarıyla çivilerin üstüne beşinci vuruşunda kapı açıldı.

*

Maurevert gittikten sonra Fausta odada yalnız kalmıştı. Bir an ayakta şaşkın aşkın durdu. Sonra yavaş yavaş köşedeki geniş koltuğa oturdu ve yüksek sesle söylendi:

"Bu adam, yapmak istediklerime engel olacağını söylemişti. Sözünde duruyor, O işlerime karıştı karışalı neye niyet ettiysem başaramadım. Fakat acaba sahiden öyle mi? Gerçekten bu işlerde onun parmağı mı var, yoksa Kutlu Birlik'in ve bizim beceriksizliğimiz mi durumu bu hale soktu?"

Tam o anda, silahlı adamlarından, beylerinden veya hizmetkârlarından hiçbirinin onu gözetlemeye cesaret edemeyeceklerinden emindi, sanki bir ziyafete katılmış gibi sakin, gururlu ve dingindi. Ama içinde olup bitenler dehşet vericiydi. Fausta ağladığını hissetti. Ama gözyaşları, gözlerinden dökülen, yanaklarını yakan görünür damlalar yerine, görünmez gözyaşlarıydı ve erimiş kurşun gibi kalbine düşüyor gibiydi. Ağlayan gözleri değil, düşünceleriydi.

Ruhunda, insanın çok azının inmeyi başardığı o uzak derinliklerinde, nefret ve aşk çığlıkları, yürek parçalayıcı çığlıklar, hıçkırıklar, lanetler vardı. Acı çeken Fausta'ydı ve o kendisinde değildi. Ölümcül ızdırap içinde çırpınan, yalan söylemeyen, maskesini kabul etmeyen ilkel bir varlıktı. Bu koltukta böyle huzurlu kalan, kendini hiç ağlarken görmemiş ve hiç korkmamış, gururun hükümdarı, aslında neredeyse yapay bir Fausta'ydı.

"Maurevert, hepsinin korktuğunu söyledi," diyerek kendi kendine konuşmaya devam etti. "Yoksa ben de mi korkmaya başladım? Hayır, Fausta aşkı tanımadığı gibi korkuyu da bilmez."

Fakat gerçekten içinde bir korku yer etmişti. Bu halinden utanarak haykırdı:

"Onun kuvveti, benim zayıflık göstermemden doğuyor! Ben, bütün varlığım üstüne yemin etmiştim. Ruhum bile bakire kalacaktı. Ne yazık ki bu yeminimde duramadım."

Fausta'nın yüzü kıpkırmızı kesildi. Gözlerinde, kendini bu kadar güçsüz bir hale getiren adama beslediği kinin ışıkları yanıyordu:

"Onu tekrar elime geçirmeliyim. Tekrar avucumun içine almalıyım," diye söylendi.

Aslında duyguları şimdi yerini coşkuya bırakıyordu çünkü kalbini susturmanın ve yeniden bakire olmanın bir yolunu bulduğuna inanıyordu.

Birden kapıda bir tıkırtı duydu. Bu zamanda kim gelebilirdi? Fakat Fausta dördüncü takırtıda gidip bir sürgü sürebilir ve kapıyı açılmaz bir hale getirebilirdi. Nitekim buna karar vermiş, hızla ilerlemişti, Ne çare ki beşinci çiviye de bu sırada vurulmuş, kapı açıl vermişti. Fausta put kesilmişti. Karşısında Pardaillan duruyordu!

Şövalye, arkasından gelen Charles d'Angoulême'e döndü ve sakin bir tavırla:

"Monsenyör," dedi, "mahpusu bir an bile gözden kaçırmayın!"

Charles afallamıştı. İçinden, "Ne mahpusu?" diye söylendi.

Pardaillan devam etti:

"Eğer, ben bir saate kadar dönmezsem, mahpusu hiç acımadan öldürün ve hemen onun atına binerek Chartres'e gidip krala meseleyi haber verin."

Charles, Pardaillan'ın bir oyun oynamakta olduğunu sezdi. Fakat şövalyeyi yalnız bırakmamaya da kesinlikle karar vermişti. Onunla birlikte yürümeye kalktı. Pardaillan, kendisini kolundan tuttu. O zaman Charles, Pardaillan'ın dediğini mutlaka yapacağını anladı ve:

"Merak etmeyin," dedi. "Bir saate kadar dönmezseniz onu öldüreceğim ve yarın sabah, belki de bu akşam, III. Henri meseleyi öğrenecektir."

Pardaillan kapıyı açık bırakmıştı. Fakat kapı, arkasından kendi kendine kapandı.

Charles titriyordu, Pardaillan'dan böyle bir anda ayrılmaya razı olduğu için hâlâ şaşkındı. Kulağını kapıya dayadı, ama hiçbir şey duymadı.

Fausta oturuyordu. Gözlerinde ölümcül bir sevinç parladı. Sandalyesinin koluna yaslanmıştı, solgunluğu ve durgunluğu o kadar fazlaydı ki, onu güzel bir mermer sanmamak işten bile değildi.

Şövalye, şapkası elinde olduğu halde Fausta'ya doğru yürüdü, Kadının önünde saygıyla eğildi ve:

"Böyle geç bir vakitte gizli bir kapıdan gelmemi affedin madam," dedi. "Sizinle konuşmak istiyordum. En kısa yoldan hareket etmek zorunda kaldım. Acaba huzurunuza böyle haber vermeden girişimi bağışlayacak mısınız?"

Bu söz, alayla söylenmişti. Fakat Fausta cevap yerine elindeki tokmakla bir gonga vurdu ve içeri giren adama sordu:

"Konakta ne kadar muhafız var?"

"Yirmi dört tüfekli var, efendim. Emir buyurulursa istirahatte bulunan mızraklıları da çağırırız."

"Bu gece ne kadar asilzade nöbete kalıyor?"

"On iki..."

"Güzel! Onlar da derhal hazırlansın. İlk düdük sesinde, hemen buraya koşsunlar."

Adam selam vererek çıktı. Pardaillan ise gülümsedi. Dövüşecekse hiç değilse erkeklerle dövüşecekti.

"Siz kimsiniz?" diye sordu Fausta, sanki önündeki adamı o zaman ilk kez görmüş gibi.

Bu düşüncesini açıkça söylemekten çekinmedi:

"Çok iyi oldu madam... Hepsi hazırlansınlar ki dövüş tatlı olsun. Geçen akşam sizin kadın olduğunuzu bilseydim, kılıcımı kırardım... Kadınlara silah çekmem, madam... Bilseydim sizi alnınızdan da yaralamazdım!.."

Pardaillan, şapkası sağ elinde, sol eli meçinin kabzasında, nazik gözleriyle, huzurlu yüzüyle, derin bir samimiyet aksanıyla konuşuyordu. Fausta ona sinsi bir bakış attı. Ve gözleri bulutlandı. Kalbi hızlandı.

Fausta, şüphesiz çok güzel bir kadındı. Fakat Pardaillan da şu andaki görünüşüyle eşi bulunmaz bir erkek güzeli idi. Fausta, bu adamın kendisinden her alanda üstün olduğunu sezdi:

"Buraya izinsiz girişinizi affediyorum. Beni alnımdan yaralayışının da affediyorum," dedi. "Fakat buradan sağ salim çıkmanıza imkân olmadığını da bilin. Verdiğim emirleri duydunuz..."

Pardaillan, başını eğerek:

"Evet," dedi.

Fausta, soğuk bir gülümsemeyle:

"Nasıl olsa ölüme mahkûmsunuz," dedi. "Benim sırlarımı öğrenmiş olmanızın önemi yok. Planlarımı bozmaya kalkışmanızı da bağışlıyorum."

Pardaillan eğildi ve şakacı bir tavırla sordu:

"Madam, mademki benim her suçumu affediyorsunuz, ne diye beni öldürmek istiyorsunuz?"

Fausta'nın yüzü sapsarı kesildi ve gayet soğuk bir sesle:

"Çünkü sizi beğeniyorum," dedi. "Sizi öldüreceğim, çünkü siz beni alnımdan değil, yüreğimden yaraladınız. Eğer sizden hoşlanmasaydım, tiksinseydim, canınıza dokunmazdım. Fakat sizin ölmeniz lazım. Çünkü sizi seviyorum!"

Pardaillan irkildi. Fausta'nın son sözleri idam fermanından çok daha korkunçtu. Fakat ölümün ne çeşidinden olursa olsun, şövalyenin korkusu yoktu. Pardaillan, bu müthiş rakibi, sükûnet ve soğukkanlılıkla yere sermenin doğru olacağını düşündü:

"Madam," dedi. "Öyle dayanılmaz bir güzelliğiniz var ki eğer başka birini sevmemiş olsaydım, onun hatırası kalbimde gömülü bulunmasaydı, bu güzelliğinizle sizi sevmemek elimden gelmezdi..."

Fausta öfkeyle, merakla, sevgiyle ya da nefretle değil, yalnızca sözünü ettiğimiz o korkunç soğuklukla:

"Demek seviyorsunuz?" diye sordu.

"Evet, madam! Bir ölüyü seviyorum! Hem de on altı yıldır seviyorum!"

"Bir ölüyü mü?.."

Fausta'nın bu sorusu, hayret mi yoksa sevinç mi ifade ediyordu? Burasını bilmek güçtü. Pardaillan:

"Belki benimkisi bir deliliktir," dedi, "Ne yapayım?.. Bu aşk beni hayatımdan o kadar bezdirdi ki şurada, perdenin arkasında bekleyen haydutlarınızın beni öldürmesi, benim için bir kurtuluş olurdu. Fakat yaşamam lazım... Onun için yaşayacağım!"

Bu sözler, Fausta üzerinde garip bir etki uyandırdı. Şurada bu kadar silahlı adam bulunsun da, Pardaillan, her şeye rağmen yaşayacağını iddia etsin... Bu olacak iş değildi. Fausta bir an düdük çalıp adamlarını şövalyenin üzerine saldırtmayı düşündü. Fakat Pardaillan'ı daha iyi tanımak için bundan vazgeçti. Şövalye konuşuyordu:

"Madam," diyordu, "adamlarınızla karşılaşıp onlara derslerini vermeden önce..."

Fausta, bu cesaret karşısında hayranlıktan ve hayretten neredeyse küçük dilini yutacaktı:

"Adamlarıma ders vermek sizin için bu durumda, o kadar kolay mı?" diye sordu.

"Evet, öyle madam. O dersin nasıl verileceğini de arzu ederseniz hemen göreceksiniz. Fakat ben buradan istediğimi elde etmeden çıkmam madam. Ve bunun için önce size buraya nasıl geldiğimi anlatmalıyım..."

Pardaillan, kendisine gizli kapının sırrını vermiş olan Pâquette'le Roussotte'i de kurtarmayı düşünerek:

"Benim iki düşmanım var, madam," diye sözüne devam etti. "Bu, Jacques Clément adlı bir papazdır. Bu papaz, III. Henri'yi öldürmekle görevlendirilmiştir. Bu işi ona veren de sizsiniz,! Kendisini çok eskiden tanırım. Elinize müthiş bir silah geçirmişsiniz. Bu papaz, Henri'yi vuracak ve istediğiniz gibi Guise dükü de kral olacak, madam..."

Pardaillan'ın bildiği tek şey, papazın, III. Henri'yi öldürmek istediğiydi. Onun buraya girip çıktığını görünce bu işle Fausta'nın da ilgisi olduğunu kestirmişti. Fakat bildiği başka bir şey yoktu ve sadece boş atıp dolu tutmaya çabalıyordu. Ağır ağır sözüne devam etti:

"Jacques Clément'in bu işi başarabilmesi için ne lazım?.. Her şeyden önce serbest olması... Sonra da III. Henri'nin bir suikasta uğrayacağını bilmemesi lâzım, değil mi?"

Fausta titremişti. Pardaillan bunu gördü. Silleyi tam yerine vurmuştu. Derin bir nefes aldı ve kendi kendine, "Galiba ölmeyeceğim!" dedi.

Fausta heyecanla sordu:

"Demek bunları size Jacques Clément söyledi?"

"Ben öyle bir şey söylemedim, madam. Yalnız bunları bildiğimi söyledim. Bu işe engel olmak istediğim için onu yakaladım. Eğer beni serbest bırakır ve sizden isteyeceğim şeyi yaparsanız, Jacques Clément de serbest bırakılacak, ödevini yapacaktır. Henri de Valois ölmüş veya ölmemiş, benim umurumda değil... Bu adam, birçok kimseye acı çektirdi. Elbette bir gün bunların öcü kendisinden alınacaktı. Fakat onun ölmesi, Guise için önemli. Henri yaşarsa Guise ölüme mahkûmdur. O, bunu gayet iyi bilir madam..."

Fausta hayran hayran dinliyor ve "İşte, her yüzyılda bir–iki tane gelen ve tarihin gidişini değiştiren adamlardan biri..." diye düşünü-

yordu. Ah, neden bu adamın adı Guise dükü değildi, neden?.. Karşısındaki adama karşı ister istemez duyduğu hayranlık, onu utandırdı. Bembeyaz kesildi ve hiddetini zor zapt ederek sordu:

"Benden ne istiyorsunuz?"

"Pek az şey, madam... Jacques Clément'in hürriyetine karşılık iki kişinin canını istiyorum."

"İki kişinin mi?.."

"Evet madam... Size şunu da söyleyeyim... Ben bu iki kişiyi tanımam bile... Fakat demin yanımda bulunan ve beni bir saate kadar görmezse Jacques Clément'i öldürecek olan delikanlının, Marie Touchet adlı bir annesi var. Bu kadın, babamı ölümden kurtarmıştı. Marie Touchet'in oğlu, benim her türlü yardımıma hak kazanmıştır. Onun sevdiği kız da benim için çok değerli bir varlıktır. Hani şu, sizin diri diri ateşe attırmak istediğiniz kız..."

"Yoksa benden Violetta'yı mı istiyorsunuz? Ben onun nerede olduğunu bilmiyorum ki..."

"Hayır, ben sizden Violetta'yı istemiyorum. Onun babası Kardinal Farnèse'le arkadaşı Claude Usta'nın hürriyetini istiyorum. Onlar buradalar, madam!.."

Pardaillan, yine boş atıp dolu tutuyordu. Fausta, dikkatle şövalyenin yüzüne baktı ve karşısındakinin çok kesin söylediği bu sözler üzerine yakınlarından birinin, konakta olup biten her şeyi dışarıya yetiştirdiğine hükmetti. Yoksa Pardaillan'ın, Farnèse'le Claude'un burada bulunduklarını bilmesine imkân mı vardı?

"Demek buraya, tanımadığınız iki adam kurtarmak için kendi canınızı vermeye geldiniz?" diye sordu.

"Biraz yanılıyorsunuz madam. Benim canımı vermem söz konusu değil. Ben yaşamak istiyorum ve yaşayacağım!.. Ben size, Jacques Clément'in hayatına karşılık, sizin için hiç de önemli olmayan iki kişinin hürriyetini istemeye geldim..."

Fausta:

"Peki," dedi, "bu iki adamı serbest bırakacağım!"

Pardaillan, çarçabuk tasarladığı planın bu kadar kolayca sonuç vermesine hayret ediyordu. O kadar hayret ediyordu ki bir türlü kulaklarına inanamıyor ve tetikte, silahını çekmeye hazır bir hal-

de bekliyordu. Fausta, tekrar gonga vurdu. Kapının perdesi kalktı. Dışarıda bir sürü silahlı adam göründü ve içeriye biri girdi. Fausta:

"Mahpuslar ne yapıyorlar?" diye sordu.

"Hiçbir şey yapmıyorlar, madam. Farnèse uslu uslu oturuyor... Cellatsa inleyip durmakta..."

Pardaillan, "cellat" sözünü duyunca titredi. Bu, herhalde Claude Usta olacaktı. Fakat, Violetta'nın bir cellatla ne işi vardı? Bu cellat onun nesi oluyordu?"

Fausta gülümsedi:

"Hâlâ ölüm halinde değiller mi? Açlık ve susuzluk onlara tesir etmedi mi?"

Fausta, açlık ve susuzlukla ölmek gibi korkunç bir felaketten öyle sakin bir şekilde ve duygusuzca bahsediyordu ki Pardaillan'ın tüyleri diken diken oldu.

Adam cevap olarak:

"Epeyce halsiz düştüler, madam," dedi. "Fakat henüz ölüm halinde oldukları söylenemez."

Fausta bir an durdu. Pardaillan'ın bakışlarındaki nefreti göremedi. Adama:

"Onları hemen dışarı çıkarın! Yedirip içirdikten sonra da serbest bırakın! Kendilerine Şövalye Pardaillan sayesinde kurtulduklarını da bildirin. Sonucu da haber verin!"

Adam gitmişti. Odaya derin bir sessizlik çökmüştü. Pardaillan da, Fausta da bir tek kelime konuşmuyorlardı. Böylece uzun bir süre geçti. Birden, az önce gelen adam tekrar odaya girdi:

"Mahpuslar kendilerine geldiler, efendimiz. Onları sokağa salalım mı?"

Fausta, Pardaillan'a döndü:

"Şövalye, bana güveniniz yoksa onları sokağa kendi elinizle çıkarın. Fakat sonra da buraya gelin. Ben de benim adamımın hayatının bağışlandığından emin olmak isterim."

Pardaillan, adamın peşine düşerek odadan çıktı. Bir–iki koridordan, birkaç salondan geçti ve nihayet yan yana birer koltukta oturan iki adamın karşısına geldi. Arkasına dönüp bakınca kendisini getiren

adamın uzakta durduğunu gördü. Pardaillan hemen Farnèse'e yaklaştı ve:

"Buradan çıkınca yandaki hana gidin," diye fısıldadı. "Angoulême dükü orada. Birlikte Saint–Denis Sokağı'ndaki Devinière lokantasına gidersiniz."

Yüksek sesle de ilave etti:

"Eee, nasılsınız bakalım?"

Kardinal ve cellat, muazzam şaşkınlıkla dolu, kararsız bir bakışa sahiptiler. Hayaletler kadar solgunlardı. Yanakları boştu, gözleri yuvalarına gömülüydü. Ama neredeyse anında ve bir anilikle, kan yüzlerine hücum etti. İşe yarayan likördü. Ayağa kalktılar ve ilk dürtüleri kapıya yürümek oldu. Sonra çocuklardan korkarak durdular: Neredeyse acıyla körelmiş düşünceleri, onlara artık mücadele olanağı bırakmadı...

"Çabuk olun! İşin ucunda Violetta'nın kurtulması söz konusu..." diye fısıldadı Pardaillan.

"Violetta mı?" Farnèse, sanki hatırlamakta ve hatta konuşmakta daha da fazla güçlük çekmiş gibi kekeledi.

"Kutlu Fausta, ikinizi de affetti," dedi.

Önde Fausta'nın adamı gidiyor, arkadan da üçü yürüyordu. Bomboş salonlardan geçerek yirmi kadar muhafızın beklediği taşlığa vardılar. Kapı açıktı. Pardaillan iki adamı sokağa çıkardı. İstese kendisi de fırlayabilirdi. Fakat bu yirmi silahlı da hiç şüphesiz arkasından seğirtecekti ve iki mahpus, yeniden çabucak yakalanacaktı.

Kapı kapanınca Pardaillan tekrar adamın arkasına düşerek Fausta'nın yanına çıktı. Kibar bir selamla eğilerek:

"Teşekkür ederim, madam. İki mahpus serbest bırakıldı," dedi. "Belki bir gün size bu borcumu öderim."

Fausta bir an düşünceli kaldı. Sonra sordu:

"Şimdi bana söyleyin bakalım... Rahip Jacques Clément nerede!.."

"Serbest madam... Tıpkı Farnèse ve Claude gibi serbest... Gösterdiğiniz lütuf, doğruyu söylememi gerektiriyor, madam... Zaten Jacques Clément, hiçbir vakit benim mahpusum olmadı ve hiçbir

zaman Charles d'Angoulême'in muhafazasında değildi!"

Fausta'nın verdiği soğuk cevap şu oldu:

"Demek oluyor ki sizi tehlikesizce öldürtebilirim!"

"Yapabilirsiniz madam!.."

"Öyleyse ölüme hazırlanın, şövalye!.."

Bu söz, en gözü pek adamı bile titretecek bir kesinlik ve soğuklukla söylenmişti. Şövalyenin cevabı da aynı kesinlikle oldu:

"Hazırım madam!.."

Fausta, bir süre gözlerini Pardaillan'a dikti. Bu anda Fausta, insanlara baş eğdiren zalim ve müthiş kadın değildi. Hayır, bu anda kadınlığının bütün güzelliği, bütün çekiciliği derinde olan ve Pardaillan'a duyduğu aşkın büyüklüğü, yüzünden belli olan bir Fausta'ydı. Kara elmaslar gibi ışıldayan gözlerinde, bir kadının hissedebileceği sevgi ve tutkunluğun en şiddetlisi okunuyordu, dökülen yaşlar, yanaklarından aşağı ip gibi süzülüyordu.

Pardaillan, kılıcına dayanmış, hayretle onu seyrediyordu...

Fausta, onun yanına gelince düzgün ve güzel kollarını havaya kaldırdı. Göğsü hızlı hızlı inip kalkıyor, aşk heyecanıyla bütün vücudu titriyordu. Fausta Pardaillan'ı kucakladı, kendine doğru çekti ve hüngür hüngür ağlarken titreyen dudaklarını, Pardaillan'ın dudaklarına yapıştırdı.

Pardaillan kendini çekmedi. Bu öpücük, onu da yüreğine kadar titretmişti. Fakat şövalye, soğukkanlılığı elden bırakmadı. Bakışlarını, bir anda meleklikten kadınlığa dönüveren bu sözle anlatılmaz derecede güzel varlığın gözlerine dikmişti. Fakat Fausta kendisini öptüğü halde Pardaillan onu öpmemişti, Öpemezdi de... O ancak Loïse'ini sevmişti ve ondan başka kimseyi sevmek niyetinde değildi.

Fausta, gönlünü ele geçiren bu erkeğin aşkına karşılık vermeyişinden duyduğu müthiş kinle bir hamlede odanın ucuna kadar gitmişti. Orada geriye döndü, Pardaillan'a baktı ve zalim bir gülüşle:

"Pardaillan! Öleceksiniz... Hayır, benim planlarıma engel olmak istediğiniz için değil, gücümün önünde ayağa kalktığınız için değil, Violetta'yı benden kopardığınız için değil, benimle savaştığınız ve beni yendiğiniz için değil... Sizi sevdiğim için öleceksiniz!"

Pardaillan hâlâ kılıcına dayanmış duruyor, karşısındaki bu müthiş kadının, öfkelendikçe artan ve durmadan değişen güzelliğini seyrediyordu. Fausta sözlerine devam etti:

"Siz, şimdiye kadar aşk nedir bilmemiş olan bir kadın tarafından seviliyorsunuz. Yaşadığı sürece bakire kalmaya ant içmiş bir ruh, sizi severek alçaldı. Fakat siz ortadan kalkarsanız, o zaman ben de sizin gibi, bir ölüyü sevmiş olacağım. Yalnız zihnimdeki hayaliniz yaşayacak... Size verdiğim öpücük, aşkımın olduğu kadar ölümünün de habercisi, Pardaillan!"

Fausta bu sözleri söyledikten sonra çekip gitti. Pardaillan hemen kılıcını yokladı. Kendi kendine:

"O, öleceksin dedi diye, hemen öbür dünyaya göçecek değiliz ya!" dedi. "Ben postumu kurtarmanın çaresini bilirim. Şu ölüm gelsin de kiminle karşılaşacağını görsün bakalım..."

Fakat bu ölüm, ne biçim bir ölüm olacaktı? Şövalye çevresine bakındı, ölüm tehlikesi belirten hiçbir şey göremedi, Odadaki sessizlik canını sıkmaya başlamıştı:

"Eh, artık buradan gitmeli," diye mırıldandı. "Haydi bakalım Pardaillan! Yolcu yolunda gerek..."

Odadan çıktı. Birtakım koridorlardan geçti. Odaların, salonları dolaştı ve ona öyle geldi ki Fausta, kasıtlı olarak bazı kapıları açmış, kendisini belirli bir yere doğru götürmek istiyordu. Bazen kapalı bir kapı, görünmeyen bir elle açılıyor, Pardaillan geçince tekrar kapanıyordu. Kendisi de delice bir dehşeti deneyimlemeye başlamıştı. Ölüm tehlikesi var mıydı? Peki bu tehlike neredeydi? Ve neyden ibaretti? Arkasından kapanan bu kapılarda, sanki ona "Bu yoldan asla geri dönmeyeceksin!" dercesine içler acısı bir tehdit vardı.

Şövalye böylece epey zaman gezindikten sonra çıplak duvarı bir odaya girdi.

Girmesiyle beraber odada bir kalabalıkla yüz yüze gelmesi de bir oldu. Bu, tepeden tırnağa silahlı bir kalabalıktı...

Fakat şövalye bu görünüşe adeta sevindi. Derin bir nefes aldı. Hemen kılıcını çekip kendisini korumaya hazırlanarak:

"Hay lanet olsun! Yalnızlık, kimsesizlik ne kötü şeymiş." dedi. "Adeta kendimden korktum!"

Fakat asıl korkuyu burada duyması lazımdı. Çünkü karşısında otuz kişi kadar vardı ve hepsi de hançerli ve kılıçlıydı. Adamlar bir halka meydana getirmişler, sessiz sedasız duruyorlardı. Bu halkanın ortasında koskocaman bir delik görünüyor, alttan da, akmakta olan bir suyun sesi geliyordu. Pardaillan, arkasında, "Güm!" diye ses duyunca baktı: Kapı kapanmıştı! Odada, ortadaki delikten başka bir çıkış yeri yoktu.

Aynı anda zil sesine benzer bir ses duyuldu. Karşısındaki yalın kılıç adamlar, ortada bulunan deliğe doğru yürümeye başladılar.

Şimdi Pardaillan ya bu otuz kılıçla delik deşik olacak ya da deliğe düşüp sesi duyulan sularda boğulacaktı...

Kılıcını, en fazla yakınına gelen adama uzattı. Hayret! Adam hiçbir şey olmamış gibi yürümesine devam etmişti. Şövalyenin sırtından soğuk terler boşandı. Anlıyordu: Bu heriflerin hepsi zırhlıydı...

Fakat şövalye, zırhların yalnız belden yukarısını koruduğunu pek iyi bilirdi. Hançerini çekmesiyle yere eğilmesi ve düşmanlarına alttan saldırması bir oldu. Adamlar, bu hücumu görünce çil yavrusu gibi dağılmış, şövalye de açılan boşluktan öte yana fırlamıştı.

Duvarda birtakım ipler, zincirler ve cellat aletleri vardı... Şövalye bunlardan bir tanesini gözüne kestirdi. Bu, ucunda üstü çivili, kocaman bir topuzdu. Pardaillan, bir hamlede topuzu kaptı ve bununla üstüne doğru yürüyen kalabalığı durdurmak için havada çemberler çizmeye başladı. Topuz, düşmanlarından birkaçının kafasına rastlamış, adamları cansız yere sermişti. Şövalye artık kendisinden geçmiş, düşmanlarını beklemeden saldırmaya, topuzu rastgele kaldırıp indirmeye başlamıştı. Bağırmalar, iniltiler, feryatlar birbirini takip ediyordu. Kalabalıktan birçoğu, kafalarına ve omuzlarına inen topuz darbesiyle ya ölmüş ya da ağır yaralanmıştı. Sağlamlardan beşi de can havliyle kaçarken ortadaki koca deliğe yuvarlanmış, bağıra çağıra kaybolup gitmişti.

Şövalye, darmadağın ettiği düşmanlarının arasından topunuzu savura savura, hışım gibi geçerek odanın karşı duvarına varınca bir an durup nefes aldı.

Bu dinlenme sırasında yerde on iki kadar adam yattığını ve ortalığın kan içinde kaldığını gördü. Dışarıdan birtakım ilahiler, org sesleri geliyor, ölüm havaları çalınıyordu. Odada sağ kalanlar, deh-

şet içinde kapıyı dövüyor, imdat istiyorlardı. Fakat kapının açıldığı yoktu. Belki de dışarıdakiler, bu gürültüyü Pardaillan'ın yaptığını düşünüyorlardı.

Zaten odadaki kalabalık da bunu anlamış olacak ki kapıyı dövmekten vazgeçerek tekrar toplanıp şövalyeye hücuma kalkıştı. Pardaillan'ın ağır topuzu yeniden havalandı, korkunç ölüm daireleri çizmeye başladı. Bunun üzerine kalabalık, yine çil yavrusu gibi dağılıverdi. Bu seferki kaçışta da birkaçı delikte kaybolup gitti.

Böylece, odayı üç defa bir baştan bir başa geçen Pardaillan, nihayet yorulup da mola verdiği zaman odada, ayakta kimsenin kalmamış olduğunu hayretle gördü.

Fakat yerler kafaları patlamış, beyinleri dağılmış, kemikleri kırılmış insan cesetleriyle doluydu.

Şövalye topuzu elinden bıraktı. Sonra onu tekrar alıp şöyle keyif için bir savurmaya kalkınca topuzun ağırlığını hissederek şaşaladı ve:

"Ben bunu nasıl kaldırıp da savurdum?" diye söylendi.

Bu işi, herhalde korkusundan doğan güçlü tepki ile yapmıştı.

Gerçi şimdi düşmanı kalmamıştı, ama buradan çıkmak lazımdı. Bakındıkça ölüleri görüyor, bu kadar kan dökülmesine yol açan Fausta'ya gittikçe öfkeleniyordu. Şövalye, bir kurtuluş yolu, bir çıkış yeri görmek ümidiyle çevresine bakındı. Hayır, böyle bir çıkış yeri, kaçmaya imkân verecek bir kapı yoktu.

Gözüne tekrar ortadaki delik ilişti:

"Başka çare yok. Buradan gideceğiz." diye düşündü.

Hemen deliğin kenarlarına elleriyle tutunarak vücudunu aşağıya sarkıttı. Ayaklarını öteye beriye sallayarak tutunacak bir yer ararken bir kalasa dokundu. Aslında bu, vaktiyle Violetta'nın Claude'la birlikte kapatılıp Seine Nehri'ne atlayarak kaçtıkları odaydı. Nehrin üstüne kalaslardan iskeleler kurulmuş, oda da onların üstüne yapılmıştı. Pardaillan bu kalaslardan birine oturup bacaklarını suya sarkıtarak dinlendi. Tam ayağa kalkacak, kaçacak bir yer arayacaktı ki, birdenbire ayağına yumuşak bir nesnenin değdiğini hissetti. Eliyle yokladı. Bu, az önceki dövüşte suya düşen heriflerden biriydi. Kendi kendine:

"Aman Tanrım! Bu ceset neden sulara kapılıp gitmemiş?" diye söylendi.

Pardaillan bu arada, daha başka insan ölüleri de gördü. Demek ki yukarıdan yuvarlananlardan hiçbirinin ölüsü gitmemiş, hepsi burada takılıp kalmıştı. Bunun neden böyle olduğunu düşünürken tepesinde bir konuşma duyarak sindi ve kulak kabarttı.

Konuşanlardan biri Fausta'ydı:

"Kimseler yok," diyordu. "Acaba mahkûm ne oldu?"

Bir ses, kendisi cevap verdi:

"Kutlu efendimiz görüyorlar işte... Adamlarımızı öldürmüş ama kendi de gebermiş, gitmiş... Fakat buraya şu ağı attırdığımız iyi oldu efendim. Artık buradan düşenlerden hiçbiri, vaktiyle Claude'la Violetta'nın kaçtıkları gibi kaçamaz."

Konuşma bir an kesildi. Sonra yine Fausta:

"Yarın ağı açtırın," dedi. "Ölüler akıntıya kapılıp gitsin... Fakat şimdi deliğin kapanması lazım..."

Şövalye, tepesindeki deliğin kapandığını ve artık aşağıya hiç ışık sızmadığını gördü. Artık tırmanıp delikten yukarı çıkmaya da imkân kalmamıştı. Bulunduğu yerin etrafı da bir ağ çevirdiğine göre buradan kurtulmak, ancak bir mucizeyle gerçekleşebilirdi.

Birbirini izleyen dövüşler, şövalyeyi öyle yorgun düşürmüştü ki bunun üstüne ümitsizlik de eklenince adamcağızın parmağını kımıldatacak gücü kalmamıştı. Bir direğin üstüne oturdu. Sırtını da başka direğe dayadı. Bitkin bir halde kendi kendine konuşmaya başladı:

"Ağın içinde kaldık. Balık gibi yakalandık!.. Bu hiç aklıma gelmezdi. Tıpkı bir balık gibi... Tıpkı balık... Tıpkı..."

Pardaillan'ın sesi kesilmişti. Düzenli soluk alıp verişi suyun sırıltıları arasında belli belirsiz duyuluyordu. Bazı bazı etrafında yüzen insan ölüleri, suyun akıntısıyla yerlerinden kımıldıyor, direklere çarpıyor, anaforlar içinde dönüyorlardı.

Ve Pardaillan mışıl mışıl uyuyordu.

ÜÇÜNCÜ CİLDİN SONU